

Landschapsonwikkelingsplan Buren

VERSTERK DE VARIATIE
EN VERSTEVIG DE BANDEN

Bijlage 2: drie toekomstschetsen voor het
landschap van Buren

3 x Buren

(vertaling: 3 x Buren (in Wingdings))

Drie toekomstschetsen naar keuze

Door het schetsen van drie verschillende toekomstscenario's, drie beeldende verhalen over de toekomst van het landschap van het gebied, trachten we de toekomst van het landschap voor mensen in dit gebied voorstelbaar en bespreekbaar te maken. Welke toekomst willen we? Wat moeten we daarvoor doen?

Tevens worden door deze toekomstverkenning een reeks aan bestaande, verdwenen, of geheel nieuwe structuren, patronen en landschapselementen opgespoord. Die kunnen in de verschillende deelgebieden een versterking van de landschapelijke karakteristiek betekenen.

In iedere scenarioschets worden die via een verschillend type projecten gerealiseerd. Iedere toekomstschets gaat namelijk uit van een andere verhouding tussen de gemeente (en andere overheden) en de burgers.

Bij een heldere keuze voor één van die verhoudingen kan ook het LOP helder vanuit die benadering worden vormgegeven.

Wordt het een plan om initiatieven te toetsen? Of om de regie te nemen bij enkele grote structurerende ontwikkelopgaven?

Of is het LOP ervoor om een set spelregels en inspiratie te leveren voor zowel de gemeente als burgers, boeren en buitenlui voor de manier waarop zij hun wensen en initiatieven kunnen verwezenlijken?

Op 8 en 10 juni willen we deze drie schetsen (en de bijbehorende verhouding tussen gemeente en burgers) presenteren en bediscussiëren op bewonersavonden. Voor het draagvlak is het belangrijk om de keuze voor het type LOP helder wordt gemaakt. Op 26 mei draaien we proef met de klankbordgroep.

Iedere schets heeft de structuurvisie als uitgangspunt, maar soms worden de mogelijkheden die daarbinnen mogelijk zijn flink opgerekt.

Grote lijnen

Gemeente:
partner in grote coalities

Burgers:
voegen zich naar de grote lijnen van de coalities

Bedrijven:
specialiseren in de coalities

Plan:
masterplan + projectontwikkelingstraject

Resultaat:
regionaal gezoneerd landschap met specialisaties per deelgebied

Getoetste ontwikkelingsruimte

Gemeente:
toetsen initiatieven en uitvoeren beleid

Burgers:
ieder voor zich

Bedrijven:
overal lekker in het zicht

Plan:
gebod en verbod

Resultaat:
langs elkaar heen, maar wie weet wordt het feest!

Samenspel

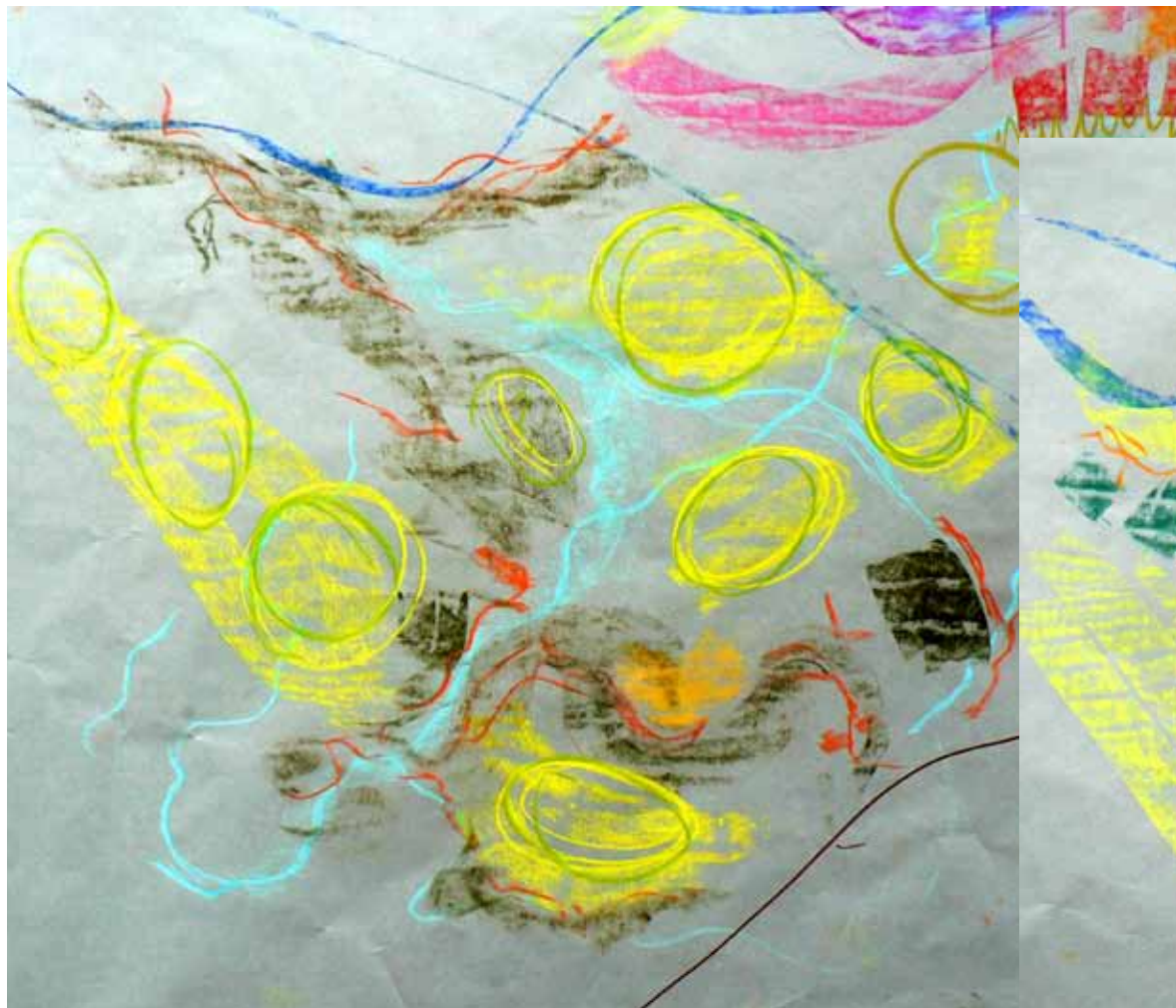
Gemeente:
inspireren en voorbeeld geven

Burgers:
samenwerken aan gedifferentieerd landschap

Bedrijven:
streekidentiteit als kracht

Plan:
visie met per deelgebied eigen set creatieve spelregels voor 'voor wat hoort wat'

Resultaat:
verschillende landschapsensembles gebaseerd op initiatieven van onderop

1. “Regie op grote lijnen”

In de eerste toekomstschets is te zien hoe het landschap zich kan ontwikkelen tot een grootschalig landschap waarin het is opgedeeld in grote delen met een eigen mono-functionele invulling. De ‘poet’ is als het ware verdeeld onder de belangrijkste sectoren. Daarbij is wel op hogere schaal een aansluiting gezocht met de opbouw van het landschap.

* Dijkzone met uiterwaarden: grootschalige natuurontwikkeling in combinatie met grootschalige waterrecreatie binnen de marges van het rivierbeheer.

* Stroomrug Aalst-Rijswijk: opeenvolging van dorpskern - nieuwe landgoederen - boomteelt - nieuw landgoed - dorpskern - nieuw landgoed - boomteelt - etc. De nieuwe landgoederen dienen als uitloopgebied voor de dorpen en kunnen ook fruitbedrijven in zich opnemen. Hoogstamboomgaarden zijn de parels van de landgoederen. woonlinten tussen dorpen storen zich niet aan boomteelt of worden opgenomen in de nieuwe landgoederen.

* Tussen De Beldert en het Lingemeer wordt in combinatie met grootschalige ontgronding een ‘Lingestad’ ontwikkeld. Als compensatie wordt op de stroomrug naar Maurik en die naar Lienden grootschalig bos geplant. Dit zijn bedrijfs-landgoederen met een ijle verspreiding van bedrijfsgebouwen.

* In de komgebieden grootschalige op de wereldmarkt gerichte rundveehouderij, energieteelt. Wellicht in één van de kommem een zee van zonnepanelen, gecombineerd met regionale waterberging.

* Op de stroomrug van Zoelen naar Beusichem: cultuurhistorisch landschap gericht op de beleving van het dijken en wallenlandschap om de oude karakteristieke nederzettingen. Deze zone wordt doorslingerd door een natte natuurlijk ngericht zone langs de voormalige loop van de Zoele, langs de Korne en langs de Linge. Om dit voor elkaar te krijgen is een samenwerkingsverband nodig tussen grondeigenaren, het waterschap, de gemeente en het Nationaal Landschap.

In deze mogelijke toekomst is het LOP bedoeld om een robuuste groen-blauwe dooradering, of casco, van het landschap veilig te stellen en te ontwikkelen. Dat betekent dat in deze mogelijke toekomst oude en nieuwe landschapselementen beschermd worden in bepaalde zones, maar in andere zones niet. Daar wordt het aan de particulier overgelaten of hij op zijn grond landschapselementen aanbrengt og behoudt.Daarnaast worden in ontwikkelzones robuuste nieuwe groenelementen van een flink formaat ontwikkeld. De toegankelijkheid van het landschap is verzorgd door een dor de overheid aangelegd en beheerd systeem van paden en wegen. Nieuwe onderdelen daarvan worden ‘verplicht’ programma in de ontwikkelingsgebieden.

2. “Getoetste ontwikkelingsruimte”

In de tweede schets komt een toekomst in beeld waarin ieder apart voor zijn belangen opkomt. De gemeente probeert met name economische initiatieven te honoreren. De gemeente stelt zich daarbij als toetsende overheid op. Een pro-actieve houding ligt niet op haar weg. Ze treedt niet stimulerend op, maar toetst alleen aan wet- en regelgeving. Zo wordt voor veel problemen van geval tot geval sectoraal en technocratisch een oplossing gezocht. Het LOP biedt een helder toetsingskader. Op veel plekken kunnen verschillende initiatieven, bijvoorbeeld voor huizenbouw, bedrijvigheid en het beschermen of herstellen van natuurlijke of cultuurhistorische waarden elkaar in de weg zitten. In deze toekomstschets wordt bijvoorbeeld op cultuurhistorisch belangrijke plekken gewerkt aan aan de reconstructie van landschapselementen zoals veldwegen, dijken en zijvangen. Tegelijkertijd richten agrarische bedrijven zich met name op een markt buiten de regio. Deze ondernemers zitten niet te wachten op initiatieven die hun productieruimte doorkruisen. Ook het waterschap lost haar problemen “binnen haar eigen systeem op”.Regionale waterberging gebeurt in deze schets in smalle stroken langs de watergangen die vaak een natuurlijker ingerichte oever hebben gekregen.

* Dijkzone met uiterwaarden: Rijkswaterstaat oude stijl heeft het voortouw. Melkveehouderij en massarecreatie ten koste van natuur.

* Stroomrug Aalst-Rijswijk: de menging van allerlei functies zet zich voort, wat al eeuwen tot een aantrekkelijk landschap heeft geleid, maar nu wel tot spanning tussen boomteelt/plasticteelt en het wonen leidt.

* Tussen De Beldert en het Lingemeer ontstaat na een grootschalige ontgronding een collage van, volgens velen, gebiedsvreemde doorsnee recreatielandschappen, afgewisseld met stroken natuur die niet voortbouwen op de historische landschapsstructuur. Recreatie-roofbouwlandschap.

* In de komgebieden grootschalige op de wereldmarkt gerichte rundveehouderij. Na Knorhof 2 zwemmen ook Knorhof 3 en 3+ door de mazen van de wet.

* Op de stroomrug van Zoelen naar Beusichem zijn diverse initiatieven, maar aansluiting op elkaar blijft achterwege. Initiatieven gericht op de beleving van het dijken en wallenlandschap om de oude karakteristieke nederzettingen worden pleksgewijs uitgewerkt. Op andere plekken wordt de natuur-doelstelling in uitgewerkt in interessante natte natuur langs de oostelijke rand van de stroomrug. Dit gaat juist ten koste van de oude boomgaarden en dijken die daar liggen. Meerdere mensen laten een huis bouwen aan de verkeerde kant van de dijk. Het LOP biedt geen stimulans om nieuwe woonwijken te laten aansluiten op de cultuurhistorie en natuur.

Voordeel voor ondernemers kan zijn dat ze weten waar ze aan toe zijn. Hun initiatief mag wel, of het mag niet.

3. “Samenspel gemeente met initiatieven van onderop”

In deze toekomstschets wordt een landschap zichtbaar met een landgebruik dat deels anders zal zijn dan het huidige en deels meer met elkaar verweven zal zijn. Dat betekent niet dat overal een gelijksoortig kleinschalig landschap ontstaat. Het betekent juist dat de karakteristieken van de verschillende delen van het landschap worden versterkt. Zo wordt naar samenhangende patronen en structuren van beplantingselementen en paden in het landschap gestreefd. Uitgaande van de belangrijkste kenmerken en inspelend op ieders mogelijkheden en wensen wordt gezocht naar samenwerkingsverbanden tussen boeren, burgers en buitenlui. De gemeente stelt zich op als meedenker, begeleider, stimulator en inspirator. Het LOP biedt een set spelregels, een bouwdoos van landschapselementen en enkele inspirerende voorbeelden. Dat betekent dat enerzijds landschapselementen van vroeger teruggebracht kunnen worden. In deze toekomstschets worden evenwel ook geheel nieuwe landschapselementen geïntroduceerd, die in de toekomst deel van de identiteit van het eigentijdse landschap worden. Er wordt optimaal ingespeeld op (ook financiële) kansen voor agrariërs die openstaan voor groen-blauwe diensten. Gekoppeld aan deze oude en nieuwe elementen ontwikkelt zich een netwerk van ommetjes en fietstaspaden.

* Dijkzone met uiterwaarden: Rijkswaterstaat nieuwe stijl heeft het voortouw. Een natuurrijk cultuurlandschap met buitenplaatsen tegen de dijk met buitendijkse overtuinen. Daartussen agrarische bedrijven met gronden binnendijks. De recreatie maakt een kwaliteitsslag en zoekt aansluiting bij de zichtbare relaties met Heuvelrug en ‘Dorestad’ en het gebied van de Langbroekerwetering.

* Stroomrug Aalst-Rijswijk wordt een aaneenschakeling van buitens en landgoedjes met daartussen de landelijke vrijbuiters die van alles in de aanbieding hebben. Hier redt men zich samen wel. De productie en het lommerrijk wonen vinden aansluiting. Bedrijven halen deel van inkomen uit landschap.

* Tussen De Beldert en het Lingemeer wordt het plan voor enkele grootschalige ontgrondingen vervangen door een reeks van meerdere kleinere ontgrondingen op de stroomrug om het Ommerensche Veld. Aan ieder van deze kleinere ontgrondingen wordt een eigen landgoedontwikkeling gekoppeld. Hierin kunnen ook de huidige grondeigenaren participeren. Verschillende accenten zijn mogelijk, ook fruit- en boomteelt op grotere schaal.

* In de komgebieden menging van functies. De cultuurhistorie van waterhuishouding in samenwerkende dorpspolders wordt leesbaar door wandeldijkjes tussen de weides door. Ook een ontwikkeling met een vernatte kom met grienden zoals in De Regulieren is mogelijk.

* Op de stroomrug van Zoelen naar Beusichem worden nieuwbouwplannen voortaan gekoppeld aan de cultuurhistorie en de groene slinger. Uitzichten op de stad en de andere dorpen worden als uitgangspunt genomen voor een belevingslandschap dat veel mensen trekt om hier te verpozen. De koning en koningin resideren er vaak.

Als ondernemers of burgers langs komen met een initiatief zal de gemeente niet eerst toetsen aan regelgeving, maar proberen het initiatief zo te laten uitwerken dat het een verrijking is voor de private partij én voor de gemeenschap.

Colofon

LandschapsOntwikkelingsPlan voor de gemeente Buren

Definitief concept 15 oktober 2011

Projectteam

Adviseurs:

Schokland; Henk van Blerck, Hanneke Baltjes

Buro Hemmen; Henk van Ziel, Paul Ganzevles

Bureau Niche; Tiny Wigman

Van der Molen Groenconsult: Hans van der Molen, Marije Slijkhuis

Gemeentelijke ambtenaren:

Wim Kuster

Chantal Braak

Roelof de Wit

Jan Willem Bol

Hans Stam

Rhenen, 2011

Landschapsontwikkelingsplan **Buren**

VERSTERK DE VARIATIE
EN VERSTEVIIG DE BANDEN

Bijlage 3: het landschap uit(een)gelegd

Bijlage 3: het landschap uit(een)gelegd

1.1 | Afbakening

Het voorliggende Landschapsonwikkelingsplan omvat de gemeente Buren. De gemeente Buren vormt het noordoostelijk deel van de Betuwe. Het heeft een landelijke uitstraling en kent weinig verstedelijking. Het is een redelijk grote gemeente (bijna 150 km²) en heeft dus veel "landschap". Een landschap dat aantrekkelijk is temidden van de grote stedelijke agglomeraties. Het ligt centraal tussen de Randstad, Utrecht, het knooppunt Arnhem-Nijmegen en de Brabantse stedenrij; de afstand tot de grote steden bedraagt steeds zo'n 40 km.

De gemeente Buren in de huidige vorm, dat wil zeggen als bundeling van de voormalige gemeenten Buren, Lienden en Maurik, bestaat sinds 1999. Er wonen ruim 25.000 mensen, verspreid over 4 grotere kernen en 10 kleinere.

De grotere kernen Buren, Lienden, Maurik en Beusichem herbergen samen ca. 15.000 inwoners. De overige inwoners leven verspreid over de kleinere dorpen en het buitengebied. Het rivierenlandschap is hét kenmerk van de Betuwe en in de gemeente Buren is dit landschap nog bijzonder goed herkenbaar en redelijk gaaf gebleven. Het maakt niet voor niets deel uit van het Nationaal Landschap Rivierengebied, sterker nog: het vormt daar de kern van.

De Nederrijn en Lek vormen de noordgrens van het gebied. De Linge raakt het gebied in het zuiden. De Mauriksche wetering en de Korne zijn twee andere belangrijke watergangen. De Waal ligt verder zuidelijk; de verbinding van deze belangrijke scheepvaartroute met Amsterdam, via het Amsterdam-Rijnkanaal, heeft een belangrijke spoor in de

Vogelvlucht: Grauwe ganzen zijn er veel te vinden: duizenden ganzen overwinteren er, maar in toenemende mate zijn ze ook aanwezig als broedvogel. Opmerkelijk, want in de jaren 60 was de soort nog zeldzaam, maar doordat overbejaging niet meer plaatsvindt en door nieuwe natuurgebieden zijn er nu weer duizenden paren in Nederland.

Vogelvlucht: De groene specht is een soort die zich te midden van boomgaarden thuis voelt en zich voedt met mieren die zich in de (boom)weitjes voordoet. Nadat veel hoogstamboomgaarden verdwenen, kwam ook de groene specht er nauwelijks meer voor. Maar sinds de jaren 90 is hij terug, gebruikt de boomgaarden maar nu ook wel de populierenbossen en singels.

gemeente getrokken, na de voltooiing ervan in 1952. Het kanaal deelt de gemeente feitelijk in een westelijke en oostelijke helft.

Het rivierenlandschap houdt niet op bij de gemeentegrens: ook buurgemeenten werken aan het landschap en hebben dat in Landschapsontwikkelingsplannen vastgelegd. Zoals de westelijke gemeenten Geldermalsen, Lingewaal en Neerijnen gezamenlijk (Schokland e.a. 2007) en Culemborg (Haskoning, 2006). Oostelijk zet het rivierenland zich voort in de gemeente Neder-Betuwe met eveneens een Landschapsontwikkelingsplan (Brons en partners, 2009). Daar waar nodig kijkt dit Landschapsontwikkelingsplan over zijn grenzen heen.

1.2 | Uitwerking van Structuurvisie 2009-2019

Het LOP is een uitwerking van de structuurvisie 2009-2019 die door de gemeenteraad is vastgesteld. In die structuurvisie is reeds een uitvoerige analyse van allerlei aspecten van het landschap verricht: cultuurhistorie, groen, verkeer, ruimtelijke kwaliteit en het ruimtelijk overheidsbeleid.

Het LOP bouwt op die analyse voort, maar heeft er een uitwerking, detaillering aan toegevoegd die heeft uitgemondd in een landschapskundige ontwikkelingsvisie. Om die visie op te stellen was het nodig om te onderzoeken wat het karakteristieke beeld is van het landschap, hoe de verschillende functies over het gebied verspreid zijn en wat de drijvende krachten achter de ontwikkeling van het landschap nu en in de toekomst zullen zijn. Met name die laatste zijn essentieel bij het opstellen van een ontwikkelingsvisie.

1.3 | Kruispunt van verleden en toekomst

Het Landschapsontwikkelingsplan heeft het landschap in brede zin als onderwerp. Het gaat in op de verschijningsvorm van het landschap, hoe we het zien vanaf de grond, vanuit de lucht, maar ook vanuit gebruik en beleving.

Het landschap is vaak een logisch gevolg wat “de natuur” ons heeft geleverd: bodem, water, reliëf. Door ons letterlijk te verdiepen in de ondergrond wordt duidelijk wat de basis is van dat landschap. Nog voordat er zich mensen vestigden, zal het landschap hebben bestaan

Vogelvlucht: de grutto als vertegenwoordiger van een groep van weidevogels hebben in de komgronden ooit een omvangrijk leefgebied kunnen vinden. Omdat de gronden daar nu veel intensiever worden gebruikt, zijn ze er veel minder te vinden, maar delen zijn wel aangewezen met de doelstelling er weer een beter weidevogelgebied van te maken.

uit de ongehinderd stromende en zich verleggende rivieren, begeleid door bossen langs oevers en op stroomruggen. Moerassen zullen dominant geweest zijn in de laagten tussen de ruggen. Toen de mens dit gebied opzocht, zullen zij vooral de hogere ruggen in het landschap zijn gaan verkennen. Hoger dus droger en toegankelijker. Daar ontstonden de nederzettingen. En vervolgens moest het water worden beheersd. Dijken en kaden verrezen. Nog lange tijd waren de kommen het minst bruikbaar, de zware klei en de waterhuishouding verhinderden dat. Ondertussen is het anno 2010: machines, nieuwe technieken, infrastructuur hebben de mens steeds minder afhankelijk gemaakt van de kansen en beperkingen van het landschap. Maar toch zijn in het huidige landschap de verschillende vormingslagen nog onmiskenbaar terug te zien; soms meer en soms minder. Dat wat we zien is een tijdsopname, ooit was het anders en straks zal het ook weer veranderd zijn.

Het Landschapsontwikkelingsplan staat op dat kruispunt. De basis doorgrondend en terugkijkend in het verleden om de vorming van het landschap te begrijpen en te waarderen. En met dat begrip en die waardering de lijnen uit te zetten naar de toekomst. Daarbij nemen de mensen in het gebied een belangrijke rol in; zij zijn het die het landschap op dit moment ervaren, onderhouden, vormen en veranderen. Het Landschapsontwikkelingsplan is daarmee feitelijk een vooruitblik op het door hen gewenste landschap.

1.4 | Kansen en stimulansen

De gemeente Buren heeft een waardevol en gevarieerd landschap. De inwoners en bezoekers van de gemeente maken gebruik van dat landschap om te ondernemen, wonen, werken en recreëren.

Ook in de toekomst blijft het landschap een belangrijke basis voor de initiatieven en activiteiten van de mensen in de gemeente. De gemeente wil meedenken als mensen in het landschap initiatieven willen ontplooiën, mits enkele spelregels in acht worden genomen. Deze spelregels zijn niet bedoeld als beperkingen, maar als kansen en stimulansen.

De landschapsvisie levert die spelregels. Het uitgangspunt daarbij is dat iedereen een bijdrage kan leveren aan een positieve ontwikkeling van het landschap waarbij privaat en publiek belang samen kunnen gaan. Zo kunnen alle betrokkenen werken aan een cultureel en natuurlijk rijk landschap.

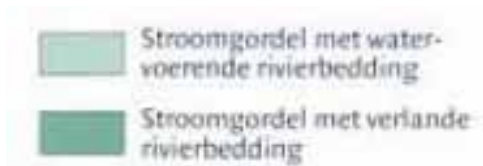

1 | Overzien: het landschap in vogelvlucht

Een snelle verkenning van het landschap is goed mogelijk vanuit de lucht, zoals een vogel het zou ervaren vanuit zijn vlucht (of voor uw gemak: vanaf satellietkaarten vanachter de PC).

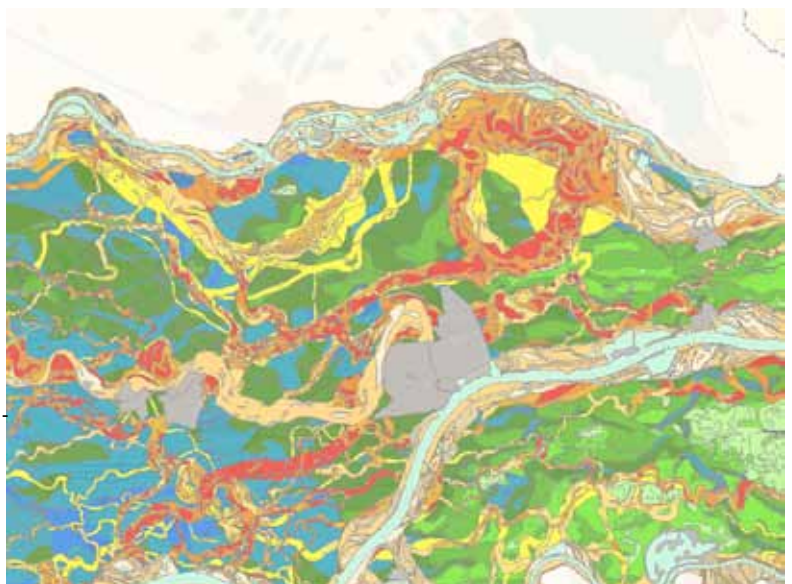
Rivier en uiterwaarden

De rivier is een belangrijke beeldbepaler van het landschap. Daarbij is te bedenken dat de huidige Nederrijn/Lek een vastgelegde rivier

is. In de ondergrond zijn echter vele sporen van voormalige lopen, meandergordels, van vroegere tijden (zie 2.3). De rivier, de stroomlijn, wordt tegenwoordig op zijn plaats gehouden door kribben en

begeleid door zomerkade en winterdijk. De tussen winterdijk en rivier gelegen uiterwaarden zijn in Buren hoofdzakelijk in gebruik als landbouwgrond, deels als natuurgebied en ten dele ook als (grootschalig) recreatief gebied. De uiterwaarden zijn niet overal even breed, waardoor het perspectief vanaf de dijk wisselt. Langs de dijk liggen hier en daar wielen,

voormalige dijkdoorbraken aanwijzend. Diverse dorpen liggen op een steenworp afstand van de dijk.

Uiterwaarden en ook de dijken vervullen een belangrijke waterstaatkundige functie. Van belang daarbij is het waterbergend vermogen. Obstakels worden er tot een minimum beperkt. In verband met de gevolgen van toename van rivierafvoeren zijn er nog dijkversterkende maatregelen voorzien.

Oeverwallen en stroomruggen

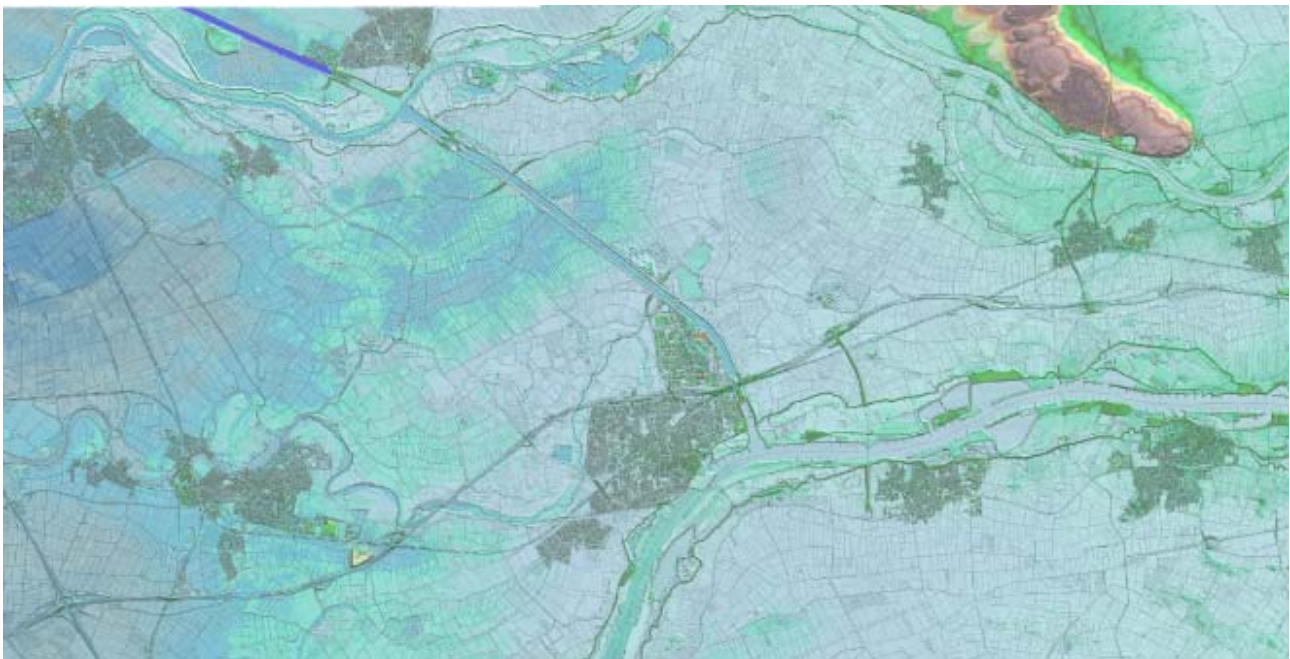
Ongetemde rivieren vormen van nature begeleidende wallen: vlak langs de stroom wordt hier het grovere, vaak grindrijke materiaal afgezet. Ze blijven als hogere delen in het landschap achter en zijn het meest interessant voor occupatie door de mens gebleken. Hier ontstonden de dorpen en was de grond bewerkbaar.

Op de stroomruggen vindt men een mix van bebouwing en groen. Het is de plaats bij uitstek waar later de boomgaarden werden gevestigd. Het leverde een kleinschalig landschap op. In de fruitteelt heeft een ontwikkeling plaatsgevonden naar intensievere teelten met laagstamfruit. In en rond de dorpen komen vaak nog kleinere boomgaarden voor met hoogstambomen.

De komgebieden

De komgebieden zijn de vlakten voorbij de stroomruggen. Als bij hogere waterstanden de rivier buiten de oevers trad en voorbij de oeverwallen de grote ruimten innam, dan kwam het geleidelijk tot rust en bezonken hier de fijnere deeltjes; zware kleigebieden waren de consequentie. In Buren zijn deze lage komgronden te vinden tussen de noordelijke oeverwallenreeks (waarop o.a. Lienden en Maurik) en die in het zuiden (waarop bijvoorbeeld Buren en Zoelen). Het betreft oa het Ommerensche Veld en het Rijswijksche veld.

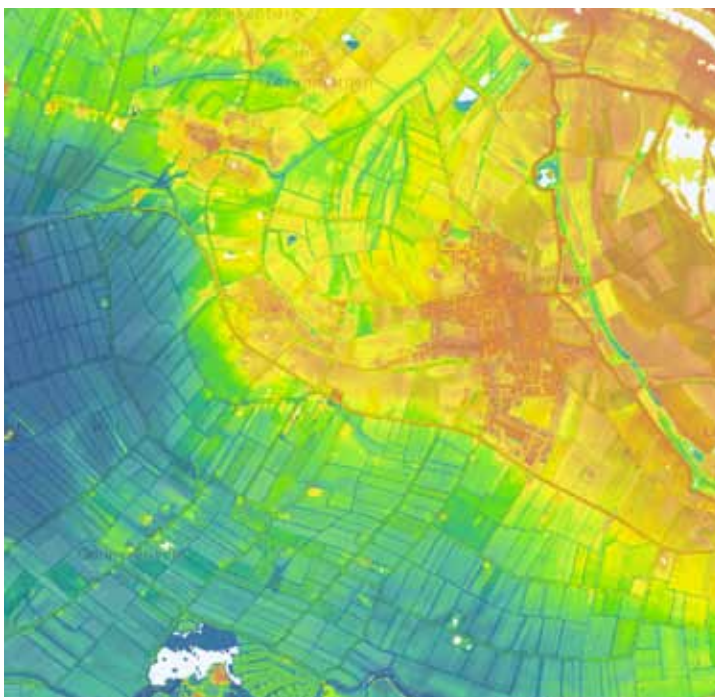
Het gebied was vroeger in extensief gebruik en ontoegankelijk. Weiden en hooilanden kwamen er voor. Bij de ruilverkaveling is het

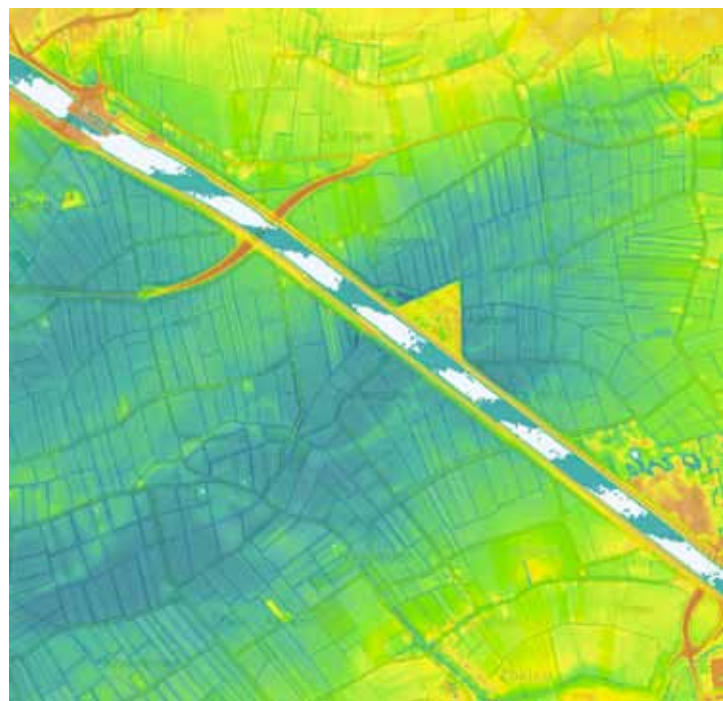

gebied toegankelijk gemaakt, is de waterhuishouding gewijzigd, zijn boerderijen gebouwd.

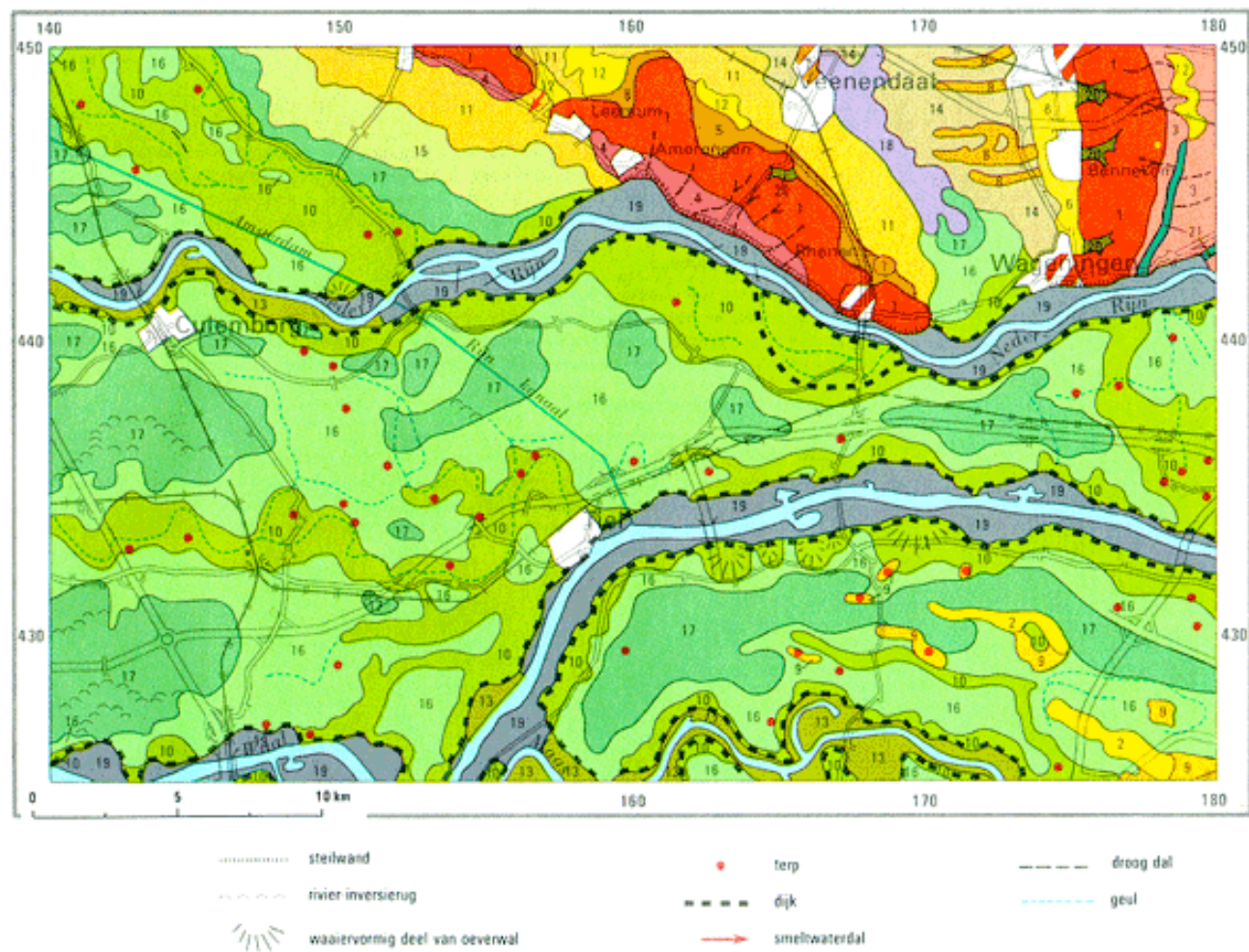
Het zijn grote, open gebieden, met een verre horizon. Er is hoofdzakelijk sprake van weilanden. Het vormt daarmee een groot contrast met de veel dichtere en besloten stroomruggen.

De dorpen

GEOMORFOLOGISCHE KAART

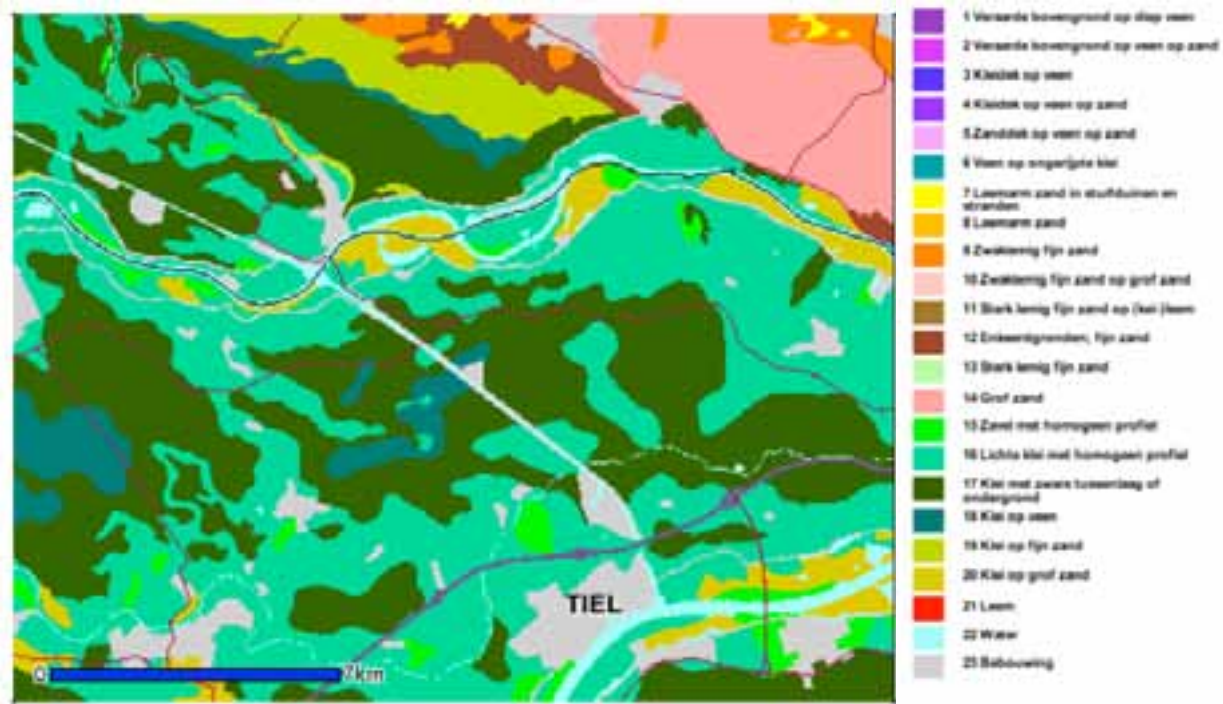
Het Amsterdam-Rijnkanaal

2 | Doorgronden: het landschap in lagen

Het landschap in lagen wordt hier beknopt en globaal beschreven, ten behoeve van het inzicht voor het gehele plangebied van Buren. Dat wil zeggen dat detailinformatie uit beeld verdwijnt. Later in het plan zal worden ingezoomd op deelgebieden; bij dat inzoomen zal ook die detailinformatie weer van belang kunnen zijn en alsnog opgeroepen kunnen worden.

2.1 De ondergrond

Ontstaan

Moet men in andere streken van de wereld vaak miljoenen jaren terug in de tijd om de basis van het landschap te doorgron-

den, in het rivierengebied kan men volstaan met het kijken naar de periode vanaf ca. 200.000 jaar geleden, het tijdperk van de voorlaatste ijstijd (Saalien).

Het rivierengebied ter plaatse is namelijk dominant beïnvloed door de stuwwallen, die de loop van de rivieren bepaalden, en vervolgens vooral door de verschillende klimatologische omstandigheden in de perioden daarna die vooral vorm en afzettingswijzen van de rivieren in dit gebied verklaren.

In de voorlaatste ijstijd bereikten gletsjers Nederland. Het vanuit het noorden oprukkende landijs zorgde ervoor dat er, vóór het ijs uit, stuwwallen werden gevormd; deze op hun beurt blokkeerden de afvoer van de -uit het zuiden komende- rivieren waardoor de rivieren naar het westen afbogen. De stuwwallen van de Veluwe en de Utrechtse heuvelrug vormen dan ook de noordrand van dit rivierengebied; bij Buren is de uitloper van de Utrechtse heuvelrug, de Grebbeberg, aan de overzijde van de Nederrijn, fraai zichtbaar. Vanaf deze stuwwal heeft men anderzijds goed zicht op het rivierenland.

De vorm waarin rivieren zich manifesteren is vervolgens vooral afhankelijk van stroomsnelheden, materiaallast, ondergrond en begroeiing van de omgeving waar ze zich doorheen manoeuvreren.

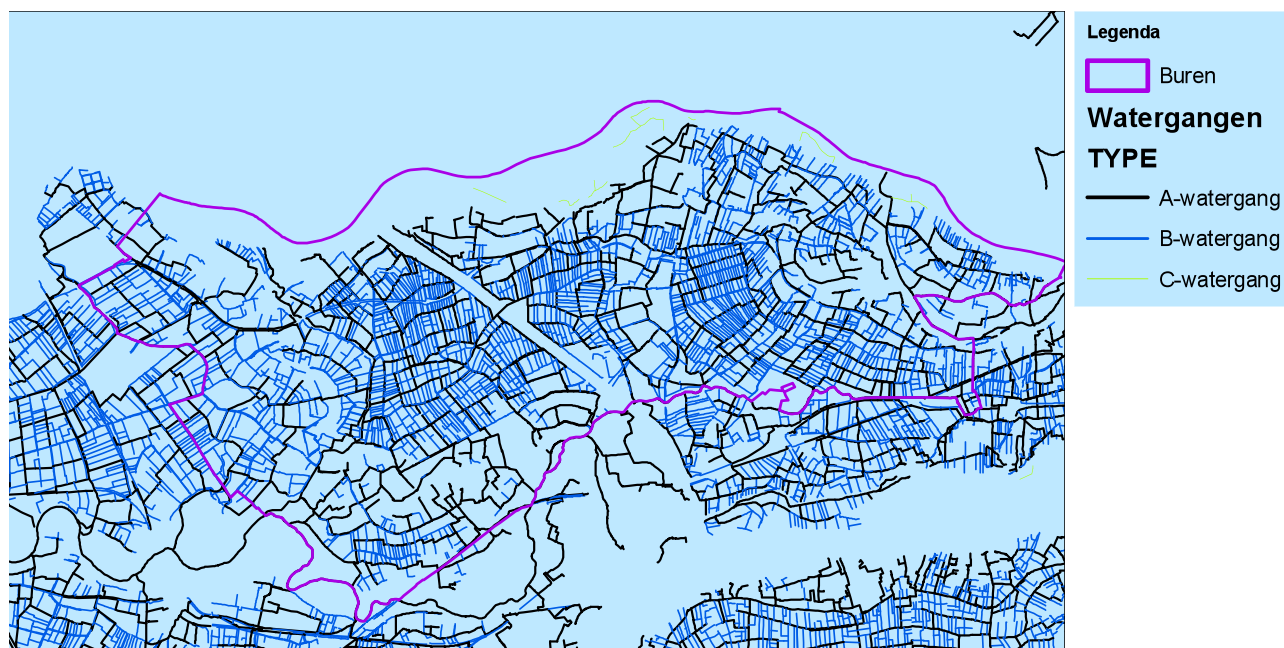
In de periode rondom de laatste ijstijd (Weichselien) bereikte het landijs Nederland niet, maar was er sprake van een koude periode, met schaarse vegetaties in onze omgeving en door gletsjers beïnvloede rivierafvoeren.

In perioden van smeltend ijs werden grote hoeveelheden water afgevoerd en kreeg de rivier vooral een vlechtend karakter. De periodiek woest stromende rivier zocht zijn weg dan vooral in min of meer naast en door elkaar lopende banen hun weg naar zee. In die periode zette deze vlechtende rivier vooral ook grover zand en grind af in de bredere, in oudere afzettingen ingesneden dalen.

In de periode daarna, aan het eind van de laatste ijstijd tot aan het begin van het Holoceen (vanaf 10.000 jaar geleden, het begin van een warme periode), veranderde de rivier in een meanderende rivier; minder woest stromend en zich nu vooral als een slingerende slang door het landschap heen gravend. Nog steeds sneed de rivier zich in en op de zanden en grinden van de vorige periode werden nu pakketten van zandige kleien afgezet.

Vooral aan het begin van het Holoceen steeg de zeespiegel en werd het verval van de rivier geringer; in die periode ontstonden in de riviervlakte de meanderende rivieren, zoals die nu nog altijd in het rivierengebied aanwezig zijn.

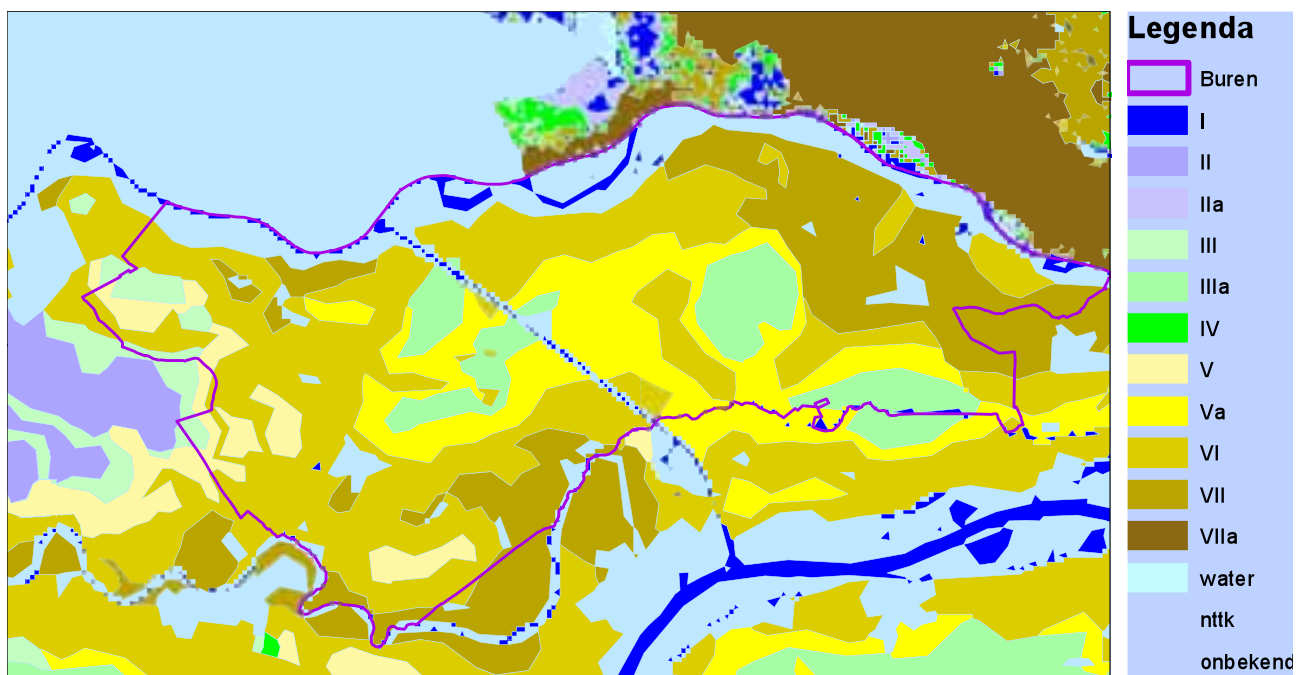
Wel hebben de rivieren zich binnen deze riviervlakte nog vele malen verlegd; er is daardoor een gecompliceerd netwerk ontstaan van stroomgordels van verschillende ouderdom en die bovendien vaak weer bedekt zijn met verschillende jongere afzettingen.

Grondwater; grondwatertrappen en kwel en infiltratiezones

Zoals aangegeven is er binnen het gebied sprake van infiltratie (in de hogere gebieden) en kwel (in de lagere gebieden). Kwel en infiltratie hebben invloed op de waterstanden en ook op de waterkwaliteit.

Kwel kan zorgen voor relatief hoge waterstanden, en vaak ook voor een betere kwaliteit, omdat het water via onderliggende grondlagen in het bodemprofiel of het oppervlaktewater komt en daarbij in zeker mate gezuiverd is. Ook kan het grondwater beïnvloed worden als het kalkrijkere grondlagen passeert. Het kan daarmee vooral van invloed zijn op het agrarisch gebruik maar ook de vegetaties en met name natuurwaarden.

De grondwaterstanden in het gebied worden doorgaans aangegeven met “grondwatertrappen” die daarmee categorieën van waterstanden weergeven met een range tussen de gemiddeld hoogste en laagste grondwaterstanden.

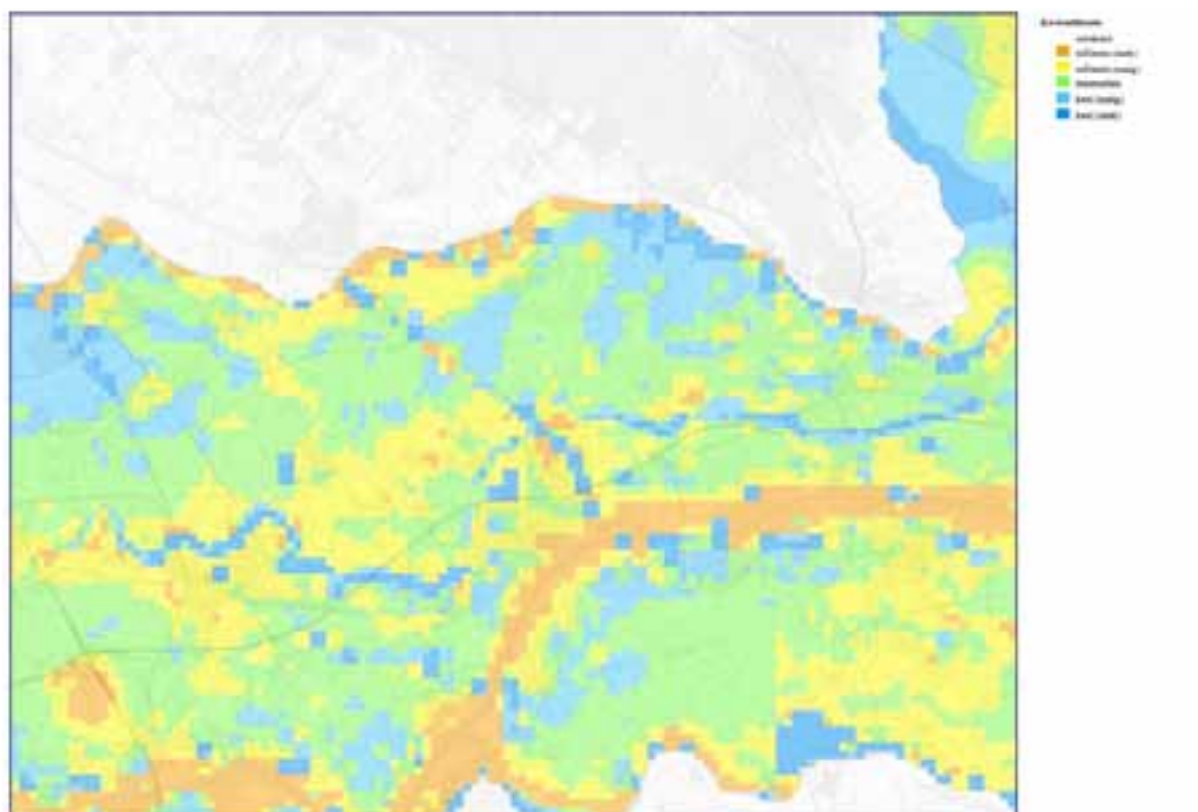

I	=	H < 40	L < 50 cm	beneden maaiveld
II	=	H < 40	L 50- 80 cm	beneden maaiveld
IIa	=	H < 25	L 50- 80 cm	beneden maaiveld
III	=	H < 40	L 80-120 cm	beneden maaiveld
IIIa	=	H < 25	L 80-120 cm	beneden maaiveld
IV	=	H > 40	L 80- 120 cm	beneden maaiveld
V	=	H < 40	L > 120 cm	beneden maaiveld
Va	=	H < 25	L > 120 cm	beneden maaiveld
VI	=	H 40-80	L > 120 cm	beneden maaiveld
VII	=	H 80-140	L > 120 cm	beneden maaiveld

Te zien is dat de oeverwallen in grondwatertrap VI en VII vallen met diepe lage grondwaterstanden en ook vrij diepe hoge grondwaterstanden. De komgebieden vallen overwegend in de grondwatertrappen Va en III waarbij de laagste grondwaterstanden dieper dan 80 cm zijn en de hoogste wegzakken al dan niet beneden de 40 cm minus maaiveld.

Tot slot is van belang waar en of er kwel optreedt in het gebied. De kaart laat de (sterke) kwel zien langs de rivier, en de matige kwel in de komgebieden. De oeverwallen zijn infiltratiegebied en grotere tussenliggende gebieden zijn intermediair, dat wil zeggen afwisselend functionerend als infiltratie- en kwelgebied.

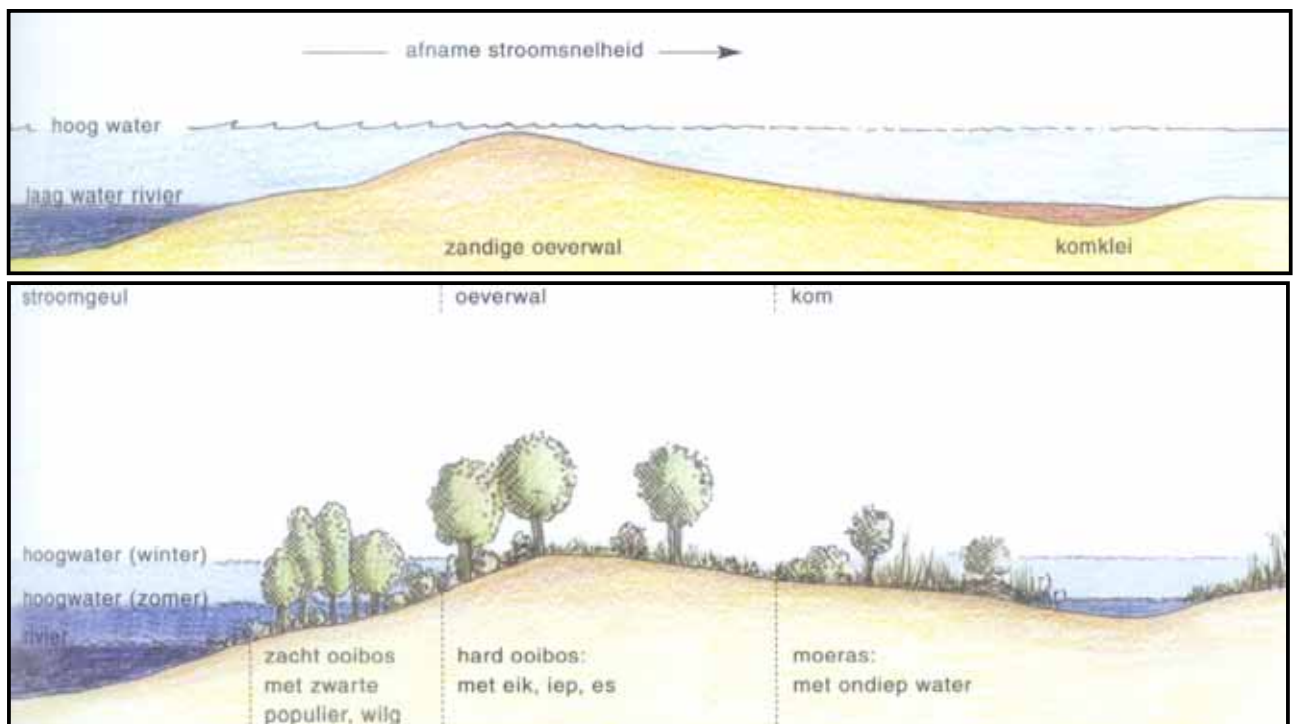
2.3 De groene structuur

De natuurlijke situatie

Bodem, water, reliëf vormen oorspronkelijk de belangrijkste basis voor de volgende laag, de begroeiing. Menselijke invloeden waren er aanvankelijk niet, vervolgens in beperkte mate (bijvoorbeeld door jagers-verzamelaars), en na definitieve bewoning, in steeds verder dominerende mate.

Wordt gekeken naar het natuurlijke landschap, dan zijn het ook dan de verschillen in oeverwallen en kommen die het verschil maakten in de begroeiing. Ook dat landschap was aan dynamiek onderhevig, want rivierlopen verlegden zich en ruimden andere weer op.

Wel is het zo dat pas na de Bronstijd (van 2000 – 800 v. Chr.) het scherpe verschil tussen oeverwallen en kommen tot ontwikkeling is gekomen; en dat hing al wel samen met veranderingen in het afvoerregime van de rivieren en die werden vanaf die tijd al sterker beïnvloed door de mens bovenstrooms die daar steeds meer bossen kapten en ontgonnen voor akkers. De waterstanden wisselden daarvoor sterker en de rivier nam ook meer sediment mee (Kooijmans).

Bron: SBB, 2001)

De verschillende vegetaties die het gebied domineerden waren de gevarieerde bossen op de stroomruggen, bestaande uit eiken, hazelaars, esdoorns en iepen. OP de lagere stroomruggen en op de overgangen naar de kommen werden de essen en elzen belangrijke componenten. En vervolgens werden de bossen in de kommen gedomineerd door elzenbroekbos, met mogelijk wat berken. Daar zullen ook meren, moerassen en venige gebieden zijn voorgekomen. Wilgen en (zwarte) populieren waren vooral de pioniers op droogvallende verse rivierafzettingen: de zogenaamde zachthoutooibossen. Vanaf de bronstijd wordt echter ook dit landschap ter plaatse al in toenemende mate beïnvloed door ook hier het terugdringen van bos ten gunste van akkers en grasland.

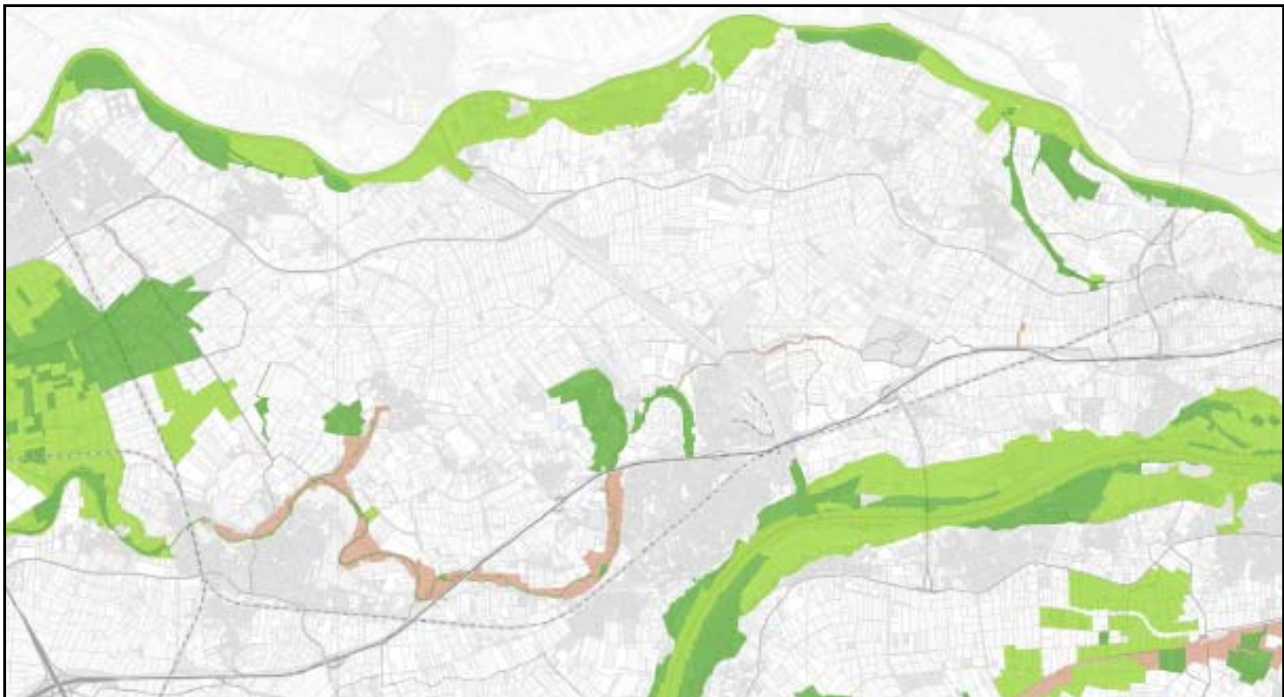

Groene gebieden en elementen

Op landschapsecologisch niveau zijn er in het huidige landschap de volgende belangrijke groene structuren en elementen:

- de rivieren
- de Linge, de Oude Rijn, de Doode Linge, de Mauriksche wetting
- de komgebieden met grootschalige open en natte gebieden
- de oeverwallen en stroomruggen met kleinschalige groene elementen
- diverse kleinere natuurkerntjes als stapstenen

De samenhang op beleidsniveau is vastgelegd in de Ecologische Hoofdstructuur, een stelsel van natuurgebieden, verwevingsgebieden en verbindingzones. Deze EHS kent een planologische beschermingsstatus en is de basis voor de financiering van beheer van (agrarisch) natuurbeheer.

Groen langs de rivier

De rivieren met hun uiterwaarden vormen een belangrijk verbindend ecologisch lint, waarlangs op diverse plaatsen grotere natuurgebieden liggen. De rivier is dan een verbindende schakel voor vissen, bevers, ganzen en vele andere soorten. Het belang van een samenhangende visie op met name ook de natuurlijke betekenis van het rivierengebied is met kracht naar voren gebracht in het plan Ooievaar (de Bruin et al, 1987).

Belangrijke grote groene kernen langs de rivier zijn met name de in het oosten gelegen Gelderse Poort en het in het westen gelegen Fort St. Andries; langs de Nederrijn zijn dat vooral aan de noordzijde de uiterwaarden bij Wageningen, de Blauwe kamer, de uiterwaarden bij Amerongen etc.

Behalve het belang van de functie van 'langsverbindingen' van de rivier, zijn ook de 'dwarsverbindingen' ecologisch interessant. Direct langs de rivier zijn er van nature overgangen van rivierbegeleidende oobossen van (direct langs de rivier) zachthoutsoorten als wilgen, populieren en (hogerop op de oeverwal) van hardhoutsoorten als es, iep en eik. Daarachter bevinden zich van nature de uitgestrekte moerasgebieden in de kommen of bosgebieden op de hogere gronden. Van oudsher zullen ook diersoorten tussen deze gebieden pendelen, zoals bijvoorbeeld het Edelhert: vanuit de dekking in de bossen op de hogere gronden naar de graziger vlakten in de kommen. Aan de noordzijde van de Nederrijn worden verbindingen vanuit de Veluwe met de uiterwaarden daartoe ook weer hersteld.

Uiterwaarden met natuurlijke inrichting van oost naar west Tollewaard

Een herinrichtingsplan is lopende, in het kader van Ruimte voor de River, waarbij mogelijk voorzien wordt in een nevengeul.

Ingensche waarden

In eigendom van de Ingensche Waarden BV. Na afloop van de ontgronding is het de bedoeling dat het gebied wordt heringericht ten behoeve van ontwikkeling van natuurwaarden.

Maurickse en Eckse waarden

Het gedeelte ten oosten van de veerweg is in eigendom en beheer van Staatsbosbeheer

Rijswijkse buitenpolder en Rijswijkse waard

De Rijswijksche buitenpolder is deels ingericht als natuurgebied en in beheer bij het Gelders Landschap. In de Rijswijkse waard zijn nog rivierverruimende maatregelen in combinatie met natuurontwikkeling voorzien.

Beusichemse waard (sbb)

Een groot deel van de Beusichemse waard is in beheer bij Staatsbosbeheer, ook hier is bestaat de ambitie om op ruimere schaal nieuwe natuur toe te voegen.

Linge en andere wateren

Naast de rivieren vertegenwoordigen ook andere wateren een belangrijke rol in de groene structuur van Buren. Met voorrang is dat de Linge, welke ook deel uitmaakt van de Ecologische hoofdstructuur. Het landgoed Soelen en de Leemputten Buren bevinden zich langs de Linge. Langs de Linge komen uiterwaarden voor met broekbos en grienden. In de begeleidende kommen is vaak sprake van popuierenbosjes, grienden en (vaak grotendeels verdwenen) hagen. In 2007 is door de Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap een pleidooi gehouden voor een sterker samenhangende visie op de Linge. Verder zijn ook gebieden langs de Oude Rijn (bij Lienden) en de Doode Linge (bij Zoelen) onderdeel van de EHS.

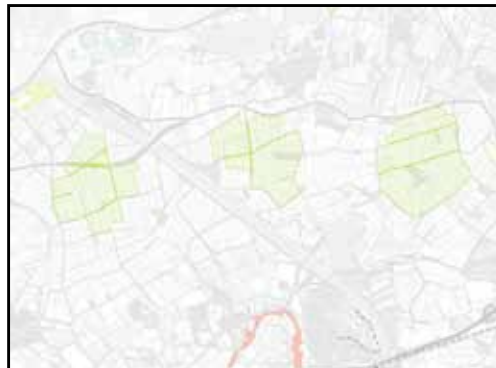

Tichelterrein Buren

Komgebieden

In de komgebieden zijn geen terreinen aangewezen die tot de EHS behoren. Wel zijn hier de open landschappen van belang; ze functioneren bijvoorbeeld als gebied voor overwinterende ganzen. Daarnaast zijn de drie grote komgebieden (Rijwijksche veld, Het Broek en het Ommerensche veld) als weidevogelgebied aangemerkt in het Natuurbeheerplan van de provincie Gelderland, daarmee in aanmerking komend voor agrarisch natuurbeheer

De groene stroomruggen

De stroomruggen kennen een kleinschalig landschap met tal van groene elementen, bestaande uit lanen, bosjes, boomgaarden, fruit- en boomteelt, vaak kleinere akkertjes en (paarden)weitjes, erfbeplanting en tuinen. Ook de stroomruggen maken geen deel uit van de EHS, maar ze zijn wel belangrijk voor juist vele soorten die profiteren van dit afwisselende landschap. In het Natuurgebiedsplan worden de gronden rondom Lienden aangemerkt agrarisch natuurbeheer dat gericht is op akkerfauna.

Overige natuur

Natuurlijk komen er los van bovenstaande grotere eenheden nog tal van andere natuurgebiedjes, kleine landschapselementen, hagen, lanen, bermen, eendekooien, wielen etcetera voor. Ook deze spelen een rol in de geschiktheid van gebied voor diverse soorten. Talloze broedvogels, deels ook cultuurvolgers profiteren van de afwisseling. Vleermuizen hebben hun verblijfplaatsen in bomen of gebouwen, vliegen langs lanen en andere groene elementen en foerageren boven weitjes of wateren. In het landschap zijn ze vaak de krenten in de pap.

Landgoed Soelen

Beplanting langs Hennisdijk en Kruisweg

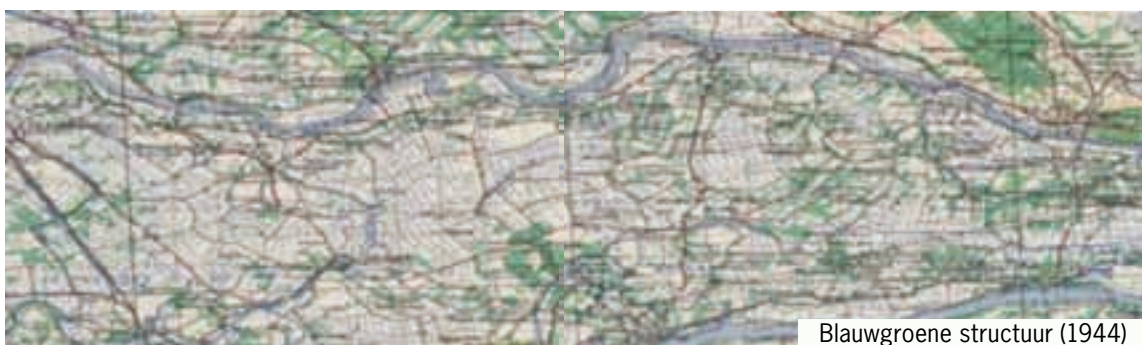
Weg, tuin- en erfbeplanting Ommeren

Eendekooi Beusichemse veld

Bosjes bij Beusichem

Blauwgroene structuur (1944)

Tip: wilt u meer weten over de Ecologische Hoofdstructuur of het Natuurgebiedsplan raadpleeg dan: <http://geodata2.prvgld.nl/apps/groengelderland/>

Vele soorten: biodiversiteit

Het landschap biedt ruimte voor een diversiteit aan soorten. Zonder hier diep op in te gaan, zijn een aantal soortgroepen te benoemen:

- Soorten van de rivieren en wateren
- Soorten van de open landschappen
- Soorten van specifieke natuurgebieden
- Soorten van het kleinschalige landschap

Enkele natuurgebieden in beheer bij terreinbeherende organisaties (m.u.v. uiterwaarden, zie boven):

- Marspolder (HGL)
- Bonte Morgen (HGL)
- Bloemrijke graslanden Oude Rijnloop bij Lienden (HGL en SBB)
- Molenkampen (HGL)
- Tichelterrein Buren (SBB)
- Landgoed Soelen (SBB)
- Regulieren (HGL) op grens met Buren

4 | Leven en beleven: het landschap in onze ogen

4.1 De menselijke invloeden in de landschappelijke ontwikkeling

Vanaf de Bronstijd

Zoals al even aangevoerd in 2.3 werd de invloed van de menselijke hand vanaf de bronstijd steeds groter in het ontstaan van het landschap, allereerst doordat bovenstrooms steeds meer bos in landbouwgrond werd omgezet, met gevolgen voor de rivierafvoer en het landschap in ons rivierenland. Het gebruik van de bijl daar, noopte tot gebruik van de spade hier (aldus Hegener).

Er zullen in de periode voorafgaand aan die bronstijd, de nieuwe steentijd, mensen hebben rondgelopen, die toen ook al geleidelijk van de jacht op landbouw en veeteelt overgingen maar landschapsvormend was dat niet. Pas daarna is sprake van min of meer ononderbroken bewoning; in ieder geval vanaf de Romeinse tijd (van 0 – 400 na Chr.)

De Romeinen

Zo rond het jaar 0 werd het rivierenland opgenomen in het Romeinse rijk; de linkeroever van de Rijn werd de noordgrens van het rijk. Er werd op deze grens vervolgens een rij forten aangelegd, waarvan een op de splitsing van Rijn en Lek (tussen Wijk bij Duurstede en Rijswijk, later geheel verzwoegen: hiernaast een helm gevonden in het Romeinse fort ter plekke, Levefanum). Een oriëntatie op de noordelijker Heuvelrug kwam daarmee in ander daglicht: dat gebied was toen “buitenland”. Verder lijkt het toch wel vooral een randgebeuren, in de periferie van het rijk, met niet al te veel invloed op bijvoorbeeld verstedelijking. Wel zouden de soldaten langs de grens een goed afzetgebied zijn geweest voor agrarische producten (waaronder paar-

den), waardoor de bewoners zich toedegen op de levering daarvan (van Es en Verwers, 2000).

Na de Romeinen

Na het wegvallen van het Romeinse rijk werd het weer een overwegend agrarisch bestaan; in de Karolingische tijd (8e en 9e eeuw) nam het aantal bewoners weer toe en deze vestigden zich dan vooral op hoogte in het landschap (donken en oeverwallen).

Zo is er in nabij Buren, bij het archeologisch onderzoek in het kader van de aanleg van de Betuwelijn, een nederzetting Malburg aangetroffen; ontstaan aan het eind van de 8e eeuw, toen het gebied weer bewoonbaar werd na grote overstromingen van de Linge. De nederzetting werd, na enkele keren herbouwd te zijn, verlaten rond 1200.

Later ontstonden dorpen van ronde en het gestrekte type. Dat is voor het gebied Buren relevant; beide dorpstypen voor. In de gestrekte dorpen stonden de boerderijen langs parallele wegen (soms bestaande uit 3 wegen, een voor- midden- en achterstraat). Gestrekte dorpen zijn o.a. Beusichem, Maurik, Zoelen, Kerk-Avezaath, Erichem, Ommeren. Ingen en Lienden zijn voorbeelden van ronden dorpen.

Tip: voor een interessant overzicht van archeologische vondsten en achtergronden (ter plekke van de betuweroute) is te verwijzen naar: <http://www.archeologiebetuweroute.nl/>

De aanleg van kaden en dijken

Vanaf ongeveer de 10e eeuw is er weer sprake van echte landschapsvormende historie. In die tijd startte men de bouw van rivierdijken. In het rapport 'Aan de wieg van het waterschap' (de Koning et al, 2009) is dit boeiend beschreven.

Te bedenken is dat men niet begon met de bouw van rivierdijken, maar juist dijken aan de binnenzijde van de oeverwal. Daar begon men, door toenemende bevolkingsdruk en de uitvinding van de ploeg, meer land te bewerken op de overgang naar de kommen. Bij hoog water was het dan ook zaak om dat nieuwe land te beschermen tegen het achterlangs door de kommen stromende water. Dit was het begin van de achterkaden, meestal ook voorzien van zijkaden (aan stroomopwaartse zijde) (b).

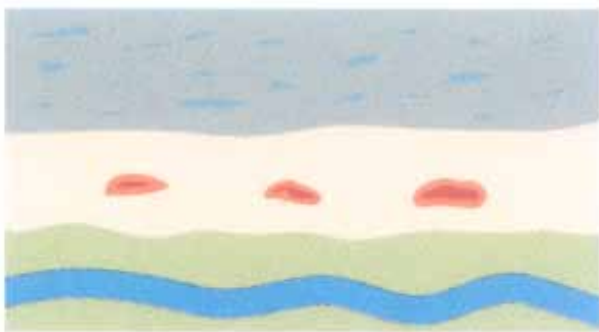
Nadat de achter- en zijkaden waren verschenen, ontstond ook de noodzaak om toch aan de oeverwalzijde kaden aan te leggen (c); de oeverwal bood niet voldoende bescherming meer omdat het water in de rivieren verder steeg. Dit ook omdat langs de benedenrivieren kaden waren aangelegd en in de winter het water opstuwde. Met de aanleg van de voorkaden was ook deze zijde beschermd; aan de stroomafwaartse zijde ontbraken nog de kaden, want die waren voor het desbetreffende dorp niet van belang.

Omdat de bevolking bleef groeien werd dit toch een gemeenschappelijk probleem en moesten de overblijvende openingen worden gedicht;

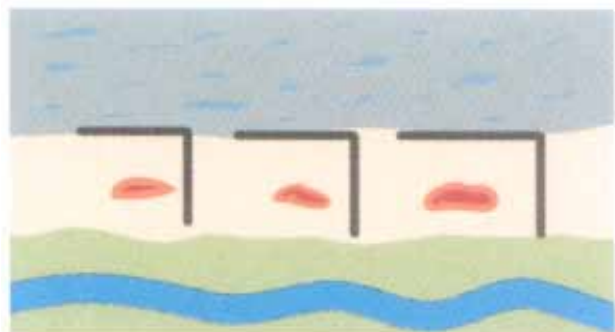
de voorkaden werden met elkaar verbonden en de kaden werden gesloten rondom de dorpspolders (d).

De laatste fase was dat hierna de sprong naar de kommen gemaakt kon worden, door een aanvullend stelsel van zij- en achterkaden in dat komgebied. In het overblijvende deel van het komgebied moest het overtollige (regen)water worden afgevoerd via weteringen. De komontginningen markeren daarmee de geboorte van de waterschappen.

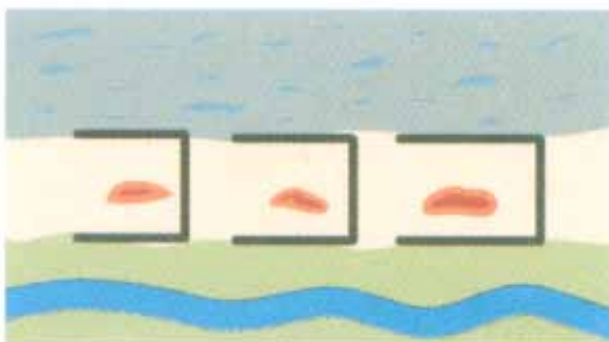
a

Oeverwallen onder de ploeg

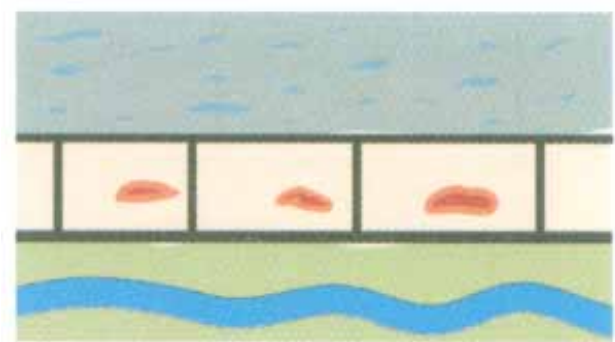
b

Bouw zij- en achterkaden

c

Bouw voorkaden

d

Uitbouw voorkaden tot ringdijk

Wielen

Een ander landschapsvormend element, samenhangend met de dijken, zijn de bij de -eerst nog veelvuldig voorkomende dijkdoorbraaken- gevormde wielen of waaien. Ook daarover is een interessante publicatie: 'Monumentaal blauw; een inventarisatie van wielen en wielrestanten in de Betuwe' (van Hemmen, Elst, 2002).

Omdat elk wiel meestal een dramatisch gebeurtenis vertegenwoordigt, zijn de wielen voor het landschappelijk verhaal van groot belang. De historische achtergronden per wiel zijn goed voor enkele uren leesplezier, maar gaan te ver om hier op te nemen; te verwijzen valt naar bovengenoemd document. Wel volgt hier een overzicht van de wielen zoals geschetst:

Diversen wielen in elkaars nabijheid: nrs. Van boven naar beneden: 43, 44, 45, 46

nr	naam	In/nabij
	Bestaande wielen	
34	Rietgat	Buren
35	Maasse/Mulsche Gat	Asch
36	Ronde Gat	Beusichem
37	Heidensgat	Ravenswaaij
38	Wielrest bij De Hazenberg	Ravenswaaij
39	Wiel bij Dijkhof	Rijswijk
40	Wiel in Drubberswaard	Rijswijk
41	Wielrest bij Huis te Wiel	Eck en Wiel
42	Wiel bij Rustenburg	Ingen
43	Buitenwiel aan de Marsdijk	Lienden
44	Waaij in de Mars	Lienden
45	Klokkewaaij bij Verhuizen	Lienden
46	Nieuwe waaij	Lienden
47	Diepe Gat bij de Oude Rijn	Lienden
48	Cokse Waaij bij Aalst	Lienden
	Verdwenen wielen (herstelbaar)	
12	Grote Kolk bij Udo	Rijswijk
13	Kleine Kolk bij Udo	Rijswijk
14	Binnenwiel op Schoordijk	Maurik
15	Wiel bij Oude Hof	Ingen
16	Buitenwiel aan de Verhuizerdijk	Lienden
17	Wiel tegenover 't Wieltje	Lienden
18	Wiel naast Diepe Gat bij de Oude Rijn	Lienden

Landbouwkundige ontwikkeling

Overige ontwikkelingen in het landschap

Ingrepen in de rivier

De mens heeft, behalve de waterregulerende maatregelen in de vorm van de realisatie van stuwen, ook maatregelen genomen die van invloed zijn geweest op de rivierloop. In het landschap van Buren hebben nabij Maurik een aantal drastische ingrepen elkaar opgevolgd.

Afsnijding van een rijnbocht bij Roodvoet, doorsnijding van de Waarden van Gravenbol en Polder Koorwaard en vervolgens ontgronding en ontstaan van het Eiland van Maurik.

1820

1930

1846

1958

1871

1966

1918

1990

Aanleg Amsterdam-Rijnkanaal

In totaal 72 km. In gebruikname in 1952.

Provinciale weg N320

Ontgrondingen de Beldert

2.4.2 Werken, wonen en recreëren in het huidige landschap

Algemeen

Wonen en werken in Buren in relatie tot het landschap: daarbij is interessant om te kijken naar het grondgebruik (hoeveel grond heeft een bepaalde sector in gebruik); naar de arbeidsparticipatie (hoe groot is het aandeel mens dat werk vindt in dat landschap) en naar inkomsten (hoeveel draagt dat grondgebruik bij aan de inkomsten).

Van belang is het gegeven dat de gemeente te boek staat als een agrarische gemeente. Het aandeel landbouwareaal is ca. 85% van het grondgebied. Globaal is de rest dan 5% water en bedragen de overige landgebruiken wonen, recreatie, verkeer allen 3% en is er nog ca. 2% bos en natuur.

Gekeken naar de arbeidsparticipatie ziet de verdeling voor Buren er als volgt uit (CBS, regionale kerncijfers, jaar 2007):

- commerciële dienstverlening: 55%
- niet-commerciële dienstverlening: 20%
- nijverheid/energievoorziening: 20%
- landbouw/bosbouw: 5%

Landbouw

Een overzicht (CBS) geeft het volgende beeld over de laatste 10 jaar:

					Regio's Buren				
Onderwerpen					Perioden	2000	2005	2009	
Aantal landbouwbedrijven, totaal					Aantal	587	504	431	
Grondgebruik	Areaal grondgebruik	Grondgebruik, totaal			Are	891 785	883 767	901 690	
Akkerbouw	Areaal akkerbouw	Akkerbouw, totaal				182 031	220 860	240 068	
		Granen				39 295	56 080	72 083	
		Aardappelen				5 326	4 123	4 205	
		Akkerbouwgroenten				1 392	894	1 392	
		Aantal bedrijven met akkerbouw				Aantal	238	195	177
Tuinbouw open grond	Areaal tuinbouw open grond	Tuinbouw open grond, totaal				144 814	131 401	135 042	
		Tuinbouwgroenten				4 388	3 480	3 196	
		Bloemen en sierplanten	Bloemen en sierplanten, totaal			24	4	1 694	
		Blijvende teelt	Fruit			125 981	108 768	108 426	
		Boomkwekerijgewassen				14 421	19 149	21 726	
		Aantal bedrijven met tuinbouw open grond				aantal	283	221	203
		Tuinbouw onder glas	Areaal tuinbouw onder glas			Tuinbouw onder glas, totaal			
Glasgroenten				25 556	45 650	34 800			
Bloemen en sierplanten	Bloemen en sierplanten, totaal			4 360	3 725	526			
Blijvende teelt	Blijvende teelt, totaal			15 331	17 700	21 000			
Aantal bedrijven met tuinbouw onder glas				aantal	19	18	14		
Graasdieren en grasland	Aantal graasdieren en areaal grasland	Paarden en pony's				704	703	920	

¹ Van de ruim 14.000 ha is 11.680 ha in gebruik als landbouwgrond (rest: binnenwater, 860 ha; bebouwd 515 ha; bos en natuur 260 ha; recreatieterrein 400 ha; verkeersdoeleinden 475 ha).

Graasdieren en grasland	Aantal graasdieren en areaal grasland	Paarden en pony's			704	703	920
		Rundvee	Rundvee, totaal		20 618	18 022	17 453
		Schape			13 361	12 644	8 080
		Geiten			1 457	2 933	3 349
		Blijvend en natuurlijk grasland			are	525 499	489 982
Hokdieren	Aantal hokdieren	Varkens	Varkens, totaal	aantal	60 030	56 595	31 314
		Kippen	Kippen, totaal		231 160	207 300	191 050
	Aantal bedrijven met hokdieren			61	54	38	

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen 23-7-2010

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen 23-7-2010

Te zien is onder meer (periode 2000-2009):

- een afname van het areaal grasland (van ca. 60 tot ca. 55%)
- een stijging van het areaal akkergrond (van ca. 20 tot ca. 25%)
- een lichte afname van het areaal tuinbouw open grond (globaal gelijk op 15%)
- een lichte stijging van het areaal tuinbouw onder glas (globaal gelijk op 5%)

Vanzelfsprekend is het aandeel tuinbouwgronden in de Betuwe aanzienlijk (20%). Dit is verdeeld over fruitteelt- en boomteeltbedrijven, waarvan het overgrote deel (85%) fruitteelt. Daarbij is wel een verschuiving te zien van fruitteelt naar boomteelt.

Binnen de akkergronden valt op dat de toename van het areaal vrijwel geheel op het conto van de granen valt toe te schrijven (een verdubbeling van het areaal in de laatste 10 jaar).

Binnen de rundveehouderij valt op het dalende aantal dieren (koeien). In de varkenshouderij is er bovendien een halvering van de aantallen te zien.

Verder zijn er in het gebied diverse kleinere maar opvallende veranderingen in grondgebruik zichtbaar. Enkele voorbeelden daarvan:

Bedrijvigheid

Bedrijven zijn ofwel gerelateerd aan bedrijven (vooral teeltgerelateerde bedrijven: koeling, sortering, verpakking, transport) of geconcentreerd in enkele bedrijventerreinen. De overige bevinden zich bij enkele grotere dorpen:

Bedrijventerrein bij:

- Beusichem
- Eck en Wiel
- Lienden

Daarnaast over de zuidelijke grens van Buren (Tiel).

De bewoonde omgeving

Bewoning in kernen

De bewoonde omgeving van de gemeente Buren concentreert zich in 4 grotere kernen en 10 kleinere dorpen. De dorpen zijn vrijwel allen ontstaan op de oeverwallen en stroomruggen, maar ze kennen wel een verschillend karakter. Veel van de dorpen kennen (van oorsprong) een langgerekte (lint)structuur en kenmerkend is dat vrijwel steeds sprake is van twee parallelle wegen (voor en achterstraat) waarlangs de bebouwing zich uitstrekt

Die dubbele structuur is beste zichtbaar in de westelijke dorpen: Beusichem, Zoelmond, Asch, Erichem, Kerk-Avezaath, Zoelen zijn allen linten op de oeverwal met een herkenbare voor- en achterstraat.

Op het oeverwal- en stroomruggencomplex van de oostelijke dorpen is dit minder het geval: Ommeren is er het beste voorbeeld en ook Maurik, Lienden/Meerten en Ingen hebben wel de kenmerken van een lintdorp, maar door uitbreidingen is dat minder duidelijk.

Afwijkend zijn de lintdorpen die langs de dijk zijn ontstaan: Ravenswaay en Rijswijk. Eck en Wiel kan ook gezien worden als een lintdorp maar dan langs de weg naar het veer.

Tenslotte is er het stadje Buren dat geheel andere kenmerken heeft. De omwalling en omgrachting en de rationele, rechthoekige indeling domineren het beeld. De relatie met het landschap wordt ook bepaald door het feit dat de vestingsstad zicht moest hebben over vrije schootsvelden.

In de dorpen hebben in de loop van de tijd diverse in- en uitbreidingen plaatsgehad. Ook in de toekomst worden uitbreidingen voorzien. In de structuurvisie zijn de contouren aangegeven waarbinnen toekomstige uitbreidingen kunnen plaatsvinden. Ook zijn aangegeven de uitbreidingen die daarbij worden voorzien voor 2015 en na 2015.

De belangrijkste uitbreidingslocaties liggen bij:

- Beusichem
- Buren
- Kerk-Avezaath
- Maurik
- Lienden

De uitbreidingen zijn relevant voor het Landschapsontwikkelingsplan om meerdere redenen. Enerzijds zullen de uitbreidingen per definitie beslag leggen op de omgeving en daarmee op het landschap. Ook de landschappelijke/visuele relatie tussen de kern en het ommeland zal worden beïnvloed. De dynamiek die er ontstaat is zowel een kans als een mogelijke bedreiging voor de kwaliteit daarvan.

Op diverse plaatsen is onderkend dat de uitbreiding van de kernen kan leiden tot het aaneengroeien van bebouwing, waardoor de gewaardeerde groene, landelijke onderbreking tussen de afzonderlijke (lint)dorpen onder druk komt te staan. Het Structuurplan stelt voor die plaatsen groene buffers voor. Ook dit is voor het Landschapsontwikkelingsplan van belang.

De groene buffers zijn expliciet benoemd en aangegeven voor de ruimten tussen:

- Beusichem en Zoelmond
- Buren en Erichem
- Ingen en Ommeren
- Ommeren en Lienden

Buiten de kernen zijn er nog diverse buurtschappen, te zien als kleine concentraties van bebouwing die vaak duidelijk gericht zijn op een van de nabijgelegen grotere kernen.

Overigens is er in de Staat van Buren (Alertief, 2009) een verkenning gegeven van de verschillende typen van plattelandsbewoning, waarbij een onderscheid is gemaakt tussen:

- gesloten platteland
- dorps platteland
- woonplatteland
- elitaire platteland
- stedelijk platteland

Diverse kernen kunnen tot het gesloten platteland gerekend worden: klein en afgelegen, met een laag voorzieningenniveau waar zich ook weinig nieuwe bewoners (stedelingen) vestigen (Ravenswaaij, Eck en Wiel, Rijswijk, Asch, Kerk-Avezaath, Zoelen, Ommeren).

Andere kernen behoren eerder tot het dorps platteland; grotere dorpen met meerdere voorzieningen die ook bezoekers van buiten trekken (Lienden, Maurik, Beusichem).

Het woonplatteland zijn de buitengebieden en buurtschappen waar veelal meer gezinnen dan senioren wonen (Zoelmond, Ingen). Het elitaire landschap trekt bewoners die erg op de stad zijn gericht (Lingemeer, Buren).

Verspreide bewoning in het buitengebied

Verspreid in het buitengebied komt een mix voor van (voormalige) agrarische bebouwing en burgerwoningen. Onder invloed van intensivering en modernisering is te zien dat ook agrarische bebouwing verandert; de schaalvergroting leidt bijvoorbeeld in de veehouderij tot stallen waarin nu vaak 100 tot 200 koeien kunnen worden gehuisvest. Soms gaat daarbij wel een deel van de herkenbare relatie tussen het landschap en bebouwingsstijlen verloren.

Binnen het beleid zoals dat wordt voorgestaan door de provincie is het de bedoeling de leefbaarheid en kwaliteit van het buitengebied te verbeteren. Dat beleid is ten dele ook gericht op functieverandering.

Daarbij is het mogelijk dat, als agrarische bestemmingen komen te vervallen, er mogelijkheden zijn om daarvoor in de plaats wonen en werken mogelijk te maken. Daarbij is de voorwaarde dat de versterking afneemt: bij sloop van schuren kunnen die (voor de helft) worden vervangen door woonbebouwing.

Een ander instrument is de stichting van nieuwe landgoederen. In dat geval is het mogelijk dat op een areaal van 5 ha (?) een landgoed wordt gesticht waarbij voorwaarde is dat er een gebouw van allure wordt gerealiseerd en dat –op het erf na- het gebied wordt ingericht met bos en natuur, dat via een openbare padenstelsel ook voor het publiek toegankelijk wordt gemaakt.

Recreatie

Binnen de gemeente Buren speelt recreatie in vele vormen een belangrijke rol. Mensen komen op dit gebied af, ze bezoeken het stadje Buren, verblijven in de grotere recreatiecomplexen, staan op een boerencamping, fietsen langs de knooppunten van het fietsnetwerk of doen mee aan de Betuwse fietsvierdaagse. In alle gevallen is het een mix van beleving van het landschap en er iets te doen hebben.

De grootste trekkers

Buren is een stadje met een grote aantrekkingskracht en profileert zich als Oranjestad. Het is een kern die sterk afwijkt van de dorpen op de oeverwallen door het geplande karakter als vestingstad, ca. 600 jaar geleden gesticht. Het Marechausseemuseum en het Museum Buren en Oranje, de synagoge maar ook georganiseerde stadswandelingen en arrangementen door de Betuwe zijn belangrijke trekkers.

Waterrecreatie en watersport zijn een belangrijke drager, met een grote concentratie rondom de ontgrondingen van het Eiland van Maurik en de Beldert. Het Eiland van Maurik biedt als vakantiepark een range van verblijfsrecreatieve voorzieningen, indoor- en outdoor-activiteiten en horeca. Het heeft daarmee een relatief grootschalig karakter.

De Beldert is een recreatiegebied ter plaatse van een ontgronding; zwemmen, vissen, duiken zijn hier de kernactiviteiten. Ook golfen is mogelijk op de nabijgelegen golfbaan Batouwe. Er worden bedrijfsactiviteiten georganiseerd en er is een duik- en kanocentrum gevestigd.

Daarnaast is en blijft Buren en omgeving vooral bekend vanwege de vele fruitboomgaarden. Dit leidt vooral tot een impuls in de bloeitijd (april) en de oogsttijd van kersen (juni), pruimen (augustus) en appels en peren (vooral september).

Verblijfsrecreatieve terreinen

Er zijn binnen de gemeente diverse grotere verblijfsrecreatieve terreinen: het Eiland van Maurik en de nabijgelegen Loswal, recreatiepark Kalverland bij Eck en Wiel (?), recreatiepark Vergarde bij Erichem, camping Betuwe bij Kesteren, recreatieoord in den Boomgaard, campingpark Blijwerven in Ingen.

Daarnaast zijn er diverse kleinschaligere campingterreinen, zoals camping jachthaven Beusichem, camping Verkrema Eck en Wiel, camping de Schans Eck en Wiel, boerencamping 't Ommetje nabij Ommeren, minicamping de Vijverhof.

Dagrecreatieve terreinen

De grotere dagrecreatieve terreinen zijn al aangegeven als de hierboven genoemde recreatieparken (Eiland van Maurik, de Beldert) en bij het Lingemeer.

Routegebonden recreatie

Het landschap beleven kent per voet, fiets of paard een andere dimensie; terwijl alle zintuigen worden aangesproken trekt het land-

schap aan je voorbij. In de gemeente Buren zijn daartoe diverse faciliteiten.

Wat betreft wandelroutes zijn er zowel niet als wél bewegwijzerde routes. Twee Langeafstands-wandelpaden (LAW) doen Buren aan: het Maarten van Rossumpad en het Lingepad.

In diverse kernen zijn er startpunten van wandelroutes (Lienden, Eck en Wiel, Zoelen, Buren, Beusichem). Vanuit het Eiland van Maurik is er ook een struinroute.

Wat betreft fietsroutes is sinds enige tijd het systeem van fietsknooppunten. Dit systeem gaat er van uit dat men zelf de route samenstelt via verschillende knooppunten, zodat men zélf doel, afstand en route bepaalt; dit via zo aantrekkelijke mogelijke fietsroutes; de knooppunten zijn in het terrein aangegeven.

Naast het netwerk van knooppunten zijn er ook nog diverse (thematische) fietsroutes.

Binnen het netwerk van de Langeafstandsfietsroutes (LF) is er de route van Doorn naar Gorinchem (LF 17). Deze route valt overigens samen met de trajecten die ook zijn opgenomen in het bovengenoemde knooppuntensysteem.

Tip: wilt u een fietsroute via de knooppunten samenstellen dan zijn daarvoor diverse kaarten beschikbaar (ANWB fietskaarten en/of Falk fietskaarten).

U kunt ook de site <http://www.fietsersbond.net/fietsrouteplanner/fietsroutes-gelderland/knooppunten/> gebruiken om uw route samen te stellen

Ook is er een (bewegwijzerde) Betuweroute van 55 km welke een groot deel van de gemeente aandoet. Daarnaast zijn er diverse bloesem- en fruitroutes; deze zijn over het algemeen niet bewegwijzerd maar beschreven.

Verder is de Korne (tot Buren) in combinatie met de Linge in gebruik als kanowater. En natuurlijk zijn er mensen die met skeeler, solex of ander vervoermiddel hun eigen weg zoeken.

Het landschap als decor en inspiratiebron

In toenemende mate ziet men het landschap als kans voor het aanbieden van nieuwe recreatievormen. Arrangementen met kano of solex of combinaties zijn daarvan voorbeelden. Daarnaast zijn er vormen als boerengolf, steppen, boogschieten, gps-tochten, huttenbouw of boerenbuilding. Het zijn vormen van toeristisch ondernemen die vrijwel altijd gebaat zijn bij een aantrekkelijk landschap.

Landschapsontwikkelingsplan Buren

VERSTERK DE VARIATIE EN VERSTEVIG DE BANDEN

Bijlage 4. Projectenlijst uitvoeringsprogramma

De projecten worden hieronder aangegeven in drie categorieën

- I. Algemeen
- II. Gekoppeld aan alle of meerdere ensembles
- III. Gekoppeld aan specifieke ensembles

Onder I worden enkele projecten genoemd die vooral organisatorisch/procesmatig van aard zijn; het betreft het vormgeven van regelingen en het implementeren daarvan.

Onder II worden projecten genoemd die een bredere werking hebben en voor meerdere of alle ensembles van toepassing kunnen zijn.

Onder III worden projecten per ensemble genoemd; ze zijn specifiek voor dat ensemble (of een locatie daarbinnen) bedoeld.

De prioriteiten zijn ingedeeld in:

- Hoog
- Middel
- Laag
- Doorlopend

I. Projecten algemeen en organisatorisch

Verwijderd: ¶

Thema	Thema Landschap om in te wonen en te werken
Titel	Beleidsbepaling Vrijkomende agrarische bedrijven dragen bij aan landschapskwaliteit
Ensemble	algemeen-1
Inhoud	Het provinciale beleid biedt de mogelijkheid om vrijkomende agrarische gebouwen (VAB) te hergebruiken en op die manier kwaliteit en vitaliteit van het landelijk gebied te waarborgen. Met uitdrukkelijk ook aandacht voor verbetering van de kwaliteit van het landschap. Die kwaliteitsverbetering wordt bereikt door enerzijds het verminderen van "steen" (door sloop van schuren en stallen) en anderzijds tot verbetering van de omgeving (door betere vormgeving en groene inpassing). Het verminderen van "steen" wordt bereikt via de vuistregel dat 50% van de gebouwen wordt gesloopt en dat daarvoor in de plaats nieuwbouw voor wonen en/of werken plaatsvindt. Het verbeteren van de landschappelijke kwaliteit kent nog geen normering: logisch is het om de waardevermindering die gepaard gaat met het initiatief te koppelen aan een (financiële) bijdrage aan landschaps-verbetering (*). Kan dit ter plekke, dan kan dat binnen het initiatief worden opgelost; als landschapsverbetering ter plaatste echter niet (voldoende) mogelijk of gewenst is, dan zal de bijdrage in een landschapsfonds worden opgenomen. Dit landschapsfonds zal wel worden ingezet binnen het betreffende landschapsensemble, zodat de verbeteringen zichtbaar zullen zijn in de omgeving van het initiatief. De visie van het LOP en de uitwerking daarvan in het betreffende werkboek bieden de leidraad en de ingrediënten zowel bij de landschapsversterking op en om de kavel als bij versterkingsprojecten in de omgeving. <i>(*) er zijn hiervoor verschillende mogelijkheden; bijdrage koppelen aan aantal nieuwe woon- of werkeenheden, aan aantal te ontwikkelen m3, aan taxatieverschil tussen oude en nieuwe situatie etc. Aansluiting dient gezocht te worden bij de regeling voor het bouwen in landschapsversterkingszones zoals aangegeven in de Structuurvisie.</i>
Doel	Het opstellen en vastleggen van een "vereveningsprincipe" (normering van landschapskwaliteitsbijdrage bij ruimtelijke initiatieven zoals VAB). Inclusief de uitwerking, communicatie, registratie en administratie, etc.
Trekker (s)	Gemeente Buren
Planning en prioriteit	Prioriteit hoog. Zal een belangrijke basis vormen voor landschapsversterking binnen de landschapsensembles.
Kosten	Opstellen vereveningsfonds ca. 10.000 euro (eenmalig) Uitvoeren vereveningsfonds ca. 5.000 euro (jaarlijks) (*) De uitvoeringskosten zijn afhankelijk van het aantal jaarlijkse initiatieven. <i>(*) bij 10 initiatieven per jaar en uitgaande van 5 uur extra (ambtelijke) inzet per initiatief</i>
Financiering	Opstellings- en uitvoeringskosten zijn te verhalen uit het vereveningsfonds en worden zodoende gefinancierd uit de (VAB)initiatieven. Deze algemene kosten zullen een beperkt aandeel uitmaken van het totale fonds (minder dan 5%).
Thema	Thema Landschap om in te wonen en te werken

Titel	Beleidsbepaling Nieuwe agrarische bouwblokken dragen bij aan landschapskwaliteit
Ensemble	algemeen-2
Inhoud	Terwijl enerzijds landbouwbedrijven stoppen (zie ook vrijkomende agrarische bedrijven) zullen andere bedrijven zich versterken en vergroten. Indien dit tot bestemmingsplanwijziging leidt, met een vergroting van het agrarische bouwblok, is er aanleiding om een bijdrage te verlangen voor landschapsversterking (via leges dan wel via anterieure contracten). De bijdragen zijn te storten in het landschapsfonds, waaruit dan elders landschapsversterkende maatregelen zijn te bekostigen. De visie van het LOP en de uitwerking daarvan in het betreffende werkboek bieden de leidraad en de ingrediënten zowel bij de landschapsversterking op en om de (bouw-)kavel als bij versterkingsprojecten in de omgeving.
Doel	Doel is het opstellen en vastleggen van een “vereveningsprincipe” en een kookboek ruimtelijk/landschappelijke kwaliteit bij nieuwbouw in het buitengebied. (leidend tot normering van landschapskwaliteitsbijdrage bij ruimtelijke initiatieven zoals bouwblokvergroting). Aansluiting dient gezocht te worden bij de regeling voor het bouwen in landschapsversterkingszones zoals aangegeven in de Structuurvisie. Inclusief de uitwerking, communicatie, registratie en administratie, etc.
Trekker (s)	Gemeente Buren
Planning en prioriteit	Prioriteit hoog. Zal een belangrijke basis vormen voor landschapsversterking binnen de landschapsensembles.
Kosten	Zie onder vrijkomende agrarische bedrijven (geen extra kosten)
Financiering	Zie onder vrijkomende agrarische bedrijven (geen extra kosten)

Thema	Thema Landschap om in te wonen en te werken
Titel	Beleidsbepaling Grote ruimtelijke projecten dragen bij aan landschapskwaliteit
Ensemble	algemeen-3
Inhoud	Grote ruimtelijke projecten zijn maatwerk. Het kan gaan om recreatieve projecten, ontgrondingsprojecten, wijkuitleg, bedrijventerreinen etc. Belangrijk is om het volgende vooraf vast te leggen: - Welk aandeel van de projectkosten ten goede komen aan bovenplanse kosten en welk aandeel daarvan ten goede komt aan landschapsversterking - Welke mitigatie/compensatievoorwaarden voortvloeien uit de natuurwetgeving - Fasering van uitvoering waarbij landschapsversterking en/of mitigatie/compensatie vooruit loopt op de (rode) ontwikkelingen Als de natuur- en landschapsverbeterende maatregelen niet binnen het project zijn uit te voeren, zal ook hier opname in een vereveningsfonds aan de orde zijn. De visie van het LOP en de uitwerking daarvan in het betreffende werkboek bieden de leidraad en de ingrediënten zowel bij de landschapsversterking op en om de (bouw-)kavel als bij versterkingsprojecten in de omgeving.
Doel	Doel is dat via een aantal procesafspraken (te verankeren in anterieure overeenkomst) de maatregelen t.b.v. natuur en landschap worden vastgelegd en geen sluitpost op de begroting vormen
Trekker (s)	Gemeente Buren
Planning en prioriteit	Prioriteit hoog. Zal de basis vormen voor landschapsversterking binnen de landschapsensembles.
Kosten	Zie onder vrijkomende agrarische bedrijven (geen extra kosten)
Financiering	Zie onder vrijkomende agrarische bedrijven (geen extra kosten)

Thema	Thema Landschap om in te wonen en te werken
Titel	Beleidsbepaling Groene buffers
Ensemble	Algemeen-4 Burens historisch rivierenlandschap • Buffer Beusichem/Zoelmond • Buffer Buren/Erichem Liendens lommerijk rivierenlandschap • Buffer Ingen/Ommeren • Buffer Ommeren/Lienden
Inhoud	Op verschillende plaatsen binnen Buren wil men voorkomen dat de kleinere kernen aan elkaar groeien (zie structuurvisie). Kenmerkend voor de gemeente Buren is de aaneenschakeling van kleinere kernen die vrijwel allemaal op de stroomruggen zijn gelegen. Ze liggen vaak op geringe afstand van elkaar, maar zijn van elkaar gescheiden door tussenliggend groen, meestal agrarisch, gebied. De groene buffers zorgen voor een transparantie van het landschap en ook voor onderscheidende kenmerken. Onder invloed van uitbreiding van kernen of functieveranderingen in het buitengebied dreigen de kernen echter aan elkaar te groeien. Met de aanwijzing van groene buffers in het structuurplan wil de gemeente dit voorkomen. Versterking van de kwaliteit van de bufferzones kan worden bewerkstelligd door er groene bestemmingen (in de vorm van park, natuur of landgoedtuin) aan te geven; dit kan worden gekoppeld aan ruimtelijke ontwikkelingen ter plekke. De groene buffers maken ook allemaal deel uit van een landschapsversterkingszone zoals aangegeven op de Structuurvisie Buren 2009-2019. Aansluiting kan dan ook gezocht worden bij de regeling voor het bouwen in landschapsversterkingszones.
Doel	Doel is dat er een groene zone aanwezig blijft tussen Beusichem en Zoelmond en dat deze landschappelijk en recreatief versterkt wordt. De visie van het LOP en de uitwerking daarvan in het betreffende werkboek bieden de leidraad en de ingrediënten. Versterking van de dorps- en stadsaanzichten en ommetjes zijn daarbij belangrijk.
Trekker (s)	Gemeente Buren i.s.m. grondeigenaren
Planning en prioriteit	Prioriteit middel. Planologische bestemming/bescherming handhaven.
Kosten	Neutraal
Financiering	Vanuit initiatief en/of vereveningsfonds

II. Projecten gekoppeld aan alle of meerdere ensembles

Thema Landschap om in te wonen en te werken

Thema	Thema Landschap om in te wonen en te werken
Titel	Kleinschalige particuliere initiatieven platteland Buren
Ensemble	alle-5
Inhoud	Stimuleren van particuliere initiatieven zoals bijvoorbeeld het oprichten van ateliers, verkoop aan huis, rustpunten, etc. Voorwaarden zijn kleinschaligheid in combinatie met verbetering ruimtelijke kwaliteit en combinatie met recreatieve routestructuren. Veel mensen op het platteland hebben ruimte en ondernemingsdrift. Dat is een aantrekkelijke combinatie die ervoor kan zorgen dat er in het buitengebied meer te doen en beleven valt. Er zijn talloze voorbeelden te noemen: bed en breakfast, ateliers, theetuinen, antiekverkoop, wijnbereiding en –proeverijen. Dergelijke activiteiten kunnen er toe leiden dat het seizoen voor recreatief/toeristisch medegebruik van het platteland verlengd wordt. Aantrekkelijk is als er een lokale, Betuwse of Burense streekeigen identiteit aan wordt toegevoegd en dat er op samenwerking wordt ingezet. Dit door bijvoorbeeld aan te sluiten bij vereniging BetuwsBest. Voor de landschappelijke inpassing van deze initiatieven biedt de visie van het LOP en de uitwerking daarvan in het betreffende werkboek de leidraad en de ingrediënten.
Doel	Doel is versterking van leefbaarheid en beleving buitengebied.
Trekker (s)	Particulieren
Planning en prioriteit	Prioriteit doorlopend. Via flexibele vergunningverlening.
Kosten	Neutraal tot max. €2.500 per initiatief Max. 6 initiatieven per jaar Max. €15.000
Financiering	Bijdragen voor landschapsversterking mogelijk vanuit vereveningsfonds

Thema	Thema Landschap om in te wonen en te werken
Titel	Diversificatie landbouw
Ensemble	alle-6
Inhoud	Verkenning mogelijkheid om in relatie tot weteringen, waterberging en natuurontwikkeling de nattere delen van de kommen – met name gelegen in de boezemgebieden tussen de achterkades van de dorpsolders - voor andere landbouwwormen te benutten en dit te realiseren mede door vrijwillige kavelruil.
Doel	Doel is het stimuleren van een multifunctioneler gebruik van de zones rondom weteringen, waarin de functies landbouw, natuur, recreatie en opvang water elkaar evenwichtig versterken.
Trekker (s)	Landbouworganisatie in samenwerking met lokale agrariërs (i.s.m. gemeente en waterschap)
Planning en prioriteit	Prioriteit hoog In eerste instantie betreft het een verkenning waarbij initiatieven, ideeën en animo bij de lokale agrariërs in beeld worden gebracht, alsook de inpasbaarheid binnen de bedrijfsvoering, vrijwillige kavelruilmogelijkheden, medewerking van waterschap en gemeente en de beschikbaarheid en inzet van middelen.
Kosten	10.000 euro (verkenning) Daarnaast afhankelijk van initiatieven.
Financiering	Bijdrage vanuit vereveningsfonds Cofinanciering vanuit provincie en waterschap.

Thema	Thema Landschap om in te wonen en te werken
Titel	Kruiskruiddridders
Ensemble	alle-7
Inhoud	Jacobskruiskruid is een oprukkend kruid dat giftig is voor met name runderen en paarden. Deze eten de plant niet als ze op het land staat, maar als ze tussen het hooi terecht komt, herkennen ze het niet meer en raken ze vergiftigd. Hooi met Jacobskruiskruid is dan ook onverkoopbaar. Schapen zijn er niet gevoelig voor, ze vreten in het najaar zelfs de kiemplanten en rozetten zodat inzet van schapen een middel is om de uitbreiding van de plant te voorkomen. De plant komt vooral in het weiland terecht als er open plekken zijn; de planten zijn afkomstig van zaad van planten in bermen of natuurterreinen. Het handmatig verwijderen (met wortel en al) is eigenlijk de beste oplossing, maar kan arbeidsintensief zijn. Inschakeling van scoutingclubs en/of schoolklassen of vrijwilligers kan een oplossing zijn. Net zoals natuurorganisaties natuurwerkdagen organiseren, kunnen de boeren een kruiskruiddag organiseren. Een moment van contact tussen boer en maatschappij met veel wetenswaardigheden over het werk van een boer, de ecologie van een plant, maar vooral ook een dag in het veld: de beste tijd is mei/juni dus dat komt goed uit. Eventueel ook als groene dienst uit te voeren.
Doel	Doel is het voorkomen van (schade door) Jacobskruiskruid in combinatie met vergroting beleving landschap bij jongeren.
Trekker (s)	ANV Lingestreek (i.s.m. vrijwilligers, scouting en/of scholen en agrariërs) Insteken als project
Planning en prioriteit	Prioriteit middel.
Kosten	< 2500 euro (onkostenvergoeding en stimulans)
Financiering	Bijdrage vanuit agrariërs

Thema Landschap om te bezoeken en te beleven

Thema	Thema Landschap om te bezoeken en te beleven
Titel	Hoogstambrigades
Ensemble	Alle-8
Inhoud	Dit project is gericht op het instandhouden van hoogstambomen en – boomgaarden. Het gaat hier om vrijwilligersbeheer waarvan de inzet vooral gericht is op het landschappelijk behoud van de gaarden en niet perse op vruchtopbrengst.
Doel	Doel is het in stand houden van hoogstamfruitbomen
Trekker (s)	SLG
Planning en prioriteit	Prioriteit middelhoog
Kosten	< 2500 euro (bijdrage in gereedschappen)
Financiering	Via SLG

Thema	Thema Landschap om te bezoeken en te beleven
Titel	Linken met de Limes
Ensemble	Alle-9 en 10
Inhoud	De gemeente Buren omvat een interessant deel van de Limes, de Romeinse grens die langs de Rijn dwars door Nederland liep; onder meer via Rijswijk, Maurik en Kesteren, waarlangs ooit ook forten aanwezig waren. In de Rijswijkse buitenpolder zijn bovendien diverse vondsten gedaan van objecten uit de Romeinse tijd (waaronder bijvoorbeeld gaaf bewaard gebleven helmen). Het Museum Dorestad biedt daarbij al een interessant startpunt. In aansluiting bij bijvoorbeeld Dorestad Zichtbaar is ook na te gaan hoe de Limes, binnen de gemeente Buren, zichtbaar gemaakt kan worden.
Doel	Doel is het beleefbaar maken van de Limes (Romeinse grens) binnen de gemeente Buren. Dit door middel van onderzoek, publiciteit en markeringen, onder meer in de vorm van uitzichtposten (Limes-torens); in de structuurvisie wordt voor 6 locaties dergelijke uitzichtpunten aangegeven.
Trekker (s)	Historische Verenigingen en Kring(en) w.o. HK West Buren en HK Kesteren en omstreken (i.s.m. gemeente Buren en Museum Dorestad) Particulieren die een nieuw landgoed of andere nieuwe woonvorm stichten. Insteken als project
Planning en prioriteit	Prioriteit middel. Eerst wordt een ontwikkelingsplan opgesteld, dat de locaties uitwerkt (waaronder de uitzichtpunten) inclusief ontwerpvoorstellen.
Kosten	10.000 euro (ontwikkelingsplan) 300.000 euro (zichtbaarheid, uitzichtpunten)
Financiering	Bijdrage vanuit vereveningsfonds tbv het ontwikkelingsplan Voor de ontwikkeling van uitzichtpunten wordt gedacht aan PPS initiatieven, met bijdragen vanuit de lokale ondernemingen. Cofinanciering vanuit gemeente en/of provincie wordt beoogd.

Thema Landschap langs de weg

Thema	Thema Landschap langs de weg
Titel	Landschappelijke versterking lanen
Ensemble	Alle-11
Inhoud	Opstellen en uitwerking bomenbeheerplan via profielen, aanvullingen en zo mogelijk nieuwe structuren mede t.b.v. aansluiting op nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen
Doel	Handhaven en versterken kenmerkende Burense lanen en wegbeplanting
Trekker (s)	Gemeente Buren
Planning en prioriteit	Prioriteit middelhoog
Kosten	€15.000 eenmalig
Financiering	Gemeente Buren

Thema	Thema Landschap langs de weg
Titel	Landschappelijke versterking bermen
Ensemble	Alle-12
Inhoud	Uitwerken bermbeheer via beheerafspraken omtrent maaifrequentie en over het laten staan van stroken overblijvende vegetaties
Doel	Handhaven en versterken landschappelijke en natuurlijke kwaliteit lanen
Trekker (s)	Gemeente Buren
Planning en prioriteit	Prioriteit middelhoog
Kosten	Neutraal
Financiering	Gemeente Buren

Thema	Thema Landschap langs de weg
Titel	Bomenroute
Ensemble	Alle-13
Inhoud	In diverse tuinen, parken en ook de openbare ruimte staan bijzondere, opvallende of karakteristieke bomen, bomen die vaak een verhaal kunnen vertellen. In navolging van diverse andere gemeenten is de bomenroute te ontwikkelen en vast te leggen in een brochure en/of op internet met de nodige publiciteit
Doel	Doel is de versterking van de beleving van de (bijzondere) bomen als onderdeel van recreatieve routes
Trekker (s)	Particulieren en/of I.V.N. en/of NME (i.s.m. gemeente)
Planning en prioriteit	Prioriteit middelhoog
Kosten	€5.000
Financiering	Gemeente Buren

Thema	Thema Landschap langs de weg
Titel	Kruispunten en rotondes als Burense bakens
Ensemble	Alle-14
Inhoud	Rotondes en kruispunten zijn verkeerstechnische voorzieningen, in het belang voor onze veiligheid. Dat moet zo blijven, maar er wordt vaak niet goed gekeken naar de landschappelijke kwaliteiten van deze plekken, die je de gemeente doorkruisend, niet zult kunnen missen. Betekenisloos groen, een lawine aan bebording, is vaak wat het is. Laat het landschap in en om de rotondes spreken: leg in de cirkel een mini-boomgaard aan, kijk of er led-verlichting kan worden toegepast, beperk de borden. Ingetogen (!) rotonde- en kruispuntplannen kunnen worden uitgevoerd door lokale groene ondernemers, onder regie van de gemeente en met toepassing van een (subtiel) reclame-uiting. De visie van het LOP en de uitwerking daarvan in het betreffende werkboek biedt de leidraad en de ingrediënten.
Doel	Doel is de versterking van de landschappelijke kwaliteit langs de openbare wegen
Trekker (s)	Provincie en gemeente (afhankelijk van wegbeheerder)
Planning en prioriteit	Prioriteit laag
Kosten	< €2.500 (publicatie, informatie regeling etc.)
Financiering	Provincie en/of Gemeente Buren en benutting reclame gelden

Thema	Thema landschap langs de weg
Titel	Versterken laanstructuur N320
Ensemble	alle-15
Inhoud	De N320 doorkruist de gehele gemeente Buren (én twee buurgemeenten) en is daarmee een verbindend element en tevens een boulevard en visitekaartje voor bezoekers. Hij doorsnijdt echter verschillende landschapstypen.
Doel	Beleving van eenheid en van het landschap.
Trekker (s)	Gemeenten, Provincie
Planning en prioriteit	laag
Kosten	bij 15 km beplanting: eenmalig €187.500, jaarlijks €10.500
Financiering	Provincie, evt. structuurvisie

Thema	Thema Landschap langs de weg
Titel	Veilig verkeer door remmende hagen en barmhartige bermen
Ensemble	Alle-16
Inhoud	De wens om de snelheid van verkeer te verminderen, in de overgang van buitengebied naar bebouwde kom, leidt tot de aanleg van drempels, obstakels, hekken, etc. Landschappelijk kan dat anders; het (visueel) versmallen van de weg door begeleidend groen, het toepassen van groene elementen als obstakels in combinatie met moderne led- en/of reflectietechnieken kan leiden tot een veel rustiger en groener beeld. Voor de landschappelijke vormgeving van deze bermen biedt de visie van het LOP en de uitwerking daarvan in het betreffende werkboek de leidraad en de ingrediënten.
Doel	Doel is de versterking van veiligheid en de landschappelijke kwaliteit langs de openbare wegen
Trekker (s)	Gemeente Buren Uitvoering als Pilotplan op een of twee plaatsen, liefst met participatie van aanwonenden in de planvorming
Planning en prioriteit	Prioriteit laag
Kosten	€15.000 (pilotplan en – uitvoering)
Financiering	Gemeente Buren

Thema	Thema Landschap langs de weg
Titel	Verkeersdifferentiatie op dijken: kraagpad en dijk balkon
Ensemble	Alle-17
Inhoud	Het gemengde gebruik van de dijken voor gemotoriseerd verkeer en langzaam verkeer is enerzijds niet bevorderlijk voor het recreatief gebruik en bovendien niet verkeersveilig. Met name vanaf de dijk is het landschap van de rivier en de overliggende heuvelrug voor de recreatieve gebruiker optimaal beleefbaar. Die beleefbaarheid is te verbeteren als de verkeersstromen zijn gescheiden in ruimte of tijd. Scheiding in ruimte kan vorm gegeven worden door zgn. kraagpaden langs de dijk; een knik in het dijk talud waarop een fiets/voetgangerspad wordt aangelegd. Op sommige plaatsen is dit te verbreden tot een rustpunt (dijk balkon) Op zo'n verbreding is wellicht ook een bankje mogelijk en het planten van een 'Rembrandtboom'.
Doel	Doel is de versterking van de landschappelijke beleefbaarheid van de dijk in combinatie met versterking verkeersveiligheid.
Trekker (s)	Gemeente Buren i.s.m. Rijkswaterstaat
Planning en prioriteit	Laag
Kosten	26,6 km dijk, ca. €50.000 éénmalig per km + onderhoud
Financiering	Gezamenlijke financiering van rijk, provincie en gemeente

Thema	Thema Landschap als leefgebied voor flora en fauna
Titel	Realisatie natuurontwikkeling (klei- en zandwinputten, uiterwaarden, in combinatie met waterberging bij weteringen en bij ruimtelijke projecten)
Ensemble+nr.	Alle-18
Inhoud	Op kansrijke plekken is natuurontwikkeling gewenst op grotere schaal (dan landschapselementen). Deze plaatsen zijn te vinden bij (afrondding van) klei- en zandwinputten, in de uiterwaarden, langs de weteringen, bij landgoederen en bij grote ruimtelijke projecten. De gewenste natuur is af te stemmen op de landschapseenheden waarbinnen de projecten liggen. Van belang is dat nieuwe natuur ook wordt ontsloten voor recreatief medegebruik. De visie van het LOP en de uitwerking daarvan in het betreffende werkboek bieden daarbij de leidraad en de ingrediënten. NB: deze projecten gaan vaak samen op met andere projecten zoals landgoedontwikkeling, diversificatie landbouw, ruimte voor rivier, etc. Het project wordt daarom hier marginaal verder ingevuld.
Doel	Vergroten natuurwaarden door grotere natuurontwikkelingsprojecten
Trekker (s)	variabel
Planning en prioriteit	Middelhoog
Kosten	Pm
Financiering	Door initiatiefnemer i.c.m. bijdragen vanuit vereveningsfonds

Thema	Thema Landschap als leefgebied voor flora en fauna
Titel	Realisatie landschapselementen (hagen, heggen, solitaire bomen, boomgaarden, erfbeplanting, poelen etc)
Ensemble	Alle-19
Inhoud	Landschapselementen kunnen vrijwel overal bijdragen aan versterking van de soortenrijkdom van het buitengebied, vooral ook omdat ze vaak dienen als schuil- en broedgelegenheid voor vogels, voedsel voor insecten, trekroute van vleermuizen etc. Ze zijn de kleinschalige aanvulling op de grotere natuurgebieden en de hiervoor genoemde natuurontwikkelingsprojecten. De visie van het LOP en de uitwerking daarvan in het betreffende werkboek met de 'kwartetten' bieden de leidraad en de ingrediënten.
Doel	Vergroten ecologische in samenhang met de cultuurhistorische en recreatieve waarden door versterking van het patroon van kleine landschapselementen door het cultuurlandschap.
Trekker (s)	Particulieren
Planning en prioriteit	Doorlopend
Kosten	zie bij diverse andere projecten, daar in beeld gebracht
Financiering	Vanuit SN en SAN regeling Mogelijke aanvulling vanuit vereveningsfonds, Landschapsversterkend bouwen en Groen-blauwe diensten

ENSEMBLE

BURENS HISTORISCH RIVIERENLANDSCHAP

Thema Landschap om in te wonen en te werken

Thema	Landschap om in te wonen en te werken
Titel	Landgoedontwikkelingen • Zone Nieuwe Steeg
Ensemble	Burens historisch rivierenlandschap BHR-1
Inhoud	landgoedontwikkeling aansluitend aan bestaande zandwinplas
Doel	landschappelijke versterking, recreatieve mogelijkheden
Trekker (s)	ontwikkelaar van het landgoed, particulier of bedrijf
Planning en prioriteit	afhankelijk van markt
Kosten	afhankelijk van opzet en uitvoering
Financiering	via landgoederenbeleid door initiatiefnemers voor bouwwerken in het buitengebied

Thema	Landschap om in te wonen en te werken
Titel	Landschapsversterkingszones Landschapsversterking in • "rivieroeverwal" ten oosten van Beusichem • "stroomruggen" Zoelmond – Asch (omgeving Krupheulstraat) • "stroomruggen" ten zuiden van Buren (omgeving het Grootveld) • "stroomruggen" ten oosten van Buren
Ensemble	Burens historisch rivierenlandschap BHR-02 t/m 05
Inhoud	Projecten uit de nota Landschapsversterkend bouwen
Doel	versterking landschap: recreatieve waarden, landschappelijke waarden
Trekker (s)	marktpartijen
Planning en prioriteit	afhankelijk van de vraag uit de markt
Kosten	€2.100.000 voor de vier zones samen (globaal)
Financiering	via LVZ-beleid door initiatiefnemers voor bouwwerken in het buitengebied

Thema	Thema landschap om in te wonen te werken
Titel	Toepassing VAB-beleid en verevening
Ensemble	Burens historisch rivierenlandschap BHR-06
Inhoud	Bij functieverandering van agrarische bebouwing kan veelal een betere landschappelijke inpassing gerealiseerd worden door de initiatiefnemer van de functieverandering of via verevening een bijdrage gedaan worden aan landschapsverbetering in de omgeving.
Doel	landschappelijke versterking van de (vroegere) agrarische locatie
Trekker (s)	Gemeente Buren
Planning en prioriteit	Doorlopend
Kosten	aanleg van ca. 2 ha landschapselementen: €4.500 éénmalig, €4.400 jaarlijks
Financiering	door initiatiefnemer functieverandering

Thema Landschap om te bezoeken en te beleven

Thema	Thema Landschap om in te wonen en werken
Titel	Kerkepad, Klompenpad, Kadepad en andere ommetjes • Rondom Beusichem incl. uiterwaarden • Rondom Buren en Erichem • Rondom Zoelen
Ensemble	Burens historisch rivierenlandschap BHR-7 t/m 9
Inhoud	De ommetjes bieden de mogelijkheid om een uurtje rond te kuieren; een rondje is dan ook niet langer dan 3 tot 5 km. De ommetjes bedienen de lokale bevolking in de uitlooptmogelijkheden in het buitengebied waarbij nadrukkelijk ook de toegankelijkheid van het boerenland betrokken wordt. De ommetjes worden ontwikkeling in samenhang met de realisatie van landschapselementen. Beusichem: - rondje uiterwaarden door een pad over (zomer)dijkjes en via struinroutes - rondje Regulieren oa via kade-, jaag-, klompen- of regulierenpaden - rondje Zoelmond via landschapsversterkingszone en Beusichemse es Buren: - rondje zuid: zuidoostelijk via nieuwe landgoedbosjes, langs kavelranden en singels in aansluiting op paden in het Riet en zuidwestelijk via nieuwe landgoedbosjes, langs kavelraden en singels via de Nieuwe steeg en langs de Korne richting Buurmalsen - rondje noord: via Aalsdijk, via pad over dijk en verder langs kavelranden en rondom langs kasteelterrein naar kleiputten Zoelen: - rondje Zoelen met name richting Linge en Dode Linge in aansluiting op landgoed en motte Zoelmond, Erichem, Kerk-Avezaath - elke kleinere kern bij voorkeur een ommetje; bij Zoelmond kan deze aansluiten op die van Beusichem, bij Erichem op die van Buren en bij Kerk-Avezaath op die van Zoelen. Voor de landschappelijke inpassing van deze initiatieven biedt de visie van het LOP en de uitwerking daarvan in het betreffende werkboek met de 'kwartetten' de leidraad en de ingrediënten. N.B. door een slimme schakeling van de ommetjes vanuit de verschillende kernen kunnen ook wandelroutes over langere afstanden worden gerealiseerd.
Doel	Versterken recreatieve uitlooptmogelijkheden rondom kernen
Trekker (s)	Lokale partijen, dorpsverenigingen
Planning en prioriteit	Hoog
Kosten	Uitgangspunten: - 4 km per rondje - 3 rondjes binnen het ensemble - 12 km wandelpad Kosten: eenmalig €1000 per km, jaarlijks €700 per km
Financiering	Vanuit Groen-Blauwe diensten en landschapsversterking; aanvullend vanuit vereveningsfonds

Thema	Thema Landschap om te bezoeken en te beleven
Titel	Verbindende wandelroutes • Rietpaden • Lingeslingers • Uiterwaardpaden en kraagpaden
Ensemble	Burens historisch rivierenlandschap BHR-10 t/m 12
Inhoud	Dit betreft wandelroutes die kernen en recreatieve punten onderling verbinden, zo mogelijk ook bereikbaar zijn via opstappunten openbaar vervoer. De verbindende wandelroutes kunnen uiteraard gebruik maken van ommetjes (kerkepaden, etc: zie aldaar). Ze zijn niet in eerste instantie vanuit de dorpen opgezet, maar vooral voor de bezoekers bedoeld. Binnen het ensemble zijn er de volgende projecten: - Rietpaden (klompenpad in het Riet): (met name deelgebied 7): paden langs hagen die mede in ruilverkavelingsverband daarvoor zijn aangelegd - Lingeslingers (met name deelgebieden 7 en 8): paden langs de Linge deels over zomerkade - Uiterwaardpaden (met name deelgebieden 1): paden via zomerdijkjes en meidoornsingelpaden richting Culemborg Voor de landschappelijke inpassing van deze initiatieven biedt de visie van het LOP en de uitwerking daarvan in het betreffende werkboek met de 'kwartetten' de leidraad en de ingrediënten.
Doel	Versterken recreatieve wandelmogelijkheden buitengebied
Trekker (s)	Lingeslingers: Landschapsbeheer Gelderland i.s.m. eigenaars/particulieren Rietpaden: Landschapsbeheer Gelderland i.s.m. gemeente en Staatsbosbeheer Uiterwaardpaden: Landschapsbeheer Gelderland i.s.m. particulieren
Planning en prioriteit	Middelhoog
Kosten	Uitgangspunten: - 5 km verbindend pad per project - 3 projecten - 15 km verbindingspaden Kosten: ca. €5.000 per deelproject, in totaal €15.000 éénmalig, kosten jaarlijks €700 per km
Financiering	Vanuit Groen-Blauwe diensten Aanvullend vanuit vereveningsfonds

Verwijderd: 1

Thema	Thema Landschap om te bezoeken en te beleven
Titel	Verbindende fietsroutes • Fietsroute Culemborg-Beusichem • Fietsroute Buren-Buurmalsen en Korne • Fietsroute Buren-Zoelen
Ensemble	Burens historisch rivierenlandschap BHR-13 t/m 15
Inhoud	De wenselijkheid van de verbindende fietsroutes is mede aangegeven in de structuurvisie. Het gaat nadrukkelijk om verbetering van de aantrekkelijkheid van de fietsroutes, die voornamelijk ook vrijliggend (niet langs wegen) het landschap doorkruisen. De beleving van deze rustige routes is compleet anders dan fietspaden over of langs wegen. Fietsroute Culemborg-Beusichem Deze route is bij voorkeur te ontwikkelen op de achterrand van kavels, zo mogelijk in combinatie met scheidingshagen t.b.v. de fruitteelt. Eventueel uit te breiden met een rondritmogelijkheid via de Regulieren en bijvoorbeeld de Molenkampen. Fietsroute Buren-Buurmalsen De landgoedontwikkelingen rondom de Nieuwe Steeg bieden de mogelijkheid om door het land liggende fietsroutes tussen Buurmalsen en Buren, achterom het natuurreservaat te ontwikkelen. In combinatie met fietsmogelijkheden langs de Korne ontstaat tevens een rondritmogelijkheid welke vanaf de toeristisch trekpleister Buren extra mogelijkheden biedt Fietsroute Buren- Zoelen Ook hier zijn twee mogelijkheden: een (vooral) kwalitatieve verbetering van de route via Erichem en langs Kerk-Avezaath, met name in combinatie met landschappelijke maatregelen en daarnaast een mogelijk nieuwe route via de landschapsversterkingszone langs de Burense dijk. Voor de landschappelijke inpassing van deze initiatieven biedt de visie van het LOP en de uitwerking daarvan in het betreffende werkboek met de 'kwartetten' de leidraad en de ingrediënten.
Doel	Versterken recreatieve fietsmogelijkheden buitengebied
Trekker (s)	Gemeente
Planning en prioriteit	Hoog
Kosten	Uitgangspunten: - 5 km verbindend pad per project - 3 projecten - 15 km verbindingspaden Kosten: ??
Financiering	Vanuit Groen-Blauwe diensten Aanvullend vanuit vereveningsfonds

Thema Landschap langs de weg

Thema	Thema landschap langs de weg
Titel	Wegbeplanting Culemborgseweg
Ensemble	Burens historisch rivierenlandschap BHR-16
Inhoud	aanleg en reconstructie van de wegbeplanting
Doel	landschappelijke versterking, identiteit benadrukken van de weg
Trekker (s)	gemeente
Planning en prioriteit	middel
Kosten	4 km, eenmalig €50.000; jaarlijks €2.800
Financiering	uit structuurvisiegelden

Thema	Thema landschap langs de weg
Titel	Laanbeplanting langs as Buren – Erichem- Kerk Avezaath - Zoelen
Ensemble	Burens historisch rivierenlandschap BHR-17
Inhoud	aanleg en reconstructie van de wegbeplanting
Doel	landschappelijke versterking, identiteit benadrukken van de weg
Trekker (s)	gemeente
Planning en prioriteit	middel
Kosten	5 km, eenmalig €62.500; jaarlijks €3.500
Financiering	uit structuurvisiegelden

Thema	Thema landschap langs de weg
Titel	Zichtlijnen op Buren
Ensemble	Burens historisch rivierenlandschap BHR-18
Inhoud	ontwikkelen van een visie op de landschappelijke en recreatieve beleving van het stadje Buren vanuit het omringende landschap
Doel	Versterking van de landschappelijke aantrekkelijkheid van Buren
Trekker (s)	Gemeente Buren
Planning en prioriteit	hoog, combineren met ruimtelijke ontwikkelingen rond Buren, m.n. het landschapsversterkend bouwen
Kosten	€10.000
Financiering	via LVZ

Thema	Thema landschap langs de weg
Titel	Aalsdijk kruising met provinciale weg
Ensemble	Burens historisch rivierenlandschap BHR-19
Inhoud	
Doel	Doel is herstel/verbetering van de historische eenheid van de Aalsdijk door verzachting en herinrichting aansluiting noord- en zuiddeel (omgeving provinciale weg), bijvoorbeeld door aanleg van een voetgangersbrug
Trekker (s)	Provincie, gemeente
Planning en prioriteit	afhankelijk van mogelijkheden
Kosten	€400.000
Financiering	via ook LVZ project Zoelmond - Asch

Thema	Thema landschap langs de weg
Titel	De mottes van Asch en Zoelen en de TRAP-route
Ensemble	Burens historisch rivierenlandschap BHR-20
Inhoud	Beleefbaar maken van de historische motte-kastelen van Asch (recent aangetoond) en Zoelen
Doel	versterking identiteit via cultuurhistorie, recreatie
Trekker (s)	Historische Kring
Planning en prioriteit	hoog
Kosten	€100.000 éénmalig
Financiering	uit zoekzone

Thema	Thema landschap langs de weg
Titel	Dorpsentrees met dorpsgaarden
Ensemble	Burens historisch rivierenlandschap BHR-21
Inhoud	Aanleggen of vernieuwen van enkele dorpsentrees met (o.a.) beplanting
Doel	Het realiseren van een aantrekkelijke en groene entree van de dorpen, die identiteit geeft en recht doet aan de cultuurhistorie
Trekker (s)	Gemeente Buren
Planning en prioriteit	jaarlijks of tweejaarlijks een dorpsentree, dus min of meer doorlopend
Kosten	€50.000 per plan (entree) voor inrichting, €1.500 jaarlijks voor onderhoud
Financiering	Structuurvisiegelden

Thema Landschap als leefgebied voor flora en fauna

Thema	Landschap als leefgebied voor flora en fauna
Titel	Landschapselementen Burens historisch rivierenlandschap
Ensemble	Burens historisch rivierenlandschap BHR-22
Inhoud	Landschapselementen kunnen vrijwel overal bijdragen aan versterking van de soortenrijkdom van het buitengebied, vooral ook omdat ze vaak dienen als schuil- en broedgelegenheid voor vogels, voedsel voor insecten, trekroute van vleermuizen etc. De visie van het LOP en de uitwerking daarvan in het betreffende werkboek met de 'kwartetten' bieden de leidraad en de ingrediënten. Het GUP biedt een verdere uitwerking naar de regeling Groen-blauwe diensten van de Provincie. Binnen dit ensemble is er met voorrang plaats voor: • Meidoornsingels (uiterwaarden) • Dorpsgaarden (boomgaarden bij ingang dorpen) • Zoomgaarden (boomgaarden langs dorpsranden) • Dreefgaarden (boomgaarden langs wegen) • Lindendreven (omgeving Buren en omgeving Zoelen) • Singels met hondsroos, sleedoorn en (knot)es • Riet- en natuurlijke oevers (komgronden en langs Korne en Linge) • Hagen en vlechthagen • Fruitbomen • Knotbomen • Akkerranden De inzet van bovengenoemde elementen is niet uitputtend en kan per deelgebied verschillend zijn. De kwartetten geven voor verschillende gebieden meerdere opties. De volgende kwartetten zijn daarbij van belang: - Beusichemse Waard - Noordelijke stroomrug (Beusichem-Zoelmond) - Komgronden overgang Regulieren - Buren en ommelanden - Stroomrug Erichem-Kerk Avezaath - Het Nieuwland - Woerd, het Riet en Aardkuil - Zoelen en omgeving
Doel	Vergroten ecologische in samenhang met de cultuurhistorische en recreatieve waarden door versterking van het patroon van kleine landschapselementen door het cultuurlandschap.
Trekker (s)	Particulieren
Planning en prioriteit	Doorlopend
Kosten	ca. 17 ha, aanleg ca. €38.000, beheer jaarlijks €37.000
Financiering	via Groen-blauwe diensten

ENSEMBLE

RIJSWIJKS WEIDS RIVIERENLANDSCHAP

Thema Landschap om in te wonen en te werken

Thema	Thema landschap om in te wonen te werken
Titel	Diversificatie landbouw
Ensemble	Rijswijks weids rivierenlandschap RWR-1
Inhoud	Op de gronden langs de Maurikse en Ravenswaaijse Wetering een verbrede ofwel multifunctioneler gebruik ontwikkelen, waarbij die functies (periodieke wateropvang, recreatief nevengebruik, natuurontwikkeling) ingepast worden in nieuwe vormen van bedrijfsvoering en als economische drager kunnen functioneren.
Doel	Doel is het stimuleren van een multifunctioneler gebruik van de zones rondom weteringen, waarin de functies landbouw, natuur, recreatie en opvang water elkaar evenwichtig versterken.
Trekker (s)	Lokale agrarische ondernemers (ondersteund door landbouworganisatie en/of agrarische natuurbeheersverenigingen)
Planning en prioriteit	Volgend op de verkenning naar mogelijkheden voor diversificatie van landbouwwormen (zie onder algemeen)
Kosten	€5.000 (ondersteuning planvorming, per plan)
Financiering	Kostenneutraal (via groenblauwe diensten, landschapsversterkingszones en verbreed ondernemerschap)

Thema	Thema landschap om in te wonen en te werken
Titel	Landschapsversterkend bouwen • Overlandgoederen Burense dijk • Overlandgoederen Soelmonding
Ensemble	Rijswijks weids rivierenlandschap RWR-2 en -3
Inhoud	Projecten uit de nota Landschapsversterkend bouwen
Doel	versterking landschap: recreatieve waarden, landschappelijke waarden
Trekker (s)	marktpartijen
Planning en prioriteit	afhankelijk van de vraag uit de markt
Kosten	€1.400.000 voor de twee zones samen (globaal)
Financiering	via LVZ-beleid door initiatiefnemers voor bouwwerken in het buitengebied

Thema	Thema landschap om in te wonen te werken
Titel	Inpassing nieuwbouw • Inpassen nieuwe bebouwing Rijswijk • Inpassen nieuwe bebouwing Ravenswaaij
Ensemble	Rijswijks weids rivierenlandschap RWR-4
Inhoud	inpassing met beplanting van de nieuwbouw vanuit de omgeving: 2 x 1 km lijnvormige beplanting, zie gewenste landschapselementen
Doel	landschappelijke versterking, mooi wonen
Trekker (s)	Gemeente Buren via verevening en structuurvisie
Planning en prioriteit	afhankelijk van nieuwbouw
Kosten	2 ha beplanting: €4.500 éénmalig, €4.400 per jaar.
Financiering	via nieuwbouw (rood voor groen) en/of structuurvisiegelden

Thema	Thema landschap om in te wonen te werken
Titel	Toepassing VAB-beleid
Ensemble	Rijswijks weids rivierenlandschap RWR-5
Inhoud	Binnen het ensemble van Rijswijk zal de VAB-regeling uiterst terughoudend worden toegepast op locaties in de open gebieden van de komgronden. Nieuwe woonensembles (ter vervanging van schuur- of stalcomplexen) zijn in dit gebied niet gewenst. Vervangende bouw mogelijkheden zullen betrokken worden bij de afronding van bebouwing/bewoning rondom de kernen.
Doel	Doel is het versterken van de differentiatie tussen de open gebieden cq komgronden en de dichtere oeverwallen/stroomruggen; dit door het tegengaan van nivellering van het open gebied met verspreide bewoningscomplexen
Trekker (s)	Gemeente Buren
Planning en prioriteit	Doorlopend
Kosten	1 ha beplanting: €2.250 éénmalig, €2.200 per jaar.
Financiering	Via verevening

Thema Landschap om te bezoeken en te beleven

Thema	Thema Landschap om in te wonen en werken
Titel	Kerkepad, Klompenpad, Kadepad en andere ommetjes • Rondom Rijswijk • Rondom Ravenswaaij
Ensemble	Rijswijks weids rivierenlandschap RWR-6 en -7
Inhoud	De ommetjes bieden de mogelijkheid om een uurtje rond te kuieren; een rondje is dan ook niet langer dan 3 tot 5 km. De ommetjes bedienen de lokale bevolking in de uitlooptmogelijkheden in het buitengebied waarbij nadrukkelijk ook de toegankelijkheid van het boerenland betrokken wordt. De ommetjes worden ontwikkeling in samenhang met de realisatie van landschapselementen. Paden langs dorpsranden en boerenlandpaden kunnen daarin worden opgenomen. Rijswijk: - rondje uiterwaarden in combinatie met zomerkade en ontwikkeling Roodvoet, verbonden met binnendijkse tracés bijvoorbeeld via poldersloot en verbinding parkstraat-rijnbandijk (vm dwarskaden) Ravenswaaij: - rondje uiterwaarden in combinatie met zomerkade, verbonden met binnendijkse tracés bijvoorbeeld in gebied tussen donkerstraat en prinsesmargrietstraat en verbonden met paden langs oude Soelmeanders De paden kunnen door verschillende deelgebieden lopen (oeverwal, uiterwaard, boezems). Voor de landschappelijke inpassing van deze initiatieven biedt de visie van het LOP en de uitwerking daarvan in het betreffende werkboek met de 'kwartetten' de leidraad en de ingrediënten. N.B. door een slimme schakeling van de ommetjes vanuit de verschillende kernen kunnen ook wandelroutes over langere afstanden worden gerealiseerd.
Doel	Versterken recreatieve uitlooptmogelijkheden rondom kernen
Trekker (s)	Lokale partijen, dorpsverenigingen
Planning en prioriteit	Hoog
Kosten	Uitgangspunten: - 4 km per rondje - 2 rondjes binnen het ensemble - 8 km wandelpad Kosten: 2 x €4.000 eenmalig, 2 x €2.800 per jaar
Financiering	Vanuit landschapsversterkingszones en Groen-Blauwe diensten Aanvullend vanuit vereveningsfonds

Thema	Thema Landschap om te bezoeken en te beleven
Titel	Verbindende wandelroutes • Kadepaden en overlandpaden etc • Laarzenpaden in de boezems • Uiterwaardpaden en kraagpaden
Ensemble	Rijswijks weids rivierenlandschap RWR-8, -9 en -10
Inhoud	Dit betreft wandelroutes die kernen en recreatieve punten onderling verbinden, zo mogelijk ook bereikbaar zijn via opstappunten openbaar vervoer. De verbindende wandelroutes kunnen uiteraard gebruik maken van ommetjes (kerkepaden, etc: zie aldaar). Ze zijn niet in eerste instantie vanuit de dorpen opgezet, maar vooral voor de bezoekers bedoeld. Binnen het ensemble zijn er de volgende projecten: - Kade- en overlandpaden met name deelgebied 9 in Korenbroek en de Zandkampen en in deelgebied 11 en 12 als kadepaden van oude dorpolders. De overlandpaden lopen vanaf de Burense dijk het land in en verbinden zich met paden in de boezems (zie hieronder) - Laarzenpaden en soortgelijke struinpaden met name in deelgebied 10 in de boezems. Ze staan in verbinding met kade en overlandpaden (zie hierboven). - Uiterwaardpaden en kraagpaden met name in deelgebied 14 via zomerdijkjes en meidoornsingelpaden. In aansluiting op de uiterwaardpaden in de naastgelegen ensembles. Voor de landschappelijke inpassing van deze initiatieven biedt de visie van het LOP en de uitwerking daarvan in het betreffende werkboek met de 'kwartetten' de leidraad en de ingrediënten.
Doel	Versterken recreatieve wandelmogelijkheden buitengebied
Trekker (s)	Kade- en overlandpaden: Landschapsbeheer Gelderland i.s.m. particulieren Laarzenpaden: Landschapsbeheer Gelderland i.s.m. particulieren/waterschap Uiterwaardpaden: Landschapsbeheer Gelderland i.s.m. particulieren
Planning en prioriteit	Middelhoog
Kosten	Uitgangspunten: - 5 km verbindend pad per project - 3 projecten - 15 km verbindingspaden Kosten: 3 x €5.000 eenmalig, 3 x €3.500 per jaar
Financiering	Vanuit landschapsversterkingszones en Groen-Blauwe diensten Aanvullend vanuit vereveningsfonds

Verwijderd: ¶

Thema	Thema landschap om te bezoeken en te beleven
Titel	Linken met de Limes: • Limestoren Roodvoet annex historisch/educatief centrum
Ensemble	Rijswijks weids rivierenlandschap RWR-11
Inhoud	Het beleefbaar maken van de Limes, in een reeks van uitzichttorens, waarvan hier de meest westelijke binnen Buren is geprojecteerd (zie ook structuurvisie). Daarvoor biedt de locatie rondom de steenfabriek Roodvoet uitstekende mogelijkheden, waar diverse fasen uit de geschiedenis verlevendig en beleefbaar gemaakt kunnen worden.
Doel	Het inzicht bieden in de verschillende fasen uit de geschiedenis van rivier en mens (tijd van romeinen, noormannen, riviervleggingen, steenfabrieken) op de prominente locatie van Roodvoet
Trekker (s)	Grondeigenaren/onderneming (i.s.m. met historische verenigingen en gemeente)
Planning en prioriteit	Middelhoog: zie ook onder algemeen project linken met de limes.
Kosten	€100.000 eenmalig
Financiering	Bijdrage vanuit vereveningsfonds tbv het ontwikkelingsplan Voor de ontwikkeling van uitzichtpunten wordt gedacht aan PPS initiatieven, met bijdragen vanuit de lokale ondernemingen. Cofinanciering vanuit gemeente en/of provincie wordt beoogd.

Thema Landschap langs de weg

Thema	Thema Landschap langs de weg
Titel	Wegbeplanting De Heuvel Rijswijk (boerenlaan)
Ensemble	Rijswijks weids rivierenlandschap RWR-12
Inhoud	aanleg en reconstructie van de wegbeplanting
Doel	landschappelijke versterking, identiteit benadrukken van de weg
Trekker (s)	gemeente
Planning en prioriteit	middel
Kosten	1,5 km, eenmalig €18.750; jaarlijks €1.050
Financiering	uit structuurvisiegelden

Thema Landschap als leefgebied voor flora en fauna

Thema	Landschap als leefgebied voor flora en fauna
Titel	Landschapselementen Rijswijks weids rivierenlandschap
Ensemble	Rijswijks weids rivierenlandschap RWR-13
Inhoud	Landschapselementen kunnen vrijwel overal bijdragen aan versterking van de soortenrijkdom van het buitengebied, vooral ook omdat ze vaak dienen als schuil- en broedgelegenheid voor vogels, voedsel voor insecten, trekroute van vleermuizen etc. De visie van het LOP en de uitwerking daarvan in het betreffende werkboek met de 'kwartetten' bieden de leidraad en de ingrediënten. Binnen dit ensemble is er met voorrang plaats voor: • Meidoornsingels (uiterwaarden, dorpsolders en langs overlandpaden) • Dorpsgaarden (boomgaarden bij ingang dorpen) • Zoomgaarden (boomgaarden langs dorpsranden) • Natte hooilanden (boezemgebieden) • Poelen (boezemgebieden) • Hakhoutsingels (in combinatie met boerenlandpaden) De inzet van bovengenoemde elementen is niet uitputtend en kan per deelgebied verschillend zijn. De kwartetten geven voor verschillende gebieden meerdere opties. De volgende kwartetten zijn daarbij van belang: - Korenbroek en Zandkampen - De boezems - Oude dorpsolders Rijswijk en Zoelen - Overwal met dorpen - Rijswijkse buitenpolder
Doel	Vergroten ecologische in samenhang met de cultuurhistorische en recreatieve waarden door versterking van het patroon van kleine landschapselementen door het cultuurlandschap.
Trekker (s)	Particulieren
Planning en prioriteit	Doorlopend
Kosten	ca. 9 ha, aanleg ca. €21.000, beheer jaarlijks €20.000
Financiering	via Groen-blauwe diensten

ENSEMBLE

MAURIKS DYNAMISCH RIVIERENLANDSCHAP

Thema Landschap om in te wonen en te werken

Thema	Thema landschap om in te wonen en te werken
Titel	Grote ruimtelijke ontwikkelingen/landgoederen • Nevenlinge
Ensemble	Mauriks dynamisch rivierenlandschap MDR-1
Inhoud	Grootschalige ontgroning tbv zandwinning; benutting van het ontstane roofofbouwlandschap voor recreatieve ontwikkeling
Doel	zandwinning, landschapsontwikkeling
Trekker (s)	zandwinners/projectontwikkelaars
Planning en prioriteit	Laag
Kosten	ca. €1.000.000 te besteden aan landschappelijke voorzieningen
Financiering	uit zandwinning en projectontwikkeling

Thema	Thema landschap om in te wonen en te werken
Titel	Landschapsversterkingszones Landschapsversterking in • "stroomruggen" omgeving De Beldert • "rivierlopen en oude meanders" ten zuiden van Maurik (wetering)
Ensemble	Mauriks dynamisch rivierenlandschap MDR-2 en -3
Inhoud	Projecten uit de nota Landschapsversterkend bouwen
Doel	versterking landschap: recreatieve waarden, landschappelijke waarden
Trekker (s)	marktpartijen
Planning en prioriteit	afhankelijk van de vraag uit de markt
Kosten	€800.000 voor de zones samen (globaal)
Financiering	via LVZ-beleid door initiatiefnemers voor bouwwerken in het buitengebied

Thema	Thema landschap om in te wonen en te werken
Titel	Landschapsversterkend bouwen • Zuidrand Maurik en Maurikse Wetering • Oostrand Maurik • Versterking randen Hornixveld
Ensemble	Mauriks dynamisch rivierenlandschap MDR-4, -5 en -6
Inhoud	Projecten uit de nota Landschapsversterkend bouwen
Doel	versterking landschap: recreatieve waarden, landschappelijke waarden
Trekker (s)	marktpartijen
Planning en prioriteit	afhankelijk van de vraag uit de markt
Kosten	€1.300.000 voor de zones samen (globaal)
Financiering	via LVZ-beleid door initiatiefnemers voor bouwwerken in het buitengebied

Thema	Thema landschap om in te wonen te werken
Titel	Toepassing VAB-beleid
Ensemble	Mauriks dynamisch rivierenlandschap MDR-7
Inhoud	Bij functieverandering van agrarische bebouwing kan veelal een betere landschappelijke inpassing gerealiseerd worden door de initiatiefnemer van de functieverandering of via verevening een bijdrage gedaan worden aan landschapsverbetering in de omgeving.
Doel	landschappelijke versterking van de (vroegere) agrarische locatie
Trekker (s)	Gemeente Buren
Planning en prioriteit	Doorlopend
Kosten	aanleg van ca. 2 ha landschapselementen: €4.500 éénmalig, €4.400 jaarlijks
Financiering	door initiatiefnemer functieverandering

Thema Landschap om te bezoeken en te beleven

Thema	Thema Landschap om in te wonen en werken
Titel	Kerkepad, Klompenpad, Kadepad en andere ommetjes • Rondom Maurik
Ensemble	Mauriks dynamisch rivierenlandschap MDR-8, -9 en -10
Inhoud	De ommetjes bieden de mogelijkheid om een uurtje rond te kuieren; een rondje is dan ook niet langer dan 3 tot 5 km. De ommetjes bedienen de lokale bevolking in de uitlooptmogelijkheden in het buitengebied waarbij nadrukkelijk ook de toegankelijkheid van het boerenland betrokken wordt. De ommetjes worden ontwikkeling in samenhang met de realisatie van landschapselementen. Paden langs dorpsranden en boerenlandpaden kunnen daarin worden opgenomen. Maurik: - rondje noord: uiterwaarden in via o.a. zomerkade en wandeldijkjes in de Maurikse en Eckse waarden in combinatie met een dorpsboulevard c.q. kraagpad - rondje zuid/west: bijvoorbeeld met opname doorsteek dijk-parkstraat en langs Wal c.q. Maurikse wetering - rondje zuid/oost: bijvoorbeeld in combinatie met nieuwe landgoederen en aansluiting op de Maurikse wetering De paden kunnen door verschillende deelgebieden lopen (oeverwal, uiterwaard, boezems). Voor de landschappelijke inpassing van deze initiatieven biedt de visie van het LOP en de uitwerking daarvan in het betreffende werkboek met de 'kwartetten' de leidraad en de ingrediënten. N.B. door een slimme schakeling van de ommetjes vanuit de verschillende kernen kunnen ook wandelroutes over langere afstanden worden gerealiseerd.
Doel	Versterken recreatieve uitlooptmogelijkheden rondom kernen
Trekker (s)	Lokale partijen, dorpsverenigingen
Planning en prioriteit	Hoog
Kosten	Uitgangspunten: - 4 km per rondje - 3 rondjes binnen het ensemble - 12 km wandelpad Kosten: 3 x €4.000 eenmalig, 3 x €2.800 per jaar
Financiering	Vanuit Groen-Blauwe diensten en landschapsversterkingszones Aanvullend vanuit vereveningsfonds

Thema	Thema Landschap om te bezoeken en te beleven
Titel	Verbindende wandelroutes • Via Hornixveld • Via Het Broek • Via Lingepaden
Ensemble	Mauriks dynamisch rivierenlandschap MDR-11, -12 en -13
Inhoud	Dit betreft wandelroutes die kernen en recreatieve punten onderling verbinden, zo mogelijk ook bereikbaar zijn via opstappunten openbaar vervoer. De verbindende wandelroutes kunnen uiteraard gebruik maken van ommetjes (kerkepaden, etc: zie aldaar). Ze zijn niet in eerste instantie vanuit de dorpen opgezet, maar vooral voor de bezoekers bedoeld. Binnen het ensemble zijn er de volgende projecten: - Via Hornixveld: het betreft een (noord-zuid) wandelpad midden over het Hornixveld, al dan niet via erven, welke een verbinding vormt tussen de - Beldert -en in de toekomst de Nevenlinge- en Maurik - Via het Broek: hier gaat het meer om (oost-west) kavelrandpaden ter ontsluiting van het landelijk gebied; met name aan de noordzijde, het midden van het Broek blijft open en ongestoord - Via Lingepaden: langs de Linge (oost-west) in ieder geval tussen Lingemeer en de Beldert (en toekomstig langs de Nevenlinge) Voor de landschappelijke inpassing van deze initiatieven biedt de visie van het LOP en de uitwerking daarvan in het betreffende werkboek met de 'kwartetten' de leidraad en de ingrediënten.
Doel	Versterken recreatieve wandelmogelijkheden buitengebied
Trekker (s)	Hornixveld: Landschapsbeheer Gelderland i.s.m. particulieren Broek: Landschapsbeheer Gelderland i.s.m. particulieren Linge: Landschapsbeheer Gelderland i.s.m. waterschap
Planning en prioriteit	Hoog
Kosten	Uitgangspunten: - 5 km verbindend pad per project - 3 projecten - 15 km verbindingspaden Kosten: 3 x €5.000 eenmalig, 3 x €3.500 per jaar
Financiering	Vanuit Groen-Blauwe diensten en landschapsversterkingszones Aanvullend vanuit vereveningsfonds

Verwijderd: 1

Thema	Thema Landschap om te bezoeken en te beleven
Titel	Verbindende fietsroutes • Fietsroute Maurik-Tiel via Hornixveld • Fietsroute Linge/Nevenlinge
Ensemble	Mauriks dynamisch rivierenlandschap MDR-14 en -15
Inhoud	De wenselijkheid van de verbindende fietsroutes is mede aangegeven in de structuurvisie. Het gaat nadrukkelijk om verbetering van de aantrekkelijkheid van de fietsroutes, die voornamelijk ook vrijliggend (niet langs wegen) het landschap doorkruisen. De beleving van deze rustige routes is compleet anders dan fietspaden over of langs wegen. Fietsroute Maurik-Tiel Een versterkte (recreatieve) fietsverbinding tussen Maurik en Tiel is sterk gewenst en is ook opgenomen in de structuurvisie. Opties zijn met name gelegen in het Hornixveld, ofwel langs de westrand (in combinatie met een te verdichten oeverwalrand) ofwel middendoor in combinatie met een wandelroute (zie onder verbindende wandelroutes). Fietsroute Linge/Nevenlinge Een (vrijliggende, recreatieve) fietsroute door het gebied de Beldert-Lingemeer is eveneens wenselijk. Met name in combinatie met de voorziene ontwikkelingen en ontgrondingen in het gebied kan een nieuw Nevenlinge-landschap ontstaan waarin een fietspad, bijvoorbeeld in de vorm van een Nevenlingelaan, is in te passen. Door de fietsroutes aan elkaar te koppelen, waarbij de fietsroute van de Linge/Nevenlinge via Hoogmeien te verbinden met Lienden, ontstaat een zeer aantrekkelijke zuidelijke fietsroute Lienden-Maurik (van ca. 10 km); de noordelijke route verbindt de kernen via de stroomrug (eveneens ca. 10 km) zodat een prima rondje wordt gecreëerd. Voor de landschappelijke inpassing van deze initiatieven biedt de visie van het LOP en de uitwerking daarvan in het betreffende werkboek met de 'kwartetten' de leidraad en de ingrediënten.
Doel	Versterken recreatieve fietsmogelijkheden buitengebied
Trekker (s)	Gemeente
Planning en prioriteit	Hoog
Kosten	Uitgangspunten: - 5 km verbindend pad per project - 2 projecten - 10 km verbindingspaden Kosten: 2 x 5 km x €25.000 per km = €500.000
Financiering	Vanuit structuurvisiegelden Aanvullend vanuit vereveningsfonds

Thema	Thema landschap om te bezoeken en te beleven
Titel	Linken met de Limes: • Limestoren Gravenbol • Limestoren Eiland van Maurik • Limestoren Winkel
Ensemble	Mauriks dynamisch rivierenlandschap MDR-16, -17 en -18
Inhoud	Het beleefbaar maken van de Limes, in een reeks van uitzichttorens, waarvan er binnen dit ensemble 2 zijn geprojecteerd. Bij Maurik is de Limes van belang als de oude romeinse nederzetting Mannaricium (maar waarvan locatie en fort niet meer bestaan). De locatie Gravenbol is aangegeven op de structuurvisiekaart. De extra waarde van deze locatie is dat het inzicht geeft in de effecten van de rivierkundige ingrepen: Gravenbol is een uiterwaarde die voorheen gelegen was in een meander van de Nederrijn, maar is doorgraven met een nieuw tracé van de rivier, zodat Gravenbol nu feitelijk zowel noordelijk als zuidelijk van de rivier is gelegen). Het Eiland van Maurik is de tweede plek waar een Limestoren kan worden opgetrokken. Hier kan bovendien inzicht gegeven worden in situering van de stuw en de waterkrachtcentrale in de rivier. De derde plaats voor een Limestoren is geprojecteerd nabij de Maurikse en Eckse waarden dan wel net binnendijs daarvan. Mogelijk is de scherpe bocht in de Rijnbandijk daarvoor een goed aanknopingspunt. Winkel is een oud toponiem voor het betreffende binnendijkse gebied, gelegen in de bocht (=winkel) van de dijk. De route naar de Limestorens zal worden begeleid door riviereigen landschapselementen als meidoornhagen en zal worden aangevuld met picknickplaatsen.
Doel	Het inzicht bieden in de verschillende fasen uit de geschiedenis van rivier en mens (tijd van romeinen, noormannen, rivierverleggingen, steenfabrieken): hier met nadruk op de rivierkundige ingrepen
Trekker (s)	Grondeigenaren/onderneming (i.s.m. met historische verenigingen en gemeente)
Planning en prioriteit	Middelhoog: zie ook onder algemeen project linken met de limes.
Kosten	€300.000
Financiering	Bijdrage vanuit vereveningsfonds tbv het ontwikkelingsplan Voor de ontwikkeling van uitzichtpunten wordt gedacht aan PPS initiatieven, met bijdragen vanuit de lokale ondernemingen. Cofinanciering vanuit gemeente en/of provincie wordt beoogd.

Thema Landschap langs de weg

Thema	Thema landschap langs de weg
Titel	Laanbeplantingen • Zwarte Paard (N835)
Ensemble	Mauriks dynamisch rivierenlandschap MDR-19
Inhoud	De weg het Zwarte Paard maakt deel uit van de over dit ensemble gelegde "Dreef van het Zwarte Paard". De band is bedoeld als een aaneenschakeling van landgoederen, buitenplaatsen, parken, lanen, etc.
Doel	Doel is het vormgeven van de weg van het Zwarte Paard als royale, monumentale laan van liefst meerdere rijen eikenbomen.
Trekker (s)	Gemeente
Planning en prioriteit	Middelhoog
Kosten	5 km, éénmalig €62.500, jaarlijks €3.500
Financiering	Vanuit structuurvisiegelden

Thema	Thema landschap langs de weg
Titel	Laan van erven • Parkstraat/Prinses Marijkelaan/Homoetsestraat
Ensemble	Mauriks dynamisch rivierenlandschap MDR-17
Inhoud	De verbindende weg tussen en door dorpen op de oeverwal kent een groen karakter, waarbij de aanliggende erven en tuinen een grote rol spelen. In de structuurvisie wordt een versterking van de laanstructuur nagestreefd. Dit kan worden vormgegeven door de route te zien als een "laan van erven". Hiermee wordt bedoeld dat op de erven bestaande monumentale bomen worden gekoesterd en dat de aanplant van nieuwe lindes, paardekanstanjes, of notenbomen die gegarandeerd de komende 50 jaar kunnen uitgroeien tot nieuwe monumentale bomen wordt gestimuleerd.
Doel	Doel is de doorgaande dorpenweg in samenspraak met bewoners als groene laan van erven te behouden en versterken.
Trekker (s)	Gemeente i.s.m. particulieren
Planning en prioriteit	Hoog
Kosten	5,5 km: éénmalig €12.500 per km = €68.750, jaarlijks €700 per km = €3.850
Financiering	uit de gelden voor de structuurvisie

Thema Landschap als leefgebied voor flora en fauna

Thema	Landschap als leefgebied voor flora en fauna
Titel	Landschapselementen Mauriks dynamisch rivierenlandschap
Ensemble	Mauriks dynamisch rivierenlandschap MDR-18
Inhoud	Landschapselementen kunnen vrijwel overal bijdragen aan versterking van de soortenrijkdom van het buitengebied, vooral ook omdat ze vaak dienen als schuil- en broedgelegenheid voor vogels, voedsel voor insecten, trekroute van vleermuizen etc. De visie van het LOP en de uitwerking daarvan in het betreffende werkboek met de 'kwartetten' bieden de leidraad en de ingrediënten. Binnen dit ensemble is er met voorrang plaats voor: • Meidoornsingels (uiterwaarden) • Dorpsgaarden (boomgaarden bij ingang dorpen en bij ommetjes) • Zoomgaarden (boomgaarden langs dorpsranden, m.n. oost Maurik) • Singels met hondsroos, sleedoorn en (knot)es • Elzensingels (met name deelgebied 20) • Knotbomen (met name deelgebied 21) • Voorpootbomen (deelgebieden 16, 17, 18) • Dreven met eiken/lindes/essen/kastanje (deelgebied 17 en 19) • Solitaire (monumentale) bomen als onderdeel van de laan van erven De inzet van bovengenoemde elementen is niet uitputtend en kan per deelgebied verschillend zijn. De kwartetten geven voor verschillende gebieden meerdere opties. De volgende kwartetten zijn daarbij van belang: - Uiterwaarden met Eiland van Maurik - Oeverwal ten westen van Maurik - Oeverwal ten oosten van Maurik - Dorp Maurik - Hornixveld - Essenbos en Broek - Van Lingemeer tot De Beldert
Doel	Vergroten ecologische in samenhang met de cultuurhistorische en recreatieve waarden door versterking van het patroon van kleine landschapselementen door het cultuurlandschap.
Trekker (s)	Particulieren
Planning en prioriteit	Doorlopend
Kosten	ca. 11 ha: éénmalig ca. €24.000, jaarlijks ca. €23.000
Financiering	uit Groen-blauwe Diensten

ENSEMBLE

LIENDENS LOMMERRIJK RIVIERENLANDSCHAP

Thema Landschap om in te wonen en te werken

Thema	Landschap om in te wonen en te werken
Titel	Landschapsversterkingszones
Ensemble	Liendens lommerrijk rivierenlandschap LLR-1 t/m -8
Inhoud	Landschapsversterking • "stroomruggen" in de buurtschappen bij Ingen • "linies en dwarsdijken" langs de Rijndijk bij Bontemorgen en Lienden • "rivierlopen en oude meanders" in de Marspolder • "rivierlopen en oude meanders" rondom de Maurikse Wetering • "stroomruggen" en creëren "groene buffer" tussen Ingen en Ommeren en tussen Ommeren en Lienden • "stroomruggen" Ommerenveld • "linies en dwarsdijken" Hoogmeien (Zijveling - Vogelenzangseweg)
Doel	Projecten uit de nota Landschapsversterkend bouwen
Trekker (s)	versterking landschap: recreatieve waarden, landschappelijke waarden
Planning en prioriteit	marktpartijen
Kosten	afhankelijk van de vraag uit de markt
Financiering	€3.500.000 voor de zones samen (globaal)
	via LVZ-beleid door initiatiefnemers voor bouwwerken in het buitengebied

Thema	Thema landschap om in te wonen te werken
Titel	Toepassing VAB-beleid
Ensemble	Liendens lommerrijk rivierenlandschap LLR-9
Inhoud	Bij functieverandering van agrarische bebouwing kan veelal een betere landschappelijke inpassing gerealiseerd worden door de initiatiefnemer van de functieverandering of via verevening een bijdrage gedaan worden aan landschapsverbetering in de omgeving.
Doel	landschappelijke versterking van de (vroegere) agrarische locatie
Trekker (s)	Gemeente Buren
Planning en prioriteit	Doorlopend
Kosten	aanleg van ca. 2 ha landschapselementen: €4.500 éénmalig, €4.400 jaarlijks
Financiering	door initiatiefnemer functieverandering

Thema Landschap om te bezoeken en te beleven

Thema	Thema Landschap om in te wonen en werken
Titel	Kerkepad, Klompenpad, Kadepad en andere ommetjes • Rondom Ingen • Rondom Ommeren • Rondom Lienden • Rondom Eck en Wiel
Ensemble	Liendens lommerrijk rivierenlandschap LLR-10 t/m -13
Inhoud	De ommetjes bieden de mogelijkheid om een uurtje rond te kuieren; een rondje is dan ook niet langer dan 3 tot 5 km. De ommetjes bedienen de lokale bevolking in de uitlooptmogelijkheden in het buitengebied waarbij nadrukkelijk ook de toegankelijkheid van het boerenland betrokken wordt. De ommetjes worden ontwikkeling in samenhang met de realisatie van landschapselementen. Binnen dit ensemble is in principe het gehele dorpenlint van Kesteren tot Ingen geschikt voor landschapsverdichting in combinatie met aanbieden van “achterommertjes”. Ze kunnen ook heel goed deel uit maken van de gebieden waar landschapsversterking wordt beoogd. Ook kunnen de ommetjes hier goed aan elkaar worden geklonken zodat er wandeldoorsteken tussen de dorpen ontstaan. Voor een deel kan de weteringestructuur daarbij geode aanknopingspunten bieden. Opties - Tussen Ingen/Ommen/Lienden, via noordroute, langs de Wetering - Tussen Ingen/Ommen/Lienden, via zuidroute, langs de Nagraaf - Tussen Lienden en de Mars via Oude Rijntracés - Tussen Eck en Wiel en Ingen Voor de landschappelijke inpassing van deze initiatieven biedt de visie van het LOP en de uitwerking daarvan in het betreffende werkboek met de ‘kwartetten’ de leidraad en de ingrediënten. N.B. door een slimme schakeling van de ommetjes vanuit de verschillende kernen kunnen ook wandelroutes over langere afstanden worden gerealiseerd.
Doel	Versterken recreatieve uitlooptmogelijkheden rondom kernen
Trekker (s)	Lokale partijen, dorpsverenigingen
Planning en prioriteit	Hoog
Kosten	Uitgangspunten: - 4 km per rondje - 4 rondjes binnen het ensemble - 16 km wandelpad Kosten: 4 x €4.000 eenmalig, 4 x €2.800 per jaar
Financiering	Vanuit Groen-Blauwe diensten en landschapsversterkingszones Aanvullend vanuit vereveningsfonds

Thema	Thema Landschap om te bezoeken en te beleven
Titel	Verbindende wandelroutes • Uiterwaardpaden en kraagpaden • Tussen dorpen op de stroomrug en De Beldert/Nevenlinge • Lingepad tussen Kesteren en De Beldert/Nevenlinge
Ensemble	Liendens lommerrijk rivierenlandschap LLR-14 t/m -16
Inhoud	Dit betreft wandelroutes die kernen en recreatieve punten onderling verbinden, zo mogelijk ook bereikbaar zijn via opstappunten openbaar vervoer. De verbindende wandelroutes kunnen uiteraard gebruik maken van ommetjes (kerkepaden, etc: zie aldaar). Ze zijn niet in eerste instantie vanuit de dorpen opgezet, maar vooral voor de bezoekers bedoeld. Binnen het ensemble zijn er de volgende projecten: - Uiterwaardpaden: paden via zomerdijkjes en meidoornsingelpaden in de uiterwaarden en via kraag/balkonpaden op de rijdijk - Verbindingspad Ommerenveld/Hoogmeien (evt in combinatie met fietspad) vanuit de dorpen richting De Beldert; dit pad sluit aan op de structuren in het ensemble van Maurik (zie aldaar) - Lingepad (evt in combinatie met fietspad) als snelle route langs de Linge en Betuwelijn, maar voorzien van stevige begeleidende elzensingels Verder zijn de ommetjes rondom de dorpen (zie onder het project kerkepaden etc) zodanig te schakelen dat ze een netwerk van doorgaande achterommetjes vormen. Voor de landschappelijke inpassing van deze initiatieven biedt de visie van het LOP en de uitwerking daarvan in het betreffende werkboek met de 'kwartetten' de leidraad en de ingrediënten.
Doel	Versterken recreatieve wandelmogelijkheden buitengebied
Trekker (s)	Uiterwaardpaden: Landschapsbeheer Gelderland i.s.m. waterschap Verbindingspad Ommerenveld: Landschapsbeheer Gelderland i.s.m. particulier Lingepad: Landschapsbeheer Gelderland i.s.m. waterschap
Planning en prioriteit	Middelhoog
Kosten	Uitgangspunten: - 5 km verbindend pad per project - 3 projecten - 15 km verbindingspaden Kosten: 3 x €5.000 eenmalig, 3 x €3.500 per jaar
Financiering	Vanuit Groen-Blauwe diensten en landschapsversterkingszones Aanvullend vanuit vereveningsfonds

Verwijderd: ¶

Thema	Thema Landschap om te bezoeken en te beleven
Titel	Verbindende fietsroutes • Fietsroute Dorpen-De Beldert ofwel Lienden-Lingemeer • Fietsroute Lingepad • Fietsroute Lienden-De Mars
Ensemble	Liendens lommerijk rivierenlandschap LLR-17 t/m -19
Inhoud	De wenselijkheid van de verbindende fietsroutes is mede aangegeven in de structuurvisie. Het gaat nadrukkelijk om verbetering van de aantrekkelijkheid van de fietsroutes, die voornamelijk ook vrijliggend (niet langs wegen) het landschap doorkruisen. De beleving van deze rustige routes is compleet anders dan fietspaden over of langs wegen. Verbindingspad dorpen-De Beldert via Ommerenveld/Hoogmeien Deze verbinding (evt in combinatie met wandelpad) vanuit de dorpen richting De Beldert; dit pad sluit aan op de structuren in het ensemble van Maurik (zie aldaar). Dit pad komt overeen met de gewenste verbinding tussen Lienden en het Lingemeer (structuurvisie). Lingepad (evt in combinatie met wandelpad) als snelle route langs de Linge en Betuwelijn, maar voorzien van stevige begeleidende elzensingels Fietsroute Lienden-De Mars; deze fietsroute is aangegeven in structuurvisie over de Remsestraat en Hogeweg. Het betekent in eerste instantie het aantrekkelijker en veiliger maken van deze route voor fietsers; aanvullend zijn fietsdoorsteken denkbaar richting zandwinplassen en/of de bandijk. Voor de landschappelijke inpassing van deze initiatieven biedt de visie van het LOP en de uitwerking daarvan in het betreffende werkboek met de 'kwartetten' de leidraad en de ingrediënten.
Doel	Versterken recreatieve fietsmogelijkheden buitengebied
Trekker (s)	gemeente
Planning en prioriteit	Hoog
Kosten	Uitgangspunten: - 5 km verbindend pad per project - 3 projecten - 15 km verbindingspaden Kosten: eenmalig 3 x 5 km x €25.000 per km = €750.000
Financiering	Vanuit Groen-Blauwe diensten en structuurvisiegelden Aanvullend vanuit vereveningsfonds

Thema	Thema landschap om te bezoeken en te beleven
Titel	Linken met de Limes: • Limestoren Ingensche waarden • Limestoren Rijnstraat Ingen
Ensemble	Liendens lommerrijk rivierenlandschap LLR-20 en -21
Inhoud	Het beleefbaar maken van de Limes, in een reeks van uitzichttorens, waarvan er binnen dit ensemble 2 zijn geprojecteerd. Naast de plaatsen Levefanum (Rijswijk) en Mannaricium (Maurik) is Kesteren de volgende mogelijke plaats van een romeins fort of kasteel; opgravingen van een romeinse begraafplaats hebben er plaatsgehad. Op de weg daarnaartoe zijn nog enkele Limestorens gewenst om de grens in zicht te houden. De locatie Ingensche waarden geeft een prachtig zicht over het rivierenland, met de zandwinplas en de Nederrijn met daarachter de contour van de Heuvelrug aan de noordzijde en de fruit/boomteelt op de oeverwal. De locatie aan de Rijnstraat ten noorden van Ingen is nader te bepalen. De route naar de Limestorens zal worden begeleid door riviereigen landschapselementen als meidoornhagen en zal worden aangevuld met picknickplaatsen.
Doel	Het inzicht bieden in de verschillende fasen uit de geschiedenis van rivier en mens (tijd van romeinen, noormannen, riviervleggingen, steenfabrieken): hier met nadruk op de grens met het noorden (de Heuvelrug)
Trekker (s)	Grondeigenaren/onderneming (i.s.m. met historische verenigingen en gemeente)
Planning en prioriteit	Middelhoog: zie ook onder algemeen project linken met de limes.
Kosten	€200.000
Financiering	Bijdrage vanuit vereveningsfonds tbv het ontwikkelingsplan Voor de ontwikkeling van uitzichtpunten wordt gedacht aan PPS initiatieven, met bijdragen vanuit de lokale ondernemingen. Cofinanciering vanuit gemeente en/of provincie wordt beoogd.

Thema	Thema landschap om te bezoeken en te beleven
Titel	Zichtlijnen, bakens en boeien
Ensemble	Liendens lommerrijk rivierenlandschap LLR-22
Inhoud	Landschapsarchitectonische analyse van de maat en schaal van landschap én bedrijvigheid met oog op inpassing en ruimtelijke kwaliteit van ontwikkeling als bakens in het landschap
Doel	Doel is om de landschappelijke kwaliteit van bestaande en toekomstige bedrijfsontwikkelingen met name in de omgeving van de Marspolder te verbeteren en verder te ontwikkelen
Trekker (s)	Gemeente i.s.m. bedrijfsleven en rijkswaterstaat
Planning en prioriteit	Hoog
Kosten	€10.000
Financiering	uit landschapsversterkingszones

Thema Landschap langs de weg

Thema	Thema landschap langs de weg
Titel	Beplanting als Betuwse Laantjes bij: • Eck en Wiel – Ingen: Vlissingsestraat/Burg. Verbrughweg/Bulksestraat • Ingen – Ommeren: Culekampseweg • Lienden – Ingen: Groenestraat • Lienden – Kesteren: Remsestraat
Ensemble	Liendens lommerrijk rivierenlandschap LLR-23 t/m -26
Inhoud	Op de structuurschets staat versterking van laanbeplanting langs de wegen die de dorpen verbinden aangegeven. Voor het overgrote deel zijn dit wegen die niet over de stroomruggen lopen maar juist een lage dijk zijn dwars door de lagere delen tussen de waaier aan stroomruggen. De laanbeplanting die hier geplant kan worden moet eigenlijk in de slootkant of op het dijktaalud kunnen staan. Voorgesteld wordt om deze laanbeplanting uit een combinatie van knotwilgen, knot-essen en hoogstamfruit te laten bestaan. Dit vereist veel onderhoud en zal dus goed geregeld moeten worden. Zie ook de kwartetten.
Doel	Doel is de landschappelijke en recreatieve aantrekkelijkheid van het gebied te vergroten door de wegen tussen de dorpen op de stroomruggen en daartussen een zo aansluitend mogelijk groen beeld te geven, in afstemming met het landschappelijk beeld van de omgeving.
Trekker (s)	Dorpsverenigingen i.s.m. gemeente, vrijwilligers, particulieren, ANV
Planning en prioriteit	Middelhoog
Kosten	8,5 km: éénmalig €12.500 per km = €106.250, jaarlijks €700 per km = €5.950
Financiering	uit de gelden voor de structuurvisie, Remsestraat ook uit landschapsversterkingszones mogelijk

Thema	Thema landschap langs de weg
Titel	Versterking laanstructuur bij: • Eck en Wiel: Veerweg • Ingen: Rijnsestraat
Ensemble	Liendens lommerrijk rivierenlandschap LLR-27 t/m -28
Inhoud	De versterking van de Veerweg en de Rijnsestraat is aangegeven in de structuurvisie. Het robuuster maken van de laanbeplanting sluit aan bij eventuele initiatieven voor landgoedontwikkeling (bij Eck en Wiel) en de landschapsversterking (buurtschappen bij Ingen)
Doel	Het versterken van een statige verbinding tussen de Rijnbandijk en Eck en Wiel respectievelijk Ingen
Trekker (s)	Gemeente Buren
Planning en prioriteit	Hoog
Kosten	3 km: éénmalig €12.500 per km = €37.500, jaarlijks €700 per km = €2.100

Financiering	uit de gelden voor de structuurvisie, ook uit landschapsversterkingszones

Thema	Thema landschap langs de weg
Titel	Versterking wegbeplanting als boerenlaan • Ommerenveldseweg • Hoogmeien
Ensemble	Liendens lommerrijk rivierenlandschap LLR-29 t/m -30
Inhoud	De Ommerenveldsche Straat en Hoogmeien kunnen als ontginningslaan fungeren voor enkele buitens en landgoederen. Dit in aansluiting bij de hier beoogde landschapsversterking
Doel	Doel is deze wegen duidelijker als laan en verbindingssas voor (toekomstige) landgoederen en buitens te profileren
Trekker (s)	Gemeente Buren
Planning en prioriteit	Middellaag
Kosten	6 km: éénmalig €12.500 per km = €75.000, jaarlijks €700 per km = €4.200
Financiering	uit de gelden voor de structuurvisie, ook uit landschapsversterkingszones

Thema Landschap als leefgebied voor flora en fauna

Thema	Landschap als leefgebied voor flora en fauna
Titel	Landschapselementen Liendens lommerrijk rivierenlandschap
Ensemble	Liendens lommerrijk rivierenlandschap LLR-31
Inhoud	Landschapselementen kunnen vrijwel overal bijdragen aan versterking van de soortenrijkdom van het buitengebied, vooral ook omdat ze vaak dienen als schuil- en broedgelegenheid voor vogels, voedsel voor insecten, trekroute van vleermuizen etc. De visie van het LOP en de uitwerking daarvan in het betreffende werkboek met de 'kwartetten' bieden de leidraad en de ingrediënten. Binnen dit ensemble is er met voorrang plaats voor: • Meidoornsingels (uiterwaarden) • Dorpsgaarden (boomgaarden bij ingang dorp) • Zoomgaarden (boomgaarden langs dorpsranden) • Singels met hondsroos, sleedoorn en (knot)es (deelgebied 23, 25, 26) • Hakhoutbosjes (met name deelgebied 25) • Elzensingels (met name deelgebied 23, 27) • Voorpootbomen (deelgebieden 23, 27) • Dreven met eiken/lindes/essen/kastanje (deelgebied 25) • Solitaire (monumentale) bomen als rembrandtwilg of nescionoot (22, 27) De inzet van bovengenoemde elementen is niet uitputtend en kan per deelgebied verschillend zijn. De kwartetten geven voor verschillende gebieden meerdere opties. De volgende kwartetten zijn daarbij van belang: - Uiterwaard en heuvelrug - Oostelijke stroomruggen met dorpen en lommerrijke linten - Ommerense Veld - Polder Ommeren en Hoogmeien - Polder Meerten en Polder Aalst - Marspolder
Doel	Vergroten ecologische in samenhang met de cultuurhistorische en recreatieve waarden door versterking van het patroon van kleine landschapselementen door het cultuurlandschap.
Trekker (s)	Particulieren
Planning en prioriteit	Doorlopend
Kosten	ca. 15 ha: éénmalig ca. €33.000, jaarlijks ca. €32.000
Financiering	Groen-blauwe diensten

Bouwen als bonus voor landschapsversterking

Uitwerking van het beleid voor de landschapsversterkingszones uit de Structuurvisie Buren 2009-2019

Onderdeel van het landschapsonwikkelingsplan
voor de gemeente Buren
mede als uitwerking van de Structuurvisie

Inhoud

1. Voorwoord	5
2. Landschapsversterkingszones in Structuurvisie Buren 2009-2019	6
3. Vergoedingssysteem landschapsversterking met bouwen als bonus	8
4 Opgaven voor landschapsversterking: bonusprojecten en bouwpakket	9
5. Koninginnegaarden tussen de kernen	11
5.1 Koninginnegaard met uitzicht bij de driesprong (zoekzone Beusichem)	12
5.2 Koninginnegaard en landgoed voor behoud kromakkers en uitzichten	14
5.3 Koninginnegaard als groene buffer tussen Ingen en Ommeren	16
5.4 Koninginnegaard als overland van buitens in Polder Ommeren	18
6. Langzame routes en overbruggingen	22
6.1 Lek- en Rijndijk: Soelmondingspark met toren	24
6.2 Zeedijk & Soelpaden van Aalsdijk en Burensedijk naar Zoelmond & Dorestad	26
6.3 De nieuwe Strooppot: uitzichtbrug herstelt de Aalsdijkroute	30
6.4 Nevenlinge van de Beldert tot aan Lingemeer	36
6.5 Hornixpad en Hornixbrug	42
6.6 Dorpsrand Maurik-Zuid: park langs Mauriksche Wandelwetering	44
6.7 Hoogmeien en de Zijveling met brug bij landgoed De Eng	48
6.8 Panoramakavels, Betuws laantje naar pont en paden door Marspolder	49
7. Leefbare linten voor buurtschappen	52
7.1 Erven aan looper en koppelstroken in de Ingense buurtschappen	54
7.2 Be-leefbaarheid in de linten langs het Oude Rijntje	58
Bijlagen:	
1. Handleiding initiatieven bouwen in zoekzones landschapsversterking	60
2. Rekenblad bij het vergoedingssysteem voor landschapsversterking	62
3. Voorbeeldberekeningen bonusprojecten	64
	66
Colofon	

Bouwen als bonus voor landschapsversterking

Uitwerking van het beleid voor de landschapsversterkingszones uit de Structuurvisie Buren 2009-2019
als onderdeel van het landschapsontwikkelingsplan voor de gemeente Buren

De vier delen van het LOP

1. de visie op het landschap van Buren

In de visie wordt benadrukt dat binnen het Burense rivierenlandschap vier karakteristieke deelgebieden - landschapsensembles - zijn te onderscheiden. Op die variatie dient in de visie van het LOP voortgebouwd te worden. Tussen de landschapsensembles door lopen drie ontwikkelingsbanden die ieder op een eigen wijze verstevigd kunnen worden.

2. een projectenlijst

Deze is samengesteld voor het gehele gebied van het LOP. Daarin worden - geordend in thema's voor ieder van de vier landschapsensembles - allerlei projectvoorstellen uitgewerkt. Deze lijst met projectvoorstellen - rijp en groen - kan in de loop van de tijd worden geactualiseerd met nieuwe voorstellen. Ook kunnen projecten worden gewijzigd of verwijderd.

3. de vier ensemblewerkboeken

In deze ensemblewerkboeken wordt voor ieder van de landschapsensembles een overzicht van te beschermen waarden en te ontwikkelen kwaliteiten gegeven, alsmede een bouwpakket met handleiding die kunnen helpen bij het beoordelen, realiseren en ontwikkelen van initiatieven en projecten.

4. een beleidsnotitie landschapsversterkingszones

In deze beleidsnotitie is het beleid uitgewerkt voor de landschapsversterkingszones zoals die zijn aangegeven in de Structuurvisie.

1. Voorwoord

De gemeente Buren zet met het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) in op een beleid dat de economische, ecologische én esthetische betekenis van het landschap in samenhang zal versterken. Daadkrachtig, flexibel en inspelend op de maatschappelijke ontwikkelingen en particuliere initiatieven. Hiermee wordt uitwerking gegeven aan de Structuurvisie Buren 2009-2019 die op 27 oktober 2009 door de gemeenteraad is vastgesteld.

Tevens wordt met het LOP bijgedragen aan de te behouden en ontwikkelen kernkwaliteiten zoals die in de streekplan-uitwerking Kernkwaliteiten Waardevolle landschappen op Provinciaal niveau zijn uitgewerkt.

Landschap is meestal niet een belang of een doel op zich, maar een essentieel aspect van leefbaarheid, plattelandseconomie en van het totale reilen en zeilen van de gemeente. Het LOP bestaat daarom uit vier onderdelen. Elk onderdeel is afgestemd op de praktijk van het landschapsbeleid in de context van het overige gemeentebeleid.

Voorliggende beleidsnotitie is één van die vier delen van het LOP, die overigens altijd in samenhang met elkaar dienen te worden gezien. In dit deel is het beleid uitgewerkt voor de landschapsversterkingszones zoals die zijn aangegeven in die Structuurvisie. Dit beleid met landschapsversterkingszones bouwt voort op de planvorming die de laatste in regionaal verband wordt ontwikkeld.

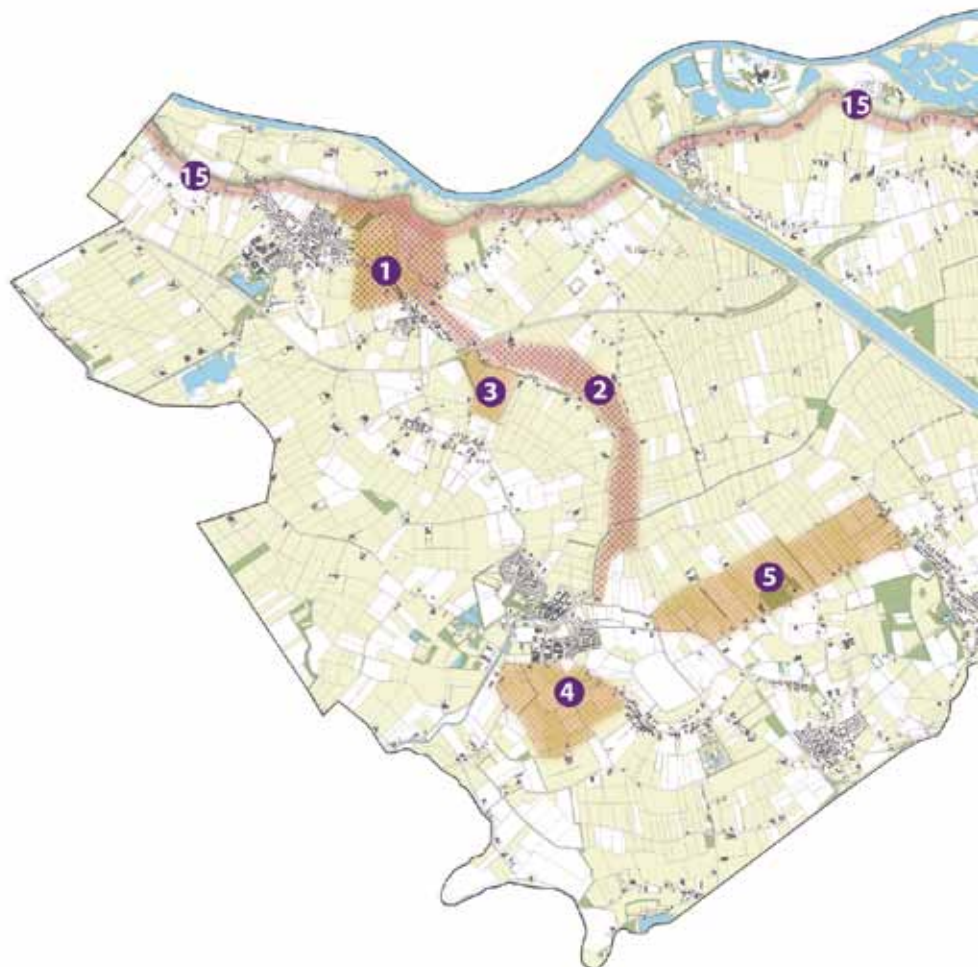
Deze beleidsnotitie is afgestemd op de reeds bestaande gemeentelijke regeling voor Nieuwe Landgoederen. Anders dan bij nieuwe landgoederen, waar het in de eerste plaats gaat om hectares nieuwe natuur, gaat het bij de landschapsversterkingszones niet in de eerste plaats om de aanleg van nieuw bos of nieuwe natuur. De opgave is breder dan dat.

Het gaat hier om de versterking van het landschap als geheel, dus ook om de esthetische betekenis, om de belevingswaarde en om de functie voor de gebruikers van het landschap. In deze notitie wordt deze brede opgave gebiedsgericht uitgewerkt.

2 Landschapsversterkingszones in de structuurvisie Buren 2009-2019

De Structuurvisie Buren 2009-2019 geeft de volgende zoekzones aan waar onderzocht kan worden of er mogelijkheden liggen om direct of indirect via bouwen landschapsversterking te bewerkstelligen:

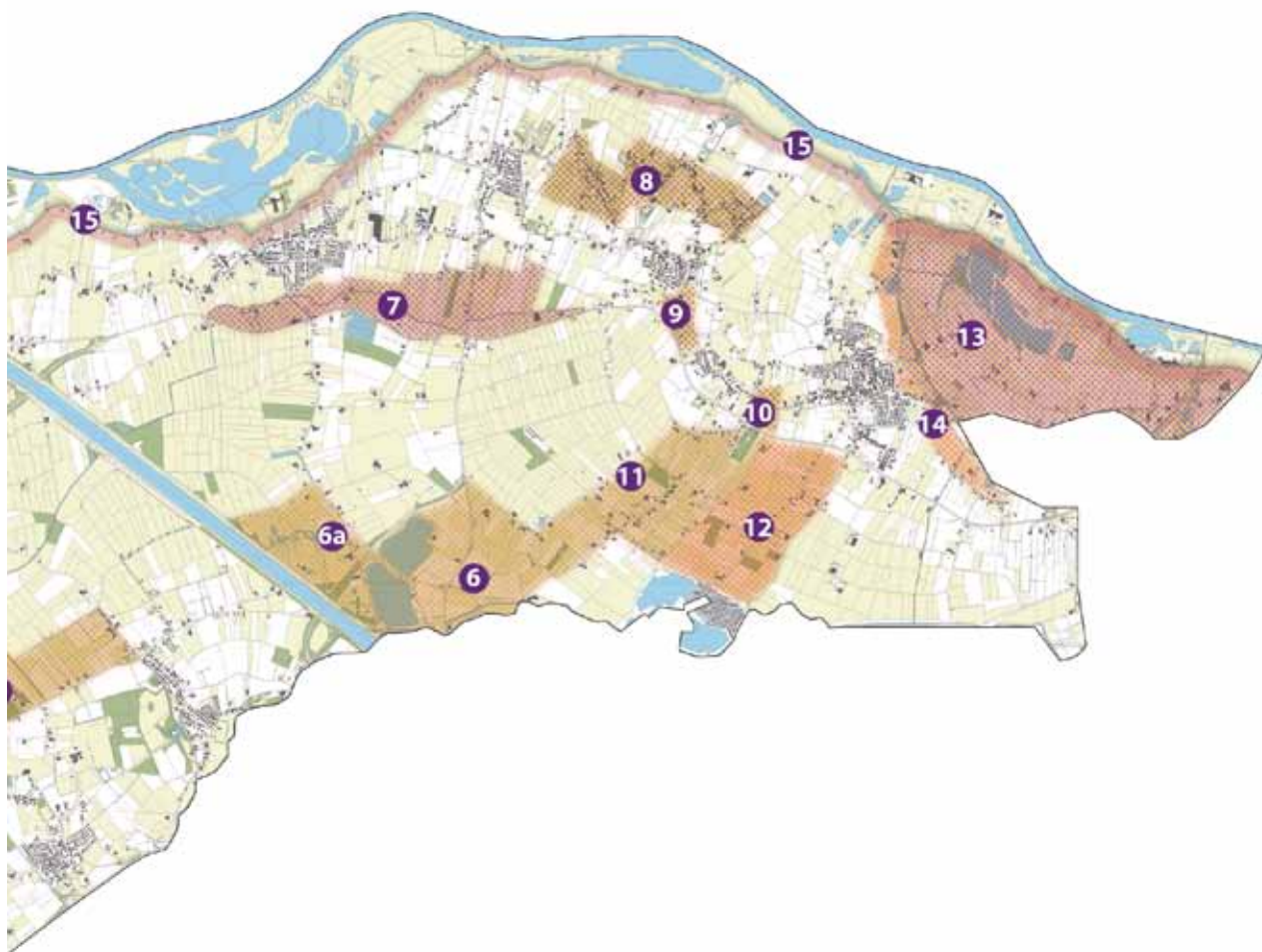
1. Beusichem-Oost (5.1, blz 12)
2. Aalsdijk (6.6.1, blz 24 en 6.2, blz. 30)
3. Asch-Oost (6.3, blz 34)
4. Buren-Zuid (5.2, blz 14)
5. Burense Dijk (6.2, blz. 30)
6. Tussen Linge en Nevenlinge van de Beldert tot Lingemeer (6.4, blz. 40)
- 6a. Beldert-Noord (6.5, blz. 46)
7. Maurik-Zuid (6.6, blz. 48)
8. Ingensche buurtschappen (7.1, blz. 58)
9. Groene buffer Ingen-Ommere (5.3, blz. 16)
10. Groene buffer Ommere-Liende (5.4, blz. 18)
11. Ommereveld (5.4, blz. 18)
12. Hoogmeien (6.7, blz. 52)
13. De Marspolder (6.8, blz. 53)
14. Het Oude Rijntje. (7.2, blz. 62)

De gemeenteraad heeft naar aanleiding van een amendement in haar vergadering op 30 juni 2009 besloten dat er nog een zoekzone (deels overlappend met zoekzone 1, 2 en 13) dient te worden toegevoegd:

15. Markante punten c.q. gebieden langs de rivieren waar sprake was van historische bebouwing aan de rivierdijken. Hiermee wordt bedoeld op plekken langs de Lekdijk-Oost, Lekbandijk, Rijnbandijk, Rijndijk en Marsdijk (6.1, blz. 24)

In deze notitie worden opgaven, uitgangspunten, randvoorwaarden en spelregels voor deze zoekzones aangegeven als uitwerking van de structuurvisie Buren 2009-2019, aansluitend op de andere onderdelen van het LOP.

3 Vergoedingssysteem voor landschapsversterking met bouwen als bonus

Het beleid voor de zoekzones landschapsversterkend bouwen heeft als doel om verspreid over de komende 10 jaar, behalve de overkoepelende landschapsverbeteringsopgaven, ook een aantal voor het landschap belangrijke bonusprojecten te laten realiseren. Hierbij wordt ingespeeld op particuliere initiatieven.

Bouwen op slechts enkele plekken

Idee achter het systeem is dat landschapsversterking mogelijk gemaakt kan worden door in het buitengebied woonbebouwing toe te staan - onder specifieke voorwaarden en op een beperkt aantal daarvoor geschikte plaatsen, bij voorkeur in de zoekzones. Enerzijds zal die nieuwe bebouwing en het erf een versterking van het landschap moeten betekenen. De kwaliteit van de inpassing in het landschap wordt getoetst aan het vigerend beleid en de welstand. Anderzijds dient de initiatiefnemer - eerst - een bijdrage te leveren aan de volgens de Structuurvisie en het LOP gewenste landschapsverbetering buiten de bouwkaal en het erf.

Investeren in landschap in ruil voor woningbouw

Deze visie maakt het mogelijk om het gewenste doel, het versterken van het landschap, te koppelen aan het vrijkomen van financiële middelen als gevolg van woningbouw. Er zijn mogelijkheden om op daarvoor aangewezen plekken woningen te bouwen indien de initiatiefnemer bereid is om het landschap te versterken. In principe gebeurt dat rechtstreeks: diegene die de bebouwing realiseert zorgt ook voor realisatie van de landschappelijke versterking. Dit dient te gebeuren volgens de richtlijnen die in deze notitie (als onderdeel van het LOP) beschreven staan. In bijzondere gevallen kan de prestatie in natura (aanleg landschap) vervangen worden door een financiële bijdrage aan het landschapsfonds van de gemeente. Met deze middelen realiseert de gemeente vervolgens de doelen zoals in het LOP beschreven staan. In het uitvoeringsprogramma staat welke projecten dit de komende 4 jaar zijn.

Voortbouwen op vigerend beleid nieuwe landgoederen

Aan initiatiefnemers wordt gevraagd om een bedrag van ca. 90.000 euro (per woning) te investeren in het landschap. Dit bedrag is gerelateerd aan de waarde van de prestatie die een initiatiefnemer voor een nieuw landgoed volgens het vigerende gemeentelijke beleid dient te leveren. Om aanpassingen van het prijsniveau mogelijk te maken wordt hiervoor een stelsel met bonuspunten ingevoerd. Per wooneenheid dienen 100 bonuspunten gehaald te worden.

Het is geen doel op zich om in de landschapsversterkingszones een hele reeks aan woongebouwen te realiseren, zeker niet op plekken waar dat misstaat of op een manier die niet bij het landschap past.

4 Opgaven voor landschapsversterking: bonusprojecten en bouwpakket

Bonuspunten kunnen verdiend worden door een bijdrage aan de landschapsversterking te leveren:

- * door het realiseren van een aantal projecten die voortkomen uit de Structuurvisie
- * door een versterking van de landschapsstructuur door duurzame aanleg van landschapselementen aanvullend op zo'n project.

Bonuspunten voor specifieke bonusprojecten

In deze notitie staan enkele projecten omschreven die veelal rechtstreeks aan één of meerdere zoekzones zijn te koppelen zijn en zijn gebaseerd op de Structuurvisie Buren 2009-2019. Een initiatiefnemer kan door realisatie van zo'n project bonuspunten verdienen.

De bonusprojecten zijn te verdelen over drie thema's:

- * *Koninginnegaarden* als invulling van de gewenste groene buffers tussen dorpen;
- * *Langzame routes en overbruggingen van het snelverkeer* als manier om de gewenste recreatieve verbindingen en fietsverbindingen en daaraan gekoppelde voorzieningen te realiseren;
- * *Leefbare linten* als werkwijze om de leefbaarheid en de eigenheid van de buurtschappen bij Ingen en Lienden een impuls te geven.

Bonuspunten voor landschapselementen uit het bouwpakket

Aanvullend op de bonusprojecten zijn er bonuspunten te behalen door het duurzaam regelen van de duurzame aanleg van landschapselementen die zorgen voor:

- * het dooraderen van het productielandschap met natuur die in (agrarische) bedrijfsvoering past of er zelfs bedrijfseconomisch een aanwinst voor is;
- * vergroten van de toegankelijkheid voor 'langzaam verkeer' van het landschap (bijvoorbeeld dorpsommetjes);
- * voorsorteren op de klimaatverandering, wat zich met name uit in de wateropgave voor het gebied volgens de reeks, vasthouden, vertragen, (tijdelijk) bergen;

Altijd een groen erf met kwaliteit

Als eis geldt altijd dat het private erf met de bouwkaal (0,25 – 1,00 ha) ingepast wordt in het landschap met voor het deelgebied kenmerkende inrichtingselementen (zie ensemblewerkboeken). Het erf met bouwkaal telt dus niet mee voor de te behalen bonuspunten.

Koninginnegaarden in zoekzones:

Beusichem-Oost, Buren-Zuid, Groene buffer Ingen-Ommen, Groene buffer Ommen-Lienden

Langzame routes en overbruggingen in zoekzones:

De rivierdijken, Aalsdijk, Asch-Oost, Burense Dijk, Maurik-Zuid, Van de Beldert tot Lingemeer, Hoogmeien, De Marspolder

Leefbare linten in de zoekzones:

Ingensche buurtschappen, het Oude Rijnkje

In een overeenkomst tussen initiatiefnemer en gemeente is altijd als basisvoorwaarde opgenomen dat initiatiefnemer zorgt voor een duurzaam beheer en instandhouding van de landschapselementen en andere onderdelen van het inrichtingsplan.

De kwaliteit van het erf (ruimtelijk, landschappelijk en architectonisch) wordt getoetst op drie niveaus:

1. op het niveau van het landschap biedt deze notitie randvoorwaarden voor de lokatiekeuze;
2. op het niveau van het erf, bieden de werkboeken bij het LOP richtlijnen voor het inpassen in het landschap;
3. op het niveau van het gebouw is de welstandsnota toetsingsinstrument en biedt deze notitie inspiratie. Eén wooneenheid staat voor max 750 m³ inhoud.

Het gaat erom dat eerst het landschap versterkt wordt

en dat als bonus daarvoor

op een zeer beperkt aantal plekken

een beperkt aantal wooneenheden

kunnen worden gerealiseerd

op zo'n manier dat het in het landschap en bij de bedrijvigheid eromheen past.

5. Koninginnegaarden bij de dorpen als ode aan Nederlands rivierenlandschap

Op sommige plekken is het landschap een aubade waard! Veel van de kernen in Buren danken er een groot deel van hun schoonheid en eigenheid aan. Het groene karakter is essentieel voor de ruimtelijke kwaliteit, economische vitaliteit en aantrekkelijkheid van die kernen. Velen hebben belang bij aantrekkelijke kernen die, naast mogelijkheden voor een vitale economie, rust en ruimte bieden.

Het rivierenlandschap neemt in het Nederlandse landschap een speciale plek in en daarbinnen vormt het landschap van Buren weer een pareltje met koninklijke allure.

De troonsafstand van koningin Beatrix en de opvolging door Willem Alexander en Máxima is een mooie gelegenheid om tussen de dorpen van de gemeente Buren een plek te maken waar duurzaam de aandacht wordt gegeven aan de schoonheid van het Nederlandse landschap en speciaal voor het rivierenlandschap waar de kernen van Buren deel van zijn.

Deze aubadeplaatsen zorgen er meteen voor dat de verschillende kernen niet aan elkaar groeien door steeds dichtere lintbebouwing. In de Structuurvisie is op vier plaatsen aangegeven dat dat voorkomen dient te worden. Voor alle vier die plekken is het idee van een aubadeplaats in de vorm van een koninginnegaard op een eigen wijze uitgewerkt.

De openheid die hier duurzaam bereikt dient te worden is deels openheid in de zin dat de koninginnegaard gevrijwaard blijft van (extra) bebouwing. Karakteristieke beplantingen als hoogstamboomgaarden zijn evenwel op oeverwallen en stroomruggen vaak wel passend. Het gaat voor een deel echter ook om visuele openheid. Het idee van een koninginnegaard is dat vanuit een openbare gaard uitzichten mogelijk zijn naar karakteristieke delen van het omliggende landschap.

5.1 Koninginnegaard met uitzicht bij de driesprong (zoekzone Beusichem)

In deze zoekzone kan één van de vier 'Koninginnegaarden met apeltjes van Oranje' gerealiseerd worden door het aanleggen van een aubadeplaats in vorm van een boomgaard met een uitzichtpunt over het agrarisch cultuurlandschap naar de Aalsdijk/Schaarsdijk op de driesprong. Zo kan bewerkstelligd worden dat hier een groene buffer tussen de dorpen duurzaam in stand wordt gehouden.

Zo kan het 'belvedere' op de driesprong van Dorpsstraat, Molenweg en Schaardijksweg als fraaie scherpe (groene) afronding van de Beusichemse dorpsrand versterkt en verbijzonderd, worden.

De bedoeling is om zo van de oostelijke en noordelijke dorpsrand van Beusichem een actieve betekenisvolle ruimte te maken. Deze ruimte (tussen de Lekdijk, Schaardijksweg en de Engweg) blijft in de basis agrarisch, maar moet toegankelijk worden gemaakt voor omwonenden en zo open mogelijk blijven.

De mogelijkheid om de schoonheid van het landschap bij deze oranjegaard te ervaren kan nog worden versterkt door het duurzaam realiseren van een samenhangend patroon van (eenvoudige) wandelpaden en landschapselementen (dreefgaarden) vanuit de gaard naar het dorp, de Lekdijk, Schaardijksweg (over het noordelijkste deel van de Aalsdijk) en Engweg (eventueel tot en langs waterloop).

Op deze manier moet voorkomen worden dat de bebouwing van Beusichem en Zoelmond aan elkaar groeit door naast een groene afronding van beide dorpen, ook de bermen van de weg, in het tussengebied, vrij te maken van andere dan laanbeplanting. Het verwijderen van heesters zal de ervaring van uitzicht, als een 'pauze' maximaliseren. Daarbij is het van belang om de (agrarische) kavels tussen de dorpslinten van Beusichem en Zoelmond als open ruimte te beheren met blijvende zichtlijnen tussen de erven door naar het omliggend landschap.

A. Opgave:

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op het creëren van een betekenisvolle (toegankelijke, open en karakteristieke) ruimte tussen de oostelijke en zuidelijke dorpsrand en de Lekdijk, Schaardijksweg en Engweg en het duurzaam voorkomen dat de bebouwing van Beusichem en Zoelmond aan elkaar groeit.

B. Hoe:

1. Door de aanleg van een aubadeplaats in een koninginnegaard versterken van het 'belvedere' op de driesprong van Dorpsstraat, Molenweg en Schaardijksweg als fraaie scherpe (groene) afronding van de twee dorpslinten.
2. Duurzaam realiseren samenhangend patroon van (eenvoudige) wandelpaden en landschapselementen vanuit het dorp naar de dijk, Schaardijksweg en Engweg (evt tot en langs waterloop).
3. Duurzaam realiseren van de kavels tussen de dorpslinten van Beusichem en Zoelmond als open ruimte met zichtlijnen tussen de erven door naar het omliggend landschap;

In het zuid-oosten van de zoekzone het bestaande landgoed. Bij de driesprong kan de koninginnegaard gerealiseerd worden met uitzichten over het met geel aangegeven gebied. Extra bonuspunten kunnen verdiend worden door duurzame aanleg van wandelpaden met landschapselementen (dreefgaarden en doornenroosingels) vanuit het dorp.

C. Organisatie

Financiering/duurzame realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

Ad 1 en 2. In samenspraak met de gemeente, dorpsraden en eigenaars aanliggende gronden.

Ad 2. Openheid vastleggen in bestemmingsplan.

Ad 3. Als land van eigenaars van de nieuwe wooneenheden of met langdurig contract door derden.

D. Mogelijke prestaties

200 bonuspunten te verdienen door:

- * duurzame realisatie van koninginnegaard met belvedere op driesprong;
- * duurzame realisatie van dorpsgaarden en panoramakavels;

en daarop aanvullend 100 bonuspunten door:

- * duurzame realisatie van dreefgaarden en doornenroosingels;
- * herstel, versterking laanbeplanting van vroegere landhuizen en bermen

E. Aantal nieuwe wooneenheden:

Maximaal 3 wooneenheden in één gebouw aan NO-rand van Beusichem

F. Specificaties gebouw en erf

- * 1 kavel ontsloten voor autoverkeer vanuit dorp – niet aan Schaardijkweg
- * Allure: eigentijdse dorpsbuitens met uitzicht naar oosten en noorden
- * in lijn met (en onderdeel van) patroon van gaarden en singels op stroomrug/oeverwal.
- + aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

5.2 Koninginnegaard en landgoed voor behoud kromakkers en uitzichten

De landschapsversterkingszone aangevuld met andere instrumenten versterking moeten genereren voor de complete dorp Erichem en de waaivormige kavelstructuren eromheen. Het zichtbaar houden van kromakkers is maatwerk. Rond 1825 bestond de Opstal uit circa 10 s-vormige percelen. Nu wordt het kennelijk door 1 grondgebruiker als akker gebruikt met als gevolg dat de kromakkers niet meer zichtbaar zijn. Met de landschapsversterkende maatregelen kunnen de kromakkers zichtbaar en (weer) beleefbaar zijn. Daarnaast kan de waaivormige verkaveling met Opstal als middelpunt en de Erichemse weg en de Weg Buren-A15 als buitencirkel zwaarder aan worden gezet, o.a. door de koninginnegaard

Het idee in deze zoekzone is om een betekenisvolle ruimte tussen de zuidelijke dorpsranden van Buren en Erichem te creëren en het voorkomen dat de bebouwing van Buren en Erichem aan elkaar groeien. In deze zone en haar omgeving liggen ook cultuurhistorisch waardevolle kromakkers. Het is de bedoeling dat dit landschap beter toegankelijk wordt en dat de allure van landgoederen in combinatie met historisch kromakkerlandschap wordt hersteld en versterkt. De koninginnegaard zou hier kunnen bestaan uit een strook van tien meter aan iedere kant van de Erichemseweg die door een landschapskunstenaar als aubadeplaats wordt ingericht, een aubade aan de koninginnen, maar vooral ook aan het landschap van de kromakkers waarvan de gebogen lijnen tot in de aubadeplaats doorlopen. Vandaaruit kan aan beide zijden over het kromakkerlandschap worden uitgekeken o.a. naar Oranjestad Buren. Laat het landschap hier een ingetogen koninklijk tintje krijgen. Zo wordt het een landschappelijke versie van de Oranjobomen zoals die in de vorige eeuw op veel plaatsen is geplant.

De omgeving kan hier op aansluiten door het ontwikkelen van een landgoedbosstructuur, als spiegel van de landgoedgordel ten noorden van Buren. Hieraan gekoppeld kan een samenhangend patroon van (eenvoudige) wandelpaden en landschapselementen worden aangelegd en beheerd: langs de bebouwingsranden, vanuit Buren-zuid en Erichem, door het omliggende cultuurlandschap.

De kromakkers vormen daarbinnen een open ruimte met zichtlijnen naar buiten toe. Deze (agrarische) gronden zullen beheerd moeten worden, zodanig dat eventuele gewassen en/of landschapselementen van geringe hoogte blijven, en dat de open ruimte (van Erichemsewal tot aan de Opstalstraat) als zodanig blijft domineren waarin de gebogen lijnstructuren van de kromakkers maximaal beleefbaar blijven.

A. Opgave

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op het creëren en behouden van een betekenisvolle ruimte (toegankelijk en met de allure van landgoederen) tussen de zuidelijke dorpsranden van Buren en Erichem en het voorkomen dat de bebouwing van Buren en Erichem aan elkaar groeien.

B. Hoe

1. Aanleggen en beheren van een Koninginnegaard langs de Erichemseweg tussen de bebouwde kommen van Buren en Erichem;
2. Aanleggen en beheren samenhangend patroon van (eenvoudige) wandelpaden en landschapselementen vanuit Buren-Zuid en Erichem langs de bebouwingsranden en door het omliggende cultuurlandschap.
3. Duurzaam in standhouden beheren van de kavels van Erichemsewal tot aan Opstalstraat (dat is deel van Erichemseweg op stroomrug) met kromakkers als open ruimte met zichtlijnen tussen de erven door naar het omliggend landschap;
4. Ontwikkelen van een landgoedbosstructuur als spiegel van de landgoedgordel ten noorden van Buren.

In het westen en zuiden van de zoekzone worden landgoedeën ontwikkeld. De koninginnegaard kan gerealiseerd worden met uitzichten over het met geel aangegeven gebied zodat vanaf de openbare gaard langs de weg uitzicht over de kromakkers mogelijk blijft.

C. Organisatie

Financiering/duurzame realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

Ad 2. Duurzame realisatie van landschapselementen op eigen gronden of door derden. Keuze van tracé's zo mogelijk in samenspraak met dorpsraden.

Ad 3. Als (over-)land van de nieuwe wooneenheden of als groen-blauwe dienst door derden. Openheid vastleggen in bestemmingsplan.

Ad 4. Als (over-)land nieuwe wooneenheden in landgoedstructuren.

D. Mogelijke prestaties

300 bonuspunten te verdienen door:

- * Duurzame aanleg koninginnegaard en zoomgaarden (minstens 5 rijen), doornenroosingels en dreven op eigen gronden of door derden. Keuze tracé's zo mogelijk in samenspraak met dorpsraden.

- * Duurzame aanleg dorpsgaarden

- * Behoud van panoramakavels bestaande uit kromakkers (langs de Erichemseweg en op de Opstal) met zichtlijnen naar het omliggend landschap;

- * Aanvullend kunnen nog 100 bonuspunten worden verdiend als oude slingerende verkavelingsstructuur op de Opstal hersteld wordt.

E. Aantal nieuwe wooneenheden

Nieuwe wooneenheden met erven kunnen als groene afronding in de zuidelijke dorpsrand van Buren worden gesitueerd: maximaal 4x1 wooneenheid bij Buren aan zuidkant weg

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

- * bebouwing 3 wooneenheden aan de Erichemse Weg

Trefwoorden:

- * aan Erichemse weg: ingetogen, boomgaard, notenbomen, dorpsgaard

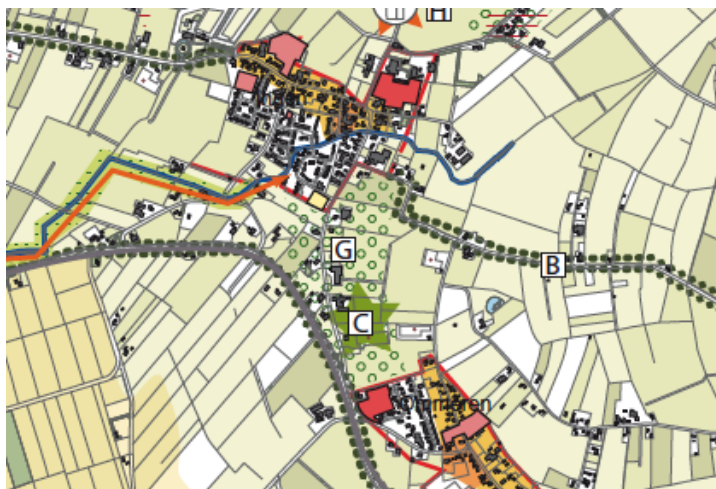
- * robuust, stevige bosstructuren naast open kromakkers

5.3 Koninginnegaard als groene buffer tussen Ingen en Ommeren

Bestaande open weide tussen Mauriksche Wetering en De Brei kan duurzaam worden vastgelegd als open ruimte met een dorpsgaard langs de dorpsrand: een strook gras met daarin verspreid hoogstamfruit- of notenbomen en een wandelpad.

Voorbeeld van een bestaande 'hoogstamboom' langs De Brei.

Het landschap tussen Ingen en Ommeren langs de De Brei kenmerkt zich door een afwisseling van erven met woonbebouwing en grotere schuren wat verder van de weg, boomgaarden en weides. Met name de duurzame groene afronding van de dorpsrand aan de zuidkant van Ingen zou in de vorm van een koninginnegaard gerealiseerd kunnen worden. Deze zou grotendeels uit een blijvende weide kunnen bestaan zodat een open dorpsrand (eventueel met een zoomgaard) langs de harde bebouwingscontour zoals die op de structuurvisie is aangegeven. De spuitzone van 50 meter vanuit bebouwing kan van deze open dorpsrand deel uitmaken.

In het zuiden net ten noorden van de bovenloop van de Mauriksche Wetering ligt een oud boerderij-ensemble achter De Brei 3. Deze wordt een cultuurhistorische parel in deze koninginnegaard. Tussen het erf van deze boerderij en de dorpsrand door kan een recreatieve verbinding worden opgenomen met een brug over de wetering.

In het westen van deze koninginngaard, tussen de Molenstraat en de wetering tegen de dorpsrand aan, kunnen enkele wooneenheden worden gerealiseerd en daarmee ook een fraaiere dorpsentree. Daarnaast kan de koninginngaard hier bestaan uit een strook van ongeveer 20 meter langs de bermsloot met daarin hoogstamboomgaard op de stukken langs De Brei waar nog geen erven aan de weg liggen. Zeker bij de dorpsentree van Ommeren zou dit een aanwinst zijn.

A. Opgave

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op het op het creëren van een betekenisvolle (toegankelijke, afwisselend open) productieve ruimte tussen de dorpsranden en het voorkomen dat de bebouwing van Ingen en Ommeren aan elkaar groeien. Daarnaast kan een bijdrage geleverd worden aan de ontwikkeling van de bovenloop van de Mauriksche Wandelwetering en aan de duurzame aanleg van een Betuws laantje tussen Lienden en Ingen.

B. Hoe

1. Realiseren Koninginngaard langs dorpsrand van Ingen met bruggetje over de wetering.
2. Door Duurzame aanleg van brede hoogstambermen behouden van gevarieerd Betuws landschapsbeeld: met ritme van boomgaarden, erven en kleine weides, met af en toe doorzichten op het achterliggende landschap. Speciale aandacht voor de dorpsentree van Ommeren.
3. Realiseren achterommetjes vanuit dorpsranden

C. Organisatie

Financiering/duurzame realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in dorpsrand tussen de Molenstraat en Dr Brei.

D. Mogelijke prestaties

Bonuspunten te verdienen door:

- * aanleg van dorpsgaarden, hoogstambermen en achterommetjes.
- * Duurzame aanleg bovenloop Mauriksche Wandelwetering

E. Aantal nieuwe wooneenheden

Als bonus kan bij de dorpsrand van Ingen één woning van maximaal twee wooneenheden gebouwd worden. Wellicht is het mogelijk om hier juist woonmogelijkheden voor ouderen of andere specifieke groepen te realiseren.

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

Positionering/Rooilijn: op enige afstand tot de weg.

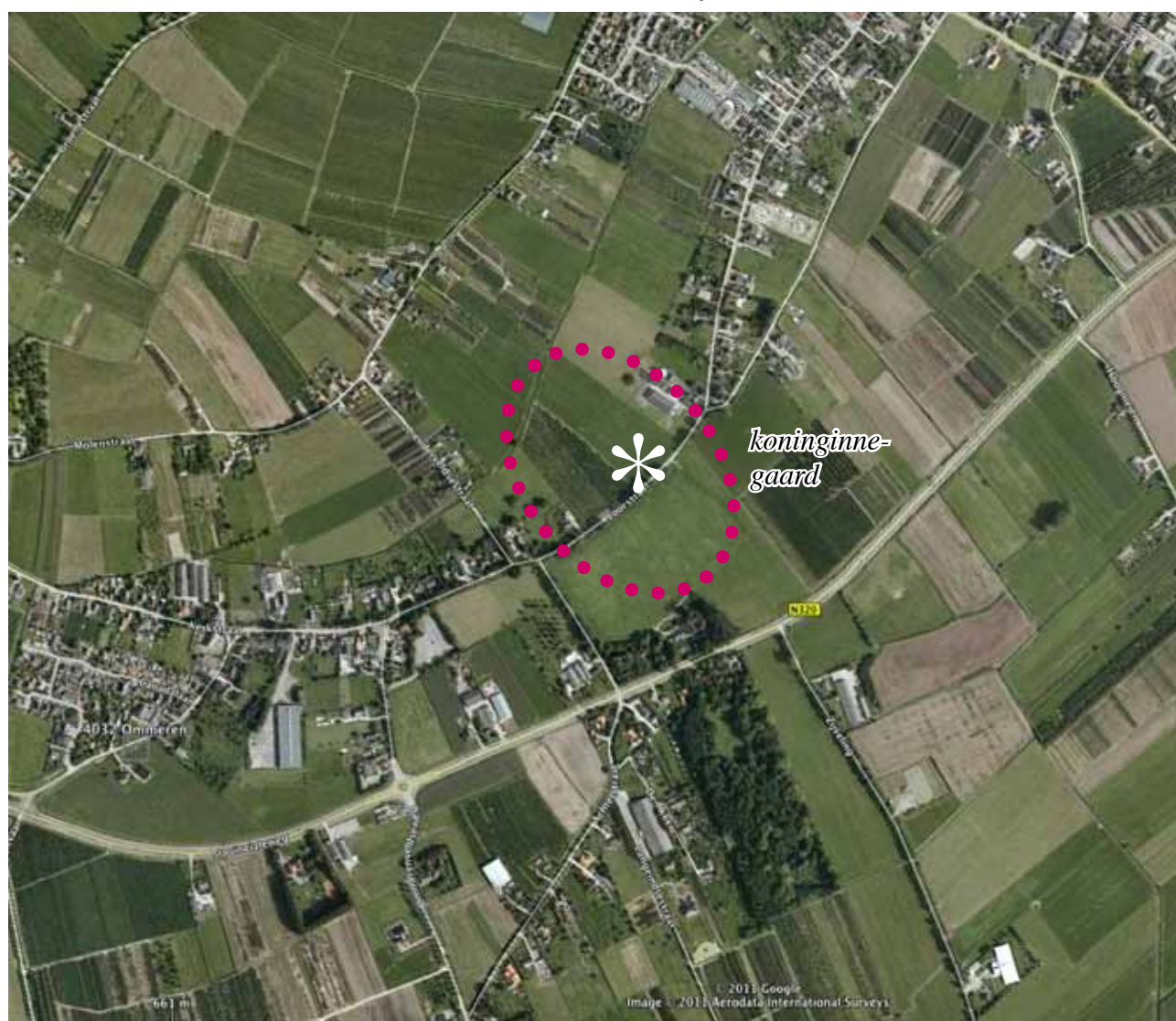

Zo'n rijtje hoogstambomen zouden bij de dorpsrand van Ommeren langs De Brei niet misstaan.

5.4 Koninginnegaard als overland van buitens in Polder Ommeren

In dit deel van de gemeente leeft al eeuwen een landgoeditstraling door de aanwezigheid van landgoed De Enk. Tot het ensemble van dit landgoed behoort ook de openheid en de vergezichten vanaf het landhuis naar het noorden over de ruimte langs de Voorstraat tussen Lienden en Ommeren. Ook is er al eeuwen een relatie tussen de ontwikkeling van het landgoed De Enk en Ommerenveld en omgeving. De landheer heeft daar bossen geplant en het landschap verzorgd. In deze tijd kan deze relatie omgekeerd worden. Een nieuwe landheer kan een landhuis bouwen aan de westrand van Polder Ommeren als hij ervoor zorgt dat op duurzame wijze geregeld wordt dat de open ruimte langs de Voorstraat en de zichtlijnen naar de Utrechtse Heuvelrug behouden blijft. Om deze ruimte als koninginnengaard te bestendigen dient de landheer langs de Voorstraat een openbare uitzichtplek als aubadeplaats in te richten bij een groepje nieuwe linden. Dit kan bijvoorbeeld een stenen tafel zijn boven op een bultje, of bij een ooievaarsnest in een kavel langs de Voorstraat. De naam van het bultje, het nest of de tafel kan verwijzen naar de naam van het nieuwe landhuis in het Ommerenveld. Eventueel kan er daar net zo één staan en is er een zichtlijn tussen de twee.

A. Opgave

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op het creëren van een betekenisvolle (toegankelijke, open en karakteristieke) ruimte tussen de dorpsranden en het voorkomen dat de bebouwing van Ommeren en Lienden aan elkaar groeien. Daarnaast is het gewenst dat de westelijke rand van de stroomrug met Polder Ommeren landschappelijk beleefbaarder wordt.

minimaal 200 en en maximaal 300 bonuspunten

B. Hoe

1. Duurzaam laten beheren van openheid in koninginngaard aan de voorstraat.
2. Duurzame aanleg van aubadeplaats in de koninginngaard.
3. Uitzichtorentje of andere landmark (Ooievaarsnest) aan de Harensestraat met zichtlijn naar aubadeplaats tussen Ingen en Ommeren.
4. Ommetjes volgens het LOP

C. Organisatie

Financiering/duurzame realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw aan oostzijde Harensestraat
 ad 1. Mensen kunnen participeren in deze ontwikkeling door de groene buffer Ommeren-Lienden te (laten) beheren als 'overland' van landhuis aan Harense straat in polder Ommeren. Contractuele afspraken met grondeigenaren en vastleggen in het bestemmingsplan.
 ad 2 en 3. particulier initiatief in overleg met grondeigenaren en Oranje- of dorpsvereniging
 ad 4. Duurzame realisatie van ommetjes vanuit en tussen de dorpen en andere planonderdelen kunnen op eigen grond of via afspraken met derden worden geregeld.

D. Mogelijke prestaties

200 bonuspunten te verdienen door duurzame realisatie van deze koninginngaard.

Aanvullend zijn maximaal 100 bonuspunten te verdienen door:

Overland wordt in het LOP gebruikt om land aan te duiden dat bij een buiten of landgoed hoort, maar niet direct aan de eigendommen rond het huis is gelegen. Via zichtlijnen, landmarks of paden kan dit overland wel een landschappelijke relatie met het huis hebben.

* Duurzame aanleg paden met landschapselementen volgens LOP-werkboek: ten zuiden provinciale weg: kadepad, doornenroosringel, dreven, buitenbosje en boerensingels; wandelpad als deel van dorpsommetjes.

E. Aantal nieuwe wooneenheden

Maximaal 1x1 + 1x2 wooneenheden langs oostzijde Harense Straat,
Geen nieuwe wooneenheden in de groene buffer.

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

* Harense Straat: op lage woerd, stevige erfbeplanting met boomgaard of notenweide

* eventueel overtuin aan westkant van de straat met griend.

* eigentijds antwoord op landgoed den Enk als belvedere naar het landschap van rivier en heuvelrug in het noorden.

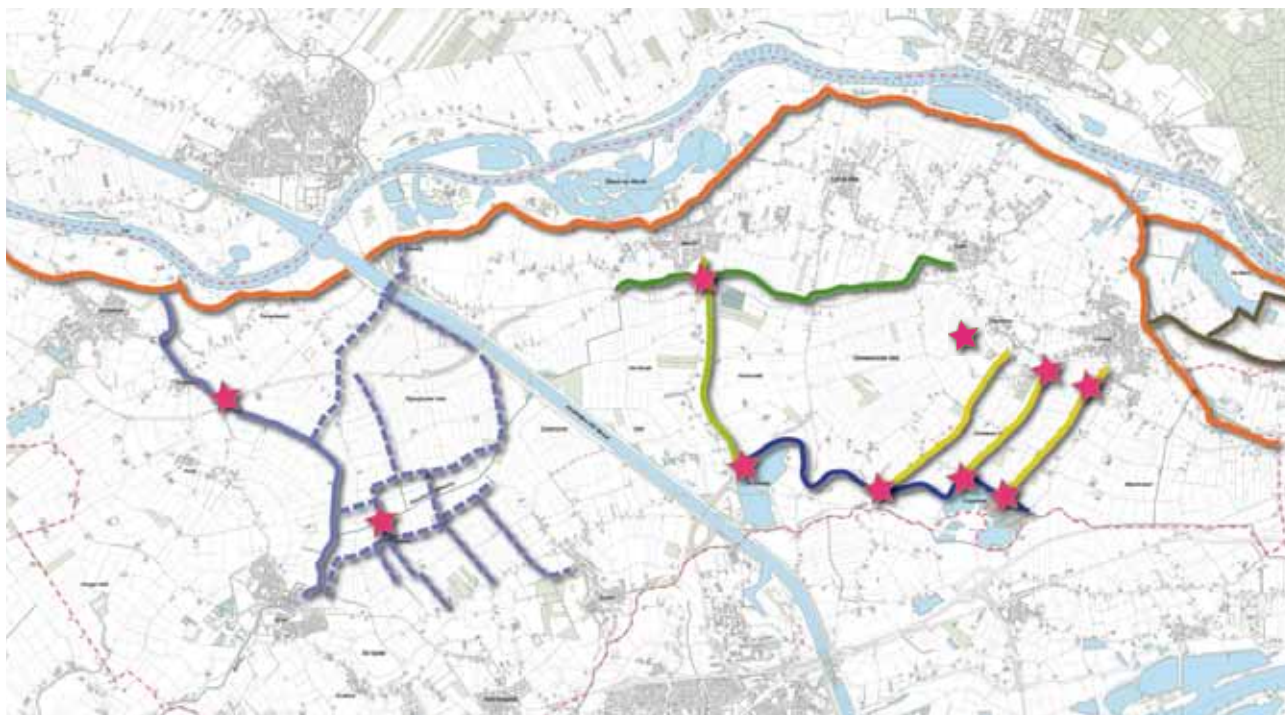
* mogelijk architectonische relatie met Zijvelingbrug (zie blz 52)

Trefwoorden: hedendaagse interpretatie van Betuwse woerd , zwart-geteerde houten gevels,

6. Langzame landschappelijke routes en overbruggingen

Op verschillende plaatsen in de Structuurvisie staat aangegeven dat er nieuwe recreatieve verbindingen of fietsverbindingen gerealiseerd zouden moeten worden. In het LOP worden voorzetten gegeven voor de wijze hoe en waar deze verbindingen zouden kunnen lopen. Dat levert een aantal belangwekkende projecten op die wellicht heel goed via het beleid voor de landschapsversterkingszones gerealiseerd kunnen worden.

Belangrijke langzame routes voor de gemeente Buren:

	1 Lek- en Rijnbandijk
	2. Aalsdijk
	3. Zeedijk en Soelpaden
	4. Nevenlinge
	5. Mauriksche Wandelwetering
	6. Hornixpad
	7. Hoogmeien, Zijveling, Ommerenveld
	8. Hoge Weg
	Gewenste overbruggingen als onderdeel van die routes: * Strooppot * Hornixdubbelbrug * 't Keteltje en/of de Zijvelingbrug * Nevelingebruggen

6.1 Lek- en Rijndijk: Soelmondingspark met toren

De gemeente zal in dit lint de regie houden bij de realisatie van de landschapsverbetering gekoppeld aan de rivierdijken. Initiatiefnemers kunnen financieel bijdragen aan het bonusproject "landschapsversterking rivierdijken" of in overleg met de gemeente tot een deelproject binnen dit bonusproject komen.

Het meest prominente lint in de gemeente is natuurlijk het lint over de dijk langs de grote rivieren aan de noordkant van de gemeente. Daar is het rivierenlandschap zeer manifest. Het is ook een landschap met grote uitersten: een enorme weidsheid tegenover kleinschalige beslotenheid van erven aan de dijk. Maar ook technologie en functionaliteit van de civieltechnische kunstwerken tegenover de natuurlijkheid van de ooibossen.

En de historie is afleesbaar op allerlei manieren. Van de Romeinen, de Noormannen, Rembrandt's gouden eeuw en de gebeurtenissen in de afgelopen eeuw.

De gemeenteraad heeft besloten dat juist op plekken die vanouds ook bebouwd zijn geweest aan de dijk bebouwing zou mogen blijven en zelfs terugkeren om dat meeslepende complex van verhalen van dit rivierenlandschap aan de dijk levend te houden met markante naar de historie verwijzende landschapsinrichting die de relatie tussen het binnen- en buitendijkse landschap versterkt aan de zuidkant van de rivier, maar ook de landschappelijke relatie versterkt met de overkant van de rivier. Op oude bebouwingsplekken aan de dijk kan dan als bonus daarbij passende bebouwing worden gerealiseerd. Meestal zijn dit binnendijkse plekken, met als eventuele uitzondering Roodvoet.

De toekomst zal uitwijzen welke plekken daar uiteindelijk geschikt voor blijken, maar op dit moment dienen zich al een aantal kansen aan. Eén daarvan wordt hierna besproken.

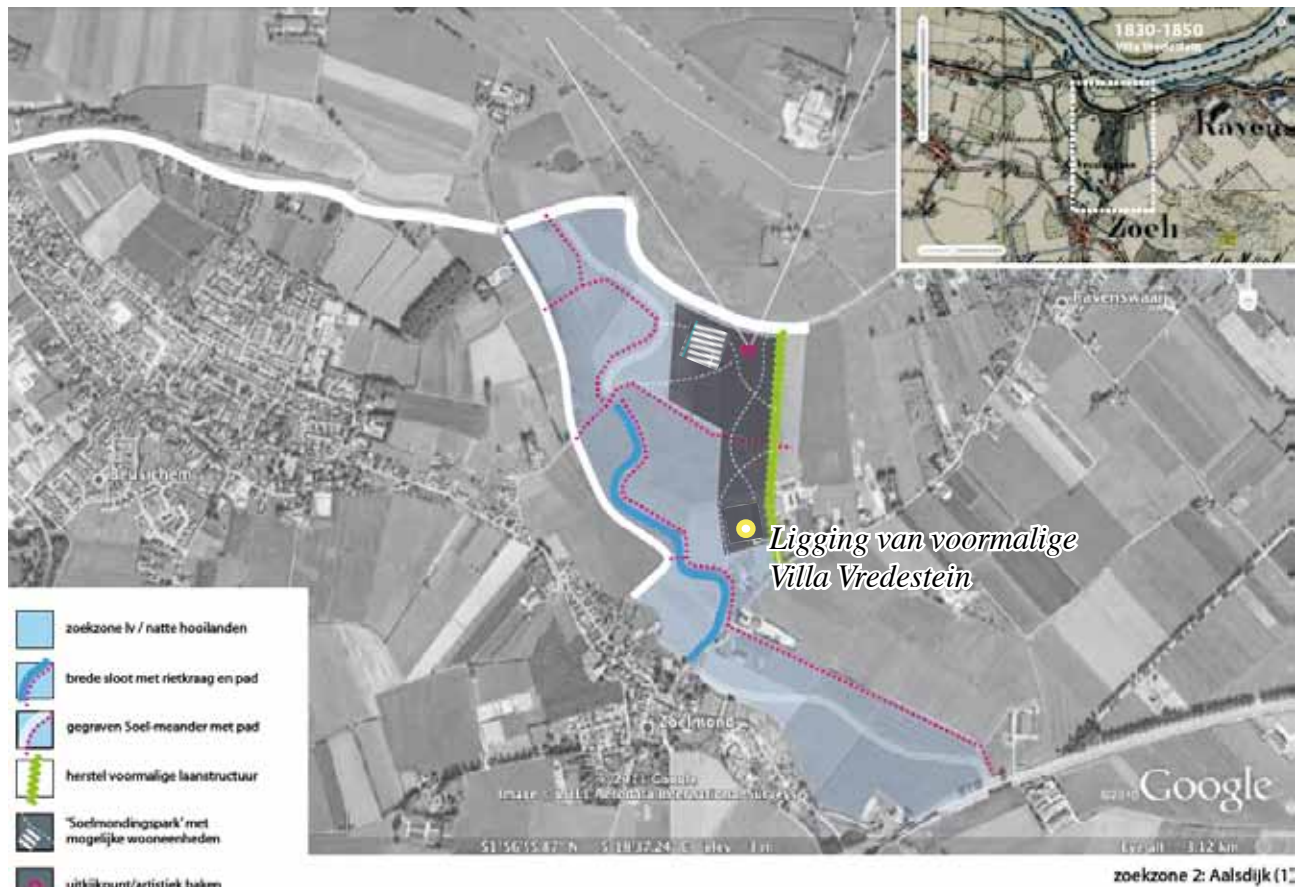
6.1.1 | Vredestein en de Soelmonding

Het idee in het noordelijke deel van de langgerekte zoekzone langs de Aalsdijk is om de historie met verhalen van de Romeinse limes, de verdwenen rivier de Soel, de doorbraak van de Lek, de aanleg van de Aalsdijk (als historische dwarsdijk) en het het verdwenen landgoed Vredestein weer beleefbaar te maken.

Rond 1830-1850 lag hier Villa Vredestein, een fraai landhuis met bijhorende slingeruin en laanstructuren. Er ligt een kans om deze landschapselementen weer in te zetten in het hedendaagse landschap. Dit kan in de vorm van een zogenaamd 'Soelmondingspark' met ooibosontwikkeling als contrast met de openheid van de uiterwaarden van Lek en Nederrijn. Daarmee wordt het verhaal van de verdwenen rivier verwezen.

Men heeft een bijzondere zichtervaring als men vanuit het besloten park de dijk oploopt. Als er naar de vormtaal van de Romeinen of Vikingen ook een uitkijktoren in het park (onderaan de dijk) wordt opgenomen kan men nog indrukwekkender de geschiedenis en de weidsheid van het rivierlandschap met het silhouet van Dorestad erin ervaren.

Nieuwe wooneenheden kunnen in de vorm van een groot dijkhuis gestalte krijgen op de plaats aan de dijk waar vroeger waarschijnlijk ook bebouwing heeft bestaan. De oude plek van Vredestein ligt meer naar het zuiden maar is daarvoor tegenwoordig minder geschikt, zo dicht bij een agrarisch bedrijf. Wel is het mogelijk om hier op een kunstzinnige wijze naar (de ruïne van) het vroegere landhuis te verwijzen in de inrichting van het 'Soelmondingspark'.

minimaal 300 en en maximaal 500 bonuspunten

A. Opgave:

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op de beleving van het landschapsschoon van historisch rivierenland op een plek waar door de eeuwen heen een belangrijk rivierenknooppunt lag..

B. Hoe

1. Aanleggen en beheren Soelmondingspark waarbij de vele cultuur-historische relictten in verkaveling slotenpatroon etc. en plek krijgen.
2. Aanleg van openbare uitzichttoren op rivierenknooppunt.

C. Organisatie

Financiering/duurzame realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

D. Mogelijke prestaties

Bonuspunten te verdienen door:

- * duurzame realisatie van een landschapspark met de voormalige Soel als thema en duurzaam behoud van cultuurhistorisch reliëf en meanders tussen Lekbandijk en Vredestein.
- * duurzame realisatie uitzichttoren
- * duurzame realisatie hedendaagse interpretatie van de waterburcht

E. 3 tot 5 wooneenheden aan de dijk in het noorden op oude bebouwingsplek (zie historische kaarten). Daarbij allereerst één grote woning van ongeveer 2000 m³ geïnspireerd op het voormalig kasteel. Daarna nog mogelijkheden voor 2 bijgebouwen van ieder één wooneenheid.

F. Specificaties gebouw en erf

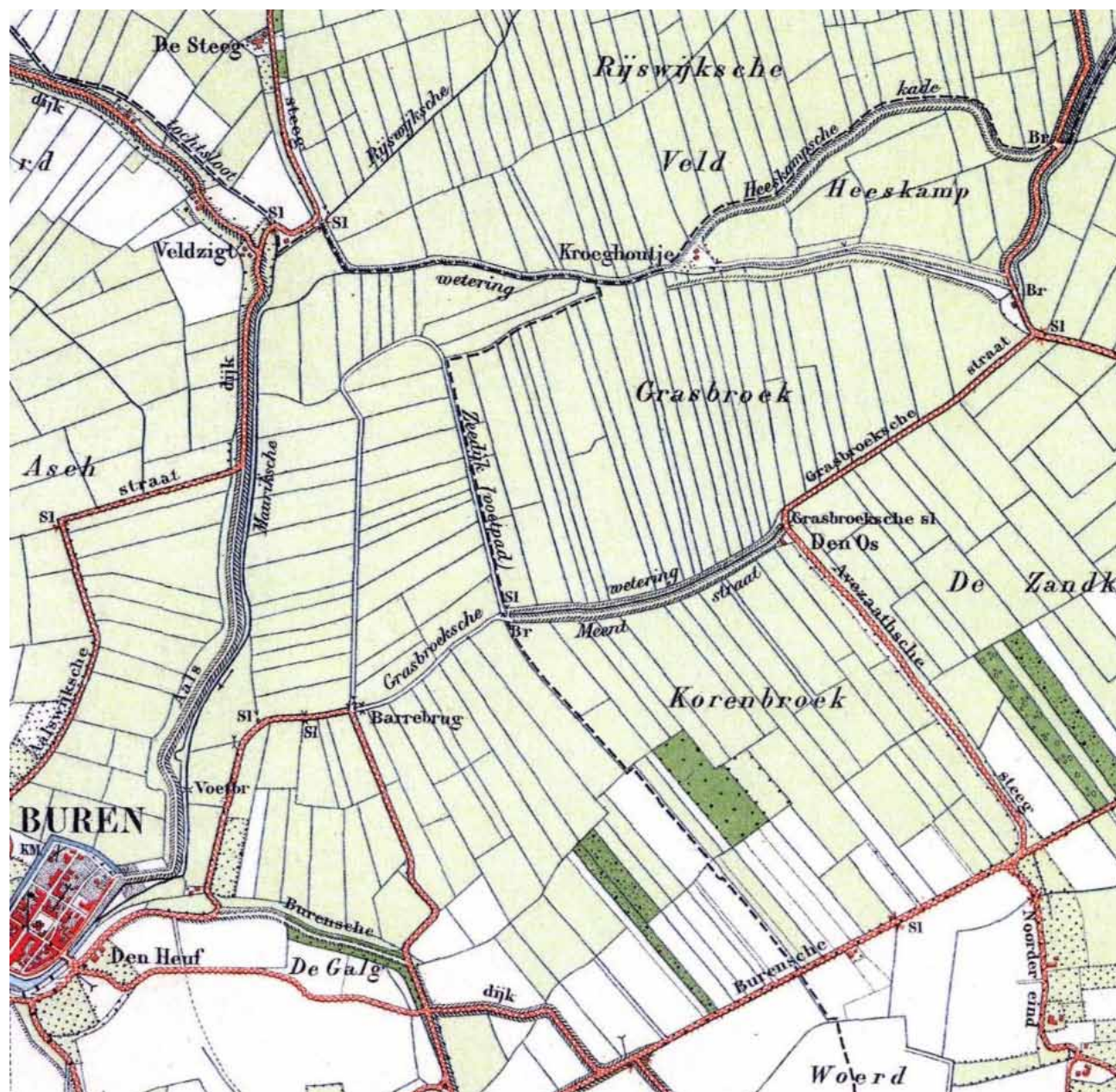
Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

Eigentijdse interpretatie van een groot kasteel/dijkhuis bij vier (voormalige) rivieren tussen Beusichem en Ravenswaaij.

6.2 Zeedijk & Soelpaden van Aalsdijk en Burensedijk naar Zoelmond & Dorestad

Het idee in deze zoekzones aan de rand van het waardevol open Landschap van het Rijswijkse Veld is om de recreatieve toegankelijkheid te behouden en te versterken en deze te koppelen aan de bijzondere cultuurhistorie. Met nadruk dient gesteld te worden dat deze toegankelijkheid de agrarische hoofdfunctie niet mag belemmeren. Het gaat om een 'ronde Buren' over de Aalsdijk, Blatumsedijk en de vroegere Zeedijk, maar ook om routes vanaf Buren en Zoelen naar Zoelmond, Rijswijk en Wijk bij Duurstede langs historische plekken en lijnen die die de verhalen illustreren uit verschillende fasen van de historie van dit gebied:

- * het verhaal van de verdwenen rivier de Soel,
- * de verlegging van de hoofdstroom van de Benden-Rijn naar de Lek
- * de cultuurhistorie van dorpsolders, dwarsdijken, boezems, woerden en weteringen,

Dat kan in het zuiden door aandacht te besteden aan de lineaire structuren in het landschap. Zoals het behouden en versterken van de Burensedijk zelf, als polderlaan met allure. Maar ook door het aanleggen en beheren van paden (met aan weerszijden vrije zichtstroken) van Burensedijk naar achterkade door de dorpspolders van Avezaath en Zoelen of over de oude zijkades. Daarbij kunnen die oude kades zo nodig worden hersteld, om ze beleefbaar te maken.

In het westen is het idee in de langgerekte zoekzone tussen de Aalsdijk en de Ravenswaaijse Steeg om de historie van deze zone langs een deels bebouwde dwarsdijk te benadrukken. Bestaande historische elementen aan de Aalsdijk, zoals een hoogstamboomgaard, diverse grienden, knotwilgen en wiel dienen actief beheerd te worden.

In het laagste en meest natte deel van de kom, in de boezem van de weteringen, is er een kans om de sfeer van de boezem te versterken. Dat kan door de aanleg van rietoevers aan de dwarssloten in de boezemlanden langs de dijk en door een extensiever beheer van de lage delen van deze zone, zodat er natte hooilanden ontstaan die gezamenlijk een robuuste landschapsstructuur kunnen vormen, die recreatief ook nog eens interessant is.

Langs de rietkragen en hooilanden kunnen Soelpaden worden aangelegd als struinpaden bijvoorbeeld vanaf de Aalsdijk dwars op de dijk naar Ravenswaaijse Steeg. Ook kan tussen de Meenstraat en de Heeskampse Steeg de vroegere Zeedijk hersteld worden. Onderdeel van dat project is een eenvoudige brug over de Maurikse Wetering. Belangrijk is ook de zichtbaarheid van de natte hooilanden vanaf de provinciale weg. Hierlangs staan enkele bomenrijen, die verwijderd zouden kunnen worden voor een maximale ervaring, een momentum.

Binnen de boezems kan op enkele plekken het verhaal van de verdwenen rivier de Soel worden verteld, bijvoorbeeld door een gestileerde meander in nieuw nat hooiland te graven, en door langs de achterkade uitkijkpunten te realiseren met zichtlijnen over de boezem en over de dorpspolders met hun lange verkaveling.

Daarbij moet langs de Aalsdijk wel goed gekeken worden naar de hoogteligging van de percelen. Langs de Aalsdijk liggen zowel aan de oost- als aan de westzijde lage en hogere kavels. Soelmeanders en natte hooilanden zijn in de hogere kavels niet gepast.

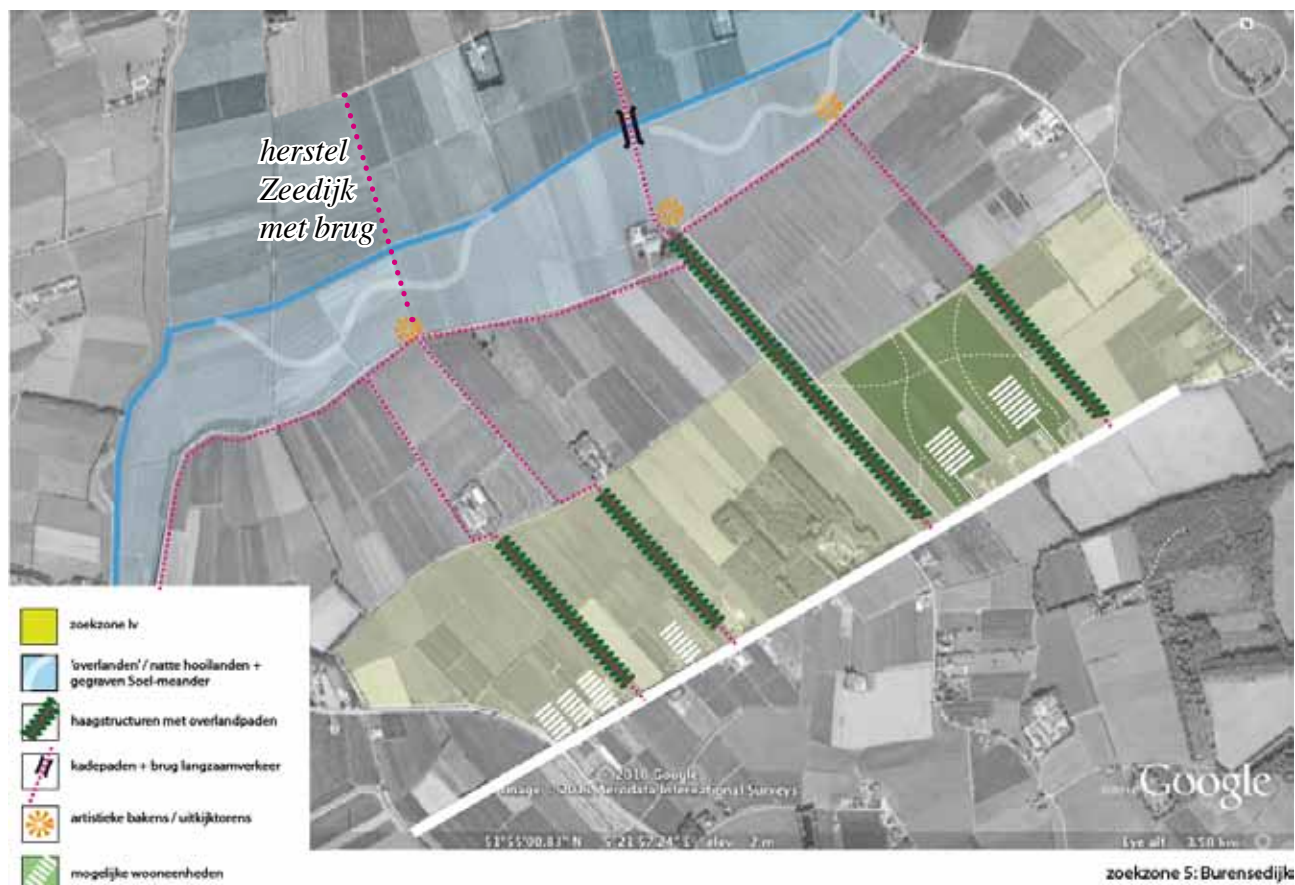
A. Opgave

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op de recreatieve toegankelijkheid (Rondje Buren en Buren-Wijk bij Duurstede) en aan het leesbaar (en eventueel in de toekomst bruikbaar) houden van cultuurhistorie.

B. Hoe

1. Duurzaam herstel oude kades en toegankelijk maken ervan,
2. Duurzame aanleg overlandpaden (vanaf Burense Dijk door dorpspolder naar achterkade),
3. zichtlijnen over lange verkaveling vanaf Burense Dijk naar achterkade en terug ervaarbaar maken/houden,
4. sfeer van boezem versterken als natste deel van de kom door Duurzame aanleg van rietkraag langs sloot aan kavelrand dwars

Een landschappelijk zeer gevoelige plek is de plaats waar vroeger het Kroeghoutje lag. Onderzocht kan worden of hier op een grote woerd aan het noordeinde van de Zeedijk een nieuwe woonplek gemaakt kan worden. Voorlopig dient echter het standpunt ingenomen te worden dat bouwen in dit Waardevol Open Gebied niet mogelijk is.

op Aalsdijk naar Ravenswaaijse Steeg of dwars op de Mauriksche Wetering

5. behoud en versterken Burense Dijk als polderlaan met allure.
6. in boezem hier en daar sage van verdwenen rivier Soel vertellen door duurzame aanleg gestileerde Soelmeander in lage delen
7. Herstel Zeedijk inclusief voetbrug/veer over Mauriksche Wetering
8. Duurzame aanleg natte hooilanden of grienden in lage delen
9. Duurzame zorg voor bestaande historische elementen aan de Aalsdijk, zoals hoogstamboomgaard, griend, knotwilgen, wiel.

C. Organisatie

Financiering/duurzame realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

Ad 1 en 2, 3, 4, 5, 7 en 9. Als (over-)land van de nieuwe wooneenheden of als groen-blauwe dienst door derden.

Ad 6. Als (over-)land van de nieuwe wooneenheden.

Ad 9. Via 'adoptie' door initiatiefnemer die beheer en evt herstel duurzaam regelt

D. Mogelijke prestaties

* Duurzaam behoud, herstel rietoevers, overlandpaden, kroeghoutjes en kadepaden op eigen grond of door derden.

* duurzame aanleg van een artistiek baken op de achterkade aan het eind van een overlandpad als verwijzing naar nieuw landhuis aan de Burense Dijk.

* Behoud panoramakavels op eigen gronden of door derden. Breedte minimaal 60 meter minimaal uit dwarskade

* Duurzame aanleg van (periodiek) natte hooilandpercelen eventueel omgeven door wandeldijkjes vanaf de achterkade van dorpspolder,

* Duurzame aanleg van een gestileerde meander van de Soel als artistieke verwijzing naar de sage van deze voormalige rivier.

* herstel Zeedijk met brug of veer

* duurzaam herstel historische elementen aan de Aalsdijk.

E. Aantal nieuwe wooneenheden:

- * maximaal 2x2 nieuwe wooneenheden kunnen een plek krijgen aan de Ravenswaayse Steeg tussen De Steeg en de Veldweg. Ze dienen vormgegeven te worden als kleine woerden met uitzicht over de boezemlanden en het Rijswijkse Veld.
- * Avezaathse deel van de Burense Dijk: maximaal 2x2 wooneenheden, ruime kavels
- * Zoelense deel van de Burense Dijk: maximaal 2x3 wooneenheden, grote buitens met overland in de boezem.

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

Rooilijn aan Burense dijk:

- * kavelbreedte conform bestaande huiskavels,
- * landhuizen 200m uit Burensedijk zodat zichtlijnen naar openheid schuin voor de nieuwe erven langs mogelijk blijven
- * Om panoramakavel te behouden: eventueel nieuw landhuis minimaal 60 meter uit dwarskade en geen ontsluiting aan dwarskade.

Positionering aan Burense Dijk:

- * Avezaathse deel: kavels kopgevel naar voren dicht aan de dijk conform bestaande huiskavels,
Allure-trefwoorden: basic, conform bestaand: voortuinen, treurwilg, notenboom
- * Zoelensche deel: landgoederen vrij in de ruimte in clusters van 4-6 wooneenheden om binnenplaats
Allure-trefwoorden: basic, modern, nieuw, rechthoekig, geen buitentuinen, gras of gewas tot aan de gevel, wel grote binnentuin. Gebouw met geteerd zwart hout en glas en aluminium of antraciet.

2 maal minimaal 200
bonuspunten

2 maal minimaal 200
bonuspunten

2 maal minimaal 300
bonuspunten

Nieuwbouw langs een groot deel van de Burensedijk is niet mogelijk vanwege het daargesitueerde grondwaterbeschermingsgebied.

6.3 De nieuwe Strooppot: uitzichtbrug herstelt de Aalsdijkroute

1 | De Aalsdijk is een historische dwarsdijk die het gebied ten westen ervan moest beschermen tegen overstromingen vanuit de polders in het oosten. Op de kaart staat het deel van de Aalsdijk aangegeven tussen Zoelmond en Veldzicht. Veldzicht is een oude boerderij op een woerd, zoals een terp-achtige verhoging met boerderij in dit deel van het rivierengebied.

2 | De Aalsdijk loopt in dat gedeelte langs de rand van een stroomrug net als de Haardijk die langs de rand van de stroomrug van Asch loopt.

3 | Aan de zuidwestelijke punt van de stroomrug langs de Aalsdijk ligt vanouds De Strooppot, ook een oude boerderij, waar-
schijnlijk ook op een woerd. Tussen de stroomruggen zijn weteringen voor de ontwatering van het gebied gegraven.

4 | In de ruilverkavelingen en daarna zijn op drie plaatsen nieuwe boerderijen op de zuidrand van de stroomrug gebouwd.

5 | Ook is aan het eind van de twintigste eeuw de huidige provinciale weg aangelegd en ingeplant. Bij de kruising met de Aalsdijk is volgens het LOP een 'landschappelijk pijnpunt' ontstaan. De aan de N320 gekoppelde beplantingen hebben de historie en landschappelijke opbouw van het gebied vrijwel onleesbaar gemaakt. Daarnaast is ook de route over de Aalsdijk verbroken. Zoelmond is los van de Aalsdijk komen te liggen.

6 | Dit is de voornaamste reden waarom hier een zoekzone voor landschappelijke versterking op de Structuurvisie is gezet. Voorstel is dit 'landschappelijk pijnpunt' op te heffen door de aanleg van een uitzichtbrug.

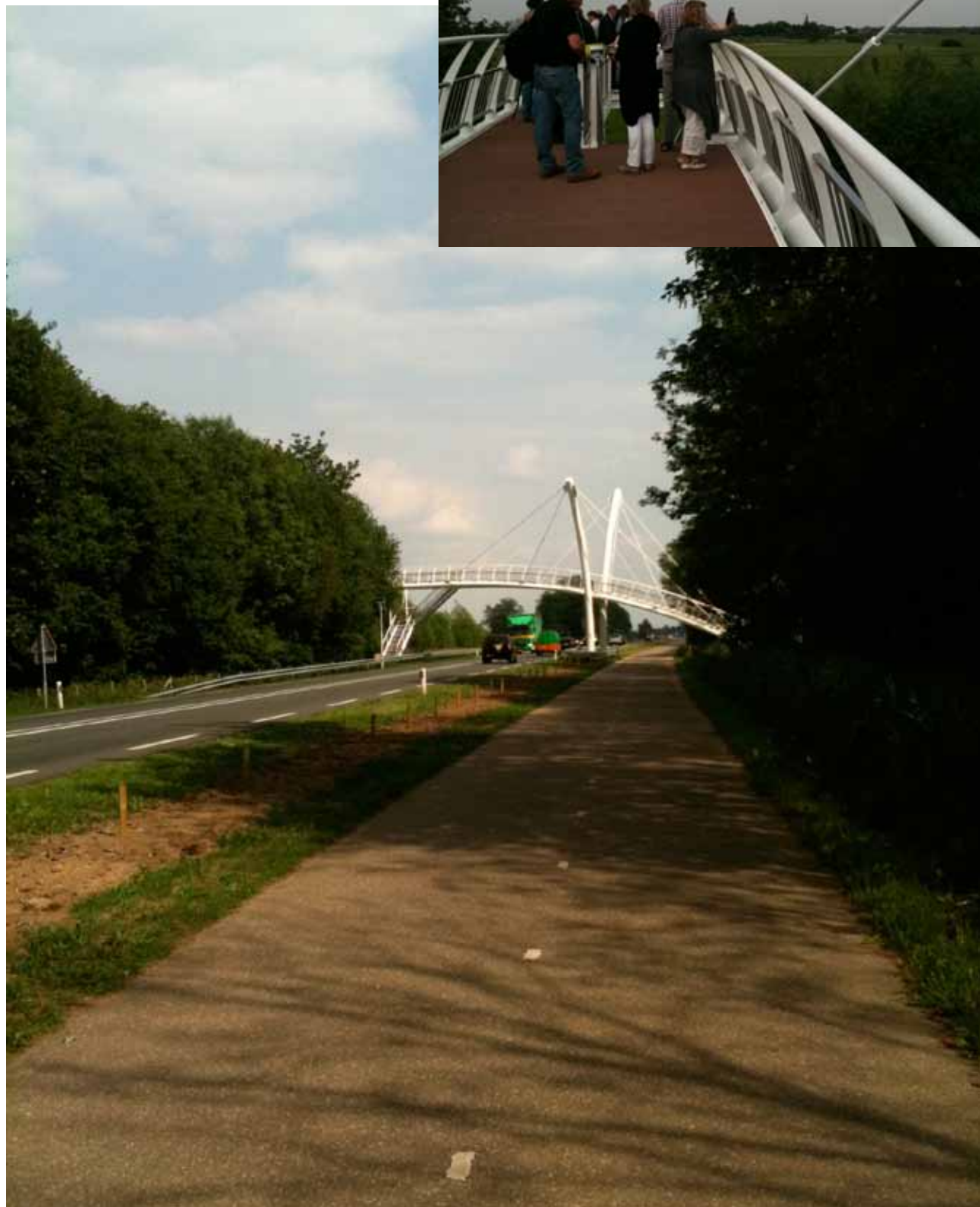
7 | De particulier die deze uitzichtbrug - die natuurlijk een fraai staaltje van ingenieurskunst moet zijn en De Verse Strooppot kan gaan heten - aanlegt krijgt als bonus de medewerking aan de ontwikkeling van maximaal 4 wooneenheden in één wooncomplex in en op een nieuwe woerd ergens in de beplantingsstrook langs de Krupheulstraat. In het kader van de planvorming dient ook een omvorming van die beplantingsstrook plaats te vinden zodat de samenhang van de stroomrug en haar randen beleefbaar wordt. Samen met de bestaande bebouwing kan hier zo aan de Krupheulstraat een gehuchtje ontstaan.

Om de continuïteit van de Aalsdijk te waarborgen, en deze beleefbaar te maken, is de duurzame aanleg van een langzaamverkeerbrug (an-nex uitkijktoren) bij de kruising van Aalsdijk en provinciale weg, zeer wenselijk.

Deze zoekzone betreft een relatief klein gebiedje aan de Aalsdijk. Op de hoogtekaart is te zien dat het tussen twee stroomruggen ligt, en gemiddeld laag is. Landschappelijk gezien ligt er een kans om in het laagste deel natte hooilanden of een griend aan te leggen en te beheren.

Verder is het van belang om historische elementen aan de Aalsdijk in stand te houden en te beheren: zoals de hoogstamboomgaard, diverse grienden, knotwilgen en wielen.

Spelregels:**A. Opgave of wensbeeld**

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op het realiseren van een loop/fietsbrug over de provinciale weg op de plek waar deze de Aalsdijk kruist. Door middel van deze brug en een enkel nieuw wandelpad vanuit Zoelmond en vanuit Asch wordt de historie van de Aalsdijk als historische dwarsdijk in een roerig en weids rivierenlandschap beleefbaar.

B. Programma van wensen

1. Duurzame aanleg van een langzaamverkeerbrug annex uitkijktoren bij de kruising van Aalsdijk en provinciale weg.

Daarnaast is gewenst:

2. Duurzame aanleg missing links in wandelroutes vanuit Zoelmond en Asch;
3. Omvorming beplanting aan Krupheulstraat zodat meer zicht over de voormalige akkers van de Strooppot ontstaan.
4. Duurzame zorg voor bestaande historische elementen aan de Aalsdijk, zoals hoogstamboomgaard, griend, knotwilgen, wiel

C. Organisatie

Financiering/duurzame realisatie programma van wensen door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

Ad 1. In overleg met provincie, aanwonenden en gemeente.

Ad 2. Via groen blauwe diensten

Ad 3 en 4: Via 'adoptie' door initiatiefnemer

D. Mogelijke prestaties

300 bonuspunten te verdienen door:

- * ontwerp, duurzame aanleg van brug-uitkijkpunt over de N320.
- aanvullend 100 bonuspunten te verdienen door;
- * duurzame realisatie van missing links in wandelroutes op eigen gronden of door derden.;
 - * duurzaam herstel historische elementen aan de Aalsdijk en open akkercomplexen.

E. Aantal nieuwe wooneenheden

- * Max 1x max 4 wooneenheden aan Krupheulstraat (geclusterd op een woerd), als een nieuwe buitenplaats,

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

Rooilijn: adres aan de Krupheulstraat

Positionering: voorkant /kopgevel naar oosten en westen (naar dijk en naar Asch over akkers die vroeger Strooppot werden genoemd.

Trefwoorden: eenvoudig, hedendaagse interpretatie historische bebouwing op woerden, zwart-geteerde schuren

6.4 Nevenlinge van de Beldert tot aan Lingemeer

In het gebied ten noorden van de Linge tussen het Lingemeer en De Beldert staan nog een reeks ontgroningen op stapel. Hierdoor zal een heel nieuwe waterlandschap ontstaan. De overgang naar het agrarisch cultuurlandschap ten noorden ervan is daarbij een punt van aandacht. Daarnaast dient dit recreatieve waterlandschap ontsloten te worden voor de bewoners van de dorpen, Maurik, Eck en Wiel, Ingen, Ommeren en Lienden. Op de Structuurvisie zijn daarvoor gewenste verbindingen aangegeven.

Deze zijn ook onderdeel van de recreatieve verbinding met Tiel.

In het LOP wordt voorgesteld om (voortbouwend op een ontwerp dat la4sale in opdracht van de ontgronder/landschapsontwikkelaar heeft gemaakt) als noordgrens van het ontgrondingenlandschap een nieuwe waterloop met recreatieve routes erlangs aan te laten leggen. In het LOP wordt deze de Nevenlinge genoemd. Het nieuwe recreatielandschap wordt dan het land tussen Linge en Nevenlinge.

Als bonus voor de duurzame aanleg van de Nevenlinge krijgt de ontgronder medewerking bij het ontwikkelen van verschillende typen woningen tussen Linge en Nevenlinge.

De Nevenlinge sluit een aantal wegen en paden kort die reeds in het gebied aanwezig zijn (zie 6.5. en 6.7).

Aan de zuidgrens van de gemeente loopt de Linge. Deze wordt door het Amsterdam-Rijnkanaal doorkruist.

Aan de zuidkant ontwikkelt Tiel Medel en ten noorden van de Linge worden tussen de bestaande ontgrondingen Lingemeer en De Beldert nieuwe ontgrondingen voorbereid.

In het LOP wordt voorgesteld om een Nevenlinge aan te leggen als duurzame afronding van het ontgrondingslandschap dat zich kan ontwikkelen als een nieuwe recreatielandschap: 'Het land tussen Linge en Nevenlinge'. Tegelijkertijd biedt het de agrarisch ondernemers ten noorden ervan duidelijkheid. Hiermee wordt voortgebouwd op bestaande plannen die LA4sale voor de ontgronder maakte.

Langs de zuidelijke oever van de Nevenlinge dient een brede recreatieve boulevard te worden aangelegd met een stevige laanbeplanting van bijvoorbeeld 5 rijen linden en perfecte omstandigheden voor wandelaars, fietsers en skaters. Verdeeld over enkele smalle rijbanen tussen de lindenrijen.

De Nevenlingeboulevard kan via een reeks mooie bruggen verbonden worden met een aantal routes naar de dorpen in het noorden van de gemeente. Zo wordt dit gebied optimaal ontsloten.

De financiering van de Nevenlinge, de boulevard en de bruggen kan gekoppeld worden aan de ontwikkeling van landgoederen en andere woonvormen in het recreatielandschap tussen Linge en Nevenlinge. Eventueel kunnen ook te ontwikkelen buitens in Ommerenveld en Hoogmeien hieraan bijdragen.

A. Opgave

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op het ontwikkelen van de Nevenlinge als recreatieve route en als afronding van een nieuw hoogwaardig water-recreatielandschap dat wordt ontwikkeld in het kielzog van een reeks ontgroningen in dit gebied.

B. Hoe

1. Ontwikkelen van de NevenLinge: een gegraven waterloop met natuurlijk-vriendelijke oever en een recreatieve boulevard (boerenlaan of boelevaart) langs de zuidrand. Dit nieuwe landschap heeft een heldere duurzame grens met het agrarische landschap ten noorden ervan, en koppelt verschillende langzaamverkeerroutes tussen Tiel, het nieuwe recreatielandschap en de kernen Maurik (Hornixpad), Ingen, Ommeren en Lienden, Lingemeer en toekomstige woonmilieus tussen Linge en Nevenlinge.

C. Organisatie

Financiering/duurzame realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

1. De nieuw te graven waterloop zou in samenspraak met alle partijen in het gebied ontwikkeld moeten worden, voorafgaand aan de verdere ontgroningen, met de ontgronder en de gemeente als belangrijkste trekkers en wakers van de ruimtelijke structuur.

2. Mensen kunnen participeren in deze ontwikkeling door een deel van dit gebied te ontwikkelen als 'overlanden' van landgoederen in het land tussen Linge en Nevenlinge.

3. Het is van belang om op korte termijn recreatief programma te realiseren (zoals de boulevard), voor de leefbaarheid en draagvlak, waarbij de ontgronder/landschapsontwikkelaar enkele bruggen voor zijn rekening kan nemen.

D. Mogelijke prestaties

Bonuspunten te verdienen door:

- * duurzame aanleg van de Nevenlinge
- * duurzame aanleg bruggen, (en/of voetveer) naar Ommerenveld, Zijveling, Hoogmeien en het te ontwikkelen Hornixpad
- * duurzame aanleg natuurvriendelijke oever door agrariërs (noordoever)
- * duurzame aanleg paden met landschapselementen volgens LOP-werkboeken

E. Aantal nieuwe wooneenheden

Nadere uitwerking in het kader van de plannen langs de zuidrand van de nieuw te graven Nevenlinge.

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

* Langs Nevenlinge dienen de nieuwe woonvormen deel te zijn van het totaalplan voor de zone tussen Linge en Nevenlinge.

Ontwerpschets van La4sale waarop het idee voor een Nevenlinge als noordelijke afronding van het ontgrondingslandschap is opgenomen.

6.5 Hornixpad en Hornixbrug

in de Structuurvisie Buren 2009-2019 is aangegeven dat een recreatieve verbinding (met name voor fietsers) tussen Tiel en Maurik gewenst is. De Tielse Straat voldoet daarvoor niet omdat deze ook veel autoverkeer afwikkelt. Dat betekent dat een nieuw pad over agrarische gronden aangelegd zou moeten worden. Dit kan op een voor de agrarische bedrijven zo gunstig mogelijke wijze plaatsvinden als zij deelnemen in een landschapsversterkingproject 'Hornixpad' langs de achterkant van landbouwkavels.

Voor een deel kan dit pad het tracé volgen van grotendeels verdwenen wegen zoals de Meerboomweg.

A. Opgave

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op het ontwikkelen en beheren van het 'Hornixpad'. Dat is een gedeeltelijk nieuwe fietsverbinding tussen Maurik en Tiel langs het nieuwe water-recreatielandschap van de Beldert.

B. Hoe

Duurzaam ontwikkelen van het Hornixpad over het Hornixveld over de achterkanten van bestaande kavels langs watergangen, soms getraceerd over historische paden.

C. Organisatie

Financiering/duurzame realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

1. Het nieuw te ontwikkelen pad zal in samenspraak met grondeigenaren en het waterschap in het gebied ontwikkeld moeten worden.
2. Wellicht dat voor dit pad ook provinciale fondsen kunnen worden aangesproken.

D. Mogelijke prestaties

Bonuspunten te verdienen door:

- * duurzame aanleg van het pad
- * duurzame aanleg landschapselementen volgens LOP-werkboek
- (* duurzame aanleg oversteekplek over provinciale weg bij Maurik)

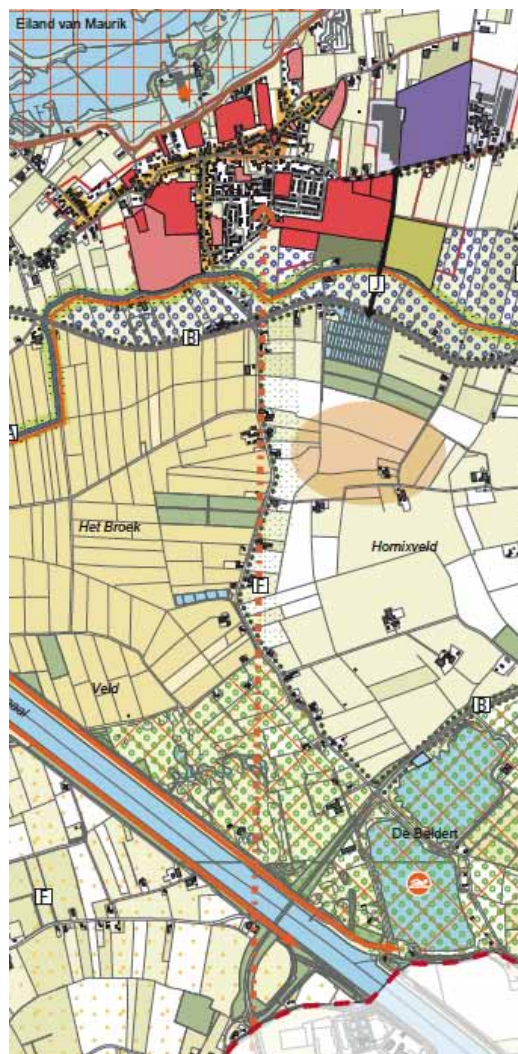
E. Aantal nieuwe wooneenheden

Maximaal 7 geclusterde wooneenheden langs de Mauriksche Straat ten zuiden van de Koopsche Straat.

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

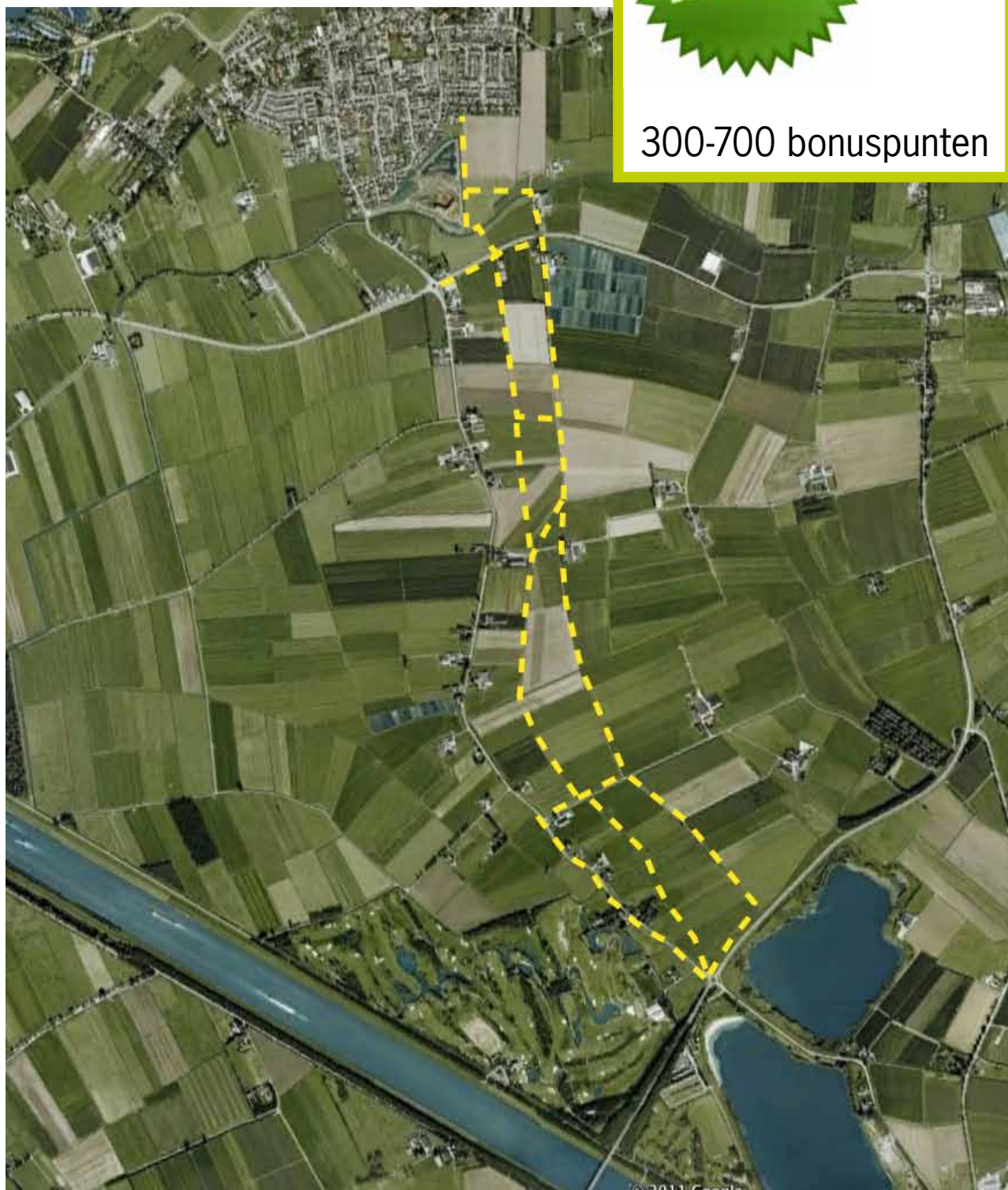
- * Nieuwe huizen 50-100 meter uit rooilijn vanaf Mauriksche Straat
- * artistieke vertaling van boomgaarden en hagen in die strook tussen Mauriksche Straat en nieuwe huizen
- * rijtje langs reconstructie van deel van het Zoelense Straatje.

Boven: uitsnede uit Structuurvisie Buren 2009-2019 met daarop de gewenst fietsverbinding tussen Tiel en Maurik.

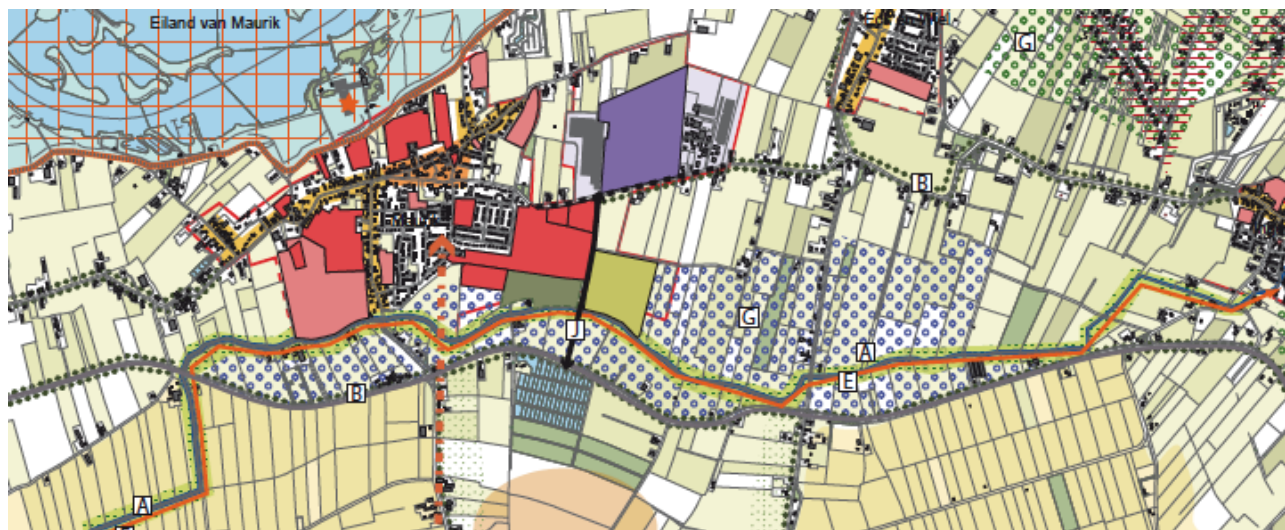
Onder: topografische kaart situatie rond 1900.

Vanaf het fietspad over de brug van het kanaal zijn meerdere routes voor het Hornixpad te bedenken. Realisatie daarvan kan alleen plaatsvinden als er goede afspraken worden gemaakt tussen initiatiefnemer, het waterschap en verschillende grondeigenaren. De gemeente kan hier coördinerend bij optreden.

6.6 Dorpsrand Maurik-Zuid: park langs Mauriksche Wandelwetering

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op het ontwikkelen van de Mauriksche Wandelwetering. Met deze natuurlijke en recreatieve strook langs de Mauriksche Wetering worden twee doelen gediend: het concretiseren van de wateropgave en het verbeteren van de gebruiks- en beeldkwaliteit van de gehele zuidrand van Maurik, mede als uitwerking van de Dorpsvisie Maurik 2025. In de dorpsvisie staat langs de zuidrand van Maurik een landgoed-ontwikkelingszone aangegeven. Wellicht dat dit niet allemaal landgoederen in de zin van de vigerende regeling voor nieuwe landgoederen hoeven te zijn, maar ook buitenplaatsen die vallen onder het beleid van de landschapsversterkingszones.

B. Hoe

Ontwikkeling van nieuwe buitenplaatsen (5-10 ha) waarbij de volgende aspecten een sturende rol spelen als uitwerking van de Dorpsvisie:

- * Het verbeteren van de zuidelijke dorpsentree door o.a. de herinrichting van de Tielsestraat,
- * Onderzoek naar de meest geschikte locatie voor een tankstation,
- * Bestaande beeldbepalende elementen koesteren en versterken, door deze zorgvuldig in te passen in de dorpsstructuur.
- * Realiseren van een Betuwse laan langs Homoetse Straat en Parkstraat/Van de Geerstraat.

Al deze planonderdelen zijn samen te brengen in een nieuw te realiseren landschapszone met zogenaamde 'dorpsrandgoederen'.

Daarnaast is de aanleg van de parkzone met de wandelwetering, de bruggen over de wetering en eventueel ook een veilige overgang over de provinciale weg gewenst.

C. Organisatie

Financiering/duurzame realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

1. Als (over-)land van de nieuwe buitens
2. Als groen-blauwe dienst door derden

Voorbeelduitwerking zuidrand volgens de Dorpsvisie Maurik

De Mauriksche Wetering verbindt van oost naar west de dorpsranden van Ommeren en Maurik. Op dit moment heeft deze waterloop echter weinig interactie met die dorpsranden.

In de Structuurvisie Buren 2009-2019 staat evenwel aangegeven dat de Mauriksche Wetering recreatief, ecologisch verder ontwikkeld dient te worden. Zeker in het gebied ten zuiden van Maurik kan de Mauriksche Wetering deel worden van een Betuwse parkzone. Voor dat gebied wordt namelijk in de Dorpsvisie Maurik 2025 een landgoed-achtige ontwikkeling aangegeven.

Dat betekent dat in dat gebied een patroon van wandelpaden en bruggetjes over de wetering en de grotere wegen gewenst is.

Bij het gemeentehuis kan een brug over de wetering aansluiten op een brug over de provinciale weg en daarna op het Hornixpad dat hier vanaf het historisch ensemble van boerderij met erf aan de wetering de verdwenen Meerboomweg kan volgen naar het zuiden (zie 6.5)

Het is ook gewenst om de entree van Maurik vanaf de rotonde in de Provinciale weg meer allure te geven. Als de wandelwetering verder wordt doorgezet naar Ommeren is in het oosten ook een overbrugging van de nieuwe rondweg nodig.

Financiering voor deze voorstellen om het landschap langs de wetering en de dorpsrand te verbeteren kan gevonden worden door een bijdrage van de ontwikkelaars van maximaal vijf buitens.

Met deze natuurlijke en recreatieve strook langs de Mauriksche Wetering worden twee doelen gediend: het concretiseren van de wateropgave en het verbeteren van de gebruiks- en beeldkwaliteit van de gehele zuidrand van Maurik. Eventueel kan deze wandelwetering in versmalde vorm worden doorgetrokken naar Ommeren.

Rond de kruising van de Mauriksche Wetering met Veerweg/Zwarte Paard kan de wandelwetering eventueel deel worden van nieuwe landgoederen in de Dreef van het Zwarte Paard.

D. Mogelijke prestaties

Bonuspunten te verdienen door:

- * Bovenstaande wensen uit de dorpsvisie te realiseren met het LOP en werkboek als bouwpakket.
- * De aanleg van de parkzone met de wandelwetering,
- * de bruggen over de wetering
- * en eventueel ook een veilige overgang over de provinciale weg

E. Aantal nieuwe wooneenheden

Max 3 maal 1 x 3 in de vorm van buitenplaatsen. Daarbij wordt er van uitgegaan wordt dat een deel van de wensen ook via nieuwe landgoederen worden gerealiseerd, zeker meer naar het oostelijk deel van deze zone.

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

Rooilijn/positionering:

Gelegen aan, maar op royale afstand (80m) van de wetering

Allure-trefwoorden:

Eigentijds, solide, sierlijk

6.7 Hoogmeien en de Zijveling met brug bij landgoed De Eng

Door het aanleggen van de Nevenlinge kunnen Hoogmeien en de Zijveling een belangrijke schakel gaan vormen in de volgens de Structuurvisie gewenste recreatieve route voor fietsers en wandelaars tussen Tiel en, De Beldert en Ommeren/Lienden.

Wel is dan een veilige oversteek over de provinciale weg noodzakelijk en een verbinding naar de dorpen.

A. Opgave

Het gebied tussen Zijveling en Vogelenzangse Weg - met centraal daarin Hoogmeien - staat als geheel op de Structuurvisie als landschapsversterkingszone.

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op het realiseren van een nieuwe fietsverbinding tussen Tiel en Lienden. Als de Nevenlinge wordt aangelegd en kortgesloten met Zijveling en Hoogmeien vormen deze bestaande wegen een perfecte schakel vormen in zo'n fietsroute. Wel is het dan nodig om veilige overbruggingen van de Provinciale weg te realiseren bij Lienden. Kansrijk is wellicht een langzaamverkeerbrug aan het eind van de Zijveling bij De Eng. Daar kan deze opgenomen worden in de plannen voor de ontwikkelingen rond het Heemkundig museum.

B. Hoe

Ontwikkeling van maximaal twee buitens aan de westzijde van de Vogelenzangse Weg kan financiering van een brug bij De Eng en paden van die brug naar de dorpen opleveren.

C. Organisatie

Financiering/duurzame realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in op die buitens aan de Vogelenzangse weg. Wellicht is samenwerking met Heemkundig museum mogelijk.

D. Mogelijke prestaties

300 bonuspunten te verdienen door:

Mooie langzaamverkeerbrug.

Aanvullend zijn 100 bonuspunten te verdienen door aansluiten op fietsroutes met doornenroosingels naar de dorpen.

E. Aantal nieuwe wooneenheden

Maximaal 2x2

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

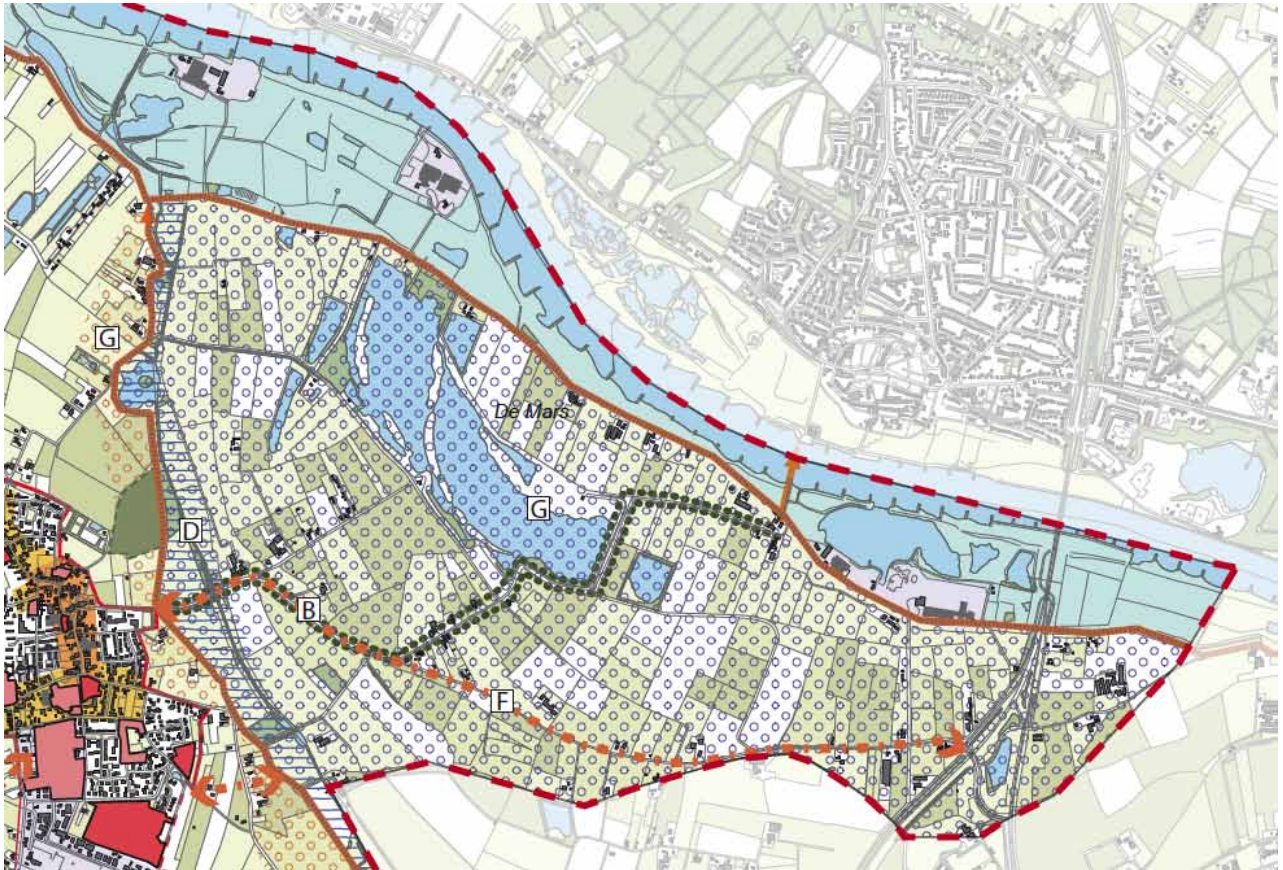
Positionering/rooilijn:

* Vogelenzangse Weg: 50-100 meter uit rooilijn, met een pad met doornenroosingels langs de de weg en kortsluiting naar Hoogmeien als deel van een ommetje vanuit Lingemeer over het Hornixveld, eventueel deels over Breedslagse Weg, Haagweg en Hornixveldweg

minimaal 300 en maximaal 400 bonuspunten

6.8 Panoramakavels, Betuws laantje naar pont en paden door Marspolder

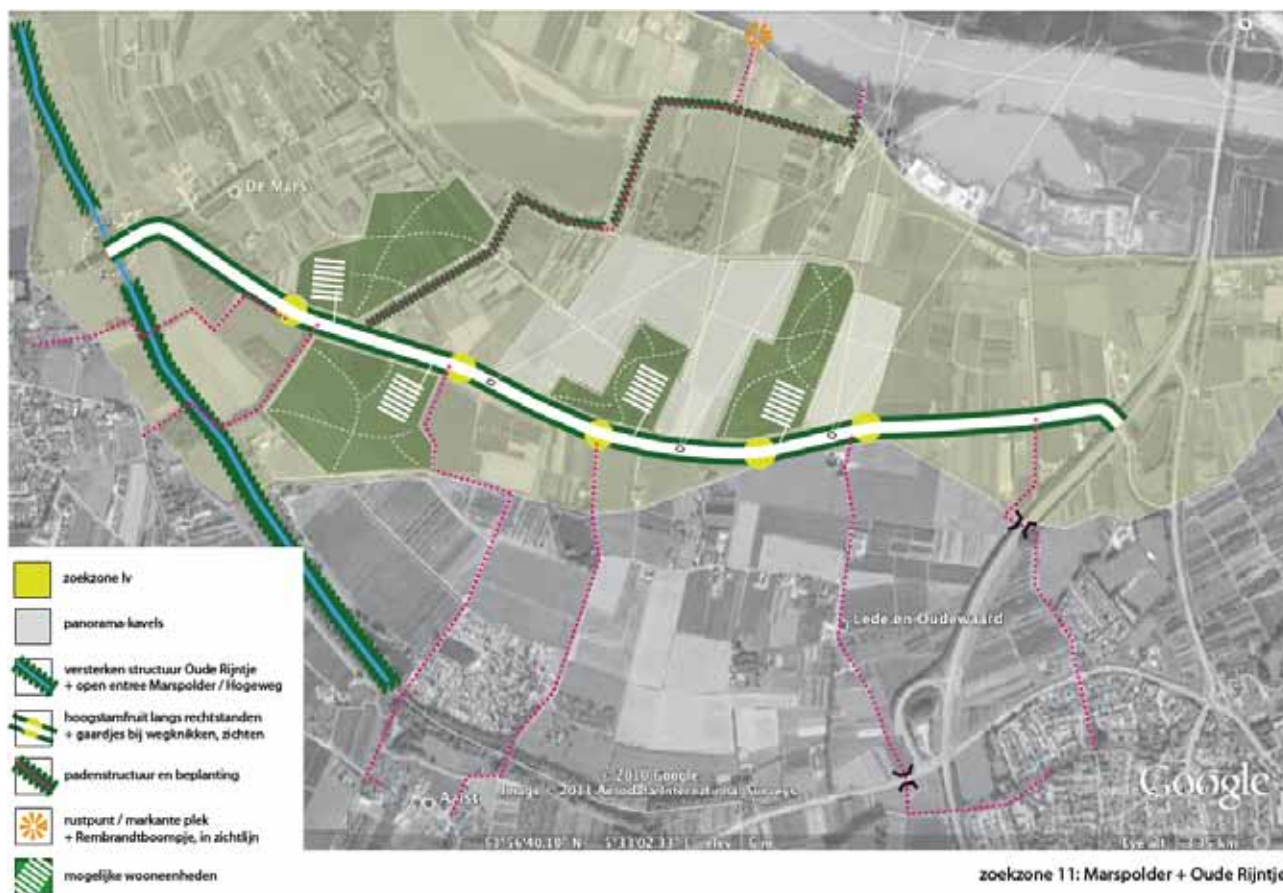

Het idee in deze zoekzone is de versterking van het landschapsschoon van historisch rivierenland en heuvelrug en om het bestaande moderne cultuurland te verrijken met volgens de Structuurvisie gewenste recreatieve verbindingen en plekken.

Belangrijkste ruimtelijke kapstok van de Marspolder zijn de Hogeweg en de Remsestraat van de Hoge weg naar de vroegere veerpont naar Rhenen. Het is gewenst om deze wegen een landschappelijke versterking te geven en daarnaast meer wandelmogelijkheden vanaf het Oude Rijntje naar de Marsdijk mogelijk te maken.

Zowel de Hogeweg als de Remsestraat kunnen opgewaardeerd worden door ze te beplanten als Betuws laantje met noten en fruitboombeplanting in de bermen. In zo'n laantje staan de bomen op onregelmatige afstand van elkaar in aansluiting op de erven en kavels langs deze wegen. Ook door het ontwikkelen van kleine pleisterplaatsen en boomgaarden bij de knikken in de wegen is gewenst.

Het belangrijkste is evenwel de veiligstelling en versterking van enkele 'panoramakavels'. Vanaf de Hogeweg en de Remsestraat zijn er prachtige afwisselende zichten op de Utrechtse Heuvelrug en Rhenen te vinden. Om deze actief te behouden zijn zogenaamde 'panoramakavels' aan te wijzen. Dit zijn bestaande percelen met zichtlijnen waarbinnen in principe geen opgaande gewassen of beplanting mogen groeien. Deze kunnen opgenomen worden in een inrichtings- en beheerplan voor enkele buitens die hier tussen de bedrijven door ontwikkeld kunnen worden als bonus voor de duurzame realisatie van bovenstaande landschappelijke versterking.

Verder zorgt een samenhangend patroon van (eenvoudige) wandelpaden en landschapselementen vanuit Lienden, Aalst en Kesteren voor de dooradering van het cultuurland. Deze dienen zorgvuldig aangelegd en beheerd te worden op zo'n manier dat de boom- en fruitteelt niet gehinderd worden. Dat geldt ook voor het behoud en versterken van de landschapsstructuur en -beeld van het Oude Rijnstje.

A. Opgave:

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op de beleving van het landschapsschoon van historisch rivierenland met uitzicht op de Utrechtse Heuvelrug en de reeks van bakens aan winter- en zomerdijk in de weidse uiterwaarden

B. Hoe

1. Aanleggen en beheren samenhangend patroon van (eenvoudige) wandelpaden en landschapselementen vanaf de dijk naar en door de uiterwaarden en de oeverwal.
2. Behoud, herstel en duurzame realisatie van panoramakavels en kijkgaarden gericht op de zichtrelatie met de Utrechtse Heuvelrug;
3. Aanplant en duurzaam beheer van de fruit- en notenbomen in de Betuwse lanen
4. Ontwikkelen van belvedere-plekken zo mogelijk met een Rembrandtboom bij knikken in dijken of wegen.

C. Organisatie

Financiering/duurzame realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

Ad 1, 2 en 4. Als (over-)land van de nieuwe wooneenheden of als groen-blauwe dienst door derden.

Ad 3. door overeenkomst met agrarische natuurvereniging of agrariers in de omgeving.

D. Mogelijke prestaties

Bonuspunten te verdienen door:
zie B.

E. Aantal nieuwe wooneenheden

Max 3x2 wooneenheden in landhuizen aan Hogeweg en Remsestraat

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

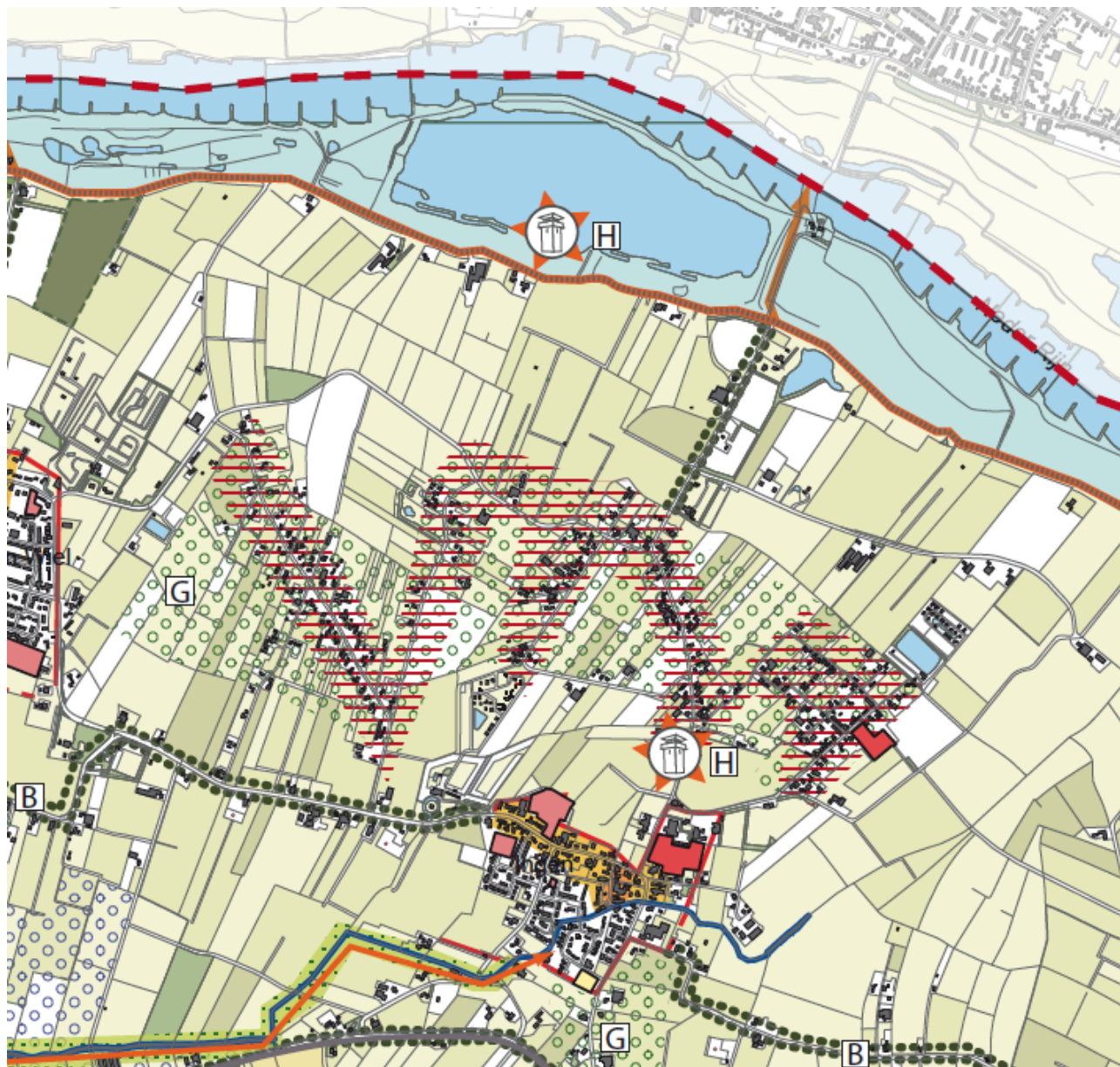
Nieuwe wooneenheden zijn gesitueerd aan zuidzijde van de de Hogeweg en aan Remsestraat, van solide omvang en allure.

7. Leefbare linten voor buurtschappen

In structuurvisie Buren 2009-2019 staat over de buurtschappen het volgende: “Binnen de gemeente Buren bevindt zich een aantal buurtschappen. Opvallend is een concentratie aan dicht bebouwde buurtschappen ten noorden van Ingen. Het betreft de buurtschappen Klinkenberg, Hoog-Kana, Zevenmorgen, Luchtenburg, Essebroek en Ganzert. Deze buurtschappen hebben een nauwe relatie tot de kern Ingen. Ze bevatten woningtypen, voorzieningen en bedrijvigheden, waaronder detailhandel, die eigen zijn aan kernen en die in de rest van het buitengebied van de gemeente Buren nauwelijks, en zeker niet in een dergelijke concentratie, worden aangetroffen.

Gezien de specifieke, historisch gegroeide kenmerken van deze buurtschappen en gezien de relatie met het voorzieningenniveau in de kern Ingen, is het wenselijk om binnen deze buurtschappen mogelijkheden te bieden voor in omvang beperkte en weinig milieuhinder veroorza-

kende voorzieningen en bedrijvigheden aan huis, waaronder kleinschalige detailhandel. Dit dient echter zoveel mogelijk binnen de bestaande bebouwing te gebeuren. Beperkte uitbreidingen van bebouwing kunnen hierbij worden toegestaan. Nieuwe gebouwen, anders dan ter vervanging van bestaande gebouwen, zijn echter niet wenselijk. Het specifieke karakter van de buurtschappen geeft tevens aanleiding om woningsplitsing binnen bestaande bebouwing mogelijk te maken. Dit als bijzondere vorm van inbreiding, waarbij het landelijke karakter van de buurtschappen behouden kan blijven en een positieve bijdrage geleverd kan worden aan het draagvlak voor het voorzieningenniveau binnen de buurtschappen en de kern lgen. Voor alle buurtschappen binnen de gemeente Buren geldt dat deze als zelfstandige concentratie van bebouwing herkenbaar moeten blijven. Voorkomen moet worden dat ze aan grotere kernen vastgroeien.”

De structuurvisie noemt het lint van Aalst niet, maar deze kan ook tot deze buurtschappen worden gerekend. Het zijn linten van erven geschakeld aan de weg die altijd de gemeenschappelijke en bindende ruimte tussen de erven vormde, ook sociaal. Net zoals in heel Nederland is het autoverkeer in het buitengebied van Buren echter sterk toegenomen en vaak ook zwaarder geworden. De wegen werden tot voor kort voornamelijk gebruikt door verkeer dat verbonden was aan de agrarische bedrijven, fruitteelt en boomteelt. Het is dan ook logisch dat de inrichting (bijvoorbeeld de breedte van het asfalt) op dat zwaardere verkeer werd afgestemd. De laatste tijd is steeds meer agrarische bebouwing omgebouwd tot burgerwoningen. Dat heeft als voordeel dat de verpaupering en leegloop van de oude buurtschappen is gestopt en de buurtschappen zelfs een opleving doormaken. Er is volop leven met een mengeling van jonge gezinnen, allerlei bedrijvigheid aan huis, vernieuwende fruit- en boomteeltbedrijven en daartussendoor kleine vormen van gemengd agrarisch bedrijf.

De weginrichting is nog niet op dit nieuwe veelvormige gebruik afgestemd. De weg wordt zelfs door verbreding met asfalt naar de oprit van de even steeds minder een verblijfsruimte voor de bewoners van de buurtschappen. Er wordt veelal hard gereden en de weg wordt steeds meer een los element in de buurtschappen. In de zoekzone met de Ingense Buurtschappen en de woonlinten langs het Oude Rijntje (Aalst en de Bovenweg) is het belangrijkste doel van de landschapsverbetering dat de leefbaarheid in de buurtschappen verbeterd wordt door de inrichting van de weg aan te passen.

Principes als duurzaam veilig, Natuurlijk Sturen en Shared Space worden de laatste jaren met succes uitgewerkt. In de buurtschappen is bijvoorbeeld een principe als ‘loper en koppelstroken’ toe te passen. Daarbij wordt met een smalle doorgaande rijbaan het verkeer mogelijk maakt, maar de stroken langs deze ‘loper’ krijgen een inrichting krijgen die aansluit bij de aanliggende erven. Daardoor lijkt de weg smaller, terwijl de effectieve breedte gelijk blijft. Zo gaat de snelheid omlaag. Het geeft bovendien mogelijkheden om de weg veel meer als een aantrekkelijke leefruimte in de buurtschappen in te vullen. De meerkosten boven het reguliere onderhoud van de wegen door de gemeente kunnen opgebracht worden door het landschapsversterkingsbeleid.

principe loper en koppelstrook

7.1 Erven aan looper en koppelstroken in de Ingense buurtschappen

Door het principe van 'loper en koppelstroken' toe te passen wordt een doorgaande strook asfalt waarover het zware verkeer kan rijden en twee personenwagens elkaar rustig rijdend kunnen passeren. De stroken naast de 'loper' zorgen ervoor dat de weg effectief even breed blijft, maar steeds anders kan worden ingericht aansluitend op hetgeen zich langs de weg bevindt. Bij erven kan de oprit natuurlijk stevig van asfalt of klinkers gemaakt worden en langs hagen kunnen halfverhardingen als grind of grasstenen gelegd worden.

Bij de uitwerking van de inrichtingsplannen voor de buurtschappen kunnen buurtbewoners betrokken worden zodat ook het gebruik van de ruimte met de weg erdoor voor meer sociale functies kan worden ingericht. Op eenvoudige wijze kan bijvoorbeeld een klein pleintje worden gemaakt bij een sociaal-maatschappelijk belangrijk gebouw of cultuurhistorisch pareltje als een oude boerderij of bijzondere knotboom.

A. Opgave

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op de leefbaarheid, verkeersveiligheid en recreatieve toegankelijkheid van een landschap met buurtschappen waarin grootschalige boomteelt en fruitteelt met kleinschalige bedrijvigheid en landelijk wonen is gemengd.

B. Hoe

1. Omvormen van geasfalteerde verkeertechnische wegvakken naar afwisselende straten als gemeenschappelijke ruimte van de buurtschappen met een verblijfsfunctie. Te denken valt daarbij aan:
 - * realiseren van driehoekige verkeerspleintjes bij lintkruisingen, met verblijfskwaliteit (en monumentale boom).
 - * realiseren van bestratingaccenten bij uitritten.
2. Slopen van oude vervallen schuurtjes en ongebruikte bedrijfsgebouwen en laten vervangen door erven met hoge beeldkwaliteit aan de weg met insteekwegen
3. Aanleggen en beheren samenhangend patroon van (eenvoudige) wandelpaden en landschapselementen aan insteekwegen naar paden langs de weteringen (achterommetjes).

C. Organisatie

Financiering/duurzame realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

Ad 1. Omwonenden en/of initiatiefnemers van nieuwe wooneenheden storten geld in landschapsfondsen dat een aanvulling kan zijn op het budget van de gemeente voor het wegonderhoud. Daardoor wordt het mogelijk om in samenspraak met de aanwonenden en bedrijven tot een nieuwe inrichting van de buurtschapslinten te komen.

Ad 2 en 3. Als (over-)land van de nieuwe wooneenheden of als groenblauwe dienst door derden.

Op bovenstaande foto de Wielseweg in de huidige situatie. De weg is redelijk smal, maar breed genoeg voor zwaar verkeer, behalve als er een tegenligger gepasseerd moet worden. Door de weg overal (links op de foto) verder van de erven af te leggen ontstaan daar meer passeermogelijkheden en kan daar een mooiere en veiligere aansluiting op de erven gemaakt worden.

De Rijnstraat in Klinkenberg hierboven is een typisch voorbeeld van de wijze waarop is toegegeven aan het almaar meer ruimte geven aan het 'doorgaande' autoverkeer in combinatie met landbouwverkeer. De weg is breed gemaakt en wordt langzaam naar de erven toe 'geplamuurd'. Doordat die breedte weer hogere snelheden mogelijk maakt worden ondanks de bredere weg de bermen toch weer kapot gereden. Voor voetgangers is al helemaal geen plaats meer - die moeten maar op het erf blijven - en voor fietsers is aan beide zijden een fietsstrook aangegeven in een andere kleur asfalt en kantstrepen. De snelheid van het autoverkeer blijft blijkbaar te hoog. Men heeft namelijk een verkeersdrempel of plateau aangelegd. De weg is steeds meer een monofunctionele verkeersruimte geworden.

D. Mogelijke prestaties

Bonuspunten te verdienen door:

- * aanleg van dorpsgaarden, zoomgaarden en achterommertjes.
- * duurzame aanleg Betuwse laantjes
- * aanleg van Limes-torens
- * organiseren/coördineren gezamenlijk stratenproject, door in het kielzog van het wegonderhoudsplan van de gemeente maatregelen voor leefbaarheid te koppelen aan verkeersveiligheid.

E. Aantal nieuwe wooneenheden

Per buurtschap maximaal 3 maal 3x2 wooneenheden, verdichting van het lint, op achterkavels.

F. Specificaties:

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid.

Herstructurering veelal verouderde erven met verpauperde schuren met o.a. een moderne vergroting van de woning naar achteren met uitzicht over het land. Vanaf de weg dient de historische uitstraling beleefbaar blijven.

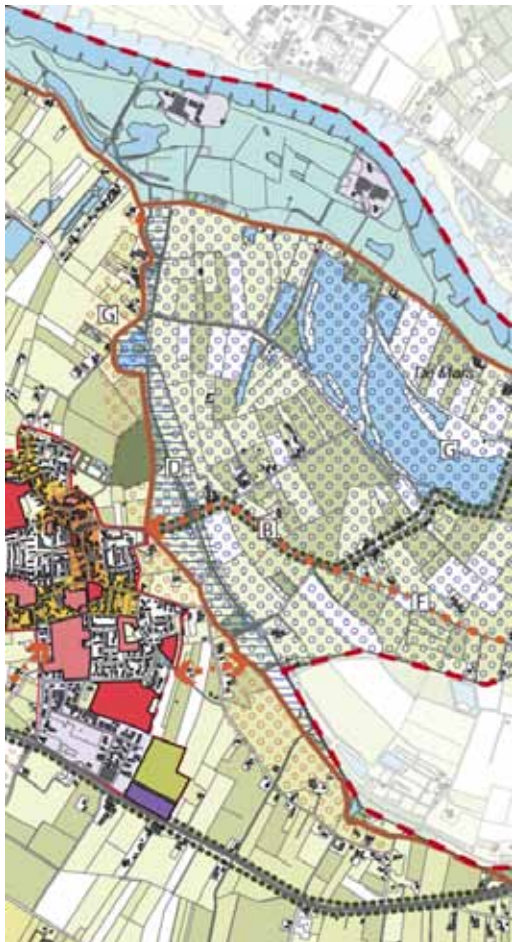
Hierboven een alternatief voor deze inrichting waarbij de effectieve verhardingsbreedte minstens hetzelfde is, maar het wegbeeld een rustiger rijgedrag zal uitlokken. De looper is breed genoeg voor twee elkaar rustig passerende personenwagens en als er met groter verkeer tegemoet komt zijn er op de erftoeritten voldoende passeermogelijkheden. Door in de grasbermen grasstenen op te nemen zal de berm niet kapot gereden worden. Voor voetgangers is er weer plaats. Deze 'erftoegangsweg' -zoals deze wegen in de verkeerskunde genoemd worden - wordt weer een verblijfsruimte met een brede doelstelling en een gevarieerd gebruik, passend bij een levendig buurtschap.

Allure-trefwoorden:

Moderne vertaling Betuws erf en opstallen, Betuwse variatie, rijk boom- en plantensortiment.

Hagen en allerlei leibepantingen

7.2 Be-leefbaarheid in de linten langs het Oude Rijntje

is hier sprake van initiatieven?

Het buurtschap Aalst ligt op de oeverwal/stroomrug ten zuiden van het Oude Rijntje. De Rijndijk is een mooie rustige recreatieve verbinding en de Provinciale weg ten zuiden van Aalst zorgt voor een goede afwikkeling van het doorgaande verkeer. De Burgemeester Houtkoperweg kan nog meer het hart van het buurtschap vormen bij een kleinschaliger inrichting van de weg.

A. Opgave:

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op de leefbaarheid, verkeersveiligheid en recreatieve toegankelijkheid van het buurtschap waarin grootschalige boomteelt en fruitteelt en landelijk wonen is gemengd.

Daarnaast kan op vrijwillige basis het bestaand modern cultuurland met kleinschalige extensieve recreatie-mogelijkheden worden uitgebreid met name voor de inwoners van Lienden.

B. Hoe

1. Omvormen van geasfalteerde verkeertechnische weg naar een afwisselende straat als gemeenschappelijke ruimte van het buurtschap met een verblijfsfunctie.
2. Aanleggen en beheren van (eenvoudige) wandelpaden en landschapselementen aan insteekwegen naar paden tussen Lienden en de Rijndijk en de Marspolder.

C. Organisatie

Financiering/duurzame realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

Ad 1. Omwonenden en/of initiatiefnemers van nieuwe wooneenheden storten geld in landschapsfonds ten behoeve van dit bonusproject dat een aanvulling kan zijn op het budget van de gemeente voor het wegonderhoud. Daardoor wordt het mogelijk om in samenspraak met de aanwonenden en bedrijven tot een nieuwe inrichting van het buurtschapslint te komen.

Ad 2. Als (over-)land van de nieuwe wooneenheden of als groen-blauwe dienst door derden, eventueel uit te besteden aan lokale (agrari-sche) landschaps- en natuurorganisaties.

D. Mogelijke prestaties

Bonuspunten te verdienen door:

- * opstarten, mee-financieren en aanzwengelen herinrichting Burgemeester Houtkoperweg.
- * duurzame aanleg ommetjes
- * natuurontwikkeling en waterberging, broekbosjes, mogelijk te koppelen aan extensieve tuinen aan Oude Rijntje

E. Aantal nieuwe wooneenheden

Maximaal 2 maal 1x2 wooneenheden

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid.

Herstructurering veelal verouderde erven met verpauperde schuren met o.a. een moderne vergroting van de woning naar achteren met uitzicht over het land. Vanaf de weg dient de historische uitstraling beleefbaar blijven.

Boven de huidige situatie in Aalst, onder een voorstel voor een andere inrichting. De oppervlaktebehandeling van het asfalt zorgt voor de uitstraling van een 'sporenweg'. Door de hoofdrijbaan te versmallen en de buitenbocht te versterken met grasstenen wordt een rustiger wegbeeld bereikt. Waarschijnlijk lokt dat ook een rustiger rijgedrag uit.

Bijlage 1. Handleiding voor initiatieven in landschapsversterkingszones

Stap 0.

Neemt u nota van het idee achter de landschapsversterkingszones in de Structuurvisie 2009-2019 en de uitwerking daarvan in het LOP.

Doel is het duurzaam versterken van het landschap. Wie daar een belangrijke bijdrage aan levert kan bonuspunten verzamelen. Als bonus voor de geleverde landschapsversterking kan men medewerking van de gemeente verdienen bij het realiseren van nieuwbouw op specifieke plekken in de landschapsversterkingszones en volgens bepaalde spelregels.

Verken samen met gemeente (evt vertegenwoordigd door landschapsfonds of landschapsbouwmeester) eerst globaal de kansrijkheid van uw initiatief. Onderzoek of u de volgende stappen met succes zou kunnen doorlopen. Ziet u na deze eerste verkenning nog steeds goede mogelijkheden? Doorloop dan de volgende stappen in dit landschapsversterkingsspel.

Stap 1.

Ligt uw beoogde bouwplan in een landschapsversterkingszone volgens de Structuurvisie 2009-2019?

Zo ja ga door met stap 2. Zo nee, probeer of u uw plannen kunt bijstellen.

Stap 2.

Bestudeer de opgave voor de landschapsversterking, zowel in heel de gemeente als in de betreffende landschapsversterkingszone.

Stap 3.

Ziet u mogelijkheden om (een deel van) die opgave te realiseren? Welke?

Stap 4.

Ga na hoe en met wie of welke instantie(s) u daarvoor moet samenwerken.

Stap 5.

Maak met die personen of instanties goede principe-afspraken en vat deze afspraken samen in een organisatieplan.

Laat u daarbij adviseren door de gemeente of het landschapsfonds.

Stap 6.

Werk in overleg met de gemeente of het landschapsfonds (of de gemeentelijke landschapsbouwmeester(?)) deze afspraken uit in een inrichtings- en beheerplan voor de landschapsversterking.

Gebruik hierbij de visie van het LOP en het betreffende werkboek.

Stap 7.

Laat berekenen hoeveel bonuspunten u met dit inrichtings- en beheerplan kunt verdienen?

Stap 8.

Is dit voldoende voor het verdienen van uw bonus: medewerking bij de door u gewenste bouwplan?

Zo ja, ga door met stap 9. Zo nee, pas uw inrichtingsplan aan en herhaal stap 7.

Stap 9.

Ga na of het aantal door u gewenste nieuwe wooneenheden binnen het maximaal aantal te realiseren wooneenheden binnen de zone past.

Stap 10.

Stel met een architect en landschapsarchitect een schetsontwerp op voor het erf en de nieuwe bebouwing.

Gebruik de richtlijnen/specificaties voor de nieuwe bebouwing in het landschapsversterking volgens het LOP en het LOP-werkboek.

Stap 11.

Bespreek met de gemeente of haar vertegenwoordiger dit schetsontwerp. Stel het zo nodig bij.

Stap 12.

Stel met de gemeente of haar vertegenwoordiger vast of u een kansrijk landschapsversterkingsplan heeft (organisatieplan + inrichtings- en beheerplan + schetsontwerp voor erf en nieuwe bebouwing).

Zo ja, vraag de gemeente om een bevestiging van de medewerking aan uw plan met als resultaat een voorovereenkomst.

Bijlage 2: Rekenblad bij het vergoedingen systeem voor landschapsversterking

Hierna een uitleg van het rekenblad LVB Puntensysteem. Er is standaard gekozen voor 30 punten per ha voor aankoop voor omvorming van grond tbv ontwikkeling van natuur, landschap en recreatieterrein.

Voor inrichting zijn normpunten toegekend op basis van een globale berekening van de inrichtingskosten op basis van ervaringscijfers. Deze kunnen nog gemakkelijk bijgesteld worden. De elementen waaruit de kwartetten zijn samengesteld zijn zoveel mogelijk in de lijst verwerkt. Veelal gaat het daarbij om combinaties, zoals een natuurvriendelijke oever met een wandeldijkje, of een struweelhaag (doornenroosingel) met een wandelpad.

Verder is geput uit twee bronnen:

- de normen achter de SLN-subsidie (opvolger van Programma Beheer) en
- het GUP van de Gemeente Ubbergen.

Puntenstelsel Landschapsversterkend bouwen Gemeente Buren 2012							
Categorie vergoeding grond tbv natuur en landschap*	standaard breedte	Index N&L	punten per ha	punten per km	punten per stuk		
aankoop of vergoeding tbv omvorming			40				
duurzaam (30 jaar) open zicht (zichtkavel)			10				
grondvergoeding per jaar			1,1				

Categorie duurzame inrichting tbv natuur en landschap*	standaard breedte	Index N&L	code GBD Gld	punten per ha	punten per km	punten per stuk	duur eenheid
poel, meander of rivierloop, 2 m - mv			GLD.01 b	30			30 p/ha
flauwe slootoever, 1 m hoog, talud 1:4	4		GLD.20 a	37	14,8		14,8 p/km
wandeldijkje, 0,5 m hoog, taluds 1:4	6		GLD.21 ?	92	55,2		55,2 p/km
knip- en scheerheg	2		GLD.05 a		86,0		86,0 p/km
singel of struweelhaag	6		GLD.06 b	89	53,4		53,4 p/km
bos			GLD.04	64			64 p/ha
meent				24			24 p/ha
hoogstamboomgaard plantverband 10 x 10 m	15		GLD.11	100	150,0		100 p/ha
laan en bomenrij plantverb. 8 m	8		GLD.08/19	35	28,0		35 p/ha
knotbomenrij of elzensingel	6		GLD.03/10	46	27,6		27,6 p/km
bruggetje, picknickplaats of infopaneel						8	8 p/stuk
wandelpad/strook, bebording etc.	3		GLD.21	86,3	25,9		25,9 p/km
kraagpad					pm		pm p/km
limestoren						pm	pm p/stuk
bijzondere inrichtingselementen						pm	pm p/stuk

Het lastige is dat er verschillende eenheden zijn voor landschapselementen:

- vlakvormige elementen (weiden, bos, boomgaarden) worden in hectares uitgedrukt
- lijnvormige (zoals heggen) worden in km uitgedrukt en
- puntelementen (picknickbank, brug) worden in stuks uitgedrukt.

Deels zijn vlakken en lijnen in elkaar om te rekenen op basis van een standaard breedte, die uiteraard in de praktijk kan afwijken. Hier is de norm gesteld op de minimaal noodzakelijke breedte.

Bij het berekenen van kosten voor een zekere periode dient de lengte van die periode vastgesteld te worden. Bij het aangaan van een contract met een bouwwerk (landhuis, rood-voor-groen) is het de bedoeling dat het landschap er langjarig van onderhouden kan worden. Een periode van 10 jaar (de looptijd van het LOP) lijkt dan erg kort. 30 jaar is een meer gebruikelijke periode.

Landschapsensemble Buren's historisch rivierenlandschap									
Uiterwaarden Beusichem	opp. ca.	200							
		ha	km	st					
na te streven landschapselementen:	10%	20							
Lekmeent		2							
Knotwilgen			1						
Oversteek				2					
Meidoornsingel			4						
pad over zomerdijkjes			4						
	aanwezig	Kolom1	beheer10	nieuw	aankoop	inrichting	beheer10	eenheid	
poel, meander of rivierloop, 2 m - mv	10		53	0		0	0	p/ha	
flauwe slootoever, 1 m hoog, talud 1:4			0			0	0	p/km	
wandeldijkje, 0,5 m hoog, taluds 1:4			0	3,5		25	59,024	p/km	
knip- en scheerheg			0			0	0	p/km	
singel of struweelhaag	2		33			0	0	p/km	
bos	1		19			0	0	p/ha	
meent			0	1		0	8	p/ha	
hoogstamboomgaard plantverband 10 x 10 m			0			0	0	p/ha	
laan en bomenrij plantverb. 8 m	1		7			0	0	p/ha	
knotbomenrij of elzensingel	2		20			0	0	p/km	
bruggetje, picknickplaats of infopaneel			0	2		0	4	p/stuk	
wandelpad/strook, bebording etc.	0,5		4			0	0	p/km	
kraagpad			0			0	0	p/km	
limestoren			0			0	0	p/stuk	
bijzondere inrichtingselementen			0			0	0	p/stuk	
punten			136		0	25	71,024		232
ha, km, stuks	16,5			6,5					

Deelgebiedberekening

Als voorbeeld is het deelgebied Uiterwaarden van Beusichem uit het Landschapsensemble Buren's historisch rivierenlandschap uitgerekend. Het betreft een globale berekening op basis van metingen in het landschap.

De oppervlakte van het deelgebied is 200 ha. In het ensemble-werkboek is aangegeven dat gestreefd wordt naar een totaal van 10% van het areaal aan landschapselementen. Dat zou dus 20 ha zijn.

Daaronder is opgesomd welke typen voorgesteld worden in het bouw pakket: het kwartet voor dit deelgebied: Lekmeent, knotwilgen, oversteek, meidoornhagen en kadepad.

Dat hoeft echter niet allemaal nieuw te worden aangelegd. Met name is al een aantal strangen, wielen en kleiputten aanwezig en voorts bosjes, hagen, lanen en rijen knotbomen. Hoewel dit niet allemaal elementen zijn die hier zouden moeten worden toegevoegd (volgens het ensembleboek), dragen ze zeker bij aan de ecologische en landschappelijke infrastructuur. De hoeveelheden zijn – grof geschat – weergegeven in de tabel.

Met behulp van de normen uit de tabel op de vorige bladzijde zijn de noodzakelijke punten voor duurzame aanleg en inrichting van deze elementen aangegeven. Verder is een soort totaal gegeven van de aanwezige elementen, appels en peren (hectares en kilometers) bij elkaar geteld, waarmee een soort van index verkregen wordt die kan worden vergeleken met het streefgetal (hectares/kilometers): 16,5 reeds aanwezig.

Daarnaast is aangegeven welke elementen zouden kunnen worden toegevoegd. Hier is ervan uitgegaan dat de grondeigenaars daarvoor contracten afsluiten en dat er dus geen grond voor hoeft te worden aangekocht. Wel dient inrichting, en uiteraard ook beheer, plaats te vinden.

Ook hier is weer een somming gemaakt van de benodigde landschapspunten en van het totaal aan hectares/kilometers dat zo gegenereerd wordt: 6,5.

Zo zien we dat in dit rekenvoorbeeld er met deze landschapspunten een behoorlijke ecologische infrastructuur met een waarde van 23 ha/km/st te realiseren is.

Bijlage 3: Voorbeelden van berekeningen aantal bonuspunten per bonusproject

Om te het aantal bonuspunten te bepalen dat een initiatiefnemer met het realiseren van (onderdelen van) bonusprojecten kan verdienen zijn globale begrotingen van die projecten gemaakt. Hierbij zijn van een voorbeeld van een Koninginnegaard en een 'langzame routes'-project de berekening opgenomen.

Bij ieder project dient zo'n berekening op maat gemaakt te worden om een rechtvaardig aantal bonuspunten te bepalen.

Begroting Zoekzone Beusichem: Koninginnegaard met belvédère, wandelpaden met landschapselementen en overige landschappelijke aanleg

	hoev.	eenh.	normbedrag	frequentie	kosten	bonuspunten
Duurzame aanleg Koninginnegaard met aubadeplaats/belvédère						
aankoop grond 0,5 ha (70x70 m)	5000	m2	4	1	20.000	20
aanleg ringsloot (voor grondwinning) cirkel 64 m doorsnee, 6 m breed, 1 m diep: totaal ca. 600 m3	600	m3	2	1	1.200	
aanleg halvemaaanvormige grondwal, belvédère + amfitheater (250 pers. op ca. 40 cm hoge treden): 4 m hoog, ca. 40 m lang, 0 - 16 - 0 m breed, zuid-georiënteerd	600	m3	2	1	1.200	
inzaaien met gras	0,4	ha	536	1	214	
bepplanten met beukenhagen (coulissen), 1 plant/m2, aankoop + planten	200	st	2	1	328	
bepplanten met hoogstambomen, groepen van 3 in de hoeken, aankoop + planten + boomkorven	12	st	85	1	1.016	
plaatsen schapenraster	280	m	6	1	1.644	
landhek en doorgang	1	st	1.000	1	1.000	
overige inrichting	1	st	1.000	1	1.000	
hoogstamboomgaard Gld.11	0,5	ha	1.618	30	24.275	
Totaal 7 tot en met 14					27.602	32
Noot: slechts een klein gedeelte van het terrein is feitelijk in gebruik als hoogstamboomgaard. Andere delen zijn in gebruik als recreatieterrein, knip- /scheerhaag, en vooral als grondwerk. Met name dit laatste kan bij verkeerd beheer kosten met zich mee brengen. Omdat we hier uitgegaan zijn van begrazing met schapen, zal dit in de praktijk wel meevallen. Beheerskosten daarom min of meer gelijkgesteld met hoogstamboomgaard. Vergelijk fort (index N&L): €823,13 per jaar.						
Totaal Inrichting en beheer Koninginnegaard:					51.877	52
Zichtkavels	hoev.	eenh.	normbedrag	frequentie	kosten	bonuspunten
zichtkavels: kosten voor zakelijk recht: beperking in de grondexploitatie voor 30 jaar: gewassen niet hoger dan 1,20 m	5	ha	10.000	1	50.000	50
Dreefgaarden en doorn- en rooslingels	hoev.	eenh.	normbedrag	frequentie	kosten	bonuspunten
Duurzame aanleg (singel + pad)	2	km	81.090	1	162.180	162
grondwaarde (singel + pad)	1,5	ha	1.100	30	49.500	50
Totaal inrichting en beheer (30 jaar) dreefgaarden en doorn- en rooslingels					211.680	212
Totaal inrichting, grondvergoeding en duurzame aanleg (30 jaar) Koninginnegaard, zichtkavels, dreefgaarden en doorn- en rooslingels						314
Conclusie:						
Op basis van bovenstaande globale begroting van de inrichting van de Zoekzone Beusichem kunnen de gewenste elementen aangelegd en gedurende 30 jaar worden beheerd voor een tegenwaarde van ongeveer 3 wooneenheden, afzonderlijk of in één woongebouw. Het beheer van de lijnvormige landschapselementen is het duurst.						

Begroting Zoekzone Burense Dijk: Zeeweg en Soelpaden langs riet en hooilanden

Inrichting kades, overlandpaden, bakens, bruggen en kroeghoutjes	hoev.	eenh.	normbedrag	frequentie	kosten	bonuspunten
aanleg, herstel en inrichting Achterkade (3,5 km) als wandeldijkje met flauwe oever	3,5	km	70.000	1	245.000	
inrichting overlandpaden (0,7 + 1,6+ 0,9 + 0,7 km) als pad met flauwe oever en rietkraag	3,9	km	81.090	1	316.251	
inrichting overlandpaden (0,7 + 0,7 + 1,2 + 0,6 km) als pad met haag	3,2	km	79.290	1	253.728	
aanleg "bakens" op de achterkade, verwijzingen naar buitenplaatsen	3	st	5.000	1	15.000	
aanleg kroeghoutjes: picknicksets en vergelijkbare inrichtingsel.n.	5	st	8.000	1	40.000	
zichtlijnen in de lange verkaveling: 3 st van 60 m breed x 1,6 km lang	28,8	ha	10.000	1	288.000	
aanleg Soelmeanders, 20 m breed, totaal 2 km lang	4	ha	30.000	1	120.000	
aanleg laanbeplanting Burensedijk: 3 km	3	km	28.000	1	84.000	
aanleg brug/voetveer Zeedijk over Maurikse Wetering	3	st	10.000	1	30.000	
Totaal inrichting kades, overlandpaden, bakens, bruggen en kroeghoutjes					1.391.979	1.392
grondvergoeding kades, overlandpaden, bakens, bruggen en kroeghoutjes	hoev.	eenh.	normbedrag	frequentie	kosten	bonuspunten
Achterkade (3,5 km) als wandeldijkje	2,1	ha	1.100	30	69.300	
overlandpaden (7,1 km)	2,13	ha	1.100	30	70.290	
flauwe oevers (rietzomen) (7,4 km)	2,96	ha	40.000	1	118.400	
overlandpaden (0,7 + 0,7 + 1,2 + 0,6 km) haag	1,92	ha	1.100	30	63.360	
aanleg "bakens" op de achterkade, verwijzingen naar buitenplaatsen	3	st	0	1	0	
aanleg kroeghoutjes: picknicksets en vergelijkbare inrichtingsel.n.	5	st	0	1	0	
zichtlijnen in de lange verkaveling: 3 st van 60 m breed x 1,6 km lang	28,8	ha	0	1	0	
aanleg Soelmeanders, 20 m breed, totaal 2 km lang	4	ha	40.000	1	160.000	
aanleg laanbeplanting Burensedijk: 3 km	3	km	0	1	0	
aanleg brug/voetveer Zeedijk over Maurikse Wetering	3	st	0	1	0	
Totaal grondvergoeding kades, overlandpaden, bakens, bruggen en kroeghoutjes					481.350	481
Duurzame aanleg kades, overlandpaden, bakens, bruggen en kroeghoutjes	hoev.	eenh.	normbedrag	frequentie	kosten	bonuspunten
Achterkade (3,5 km) als wandeldijkje met flauwe oever	3,5	km	2.111	30	221.697	
overlandpaden (0,7 + 1,6+ 0,9 + 0,7 km) als pad met flauwe oever en rietkraag	3,9	km	1.268	30	148.379	
overlandpaden (0,7 + 0,7 + 1,2 + 0,6 km) als pad met haag	3,2	km	2.486	30	238.637	
"bakens" op de achterkade, verwijzingen naar buitenplaatsen	3	st	500	30	45.000	
kroeghoutjes: picknicksets en vergelijkbare inrichtingsel.n.	5	st	200	30	30.000	
	28,8	ha	0	30	0	
Soelmeanders, 20 m breed, totaal 2 km lang	4	ha	529	30	63.534	
laanbeplanting Burensedijk: 3 km	3	km	564	30	50.742	
brug/voetveer Zeedijk over Maurikse Wetering	3	st	1.000	30	90.000	
Totaal duurzame aanleg kades, overlandpaden, bakens, bruggen en kroeghoutjes					887.989	888
Totaal Inrichting, grondvergoeding en duurzame aanleg kades, overlandpaden, bakens, bruggen en kroeghoutjes:					2.761.318	2.761

Conclusie:

Op basis van bovenstaande globale begroting van de Zoekzone Burensedijk kunnen de elementen ingericht en duurzaam aangelegd (30 jaar) voor een tegenwaarde van ongeveer 19 wooneenheden, afzonderlijk of geclusterd in woongebouwen. De vergoeding voor het openhouden van zichtlijnen is erg duur en dient wellicht bijgesteld te worden omdat die percelen open ook productief kunnen zijn en agrarische opbrengsten kunnen leveren. Het beheer van de lijnvormige landschapselementen kan wellicht ook via een vorm van Groen-blauwe diensten worden gefinancierd. Verder is bij deze berekening uitgegaan van een volledige realisatie van de wensenlijst voor landschapsversterking in dit gebied en wel met de meeste optimale versie van de landschapselementen. Ook de realisatie van een deel van de wensenlijst is relevant.

Colofon

Bouwen als bonus voor het landschap

Uitwerking van het beleid voor de landschapsversterkingszones uit de Structuurvisie Buren 2009-2019

*Vastgesteld door de gemeenteraad van Buren
als onderdeel van het Landschaps-ontwikkelings-plan (LOP)
op 30 oktober 2012*

Opgesteld in opdracht van de gemeente Buren

Projectteam

Adviseurs:

Schokland; Henk van Blerck, Hanneke Baltjes

FREELANdSCHAP; Marc Nolden

Buro Hemmen; Henk van Ziel, Paul Ganzevles

Bureau Niche; Tiny Wigman

Gemeentelijke ambtenaren:

Wim Kuster

Roelof de Wit

Hans Stam

Marc Douma

Rhenen, 2012

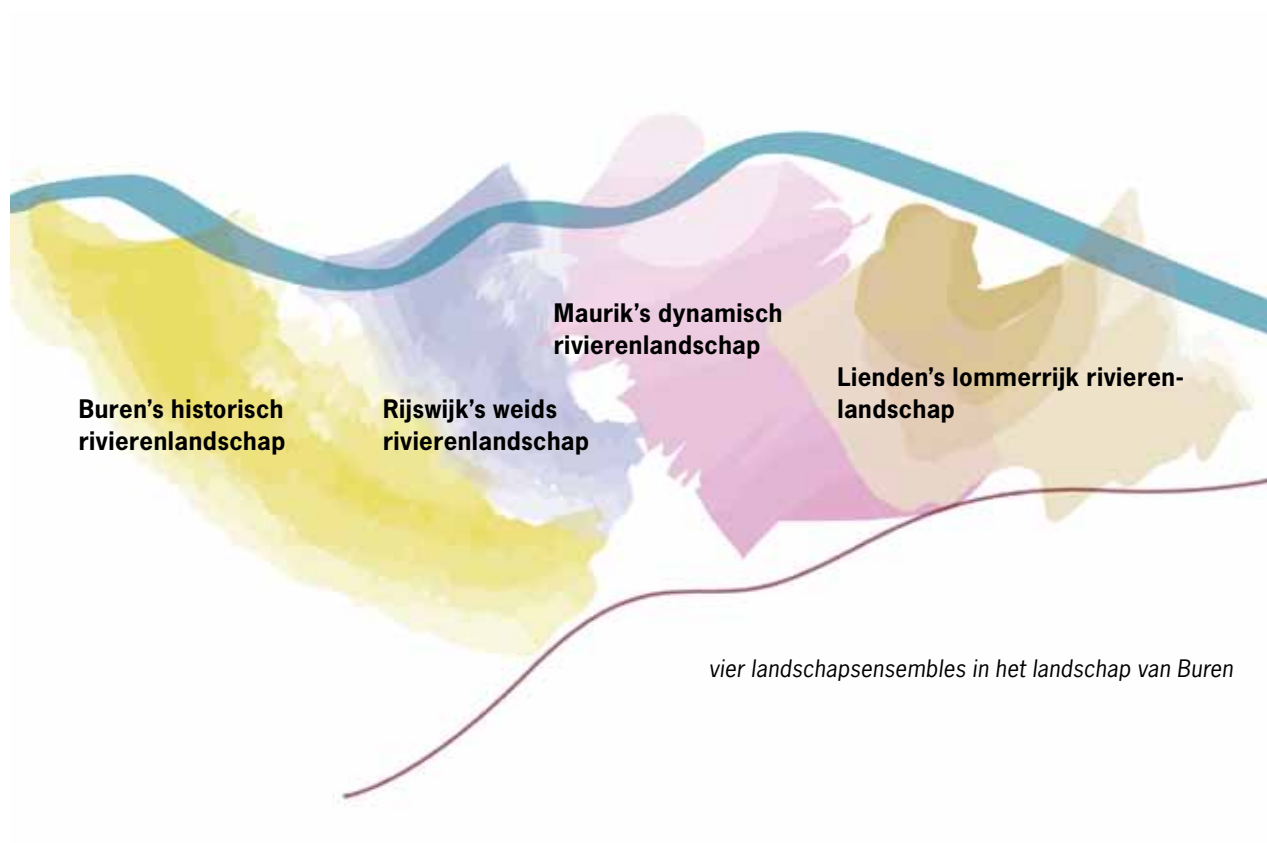

Cultuurhistorie tussen de bedrijven door

werkboek voor de mensen in het landschapsensemble Buren's historisch rivierenlandschap

Onderdeel van het landschapontwikkelingsplan voor de gemeente Buren
vastgesteld door de gemeenteraad van Buren op 30 oktober 2012
mede als uitwerking van de Structuurvisie

Welkom in dit werkboek!

Het LandschapsOntwikkelingsPlan (LOP) voor Buren bestaat uit meerdere delen. Ten eerste uit de visie op de toekomst van het landschap van de gemeente. Deze is gebaseerd op de Structuurvisie Buren 2009 - 2019, vastgesteld door de Raad op 27 oktober 2009.

Ten tweede uit een beleidsnotitie over de 'zoekzones landschapsversterkend bouwen' die in de Structuurvisie worden geïntroduceerd. Ten derde uit een uitvoeringsprogramma dat is samengesteld voor het gehele gebied van het LOP. Daarin worden, geordend in thema's, allerlei projecten opgesomd. Deze lijst kan in de loop van de tijd telkens worden geactualiseerd.

Belangrijk onderdeel zijn ook de gemeentelijke en provinciale stimuleringsregelingen. Tenslotte omvat het LOP vier werkboeken, één voor ieder van de vier landschapsensembles, waarin alle onderdelen van het LOP samenkomen. Voor u ligt het ensemblewerkboek van 'Buren's historische rivierenlandschap'. In dit werkboek wordt een bouwpakket met handleiding geboden dat kan helpen bij het beoordelen, realiseren en ontwikkelen van projecten. Daarbij kunnen de volgende stappen worden genomen:

Stap 1. *Neem het ensemblewerkboek voor het deel van de gemeente waarbinnen het initiatief ligt. Bestudeer de karakteristiek en de ontwikkelingsvisie voor dit gebied (H1 en H2)*

Stap 2. *Bekijk in het uitvoeringsprogramma of er al projecten zijn die aansluiten bij het initiatief. Onderzoek of en hoe daarop kan worden aangesloten.*

Stap 3. *Inventariseer 'te beschermen waarden' op de kaarten in hoofdstuk 3 van dit ensemblewerkboek. Stel vast hoe het initiatief daar rekening mee zal moeten houden (bijvoorbeeld door verplicht archeologisch onderzoek te laten uitvoeren).*

Stap 4. *Inventariseer of met het initiatief aangesloten kan worden op te ontwikkelen kwaliteiten. Levert dit mogelijkheden voor financiering of samenwerking op?*

Stap 5. *Bepaal om wat voor type project het gaat. Onder welke regeling kan het vallen (hoofdstuk 5)?*

** Betreft het een wens voor nieuwe woning(en) in een zoekzone landschapsversterkend bouwen? Ga dan verder met hoofdstuk 6 en ga eerst na of realisatie van een bonusproject mogelijk is.*

** Betreft het een initiatief dat past in een stimuleringsregeling voor landschapselementen? Ontwerp samen met betrokkenen een bedrijfslandschapsplan aan de hand van de visie in hoofdstuk 2 en het bouwpakket in hoofdstuk 7. Laat dit uitwerken tot een subsidie-aanvraag. Zie hiervoor hoofdstuk 7.*

** Betreft het een ander initiatief in het buitengebied? Bepaal de grondslagen voor eventuele verevening en landschappelijke inpassing aan de hand van doelen en mogelijkheden, zowel economisch als landschappelijk (Hoofdstuk 1, 2, 3 en 4). Ontwerp samen met de betrokkenen een plan voor de landschappelijke inpassing van het initiatief. Gebruik hiervoor bouwpakket uit hoofdstuk 7. Ga na of een deel van het inpassingsplan als groenblauwe dienst is te realiseren.*

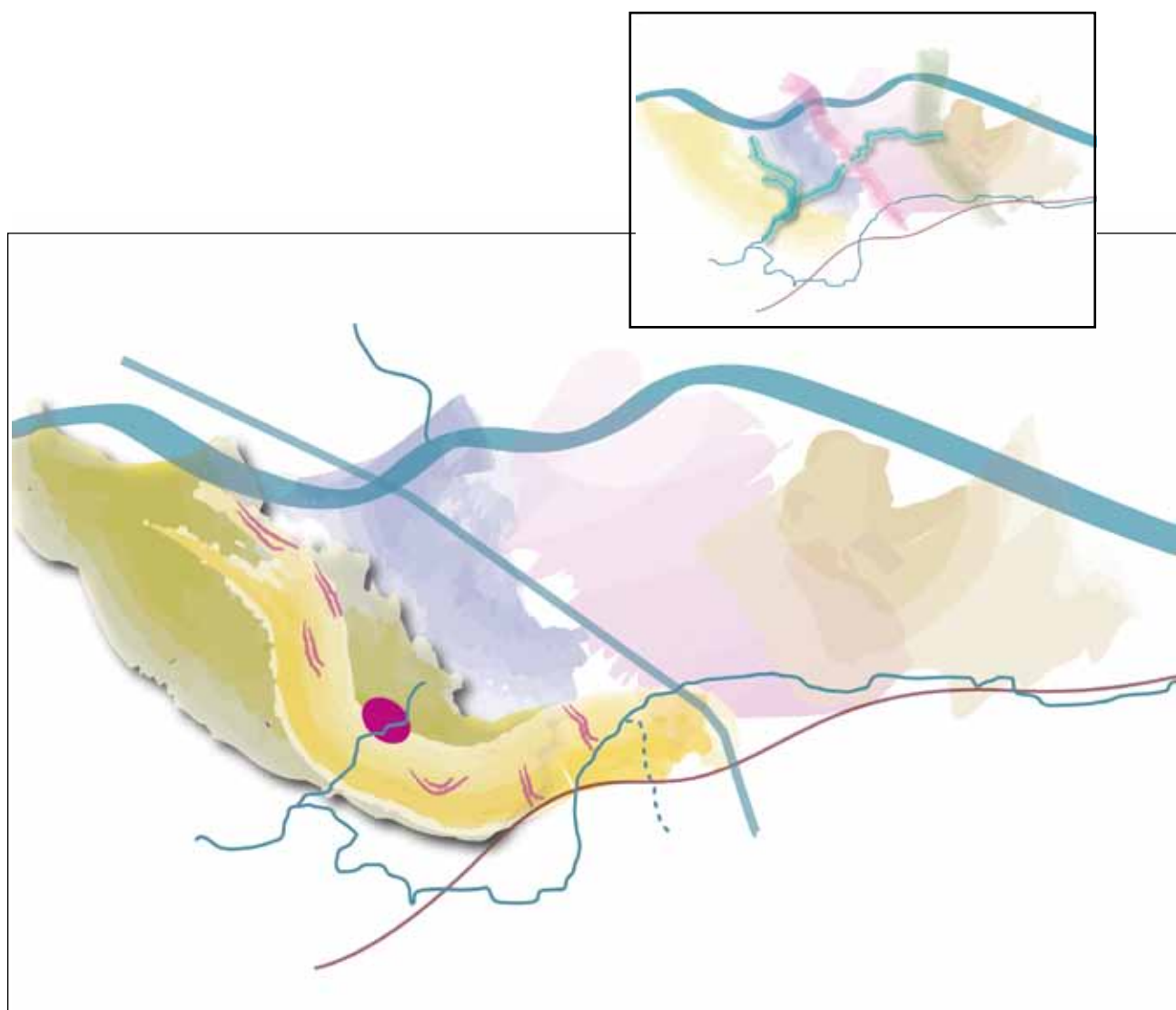
Inhoud

Welkom in dit werkboek!	3
1 Buren's historisch rivierenlandschap	6
1.1 In vogelvlucht	6
1.2 Opgave en doelen voor Buren's historische rivierenlandschap	8
2 Gewenste ontwikkeling	9
2.1 In de visie van het LOP	9
2.1.1 Versterk de variatie	9
2.1.2 Verstevig de banden	10
2.2 Uitwerking voor de deelgebieden	12
2.2.1 Beusichemse waard langs de Lek (1)	13
2.2.2 De noordelijke stroomrug met Beusichem, Asch en Zoelmond (2)	14
2.2.3 Komgronden op de overgang naar de Regulieren (3)	16
2.2.4 Buren en ommelanden (4)	17
2.2.5 Stroomrug van Erichem en Kerk Avezaath (5)	19
2.2.6 Het Nieuwland (6)	20
2.2.7 Woerd, Het Riet en De Aardkuil langs de Linge (7)	20
2.2.8 Zoelen en omgeving (8)	21
3 Te beschermen waarden	22
3.1 Aardkundige waarden	23
3.2 Archeologische waarden	24
3.3 Cultuurhistorische waarden	25
3.4 Bestaande landschapselementen	26
4 Te ontwikkelen kwaliteiten	28
4.1 Water en landschap	29
4.2 Bezoeken en beleven	30
4.3 Wonen en werken	31
5 Mogelijke instrumenten en regelingen	32
5.1 Open voor samenwerking en betrouwbaar	32
5.2 Stimuleringsregeling voor landschapselementen	32
5.3 Regeling 'nieuwe landgoederen	33
5.4 Zoekzones landschapsversterkend bouwen	33
5.5 Overige regelingen	35
6 Bonusprojecten bij zoekzones landschapsversterkend bouwen	36
6.1 Inleiding	36
6.2 Koninginnegaard met uitzicht (zoekzone Beusichem)	38
6.3 Koninginnegaard met voor behoud kromakkers (zoekzone Buren-Erichem)	40
6.4 De nieuwe Strooppot: uitzichtbrug herstelt Aalsdijkroute	42
7 Te stimuleren landschaps-elementen	48
7.1 Verevening	48
7.2 Kwartet als bouwpakket per deelgebied	49
7.3 Beusichemse waard langs de Lek (1)	50
7.4 De noordelijke stroomrug met Beusichem, Asch en Zoelmond (2)	52
7.5 Komgronden op de overgang naar de Regulieren (3)	54
7.6 Buren en ommelanden (4)	56
7.7 Stroomrug van Erichem en Kerk Avezaath (5)	58
7.8 Het Nieuwland (6)	60
7.9 Woerd, Het Riet en De Aardkuil langs de Linge (7)	62
7.10 Zoelen en omgeving (8)	64

Hoe moet dit ensemblewerkboek worden gebruikt? Het ensemblewerkboek is bedoeld voor professionele betrokkenen in de gemeente Buren, die te maken hebben met ruimtelijke ontwikkelingen in brede zin in het buitengebied, maar ook initiatiefnemers van projecten in het landelijk gebied kunnen er hun voordeel mee doen en er inspiratie uithalen. Zo kunnen professionals en initiatiefnemers met elkaar in gesprek komen.

Het boek wil handreikingen geven voor het ontwikkelen en begeleiden van dergelijke ontwikkelingen en projecten. Het is wenselijk dat er daarbij door een deskundige wordt ontworpen. Er moet immers nog veel geïnterpreteerd worden en met deskundigheid en maatwerk gericht op de specifieke plek, keuzes gemaakt worden.

Het moet daarbij een hulpmiddel en een inspiratiebron zijn, nooit een strak keurslijf of een blauwdruk. Laten we ervoor waken dat het landschap 'geheel volgens het boekje' moet worden; elke plaats heeft zijn eigenheid en zijn waarden. Helpen die waarden te onderkennen en helpen die eigenheid te versterken is het doel van dit ensemblewerkboek.

1 Buren's historisch rivierenlandschap

1.1 | In vogelvlucht

Beeld

De ruggengraat van dit landschapsensemble wordt gevormd door een lange stroomrug die in een boog van Zoelen naar Beusichem loopt. Deze stroomrug is één van de grote oude stroomruggen tussen de Waal en de Nederrijn/Lek waarop vele oude bewoningsplaatsen liggen.

De stroomrug is hier in vergelijking met die in het oosten van de gemeente vrij smal. Hij is evenwel duidelijk zichtbaar in het landschap, omdat de rug veelal bestaat uit open akkers van waar je aan beide zijden over de weidse lagergelegen komgronden kijkt.

In het noorden splitst de stroomrug zich in twee smalle ruggen. Asch ligt op de westelijke en Zoelmond op de oostelijke. Beusichem heeft beide in gebruik genomen.

Halverwege wordt de stroomrug doorbroken door de Korne waardoor het komgebied in het noordoosten op de Linge kan afwateren. Op deze strategische plek is een stadje gesticht: Buren. Het stadje was eeuwenlang met zijn kerktoren, molen en het geboomte vanuit de omgeving zichtbaar. Inmiddels wordt dit beeld verstoord door hoogbouw ten zuiden van het stadje aan de overkant van de Korne. Dit riviertje vormt een soort gracht om stad en loopt naar het westen naar het Buren's Malsen dat tegenover het Gelders Malsen aan de Linge ligt.

Aan beide kanten van het stadje liggen op de stroomrug drie dorpen. Opvallend is dat de kern van ieder dorp bestaat uit twee parallelle wegen met lintbebouwing. Wellicht heeft de laatste rest van de vroegere rivierbedding daartussen gelegen. Ook vanuit de dorpen die midden op de rug liggen heb je vanuit de beslotenheid van het dorp altijd wel een zichtlijn naar de lagergelegen gebieden. Dat maakt dat het landschap in dit deel van de gemeente groots en weids aandoet.

Het zicht op Buren is van veel kanten fraai. De hoge nieuwbouw zorgt voor een verstoring van het beeld van de historische stad in haar omgeving. Kan een nieuwe 'Haag' hier het beeld herstellen

Die grootsheid en weidsheid versterkt de adellijke uitstraling van Kasteel Soelen en de Oranjestad Buren met hun bossen. Bij alle dorpen is een kleine uitbreiding gepland volgens de Structuurvisie. Mochten deze inderdaad worden gerealiseerd dan bieden ze allen een kans om het dorp te verankeren in het landschap.

Functionele karakteristiek

- akkerbouw, fruit- en boomteelt op de stroomruggen. Weidebouw op de lagergelegen komgronden
- wonen en lokale bedrijvigheid, ateliers in de dorpen. Bij de kernen kamperen bij de boer en kleine campings
- vanuit de dorpen een netwerk van paden met redelijk veel 'missing links'. Soms zijn deze paden gekoppeld aan de cultuurhistorie van de strijd tegen het water. Soms zijn ze aangelegd als onderdeel van de ruilverkaveling/landinrichting en deel van extensieve landschapelijke recreatiegebieden

Stuwende krachten

- leefbaarheid van de kernen, o.a. door roep om ommetjes
- 'randschappelijk bouwen bij de kernen
- grondgebonden landbouw met verbrede nevenactiviteiten
- recreëren in relatie tot de cultuurhistorie
- kamperen en B&B
- koppeling natuurontwikkeling aan cultuurhistorische recreatie in het gebied van de Korne en Aalsdijk
- nieuwe bewoners, evt. met hobbydieren
- veiligheid plattelandswegen

Agrarisch ondernemers en landschapsgenieters weten elkaar te vinden.

Het karakter van dit landschapsensemble zit hem in een subtiele wijze waarop (van boven naar beneden) wegen, erven, paardenbakken, dorpsranden en dorpsentrees worden ingepast en aangepast.

1.2 | Opgave en doelen voor Buren's historisch rivierenlandschap vanuit Structuurvisie Buren

De ligging van Zoelmond aan de rand van de stroomrug is bijzonder, zeker als je de relatie legt met de geschiedenis van het verdwenen riviertje en de strijd tegen het water (de Aalsdijk takt hier aan). Ten oosten van Zoelmond ligt een sterk geaccidenteerd terrein: teken van een woelig waterverleden.

De dorpen op de relatief smalle, maar nog altijd indrukwekkende, stroomruggen bestaan historisch uit twee parallelle wegen met lintbebouwing erlangs. De akkers, zoals hier rechts bij Erichem, tekenen zich duidelijk af in het landschap.

Overkoepelend voor heel de gemeente gelden als overkoepelende opgaven voor het LOP:

- * voorsorteren op de klimaatverandering, wat zich met name uit in de wateropgave voor het gebied volgens de reeks, vasthouden, vertragen, (tijdelijk) bergen;
- * vergroten van de toegankelijkheid voor 'langzaam verkeer' van het landschap (consumptielandschap)
- * dooradering van het productielandschap met natuur die in (agrarische) bedrijfsvoering past.

Specifiek voor dit landschapsensemble stelt de structuurvisie nog als opgaven:

- versterken van de duurzame economische mogelijkheden van landbouw en andere sectoren door het bieden van ruimte aan andere functies (verbreding) met behoud en versterking van landschappelijke karakteristieken. Meervoudig ruimtegebruik en groene en blauwe diensten zijn daarbij extra aantrekkelijk.
- ontwikkelzone cultuur en recreatie (vrijwel gehele stroomrug)
- landschappelijke versterkingszone rivieroeverwallen (ten oosten van Beusichem)
- landschappelijke versterkingszone stroomruggen (ten oosten van Asch)
- landschappelijke versterkingszone stroomruggen (stroomrug bij Erichem)
- ontwikkelzone natuur en waterberging (langs Aalsdijk)
- groene buffer (tussen Beusichem en Zoelmond)
- groene buffer (tussen Buren en Erichem)
- versterken laanstructuur
- versterken fietsverbinding Beusichem-Culemborg
- versterken recreatieve verbinding Zoelmond-Buren

2 Gewenste ontwikkeling

2.1 | In de visie van het LOP

De ontwikkelingsvisie die onderdeel is van het LOP voor de uitwerking van het landschapsontwikkelingsbeleid van de gemeente is tevens een uitwerking van de Structuurvisie 2009-2019. Het hoofddoel van het LOP is samen te vatten als: 'Bescherm de erkend waardevolle elementen in het landschap, maar ontwikkel ook actief nieuwe kwaliteiten in dit landschap! Bestaande kwaliteiten worden ingezet bij toekomstige ontwikkelingen en dragen bij aan een cultuurhistorisch landschap waar het goed werken, wonen en recreëren is.'

Op basis van dit doel is de ontwikkelingsvisie van dit LOP te vatten in de volgende twee ruimtelijke opgaven en een organisatorische opgave:

2.1.1 | Versterk de variatie!

Variatie in rivierenlandschap als geheel is door Rijk en Provincie vastgelegd in 'kernkwaliteiten'. Binnen het rivierenlandschap is evenwel ook nog veel variatie. In H3 werden vier landschapsensembles binnen de gemeente Buren beschreven die ieder hun eigen karakteristiek en ontwikkelingsmogelijkheden hebben. Versterk variatie op alle schaalniveaus.

Hieruit volgt dat de karakteristiek van Buren's historisch rivierenlandschap ten opzichte van de andere ensembles versterkt dient te worden.

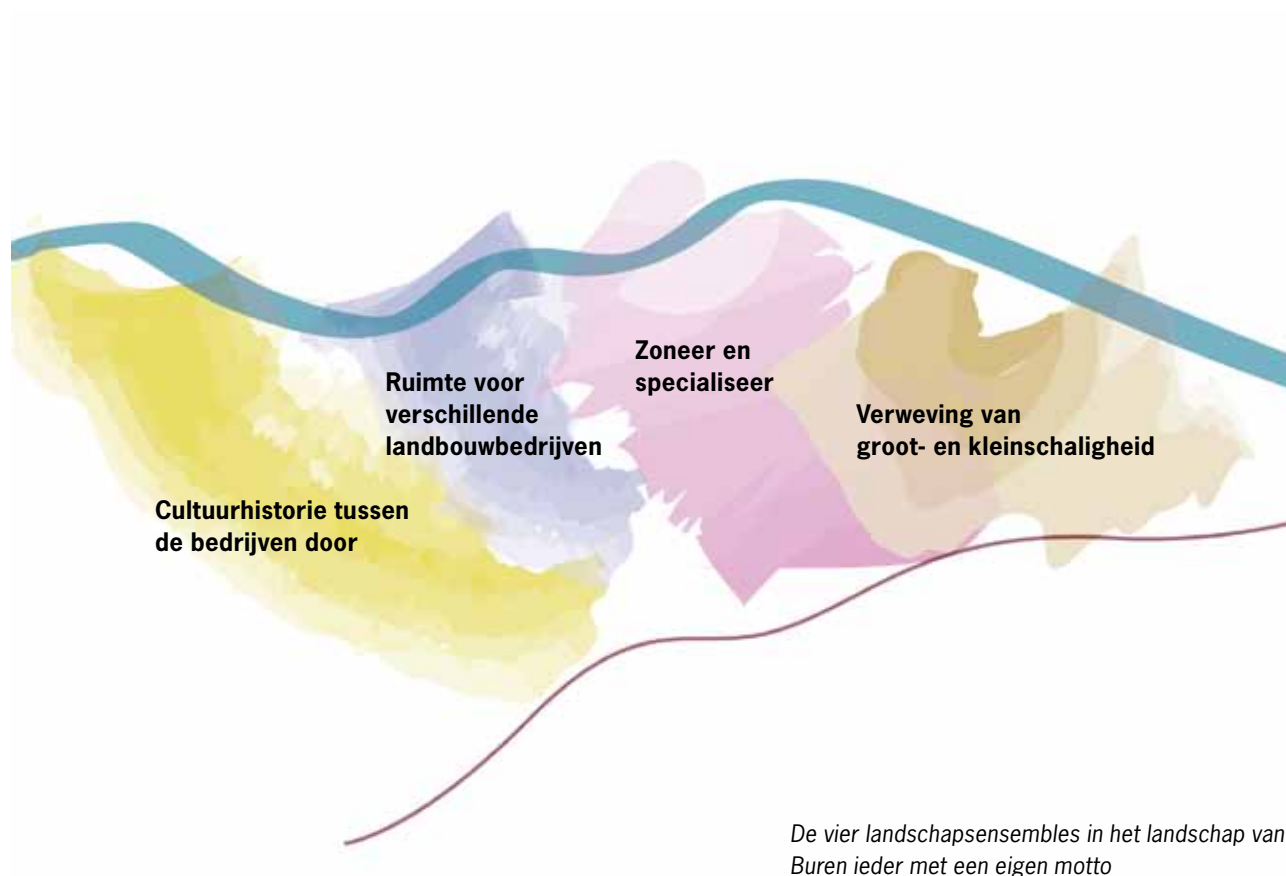
Daarbij neemt het LOP als motto:

Cultuurhistorie tussen bedrijven door!

Dit landschapsensemble bestaat uit zes dubbellintdorpen op groot-schalig agrarisch gebruikte stroomruggen die opvallen als lange bolle akkers, boomteeltkavels en boomgaarden tussen lagere gronden met veelal weidebouw. Deze bedrijven vormen belangrijke motoren achter de ontwikkeling van het landschap en ze bepalen het karakteristieke beeld voor een belangrijk deel.

Tussen die bedrijven door lopen vanuit de dorpen paden en wegen langs en naar allerlei relictten van de rijke historie van dit gebied. Volgens de structuurvisie dienen in dit deel van de gemeente juist die cultuurhistorische elementen en patronen versterkt te worden om de bedrijvigheid in het toerisme en de recreatie te ondersteunen en stimuleren.

Midden in dit ensemble ligt als juweel aan een halsketting het stadje Buren aan de Korne. Dat is het riviertje dat halverwege de stroomruggen doorsnijdt en de open kom-polders rond het Rijswijkse veld verbindt met Buurmalsen aan de Linge. Van veel kanten heeft men nu al mooi zicht op het stadje met zijn toren, molen en geboomte en - dichterbij - de onlangs gerestaureerde stadsmuren aan het water. Behoud en versterking van het historisch stadsgezicht op Buren is een belangrijk aandachtspunt in het LOP.

In het LOP wordt aandacht gevraagd voor de landschappelijke inpassing van de stad en dorpen. Juist kleinschalige uitbreidingen kunnen onder het motto 'landschappelijk bouwen' een meerwaarde voor de overgang van dorp naar omliggend landschap betekenen. In het LOP wordt voorgesteld om de mogelijkheden voor de agrarische bedrijven (inclusief de boomteelt en fruitteelt) niet onnodig te hinderen in hun ontwikkeling. Tegelijkertijd kan wel gezocht worden naar mogelijkheden om vanuit de dorpsranden en bedrijven als de campings de aanleg van paden en beplantingen langs kavelranden te stimuleren om de cultuurhistorische relictten en patronen te ontsluiten. Dit alles vanzelfsprekend alleen als het in de bedrijfsvoering is in te passen. .

2.1.2 | Verstevig de banden!

De boezems met de weteringen, de schakelaar en de dreef zijn zones waarin actief gewerkt kan worden aan een impuls voor het landschap die de vier landschapsensembles overstijgt en vaak een relatie heeft met de regionale positionering van de gemeente Buren. Aansluiting op die regionale context biedt kansen voor Buren, niet alleen voor het landschap maar ook voor de economie!

Voor Buren's historisch rivierenlandschap is de band met boezems langs de Mauriksche en andere weteringen essentieel. In het LOP krijgen die als motto voor hun ontwikkeling:

Boezems met de weteringen:
Agrarisch bedrijf, waterbeheer én cultuurhistorie!

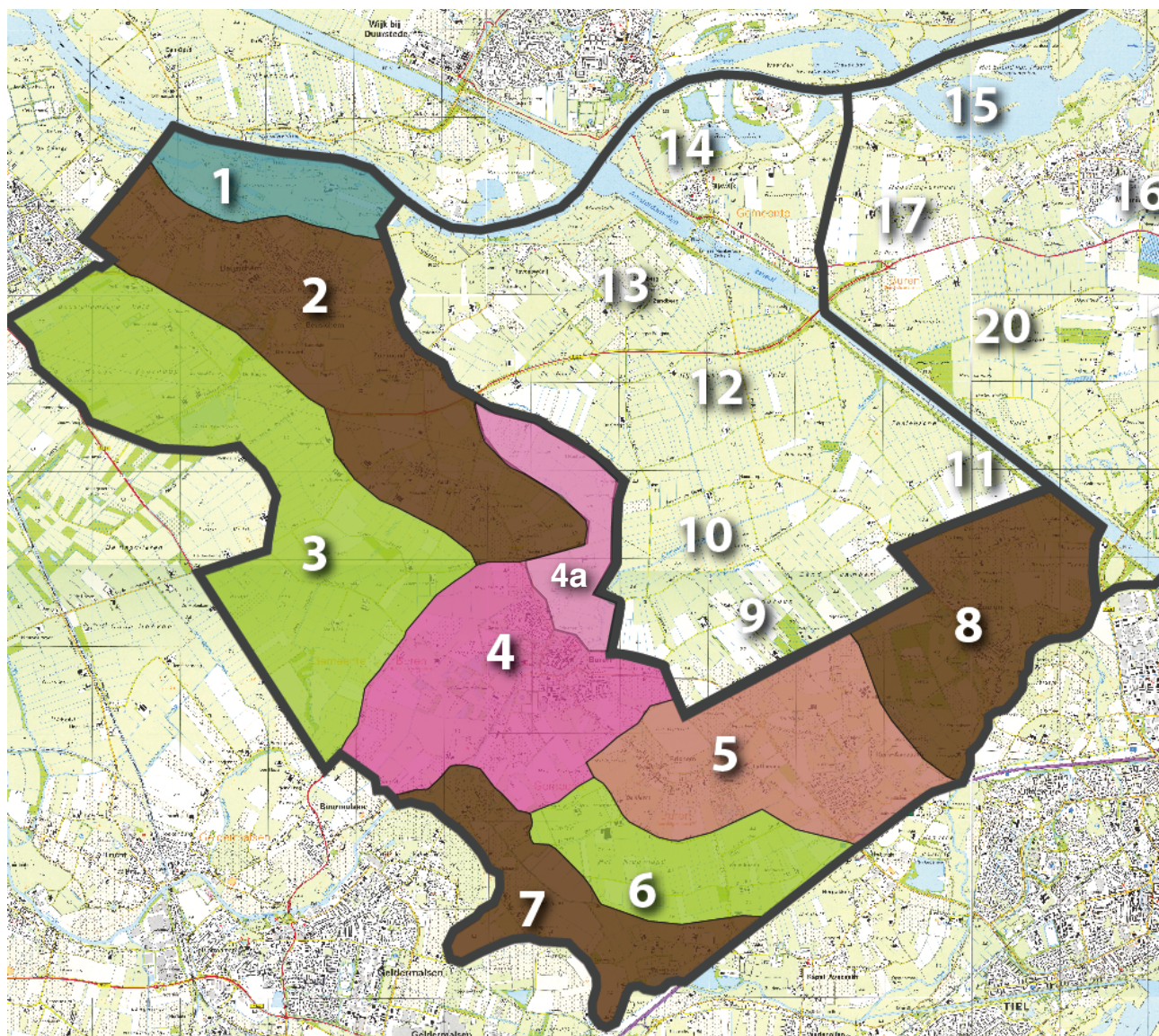
Ontwikkel - samen met de agrariërs - de boezems als geheel als agrarische gronden met nevenfunctie waterberging!
Biedt een vrijwillige kavelruil van agrariërs in de aanliggende polders ontwikkelingsmogelijkheden voor die bedrijven? Is het mogelijk om het met die bedrijven zo te regelen dat in de boezemlanden agrariërs gaan boeren met een bedrijfssysteem waarin het niet erg is als (bij tijd en wijle) een hogere grondwaterstand of bevoeding van het land optreedt. Voor bedrijven, bijvoorbeeld speciale rundveehouderij, kan het zelfs voordelig zijn of een deel van het inkomen opleveren.

Koppel daaraan mee het restaureren en ontsluiten van de oude kades als recreatieve routes langs oude woonplekken en andere cultuurhistorische verhalen.

Maak in de boezems de cultuurhistorie leesbaar, met name het verhaal van de Soel en de Korne. Het verdwenen riviertje de Soel kan met name ten noorden van Zoelen en tussen Zoelmond en Ravenswaaij zichtbaar gemaakt worden door het uitgraven van de 'oude loop', maar ook door het versterken van een strook met natte gronden. Bij bruggen over die oude loop maar ook bij de woonterpen (woerden) erlangs zijn aanleidingen om het verhaal van de Soel beter beleefbaar te maken.

De plannen voor het beleefbaar maken van de Korne dienen in de toekomst verder te worden uitgewerkt.

2.2 | Uitwerking voor de deelgebieden

deelgebieden in het 'Buren's historisch rivierenlandschap'

1. Beusichemse waard langs de Lek
2. De noordelijke stroomrug met Beusichem, Asch en Zoelmond
3. Komgronden op de overgang naar de Regulieren
4. Buren en ommelanden
- 4a Aalsdijk
5. Stroomrug van Erichem en Kerk Avezaath
6. Het Nieuwland
7. Woerd, Het Riet en De Aardkuil langs de Linge
8. Zoelen en omgeving

2.2.1 | **Beusichemse waard langs de Lek (1): struinpad**

Ook deze uiterwaarden bieden weidse uitzichten. In het westen ligt de nadruk op natuur langs de strangen en nevengeulen. In het oosten meer op weidebouw. Wellicht is het mogelijk om enkele struinpaden - met meidoornsingels en knotwilgen - naar of over de zomerdijk te realiseren en beheren als groene dienst.

In de uiterwaarden van dit ensemble wisselen natuur en landbouw elkaar af. Ten westen van het veer ligt de nadruk op natuurontwikkeling, ten oosten ervan meer op het agrarische cultuurlandschap. In beide delen zijn strangen en strangrestanten de dragende landschapsstructuren. Verder is met name aan de oostkant de zomerkade interessant, omdat die kennelijk diverse malen is doorgebroken, waarbij kolken zijn gevormd.

Aan de oostzijde van het veer ligt de nadruk op het versterken van de verwevenheid, waarbij de landbouwgronden duidelijk ook ruimte bieden aan natuur, in de vorm van graslanden die mede gericht zijn op botanische (en faunistische) waarden, aangevuld met diverse landschapselementen. Ook waar eigenaars kiezen voor regulier agrarisch beheer dient gestreefd te worden naar ontwikkeling van landschapselementen langs de randen van de percelen. Binnen het Programma Beheer en/of Groene Diensten zijn daarvoor beheersvergoedingen verkrijgbaar. Ook het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid van de Europese Unie wordt waarschijnlijk hier meer op gericht.

De uiterwaarden bij Beusichem hebben een afwisselend karakter, met plaats voor natuur (west) en landbouw (oost) en zijn daarmee aantrekkelijk als uitloopegebied van de kern. Een optimalisatie van de toegankelijkheid voor extensief en lokaal gebruik met landschapsverbeterende maatregelen is gewenst. Enerzijds kan dat door realisatie van dijk- en strangbegeleidende ommetjes die tegelijkertijd worden benut voor respectievelijk aanplant van meidoorns en accentuering met knotwilgen. Daarnaast zijn struinmogelijkheden te verkennen, met name in de nieuwe natuur of via de zomerkade. De recreatieve relatie met Wijk bij Duurstede dient wederzijds verder uitgebouwd te worden.

Binnen de uiterwaarden zijn nieuwe landschapselementen bij voorkeur te verbinden aan structuren als strangen en dijkjes. Ze zijn niet alleen dragers van veel natuurwaarden, maar ook van het landschap, de aardkundige waarden en veel cultuurhistorische waarden.

Te stimuleren landschapselementen:

- *Lekmeent: openbaar toegankelijke weide met zicht op Lek*
- *knotwilgen in slootrand*
- *oversteek: klein bruggetje of loopplank in struingebied*
- *meidoornsingel: pad langs meidoornhagen*
- *pad over (zomer)dijkjes door uiterwaarden naar Culemborg*

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 10% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn in de uiterwaarden niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen in de uiterwaard (rondom het veer of bij de agrarische bedrijven) dient landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening.

vanaf de Veerweg bij Beusichem

2.2.2 | De noordelijke stroomrug met Beusichem, Asch en Zoelmond (2): Nutsboompaden, kromakkerranden en doornenroosingels tussen de bedrijven door

Buiten de dorpen zijn de stroomruggen in de eerste plaats productieve grond voor fruitteelt en akkerbouw. Tussen die bedrijven door kunnen vanuit de dorpen langs kavelranden cultuurhistorische plekken en relictten worden ontsloten. Hiertoe kunnen grondeigenaren op vrijwillige basis als groene dienst nutsboompaden, kromakkerranden of doornenroosingels met een pad erlangs aanleggen en (laten) beheren.

Wellicht dat zo een kortsluiting tussen de nieuwbouwwijken van Culemborg naar Beusichem mogelijk is, waarbij het pad als fietspad geschikt zou moeten worden gemaakt.

Op de stroomruggen en oeverwallen is vervlechting van wonen en werken in een kleinschalig en afwisselend landschap blijvend uitgangspunt. In dat landschap speelt groen een grote en bindende rol; het betreft het groen dat het wonen begeleidt in tuinen en op erven maar ook het groen van het werklandschap in en om de fruit- en boomteeltpercelen. Het gaat dus om een mix van divers groen, in een vrij dynamische omgeving; groen dat hoort bij het wonen en werken. Het is te stimuleren door ondersteuning van erfbeplanting en groene dooradering van de in gebruik zijnde agrarische gronden op stroomruggen.

Cultuurhistorie

In dit deel van de gemeente dient er - aansluitend op de Structuurvisie - bijzondere aandacht en ruimte te zijn voor ontwikkelingen op het gebied van cultuur en recreatie. De cultuurhistorie van het gebied is daarbij drager en inspiratiebron, waarbij de oude parels in het gebied brandpunten kunnen zijn. Met name in de as (Culemborg) - Beusichem - Zoelmond - Asch - (Buren) dienen dergelijke initiatieven omarmd en gestimuleerd te worden. Wel dient er zorgvuldig met het landschap omgegaan te worden, omdat juist dit een belangrijk stuk kapitaal is in dit verband. De aangegeven es ten zuiden van Beusichem dient open te blijven en waar mogelijk te worden ontsloten als een ommetje vanuit het dorp.

Fietsen

De verwevenheid van wonen en werken op de stroomruggen, met daarbij de aantrekkelijkheid van de fruitteelt, met name in bloei- en oogsttijd, zijn de kernkwaliteiten van deze gebiedsdelen. Maar vooral voor de (doorgaande en rondtrekkende) fietser zijn er verbetermogelijkheden, met name omdat de huidige fietsroutes vooral op of langs de doorgaande verkeers-/landbouwwegen zijn gelegen. Daarmee is ook het recreatieve medegebruik vanuit de recreatieve verblijfplaatsen gediend en wordt bijgedragen aan seizoensverbreding. Er zijn diverse (langere) fietsverbindingen, mede vanuit de Structuurvisie aangedragen, aan de orde.

Een verbeterde fietsverbinding wordt beoogd tussen Beusichem en Culemborg (Structuurvisie). Een te verkennen mogelijkheid is de realisatie van een route op de achterrand van kavels, zo mogelijk in combinatie met scheidingshagen t.b.v. de fruitteelt. Daarmee ook de rand van de oeverwal met de lagere delen benadrukkend. Een verbeterde route wordt ook gerealiseerd langs de Korne, van Buren naar Buurmalsen. Een tweede route kan worden bepleit via de landgoede-

renzone langs de Nieuwe Steeg.

Een belangrijke recreatieve verbinding wordt gevormd door de Aalsdijk, gelegen op de grens van dit ensemble. Deze route dient waar mogelijk de gehele Aalsdijk te beslaan, ook het nu niet toegankelijke zuidelijke deel.

Verder zijn verbeterde fietsverbindingen mogelijk in combinatie met de landschappelijke versterkingszones. Tenslotte zijn er kansen tussen Beusichem en de Regulieren via De Molenkampen in combinatie met de eventuele mogelijkheden bij aansluitende kooi- en griendgoederen.

Ommetjes

Naast de doorgaande (fiets)routes zijn er op de stroomruggen kansen voor uitbreiding van wandelommetjes. Op de stroomruggen zullen deze ommetjes vrijwel steeds gecombineerd kunnen worden met landschapsversterkende middelen, met vooral aanplant van fruit- en notenbomen, maar ook met inheemse heggen en hagen als begeleiding (respectievelijk notenboompaden en hagenpaden).

De ommetjes zijn vooral rondom de bebouwde kernen en vanuit de recreatieve verblijfplaatsen gewenst. Uiteraard wordt daarbij zoveel mogelijk aangehaakt op initiatieven binnen de landschapsversterkingszones en daarbuiten ook de landgoederen.

Landschapselementen

Nieuwe elementen kunnen op de stroomruggen bijzonder uiteenlopen, variërend van (hoogstam)boomgaarden, heggen en hagen, erfbeplanting, tot (bijzondere) solitaire bomen. Het groen draagt bij aan de afwisseling en verdichting van de ruggen en zal bestaan uit inheems en gebiedseigen materiaal. Dit kan worden gestimuleerd via erfbeplantingsplannen bij bestaande woonerven; een vorm die de bewoner direct betreft bij het landschap van zijn woonomgeving.

Met name ter afronding (en soms doorkruising) van grootschaliger boomgaarden kunnen inheemse hagen dienst doen. Ook het vervangen van coniferenhagen zal gestimuleerd moeten worden; ze passen niet in het landschap, wat ook door bewoners van de gebieden zo wordt ervaren. Het liefst wordt aan de buitenzijde van de hagen zodanige ruimte geboden, dat daarmee niet alleen het onderhoud valt te plegen maar dat er ook een wandelmogelijkheid ontstaat; dit vooral ter stimulering en verbinding van lokale ommetjes. Op plaatsen waar meer ruimte is kunnen ommetjes vergezeld worden door fruit- of notenbomen.

Weg- en bermbeplanting vormen een hoofdstuk apart en wordt nader uitgewerkt in een separaat beplantingsplan. Op de stroomruggen en oeverwallen zullen vooral de verbindende wegen blijvend worden voorzien van krachtige boom- of laanbeplanting. Daar waar de beplanting niet volledig is, zal er prioriteit zijn om deze aan te vullen.

De Culemborgseweg dient als ontsluitingsweg van de dorpen Zoelmond, Asch en Buren een zo stevig mogelijke laanbeplanting te krijgen. Het karakter ervan mag monumentaal zijn. Zomereik en Hollandse linde liggen daarbij het meest voor de hand. Omdat hier deels

al eik aanwezig is, verdient deze de voorkeur. Ook de beplanting langs de N320 dient aangevuld te worden. Hiervoor dient voor het gehele grondgebied van de Gemeente Buren (of voor de gehele weg) een integraal landschapsplan opgesteld te worden, waarbij de rommelige structuur die de beplanting nu heeft, goed tegen het licht gehouden moet worden.

Te stimuleren landschapselementen:

- dorpsgaard bij entree dorp
- dreefgaard: pad met enkele verspreide fruitbomen en (vlecht) hagen
- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (en eventueel knotessen) langs flauwe oever van waterloop

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Landschapsversterkend bouwen: in dit deelgebied liggen twee landschapsversterkingszones (1 en 3) volgens de Structuurvisie.

Tussen de bebouwde kommen van Zoelmond en Beusichem staat als bonusproject het realiseren van een 'Koninginnegaard' centraal.

Ten oosten van Asch kan de gewenste landschapsversterking vorm krijgen in het bonusproject 'de nieuwe strooppot', een langzaamverkeerbrug over de provinciale weg waar deze de Aalsdijk kruist.

2.2.3 | Komgronden op de overgang naar de Regulieren (3): productie en zichtlijnen!

In deze polders staan de productiemogelijkheden voor weidebouw-bedrijven voorop. Hier zijn de omstandigheden voor melkveehouderij goed aanwezig. Er zijn weinig belemmeringen in de vorm van alternatieve grondgebruiksvormen, bewoning etc. Wel dient ook hier bestaande en zeker nieuwe bebouwing ingepast te zijn in het landschap. Verevening bij nieuwe ontwikkelingen biedt daartoe goede uitgangspunten.

De toegankelijkheid van dit gebied zal het agrarisch bedrijf en de natuur niet mogen storen, maar een aantal paden langs weteringen of kavelranden of over oude (te herstellen) kades met hier en daar een picknickplek is hier wel gewenst als recreatieve verbinding van Buren, Buurmalsen, Beusichem en Culemborg. Deze paden kunnen eventueel als groenblauwe dienst worden aangelegd en beheerd. Binnen het Hoge Veld vormt de Assche wetering een goede aansluiting.

Een aandachtspunt in de beleving is de afwisseling tussen zichtlijnen en coulissen bij de vormgeving van dit ensemble in aansluiting op de structuur van De Regulieren. Omdat het gebied aansluit op de Regulieren in de gemeenten Culemborg en Geldermalsen, en er een forse zandwinplas (Molenkampen) ligt aan de Beusichemse Broeksteeg, is er wellicht de mogelijkheid om komnatuur te ontwikkelen door middel van één of enkele landgoederen. Zo kan ook de doorgaande wandel- en fietsmogelijkheid die aansluit op De Regulieren en Buren worden gerealiseerd. Het landgoed hoeft niet per sé een woonfunctie te hebben, maar kan ook een bedrijfs- of een recreatieve functie krijgen,

mits dit niet leidt tot een onaanvaardbare druk op het wegennet of andere negatieve uitstraling heeft op het omliggende gebied. De landgoedontwikkeling dient ook de geplande waterbergingsfunctie te realiseren.

Landschapselementen

De landschapselementen in de komgebieden zijn van geheel andere aard dan die op de stroomruggen. In principe staat openheid voorop; een verdere verdichting van (hoogopgaande) landschapsstructuren is er niet gewenst. Wel zijn er mogelijkheden voor riet- en griendoevers. Plaatselijk kunnen bosjes voorkomen, maar dan als eilanden in de openheid zoals de bestaande eendekooien maar mogelijk ook als compacte omgeving van een griend- of kooigoed.

Wegen in de kommen worden geregeld begeleid door bomenrijen, vaak essen of populieren. Ze zorgen voor enige compartimentering van de open gebieden; ook hier is een verdere verdichting niet gewenst; anderzijds is er geen reden voor actief verwijderen, temeer daar ook de bewoners deze beplanting wel op prijs stellen.

Erfbepanting is afhankelijk van de wens van bewoners; voor zover er behoefte is moet worden gestreefd naar een compacte beplanting die de belijning van percelen volgt. Waar nieuwe open ligboxenstallen behoefte hebben aan maximale beluchting, kan hiermee rekening gehouden worden bij beplantingen, bijvoorbeeld door hoog opgaande bomen te gebruiken, die de wind deels juist onder de kronen door geleiden.

Te stimuleren landschapselementen:

- *kadepad: over kade, evt met natuurvriendelijke rietoever en evt. singelbeplanting tussen kavel en pad*
- *jaagpad: langs sloot of wetering met af en toe aanleg- of picknickplaats*
- *klompenpad met knot-essen*
- *regulerenpad: oost-westpad tussen singel (evt. op kade) en bomenrij evt. met onderbeplanting*

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m.

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dient landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening.

2.2.4 | Buren en ommelanden (4): historisch stadsgezicht

Het stadje Buren met bebouwing tussen het geboomte, met de kerktoren en molen als *landmarks*, is uit de weidse omgeving zichtbaar. Het is een waardevol historisch stadsgezicht. Dat dient vanuit zo veel mogelijk windstreken behouden te blijven of te worden hersteld. Dat betekent dat in de nabijheid van de stad het zicht op de stadswal en de Korne zichtbaar moet zijn en elementen die dat zicht hinderen zo veel mogelijk dienen te worden verwijderd.

Voor het zicht op Buren vanuit de wijdere omgeving zijn de routes

naar de stad vanuit de verschillende windstreken belangrijk.

(Z) Hier dient ingezet te worden op landgoedbos naar analogie met het bos aan de andere kant van Buren. Vanuit het zuiden dient in dat kader ook het historisch stadsgezicht verbeterd te worden door het aanbrengen van doornenroossingels langs kavelranden als groene dienst. Ook langs de randen van de nieuwbouwwijk De Lage Korn zijn dergelijke singels en zoomgaarden gewenst, ook om daarlangs een ommetje mogelijk te maken.

Aan de zuidzijde van Buren is een nieuwbouwwijk en een bedrijventerreintje gepland. Deze nieuwe ontwikkelingen, samen met de bestaande dienen te worden omkranst met een robuuste groene structuur. Landgoedontwikkeling ligt daarbij voor de hand, temeer omdat daar al een begin mee is gemaakt. Zo zou een statige bosgordel ook de zuidzijde van het stadje kunnen omkransen, net zoals dat aan de noordwestzijde het geval is. De krans moet bij voorkeur lopen van de Tielseweg, evt. de Korne tot de aansluiting op het reeds bestaande landgoed aan de Hulsterstraat. Omdat het hier om een robuuste en statige invulling gaat is een grootschalige opzet daarvan gewenst. Zo kan ook de volgens de Structuurvisie gewenste duidelijke afscheiding ontstaan met Erichem, waar de woonwijk verder naar toe groeit. De krans kan bestaan uit één of enkele landgoederen. Naast een robuuste bosstructuur dienen deze ook te bestaan uit hoogstamfruitbomen en lanen van nutsbomen of doornenroossingels, waarmee een ook recreatief interessant uitloopegebied kan ontstaan. Ook daarbij dient een landgoedachtige, kwalitatief hoogwaardig gebied ontstaan, vergelijkbaar met het kasteelpark aan de andere kant van de stad.

(N-O) De Aalsdijk is een essentiële voorwaarde geweest voor de ontwikkeling van het stadje Buren. Deze dwarsdijk beschermde het land ten westen ervan tegen het water dat vanaf het oosten het gebied in kon stromen als stroomopwaarts de rivierdijk door zou breken. Het stadje Buren lag dan ook strategisch aan deze dijk en aan een goede vaarverbinding naar de Linge via de Korne. Het noordelijkste deel van de Aalsdijk ten zuiden van de provinciale weg tot aan Boerderij Veldzicht ligt op een stroomrug. Vandaar dat daar langs de dijk ook boomgaarden en akkers liggen en er daar in tegenstelling tot het zuidelijker deel wel bebouwing aan de dijk staat. Op de Structuurvisie staat dat hier gezocht moet worden naar mogelijkheden voor landschapsversterkend bouwen en voor natuur en waterberging. Wellicht dat hier ook het principe van de overland-goederen kan worden toegepast met enkele nieuwe woonplekken aan de hogere delen langs het noordelijke deel van de Aalsdijk (zie ook: 5.2.2) als daarmee in het overland de oude kades of woonplekken in ere worden hersteld en natte hooilanden in lage delen van de boezem worden gerealiseerd. De Aalsdijk is tussen het stadje en de Aalswijksestraat voor een deel niet toegankelijk. Verder naar het noorden is de Aalsdijk wel openbaar toegankelijk. Het is van groot belang dat de openstelling van de hele Aalsdijk tot aan Buren er wel komt. Wellicht is dit via een groene dienstregeling te realiseren. Van Buren tot aan boerderij Veldzicht is de Aalsdijk een echte dijk met aan twee kanten een boezem: aan de oostkant die van de Mauriksche Wetering en de Ravenswaayse Wetering en aan de westkant die van de Meentwetering. Hier gaat de Aalsdijk door een komkleigebied. De populieren op

de Aalsdijk passen daar goed bij. De beplanting van de overige wegen kan hier op termijn verwijderd worden op rijen knotwilgen en knot-essen langs de sloten na. Zo komt vanaf het noorden Buren mooi in het zicht te liggen vanuit de open kom.

Ten westen van de Aalswijkseweg en ook ten westen van de Culemborgse weg zijn wellicht doornenroosingels als groene dienst te beheren om een aansluiting te krijgen op de openbare gronden van de nieuwe landgoederen aan De Nieuwe Steeg.

(N-W) De laanbeplanting van de Culemborgseweg is al bij 5.2.2. besproken. Het is wenselijk om de bestaande eikenlaan langs het fietspad aan te vullen met een rij linden in de oostelijke berm. De Nieuwe Steeg vanaf Buurmalsen kan als royale entree van Buren vanaf het westen worden beplant. Dat sluit ook goed aan op de landgoedontwikkeling die hier plaatsvindt.

(Z-W) De Korne vormt aan de zuidkant van de stad langs de stadswal een soort stadsgracht. Bouw hier voort aan en op de lopende projecten langs de Korne en voor de historische kern van Buren.

Te stimuleren landschapselementen:

- (Z en NW) pad met singel (evt tweezijdig) van Hondсроos en Sleedoorn
- (Z) zoomgaard van nutsbomen in gras bijv. langs dorpsrand
- (NO) Aalsdijkpad
- (W) dreef van meerdere rijen linden langs de weg
- (Z en NO) bospercelen als onderdeel van nieuwe landgoederen of buitenplaatsen

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 10% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Landschapsversterkend bouwen: in dit deelgebied ligt een landschapsversterkingszone (4) volgens de Structuurvisie tussen de bebouwde kommen van Buren en Erichem. Daar staat als bonusproject het realiseren van een 'Koninginnegaard' centraal met het behoud en herstel van de kromakkers om Erichem als aandachtspunt.

2.2.5 | **Stroomrug van Erichem en Kerk Avezaath (5):**

Buiten de dorpen zijn de stroomruggen in de eerste plaats productieve grond voor fruitteelt en akkerbouw. Tussen die bedrijven door kunnen vanuit de dorpen langs kavelranden cultuurhistorische plekken en relictten worden ontsloten. Hiertoe kunnen grondeigenaren op vrijwillige basis als groene dienst nutsboompaden, kromakkerranden of doornenroosingels met een pad erlangs aanleggen en (laten) beheren.

Ontwikkel ook hier een laanbeplanting die tot monumentale proporties kan uitgroeien tussen Buren en Zoelen via Erichem en Kerk Avezaath, die de dorpen en het stadje aaneen rijgt.

De escomplexen dienen uiteraard open gehouden te worden, om de beroemde kromakkers zichtbaar en beleefbaar te houden. Waar nodig dienen hiertoe nieuwe doorgaande paden aangelegd te worden. Dit bijzondere gebied verdient aandacht voor zijn cultuurhistorie, niet

alleen als toeristisch-recreatief kapitaal, maar ook bij ontwikkelingen er omheen.

Te stimuleren landschapselementen:

- akkerrandpad
- dreefgaard: pad met enkele verspreide fruitbomen en (vlecht) hagen
- dorpsgaard bij entree dorp
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (en eventueel knot-essen) langs flauwe oever van waterloop

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dient landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening.

2.2.6 | **Het Nieuwland (6):**

Hier staan de productiemogelijkheden voor weidebouwbedrijven voorop.

De toegankelijkheid van dit gebied zal het agrarisch bedrijf niet mogen storen, maar enkele paden langs kavelranden is hier wel gewenst als recreatieve verbinding van Erichem met Het Riet. Deze paden kunnen eventueel als groenblauwe dienst worden aangelegd en beheerd.

Te stimuleren landschapselementen:

- kadepad: over kade, evt met natuurvriendelijke rietoevers
- laarzenpad langs slootrand
- knotpad: smal, met knotwilgen of knot-essen door nat hooiland
- 't Rietpad: pad tussen singel en bomen rij evt. met onderbeplanting

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m.

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dient landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening.

2.2.7 | **Woerd, Het Riet en De Aardkuil langs de Linge (7): Verzilver de ruilverkaveling en geef de Linge slingers**

In het kader van de ruilverkaveling is een patroon van kavelranden met beplanting aangelegd en in eigendom van het Staatsbosbeheer gegeven. De gemeente beheert deze landschapselementen. Zorg voor betere aansluitingen op de dorpen, maar ook op een pad dat over de zomerkade met de Linge meeslingert.

Deze paden kunnen eventueel als groenblauwe dienst worden aangelegd en beheerd.

Speciale aandacht verdienen de 'Lingelandjes' bij de monding van de Korne in de Linge. Dit kunnen mooie uitzichtpunten zijn. Ook bij het geschikt maken van de kavels langs de Linge voor waterberging dient

echter zeer subtiel en met aandacht voor detail te werk gegaan te worden. Dit kleinschalige landschap is zeer gevoelig voor verromming!

Te stimuleren landschapselementen:

- 't Rietpad: pad tussen singel en bomen rij evt. met onderbeplanting
- Lingeslinger: pad met enkele verspreide fruitbomen en (vlecht) hagen
- Lingeslinger: pad over zomerkade van de Linge
- Lingemeent: openbaar toegankelijke weide evt. met fruitbomen

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dient landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening.

2.2.8 | Zoelen en omgeving (8): De motte en de oorsprong van de Linge vanaf de Dode Linge en van de Soel in het dubbellint; Lingelandjes in het zuiden

Buiten het dorp zijn de stroomrug en de oeverwal van de Linge in de eerste plaats productieve grond voor fruitteelt en akkerbouw. Tussen die bedrijven door kunnen vanuit het dorp langs kavelranden cultuurhistorische plekken en relictten worden ontsloten. Hiertoe kunnen grondeigenaren op vrijwillige basis als groene dienst nutsboompaden of doornenroossingels met een pad erlangs aanleggen en (laten) beheren. Ook de nieuwbouw kan met zoomgaarden omzoomd worden en het startpunt zijn voor ommetjes langs jonkheersingels en jonkvrouwgaarden.

Aan de noordkant van het dorp verdienen de motte en de oorsprong van de Linge vanaf de Dode Linge en van de Soel in het dubbellint speciale uitwerking in projecten. Die kunnen vooral gericht zijn op communicatie, maar zeker ook tot concrete - maar subtiële - ingrepen in het landschap. Beide kunnen Zoelen toeristisch meer op de kaart zetten.

Te stimuleren landschapselementen:

- jonkvrouwgaard bij entree dorp
- dreefgaard: pad met enkele verspreide fruitbomen en (vlecht) hagen
- jonkheersingel: pad langs singel van Hondroos en Sleedoorn
- dreef van meerdere rijen linden

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 10% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dient landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening.

3 Te beschermen waarden

De kaarten in dit hoofdstuk zijn voor een deel ontleend aan informatie van de website van de provincie Gelderland (www.gelderland.nl). Deze informatie kan op het moment dat u dit werkboek gebruikt gewijzigd zijn. Gaat u dus bij het gebruik van de informatie altijd na of er wijzigingen zijn. De gemeente Buren is u hierbij graag van dienst.

Bestaande waarden

Als er een initiatief in het landelijk gebied op stapel staat, wordt het 'ensemblewerkboek' van het betreffende deelgebied erbij gepakt en de plaats van het initiatief wordt opgezocht op de 'bestaande waardenkaart'.

Daaruit blijkt bijvoorbeeld dat er op de plaats van het initiatief aardkundige en archeologische waarden aanwezig zijn, of een oude rand van een es aanwezig is met restanten van beplanting. De bestaande landschapswaarden zijn soms wettelijk beschermd. Maar ook andere waarden dienen gerespecteerd te worden. Waar dit onmogelijk is, dient passende compensatie plaats te vinden: 'voor wat hoort wat'. Dit principe (verevening) én de 'bestaande waarden' dienen in principe vastgelegd te worden in het bestemmingsplan. In voorkomende gevallen en zolang deze werkwijze nog niet is geïmplementeerd in het geldend bestemmingsplan, zou dat ook een (al dan niet juridisch harde) voorwaarde kunnen zijn voor medewerking aan bestemmingswijzigingen of andere vergunningsprocedures.

Uitwerking en kaarten

In het hoofdstuk te beschermen waarden is eveneens in vier deelkaartjes aandacht besteed aan:

- kaart 1: aardkundige waarden: Provincie Gelderland - streekplan, themakaart 12; en grondwaterwinning en -beschermingsgebied: wateratlas Provincie Gelderland (<http://geodata2.prv.gelderland.nl/apps/wateratlas/>). Hiermee dient rekening te worden gehouden bij graafwerkzaamheden of mogelijke invloed op of aantasting van het grondwater.

- kaart 2: archeologische waarden: atlas cultuurhistorische waarden van de Provincie Gelderland (<http://geodata2.prvgld.nl/apps/chw/>) - kaartlagen:

- . Archeologie - archeologisch verwachte waarden
- . Archeologie - archeologische vindplaatsen.

Bij een hoge verwachtingswaarde dient men onderzoek te plegen wanneer graafwerkzaamheden aan de orde zijn.

- kaart 3: landschapshistorie en monumenten: atlas cultuurhistorische waarden van de Provincie Gelderland (<http://geodata2.prvgld.nl/apps/chw/>) - kaartlagen:

- . Historische geografie - historisch geografische lijnen;
- . Historische geografie - historisch geografische waardering;
- . Historische bouwkunde - monumenten.

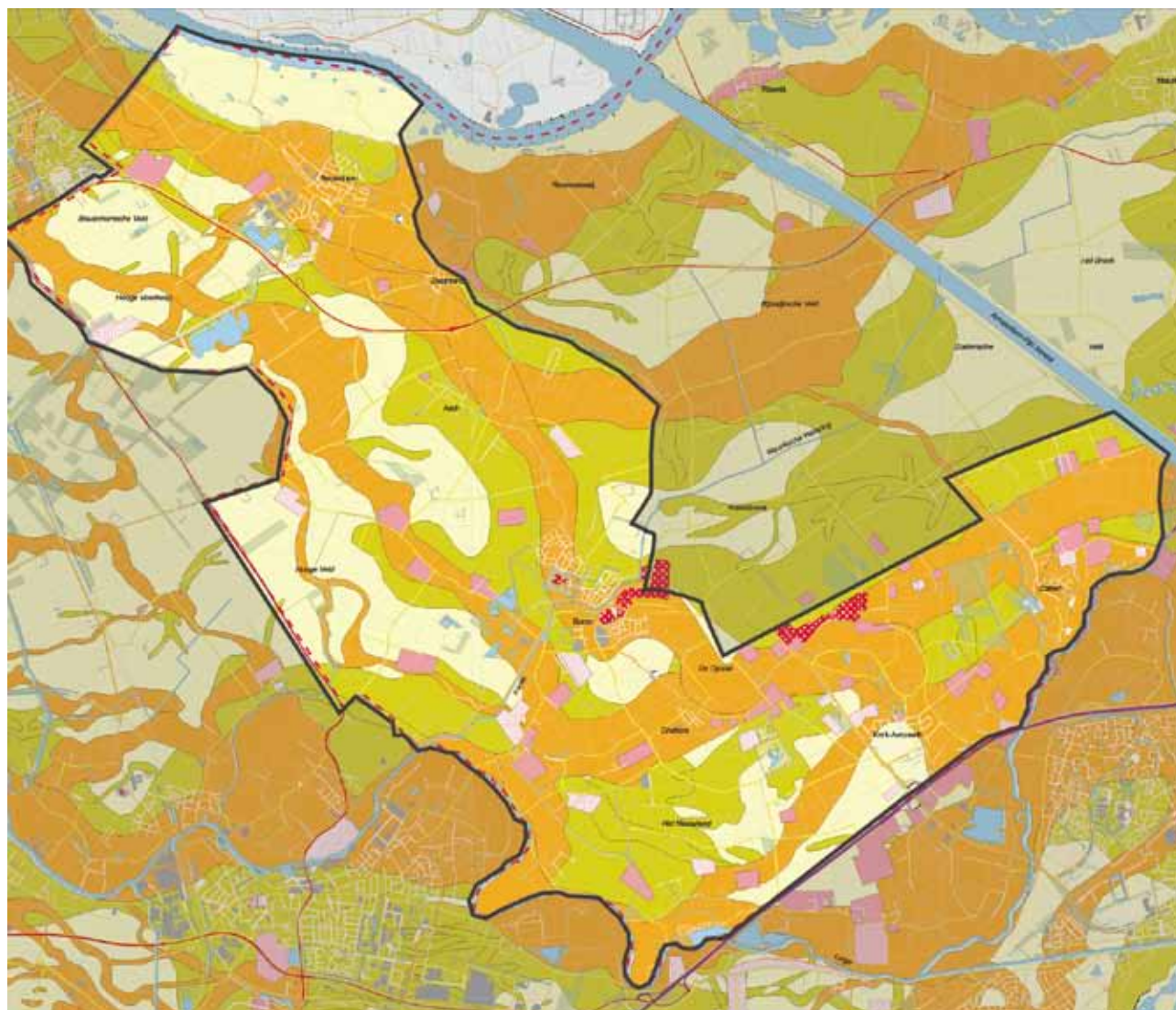
Bij de ontwikkeling van het landschap dienen deze waarden te worden gerespecteerd, en kunnen ze bovenal aanknopingspunten vormen voor regionale karakteristieken.

- kaart 4: bestaande landschapselementen: deze informatie is ontleend aan de digitale topografische bestanden (copyright Topografische Dienst) op basis van de 1:10.000 kaart (top10-vectorbestanden).

Het zijn dus de elementen die op de topografische kaart voorkomen en ze zijn niet in het veld geïnventariseerd. De legenda is voor het doel van het LOP ontworpen.

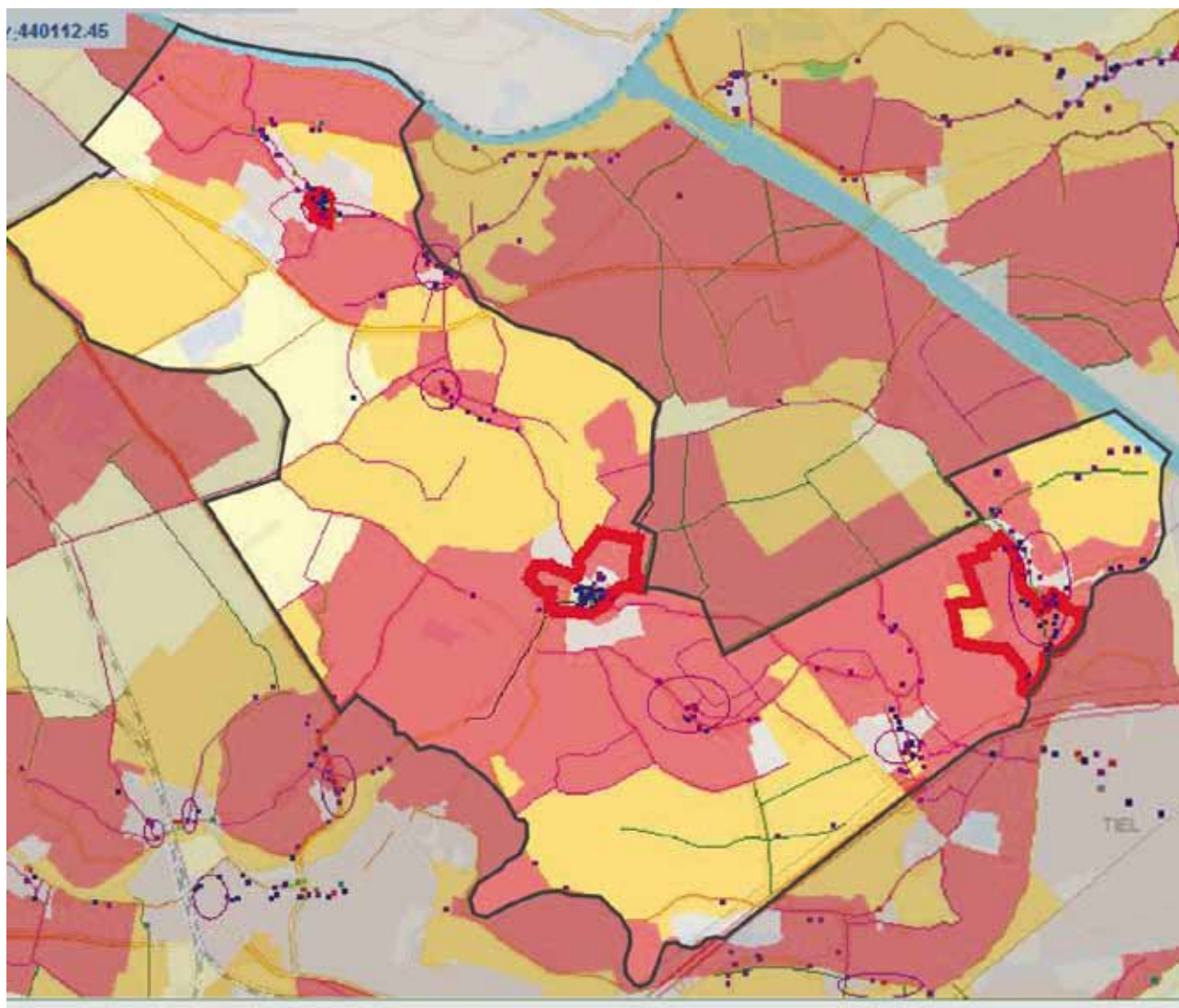
Daarnaast zijn de natuurparels opgenomen, zoals die door Staring Advies zijn geïnventariseerd (KISAL). Zie de kantlijn hiernaast voor een aanduiding per deelgebied (zie de functiekaart voor nummering).

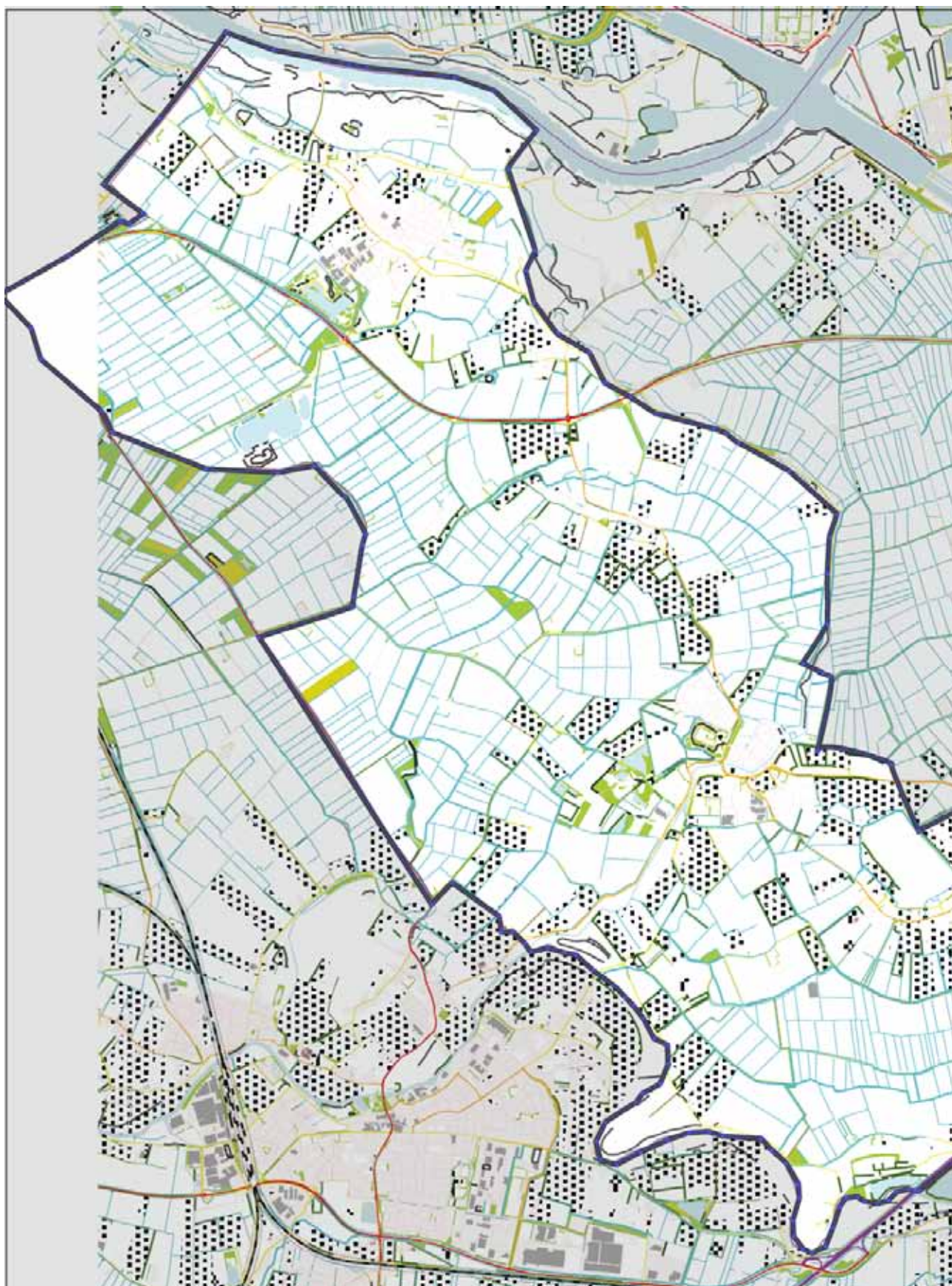
2. archeologische monumenten
en waarden

monumenten	waarden
 terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd	 hoog
 terrein van hoge archeologische waarde	 middelhoog
 terrein van archeologische waarde	 laag
	 water

3. landschapshistorie en monumenten (zie verder: <http://geodata2.prvgld.nl/>)

4. landschapselementen

lijnelementen

- sloot breedte < 3m
- sloot breedte 3-6m
- haag?
- bomenrij?
- talud/ wal/ kade
- hoofdweg
- regionale weg

vlakvormige elementen

- fruitkwekerij
- loofbos
- populierenboss
- water

4 Te ontwikkelen kwaliteiten

In dit hoofdstuk te ontwikkelen kwaliteiten (o.a. gebaseerd op de Structuurvisie 2009-2019) is in drie deelkaartjes aandacht besteed aan:

- kaart 5: Themakaart Wonen en werken

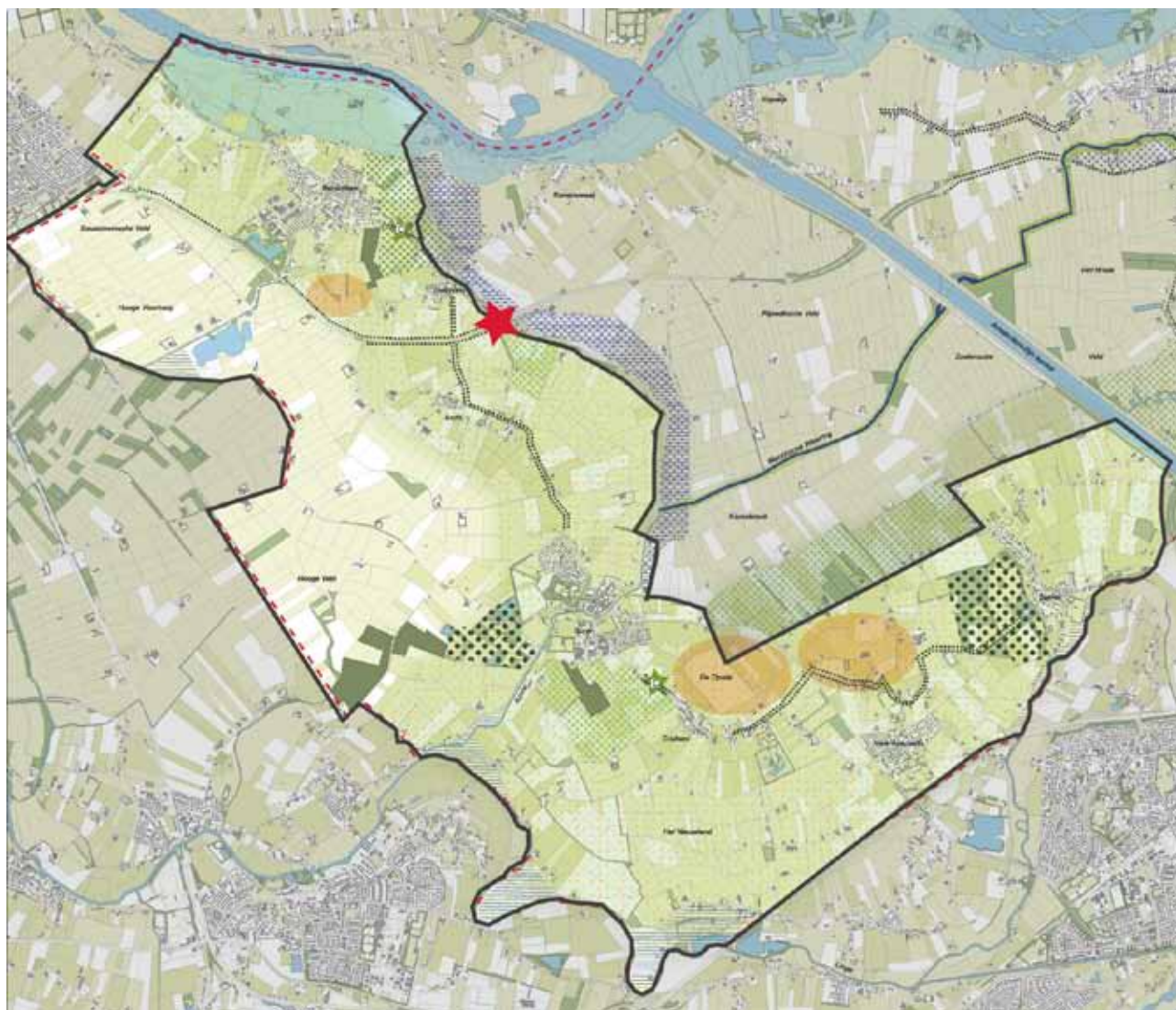
- landschappelijke versterkingszones
- harde en zachte contouren
- ontwikkellocaties landschappelijk inpassen
- windmolens

- kaart 6: Themakaart Bezoeken en beleven

- categorie Landschap en groen
- categorie Recreatie
- creëren groene buffer
- gewenste ommetjes
- landschappelijke pijnpunten aanpakken
- landschappelijk waardevolle zichtlijnen (zie ook kaart Visie Landschap op p. 75 van Structuurvisie)
- recreatieve ontwikkelingen ??
- projecten die goed gelokaliseerd kunnen worden
- centrumontwikkelzone recreatie en ontgrondingen
- recreatieplas landschappelijk inpassen
- bijzondere recreatieve mogelijkheden landschappelijk inpassen
- ontwikkelzone cultuur en recreatie
- creëren groene buffer

- kaart 7: Themakaart Landschap natuur en water

- categorie Landschap en groen
- categorie Natuur
- eenheden Natuurbeheersplan 2011 gegroepeerd: agr. nat.beheer, nieuwe natuur, bestaande natuur, ecol verb z, landschapspakketten

7. water en landschap

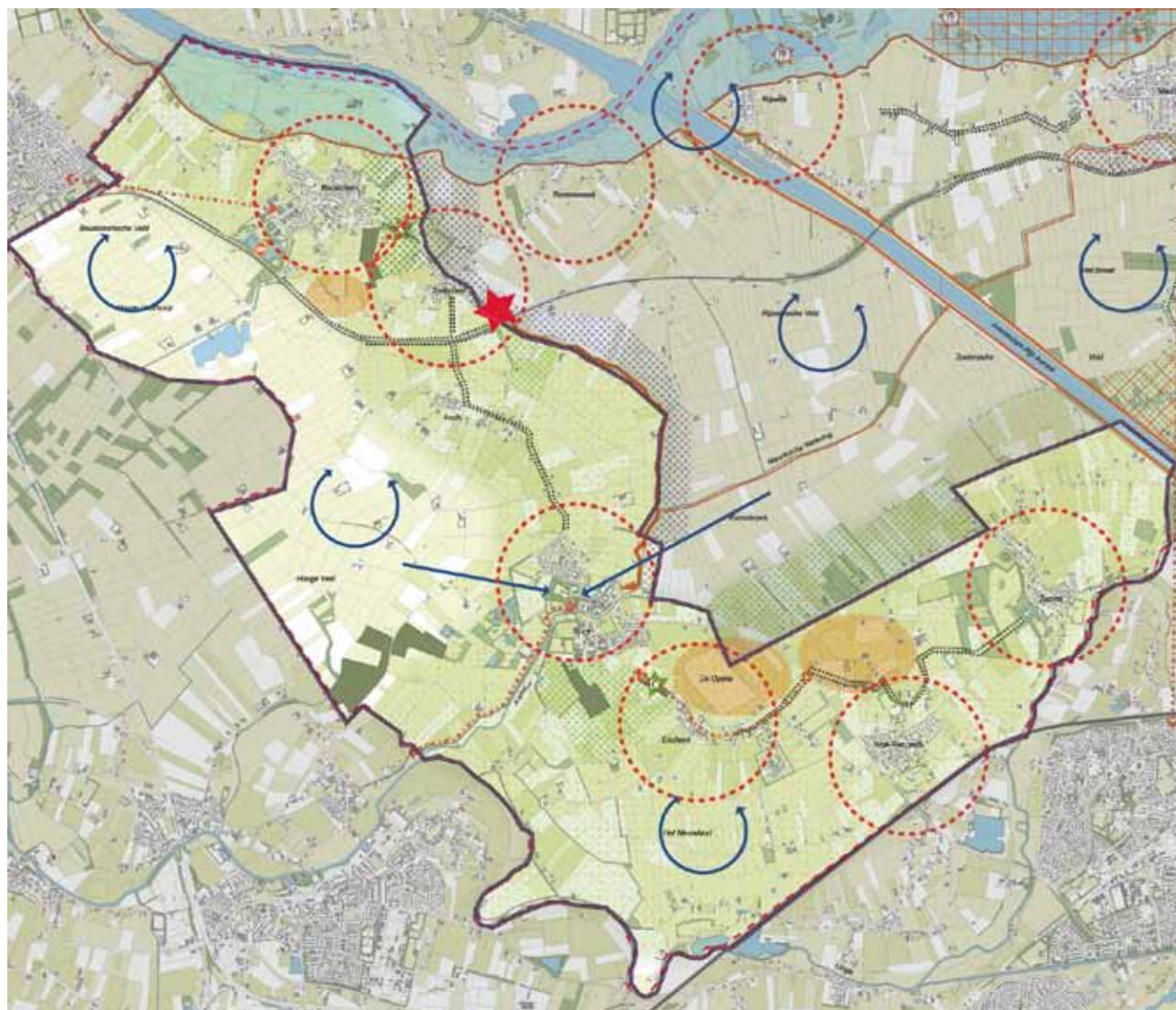
creëren groene buffer

bos en natuur

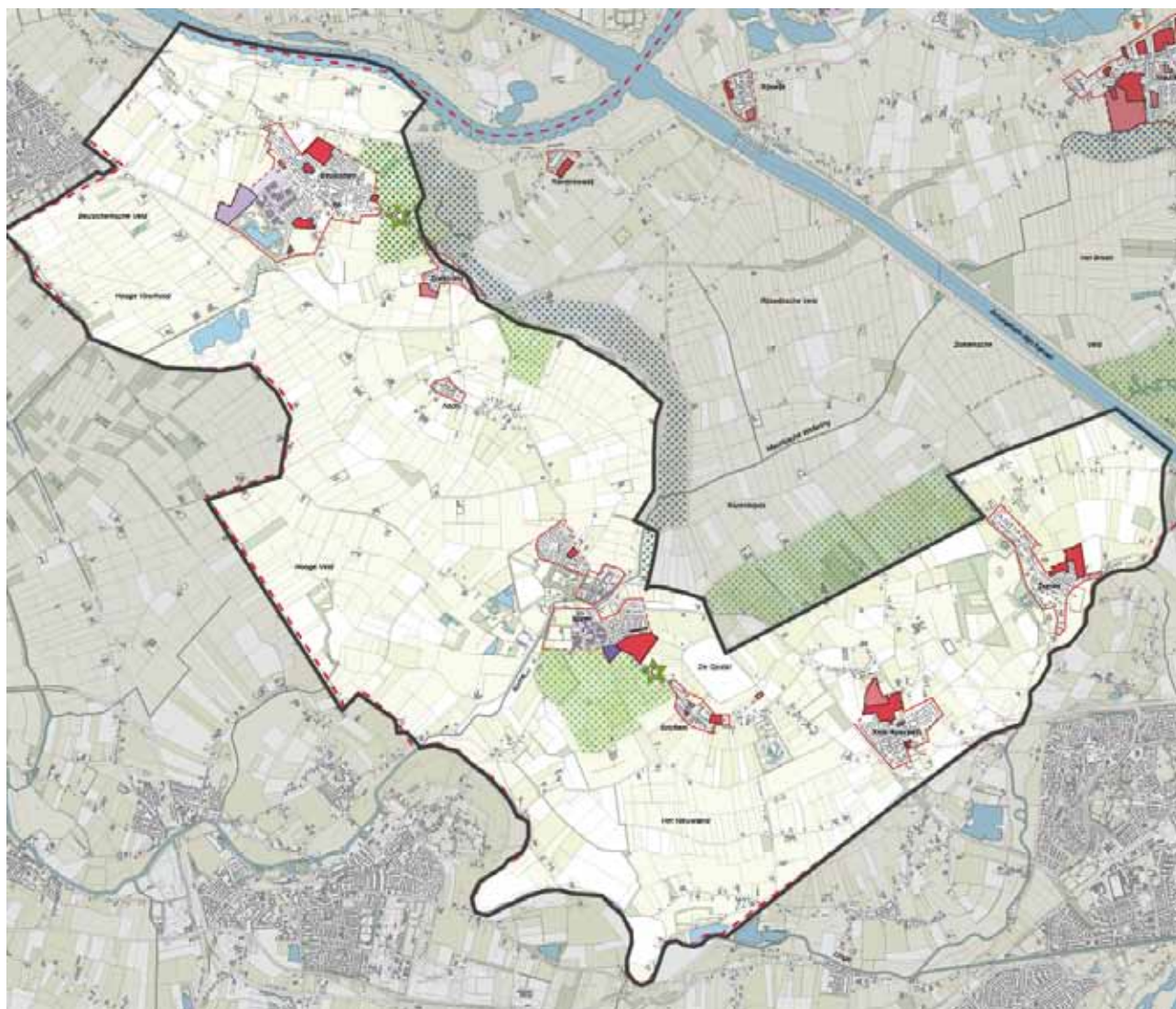
ontwikkelzone natuur en waterberging

6. bezoeken en beleven

	uiterwaarden		creëren groene buffer
	kromakker/esdek		recreatieve verbinding
	landgoed		versterken fietsverbinding
	bestaande laanbeplanting		gewenste dorpsommetjes
	versterken laanstructuur		landschappelijk pijnpunt
	ontwikkelzone cultuur en recreatie *		
	openheid en zichtlijnen		

* landschappelijk inpassen

7. wonen en werken

harde contour

zachte contour

ontwikkellocatie woningbouw tot 2010*

ontwikkellocatie woningbouw na 2010*

bestaand bedrijventerrein

ontwikkellocatie bedrijventerrein tot 2015*

ontwikkellocatie bedrijventerrein na 2015*

creëren groene buffer

landschappelijke versterkingszone
'rivieroeverwallen' (zie hoofdstuk 6)landschappelijke versterkingszone
'stroomruggen' (zie hoofdstuk 6)

* landschappelijk inpassen

5 Mogelijke instrumenten en regelingen

5.1 | Open voor samenwerking en betrouwbaar

De gemeente zal zich in de geest van het LOP actief opstellen ten opzichte van mensen, instanties en bedrijven om ze te stimuleren met hun initiatieven aan te sluiten bij de landschapsvisie.

De gemeente wil initiatiefnemers zoals agrarisch ondernemers, mensen die in het buitengebied willen wonen en dorpsbewoners inspireren hun eigen initiatieven op de goede plekken en aansluitend op de gewenste landschapsontwikkeling te laten landen.

Gemeente en initiatiefnemers zoeken samen naar een aansluiting bij de karakteristiek van hun eigen landschap. Verevening kan privaats profijt en publiek belang samen op laten gaan. De landschaps-ensembleboeken bieden daarvoor een handleiding.

Het is van groot belang dat de gemeente zich een betrouwbare overheid toont met dit LOP. Hiertoe dient een goede organisatie voor de begeleiding van initiatieven opgezet te worden. Bij het nader bekijken van de mogelijkheden kan een landschapsfonds een ideaal middel blijken (zie hoofdstuk 6).

5.2 | Stimuleringsregeling landschapselementen

In dit LOP worden per deelgebied ambities en soorten gewenste typerende landschapselementen genoemd. De ambitie is om tussen 5 en 10% van het totale areaal aan buitengebied uit dergelijke landschapselementen te laten bestaan. Met name op terreinen die niet bij de landbouw in gebruik zijn komen nu reeds relatief veel landschapselementen voor, zoals wegbeplantingen, bosjes en natuurterreinen, erfbeplantingen, etcetera.

Het LOP wil met name agrariërs stimuleren de mogelijkheden de landschappelijke ambities van het LOP mee te realiseren en daaraan een stuk inkomen over te houden. Er kan gekozen worden voor de ambitie om 3% van het agrarisch grondgebied in de Gemeente Buren een landschappelijke functie te geven.

Het agrarisch grondgebied beslaat momenteel ongeveer 11.653 ha. 3% daarvan is 350 ha. Bij een gemiddelde breedte van 7 m spreken we over 500 km aan bomenrijen, hagen, wandelstroken, rietoevers enzovoorts.

In de systematiek van de groenblauwe diensten is het mogelijk om een vergoeding te geven voor de grond (een agrariër produceert dan geen gras of andere gewassen, maar "landschap"). Daarnaast zijn er vergoedingen voor beheer. Ook aanleg kan apart vergoed worden. Een groot deel daarvan wordt door de Provincie bekostigd.

Het bedrag dat de gemeente voor de groenblauwe diensten bijeen kan brengen dient aangevuld te worden. Hiertoe zijn ook Provinciale regelingen in ontwikkeling. Dat bedrag komt dan praktisch geheel ten goede aan agrariërs die het voor een groot deel ook weer in de streek investeren voor het beheer en onderhoud van het landschap. De verwachting is dat ook het Gemeenschappelijk LandbouwBeleid van de Europese Unie hier veel meer nadruk op zal gaan leggen en deze regeling dus de weg effent voor een efficiënte overgang van de agrarische sector naar dit beleid.

Daarnaast draagt het direct bij aan een aantrekkelijk landschap, waarvan de recreatieve ontwikkeling in het gebied zeker ook profiteert: bloeiende (hoogstam)boomgaarden, hagen, wandelpaden en bomen-

rijen zorgen ervoor dat zowel recreanten van buitenaf als de eigen bevolking kan genieten in het buitengebied van Buren.

5.3 | Regeling 'nieuwe landgoederen'

In de gemeente is reeds langer een regeling voor het stichten, aanleggen en duurzaam beheren van nieuwe landgoederen van kracht. Als een initiatiefnemer aan een aantal voorwaarden voldoet krijgt deze medewerking van de gemeente bij het realiseren van een beperkt aantal woningen. Die voorwaarden bestaan ondermeer uit de realisatie en het beheer van 10 hectare nieuwe natuur, een landschapsontworp van kwaliteit en een landschappelijke inpassing van de nieuwe bebouwing.

5.4 | Zoekzones landschapsversterkend bouwen

In het kader van dit LOP is het beleid uitgewerkt voor de landschapsversterkingszones zoals die zijn aangegeven in die Structuurvisie. Dit beleid met landschapsversterkingszones bouwt voort op de planvorming die de laatste in regionaal verband wordt ontwikkeld.

Deze beleidsnotitie is afgestemd op de reeds bestaande gemeentelijke regeling voor Nieuwe Landgoederen. Anders dan bij nieuwe landgoederen, waar het in de eerste plaats gaat om hectares nieuwe natuur, gaat het bij de landschapsversterkingszones niet in de eerste plaats om de aanleg van nieuw bos of nieuwe natuur. De opgave is breder dan dat.

Het gaat hier om de versterking van het landschap als geheel, dus ook om de esthetische betekenis, om de belevingswaarde en om de functie voor de gebruikers van het landschap. In deze notitie wordt deze brede opgave gebiedsgericht uitgewerkt.

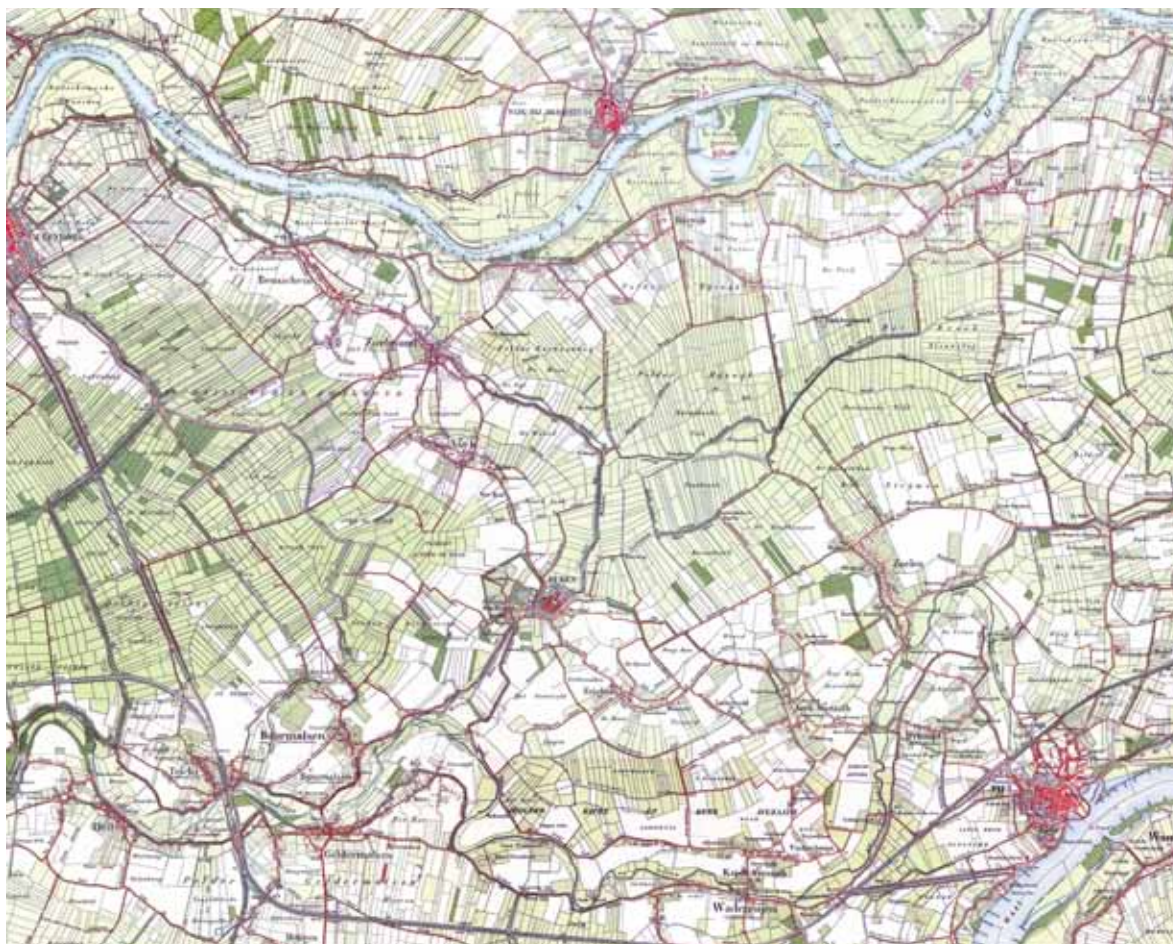
Het beleid voor de zoekzones landschapsversterkend bouwen heeft als doel om verspreid over de komende 10 jaar, behalve de overkoepelende landschapsverbeteringsopgaven, ook een aantal voor het landschap belangrijke bonusprojecten te laten realiseren. Hierbij wordt ingespeeld op particuliere initiatieven.

Bouwen op slechts enkele plekken

Idee achter het systeem is dat landschapsversterking mogelijk gemaakt kan worden door in het buitengebied woonbebouwing toe te staan - onder specifieke voorwaarden en op een beperkt aantal daarvoor geschikte plaatsen, bij voorkeur in de zoekzones. Enerzijds zal die nieuwe bebouwing en het erf een versterking van het landschap moeten betekenen. De kwaliteit van de inpassing in het landschap wordt getoetst aan het vigerend beleid en de welstand. Anderzijds dient de initiatiefnemer - eerst - een bijdrage te leveren aan de volgens de Structuurvisie en het LOP gewenste landschapsverbetering buiten de bouwkegel en het erf.

5.5 | Overige regelingen

- Subsiestelsel Natuur en Landschap (SNL); via Provincie Gelderland. Dit stelsel is nog maar gedeeltelijk in werking en is de opvolger van Programma Beheer met de Provinciaal Subsiestelsel Natuur (PSN) en de het Provinciaal Subsiestelsel Agrarisch Natuurbeheer

Vergelijk ter inspiratie eens de topografische kaart rond 1900 (boven) die van 2007 (onder).

(PSAN). Onder dat laatste is het ook mogelijk voor landschapselementen subsidie te ontvangen. In 2011 is de regeling in Gelderland tijdelijk opgeschort voor nieuwe landschapsprojecten.

- regeling Gemeentelijke Landschapsprojecten voor wegwerken van éénmalig achterstallig onderhoud of nieuwe investeringen in het landschap: via Gemeente Buren, gesubsidieerd door de Provincie Gelderland
- Tenslotte is er de hoop dat ook in de nieuwe opzet van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) van de Europese Unie een stimulans uitgaat naar landschappelijke waarden in het agrarisch cultuurlandschap. Dat is echter op dit moment nog onduidelijk.

Natuurlijk zijn er nog andere mogelijkheden. Voor kleine projecten kan soms particuliere financiering plaatsvinden. Ook kunnen soms landschapsprojecten worden gerealiseerd door meekoppeling met ingrepen in bijvoorbeeld infrastructuur door rijk, provincie, gemeente of waterschap. Voor grote projecten kan ook gezocht worden naar andere financieringsmogelijkheden, bijvoorbeeld Leader+. De mogelijkheden om via het Nationaal Landschap of het Provinciaal waardevol landschap middelen te verkrijgen zijn ten tijde van de opstelling van dit LOP niet groot.

6 Bonusprojecten bij de zoekzones voor landschapsversterkend bouwen

6.1 | Inleiding

Het beleid voor de zoekzones landschapsversterkend bouwen heeft als doel om verspreid over de komende 10 jaar, behalve de overkoepelende landschapsverbeteringsopgaven, ook een aantal voor het landschap belangrijke bonusprojecten te laten realiseren. Hierbij wordt ingespeeld op particuliere initiatieven.

Bouwen op slechts enkele plekken

Idee achter het systeem is dat landschapsversterking mogelijk gemaakt kan worden door in het buitengebied woonbebouwing toe te staan - onder specifieke voorwaarden en op een beperkt aantal daarvoor geschikte plaatsen, bij voorkeur in de zoekzones. Enerzijds zal die nieuwe bebouwing en het erf een versterking van het landschap moeten betekenen. De kwaliteit van de inpassing in het landschap wordt getoetst aan het vigerend beleid en de welstand. Anderzijds dient de initiatiefnemer - eerst - een bijdrage te leveren aan de volgens de Structuurvisie en het LOP gewenste landschapsverbetering buiten de bouwkaal en het erf.

Investeren in landschap in ruil voor woningbouw

Deze visie maakt het mogelijk om het gewenste doel, het versterken van het landschap, te koppelen aan het vrijkomen van financiële middelen als gevolg van woningbouw. Er zijn mogelijkheden om op daarvoor aangewezen plekken woningen te bouwen indien de initiatiefnemer bereid is om het landschap te versterken. In principe gebeurt dat rechtstreeks: diegene die de bebouwing realiseert zorgt ook voor realisatie van de landschappelijke versterking. Dit dient te gebeuren volgens de richtlijnen die in deze notitie (als onderdeel van het LOP) beschreven staan. In bijzondere gevallen kan de prestatie in natura (aanleg landschap) vervangen worden door een financiële bijdrage aan het landschapsfonds van de gemeente. Met deze middelen realiseert de gemeente vervolgens de doelen zoals in het LOP beschreven staan. In het uitvoeringsprogramma staat welke projecten dit de komende 4 jaar zijn.

Voortbouwen op vigerend beleid nieuwe landgoederen

Aan initiatiefnemers wordt gevraagd om een bedrag van ca. 90.000 euro (per woning) te investeren in het landschap. Dit bedrag is gerelateerd aan de waarde van de prestatie die een initiatiefnemer voor een nieuw landgoed volgens het vigerende gemeentelijke beleid dient te leveren. Om aanpassingen van het prijsniveau mogelijk te maken wordt hiervoor een stelsel met bonuspunten ingevoerd. Per wooneenheid dienen 100 bonuspunten gehaald te worden.

Het is geen doel op zich om in de landschapsversterkingszones een hele reeks aan woongebouwen te realiseren, zeker niet op plekken waar dat misstaat, of op een manier die niet bij het landschap past.

Bonuspunten kunnen verdiend worden door een bijdrage aan de landschapsversterking te leveren:

- * door het realiseren van een aantal projecten die voortkomen uit de Structuurvisie
- * door een versterking van de landschapsstructuur door aanleg en beheer van landschapselementen aanvullend op zo'n project.

Bonuspunten voor specifieke bonusprojecten

In de LOP-notitie over de zoekzones staan enkele projecten omschreven die veelal rechtstreeks aan één of meerdere zoekzones zijn te koppelen zijn en zijn gebaseerd op de Structuurvisie Buren 2009-2019. Een initiatiefnemer kan door realisatie van zo'n project bonuspunten verdienen.

De bonusprojecten zijn te verdelen over drie thema's:

- * *Koninginnegaarden* als invulling van de gewenste groene buffers tussen dorpen;
- * *Langzame routes en overbruggingen van het snelverkeer* als manier om de gewenste recreatieve verbindingen en fietsverbindingen en daaraan gekoppelde voorzieningen te realiseren;
- * *Leefbare linten* als werkwijze om de leefbaarheid en de eigenheid van de buurtschappen bij Ingen en Lienden een impuls te geven.

Bonuspunten voor landschapselementen uit het bouwpakket

Aanvullend op de bonusprojecten zijn er bonuspunten te behalen door het duurzaam regelen van de aanleg en het beheer van landschapselementen die zorgen voor:

- * dooradering van het productielandschap met natuur die in (agrarische) bedrijfsvoering past of er zelfs bedrijfseconomisch een aanwinst voor is;
- * vergroten van de toegankelijkheid voor 'langzaam verkeer' van het landschap (bijvoorbeeld dorpsommetjes);
- * voorsorteren op de klimaatverandering, wat zich met name uit in de wateropgave voor het gebied volgens de reeks, vasthouden, vertragen, (tijdelijk) bergen;

Altijd een groen erf met kwaliteit

Als eis geldt altijd dat het private erf met de bouwkaal (0,25 – 1,00 ha) ingepast wordt in het landschap met voor het deelgebied kenmerkende inrichtingselementen (zie ensemblewerkboeken). Het erf met bouwkaal telt dus niet mee voor de te behalen bonuspunten.

In het landschapsensemble Buren's historisch rivierenlandschap liggen twee zoekzones waar een Koninginnegaard of Leefbaar lint wordt voorgesteld.

Een belangrijke langzame routes en overbrugging in dit landschapsensemble loopt over de Aalsdijk. Een in het oog springend onderdeel daarvan is 'de nieuwe strooppot': een langzaam-verkeerbrug over de provinciale weg daar waar deze de Aalsdijk kruist.

De kwaliteit van het erf (ruimtelijk, landschappelijk en architectonisch) wordt getoetst op drie niveaus:

1. op het niveau van het landschap biedt deze notitie randvoorwaarden voor de lokatiekeuze;
2. op het niveau van het erf, bieden de werkboeken bij het LOP richtlijnen voor de inpassing in het landschap;
3. op het niveau van het gebouw is de welstandsnota toetsingsinstrument en biedt deze notitie inspiratie. Eén wooneenheid staat voor max 750 m3 inhoud.

Het gaat erom dat eerst het landschap versterkt wordt

en dat als bonus daarvoor

op een zeer beperkt aantal plekken

een beperkt aantal wooneenheden

kunnen worden gerealiseerd

op zo'n manier dat het in het landschap en bij de bedrijvigheid eromheen past.

6.2 | Koninginnegaard met uitzicht bij de driesprong (zoekzone Beusichem)

In deze zoekzone kan één van de vier 'Koninginnegaarden met ap-peltjes van Oranje' gerealiseerd worden door het aanleggen van een aubadeplaats in vorm van een boomgaardje met een uitzichtpunt over het agrarisch cultuurlandschap naar de Aalsdijk/Schaarsdijk op de driesprong. Zo kan bewerkstelligd worden dat hier een groene buffer tussen de dorpen duurzaam in stand wordt gehouden.

Zo kan het 'belvedere' op de driesprong van Dorpsstraat, Molenweg en Schaardijksweg als fraaie scherpe (groene) afronding van de Beusichemse dorpsrand versterkt en verbijzonderd, worden.

De bedoeling is om zo van de oostelijke en noordelijke dorpsrand van Beusichem een actieve betekenisvolle ruimte te maken. Deze ruimte (tussen de Lekdijk, Schaardijkseweg en de Engweg) blijft in de basis agrarisch, maar moet toegankelijk worden gemaakt voor omwonenden en zo open mogelijk blijven.

De mogelijkheid om de schoonheid van het landschap bij deze oranje-gaard te ervaren kan nog worden versterkt door het aanleggen en beheren van een samenhangend patroon van (eenvoudige) wandelpaden en landschapselementen (dreefgaarden) vanuit de gaard naar het dorp, de Lekdijk, Schaardijkseweg (over het noordelijkste deel van de Aalsdijk) en Engweg (evt tot en langs waterloop).

Op deze manier moet voorkomen worden dat de bebouwing van Beusichem en Zoelmond aan elkaar groeit door naast een groene afronding van beide dorpen, ook de bermen van de weg, in het tussengebied, vrij te maken van andere dan laanbeplanting. Het verwijderen van heesters zal de ervaring van uitzicht, als een 'pauze' maximaliseren. Daarbij is het van belang om de (agrarische) kavels tussen de dorpslinten van Beusichem en Zoelmond als open ruimte te beheren met blijvende zichtlijnen tussen de erven door naar het omliggend landschap.

A. Opgave:

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op het creëren van een betekenisvolle (toegankelijke, open en karakteristieke) ruimte tussen de oostelijke en zuidelijke dorpsrand en de Lekdijk, Schaardijkseweg en Engweg en het duurzaam voorkomen dat de bebouwing van Beusichem en Zoelmond aan elkaar groeit.

B. Hoe:

1. Door de aanleg van een aubadeplaats in een koninginnegaard versterken van het 'belvedere' op de driesprong van Dorpsstraat, Molenweg en Schaardijksweg als fraaie scherpe (groene) afronding van de twee dorpslinten.
2. Aanleggen en beheren samenhangend patroon van (eenvoudige) wandelpaden en landschapselementen vanuit het dorp naar de dijk, Schaardijkseweg en Engweg (evt tot en langs waterloop).
3. Duurzaam in standhouden beheren van de kavels tussen de dorpslinten van Beusichem en Zoelmond als open ruimte met zichtlijnen tussen de erven door naar het omliggend landschap;

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

Ad 1. In samenspraak met de gemeente, dorpsraden en eigenaars aanliggende gronden.

Ad 2. Aanleg en beheer via gemeentelijke en provinciale stimuleringsregelingen met langdurig contract op eigen gronden of door derden. Keuze van tracé's zo mogelijk in samenspraak met dorpsraden. Openheid vastleggen in bestemmingsplan.

Ad 3. Als land van eigenaars van de nieuwe wooneenheden of als groenblauwe dienst met langdurig contract door derden.

In het zuid-oosten van de zoekzone breidt het bestaande landgoed uit. Bij de driesprong kan de koninginnegaard gerealiseerd worden met uitzichten over het met geel aangegeven gebied. Extra bonuspunten kunnen verdiend worden door aanleg en beheer van wandelpaden met landschapselementen (dreefgaarden en doornenroosingsels) vanuit het dorp.

D. Mogelijke prestaties

200 bonuspunten te verdienen door:

- * realisatie van koninginnegaard met belvedere op driesprong;
- * realisatie en beheer van dorpsgaarden en panoramakavels;

en daarop aanvullend 100 bonuspunten door:

- * realisatie en beheer van dreefgaarden en doornenroosingsels;
- * herstel, versterking en beheer laanbeplanting van vroegere landhuizen en bermen

E. Aantal nieuwe wooneenheden:

Maximaal 3 wooneenheden in één gebouw aan NO-rand Beusichem

F. Specificaties gebouw en erf

* 1 kavel ontsloten voor autoverkeer vanuit dorp – niet aan Schaarwijkweg alseigentijdse dorpsbuitens met uitzicht naar oosten en noorden

* in lijn met (en onderdeel van) patroon van gaarden en singels op stroomrug/oeverwal.

+ aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

De landschapsversterkingszone aangevuld met andere instrumenten versterking moeten genereren voor de complete dorp Erichem en de waaivormige kavelstructuren eromheen. Het zichtbaar houden van kromakkers is maatwerk. Rond 1825 bestond de Opstal uit circa 10 s-vormige percelen. Nu wordt het kennelijk door 1 grondgebruiker als akker gebruikt met als gevolg dat de kromakkers niet meer zichtbaar zijn. Met de landschapsversterkende maatregelen kunnen de kromakkers zichtbaar en (weer) beleefbaar zijn. Daarnaast kan de stervormige belijning in de verkaveling met Opstal als middelpunt en de Erichemse weg en de Weg Buren -A15 als buitencirkel zwaarder aan worden gezet, o.a. door de koninginngaard

6.3 | Koninginnegaard voor behoud kromakkers en uitzichten

Het idee in deze zoekzone is om een betekenisvolle ruimte tussen de zuidelijke dorpsranden van Buren en Erichem te creëren en het voorkomen dat de bebouwing van Buren en Erichem aan elkaar groeien. In deze zone en haar omgeving liggen ook cultuurhistorisch waardevolle kromakkers. Het is de bedoeling dat dit landschap beter toegankelijk wordt en dat de allure van landgoederen in combinatie met historisch kromakkerlandschap wordt hersteld en versterkt.

De koninginngaard zou hier kunnen bestaan uit een strook van tien meter aan iedere kant van de Erichemseweg die door een landschapskunstenaar als aubadeplaats wordt ingericht, een aubade aan de koninginnen, maar vooral ook aan het landschap van de kromakkers waarvan de gebogen lijnen tot in de aubadeplaats doorlopen. Vandaaruit kan aan beide zijden over het kromakkerlandschap worden uitgekeken o.a. naar Oranjestad Buren. Laat het landschap hier een ingetogen koninklijk tintje krijgen. Zo wordt het een landschappelijke versie van de Oranjabomen zoals die in de vorige eeuw op veel plaatsen is geplant.

De omgeving kan hier op aansluiten door het ontwikkelen van een landgoedbosstructuur, als spiegel van de landgoedgordel ten noorden van Buren. Hieraan gekoppeld kan een samenhangend patroon van (eenvoudige) wandelpaden en landschapselementen worden aangelegd en beheerd: langs de bebouwingsranden, vanuit Buren-zuid en Erichem, door het omliggende cultuurlandschap.

De kromakkers vormen daarbinnen een open ruimte met zichtlijnen naar buiten toe. Deze (agrarische) gronden zullen beheerd moeten worden, zodanig dat eventuele gewassen en/of landschapselementen van geringe hoogte blijven, en dat de open ruimte (van Erichemsewal tot aan de Opstalstraat) als zodanig blijft domineren waarin de gebogen lijnstructuren van de kromakkers maximaal beleefbaar blijven.

A. Opgave

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op het creëren en behouden van een betekenisvolle ruimte (toegankelijk en met de allure van landgoederen) tussen de zuidelijke dorpsranden van Buren en Erichem en het voorkomen dat de bebouwing van Buren en Erichem aan elkaar groeien.

B. Hoe

1. Aanleggen en beheren van een Koninginnegaard langs de Erichemseweg tussen de bebouwde kommen van Buren en Erichem;
2. Aanleggen en beheren samenhangend patroon van (eenvoudige) wandelpaden en landschapselementen vanuit Buren-Zuid en Erichem langs de bebouwingsranden en door het omliggende cultuurlandschap.
3. Duurzaam in standhouden beheren van de kavels van Erichemsewal tot aan Opstalstraat (dat is deel van Erichemseweg op stroomrug) met kromakkers als open ruimte met zichtlijnen tussen de erven door naar het omliggend landschap;
4. Ontwikkelen van een landgoedbosstructuur als spiegel van de landgoedgordel ten noorden van Buren.

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

Ad 2. Via gemeentelijke en provinciale stimuleringsregelingen op eigen gronden of door derden. Keuze van tracé's zo mogelijk in samenspraak met dorpsraden.

Ad 3. Als (over-)land van de nieuwe wooneenheden of als groenblauwe dienst door derden. Openheid vastleggen in bestemmingsplan.

Ad 4. Als (over-)land nieuwe wooneenheden in landgoedstructuren.

In het westen en zuiden van de zoekzone worden landgoedeën ontwikkeld. De koninginngaard kan gerealiseerd worden met uitzichten over het met geel aangegeven gebied zodat vanaf de openbare gaard langs de weg uitzicht over de kromakkers mogelijk blijft.

D. Mogelijke prestaties

300 bonuspunten te verdienen door:

- * Aanleg en beheer koninginngaard en zoomgaarden (minstens 5 rijen), doornenroosingels en dreven via gemeentelijke en provinciale stimuleringsregelingen op eigen gronden of door derden. Keuze tracé's zo mogelijk in samenspraak met dorpsraden.
- * Aanleg en beheer dorpsgaarden
- * Behoud en beheer van panoramakavels bestaande uit kromakkers (langs de Erichemseweg en op de Opstal) met zichtlijnen naar het omliggend landschap;
- * Aanvullend kunnen nog 100 bonuspunten worden verdiend als oude slingerende verkavelingsstructuur op de Opstal hersteld wordt.

E. Aantal nieuwe wooneenheden

Nieuwe wooneenheden met erven kunnen als groene afronding in de zuidelijke dorpsrand van Buren worden gesitueerd: maximaal 4x1 wooneenheid bij Buren aan zuidkant weg

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

- * bebouwing 3 wooneenheden aan de Erichemse Weg

Trefwoorden:

- * aan Erichemse weg: ingetogen, boomgaard, notenbomen, dorpsgaard, robuust, stevige bosstructuren naast open kromakkers

6.4 | De Nieuwe Strooppot: uitzichtbrug herstelt Aalsdijkroute

Om de continuïteit van de Aalsdijk te waarborgen, en deze beleefbaar te maken, is de aanleg en beheer van een langzaamverkeerbrug (annex uitkijktoren) bij de kruising van Aalsdijk en provinciale weg, zeer wenselijk.

Deze zoekzone betreft een relatief klein gebiedje aan de Aalsdijk. Op de hoogtekaart is te zien dat het tussen twee stroomruggen ligt, en gemiddeld laag is. Landschappelijk gezien ligt er een kans om in het laagste deel natte hooilanden of een griend aan te leggen en te beheren.

Verder is het van belang om historische elementen aan de Aalsdijk in stand te houden en te beheren: zoals de hoogstamboomgaard, diverse grienden, knotwilgen en wielen.

Spelregels:**A. Opgave of wensbeeld**

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op het realiseren van een loop/fietsbrug over de provinciale weg op de plek waar deze de Aalsdijk kruist. Door middel van deze brug en een enkel nieuw wandelpad vanuit Zoelmond en vanuit Asch wordt de historie van de Aalsdijk als historische dwarsdijk in een roerig en weids rivierenlandschap beleefbaar.

B. Programma van wensen

1. Aanleg en beheer van een langzaamverkeerbrug annex uitkijktoren bij de kruising van Aalsdijk en provinciale weg.

Daarnaast is gewenst:

2. Aanleg en beheer missing links in wandelroutes vanuit Zoelmond en Asch;
3. Omvorming beplanting aan Krupheulstraat zodat meer zicht over de voormalige akkers van de Strooppot ontstaan.
4. Instandhouding en beheer bestaande historische elementen aan de Aalsdijk, zoals hoogstamboomgaard, griend, knotwilgen, wiel

C. Organisatie

Financiering/realisatie programma van wensen door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

Ad 1. In overleg met provincie, aanwonenden en gemeente.

Ad 2. Via gemeentelijke en provinciale stimuleringsregelingen.

Ad 3 en 4: Via 'adoptie' door initiatiefnemer die beheer en herstel duurzaam regelt.

D. Mogelijke prestaties

300 bonuspunten te verdienen door:

- * ontwerp, aanleg en beheer van brug-uitkijkpunt over de N320.

aanvullend 100 bonuspunten te verdienen door;

- * realisatie en beheer van missing links in wandelroutes via gemeentelijke en provinciale stimuleringsregelingen op eigen gronden of door derden.;

- * herstel en beheer historische elementen aan de Aalsdijk en open akkercomplexen.

E. Aantal nieuwe wooneenheden

- * Max 1x max 4 wooneenheden aan Krupheulstraat (geclusterd op

1 | De Aalsdijk is een historische dwarsdijk die het gebied ten westen ervan moest beschermen tegen overstromingen vanuit de polders in het oosten. Op de kaart staat het deel van de Aalsdijk aangegeven tussen Zoelmond en Veldzicht. Veldzicht is een oude boerderij op een woerd, zoals een terpachtige verhoging met boerderij in dit deel van het rivierengebied.

2 | De Aalsdijk loopt in dat gedeelte langs de rand van een stroomrug net als de Haardijk die langs de rand van de stroomrug van Asch loopt.

3 | Aan de zuidwestelijke punt van de stroomrug langs de Aalsdijk ligt vanouds De Strooppot, ook een oude boerderij, waar schijnlijk ook op een woerd. Tussen de stroomruggen zijn weteringen voor de ontwatering van het gebied gegraven.

4 | In de ruilverkavelingen en daarna zijn op drie plaatsen nieuwe boerderijen op de zuidrand van de stroomrug gebouwd.

5 | Ook is aan het eind van de twintigste eeuw de huidige provinciale weg aangelegd en ingeplant. Bij de kruising met de Aalsdijk is volgens het LOP een 'landschappelijk pijnpunt' ontstaan. De aan de N320 gekoppelde beplantingen hebben de historie en landschappelijke opbouw van het gebied vrijwel onleesbaar gemaakt. Daarnaast is ook de route over de Aalsdijk verbroken. Zoelmond is los van de Aalsdijk komen te liggen.

6 | Dit is de voornaamste reden waarom hier een zoekzone voor landschappelijke versterking op de Structuurvisie is gezet. Voorstel is dit 'landschappelijk pijnpunt' op te heffen door de aanleg van een uitzichtbrug.

7 | De particulier die deze uitzichtbrug - die natuurlijk een fraai staaltje van ingenieurskunst moet zijn en De Verse Stroop-pot kan gaan heten - aanlegt krijgt als bonus de medewerking aan de ontwikkeling van maximaal 4 wooneenheden in één wooncomplex in en op een nieuwe woerd ergens in de beplantingsstrook langs de Krupheulstraat. In het kader van de planvorming dient ook een omvorming van die beplantingsstrook plaats te vinden zodat de samenhang van de stroomrug en haar randen beleefbaar wordt. Tesaamen met de bestaande bebouwing kan hier zo aan de Krupheulstraat een gehuchtje ontstaan.

7 Te stimuleren landschapselementen

7.1 | Verevening

In dit hoofdstuk van het werkboek worden per deelgebied van het landschapsensemble een aantal landschapselementen aangegeven die juist in die zone gestimuleerd kan worden. Voor een deel kan de gemeente deze toepassen in haar eigen plannen en het onderhoud van wegen en bermen.

Voor een deel kunnen deze landschapselementen gestimuleerd worden door grondeigenaren hiervoor een vergoeding te geven via de methodiek van een provinciale stimuleringsregeling. Dit gebeurt altijd op vrijwillige basis.

Verevening

Ook bieden de elementen een houvast voor gesprekken over de inpassing van ontwikkelingen in het landschap. Ze kunnen ook in afspraken over verevening betrokken worden.

De vereveningsgedachte houdt in dat initiatieven ten goede moeten komen aan de doelen van de gemeenschap, waaronder het behoud en ontwikkeling van een goed functionerend, maar ook karakteristiek landschap. Per saldo moet ook het landschap (in brede zin) beter worden van de uitvoering van het initiatief, doordat in de omgeving nieuwe gewenste functies worden vervuld en/of karakteristieke en functionele landschapselementen worden aangelegd of hersteld. De deskundigheid van de toepasser van het ensemblewerkboek (landschapscoördinator en gebiedsmakelaar) moet er daarbij voor zorgen dat de verschillende elementen afgestemd zijn op bodem en waterhuishouding, dat ze op een geschikte plaats komen en dat er daarbij sprake is van een zoveel mogelijk functioneel gebruik (zoals waterberging). Dit moet nadrukkelijk in samenspraak met initiatiefnemers, grondeigenaren, gebruikers en belanghebbenden en zo mogelijk ook omwonenden gebeuren. Daarbij dienen de principes van de verevening echter niet te verwateren.

Zo kan bijvoorbeeld naast een agrarisch bedrijfsgebouw dat een andere functie krijgt een pad langs een esrand met beplanting hersteld worden, kan een sloot worden verbreed voor waterberging en ecologische functie en kan een beekdal worden ingericht als een nieuwe recreatieve verbinding. Er worden mogelijkheden gezocht binnen gemeentelijke en provinciale stimuleringsregelingen., zodat de grondeigenaren ook vruchten kunnen plukken van hun grond en arbeid.

Bouwpakket

Iedere zone binnen het landschapsensemble krijgt zo zijn eigen karakteristieke landschapselementen waarmee de eigen identiteit wordt versterkt.

De landschapselementen sluiten aan op het gebiedsplan natuur en landschap, maar zijn daarvan een uitwerking naar het lokale schaalniveau. Getracht is voort te bouwen op de landschapselementen die vanouds voorkomen, maar daaraan een vertaling te geven die aansluit bij het huidige gebruik van het landschap.

Voor ieder landschapsensemble zijn andere landschapselementen karakteristiek. De karakteristieke en functioneel nuttige landschapselementen voor het landschapsensemble zijn opgenomen in het 'bouwpakket'. Ze bestaan uit lijnvormige elementen, die kunnen

De bestaande wandelroutes en ommetjes vanuit de kernen kunnen verbeterd, uitgebreid en kortgesloten worden zodat het historische cultuurlandschap hier nog beter beleefd kan worden.

worden 'verkort' tot min of meer puntvormige elementen en kunnen worden 'verbreed' tot vlakvormige elementen, zoals bijvoorbeeld in een nieuw landgoed. Ze bestaan telkens uit reeksen, die een indruk geven van de variatie die mogelijk is. Het kiezen van de elementen en hun plaatsing is daarom ook geen kinderspel; het blijft een creatief proces waarvoor deskundigheid vereist is, en inzicht in problemen, functies, boomsoorten en hun mogelijkheden en gevoel voor landschap en cultuurhistorie. Zo nodig dienen daarvoor deskundigen ingeschakeld te worden, bijvoorbeeld van ingenieursbureau's of van Landschapsbeheer Gelderland.

Niettemin is in de praktijk gebleken dat het bouwpakket een heel handig instrument is om gesprekken over initiatieven in het buitengebied te voeren, bijvoorbeeld in het kader van verevening.

7.2 | Kwartet als bouwpakket per deelgebied

Binnen het landschapsensemble Buren's historisch rivierenlandschap zijn verschillende deelgebieden onderscheiden (zie hoofdstuk 2). Ieder van die deelgebieden heeft zijn eigen bouwpakket van landschapselementen waarmee ingrepen en ontwikkelingen in het landschap van dat deelgebied kunnen worden vormgegeven.

Kwartetten en kwantiteiten (ruimte maat, oppervlaktebeslag)

Bij de landschapselementen gaan we veelal uit van lijnvormige elementen langs kavelranden en infrastructuur: singels en wallen, boomrijen, rietkragen, plasbermen, ruigtestroken, etc. Deze komen idealiter in een bepaalde maat voor in het landschap, bijvoorbeeld om de 200 meter. Zo'n maat is hier bedoeld, niet als star voorschrift, maar uiteraard als richtlijn en streefbeeld voor de aanleg van landschapselementen. Daarbij is ook het ruimtebeslag gegeven in % van de gehele ruimte.

Bij een hoge dichtheid aan landschapselementen, bijvoorbeeld elzensingels om de 50 m in een kleinschalig, oud slagenlandschap, zal het ruimtebeslag doorgaans hoger zijn dan bij een open landschap met een lage dichtheid. Daar kunnen landschapselementen echter robuuster en breder zijn. Zo is een vierkante kilometer met singels van 20 m breed om de 500 m (noord-zuid en oost-west) bijna 8 ha/100 ha, dus 8%. Daartussen liggen kavels van ruim 23 ha per kavel en een totale lengte aan singels van ca. 4 km/km².

Een vierkante kilometer met de elzensingels van 5 m breed langs kavels van 50 bij 200 m levert een dichtheid op van ca. 12%, bij 100 kavels van minder dan 1 ha en een totale lengte aan singels van 25 km/km².

Het bouwpakket op de volgende pagina's helpt u in uw plannen aan te sluiten bij de karakteristieken en het in de visie beoogde beeld van het deelgebied. Kijkt u hiervoor eerst op de kaart bij paragraaf 2.2 binnen welke landschappelijke zone het terrein valt.

De illustraties op de kwartetkaarten geven een indruk van het type landschapselement dat gewenst is. Per situatie kan hier op worden gevarieerd om maatwerk te kunnen leveren. Daarbij dienen wel minimumeisen aan de grootte en de kwaliteit van de elementen te worden gesteld!

Om te zien of uw plan past binnen het bestaande beleid, is het verstandig te kijken op de website van de provincie Gelderland (www.gelderland.nl) voor een eerste indicatie en contact op te nemen met de gemeente Buren (www.buren.nl).

Zie voor meer informatie over landschap en landschapsontwikkeling ook:

<http://www.landschapsbeheergelderland.nl>

<http://www.catalogusgroenblauwediensten.nl>

<http://www.natuurlijkplatteland.nl>

<http://www.groenloket.nl>

<http://www.nederlandscultuurlandschap.nl>

<http://www.kich.nl>

Iedere zone een eigen bouwpakket

7.3 | Beusichemse waard langs de Lek (1)

Motto:

Struinpad

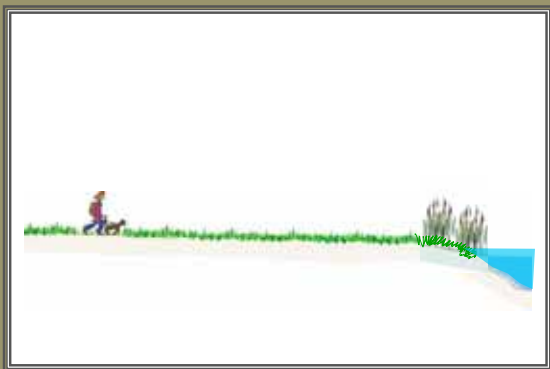
Te stimuleren landschapselementen:

- Lekmeent: openbaar toegankelijke weide met zicht op Lek
- knotwilgen in slootrand
- oversteek: klein bruggetje of loopplank in struingebied
- meidoornsingel: pad langs meidoornhagen
- pad over (zomer)dijkjes door uiterwaarden naar Culemborg

Kwantitatieve ambitie:

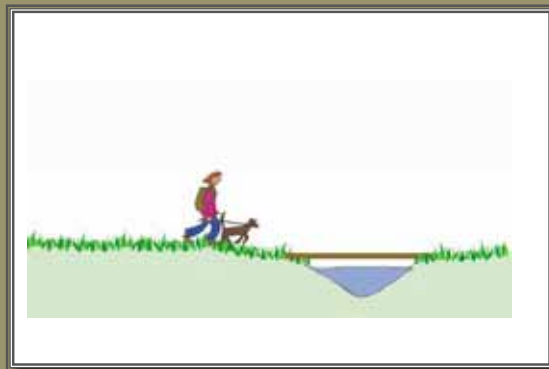
De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 10% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Beusichemse waard uiterwaarden van de Lek

- **Lekmeent:** openbaar toegankelijke weide met zicht op Lek
- **oversteek:** klein bruggetje of loopplank in struingebied
- **meidoornsingel:** pad langs meidoornhagen
- **pad over (zomer)dijkjes** door uiterwaarden van Beusichem naar Culemborg

Beusichemse waard uiterwaarden van de Lek

- **Lekmeent:** openbaar toegankelijke weide met zicht op Lek
- **oversteek:** klein bruggetje of loopplank in struingebied
- **meidoornsingel:** pad langs meidoornhagen
- **pad over (zomer)dijkjes** door uiterwaarden van Beusichem naar Culemborg

Beusichemse waard uiterwaarden van de Lek

- **Lekmeent:** openbaar toegankelijke weide met zicht op Lek
- **oversteek:** klein bruggetje of loopplank in struingebied
- **meidoornsingel:** pad langs meidoornhagen
- **pad over (zomer)dijkjes** door uiterwaarden van Beusichem naar Culemborg

Beusichemse waard uiterwaarden van de Lek

- **Lekmeent:** openbaar toegankelijke weide met zicht op Lek
- **oversteek:** klein bruggetje of loopplank in struingebied
- **meidoornsingel:** pad langs meidoornhagen
- **pad over (zomer)dijkjes** door uiterwaarden van Beusichem naar Culemborg

7.4 | De noordelijke stroomrug met Beusichem, Asch en Zoelmond (2)

Motto:

Nutsboompaden, kromakkerranden en doornenroossingels tussen de bedrijven door

Te stimuleren landschapselementen:

- dorpsgaard bij entree dorp
- dreefgaard: pad met enkele verspreide fruitbomen en (vlecht) hagen
- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (en eventueel knot-essen) langs flauwe oever van waterloop

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.)

noordelijke stroomrug met
Beusichem, Asch en Zoelmond
dreefgaarden en doornenroosingels

- dorpsgaard of panoramakavel bij entree dorp
- dreefgaard: pad met enkele verspreide fruitbomen en (vlecht) hagen
- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (en eventueel knotessen) langs flauwe oever van waterloop

noordelijke stroomrug met
Beusichem, Asch en Zoelmond
dreefgaarden en doornenroosingels

- dorpsgaard of panoramakavel bij entree dorp
- dreefgaard: pad met enkele verspreide fruitbomen en (vlecht) hagen
- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (en eventueel knotessen) langs flauwe oever van waterloop

noordelijke stroomrug met
Beusichem, Asch en Zoelmond
dreefgaarden en doornenroosingels

- dorpsgaard of panoramakavel bij entree dorp
- dreefgaard: pad met enkele verspreide fruitbomen en (vlecht) hagen
- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (en eventueel knotessen) langs flauwe oever van waterloop

noordelijke stroomrug met
Beusichem, Asch en Zoelmond
dreefgaarden en doornenroosingels

- dorpsgaard of panoramakavel bij entree dorp
- dreefgaard: pad met enkele verspreide fruitbomen en (vlecht) hagen
- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (en eventueel knotessen) langs flauwe oever van waterloop

7.5 | Komgronden op de overgang naar de Regulieren (3):

Motto:

Productie en zichtlijnen

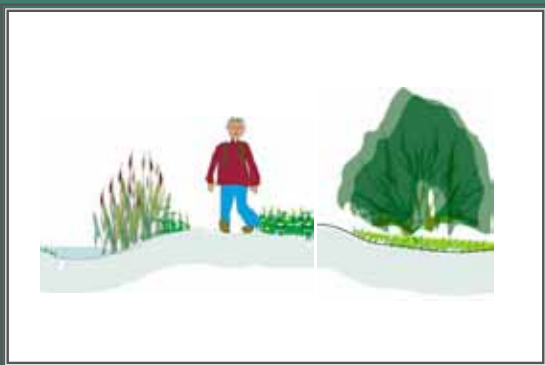
Te stimuleren landschapselementen:

- kadepad: over kade, evt met natuurvriendelijke rietoever en evt. singelbeplanting tussen kavel en pad
- jaagpad: langs sloot of wetering met af en toe aanleg- of picknick-plaats
- klompenpad met knot-essen
- regulierenpad: oost-westpad tussen singel (evt. op kade) en bomenrij evt. met onderbeplanting

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m.)dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.)

komgronden op de overgang naar de Regulieren kadepaden en jaagpaden

- **kadepad:** over kade, evt met natuurvriendelijke rietoever en evt. singelbeplanting tussen kavel en pad
- **jaagpad:** langs sloot of wetering met af en toe aanlegplek of picknickplaats
- **klompenpad** met knot-essen
- **regulierenpad:** oost-westpad tussen singel (evt. op kade) en bomenrij evt. met onderbeplanting

komgronden op de overgang naar de Regulieren kadepaden en jaagpaden

- **kadepad:** over kade, evt met natuurvriendelijke rietoever en evt. singelbeplanting tussen kavel en pad
- **jaagpad:** langs sloot of wetering met af en toe aanlegplek of picknickplaats
- **klompenpad** met knot-essen
- **regulierenpad:** oost-westpad tussen singel (evt. op kade) en bomenrij evt. met onderbeplanting

komgronden op de overgang naar de Regulieren open landbouwgebieden om besloten kom

- **kadepad:** over kade, evt met natuurvriendelijke rietoever en evt. singelbeplanting tussen kavel en pad
- **jaagpad:** langs sloot of wetering met af en toe aanlegplek of picknickplaats
- **klompenpad** met knot-essen
- **regulierenpad:** oost-westpad tussen singel (evt. op kade) en bomenrij evt. met onderbeplanting

komgronden op de overgang naar de Regulieren open landbouwgebieden om besloten kom

- **kadepad:** over kade, evt met natuurvriendelijke rietoever en evt. singelbeplanting tussen kavel en pad
- **jaagpad:** langs sloot of wetering met af en toe aanlegplek of picknickplaats
- **klompenpad** met knot-essen
- **regulierenpad:** oost-westpad tussen singel (evt. op kade) en bomenrij evt. met onderbeplanting

7.6 | Buren en ommelanden (4)

Motto:

Historisch stadsgezicht

Te stimuleren landschapselementen:

- (Z en NW) pad met singel (evt tweezijdig) van Hondсроos en Sleetdoorn
- (Z) zoomgaard van nutsbomen in gras bijv. langs dorpsrand
- (NO) Aalsdijkpad
- (W) dreef van meerdere rijen linden langs de weg
- (Z en NO) bospercelen als onderdeel van nieuwe landgoederen of buitenplaatsen

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 10% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Buren en ommelanden doornenroosingels, gaarden en dreven

- (Z en NW) pad met singel (evt tweezijdig) van Hondсроos en Sleedoorn
- (Z) zoomgaard van nutsbomen in gras bijv. langs dorpsrand
- panoramakavel
- (W) dreef van meerdere rijen linden langs de weg

Buren en ommelanden doornenroosingels, gaarden en dreven

- (Z en NW) pad met singel (evt tweezijdig) van Hondсроos en Sleedoorn
- (Z) zoomgaard van nutsbomen in gras bijv. langs dorpsrand
- panoramakavel
- (W) dreef van meerdere rijen linden langs de weg

Buren en ommelanden doornenroosingels, gaarden en dreven

- (Z en NW) pad met singel (evt tweezijdig) van Hondсроos en Sleedoorn
- (Z) zoomgaard van nutsbomen in gras bijv. langs dorpsrand
- panoramakavel
- (W) dreef van meerdere rijen linden langs de weg

Buren en ommelanden doornenroosingels, gaarden en dreven

- (Z en NW) pad met singel (evt tweezijdig) van Hondсроos en Sleedoorn
- (Z) zoomgaard van nutsbomen in gras bijv. langs dorpsrand
- panoramakavel
- (W) dreef van meerdere rijen linden langs de weg

7.6.1 | Aalsdijk (4a)

Aalsdijk doornenroosingels en Aalsdijkpad

- (Z en NW) pad met singel (evt tweezijdig) van Hondсроos en Sleedoorn
- nat hooiland: perceel (zonodig met wandeldijkjes eromheen) voor periodieke waterberging
- (NO) Aalsdijkpad
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

Aalsdijk doornenroosingels en Aalsdijkpad

- (Z en NW) pad met singel (evt tweezijdig) van Hondсроos en Sleedoorn
- nat hooiland: perceel (zonodig met wandeldijkjes eromheen) voor periodieke waterberging
- (NO) Aalsdijkpad
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

Aalsdijk doornenroosingels en Aalsdijkpad

- (Z en NW) pad met singel (evt tweezijdig) van Hondсроos en Sleedoorn
- nat hooiland: perceel (zonodig met wandeldijkjes eromheen) voor periodieke waterberging
- (NO) Aalsdijkpad
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

Aalsdijk doornenroosingels en Aalsdijkpad

- (Z en NW) pad met singel (evt tweezijdig) van Hondсроos en Sleedoorn
- nat hooiland: perceel (zonodig met wandeldijkjes eromheen) voor periodieke waterberging
- (NO) Aalsdijkpad
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

7.7 | Stroomrug van Erichem en Kerk Avezaath (5)

Motto:

Historie en kromakker-complexen

Te stimuleren landschapselementen:

- akkerrandpad
- dreefgaard: pad met enkele verspreide fruitbomen en (vlecht) hagen
- dorpsgaard bij entree dorp
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (en eventueel knot-essen) langs flauwe oever van waterloop

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

stroomrug van Erichem en Kerk Avezaath
dreefgaarden en doornenroosingels

- akkerrandpad
- dreefgaard: pad met enkele verspreide fruitbomen en (vlecht) hagen
- dorpsgaard bij entree dorp
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (en eventueel knotessen) langs flauwe oever van waterloop

stroomrug van Erichem en Kerk Avezaath
dreefgaarden en doornenroosingels

- akkerrandpad
- dreefgaard: pad met enkele verspreide fruitbomen en (vlecht) hagen
- dorpsgaard bij entree dorp
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (en eventueel knotessen) langs flauwe oever van waterloop

stroomrug van Erichem en Kerk Avezaath
dreefgaarden en doornenroosingels

- akkerrandpad
- dreefgaard: pad met enkele verspreide fruitbomen en (vlecht) hagen
- dorpsgaard bij entree dorp
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (en eventueel knotessen) langs flauwe oever van waterloop

stroomrug van Erichem en Kerk Avezaath
dreefgaarden en doornenroosingels

- akkerrandpad
- dreefgaard: pad met enkele verspreide fruitbomen en (vlecht) hagen
- dorpsgaard bij entree dorp
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (en eventueel knotessen) langs flauwe oever van waterloop

7.8 | Het Nieuwland (6)

Motto:

productiemogelijkheden voor weidebouwbedrijven

Te stimuleren landschapselementen:

- kadepad: over kade, evt met natuurvriendelijke rietoever
- laarzenpad langs slootrand
- knotpad: smal, met knotwilgen of knot-essen door nat hooiland
- 't Rietpad: pad tussen singel en bomen rij evt. met onderbeplanting

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m.

het Nieuwland kade-, laarzen-, knot- en 't Rietpaden

- kadepad: over kade, evt met natuurvriendelijke rietoever
- laarzenpad langs slootrand
- knotpad: smal, met knotwilgen of knotessen door nat hooiland
- 't Rietpad: pad tussen singel en bomen rij evt. met onderbeplanting

het Nieuwland kade-, laarzen-, knot- en 't Rietpaden

- kadepad: over kade, evt met natuurvriendelijke rietoever
- laarzenpad langs slootrand
- knotpad: smal, met knotwilgen of knotessen door nat hooiland
- 't Rietpad: pad tussen singel en bomen rij evt. met onderbeplanting

het Nieuwland kade-, laarzen-, knot- en 't Rietpaden

- kadepad: over kade, evt met natuurvriendelijke rietoever
- laarzenpad langs slootrand
- knotpad: smal, met knotwilgen of knotessen door nat hooiland
- 't Rietpad: pad tussen singel en bomen rij evt. met onderbeplanting

het Nieuwland kade-, laarzen-, knot- en 't Rietpaden

- kadepad: over kade, evt met natuurvriendelijke rietoever
- laarzenpad langs slootrand
- knotpad: smal, met knotwilgen of knotessen door nat hooiland
- 't Rietpad: pad tussen singel en bomen rij evt. met onderbeplanting

7.9 | Woerd, Het Riet en De Aardkuil langs de Linge (7):

Motto:

Verzilver de ruilverkaveling en geef de Linge slingers

Te stimuleren landschapselementen:

- 't Rietpad: pad tussen singel en bomen rij evt. met onderbeplanting
- Lingeslinger: pad met enkele verspreide fruitbomen en (vlecht) hagen
- Lingeslinger: pad over zomerkade van de Linge
- Lingemeent: openbaar toegankelijke weide evt. met fruitbomen

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Woerd, het Riet en De Aardkuil 't Rietpaden en lingeslingers

- 't Rietpad: pad tussen singel en bomen rij evt. met onderbeplanting
- Lingeslinger: pad met enkele verspreide fruitbomen en (vlecht) hagen
- Lingeslinger: pad over zomerkade van de Linge
- Lingemeent: openbaar toegankelijke weide evt. met fruitbomen

Woerd, het Riet en De Aardkuil 't Rietpaden en lingeslingers

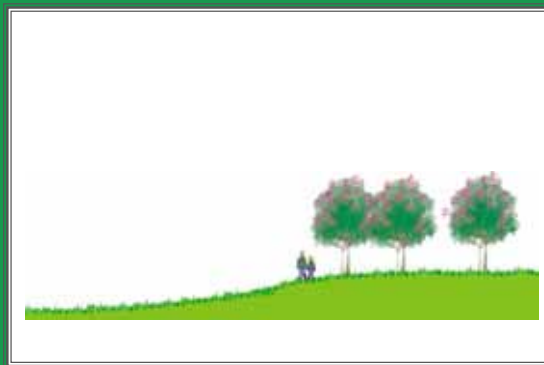
- 't Rietpad: pad tussen singel en bomen rij evt. met onderbeplanting
- Lingeslinger: pad met enkele verspreide fruitbomen en (vlecht) hagen
- Lingeslinger: pad over zomerkade van de Linge
- Lingemeent: openbaar toegankelijke weide evt. met fruitbomen

Woerd, het Riet en De Aardkuil 't Rietpaden en lingeslingers

- 't Rietpad: pad tussen singel en bomen rij evt. met onderbeplanting
- Lingeslinger: pad met enkele verspreide fruitbomen en (vlecht) hagen
- Lingeslinger: pad over zomerkade van de Linge
- Lingemeent: openbaar toegankelijke weide evt. met fruitbomen

Woerd, het Riet en De Aardkuil 't Rietpaden en lingeslingers

- 't Rietpad: pad tussen singel en bomen rij evt. met onderbeplanting
- Lingeslinger: pad met enkele verspreide fruitbomen en (vlecht) hagen
- Lingeslinger: pad over zomerkade van de Linge
- Lingemeent: openbaar toegankelijke weide evt. met fruitbomen

7.10 | Zoelen en omgeving (8):

Motto:

De motte en de oorsprong van de Linge vanaf de Dode Linge en van de Soel in het dubbellint; Lingelandjes in het zuiden

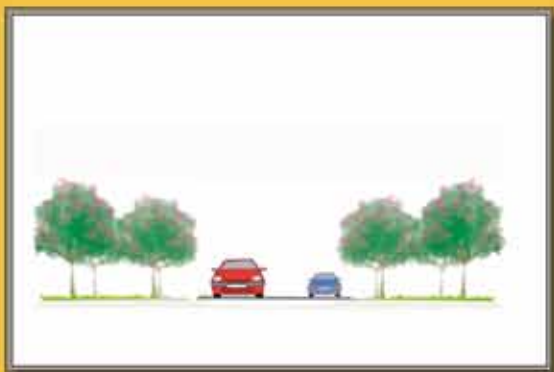
Te stimuleren landschapselementen:

- jonkvrouwgaard bij entree dorp
- dreefgaard: pad met enkele verspreide fruitbomen en (vlecht) hagen
- jonkheersingel: pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn
- dreef van meerdere rijen linden en/of inlandse eiken

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 10% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Zoelen en omgeving dreven en doornenroosingels

- dorpsgaard of panoramakavel bij entree dorp
- dreefgaard: pad met enkele verspreide fruitbomen en (vlecht) hagen
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (en eventueel knotessen)
- dreef van meerdere rijen linden

Zoelen en omgeving dreven en doornenroosingels

- dorpsgaard of panoramakavel bij entree dorp
- dreefgaard: pad met enkele verspreide fruitbomen en (vlecht) hagen
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (en eventueel knotessen)
- dreef van meerdere rijen linden

Zoelen en omgeving dreven en doornenroosingels

- dorpsgaard of panoramakavel bij entree dorp
- dreefgaard: pad met enkele verspreide fruitbomen en (vlecht) hagen
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (en eventueel knotessen)
- dreef van meerdere rijen linden

Zoelen en omgeving dreven en doornenroosingels

- dorpsgaard of panoramakavel bij entree dorp
- dreefgaard: pad met enkele verspreide fruitbomen en (vlecht) hagen
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (en eventueel knotessen)
- dreef van meerdere rijen linden

Colofon

Werkboek Buren's historisch rivierenlandschap

Onderdeel van het Landschapsontwikkelingsplan voor de gemeente Buren

Projectteam

Adviseurs:

Schokland; Henk van Blerck, Hanneke Baltjes

Buro Hemmen; Henk van Ziel, Paul Ganzevles

Bureau Niche; Tiny Wigman

Van der Molen Groenconsult: Hans van der Molen, Marije Slijkhuis

Gemeentelijke ambtenaren:

Wim Kuster

Chantal Braak

Roelof de Wit

Jan Willem Bol

Hans Stam

Rhenen, 2012

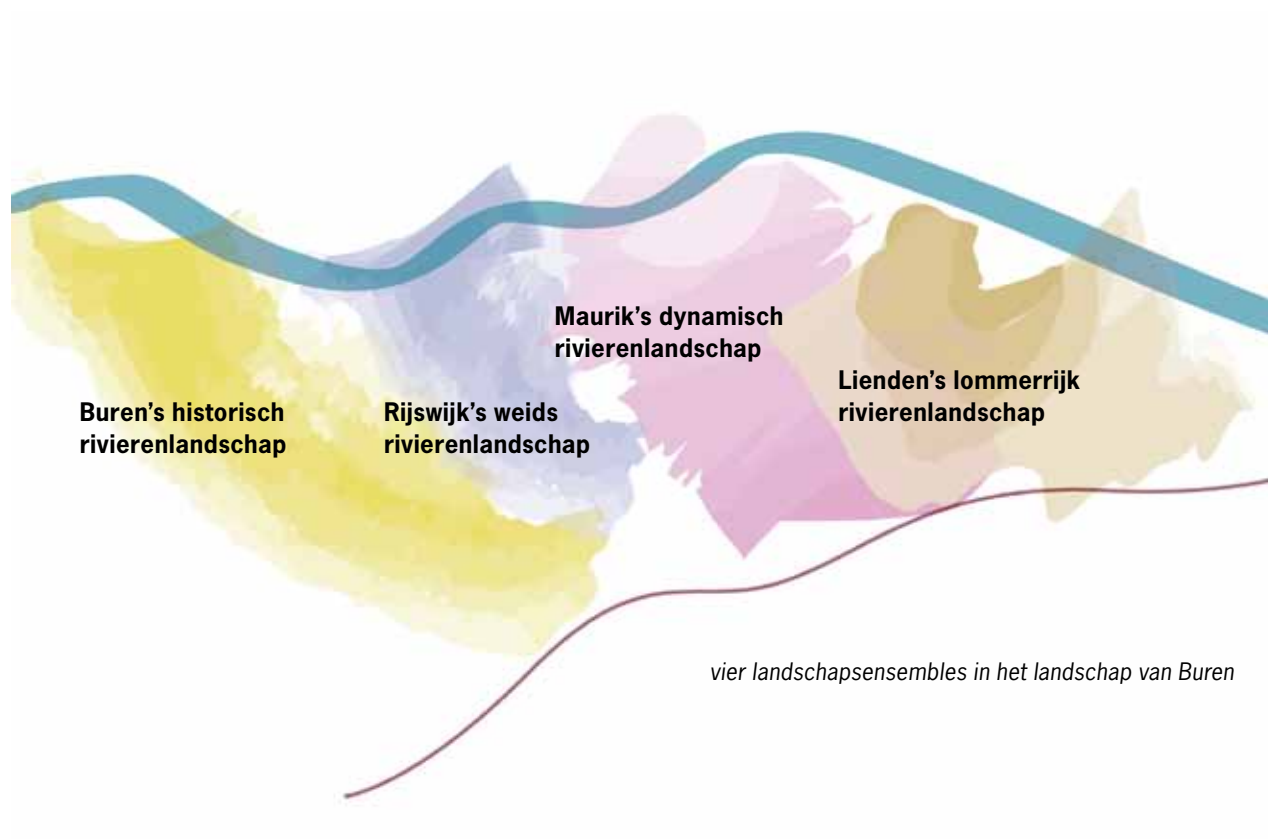

Verweving van groot- en kleinschaligheid

werkboek voor de mensen in het landschapsensemble Lienden's lommerrijk rivierenlandschap met uitzicht op de heuvelrug

Onderdeel van het landschapontwikkelingsplan voor de gemeente Buren
vastgesteld door de gemeenteraad van Buren op 30 oktober 2012
mede als uitwerking van de Structuurvisie

Welkom in dit werkboek!

Het LandschapsOntwikkelingsPlan (LOP) voor Buren bestaat uit meerdere delen. Ten eerste uit de visie op de toekomst van het landschap van de gemeente. Deze is gebaseerd op de Structuurvisie Buren 2009 - 2019, vastgesteld door de Raad op 27 oktober 2009.

Ten tweede uit een beleidsnotitie over de 'zoekzones landschapsversterkend bouwen' die in de Structuurvisie worden geïntroduceerd.

Ten derde uit een uitvoeringsprogramma dat is samengesteld voor het gehele gebied van het LOP. Daarin worden, geordend in thema's, allerlei projecten opgesomd. Deze lijst kan in de loop van de tijd telkens worden geactualiseerd.

Belangrijk onderdeel is ook de stimuleringsregeling voor landschapselementen. Tenslotte omvat het LOP vier werkboeken, één voor ieder van de vier landschapsensembles, waarin alle onderdelen van het LOP samenkomen. Voor u ligt het ensemblewerkboek van 'Lienden's lommerrijk rivierenlandschap met uitzicht op de heuvelrug'.

In dit werkboek wordt een bouwpakket met handleiding geboden dat kan helpen bij het beoordelen, realiseren en ontwikkelen van projecten. Daarbij kunnen de volgende stappen worden genomen:

Stap 1. *Neem het ensemblewerkboek voor het deel van de gemeente waarbinnen het initiatief ligt. Bestudeer de karakteristiek en de ontwikkelingsvisie voor dit gebied (H1 en H2)*

Stap 2. *Bekijk in het uitvoeringsprogramma of er al projecten zijn die aansluiten bij het initiatief. Onderzoek of en hoe daarop kan worden aangesloten.*

Stap 3. *Inventariseer 'te beschermen waarden' op de kaarten in hoofdstuk 3 van dit ensemblewerkboek. Stel vast hoe het initiatief daar rekening mee zal moeten houden (bijvoorbeeld door verplicht archeologisch onderzoek te laten uitvoeren).*

Stap 4. *Inventariseer of met het initiatief aangesloten kan worden op te ontwikkelen kwaliteiten. Levert dit mogelijkheden voor financiering of samenwerking op?*

Stap 5. *Bepaal om wat voor type project het gaat. Onder welke regeling kan het vallen (hoofdstuk 5)?*

** Betreft het een wens voor nieuwe woning(en) in een zoekzone landschapsversterkend bouwen? Ga dan verder met hoofdstuk 6 en ga eerst na of realisatie van een bonusproject mogelijk is.*

** Betreft het een initiatief dat past in de stimuleringsregeling voor landschapselementen? Ontwerp samen met betrokkenen een bedrijfslandschapsplan aan de hand van de visie in hoofdstuk 2 en het bouwpakket in hoofdstuk 7. Laat dit uitwerken tot een subsidie-aanvraag. Zie hiervoor hoofdstuk 7.*

** Betreft het een ander initiatief in het buitengebied? Bepaal de grondslagen voor eventuele verevening en landschappelijke inpassing aan de hand van doelen en mogelijkheden, zowel economisch als landschappelijk (Hoofdstuk 1, 2, 3 en 4). Ontwerp samen met de betrokkenen een plan voor de landschappelijke inpassing van het initiatief. Gebruik hiervoor bouwpakket uit hoofdstuk 7. Ga na of een deel van het inpassingsplan als groenblauwe dienst is te realiseren.*

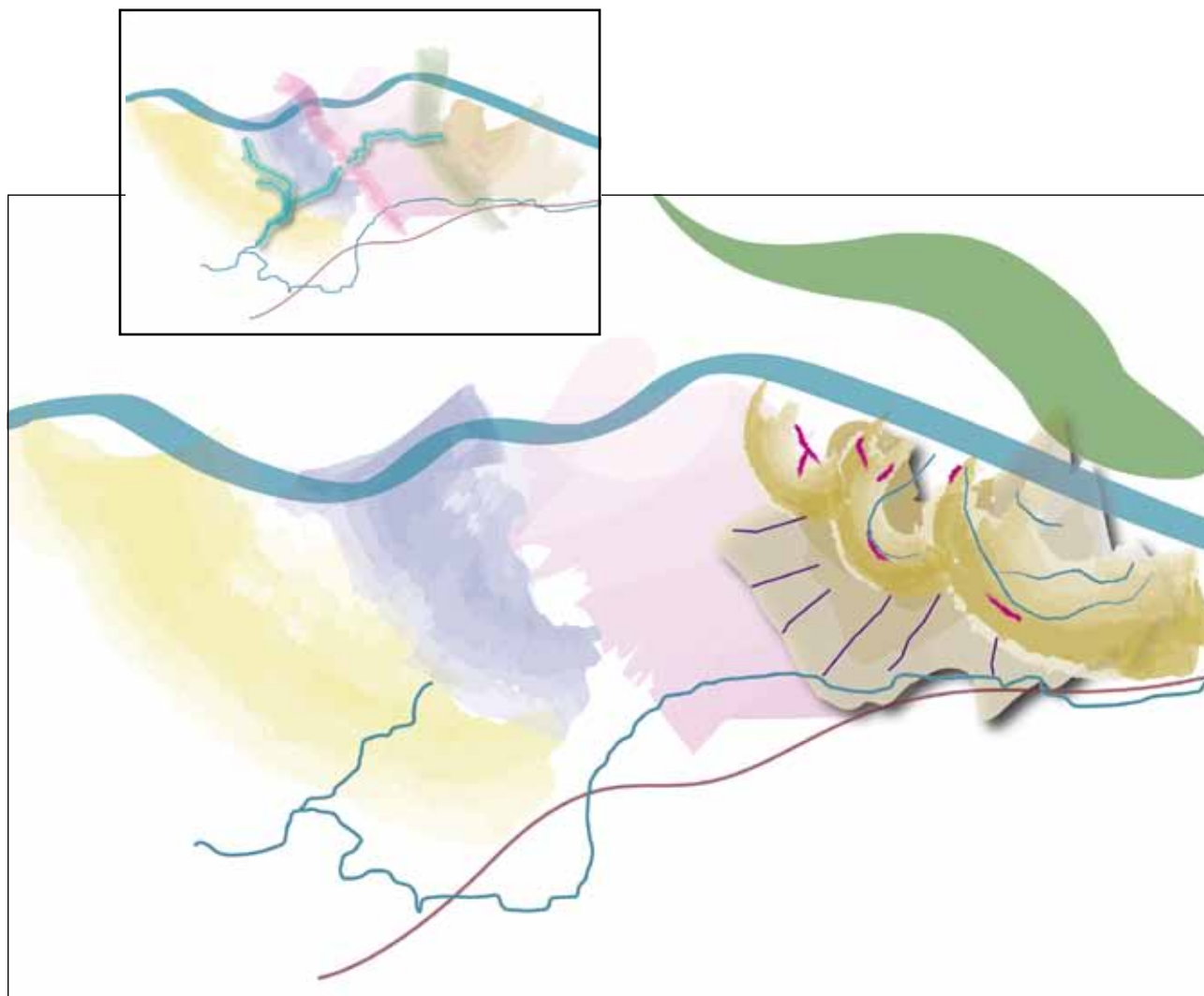
Inhoud

Welkom in dit werkboek!	3
1 Lienden's lommerrijk rivierenlandschap	6
1.1 In vogelvlucht	6
1.2 Opgave en doelen voor Rijswijk's weids rivierenlandschap	8
2 Gewenste ontwikkeling	9
2.1 In de visie van het LOP	9
2.1.1 Versterk de variatie	9
2.1.2 Verstevig de banden	11
2.2 Uitwerking voor de deelgebieden	12
2.2.1 de uiterwaarden en de dijk (22)	13
2.2.2 de stroomruggen met hun dorpen en lommerrijke linten (23)	14
2.2.3 het Ommerensche Veld 24)	16
2.2.4 polder Ommeren en Hoogmeien (25)	16
2.2.5 polder Meerten en polder Aalst (26)	17
2.2.6 de Marspolder (27)	17
3 Te beschermen waarden	19
3.1 Aardkundige waarden	20
3.2 Archeologische waarden	21
3.3 Cultuurhistorische waarden	22
3.4 Bestaande landschapselementen	23
4 Te ontwikkelen waarden	24
4.1 Water en landschap	25
4.2 Bezoeken en beleven	26
4.3 Wonen en werken	27
5 Mogelijke instrumenten en regelingen	29
5.1 Open voor samenwerking en betrouwbaar	29
5.2 Stimuleringsregeling voor landschapselementen	29
5.3 Regeling 'nieuwe landgoederen	30
5.4 Zoekzones landschapsversterkend bouwen	30
5.5 Overige regelingen	31
6 Bonusprojecten bij zoekzones landschapsversterkend bouwen	32
6.1 Inleiding	32
6.2 Koninginnegaard als groene buffer tussen Ingen en Ommeren	34
6.3 Koninginnegaard als als overland van buitens in Polder Ommeren	36
6.4 Hoogmeien en de Zijveling met brug bij landgoed De Eng	38
6.5 Panoramakavels, Betuws laantje naar pont, paden door Marspolder	40
6.6 Leefbare linten voor de buurtschappen	41
7 Te stimuleren landschaps-elementen	48
7.1 Verevening	48
7.2 Kwartet als bouwpakket per deelgebied	49
7.3 de uiterwaarden en de dijk (22)	50
7.4 de stroomruggen met hun dorpen en lommerrijke linten (23)	52
7.5 het Ommerensche Veld 24)	54
7.6 polder Ommeren en Hoogmeien (25)	56
7.7 polder Meerten en polder Aalst (26)	58
7.8 de Marspolder (27)	60

Hoe moet dit ensemblewerkboek worden gebruikt? Het ensemblewerkboek is bedoeld voor professionele betrokkenen in de gemeente Buren, die te maken hebben met ruimtelijke ontwikkelingen in brede zin in het buitengebied, maar ook initiatiefnemers van projecten in het landelijk gebied kunnen er hun voordeel mee doen en er inspiratie uithalen. Zo kunnen professionals en initiatiefnemers met elkaar in gesprek komen.

Het boek wil handreikingen geven voor het ontwikkelen en begeleiden van dergelijke ontwikkelingen en projecten. Het is wenselijk dat er daarbij door een deskundige wordt ontworpen. Er moet immers nog veel geïnterpreteerd worden en met deskundigheid en maatwerk gericht op de specifieke plek, keuzes gemaakt worden.

Het moet daarbij een hulpmiddel en een inspiratiebron zijn, nooit een strak keurslijf of een blauwdruk. Laten we ervoor waken dat het landschap 'geheel volgens het boekje' moet worden; elke plaats heeft zijn eigenheid en zijn waarden. Helpen die waarden te onderkennen en helpen die eigenheid te versterken is het doel van dit ensemblewerkboek.

1 Lienden's lommerrijk rivierenlandschap met uitzicht op de heuvelrug

1.1 | In vogelvlucht

Beeld

Beeldbepalend in dit landschapsensemble zijn de slingerende linten van erven met hun zeer goed verzorgde beplantingen. Eigenlijk lijkt elk erf weer een paradijsje, zeker in de lente en zomer als alles groen is en in bloei staat. Arbeidzaam is het hier. Ook de vele nieuwe bewoners die de afgelopen 10 jaar geleden besloten hier een vervallen boerderijtje op te gaan knappen en er te gaan wonen. Iedereen is druk en men houdt niet van verspilling. Ieder bewaart van alles op zijn erf en elke vierkante meter wordt benut.

De vele fruittelers ertussendoor versterken het besloten karakter van de woonlinten. Als die gaarden ook in bloei staan is de Betuwe spectaculair.

Die linten volgen de oude stroomruggen die hier naast en tegen elkaar aan liggen waardoor een breed stroomruggencomplex is ontstaan. De ruggen - en de linten - hebben de vorm van een halve maan. Je kunt er de vorm van de riviermeanders in herkennen van oude lopen van de rivier. Die herken je ook in enkele waterlopen, het best in de Oude Rijn bij Aalst en Lienden.

De erfbeplantingen hebben vaak ook een bijzonder sortiment bomen en struiken. Hieraan zie je ook dat dit de Betuwe is met een rijke traditie in de boomteelt. Die traditie is natuurlijk te herkennen op de bedrijven van de vele boomtelers, maar dus ook op de particuliere erven. Die traditie zit de mensen blijkbaar in de genen hier.

Het lommerrijke karakter van dit deel van Buren uit zich in al die rijkbeplante erven die tot aan de wegberm komen. Het land wordt gebruikt tot aan de rand van de weg. De bermen zijn smal. Soms te smal voor beplanting, maar ook zien we daar de benutting: fruitbomen en soms notenbomen. Het voorpootrecht is hier op veel plaatsen nog van kracht. Als je het goed bekijkt is hier namelijk amper wegbeplanting aanwezig. Die vind je eigenlijk alleen buiten de bewoningslinten, in de komgebieden.

In dit deel van de gemeente is op veel plaatsen de Utrechtse Heuvelrug zichtbaar. Dat is zeker het geval vanaf de Marsdijk en de Rijndijk tegenover Rhenen, Remmerden en Elst. Daar kijk je over de uiterwaarden (Ingense waarden, Kostverloren Uiterwaarden en Middelwaard) vanaf de hoge dijk die hier fungeert als een langgerekte tribune. Dat levert een aaneenschakeling van spectaculaire uitzichten op over de rivier en de uiterwaarden naar de beboste heuvelrug die hier tot aan de uiterwaarden komt. Ook aan de andere kant van de dijk heb je mooie uitzichten, namelijk over de Marspolder en over bedrijven met namen als Bontemorgen, Klinkenberg en Hoog Kana. Vroeger toen de rivier nog de loop van de Oude Rijn bij Lienden volgde lag deze polder aan de Rhenense kant van de rivier. Het is eigenlijk een komgebied met enkele oude meanders erin. De populierenrijen langs de wegen duiden hier ook op.

Langs de Oude Rijn ligt nog een dijk, maar ook het reliëf van de oeverwal langs die Oude Rijn. Ook enkele linten met enkele erven hier. Het uitzicht naar de Oude Rijn en over de Marspolder naar de Heuvelrug en Rhenen met de Cuneratoren is befaamd. Beroemde schilders - zelfs Rembrandt - zijn hier het zicht op Rhenen komen vastleggen. Het bedrijventerrein en de jachthaven tegenover Rhenen waar

vroeger een steenfabriek actief was is echter volgens velen een versterking van het landschapsschoon hier. Niet alleen voor Rhenen, maar ook voor het landschap van Kesteren, Lienden en Aalst. De zichtlijnen en de compositie van het landschap verdient hier veel aandacht.

Ook ten zuiden van de dorpslinten zijn er weidse uitzichten mogelijk: over de kommen bestaande uit de polders van Aalst en Meerten, het Ommerense Veld en het Ingense Veld. Hier lopen de wegen sinds de ruilverkaveling vrijwel recht en zijn vaak beplant met populieren of essen.

Tussen de polders van Ommeren en Meerten ligt nog een stroomrug met het buurtschap Ommerenveld. Hier is het landschap meer verdicht met enkele bosjes en fruitteelt.

Functionele karakteristiek

- in de uiterwaarden: rivierbeheer, natuurontwikkeling en extensieve weidebouw. Tegenover Rhenen en Elst ook nog bedrijvigheid op een reeks 'terpen' aan zomer- of winterdijk
- op de stroomruggen dorpen met kleinschalige menging van functies. Buiten de dorpen een menging van lekker wonen, allerlei bedrijvigheid kleinschalig en grootschalige fruit- en boomteeltbedrijven
- in de kommen weidebouw

Stuwende krachten

In dit landschapsensemble zijn, naast de moderne fruit- en boomteeltbedrijven, de vele particulieren met een stukje grond de drijvende kracht achter de ontwikkeling van het landschap.

- ruimte voor nieuwe landgoederen tussen de dorpen
- individualistische volksaard van oude en nieuwe bewoners
- heroriënterende fruitteelt: schaalvergroting of verbreding
- ruimte voor de rivier, ook in relatie tot bedrijven in uiterwaarden tegenover Rhenen
- natuur en vernatting langs de Oude Rijn
- mensen die op hun erf mooi, ruim en vrij wonen en werken
- leefbaarheid in de openbare ruimte binnen in de buurtschappen

1.2 | Opgave en doelen voor Lienden's lommerrijk rivierenlandschap vanuit Structuurvisie Buren

Overkoepelend voor heel de gemeente gelden als overkoepelende opgaven voor het LOP:

- voorsorteren op de klimaatverandering, wat zich met name uit in de wateropgave voor het gebied volgens de reeks, vasthouden, vertragen, (tijdelijk) bergen;
- vergroten van de toegankelijkheid voor 'langzaam verkeer' van het landschap (consumptielandschap)
- dooradering van het productielandschap met natuur die in (agrarische) bedrijfsvoering past.

Specifiek voor dit landschapsensemble stelt de structuurvisie nog als opgaven:

- versterken van de duurzame economische mogelijkheden van landbouw en andere sectoren door het bieden van ruimte aan andere functies (verbreding) met behoud en versterking van landschappelijke karakteristieken. Meervoudig ruimtegebruik en groene en blauwe diensten zijn daarbij extra aantrekkelijk.
- ontwikkelen recreatie en cultuurhistorie rond de Limes
- versterken laanstructuur langs Veerweg Eck en Wiel en Rijnstraat Ingen
- ontwikkelen Rijndijk als recreatieve route
- landschapsversterking 'stroomruggen' in de buurtschappen bij Ingen
- landschapsversterking 'linies en dwarsdijken' langs de Rijndijk bij Bontemorgen en Lienden
- landschapsversterking 'rivierlopen en oude meanders' in de Marspolder
- landschapsversterking 'rivierlopen en oude meanders' rondom de Mauriksche Wetering
- ontwikkelen natuurlijke oevers en recreatieroute Mauriksche Wetering
- landschapsversterking 'stroomruggen' en creëren 'groene buffer' tussen Ingen en Ommeren en tussen Ommeren en Lienden
- versterken laanstructuur Vlissingestraat - Burgemeester Verbrughweg (Eck en Wiel) - Bulksestraat - Culekampseweg (Ingen) - Groenestraat - (Lienden) - Remsestraat.
- ontwikkelen recreatieve verbinding Lienden - Marspolder (Remsestraat - Hogeweg)
- versterken laanstructuur N320
- versterken fietsverbindingen Lienden - Marspolder en Lienden - Tiel
- ontwikkelen/behouden komgebied en waardevol open landschap Ommerensche Veld
- landschapsversterking 'stroomruggen' Ommerenveld
- landschapsversterking 'linies en dwarsdijken' Hoogmeien (Zijveling - Vogelenzangseweg) ontwikkelen/behouden komgebied en waardevol open landschap Meertenwei

2 Gewenste ontwikkeling

2.1 | In de visie van het LOP

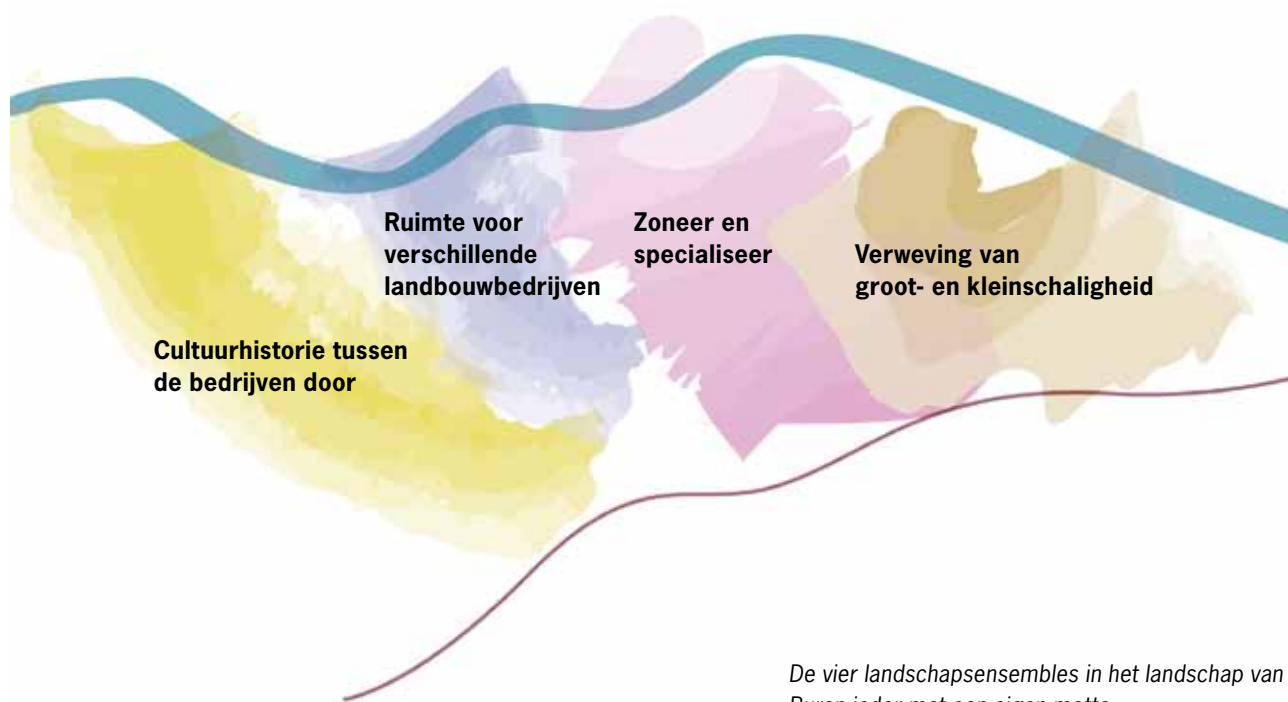
De ontwikkelingsvisie die onderdeel is van het LOP voor de uitwerking van het landschapsontwikkelingsbeleid van de gemeente is tevens een uitwerking van de Structuurvisie 2009-2019. Het hoofddoel van het LOP is samen te vatten als: 'Bescherm de erkend waardevolle elementen in het landschap, maar ontwikkel ook actief nieuwe kwaliteiten in dit landschap! Bestaande kwaliteiten worden ingezet bij toekomstige ontwikkelingen en dragen bij aan een cultuurhistorisch landschap waar het goed werken, wonen en recreëren is.' Op basis van dit doel is de ontwikkelingsvisie van dit LOP te vatten in de volgende twee ruimtelijke opgaven en een organisatorische opgave:

2.1.1 | Versterk de variatie!

Variatie in rivierenlandschap als geheel is door Rijk en Provincie vastgelegd in 'kernkwaliteiten'. Binnen het rivierenlandschap is evenwel ook nog veel variatie. In H3 werden vier landschapsensembles binnen de gemeente Buren beschreven die ieder hun eigen karakteristiek en ontwikkelingsmogelijkheden hebben. Versterk variatie op alle schaalniveaus.

Hieruit volgt dat de karakteristiek van Lienden's lommerrijk rivierenlandschap ten opzichte van de andere ensembles versterkt dient te worden. Daarbij neemt het LOP als motto:

Verweving van groot- en kleinschaligheid!

De vier landschapsensembles in het landschap van Buren ieder met een eigen motto

In het oosten van de gemeente ligt het landschap van de mensen in de dorpen Lienden, Ingen, Ommeren en Eck en Wiel en van de mensen in een reeks lintvormige buurtschappen op een breed stroomruggencomplex - tegenover de Utrechtse Heuvelrug - met de uiterwaarden van de Nederrijn en de Marspolder in het noorden en enkele dorpspolders in het zuiden.

Die levendige dorpen liggen in een landschap met druk bewoonde linten waarlangs een grote verscheidenheid aan activiteiten plaatsvindt. Dit landschapsensemble wordt gekenmerkt door de lommerrijke sfeer van het landschap met een verweving van grootschalige fruit- en boomteelt, kleinschaliger bedrijvigheid op de erven in de lintbebouwing en de verspreide 'burgerbebouwing' ertussendoor.

De kunst is om in het LOP spelregels te bieden die al deze activiteiten harmonisch in het landschap helpt verweven. Lommer en productie moeten in dit landschap samen op blijven gaan.

Dat kan juist door kleine maatregelen als hier en daar een pad op een kavelrand - bijvoorbeeld langs een elzenhaag om een boomgaard - naar het schouwpad van een wetering. Of door de inzet van bewoners van de dorpen bij het beheer van Betuwse laantjes die voortbouwen op de traditie van het voorpootrecht van bomen in de berm.

Ook kan hier op enkele plaatsen met uitgekiende landschapsplannen her en der een nieuw landhuis of grote hoeve gebouwd worden. Steeds is het van belang om de uitzichten op het landschap en doorzichten naar de Utrechtse Heuvelrug te behouden en te versterken.

2.1.2 | **Verstevig de banden!**

De boezems met de weteringen, de schakelaar en de dreef zijn zones waarin actief gewerkt kan worden aan een impuls voor het landschap die de vier landschapsensembles overstijgt en vaak een relatie heeft met de regionale positionering van de gemeente Buren. Aansluiting op die regionale context biedt kansen voor de gemeente Buren, niet alleen voor het landschap maar ook voor de economie!

Voor Liendens lommerrijk rivierenlandschap is vooral de Dreef van het Zwarte Paard van belang: In het LOP krijgt die als motto voor hun ontwikkeling:

Geef het paard de sporen!

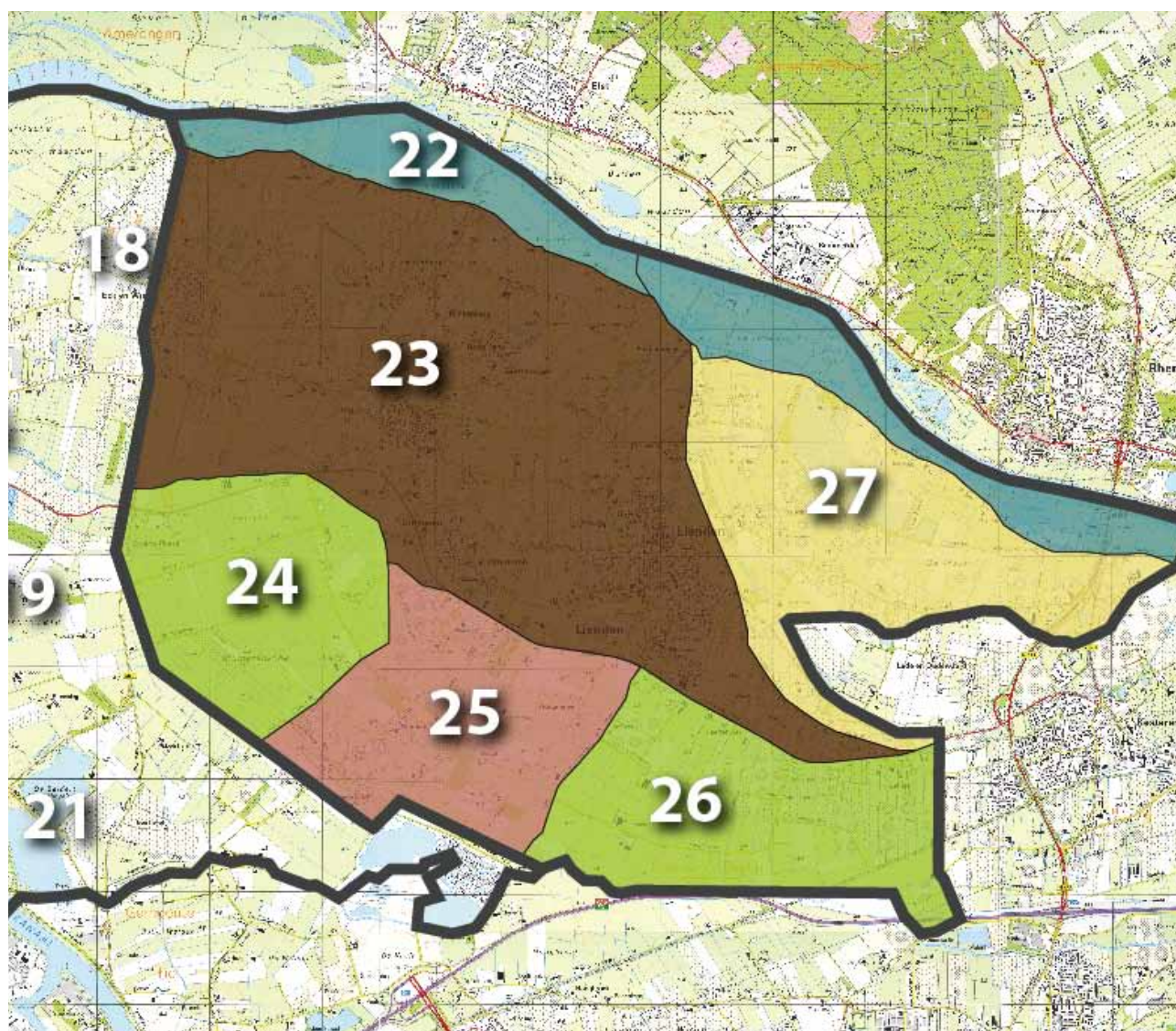
Stimuleer bestaande en nieuwe initiatieven om een aaneenschakeling van landgoedbossen, buitenplaatsen, lanen, parken en belvédères te realiseren tussen Stichtse Lustwarande en Waalweelde!

Gebruik deze 'Dreef van het Zwarte Paard' om ingrijpende ontwikkelingen als dorpsuitbreidingen, de aanleg van bedrijventerrein, een rondweg bij Maurik en ontgrondingen langs de Linge landschappelijk in te passen.

Neem in het zuiden de 'Nevenlinge' in de dreef op.

2.2 | Uitwerking voor de deelgebieden

deelgebieden in het 'Lienden's lommerrijk rivieren-
landschap'

- 22. de uiterwaarden en de dijk
- 23. de stroomruggen met hun dorpen en lommerrijke linten
- 24. het Ommerensche Veld
- 25. polder Ommeren en Hoogmeien
- 26. polder Meerten en polder Aalst
- 27. de Marspolder

2.2.1 | De uiterwaarden en de dijk (22): ingetogen uitzichten met bakens aan de zomerdijk, Rembrandtwilgen, Nescionoten

Door de weidsheid van het uiterwaardenlandschap zijn hier verre uitzichten mogelijk naar het oosten en westen. De uitzichten naar het noorden bieden zicht op de Utrechtse Heuvelrug met zijn bossen, dorpen en buitens. Deze spectaculaire overgang van het rivierenlandschap naar stuwwallandschap is niet voor niets benoemd als één van de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap.

Eeuwenlang is dit landschap - dat door velen vooral vanaf de dijk wordt beleefd - een inspiratiebron geweest voor schilders en schrijvers. Met Rembrandt en Nescio als niet de minste voorbeelden. Je kunt dit landschap dan ook beschrijven als een schilderij met voorgrond, middenspel en achtergrond. Op de voorgrond heb je hier relatief smalle uiterwaarden waarin van alles te zien is doordat de hoofdfunctie van de uiterwaarden (afvoeren van het rivierwater) gecombineerd wordt met weidebouw en natuurlijke ontwikkelingen langs allerlei plassen en geulen. Het middenspel wordt gevormd door de Nederrijn met daarlangs op enkele plekken een steenfabriek of een veer en de bebouwing die daarbij hoort.

Aan de overkant zie je de achtergrond: het oude stadje Rhenen met de Cuneratoren en de toren op de Koerheuvel als 'landmarks'. Ook Amerongen en Elst hebben een kerktoeren en bijzondere bebouwing tegen de heuvelrug: uitlopers van de Stichtse Lustwarande, Wellicht is het hier mogelijk om in het kader van werkzaamheden aan de dijk een wandelpad over een nieuwe kraag in de dijkhelling te maken, met af en toe iets meer ruimte voor een 'balkon aan de dijk' met boom en een bankje eronder: een **Rembrandtwilg of een Nescionoot**. Vanaf die plekken kunnen wellicht enkele paden naar de zomerdijk worden opengesteld en als groenblauwe dienst worden beheerd.

Langs de rivier ligt een reeks steenfabrieken en andere bedrijvigheid op terpen. Met hun bebouwing die met schoorstenen en silo's boven die beplanting uitsteekt vormen deze een reeks bakens in de weidsheid van de uiterwaarden. Enerzijds geven ze in het 'middenspel' maat en schaal en zijn het historische verwijzingen. Anderzijds ontwikkelt deze bedrijvigheid zich ook op een hedendaagse bedrijfseconomische manier. De uiterlijke verschijning daarvan wordt door velen als lelijk ('horizonvervuiling') gezien. De recente ophef in Rhenen over plannen in de Middelwaard is daaruit te verklaren. Voorgesteld wordt om met de bedrijven (en Rijkswaterstaat) samen een landschapsarchitectonische analyse van de maat en schaal en de zichtlijnen over de uiterwaarden naar de heuvelrug te bespreken. Waarschijnlijk is het mogelijk om deze bedrijvigheid op een harmonische manier in het landschap te voegen als deze analyse uitgewerkt wordt in richtlijnen voor de wijze waarop dergelijke ontwikkelingen als bakens in het landschap kunnen worden gepast.

Te stimuleren landschapselementen:

- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- wandeldijkje: pad langs meidoorn-singels (evt over zomerdijk)
- kraagpad buitendijks tegen de dijkhelling aan als 'dorpsboulevard'

- ‘Rembrandtwilg’ met bank als uitzichtpunt gekoppeld aan kraagpad
De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een
dichtheid moeten hebben van ca. 10% van het bestaande areaal met een
maaswijdte van 100 tot 200 m.

*Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet
aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij
de Buitenpolder dienen landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden
middels verevening.*

2.2.2 | De stroomruggen met hun dorpen en lommerrijke linten (23): achterommertjes en Betuwse lanen

In het gebied van de stroomruggen met de dorpen en woonlinten
bepalen de fruit- en boomteelt en daartussendoor de vele erven het
beeld. Stimuleer de traditie van de rijke en veelsoortige boombeplan-
tingen op de omhaagde erven. Wellicht zijn er erfbeplantings-ateliers
te organiseren. Verder verdient het juist hier ook aanbeveling om een
organisatie op te zetten of in te schakelen (Hoogstambrigade) voor
het behoud, beheer en de nieuwe aanplant van hoogstamfruitbomen.

Tussen de bedrijven door kunnen grondeigenaren zich aanmelden
voor het leveren van een groene dienst in de vorm van een ‘achterom-
mertje’: een wandelpad langs een kavelrand naar de wetering aan de
achterkant van de kavels en over het schouwpad naar een volgend
achterommertje. Langs de paden staat beplanting van beukenhaag
langs een erf, elzenhaag langs fruit en af en toe een knot-es langs de
wetering als deze langs een wei loopt.

In de delen waar volgens de Structuurvisie gezocht kan worden naar
mogelijkheden voor landschapsversterkend bouwen kunnen dit soort
achterommertjes deel uitmaken van de te leveren landschapsverster-
king. Maar dat kunnen ook zoomgaarden zijn: openbare stroken met
noten- of fruitbomen die dwars op de linten en de rivierdijk ommetjes
mogelijk maken. Ook het realiseren van een uitkijktoren of pick-
nickplek die verwijst naar een bijzondere plek langs de voormalige
Romeinse Limes, bijv. ten noorden van Ingen kan daaronder vallen.

Op de Structuurvisie staat versterking van laanbeplanting langs de
wegen die de dorpen verbinden aangegeven. Voor het overgrote
deel zijn dit wegen die niet over de stroomruggen lopen maar juist
een lage dijk zijn dwars door de lagere delen tussen de waaier aan
stroomruggen. De laanbeplanting die hier geplant kan worden moet
eigenlijk in de slootkant of op het dijktaalud kunnen staan. Voorge-
steld wordt om deze laanbeplanting uit een combinatie van knotwil-
gen, knot-essen en hoogstamfruit te laten bestaan. Dit vereist veel
onderhoud en zal dus goed geregeld moeten worden. Wellicht dat er
mensen zijn die dit bedrijfsmatig willen aanpakken, of is een ‘adoptie’
van deze dijkbeplantingen door vrijwilligers in combinatie met een
agrarisch natuurbeheerorganisatie mogelijk?

Dit Lint van Betuwse laantjes zal de recreatieve aantrekkelijkheid
van dit deel van de Betuwe vergroten. Wellicht is het mogelijk om
de kosten van het beheer van deze Betuwse lanen te genereren uit
de opbrengsten uit landschapsversterkingszones. Een bijkomend

voordeel van deze laanbeplanting kan zijn dat het als psychologische snelheidsremmer zal werken voor de hardrijdende automobilist.

Bijzondere plekken waar volgens de Structuurvisie gezocht dient te worden naar landschapsversterkend bouwen zijn de 'groene buffers' tussen Lienden, Ommeren en Ingen. In de Structuurvisie staat het volgende: 'Tussen de kernen die aan elkaar dreigen te groeien worden groene buffers aangelegd, al dan niet in de vorm van een landgoed. De recreatieve waarde neemt daarmee toe en de dorpsentrees zijn herkenbaar en aantrekkelijk. De cultuurhistorische leesbaarheid van het landschap wordt bovendien versterkt, waarin de kernen zich afzonderlijk van elkaar op de oeverwal ontwikkelden. Dit komt ten goede aan de algehele aantrekkelijkheid van de gemeente en aan het beeld en imago als landelijke gemeente. Zowel huidige gebruikers (bewoners, recreanten, arbeiders, passanten etc.) als toekomstige gebruikers hebben profijt van een recreatief, cultuurhistorisch en groen aantrekkelijk landschap. Het verzorgingsgebied is dan ook de gehele gemeente en alle ontwikkellocaties leveren een financiële bijdrage aan deze ruimtelijke ontwikkeling.'

In een beleidsnotitie 'landschapsversterkend bouwen' wordt aangegeven hoe deze groene buffers als deel van een landgoed of buiten duurzaam kunnen worden veilig gesteld. Belangrijk is daarbij dat de nieuwe bebouwing geen onderdeel wordt van de lintbebouwing tussen de dorpen. Er dienen zichtlijnen naar het achterliggende landschap mogelijk te blijven.

Te stimuleren landschapselementen:

- voorpootbomen als deel van Betuwse laantjes met nutsbomen of knotbomen
- pad naar wetering langs geschoren elzensingel of doornenroosingel(s)
- pad tussen sloot met knot-essen en evt. elzensingel
- dorpsgaard of 'limestoren' met uitzicht naar rivier en heuvelrug

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Landschapsversterkend bouwen:

In dit deelgebied ligt een aantal landschapsversterkingszones (8, 9, 10 en 14) volgens de Structuurvisie. Tussen de bebouwde kommen van Ingen, Ommeren en Lienden staan twee koninginnegaarden als bonusproject centraal.

Voor de buurtschappen ten noorden van Ingen en het buurtschap Aalst kan de landschapsversterking gestalte krijgen in het bonusproject 'leefbare linten voor de buurtschappen'. Hierin gaat het er om de inrichting van en langs de wegen door de buurtschappen aan te passen aan het tegenwoordige gebruik als menging van woonomgeving, boom- en fruitteelt en allerhande kleinschalige bedrijvigheid. Het gaat om veiligheid, betrokkenheid en beeldkwaliteit.

2.2.3 | Het Ommerensche Veld (24): weide.

In deze polder staan de weidsheid en de productiemogelijkheden voor weidebouwbedrijven voorop.

Te stimuleren landschapselementen:

- een enkel boerenlandpad: langs weiland of akker, zonder beplanting, langs wetering of sloot met natuurvriendelijke oever en rietkraag

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dienen landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening.

2.2.4 | Polder Ommeren en Hoogmeien (25): polderbuitens, buitenbosjes en doornenroosingels

Polder Ommeren en Hoogmeien liggen op een stroomrug. Fruit- en boomteelt bepalen het beeld, naast de bosjes die hier al meer dan een eeuw liggen. Die zijn verbonden aan traditie van de buitens en landgoederen van Echteld en Den Eng bij Ommeren. Op de Structuurvisie staat aangegeven dat hier landschapsversterking mag plaatsvinden eventueel in combinatie met de bouw van landhuizen en buitens. De Ommerenveldsche Straat en Hoogmeien kunnen als ontginningsslaan fungeren voor enkele buitens en landgoederen.

Dat sluit mooi aan bij die traditie. Stimuleer in de de Polder Ommeren landgoederen en buitens die de polder als geheel ruimtelijk versterken. Daar hoort bij dat de oude kades van de dorpspolders langs de Zijveling en de Harense straat via het pad langs de Nevenlinge met een nieuw kadepad worden verbonden.

Verder naar het oosten kan dit pad langs de Nevenlinge aangesloten worden op Hoogmeien. Zo worden de dorpen in het oosten van de gemeente ook via een recreatieve route geschikt voor fietsers en wandelaars met het recreatiegebied tussen de Linge en de Nevenlinge verbonden.

Te stimuleren landschapselementen:

- pad over (nieuwe) kade om polder evt. met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad met singel(s) van Hondсроos en Sleedoorn langs kavelrand
- buitenbosje of boerensingel: hakhout van eik, es of van els (op nattere gronden), regelmatig afgezet
- dreef als onderdeel van boerenlaan langs Hoogmeien en Ommerenveldsche straat

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m.

Landschapsversterkend bouwen: in dit deelgebied ligt een landschapsversterkingszone (11 en 12) volgens de Structuurvisie.

Bij Polder Ommeren gaat het om de koninginnegaard tussen de bebouwde kommen van Ommeren en Lienden.

Voor Hoogmeien geldt dat de gewenste landschapsversterking vorm dient te krijgen in het bonusproject waarmee een langzaamverkeerbrug over de provinciale weg bij landgoed De Eng of bij het dorp Lienden wordt gerea-

liseerd als onderdeel van de route vanaf de 'Nevenlinge' over de Zijveling of de weg Hoogmeien.

2.2.5 | **Polder Meerten en Polder Aalst (26):**

In deze polders staan de productiemogelijkheden voor weidebouw-bedrijven voorop. Aan de zuidrand loopt de Linge grotendeels kaarsrecht langs de Betuweroute met daarachter moderne windmolens. Hier geen frivoliteiten, maar de heldere strakke lijn van een hedendaags landschap. Eventueel kunnen Kesteren en Aalst met een kadepad met een lange doorlopende elzensingel langs de Linge verbonden worden met het nieuwe recreatiegebied tussen de Linge en de Nevenlinge (zie 5.4.7).

Te stimuleren landschapselementen:

- pad over nieuwe kade met doornenroos-singel tussen kavel en pad langs Linge
- kadepad: weg op oude kade van dorpspolder, onbeplant
- pad langs weiland of akker, onbeplant

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m.

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dienen landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening.

2.2.6 | **De Marspolder (27): Hou zicht!**

Deze polder is een duidelijke herinnering aan de dynamiek van het rivierenlandschap waarin de rivier de afgelopen duizenden jaren meermalen zijn loop heeft verlegd. Om de buitenste ring van de Marspolder ligt namelijk nog een dijk met aan de voet daarvan de resten van zo'n oude Rijnloop: het Oude Rijntje. Langs het oude Rijntje liggen nog enkele wielen en een zone met natte natuur. Verder naar het noorden ligt een oeverwal van die oude Rijnloop. Daarop liggen oude boerderijen, maar ook verschillende jonge dynamische bedrijven met fruitteelt en boomteelt aan de Hoge Weg. Nog verder naar het noorden tot aan de Marsdijk ligt een zone met komkleigronden en verschillende plassen.

Zowel vanaf de dijk langs het Oude Rijntje, langs de Hoge Weg en over de plassen en weides achter de dijk zijn fraaie doorzichten naar de Utrechtse Heuvelrug mogelijk. Deze kwaliteit dient in alle drie de zones veiliggesteld en ontwikkeld te worden.

Te stimuleren landschapselementen:

- voorpootbomen als deel van Betuwse laantjes met nutsbomen of knotbomen
- (pad over) zichtlijn naar toren/landhuis op heuvelrug evt langs elzenhaag
- schildersboom: bankje met sierboom aan pad met uitzicht op toren of landhuis op heuvelrug
- marsroute: pad langs kavelrand, evt langs elzenhaag

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Landschapsversterkend bouwen: in dit deelgebied ligt een landschapsversterkingszone (13) volgens de Structuurvisie. Daarnaast loopt door dit deelgebied een deel van de landschapsversterkingszone langs de Lek- en Rijndijk (15).

In de Marspolder gaat het om het bonusproject 'panoramakavels, Betuws laantje naar pont en paden door Marspolder'.

Bij de Middelwaard aan de dijk gaat het om de duurzame realisatie van een fietsveer naar Rhenen.

3 Te beschermen waarden

Bestaande waarden

Als er een initiatief in het landelijk gebied op stapel staat, wordt het 'ensemblewerkboek' van het betreffende deelgebied erbij gepakt en de plaats van het initiatief wordt opgezocht op de 'bestaande waardenkaart'.

Daaruit blijkt bijvoorbeeld dat er op de plaats van het initiatief aardkundige en archeologische waarden aanwezig zijn, of een oude rand van een es aanwezig is met restanten van beplanting.

De bestaande landschapswaarden zijn soms wettelijk beschermd.

Maar ook andere waarden dienen gerespecteerd te worden. Waar dit onmogelijk is, dient passende compensatie plaats te vinden: 'voor wat hoort wat'. Dit principe (verevening) én de 'bestaande waarden' dienen in principe vastgelegd te worden in het bestemmingsplan.

In voorkomende gevallen en zolang deze werkwijze nog niet is geïmplementeerd in het geldend bestemmingsplan, zou dat ook een (al dan niet juridisch harde) voorwaarde kunnen zijn voor medewerking aan bestemmingswijzigingen of andere vergunningsprocedures.

De kaarten in dit hoofdstuk zijn voor een deel ontleend aan informatie van de website van de provincie Gelderland (www.gelderland.nl). Deze informatie kan op het moment dat u dit werkboek gebruikt gewijzigd zijn. Gaat u dus bij het gebruik van de informatie altijd na of er wijzigingen zijn. De gemeente Buren is u hierbij graag van dienst.

Uitwerking en kaarten

In het hoofdstuk te beschermen waarden is eveneens in vier deelkaartjes aandacht besteed aan:

- kaart 1: aardkundige waarden: Provincie Gelderland - streekplan, themakaart 12; en grondwaterwinning en -beschermingsgebied: wateratlas Provincie Gelderland (<http://geodata2.prv.gelderland.nl/apps/wateratlas/>). Hiermee dient rekening te worden gehouden bij graafwerkzaamheden of mogelijke invloed op of aantasting van het grondwater.
- kaart 2: archeologische waarden: atlas cultuurhistorische waarden van de Provincie Gelderland (<http://geodata2.prvgld.nl/apps/chw/>) - kaartlagen:

- . Archeologie - archeologisch verwachte waarden
- . Archeologie - archeologische vindplaatsen.

Bij een hoge verwachtingswaarde dient men onderzoek te plegen wanneer graafwerkzaamheden aan de orde zijn.

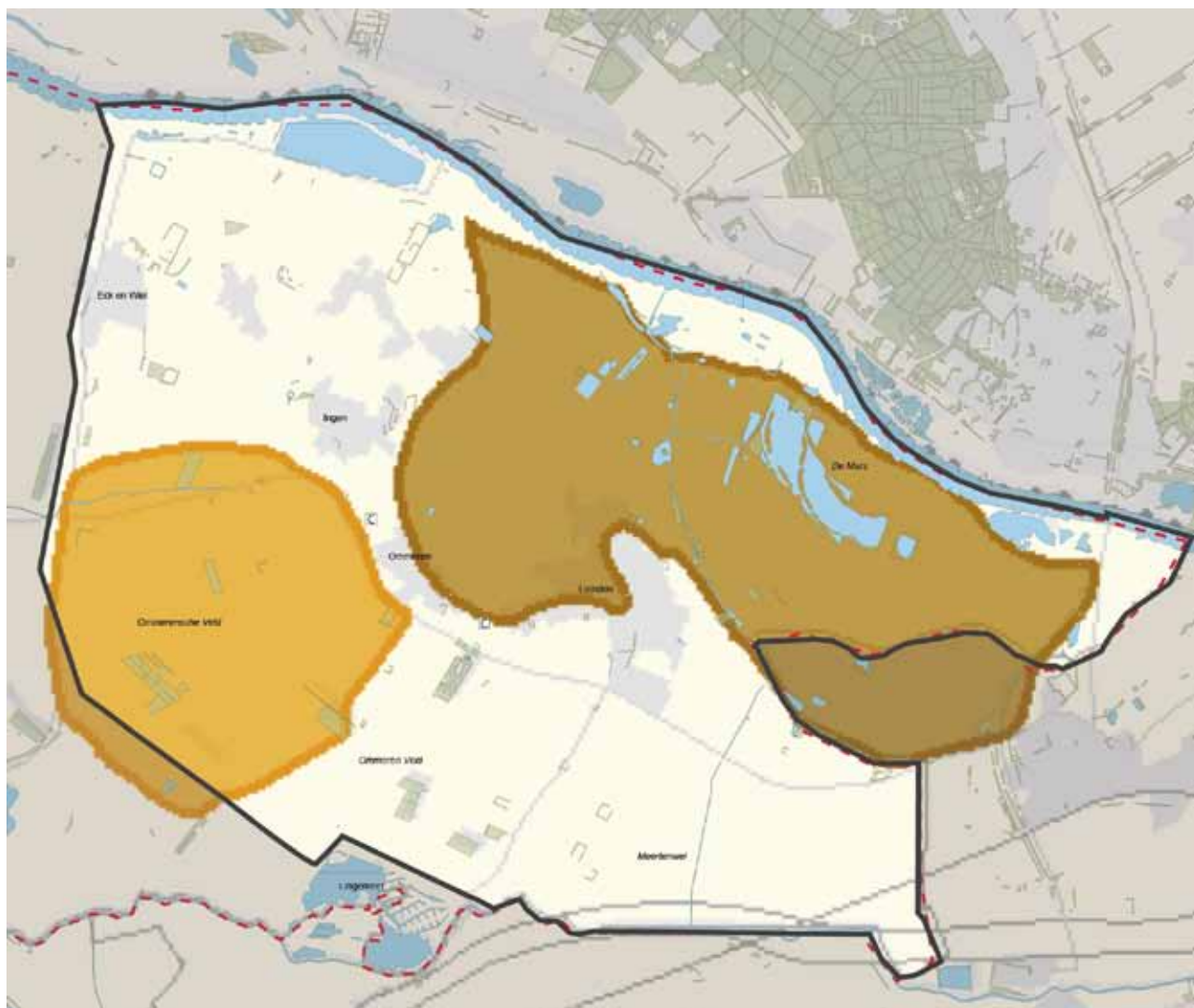
- kaart 3: landschapshistorie en monumenten: atlas cultuurhistorische waarden van de Provincie Gelderland (<http://geodata2.prvgld.nl/apps/chw/>) - kaartlagen:

- . Historische geografie - historisch geografische lijnen;
- . Historische geografie - historisch geografische waardering;
- . Historische bouwkunde - monumenten.

Bij de ontwikkeling van het landschap dienen deze waarden te worden gerespecteerd, en kunnen ze bovenal aanknopingspunten vormen voor regionale karakteristieken.

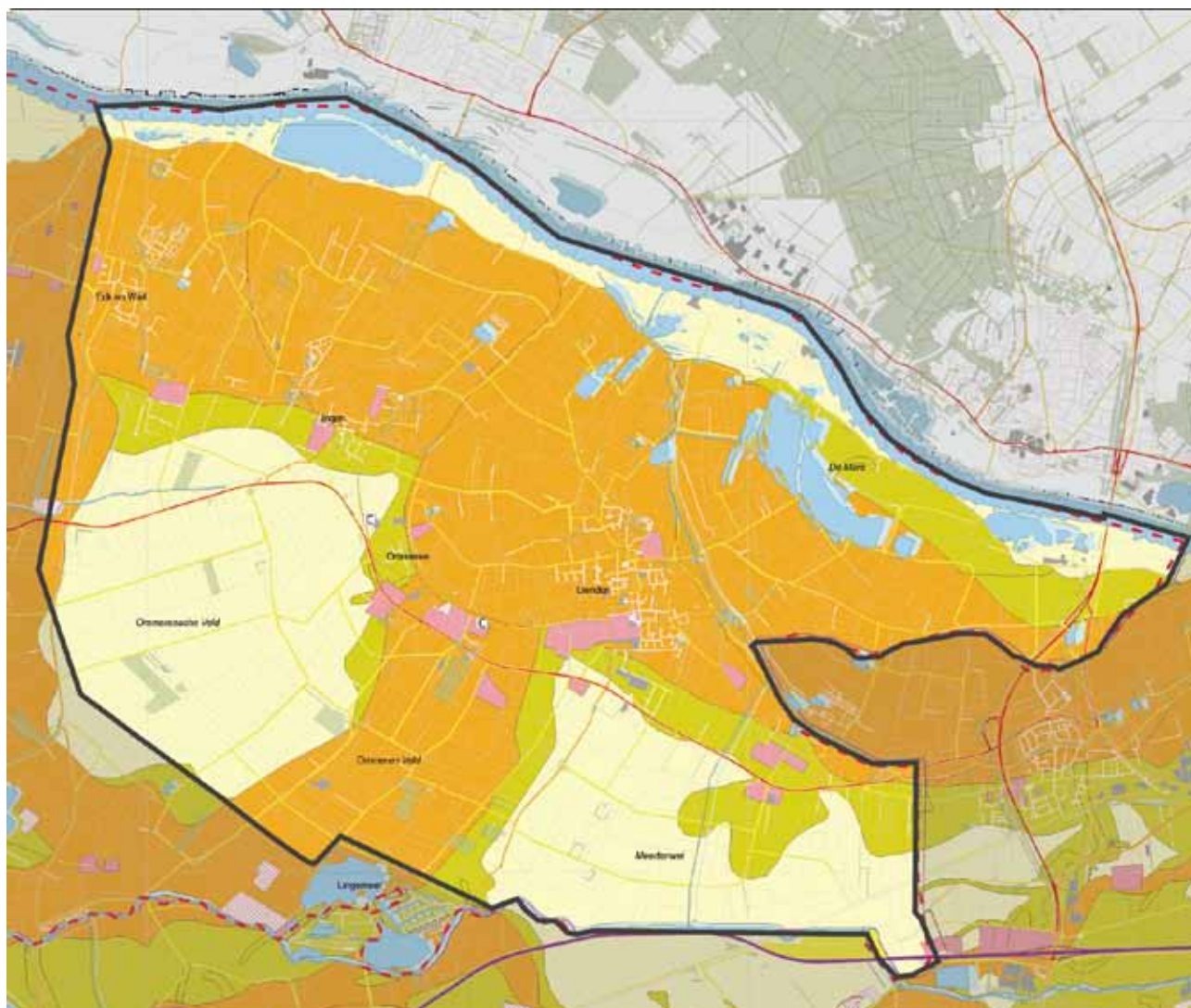
- kaart 4: bestaande landschapselementen: deze informatie is ontleend aan de digitale topografische bestanden (copyright Topografische Dienst) op basis van de 1:10.000 kaart (top10-vectorbestanden).

Het zijn dus de elementen die op de topografische kaart voorkomen en ze zijn niet in het veld geïnventariseerd. De legenda is voor het doel van het LOP ontworpen.

1. aardkundige waarden
- nationaal belang
 - provinciaal belang

N.B. Het uitzicht op de stuwwal van de Utrechtse Heuvelrug dient natuurlijk altijd in de beschouwing over de aardkundige waarden in dit gebied betrokken te worden

2. archeologische monumenten en waarden

monumenten

• terrein van hoge archeologische waarde

waarden

• hoog

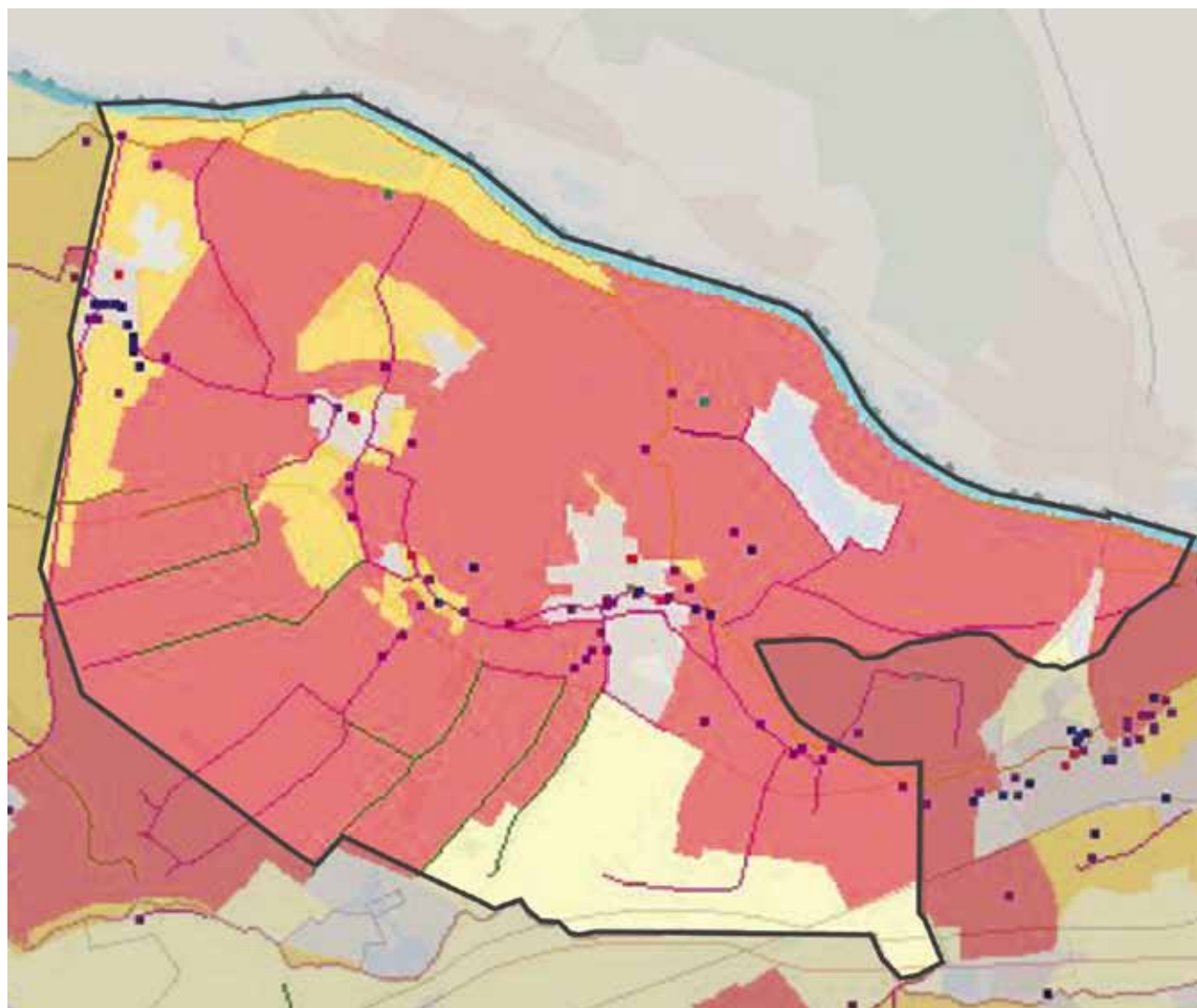
• middelhoog

• laag

• water

3. landschapshistorie en monumenten (zie verder: <http://geodata2.prvgld.nl/>)

historisch bouwkundige elementen

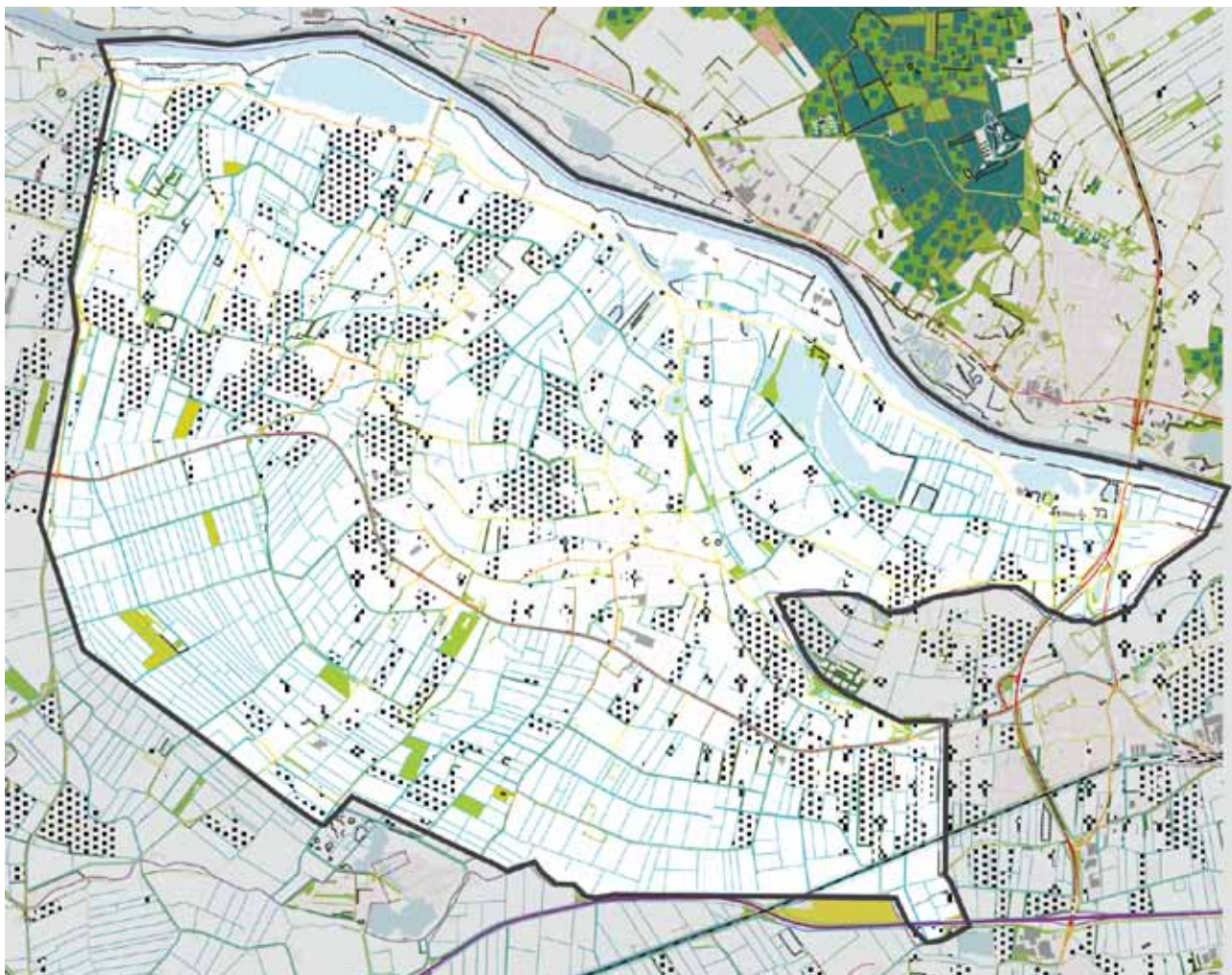
- monumenten

historisch geografische lijnen

- de verschillende kleuren van de lijnen op de kaart verwijzen naar verschillende functies (zie: <http://geodata2.prvgld.nl/apps/chw/>)

historisch geografische waarden

- hoog
- middelhoog
- laag
- water
- bebouwing

4. landschapselementen

lijnelementen

- • sloot breedte < 3m
- • sloot breedte 3-6m
- • haag?
- • bomenrij?
- • talud/ wal/ kade
- • hoofdweg
- • regionale weg

vlakvormige elementen

- • fruitwekerij
- • loofbos
- • populierenbos
- • water

4 Te ontwikkelen kwaliteiten

In dit hoofdstuk te ontwikkelen kwaliteiten (o.a. gebaseerd op de Structuurvisie 2009-2019) is in drie deelkaartjes aandacht besteed aan:

- kaart 5: Themakaart Water en landschap

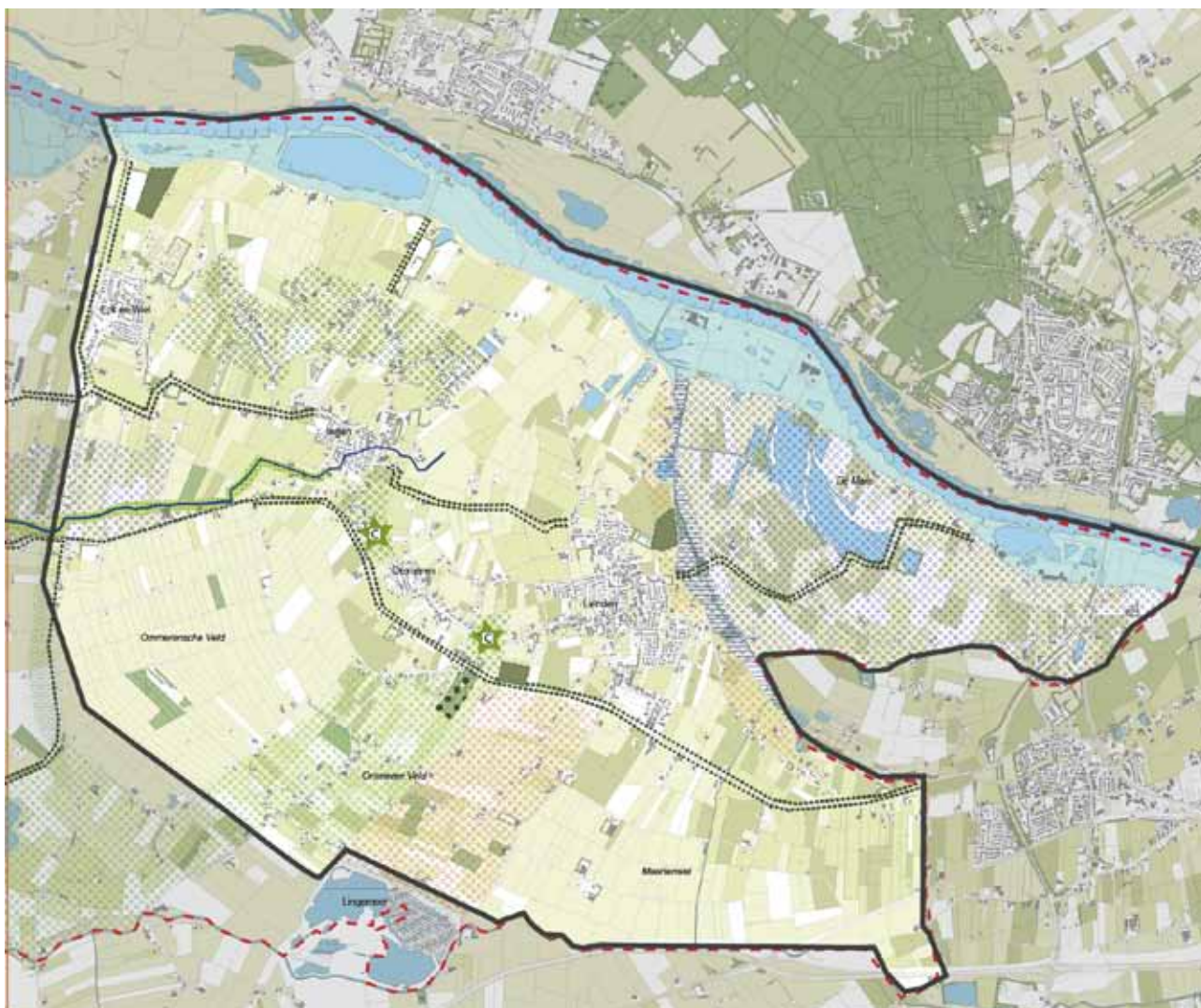
- categorie Landschap en groen
- categorie Natuur
- eenheden Natuurbeheersplan 2011 gegroepeerd: agr. nat.beheer, nieuwe natuur, bestaande natuur, ecol verb z, landschapspakketten

- kaart 6: Themakaart Bezoeken en beleven

- categorie Landschap en groen
- categorie Recreatie
- creëren groene buffer
- gewenste ommetjes
- landschappelijke pijnpunten aanpakken
- landschappelijk waardevolle zichtlijnen (zie ook kaart Visie Landschap op p. 75 van Structuurvisie)
- recreatieve ontwikkelingen
- centrumontwikkelzone recreatie en ontgrondingen
- recreatieplas landschappelijk inpassen
- bijzondere recreatieve mogelijkheden landschappelijk inpassen
- ontwikkelzone cultuur en recreatie
- creëren groene buffer

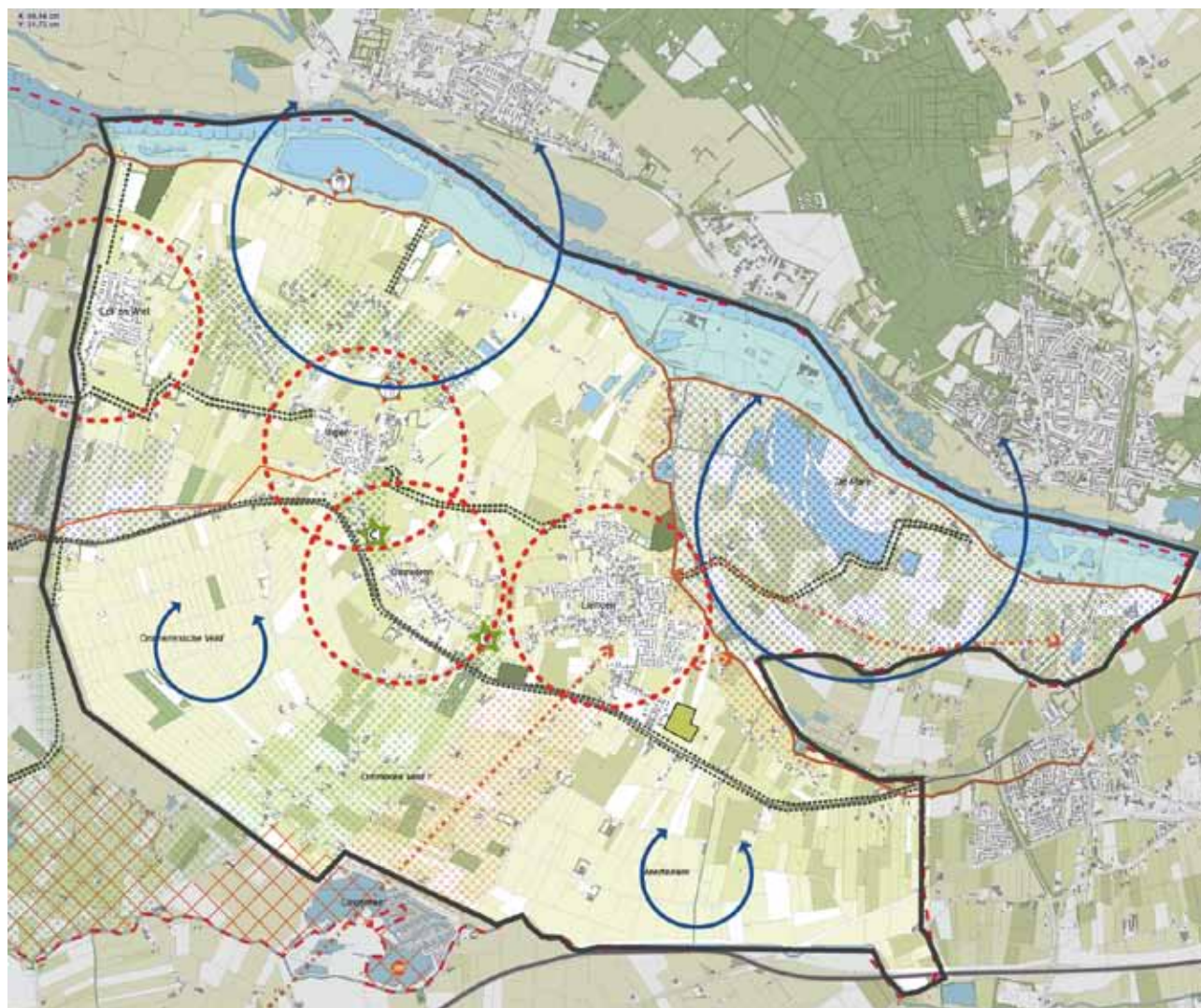
- kaart 7: Themakaart Wonen en werken

- landschappelijke versterkingszones
- harde en zachte contouren
- ontwikkellocaties landschappelijk inpassen
- windmolens

5. Water en landschap

- • creëren groene buffer
- • bos en natuur
- • ontwikkelzone natuur en waterberging
- • ontwikkeling natuurlijke oevers
Mauriksche Wetering

6. bezoeken en beleven

• uiterwaarden

• landgoed

• ontwikkellocatie sportterrein tot 2015 *

• dorpsommetjes

• bestaande laanbeplanting

• versterken laanstructuur

• ontwikkelzone cultuur en recreatie *

• openheid en zichtlijnen

• creëren groene buffer

• recreatieve verbinding

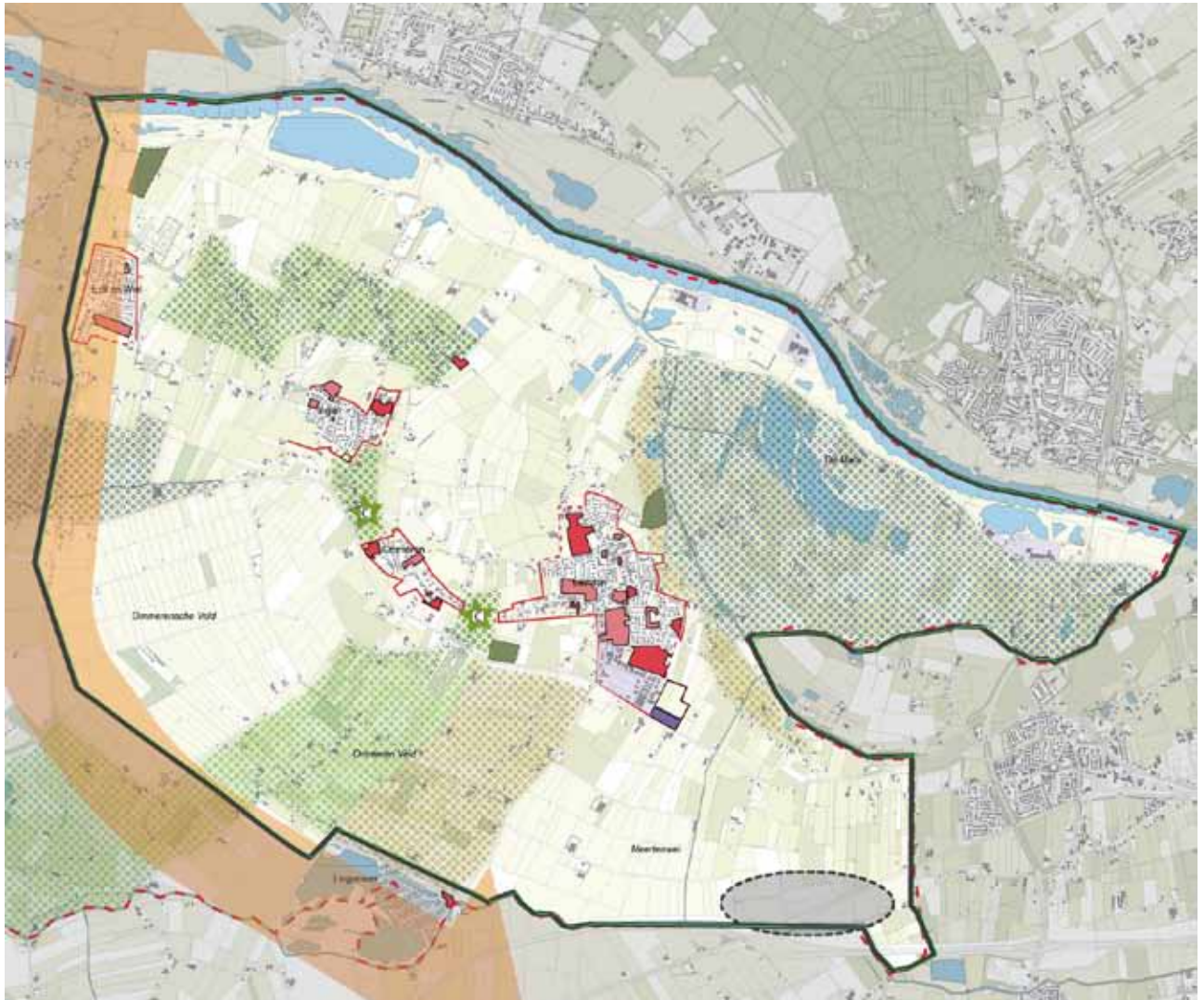

• versterken fietsverbinding

• gewenste dorpsommetjes

* landschappelijk inpassen

5. wonen en werken

• harde contour

• zachte contour

• ontwikkellocatie woningbouw tot 2010*

• ontwikkellocatie woningbouw na 2010*

• bestaand bedrijventerrein

• ontwikkellocatie bedrijventerrein tot 2015*

• landgoed*

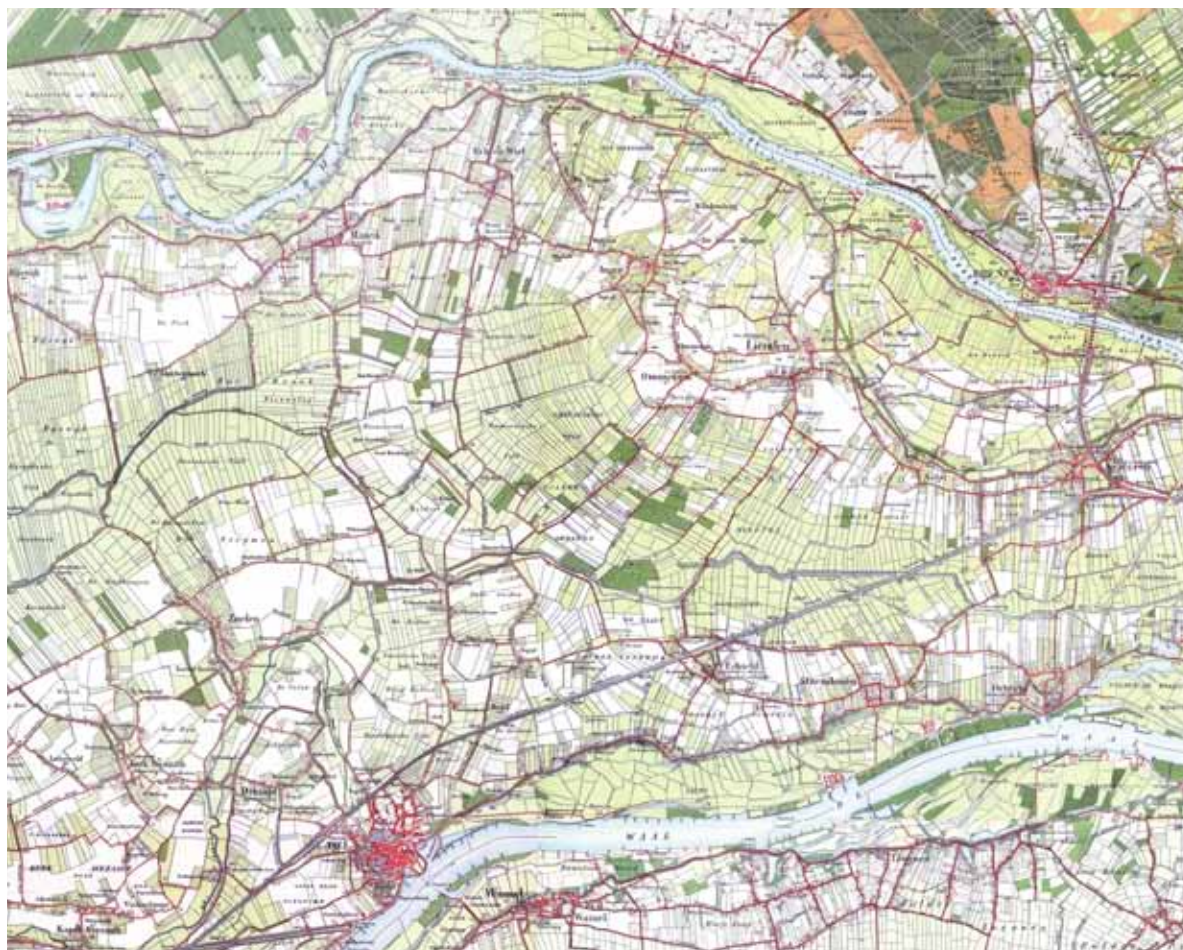

• creëren groene buffer

• landschappelijke versterkingszone
'rivieroeverwallen' (zie hoofdstuk 6)• landschappelijke versterkingszone
'stroomruggen' (zie hoofdstuk 6)• landschappelijk versterkingszone
'rivierlopen en oude meanders'• landschappelijke versterkingszone
'linies en dwarsdijken' (zie hoofdstuk 6)

• windmolens

* landschappelijk inpassen

Vergelijk ter inspiratie eens de topografische kaart rond 1900 (boven) die van 2007 (onder).

5 Mogelijke instrumenten en regelingen

5.1 | Open voor samenwerking en betrouwbaar

De gemeente zal zich in de geest van het LOP actief opstellen ten opzichte van mensen, instanties en bedrijven om ze te stimuleren met hun initiatieven aan te sluiten bij de landschapsvisie.

De gemeente wil initiatiefnemers zoals agrarisch ondernemers, mensen die in het buitengebied willen wonen en dorpsbewoners inspireren hun eigen initiatieven op de goede plekken en aansluitend op de gewenste landschapsontwikkeling te laten landen.

Gemeente en initiatiefnemers zoeken samen naar een aansluiting bij de karakteristiek van hun eigen landschap. Verevening kan privaat profijt en publiek belang samen op laten gaan. De landschaps-ensembleboeken bieden daarvoor een handleiding.

Het is van groot belang dat de gemeente zich een betrouwbare overheid toont met dit LOP. Hiertoe dient een goede organisatie voor de begeleiding van initiatieven opgezet te worden. Bij het nader bekijken van de mogelijkheden kan een landschapsfonds een ideaal middel blijken (zie hoofdstuk 6).

5.2 | Stimuleringsregeling landschapselementen

In dit LOP worden per deelgebied ambities en soorten gewenste typerende landschapselementen genoemd. De ambitie is om tussen 5 en 10% van het totale areaal aan buitengebied uit dergelijke landschapselementen te laten bestaan. Met name op terreinen die niet bij de landbouw in gebruik zijn komen nu reeds relatief veel landschapselementen voor, zoals wegbeplantingen, bosjes en natuurterreinen, erfbeplantingen, etcetera.

Het LOP wil met name agrariërs stimuleren de mogelijkheden de landschappelijke ambities van het LOP mee te realiseren en daaraan een stuk inkomen over te houden. Er kan gekozen worden voor de ambitie om 3% van het agrarisch grondgebied in de Gemeente Buren een landschappelijke functie te geven.

Het agrarisch grondgebied beslaat momenteel ongeveer 11.653 ha. 3% daarvan is 350 ha. Bij een gemiddelde breedte van 7 m spreken we over 500 km aan bomenrijen, hagen, wandelstroken, rietoevers enzovoorts.

In de systematiek van de groenblauwe diensten is het mogelijk om een vergoeding te geven voor de grond (een agrariër produceert dan geen gras of andere gewassen, maar "landschap"). Daarnaast zijn er vergoedingen voor beheer. Ook aanleg kan apart vergoed worden. Een groot deel daarvan wordt door de Provincie bekostigd.

Het bedrag dat de gemeente voor de groenblauwe diensten bijeen kan brengen dient aangevuld te worden. Hiertoe zijn ook Provinciale regelingen in ontwikkeling. Dat bedrag komt dan praktisch geheel ten goede aan agrariërs die het voor een groot deel ook weer in de streek investeren voor het beheer en onderhoud van het landschap. De verwachting is dat ook het Gemeenschappelijk LandbouwBeleid van de Europese Unie hier veel meer nadruk op zal gaan leggen en deze regeling dus de weg effent voor een efficiënte overgang van de agrarische sector naar dit beleid.

Daarnaast draagt het direct bij aan een aantrekkelijk landschap, waarvan de recreatieve ontwikkeling in het gebied zeker ook profiteert: bloeiende (hoogstam)boomgaarden, hagen, wandelpaden en bomen-

rijen zorgen ervoor dat zowel recreanten van buitenaf als de eigen bevolking kan genieten in het buitengebied van Buren.

5.3 | Regeling 'nieuwe landgoederen'

In de gemeente is reeds langer een regeling voor het stichten, aanleggen en duurzaam beheren van nieuwe landgoederen van kracht. Als een initiatiefnemer aan een aantal voorwaarden voldoet krijgt deze medewerking van de gemeente bij het realiseren van een beperkt aantal woningen. Die voorwaarden bestaan ondermeer uit de realisatie en het beheer van 10 hectare nieuwe natuur, een landschapsontworp van kwaliteit en een landschappelijke inpassing van de nieuwe bebouwing.

5.4 | Zoekzones landschapsversterkend bouwen

In het kader van dit LOP is het beleid uitgewerkt voor de landschapsversterkingszones zoals die zijn aangegeven in die Structuurvisie. Dit beleid met landschapsversterkingszones bouwt voort op de planvorming die de laatste in regionaal verband wordt ontwikkeld. Deze beleidsnotitie is afgestemd op de reeds bestaande gemeentelijke regeling voor Nieuwe Landgoederen. Anders dan bij nieuwe landgoederen, waar het in de eerste plaats gaat om hectares nieuwe natuur, gaat het bij de landschapsversterkingszones niet in de eerste plaats om de aanleg van nieuw bos of nieuwe natuur. De opgave is breder dan dat.

Het gaat hier om de versterking van het landschap als geheel, dus ook om de esthetische betekenis, om de belevingswaarde en om de functie voor de gebruikers van het landschap. In deze notitie wordt deze brede opgave gebiedsgericht uitgewerkt.

Het beleid voor de zoekzones landschapsversterkend bouwen heeft als doel om verspreid over de komende 10 jaar, behalve de overkoepelende landschapsverbeteringsopgaven, ook een aantal voor het landschap belangrijke bonusprojecten te laten realiseren. Hierbij wordt ingespeeld op particuliere initiatieven.

Bouwen op slechts enkele plekken

Idee achter het systeem is dat landschapsversterking mogelijk gemaakt kan worden door in het buitengebied woonbebouwing toe te staan - onder specifieke voorwaarden en op een beperkt aantal daarvoor geschikte plaatsen, bij voorkeur in de zoekzones. Enerzijds zal die nieuwe bebouwing en het erf een versterking van het landschap moeten betekenen. De kwaliteit van de inpassing in het landschap wordt getoetst aan het vigerend beleid en de welstand. Anderzijds dient de initiatiefnemer - eerst - een bijdrage te leveren aan de volgens de Structuurvisie en het LOP gewenste landschapsverbetering buiten de bouwkaal en het erf.

5.5 | Overige regelingen

- Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL); via Provincie Gelderland. Dit stelsel is nog maar gedeeltelijk in werking en is de opvolger van Programma Beheer met de Provinciaal Subsidiestelsel Natuur (PSN) en de het Provinciaal Subsidiestelsel Agrarisch Natuurbeheer

(PSAN). Onder dat laatste is het ook mogelijk voor landschapselementen subsidie te ontvangen. In 2011 is de regeling in Gelderland tijdelijk opgeschort voor nieuwe landschapsprojecten.

- regeling Gemeentelijke Landschapsprojecten voor wegwerken van éénmalig achterstallig onderhoud of nieuwe investeringen in het landschap: via Gemeente Buren, gesubsidieerd door de Provincie Gelderland
- Tenslotte is er de hoop dat ook in de nieuwe opzet van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) van de Europese Unie een stimulans uitgaat naar landschappelijke waarden in het agrarisch cultuurlandschap. Dat is echter op dit moment nog onduidelijk.

Natuurlijk zijn er nog andere mogelijkheden. Voor kleine projecten kan soms particuliere financiering plaatsvinden. Ook kunnen soms landschapsprojecten worden gerealiseerd door meekoppeling met ingrepen in bijvoorbeeld infrastructuur door rijk, provincie, gemeente of waterschap. Voor grote projecten kan ook gezocht worden naar andere financieringsmogelijkheden, bijvoorbeeld Leader+. De mogelijkheden om via het Nationaal Landschap of het Provinciaal waardevol landschap middelen te verkrijgen zijn ten tijde van de opstelling van dit LOP niet groot.

6 Bonusprojecten bij de zoekzones voor landschapsversterkend bouwen

6.1 | Inleiding

Het beleid voor de zoekzones landschapsversterkend bouwen heeft als doel om verspreid over de komende 10 jaar, behalve de overkoepelende landschapsverbeteringsopgaven, ook een aantal voor het landschap belangrijke bonusprojecten te laten realiseren. Hierbij wordt ingespeeld op particuliere initiatieven.

Bouwen op slechts enkele plekken

Idee achter het systeem is dat landschapsversterking mogelijk gemaakt kan worden door in het buitengebied woonbebouwing toe te staan - onder specifieke voorwaarden en op een beperkt aantal daarvoor geschikte plaatsen, bij voorkeur in de zoekzones. Enerzijds zal die nieuwe bebouwing en het erf een versterking van het landschap moeten betekenen. De kwaliteit van de inpassing in het landschap wordt getoetst aan het vigerend beleid en de welstand. Anderzijds dient de initiatiefnemer - eerst - een bijdrage te leveren aan de volgens de Structuurvisie en het LOP gewenste landschapsverbetering buiten de bouwkaal en het erf.

Investeren in landschap in ruil voor woningbouw

Deze visie maakt het mogelijk om het gewenste doel, het versterken van het landschap, te koppelen aan het vrijkomen van financiële middelen als gevolg van woningbouw. Er zijn mogelijkheden om op daarvoor aangewezen plekken woningen te bouwen indien de initiatiefnemer bereid is om het landschap te versterken. In principe gebeurt dat rechtstreeks: diegene die de bebouwing realiseert zorgt ook voor realisatie van de landschappelijke versterking. Dit dient te gebeuren volgens de richtlijnen die in deze notitie (als onderdeel van het LOP) beschreven staan. In bijzondere gevallen kan de prestatie in natura (aanleg landschap) vervangen worden door een financiële bijdrage aan het landschapsfonds van de gemeente. Met deze middelen realiseert de gemeente vervolgens de doelen zoals in het LOP beschreven staan. In het uitvoeringsprogramma staat welke projecten dit de komende 4 jaar zijn.

Voortbouwen op vigerend beleid nieuwe landgoederen

Aan initiatiefnemers wordt gevraagd om een bedrag van ca. 90.000 euro (per woning) te investeren in het landschap. Dit bedrag is gerelateerd aan de waarde van de prestatie die een initiatiefnemer voor een nieuw landgoed volgens het vigerende gemeentelijke beleid dient te leveren. Om aanpassingen van het prijsniveau mogelijk te maken wordt hiervoor een stelsel met bonuspunten ingevoerd. Per wooneenheid dienen 100 bonuspunten gehaald te worden.

Het is geen doel op zich om in de landschapsversterkingszones een hele reeks aan woongebouwen te realiseren, zeker niet op plekken waar dat misstaat of op een manier die niet bij het landschap past.

Bonuspunten kunnen verdiend worden door een bijdrage aan de landschapsversterking te leveren:

- * door het realiseren van een aantal projecten die voortkomen uit de Structuurvisie
- * door een versterking van de landschapsstructuur door aanleg en beheer van landschapselementen aanvullend op zo'n project.

Bonuspunten voor specifieke bonusprojecten

In de LOP-notitie over de zoekzones staan enkele projecten omschreven die veelal rechtstreeks aan één of meerdere zoekzones zijn te koppelen zijn en zijn gebaseerd op de Structuurvisie Buren 2009-2019. Een initiatiefnemer kan door realisatie van zo'n project bonuspunten verdienen.

De bonusprojecten zijn te verdelen over drie thema's:

- * *Koninginnegaarden* als invulling van de gewenste groene buffers tussen dorpen;
- * *Langzame routes en overbruggingen van het snelverkeer* als manier om de gewenste recreatieve verbindingen en fietsverbindingen en daaraan gekoppelde voorzieningen te realiseren;
- * *Leefbare linten* als werkwijze om de leefbaarheid en de eigenheid van de buurtschappen bij Ingen en Lienden een impuls te geven.

Bonuspunten voor landschapselementen uit het bouwpakket

Aanvullend op de bonusprojecten zijn er bonuspunten te behalen door het duurzaam regelen van de aanleg en het beheer van landschapselementen die zorgen voor:

- * dooradering van het productielandschap met natuur die in (agrarische) bedrijfsvoering past of er zelfs bedrijfseconomisch een aanwinst voor is;
- * vergroten van de toegankelijkheid voor 'langzaam verkeer' van het landschap (bijvoorbeeld dorpsommetjes);
- * voorsorteren op de klimaatverandering, wat zich met name uit in de wateropgave voor het gebied volgens de reeks, vasthouden, vertragen, (tijdelijk) bergen;

*Het gaat erom dat eerst het landschap versterkt wordt
en dat als bonus daarvoor
op een zeer beperkt aantal plekken
een beperkt aantal wooneenheden
kunnen worden gerealiseerd
op zo'n manier dat het in het landschap en bij de bedrijvigheid eromheen past.*

Altijd een groen erf met kwaliteit

Als eis geldt altijd dat het private erf met de bouwka-
vel (0,25 – 1,00 ha) ingepast wordt in het landschap met voor het deelgebied kenmer-
kende inrichtingselementen (zie ensemblewerkboeken). Het erf met
bouwka-vel telt dus niet mee voor de te behalen bonuspunten.

De kwaliteit van het erf (ruimtelijk, landschappelijk en architectonisch)
wordt getoetst op drie niveaus:

1. op het niveau van het landschap biedt deze notitie randvoorwaar-
den voor de lokatiekeuze;
2. op het niveau van het erf, bieden de werkboeken bij het LOP richtlij-
nen voor de inpassing in het landschap;
3. op het niveau van het gebouw is de welstandsnota toetsingsinstru-
ment en biedt deze notitie inspiratie.

Eén wooneenheid staat voor max 750 m3 inhoud.

Bonusprojecten in dit landschapsensemble

In het landschapsensemble Lienden's lommerrijke rivierenlandschap
met uitzicht op de heuvelrug zijn twee zoekzones waar een Koningin-
negaard wordt voorgesteld: tussen Ingen en Ommeren en tussen
Ommeren en Lienden.

De buurtschappen ten noorden van Ingen en het buurtschap Aalst
kunnen veel aan landschappelijke kwaliteit winnen als daar een 'Leef-
baar Lint'-bonusproject gerealiseerd wordt.

Langzame routes en overbruggingen zijn in dit landschapsensemble
gekoppeld aan deze zoekzones: de rivierdijken en de koppeling van
de dorpen aan de Nederrijn en de Nevenlinge.

**6.2 | Koninginnegaard als groene buffer
tussen Ingen en Ommeren**

Het landschap tussen Ingen en Ommeren langs de De Brei kenmerkt
zich door een afwisseling van erven met woonbebouwing en grotere
schuren wat verder van de weg, boomgaarden en weides. Met name
de duurzame groene afronding van de dorpsrand aan de zuidkant
van Ingen zou in de vorm van een koninginnegaard gerealiseerd kun-
nen worden. Deze zou grotendeels uit een blijvende weide kunnen
bestaan zodat een open dorpsrand (eventueel met een zoomgaard)
langs de harde bebouwingscontour zoals die op de structuurvisie is
aangegeven. De spuitzone van 50 meter vanuit bebouwing kan van
deze open dorpsrand deel uitmaken.

In het zuiden net ten noorden van de bovenloop van de Mauriksche
Wetering ligt een oud boerderij-ensemble achter De Brei 3. Deze
wordt een cultuurhistorische parel in deze koninginnegaard. Tussen
het erf van deze boerderij en de dorpsrand door kan een recreatieve
verbinding worden opgenomen met een brug over de wetering.
In het westen van deze koninginnegaard, tussen de Molenstraat en
de wetering tegen de dorpsrand aan, kunnen enkele wooneenheden
worden gerealiseerd en daarmee ook een fraaiere dorpsentree.
Daarnaast kan de koninginnegaard hier bestaan uit een strook van
ongeveer 20 meter langs de bermsloot met daarin hoogstamboom-
gaard op de stukken langs De Brei waar nog geen erven aan de weg
liggen. Zeker bij de dorpsentree van Ommeren zou dit een aanwinst
zijn.

A. Opgave

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op het op het creëren van een betekenisvolle (toegankelijke, afwisselend open) productieve ruimte tussen de dorpsranden en het voorkomen dat de bebouwing van Ingen en Ommeren aan elkaar groeien. Daarnaast kan een bijdrage geleverd worden aan de ontwikkeling van de bovenloop van de Mauriksche Wandelwetering en aan de aanleg en het beheer van een Betuws laantje tussen Lienden en Ingen.

Voorbeeld van een bestaande 'hoogstamerm' langs De Brei.

B. Hoe

1. Realiseren Koninginnegaard langs dorpsrand van Ingen met bruggetje over de wetering.
2. Door aanleg en beheer van brede hoogstambermen behouden van gevarieerd Betuws landschapsbeeld: met ritme van boomgaarden, erven en kleine weides, met af en toe doorzichten op het achterliggende landschap. Speciale aandacht voor de dorpsentree van Ommeren.
3. Realiseren achterommetjes vanuit dorpsranden

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in dorpsrand tussen de Molenstraat en Dr Brei.

D. Mogelijke prestaties

Bonuspunten te verdienen door:

- * aanleg van dorpsgaarden, hoogstambermen en achterommetjes.
- * aanleg en beheer bovenloop Mauriksche Wandelwetering

E. Aantal nieuwe wooneenheden

Als bonus kan bij de dorpsrand van Ingen één woning van maximaal twee wooneenheden gebouwd worden. Wellicht is het mogelijk om hier juist woonmogelijkheden voor ouderen of andere specifieke groepen te realiseren.

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

Positionering/Rooilijn: op enige afstand tot de weg.

Bestaande open weide tussen Mauriksche Wetering en De Brei kan duurzaam worden vastgelegd als open ruimte met een dorpsgaard langs de dorpsrand: een strook gras met daarin verspreid hoogstamfruit- of notenbomen en een wandelpad.

6.3 | Koninginnegaard als overland van buitens in Polder Ommeren

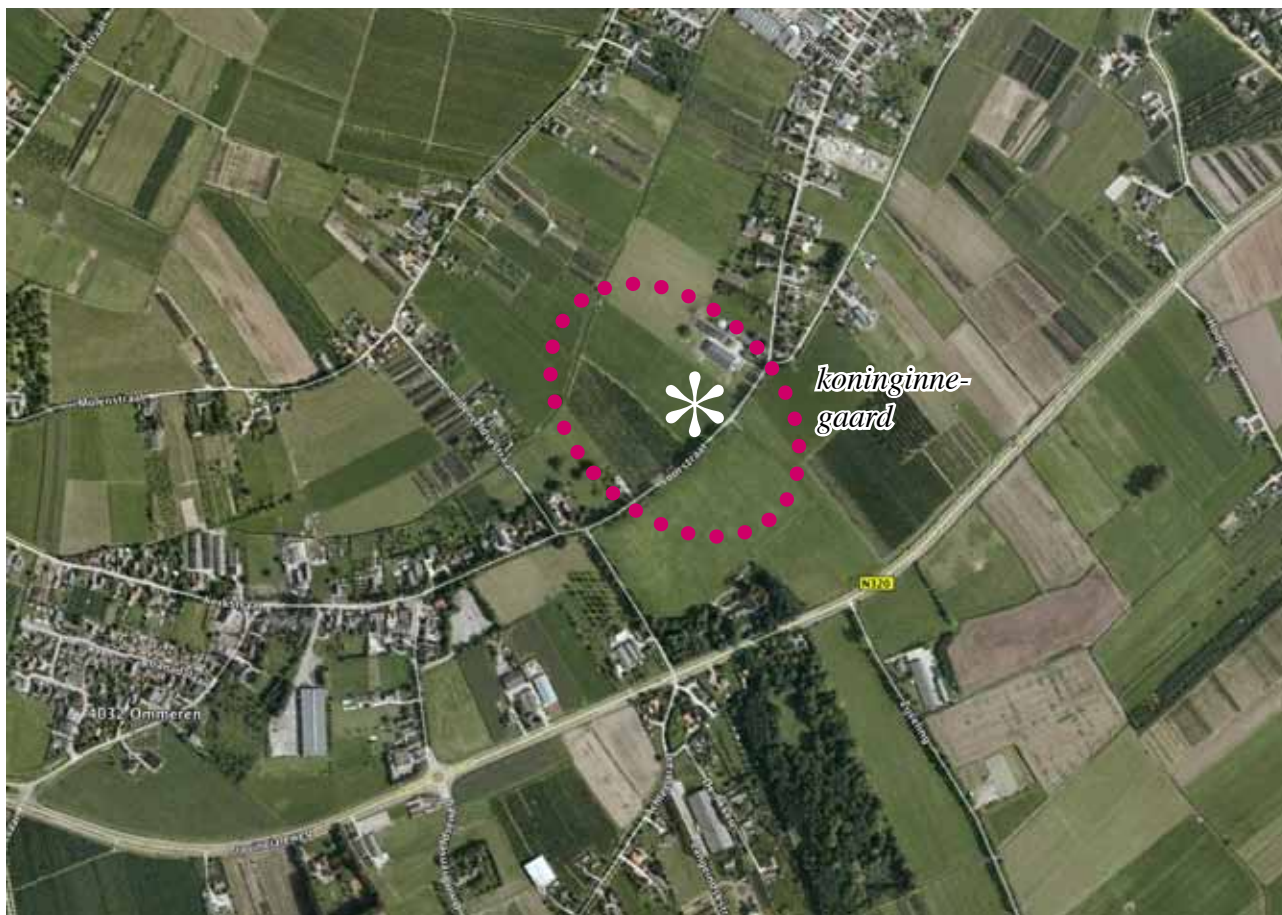
In dit deel van de gemeente leeft al eeuwen een landgoeditstraling door de aanwezigheid van landgoed De Enk. Tot het ensemble van dit landgoed behoort ook de openheid en de vergezichten vanaf het landhuis naar het noorden over de ruimte langs de Voorstraat tussen Lienden en Ommeren. Ook is er al eeuwen een relatie tussen de ontwikkeling van het landgoed De Enk en Ommerenveld en omgeving. De landheer heeft daar bossen geplant en het landschap verzorgd. In deze tijd kan deze relatie omgekeerd worden. Een nieuwe landheer kan een landhuis bouwen aan de westrand van Polder Ommeren als hij ervoor zorgt dat op duurzame wijze geregeld wordt dat de open ruimte langs de Voorstraat en de zichtlijnen naar de Utrechtse Heuvelrug behouden blijft. Om deze ruimte als koninginnengaard te bestendigen dient de landheer langs de Voorstraat een openbare uitzichtplek als aubadeplaats in te richten bij een groepje nieuwe linden. Dit kan bijvoorbeeld een stenen tafel zijn boven op een bultje, of bij een ooievaarsnest in een kavel langs de Voorstraat. De naam van het bultje, het nest of de tafel kan verwijzen naar de naam van het nieuwe landhuis in het Ommerenveld. Eventueel kan er daar net zo één staan en is er een zichtlijn tussen de twee.

A. Opgave

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op het creëren van een betekenisvolle (toegankelijke, open en karakteristieke) ruimte tussen de dorpsranden en het voorkomen dat de bebouwing van Ommeren en Lienden aan elkaar groeien. Daarnaast is het gewenst dat de westelijke rand van de stroomrug met Polder Ommeren landschappelijk beleefbaarder wordt.

Overland wordt in het LOP gebruikt om land aan te duiden dat bij een buiten of landgoed hoort, maar niet direct aan de eigendommen rond het huis is gelegen. Via zichtlijnen, landmarks of paden kan dit overland wel een landschappelijke relatie met het huis hebben.

B. Hoe

1. Duurzaam laten beheren van openheid in koninginnegaard aan de Voorstraat.
2. Aanleg en beheer van aubadeplaats in de koninginnegaard.
3. Uitzichtorentje of andere landmark (Ooievaarsnest) aan de Harensestraat met zichtlijn naar aubadeplaats tussen Ingen en Ommeren.
4. Ommetjes volgens het LOP

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw aan oostzijde Harensestraat
ad 1. Mensen kunnen participeren in deze ontwikkeling door de groene buffer Ommeren-Lienden te (laten) beheren als 'overland' van landhuis aan Harense straat in polder Ommeren. Contractuele afspraken met grondeigenaren en vastleggen in het bestemmingsplan.

ad 2 en 3. particulier initiatief in overleg met grondeigenaren en Oranje- of dorpsvereniging

ad 4. Realisatie van ommetjes vanuit en tussen de dorpen en andere planonderdelen kunnen via gemeentelijke en provinciale stimuleringsregelingen worden geregeld.

D. Mogelijke prestaties

200 bonuspunten te verdienen door aanleg en duurzaam beheer van deze koninginnegaard.

Aanvullend zijn maximaal 100 bonuspunten te verdienen door:

* aanleg en beheer paden met landschapselementen volgens LOP-werkboek: ten zuiden provinciale weg: kadepad, doorrenroosringel, dreven, buitenbosje en boerensingels; wandelpad als deel van dorpsommetjes.

E. Aantal nieuwe wooneenheden

Maximaal 1x1 + 1x2 wooneenheden langs oostzijde Harense Straat. Geen nieuwe wooneenheden in de groene buffer!

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

* Harense Straat: op lage woerd, stevige erfbeplanting met boomgaard of notenweide

* eventueel overtuin aan westkant van de straat met griend.

* eigentijds antwoord op landgoed Den Eng als belvedere naar het landschap van rivier en heuvelrug in het noorden.

* mogelijk architectonische relatie met Zijvelingbrug

Trefwoorden: hedendaagse interpretatie van Betuwse woerd, zwartgeteerde houten gevels,

6.4 | Hoogmeien en de Zijveling met brug bij landgoed De Eng

Zijveling een belangrijke schakel gaan vormen in de volgens de Structuurvisie gewenste recreatieve route voor fietsers en wandelaars tussen Tiel en, De Beldert en Ommeren/Lienden.

Wel is dan een veilige oversteek over de provinciale weg noodzakelijk en een verbinding naar de dorpen.

A. Opgave

Het gebied tussen Zijveling en Vogelenzangse Weg - met centraal daarin Hoogmeien - staat als geheel op de Structuurvisie als landschapsversterkingszone.

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op het realiseren van een nieuwe fietsverbinding tussen Tiel en Lienden. Als de Nevenlinge wordt aangelegd en kortgesloten met Zijveling en Hoogmeien vormen deze bestaande wegen een perfecte schakel vormen in zo'n fietsroute. Wel is het dan nodig om veilige overbruggingen van de Provinciale weg te realiseren bij Lienden. Kansrijk is wellicht een langzaamverkeerbrug aan het eind van de Zijveling bij De Eng. Daar kan deze opgenomen worden in de plannen voor de ontwikkelingen rond het Heemkundig museum.

B. Hoe

Ontwikkeling van maximaal twee buitens aan de westzijde van de Vogelenzangse Weg kan financiering van een brug bij De Eng en paden van die brug naar de dorpen opleveren.

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in op die buitens aan de Vogelenzangse weg. Wellicht is samenwerking met Heemkundig museum mogelijk.

D. Mogelijke prestaties

300 bonuspunten te verdienen door:

Mooie langzaamverkeerbrug.

Aanvullend zijn 100 bonuspunten te verdienen door aansluiten op fietsroutes met doornenroosingels naar de dorpen.

E. Aantal nieuwe wooneenheden: Maximaal 2x2

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

Positionering/rooilijn:

* Vogelenzangse Weg: 50-100 meter uit rooilijn, met een pad met doornenroosingels langs de de weg en kortsluiting naar Hoogmeien als deel van een ommetje vanuit Lingemeer over het Hornixveld, eventueel deels over Breedslagse Weg, Haagweg en Hornixveldweg

6.5 | Panoramakavels, Betuws laantje naar pont en paden door Marspolder

Het idee in deze zoekzone is de versterking van het landschapsschoon van historisch rivierenland en heuvelrug en om het bestaande moderne cultuurland te verrijken met volgens de Structuurvisie gewenste recreatieve verbindingen en plekken.

Belangrijkste ruimtelijke kapstok van de Marspolder zijn de Hogeweg en de Remsestraat van de Hoge weg naar de vroegere veerpont naar Rhenen. Het is gewenst om deze wegen een landschappelijke versterking te geven en daarnaast meer wandelmogelijkheden vanaf het Oude Rijntje naar de Marsdijk mogelijk te maken.

Zowel de Hogeweg als de Remsestraat kunnen opgewaardeerd worden door ze te beplanten als Betuws laantje met noten en fruitboombeplanting in de berm. In zo'n laantje staan de bomen op onregelmatige afstand van elkaar in aansluiting op de erven en kavels langs deze wegen. Ook door het ontwikkelen van kleine pleisterplaatsen en boomgaardjes bij de knikken in de wegen is gewenst.

Het belangrijkste is evenwel de veiligstelling en versterking van enkele 'panoramakavels'. Vanaf de Hogeweg en de Remsestraat zijn er prachtige afwisselende zichten op de Utrechtse Heuvelrug en Rhenen te vinden. Om deze actief te behouden zijn zogenaamde 'panoramakavels' aan te wijzen. Dit zijn bestaande percelen met zichtlijnen waarbinnen in principe geen opgaande gewassen of beplanting mogen groeien. Deze kunnen opgenomen worden in een inrichtings- en beheerplan voor enkele buitens die hier tussen de bedrijven door ontwikkeld kunnen worden als bonus voor de realisatie van bovenstaande landschappelijke versterking.

Verder zorgt een samenhangend patroon van (eenvoudige) wandelpaden en landschapselementen vanuit Lienden, Aalst en Kesteren voor de dooradering van het cultuurland. Deze dienen zorgvuldig aangelegd en beheerd te worden op zo'n manier dat de boom- en fruitteelt niet gehinderd worden. Dat geldt ook voor het behoud en versterken van de landschapsstructuur en -beeld van het Oude Rijntje.

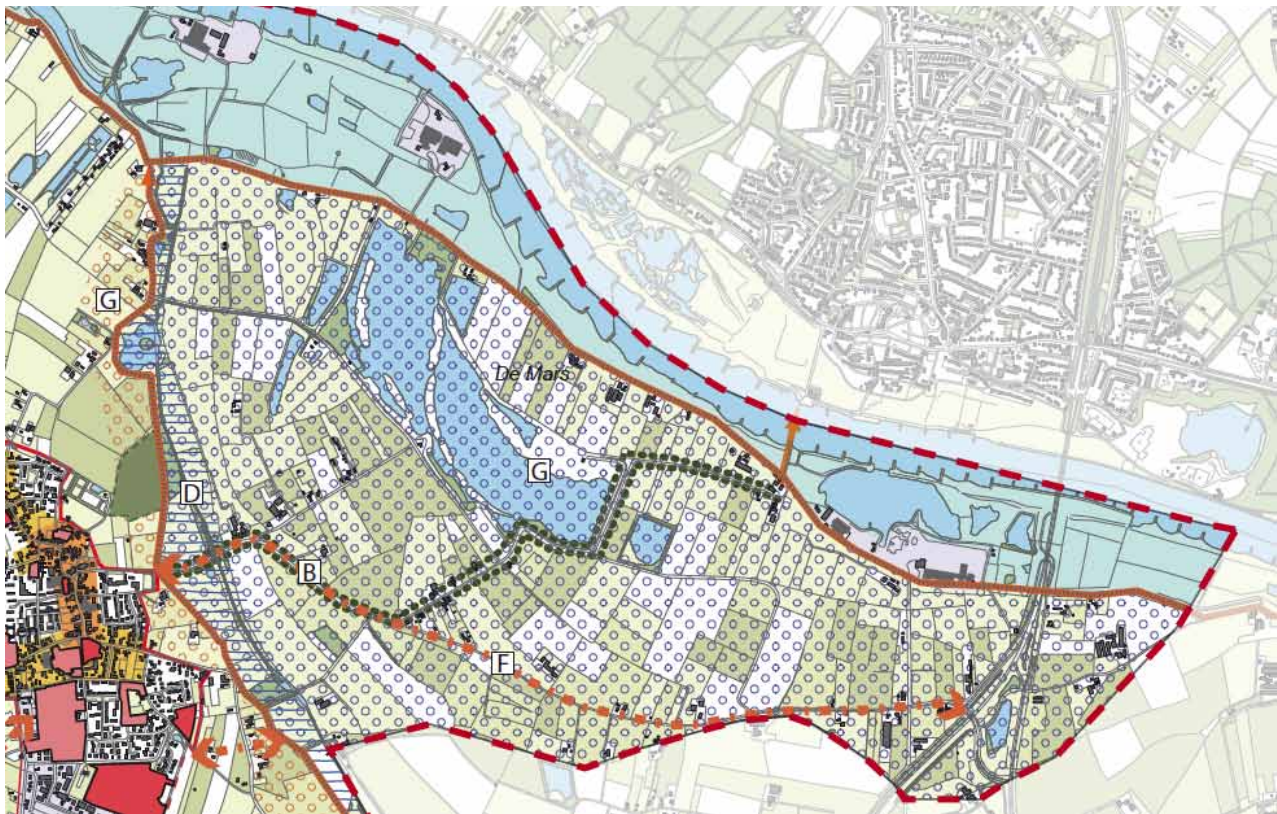
A. Opgave:

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op de beleving van het landschapsschoon van historisch rivierenland met uitzicht op de Utrechtse Heuvelrug en de reeks van bakens aan winter- en zomerdijk in de weidse uiterwaarden

B. Hoe

1. Aanleggen en beheren samenhangend patroon van (eenvoudige) wandelpaden en landschapselementen vanaf de dijk naar en door de uiterwaarden en de oeverwal.
2. Behoud, herstel en realisatie van panoramakavels en kijkgaarden gericht op de zichtrelatie met de Utrechtse Heuvelrug;
3. Aanplant en duurzaam beheer van de fruit- en notenbomen in de Betuwse lanen
4. Ontwikkelen van belvedere-plekken zo mogelijk met een Rembrandtboom bij knikken in dijken of wegen.

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

Ad 1, 2 en 4. Als (over-)land van de nieuwe wooneenheden of als groenblauwe dienst door derden.

Ad 3. door overeenkomst met agrarische natuurvereniging of agrariers in de omgeving.

D. Mogelijke prestaties: Bonuspunten te verdienen door: zie B.

E. Aantal nieuwe wooneenheden

Max 3x2 wooneenheden in landhuizen aan Hogeweg en Remsestraat

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

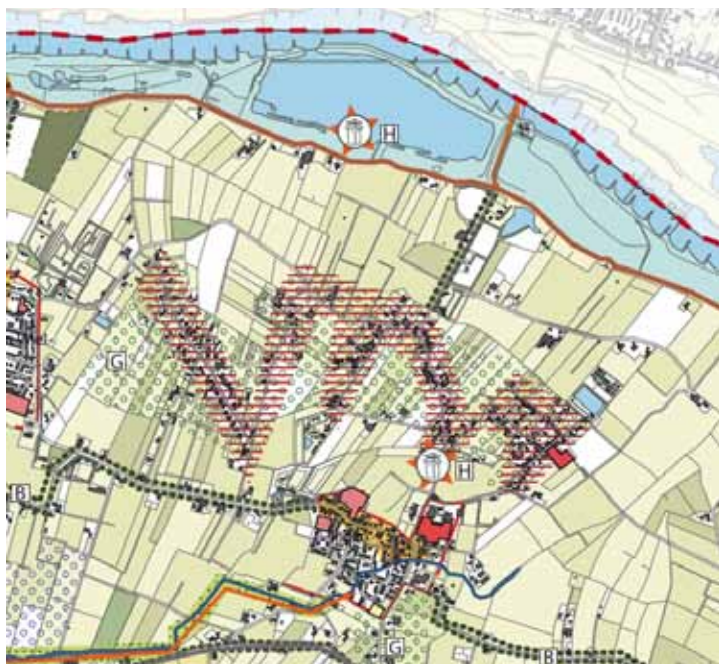
Nieuwe wooneenheden zijn gesitueerd aan zuidzijde van de Hogeweg en aan Remsestraat, van solide omvang en allure.

6.6 | Leefbare linten voor buurtschappen

In structuurvisie Buren 2009-2019 staat over de buurtschappen het volgende: "Binnen de gemeente Buren bevindt zich een aantal buurtschappen. Opvallend is een concentratie aan dicht bebouwde buurtschappen ten noorden van Ingen. Het betreft de buurtschappen Klinkenberg, Hoog-Kana, Zevenmorgen, Luchtenburg, Essebroek en Ganzert. Deze buurtschappen hebben een nauwe relatie tot de kern Ingen. Ze bevatten woningtypen, voorzieningen en bedrijvigheden, waaronder detailhandel, die eigen zijn aan kernen en die in de rest van het buitengebied van de gemeente Buren nauwelijks, en zeker niet in een dergelijke concentratie, worden aangetroffen.

Gezien de specifieke, historisch gegroeide kenmerken van deze buurtschappen en gezien de relatie met het voorzieningenniveau in de kern Ingen, is het wenselijk om binnen deze buurtschappen mogelijkheden te bieden voor in omvang beperkte en weinig milieuhinder veroorzakende voorzieningen en bedrijvigheden aan huis, waaronder kleinschalige detailhandel. Dit dient echter zoveel mogelijk binnen de bestaande bebouwing te gebeuren. Beperkte uitbreidingen van bebouwing kunnen hierbij worden toegestaan. Nieuwe gebouwen, anders dan ter vervanging van bestaande gebouwen, zijn echter niet wenselijk.

Het specifieke karakter van de buurtschappen geeft tevens aanleiding om woningsplitsing binnen bestaande bebouwing mogelijk te maken. Dit als bijzondere vorm van inbreiding, waarbij het landelijke karakter van de buurtschappen behouden kan blijven en een positieve bijdrage geleverd kan worden aan het draagvlak voor het voorzieningenniveau binnen de buurtschappen en de kern Ingen. Voor alle buurtschappen binnen de gemeente Buren geldt dat deze als zelfstandige concentratie van bebouwing herkenbaar moeten blijven. Voorkomen moet worden dat ze aan grotere kernen vastgroeien."

principe loper en koppelstrook

De structuurvisie noemt het lint van Aalst niet, maar deze kan ook tot deze buurtschappen worden gerekend. Het zijn linten van erven geschakeld aan de weg die altijd de gemeenschappelijke en bindende ruimte tussen de erven vormde, ook sociaal. Net zoals in heel Nederland is het autoverkeer in het buitengebied van Buren echter sterk toegenomen en vaak ook zwaarder geworden. De wegen werden tot voor kort voornamelijk gebruikt door verkeer dat verbonden was aan de agrarische bedrijven, fruitteelt en boomteelt. Het is dan ook logisch dat de inrichting (bijvoorbeeld de breedte van het asfalt) op dat zwaardere verkeer werd afgestemd. De laatste tijd is steeds meer agrarische bebouwing omgebouwd tot burgerwoningen. Dat heeft als voordeel dat de verpaupering en leegloop van de oude buurtschappen is gestopt en de buurtschappen zelfs een opleving doormaken. Er is volop leven met een mengeling van jonge gezinnen, allerlei bedrijvigheid aan huis, vernieuwende fruit- en boomteeltbedrijven en daartussendoor kleine vormen van gemengd agrarisch bedrijf.

De weginrichting is nog niet op dit nieuwe veelvormige gebruik afgestemd. De weg wordt zelfs door verbreding met asfalt naar de oprit van de even steeds minder een verblijfsruimte voor de bewoners van de buurtschappen. Er wordt veelal hard gereden en de weg wordt steeds meer een los element in de buurtschappen.

In de zoekzone met de Ingense Buurtschappen en de woonlinten langs het Oude Rijntje (Aalst en de Bovenweg) is het belangrijkste doel van de landschapsverbetering dat de leefbaarheid in de buurtschappen verbeterd wordt door de inrichting van de weg aan te passen.

Principes als duurzaam veilig, Natuurlijk Sturen en Shared Space worden de laatste jaren met succes uitgewerkt. In de buurtschappen is bijvoorbeeld een principe als 'loper en koppelstroken' toe te passen. Daarbij wordt met een smalle doorgaande rijbaan het verkeer mogelijk gemaakt, maar de stroken langs deze 'loper' krijgen een inrichting die aansluit bij de aanliggende erven. Daardoor lijkt de weg smaller, terwijl de effectieve breedte gelijk blijft. Zo gaat de snelheid omlaag. Het geeft bovendien mogelijkheden om de weg veel meer als een aantrekkelijke leefruimte in de buurtschappen in te vullen. De meerkosten boven het reguliere onderhoud van de wegen door de gemeente kunnen opgebracht worden door het landschapsversterkingsbeleid.

6.7.2 | Erven aan loper en koppelstroken in de Ingense buurtschappen

Door het principe van 'loper en koppelstroken' toe te passen wordt een doorgaande strook asfalt waarover het zware verkeer kan rijden en twee personenwagens elkaar rustig rijdend kunnen passeren. De stroken naast de 'loper' zorgen ervoor dat de weg effectief even breed blijft, maar steeds anders kan worden ingericht aansluitend op hetgeen zich langs de weg bevindt. Bij erven kan de oprit natuurlijk stevig van asfalt of klinkers gemaakt worden en langs hagen kunnen halfverhardingen als grind of grasstenen gelegd worden.

Bij de uitwerking van de inrichtingsplannen voor de buurtschappen kunnen buurtbewoners betrokken worden zodat ook het gebruik van de ruimte met de weg erdoor voor meer sociale functies kan worden ingericht. Op eenvoudige wijze kan bijvoorbeeld een klein pleintje worden gemaakt bij een sociaal-maatschappelijk belangrijk gebouw of cultuurhistorisch pareltje als een oude boerderij of bijzondere knotboom.

A. Opgave

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op de leefbaarheid, verkeersveiligheid en recreatieve toegankelijkheid van een landschap met buurtschappen waarin grootschalige boomteelt en fruitteelt met kleinschalige bedrijvigheid en landelijk wonen is gemengd.

B. Hoe

1. Omvormen van geasfalteerde verkeertechnische wegvakken naar afwisselende straten als gemeenschappelijke ruimte van de buurtschappen met een verblijfsfunctie. Te denken valt daarbij aan:

- * realiseren van driehoekige verkeerspleintjes bij lintkruisingen, met verblijfskwaliteit (en monumentale boom).

- * realiseren van bestratingaccenten bij uitritten.

2. Slopen van oude vervallen schuurtjes en ongebruikte bedrijfsgebouwen en laten vervangen door erven met hoge beeldkwaliteit aan de weg met insteekwegen

3. Aanleggen en beheren samenhangend patroon van (eenvoudige) wandelpaden en landschapselementen aan insteekwegen naar paden langs de weteringen (achterommetjes).

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

Ad 1. Omwonenden en/of initiatiefnemers van nieuwe wooneenheden storten geld in landschapsfonds dat een aanvulling kan zijn op het budget van de gemeente voor het wegonderhoud. Daardoor wordt het mogelijk om in samenspraak met de aanwonenden en bedrijven tot een nieuwe inrichting van de buurtschapslinten te komen.

Ad 2 en 3. Als (over-)land van de nieuwe wooneenheden of als groenblauwe dienst door derden.

D. Bonuspunten te verdienen door:

- * aanleg van dorpsgaarden, zoomgaarden en achterommertjes.

- * aanleg en beheer Betuwse laantjes

- * aanleg van Limes-torens

- * organiseren/coördineren gezamenlijk stratenproject, door in het kielzog van het wegonderhoudsplan van de gemeente maatregelen voor leefbaarheid te koppelen aan verkeersveiligheid.

E. Aantal nieuwe wooneenheden: Per buurtschap maximaal 3 maal 3x2 wooneenheden, verdichting van het lint, op achterkavels.

F. Specificaties:

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid.

Op bovenstaande foto de Wielseweg in de huidige situatie. De weg is redelijk smal, maar breed genoeg voor zwaar verkeer, behalve als er een tegenligger gepasseerd moet worden. Door de weg overal (links op de foto) verder van de erven af te leggen ontstaan daar meer passeermogelijkheden en kan daar een mooiere en veiligere aansluiting op de erven gemaakt worden.

De Rijnstraat in Klinkenberg hierboven in huidige toestand, met de openbare ruimte die steeds meer puur een verkeersruimte van asfalt is geworden en onder een mogelijke andere inrichting, zodat die openbare ruimte voor meer dan alleen verkeer geschikt is.

Herstructurering veelal verouderde erven met verpauperde schuren met o.a. een moderne vergroting van de woning naar achteren met uitzicht over het land. Vanaf de weg dient de historische uitstraling beleefbaar blijven.

Allure-trefwoorden:

Moderne vertaling Betuws erf en opstallen, Betuwse variatie, rijk boom- en plantensortiment. Hagen en allerlei leibeplantingen

6.7.3 | Be-leefbaarheid in de linten langs het Oude Rijntje

Het buurtschap Aalst ligt op de oeverwal/stroomrug ten zuiden van het Oude Rijntje. De Rijndijk is een mooie rustige recreatieve verbinding en de Provinciale weg ten zuiden van Aalst zorgt voor een goede afwikkeling van het doorgaande verkeer. De Burgemeester Houtkoperweg kan nog meer het hart van het buurtschap vormen bij een kleinschaliger inrichting van de weg.

A. Opgave:

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op de leefbaarheid, verkeersveiligheid en recreatieve toegankelijkheid van het buurtschap waarin grootschalige boomteelt en fruitteelt en landelijk wonen is gemengd.

Daarnaast kan op vrijwillige basis het bestaand modern cultuurland met kleinschalige extensieve recreatie-mogelijkheden worden uitgebreid- met name voor de inwoners van Lienden.

B. Hoe

1. Omvormen van geasfalteerde verkeertechnische weg naar een afwisselende straat als gemeenschappelijke ruimte van het buurtschap met een verblijfsfunctie.
2. Aanleggen en beheren van (eenvoudige) wandelpaden en landschapselementen aan insteekwegen naar paden tussen Lienden en de Rijndijk en de Marspolder.

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

Ad 1. Omwonenden en/of initiatiefnemers van nieuwe wooneenheden storten geld in landschapsfonds ten behoeve van dit bonusproject dat een aanvulling kan zijn op het budget van de gemeente voor het wegonderhoud. Daardoor wordt het mogelijk om in samenspraak met de aanwonenden en bedrijven tot een nieuwe inrichting van het buurtschapslint te komen.

Ad 2. Als (over-)land van de nieuwe wooneenheden of als groenblauwe dienst door derden, eventueel uit te besteden aan lokale (agrari-sche) landschaps- en natuurorganisaties.

D. Bonuspunten te verdienen door:

- * opstarten, mee-financieren en aanzwengelen herinrichting Burgemeester Houtkoperweg.
- * aanleg en beheer ommetjes
- * natuurontwikkeling en waterberging, broekbosjes, mogelijk te kop-

pelen aan extensieve tuinen aan Oude Rijntje

E. Aantal nieuwe wooneenheden: Max. 2 maal 1x2 wooneenheden

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid.

Herstructurering veelal verouderde erven met verpauperde schuren met o.a. een moderne vergroting van de woning naar achteren met uitzicht over het land. Vanaf de weg dient de historische uitstraling beleefbaar blijven.

Allure-trefwoorden: moderne vertaling Betuws erf en opstallen, Betuwse variatie, rijk boom- en plantensortiment. Hagen en allerlei leibeplantingen

Boven de huidige situatie in Aalst, onder een voorstel voor een andere inrichting. De oppervlaktebehandeling van het asfalt zorgt voor de uitstraling van een 'sporenweg'. Door de hoofdrijbaan te versmallen en de buitenbocht te versterken met grasstenen wordt een rustiger wegbeeld bereikt. Waarschijnlijk lokt dat ook een rustiger rijgedrag uit.

7 Te stimuleren landschapselementen

7.1 | Verevening

In dit hoofdstuk van het werkboek worden per deelgebied van het landschapsensemble een aantal landschapselementen aangegeven die juist in die zone gestimuleerd kan worden. Voor een deel kan de gemeente deze toepassen in haar eigen plannen en het onderhoud van wegen en bermen.

Voor een deel kunnen deze landschapselementen gestimuleerd worden door grondeigenaren hiervoor een vergoeding te geven via de methodiek van een provinciale stimuleringsregeling. Dit gebeurt altijd op vrijwillige basis.

Verevening

Ook bieden de elementen een houvast voor gesprekken over de inpassing van ontwikkelingen in het landschap. Ze kunnen ook in afspraken over verevening betrokken worden.

De vereveningsgedachte houdt in dat initiatieven ten goede moeten komen aan de doelen van de gemeenschap, waaronder het behoud en ontwikkeling van een goed functionerend, maar ook karakteristiek landschap. Per saldo moet ook het landschap (in brede zin) beter worden van de uitvoering van het initiatief, doordat in de omgeving nieuwe gewenste functies worden vervuld en/of karakteristieke en functionele landschapselementen worden aangelegd of hersteld. De deskundigheid van de toepasser van het ensemblewerkboek (landschapscoördinator en gebiedsmakelaar) moet er daarbij voor zorgen dat de verschillende elementen afgestemd zijn op bodem en waterhuishouding, dat ze op een geschikte plaats komen en dat er daarbij sprake is van een zoveel mogelijk functioneel gebruik (zoals waterberging). Dit moet nadrukkelijk in samenspraak met initiatiefnemers, grondeigenaren, gebruikers en belanghebbenden en zo mogelijk ook omwonenden gebeuren. Daarbij dienen de principes van de verevening echter niet te verwateren.

Zo kan bijvoorbeeld naast een agrarisch bedrijfsgebouw dat een andere functie krijgt een pad langs een akkerrand met beplanting hersteld worden, kan een sloot worden verbreed voor waterberging en ecologische functie en kan een schouwpad worden ingericht als een nieuwe recreatieve verbinding. Er worden mogelijkheden gezocht binnen gemeentelijke en provinciale stimuleringsregelingen, zodat de grondeigenaren ook vruchten kunnen plukken van hun grond en arbeid.

Bouwpakket

Iedere zone binnen het landschapsensemble krijgt zo zijn eigen karakteristieke landschapselementen waarmee de eigen identiteit wordt versterkt.

De landschapselementen sluiten aan op het gebiedsplan natuur en landschap, maar zijn daarvan een uitwerking naar het lokale schaalniveau. Getracht is voort te bouwen op de landschapselementen die vanouds voorkomen, maar daaraan een vertaling te geven die aansluit bij het huidige gebruik van het landschap.

Voor ieder landschapsensemble zijn andere landschapselementen karakteristiek. De karakteristieke en functioneel nuttige landschapselementen voor het landschapsensemble zijn opgenomen in het 'bouwpakket'. Ze bestaan uit lijnvormige elementen, die kunnen

De bestaande wandelroutes en ommetjes vanuit de kernen kunnen verbeterd, uitgebreid en kortgesloten worden zodat het historische cultuurlandschap hier nog beter beleefd kan worden.

worden 'verkort' tot min of meer puntvormige elementen en kunnen worden 'verbreed' tot vlakvormige elementen, zoals bijvoorbeeld in een nieuw landgoed. Ze bestaan telkens uit reeksen, die een indruk geven van de variatie die mogelijk is. Het kiezen van de elementen en hun plaatsing is daarom ook geen kinderspel; het blijft een creatief proces waarvoor deskundigheid vereist is, en inzicht in problemen, functies, boomsoorten en hun mogelijkheden en gevoel voor landschap en cultuurhistorie. Zo nodig dienen daarvoor deskundigen ingeschakeld te worden, bijvoorbeeld van ingenieursbureau's of van Landschapsbeheer Gelderland.

Niettemin is in de praktijk gebleken dat het bouwpakket een heel handig instrument is om gesprekken over initiatieven in het buitengebied te voeren, bijvoorbeeld in het kader van verevening.

7.2 | Kwartet als bouwpakket per deelgebied

Binnen het landschapsensemble Lienden's lommerrijk rivierenlandschap zijn verschillende deelgebieden onderscheiden (zie hoofdstuk 2). Ieder van die deelgebieden heeft zijn eigen bouwpakket van landschapselementen waarmee ingrepen en ontwikkelingen in het landschap van dat deelgebied kunnen worden vormgegeven.

Kwartetten en kwantiteiten (ruimte maat, oppervlaktebeslag)

Bij de landschapselementen gaan we veelal uit van lijnvormige elementen langs kavelranden en infrastructuur: singels en wallen, boomrijen, rietkragen, plasbermen, ruigtestroken, etc. Deze komen idealiter in een bepaalde maat voor in het landschap, bijvoorbeeld om de 200 meter. Zo'n maat is hier bedoeld, niet als star voorschrift, maar uiteraard als richtlijn en streefbeeld voor de aanleg van landschapselementen. Daarbij is ook het ruimtebeslag gegeven in % van de gehele ruimte.

Bij een hoge dichtheid aan landschapselementen, bijvoorbeeld elzensingels om de 50 m in een kleinschalig, oud slagenlandschap, zal het ruimtebeslag doorgaans hoger zijn dan bij een open landschap met een lage dichtheid. Daar kunnen landschapselementen echter robuuster en breder zijn. Zo is een vierkante kilometer met singels van 20 m breed om de 500 m (noord-zuid en oost-west) bijna 8 ha/100 ha, dus 8%. Daartussen liggen kavels van ruim 23 ha per kavel en een totale lengte aan singels van ca. 4 km/km².

Een vierkante kilometer met de elzensingels van 5 m breed langs kavels van 50 bij 200 m levert een dichtheid op van ca. 12%, bij 100 kavels van minder dan 1 ha en een totale lengte aan singels van 25 km/km².

Het bouwpakket op de volgende pagina's helpt u in uw plannen aan te sluiten bij de karakteristieken en het in de visie beoogde beeld van het deelgebied. Kijkt u hiervoor eerst op de kaart bij paragraaf 2.2 binnen welke landschappelijke zone het terrein valt.

De illustraties op de kwartetkaarten geven een indruk van het type landschapselement dat gewenst is. Per situatie kan hier op worden gevarieerd om maatwerk te kunnen leveren. Daarbij dienen wel minimumeisen aan de grootte en de kwaliteit van de elementen te worden gesteld!

Om te zien of uw plan past binnen het bestaande beleid, is het verstandig te kijken op de website van de provincie Gelderland (www.gelderland.nl) voor een eerste indicatie en contact op te nemen met de gemeente Buren (www.buren.nl).

Zie voor meer informatie over landschap en landschapsontwikkeling ook:

<http://www.landschapsbeheergelderland.nl>

<http://www.catalogusgroenblauwediensten.nl>

<http://www.natuurlijkplatteland.nl>

<http://www.groenloket.nl>

<http://www.nederlandscultuurlandschap.nl>

<http://www.kich.nl>

Iedere zone een eigen bouwpakket

7.3 | De uiterwaarden en de dijk (22)

Motto:

Ingetogen uitzichten met bakens aan de zomerdijk, Rembrandtwilgen, Nescionoten'

Te stimuleren landschapselementen:

- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- wandeldijkje: pad langs meidoorn-singels (evt over zomerdijk)
- kraagpad buitendijks tegen de dijkhelling aan als 'dorpsboulevard'
- 'Rembrandtwilg' met bank als uitzichtpunt gekoppeld aan kraagpad

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 10% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

uiterwaard en Heuvelrug kraagpad, rembrandtwilg, wandeldijkje

- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- wandeldijkje: pad langs meidoorn-singels (evt over zomerdijk)
- kraagpad buitendijks tegen de dijkhelling aan als 'dorpsboulevard'
- 'Rembrandtwilg' met bank als uitzichtpunt gekoppeld aan kraagpad

uiterwaard en Heuvelrug kraagpad, rembrandtwilg, wandeldijkje

- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- wandeldijkje: pad langs meidoorn-singels (evt over zomerdijk)
- kraagpad buitendijks tegen de dijkhelling aan als 'dorpsboulevard'
- 'Rembrandtwilg' met bank als uitzichtpunt gekoppeld aan kraagpad

uiterwaard en Heuvelrug kraagpad, rembrandtwilg, wandeldijkje

- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- wandeldijkje: pad langs meidoorn-singels (evt over zomerdijk)
- kraagpad buitendijks tegen de dijkhelling aan als 'dorpsboulevard'
- 'Rembrandtwilg' met bank als uitzichtpunt gekoppeld aan kraagpad

uiterwaard en Heuvelrug kraagpad, rembrandtwilg, wandeldijkje

- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- wandeldijkje: pad langs meidoorn-singels (evt over zomerdijk)
- kraagpad buitendijks tegen de dijkhelling aan als 'dorpsboulevard'
- 'Rembrandtwilg' met bank als uitzichtpunt gekoppeld aan kraagpad

7.4 | De stroomruggen met hun dorpen en lommerrijke linten (23)

Motto:

Achterommertjes en Betuwse lanen

Te stimuleren landschapselementen:

- voorpootbomen als deel van Betuwse laantjes met nutsbomen of knotbomen
- pad naar wetering langs geschoren elzensingel of doornenroosingel(s)
- pad tussen sloot met knot-essen en evt. elzensingel
- dorpsgaard of 'limestoren' met uitzicht naar rivier en heuvelrug

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

**oostelijke stroomruggen met
dorpen en lommerrijke linten
achterommetjes en zoomgaarden**

- voorpootbomen als deel van Betuwse laantjes met nutsbomen of knotbomen
- pad naar wetering langs geschoren elzensingel of doornenroosingel(s)
- pad tussen sloot met knot-essen en evt. elzensingel
- dorpsgaard of 'limestoren' met uitzicht naar rivier en heuvelrug

**oostelijke stroomruggen met
dorpen en lommerrijke linten
achterommetjes en zoomgaarden**

- voorpootbomen als deel van Betuwse laantjes met nutsbomen of knotbomen
- pad naar wetering langs geschoren elzensingel of doornenroosingel(s)
- pad tussen sloot met knot-essen en evt. elzensingel
- dorpsgaard of 'limestoren' met uitzicht naar rivier en heuvelrug

**oostelijke stroomruggen met
dorpen en lommerrijke linten
achterommetjes en zoomgaarden**

- voorpootbomen als deel van Betuwse laantjes met nutsbomen of knotbomen
- pad naar wetering langs geschoren elzensingel of doornenroosingel(s)
- pad tussen sloot met knot-essen en evt. elzensingel
- dorpsgaard of 'limestoren' met uitzicht naar rivier en heuvelrug

**oostelijke stroomruggen met
dorpen en lommerrijke linten
achterommetjes en zoomgaarden**

- voorpootbomen als deel van Betuwse laantjes met nutsbomen of knotbomen
- pad naar wetering langs geschoren elzensingel of doornenroosingel(s)
- pad tussen sloot met knot-essen en evt. elzensingel
- dorpsgaard of 'limestoren' met uitzicht naar rivier en heuvelrug

7.5 | **De Het Ommerensche Veld (24): weide.**

Motto: weide!

Te stimuleren landschapselementen:

- een enkel boerenlandpad: langs weiland of akker, zonder beplanting, langs wetering of sloot met natuurvriendelijke oever en rietkraag

het Ommerensche Veld open landbouwgebied

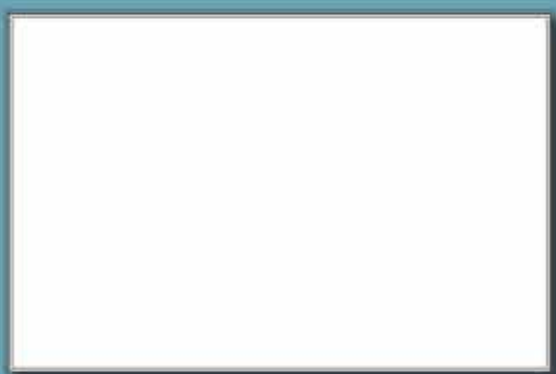

- boerenlandpad: langs weiland of akker, zonder beplanting

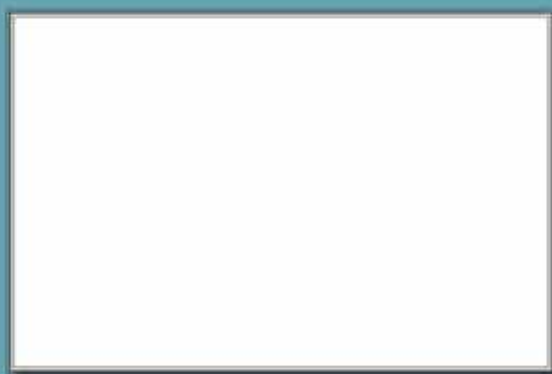
het Ommerensche Veld open landbouwgebied

het Ommerensche Veld open landbouwgebied

het Ommerensche Veld open landbouwgebied

7.6 | De Polder Ommeren en Hoogmeien (25)

Motto:

polderbuitens, buitenbosjes en doornenroosingels

Te stimuleren landschapselementen:

- pad over (nieuwe) kade om polder evt. met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad met singel(s) van Hondсроos en Sleedoorn langs kavelrand
- buitenbosje of boerensingel: hakhout van eik, es of van els (op nattere gronden), regelmatig afgezet
- dreef als onderdeel van boerenlaan langs Hoogmeien en Ommerenveldsche straat

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m.

Polder Ommeren en Hoogmeien kadepad, doornenroossingel buitenbosjes en dreven

- pad over (nieuwe) kade om polder evt. met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad met singel(s) van Hondсроos en Sleedoorn langs kavelrand
- buitenbosje of boerensingel: hakhout van eik, es of van els (op nattere gronden), regelmatig afgezet
- dreef als onderdeel van boerenlaan langs Hoogmeien en Ommerenveldsche straat

Polder Ommeren en Hoogmeien kadepad, doornenroossingel buitenbosjes en dreven

- pad over (nieuwe) kade om polder evt. met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad met singel(s) van Hondсроos en Sleedoorn langs kavelrand
- buitenbosje of boerensingel: hakhout van eik, es of van els (op nattere gronden), regelmatig afgezet
- dreef als onderdeel van boerenlaan langs Hoogmeien en Ommerenveldsche straat

Polder Ommeren en Hoogmeien kadepad, doornenroossingel buitenbosjes en dreven

- pad over (nieuwe) kade om polder evt. met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad met singel(s) van Hondсроos en Sleedoorn langs kavelrand
- buitenbosje of boerensingel: hakhout van eik, es of van els (op nattere gronden), regelmatig afgezet
- dreef als onderdeel van boerenlaan langs Hoogmeien en Ommerenveldsche straat

Polder Ommeren en Hoogmeien kadepad, doornenroossingel buitenbosjes en dreven

- pad over (nieuwe) kade om polder evt. met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad met singel(s) van Hondсроos en Sleedoorn langs kavelrand
- buitenbosje of boerensingel: hakhout van eik, es of van els (op nattere gronden), regelmatig afgezet
- dreef als onderdeel van boerenlaan langs Hoogmeien en Ommerenveldsche straat

7.7 | Polder Meerten en Polder Aalst (26)

Motto:

Weide!

Te stimuleren landschapselementen:

- pad over nieuwe kade met doornenroos-singel tussen kavel en pad langs Linge
- kadepad: weg op oude kade van dorpspolder, onbeplant
- pad langs weiland of akker, onbeplant

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m.

Polder Meerten en Polder Aalst boerenlandpad door open kom

- pad over nieuwe kade met doornenroos-singel tussen kavel en pad langs Linge
- kadepad: weg op oude kade van dorps-polder, onbeplant
- pad langs weiland of akker, onbeplant

Polder Meerten en Polder Aalst boerenlandpad door open kom

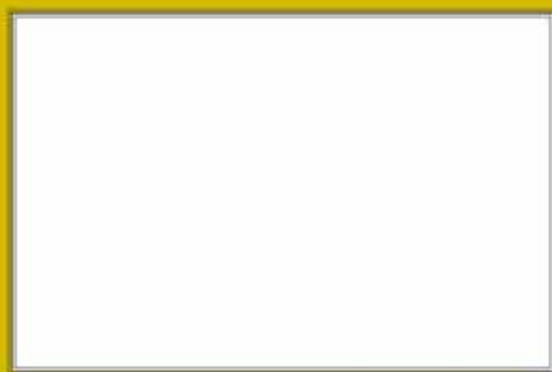
- pad over nieuwe kade met doornenroos-singel tussen kavel en pad langs Linge
- kadepad: weg op oude kade van dorps-polder, onbeplant
- pad langs weiland of akker, onbeplant

Polder Meerten en Polder Aalst boerenlandpad door open kom

- pad over nieuwe kade met doornenroos-singel tussen kavel en pad langs Linge
- kadepad: weg op oude kade van dorps-polder, onbeplant
- pad langs weiland of akker, onbeplant

Polder Meerten en Polder Aalst boerenlandpad door open kom

7.8 | De Marspolder

Motto:

Hou zicht!

Te stimuleren landschapselementen:

- *voorpootbomen als deel van Betuwse laantjes met nutsbomen of knotbomen*
- *(pad over) zichtlijn naar toren/landhuis op heuvelrug evt langs elzenhaag*
- *schildersboom: bankje met sierboom aan pad met uitzicht op toren of landhuis op heuvelrug*
- *marsroute: pad langs kavelrand, evt langs elzenhaag*

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

de Marspolder Betuwse laantjes en belvederes

- voorpoetbomen als deel van Betuwse laantjes met nutsbomen of knotbomen
- pad over zichtlijn naar toren of landhuis op heuvelrug evt langs elzenhaag
- schildersboom: bankje met sierboom aan pad met uitzicht op toren of landhuis op heuvelrug
- marsroute: pad langs kavelrand, evt langs elzenhaag

de Marspolder Betuwse laantjes en belvederes

- voorpoetbomen als deel van Betuwse laantjes met nutsbomen of knotbomen
- pad over zichtlijn naar toren of landhuis op heuvelrug evt langs elzenhaag
- schildersboom: bankje met sierboom aan pad met uitzicht op toren of landhuis op heuvelrug
- marsroute: pad langs kavelrand, evt langs elzenhaag

de Marspolder Betuwse laantjes en belvederes

- voorpoetbomen als deel van Betuwse laantjes met nutsbomen of knotbomen
- pad over zichtlijn naar toren of landhuis op heuvelrug evt langs elzenhaag
- schildersboom: bankje met sierboom aan pad met uitzicht op toren of landhuis op heuvelrug
- marsroute: pad langs kavelrand, evt langs elzenhaag

de Marspolder Betuwse laantjes en belvederes

- voorpoetbomen als deel van Betuwse laantjes met nutsbomen of knotbomen
- pad over zichtlijn naar toren of landhuis op heuvelrug evt langs elzenhaag
- schildersboom: bankje met sierboom aan pad met uitzicht op toren of landhuis op heuvelrug
- marsroute: pad langs kavelrand, evt langs elzenhaag

Colofon

Werkboek Lienden's lommerrijk rivierenlandschap

Onderdeel van het Landschapsontwikkelingsplan voor de gemeente Buren

Projectteam

Adviseurs:

Schokland; Henk van Blerck, Hanneke Baltjes

Buro Hemmen; Henk van Ziel, Paul Ganzevles

Bureau Niche; Tiny Wigman

Van der Molen Groenconsult: Hans van der Molen, Marije Slijkhuis

Gemeentelijke ambtenaren:

Wim Kuster

Chantal Braak

Roelof de Wit

Jan Willem Bol

Hans Stam

Rhenen, 2012

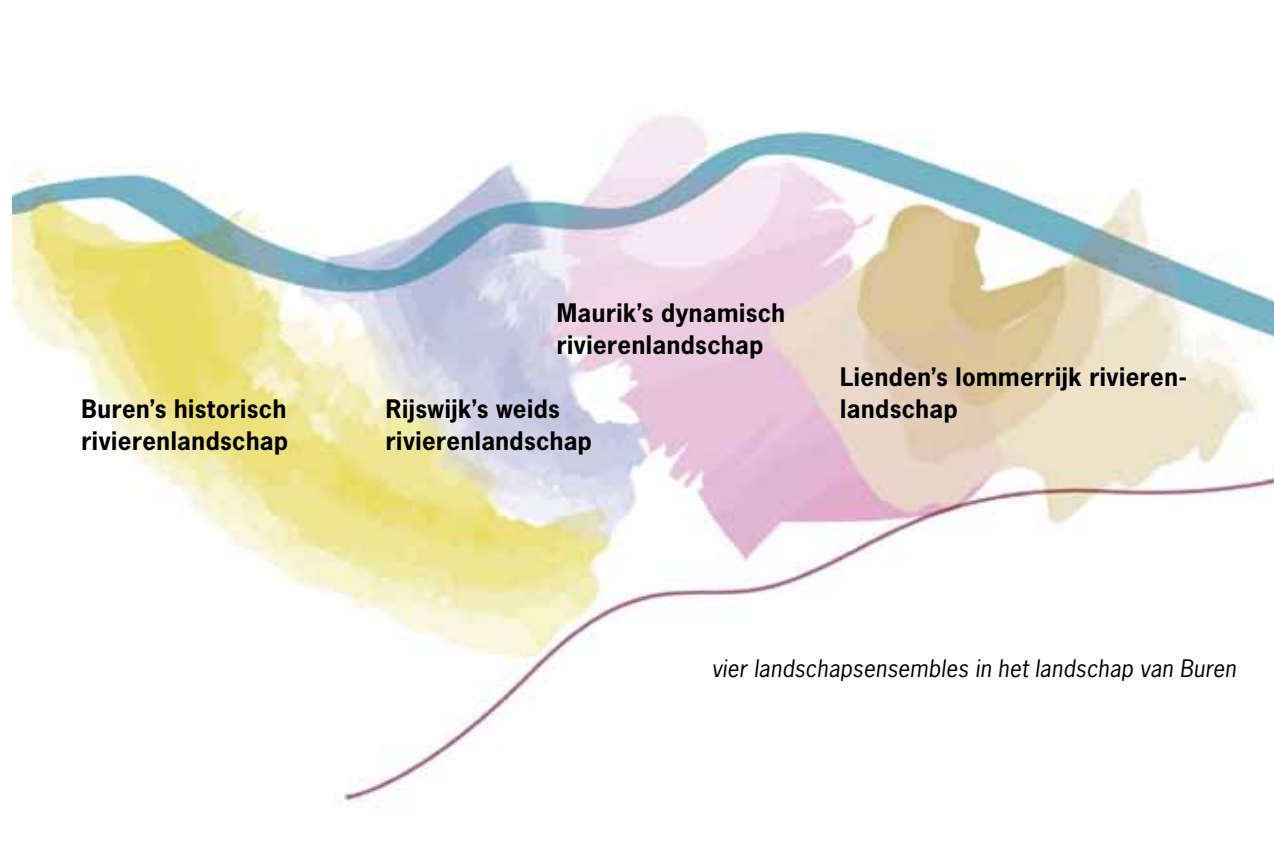

Zoneer en specialiseer

werkboek voor de mensen in het landschapsensemble Maurik's dynamisch rivierenlandschap

Onderdeel van het landschapontwikkelingsplan voor de gemeente Buren
vastgesteld door de gemeenteraad van Buren op 30 oktober 2012
mede als uitwerking van de Structuurvisie

Welkom in dit werkboek!

Het LandschapsOntwikkelingsPlan (LOP) voor Buren bestaat uit meerdere delen. Ten eerste uit de visie op de toekomst van het landschap van de gemeente. Deze is gebaseerd op de Structuurvisie Buren 2009 - 2019, vastgesteld door de Raad op 27 oktober 2009.

Ten tweede uit een beleidsnotitie over de 'zoekzones landschapsversterkend bouwen' die in de Structuurvisie worden geïntroduceerd.

Ten derde uit een uitvoeringsprogramma dat is samengesteld voor het gehele gebied van het LOP. Daarin worden, geordend in thema's, allerlei projecten opgesomd. Deze lijst kan in de loop van de tijd telkens worden geactualiseerd.

Belangrijk onderdeel is ook de stimuleringsregeling voor landschapselementen. Tenslotte omvat het LOP vier werkboeken, één voor ieder van de vier landschapsensembles, waarin alle onderdelen van het LOP samenkomen. Voor u ligt het ensemblewerkboek van 'Maurik's dynamisch rivierenlandschap'. In dit werkboek wordt een bouwpakket met handleiding geboden dat kan helpen bij het beoordelen, realiseren en ontwikkelen van projecten. Daarbij kunnen de volgende stappen worden genomen:

Stap 1. *Neem het ensemblewerkboek voor het deel van de gemeente waarbinnen het initiatief ligt. Bestudeer de karakteristiek en de ontwikkelingsvisie voor dit gebied (H1 en H2)*

Stap 2. *Bekijk in het uitvoeringsprogramma of er al projecten zijn die aansluiten bij het initiatief. Onderzoek of en hoe daarop kan worden aangesloten.*

Stap 3. *Inventariseer 'te beschermen waarden' op de kaarten in hoofdstuk 3 van dit ensemblewerkboek. Stel vast hoe het initiatief daar rekening mee zal moeten houden (bijvoorbeeld door verplicht archeologisch onderzoek te laten uitvoeren).*

Stap 4. *Inventariseer of met het initiatief aangesloten kan worden op te ontwikkelen kwaliteiten. Levert dit mogelijkheden voor financiering of samenwerking op?*

Stap 5. *Bepaal om wat voor type project het gaat. Onder welke regeling kan het vallen (hoofdstuk 5)?*

** Betreft het een wens voor nieuwe woning(en) in een zoekzone landschapsversterkend bouwen? Ga dan verder met hoofdstuk 6 en ga eerst na of realisatie van een bonusproject mogelijk is.*

** Betreft het een initiatief dat past in de stimuleringsregeling voor landschapselementen? Ontwerp samen met betrokkenen een bedrijfslandschapsplan aan de hand van de visie in hoofdstuk 2 en het bouwpakket in hoofdstuk 7. Laat dit uitwerken tot een subsidie-aanvraag. Zie hiervoor hoofdstuk 7.*

** Betreft het een ander initiatief in het buitengebied? Bepaal de grondslagen voor eventuele verevening en landschappelijke inpassing aan de hand van doelen en mogelijkheden, zowel economisch als landschappelijk (Hoofdstuk 1, 2, 3 en 4). Ontwerp samen met de betrokkenen een plan voor de landschappelijke inpassing van het initiatief. Gebruik hiervoor bouwpakket uit hoofdstuk 7. Ga na of een deel van het inpassingsplan als groenblauwe dienst is te realiseren.*

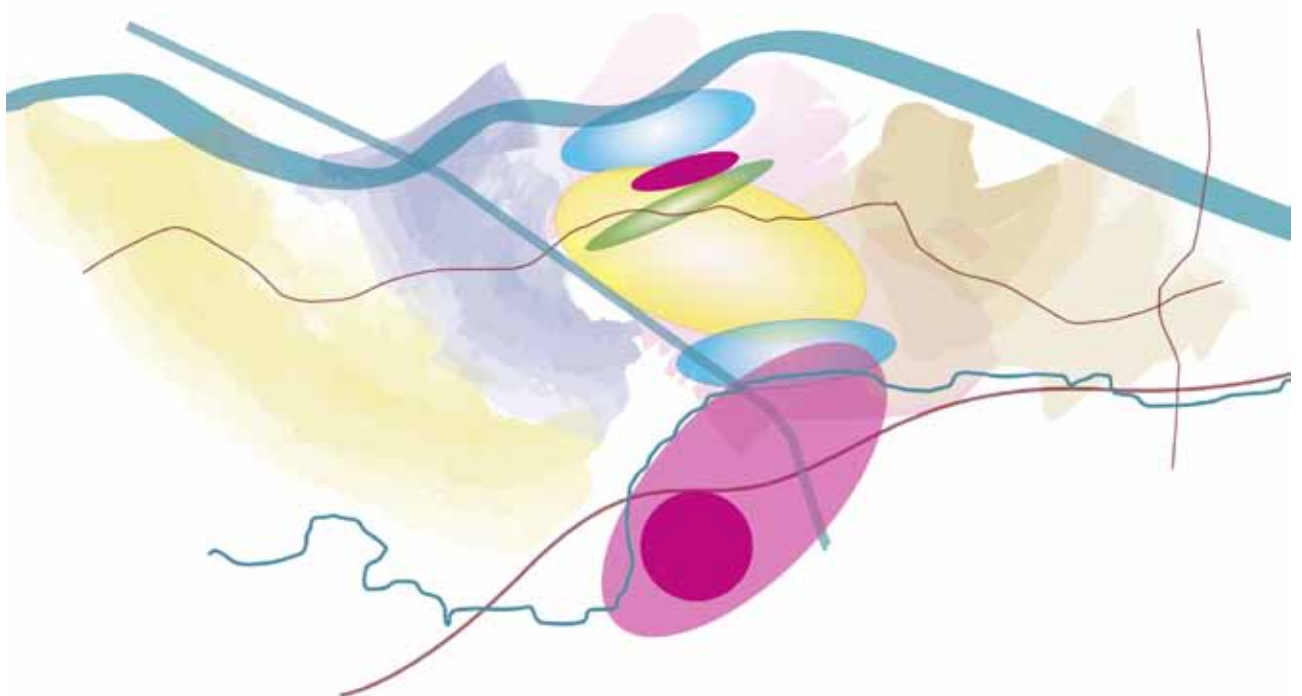
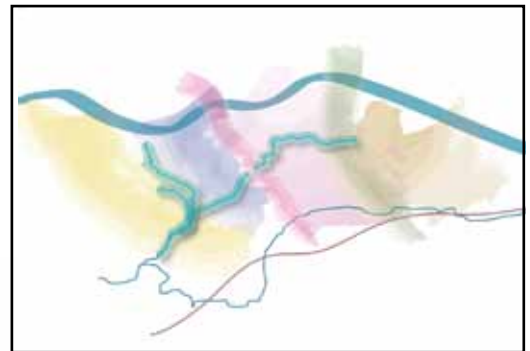
Inhoud

Welkom in dit werkboek!	3
1 Maurik's dynamisch rivierenlandschap	6
1.1 In vogelvlucht	6
1.2 Opdrachten en doelen voor Maurik's dynamisch rivierenlandschap	8
2 Gewenste ontwikkeling	9
2.1 In de visie van het LOP	9
2.1.1 Versterk de variatie	9
2.1.2 Verstevig de banden	11
2.2 Uitwerking voor de deelgebieden	13
2.2.1 De uiterwaarden met het Eiland van Maurik (15)	14
2.2.2 het dorp Maurik (16)	14
2.2.3 oeverwal ten westen van Maurik met de dijkzone (17)	15
2.2.4 oeverwal ten oosten van Maurik met de dijkzone (18)	16
2.2.5 Hornixveld (19)	16
2.2.6 Essenbos en Broek (20)	17
2.2.7 van Lingemeer tot De Beldert (21)	18
3 Te beschermen waarden	20
3.1 Aardkundige waarden	21
3.2 Archeologische waarden	22
3.3 Cultuurhistorische waarden	23
3.4 Bestaande landschapselementen	24
4 Te ontwikkelen waarden	26
4.1 Water en landschap	27
4.2 Bezoeken en beleven	28
4.3 Wonen en werken	29
5 Mogelijke instrumenten en regelingen	30
5.1 Open voor samenwerking en betrouwbaar	30
5.2 Stimuleringsregeling voor landschapselementen	30
5.3 Regeling 'nieuwe landgoederen	31
5.4 Zoekzones landschapsversterkend bouwen	31
5.5 Overige regelingen	32
6 Bonusprojecten bij zoekzones landschapsversterkend bouwen	33
6.1 Inleiding	33
6.2 Nevenlinge van Beldert tot Lingemeer	35
6.3 Dorpsrand Maurik-Zuid en Mauriksche Wandelwetering	40
6.4 Hornixpad	44
6.5 Hoogmeien en Zijveling met brug bij Landgoed Den Eng	47
7 Te stimuleren landschaps-elementen	48
7.1 Verevening	48
7.2 Kwartet als bouwpakket per deelgebied	49
7.3 de uiterwaarden met het Eiland van Maurik (15)	50
7.4 het dorp Maurik (16)	52
7.5 oeverwal ten westen van Maurik met de dijkzone (17)	54
7.6 oeverwal ten oosten van Maurik met de dijkzone (18)	56
7.7 Hornixveld (19)	58
7.8 Essenbos en Broek (20)	60
7.9 van Lingemeer tot De Beldert (21)	62

Hoe moet dit ensemblewerkboek worden gebruikt? Het ensemblewerkboek is bedoeld voor professionele betrokkenen in de gemeente Buren, die te maken hebben met ruimtelijke ontwikkelingen in brede zin in het buitengebied, maar ook initiatiefnemers van projecten in het landelijk gebied kunnen er hun voordeel mee doen en er inspiratie uithalen. Zo kunnen professionals en initiatiefnemers met elkaar in gesprek komen.

Het boek wil handreikingen geven voor het ontwikkelen en begeleiden van dergelijke ontwikkelingen en projecten. Het is wenselijk dat er daarbij door een deskundige wordt ontworpen. Er moet immers nog veel geïnterpreteerd worden en met deskundigheid en maatwerk gericht op de specifieke plek, keuzes gemaakt worden.

Het moet daarbij een hulpmiddel en een inspiratiebron zijn, nooit een strak keurslijf of een blauwdruk. Laten we ervoor waken dat het landschap 'geheel volgens het boekje' moet worden; elke plaats heeft zijn eigenheid en zijn waarden. Helpen die waarden te onderkennen en helpen die eigenheid te versterken is het doel van dit ensemblewerkboek.

1 Maurik's dynamisch rivierenlandschap in het Landschapsontwikkelingsplan

1.1 | In vogelvlucht

Beeld

In dit landschapsensemble is duidelijk het standaardbeeld van het historische rivierenlandschap te herkennen. Echter, hoewel de uiterwaarden, de oeverwal en de kom duidelijk aanwezig zijn, is juist dit landschapsensemble volop in ontwikkeling.

De uiterwaarden langs de Neder-Rijn zijn deels - met name de Eckse en Mauriksche Waarden in het oosten - echte karakteristieke uiterwaarden met een zomerdijk langs de rivier en weides tot aan de winterdijk. Er is zelfs zicht op stuwen in de Rijn en strandjes langs de oever aan de voet van de zomerdijk aan de overkant. Een groot deel van de uiterwaarden bij Maurik is evenwel de afgelopen decennia sterk van karakter veranderd. Er is zand gewonnen en dat leverde grote plassen in de uiterwaarden op. Doordat de plassen in het westen een open verbinding met de Rijn hebben gekregen is het (schier-) eiland van Maurik ontstaan. Langs de plassen en op het eiland heeft de verblijfs- en waterrecreatie een hoge vlucht genomen. Ondanks dat is het Eiland toch een echt uiterwaardenlandschap gebleven.

Achter de dijk, die zich hier als een tribune tussen de uiterwaarden en de oeverwal door slingert, ligt het dorp Maurik. De oeverwal is hier duidelijk zichtbaar. Maurik ligt erop en ten oosten en westen daarvan liggen agrarische bedrijven met vooral fruitteelt, bometeelt en zeker ten westen ook veel akkerbouw. Met name door de beslotenheid die de fruitteelt en de bometeelt oplevert zijn veel nieuwe ontwikkelingen om en aan het dorp redelijk harmonisch in het landschap gepast. Het bedrijventerrein aan de oostkant is bijvoorbeeld vanuit de omgeving amper zichtbaar. Wist u dat het opslag- en verdeelcentrum van Wehkamp hier staat? Het valt amper op. Dat biedt inspiratie om ook de nieuwe ontwikkelingen op deze wijze harmonieus een plek in het landschap te geven.

Aan de zuidkant van het dorp loopt de Mauriksche Wetering, licht meanderend met af en toe een woning erlangs met mooi zicht op het dorp. Even ten zuiden van de wetering loopt de N320. Dat verklaart dat aan de wetering ook een autoverkoper zit die de kavel achter zijn bedrijf tot aan de N320 als openlucht-etage voor zijn auto's gebruikt.

Ten zuiden van de Mauriksche Wetering gaat de oeverwal in het westen en midden van het ensemble vrij abrupt over in het komkleigebied, weids met hier en daar populierenrijen. Vlakbij Maurik ligt ten zuiden van de N320 nog een viskwekerij en een fruitbedrijf, maar ten zuiden daarvan ligt weids open agrarisch land, grotendeels met weidebouw en enkele historische akkercomplexen op het Hornixveld.

Aan de zuidrand van de gemeente langs de Linge liggen nu twee ontgrondingen: De Beldert en Lingemeren. Lingemeren is inmiddels druk bebouwd en De Beldert wordt afgewerkt met natuur en recreatie langs de oevers. Ook is bij De Beldert een golfterrein aangelegd.

Het Eiland van Maurik is een recreatiegebied van formaat.

Functionele karakteristiek

Grootschalige zonering van functies in 4 zones, van noord naar zuid:

- het rivierbeheer is natuurlijk de belangrijkste functie van de uiterwaarden. De uiterwaarden worden verder deels gebruikt als extensieve weidegrond en voor natuurontwikkeling. Verder prominent aan rivier gekoppelde recreatie: het Eiland van Maurik en de aanliggende dijkzone
- wonen in woonwijken bij Maurik nabij de snelweg en werken op bedrijventerrein. Verder kent het gebied boomgaarden, afgewisseld met glastuinbouw, weilanden, akkers en paardenweides. Op de oeverwal overheerst naast het wonen, de boom- en fruitteelt en de akkerbouw. Verder natuurlijk bedrijvigheid in het dorp. Aan zuidkant wordt de oeverwal afgezoomd met de Mauriksche Wetering die naast een waterhuishoudkundige ook een ecologische en recreatieve functie heeft en nog meer zal krijgen
- grootschalig landbouwgebied van Park, Hornixveld en De Broek
- ontgrondingen langs de Linge die daarna omgevormd worden tot een grootschalig (water-)recreatiegebied

Stuwende krachten

- rivierbeheer
- recreatie op oeverwallen en in uiterwaarden
- reguliere naast nieuwe vormen van agrarische bedrijvigheid op oeverwal, waaronder boomteelt
- lekker wonen (veel forenzen) op de oeverwallen binnen een kwartier van snelweg met paarden en andere huisdieren
- natuurontwikkeling in uiterwaarden en in delen van de kom
- weidebouw en vriendteelt in de kom
- individualistische volksaard van oude en nieuwe bewoners
- hoogwatermaatregelen

Langs de Mauriksche Wetering wordt natuur en een doorgaande route voor wandelaars ontwikkeld.

1.2 | Opgave en doelen voor Maurik's dynamisch rivierenlandschap vanuit Structuurvisie Buren

Overkoepelend voor heel de gemeente gelden als overkoepelende opgaven voor het LOP:

- voorsorteren op de klimaatverandering, wat zich met name uit in de wateropgave voor het gebied volgens de reeks, vasthouden, vertragen, (tijdelijk) bergen;
- vergroten van de toegankelijkheid voor 'langzaam verkeer' van het landschap (consumptielandschap)
- dooradering van het productielandschap met natuur die in (agrarische) bedrijfsvoering past.

Specifiek voor dit landschapsensemble stelt de structuurvisie nog als opgaven:

- versterken van de duurzame economische mogelijkheden van landbouw en andere sectoren door het bieden van ruimte aan andere functies (verbreding) met behoud en versterking van landschappelijke karakteristieken. Meervoudig ruimtegebruik en groene en blauwe diensten zijn daarbij extra aantrekkelijk.
- recreatieve ontwikkeling en kwaliteitsverbetering Eiland van Maurik: cultuurhistorie (Limes) en landschap als leidende principes
- landschappelijk inpassen ontwikkellocaties woningbouw en bedrijventerreinen bij Maurik
- versterking laanstructuur van oude dorpsverbindingsweg
- landschappelijk inpassen ontsluitingsweg Maurik
- ontwikkeling fietsverbinding Maurik - Tiel
- landschappelijke versterking rondom de Mauriksche Wetering
- ontwikkeling natuurlijke oevers en recreatieve verbinding langs de Mauriksche Wetering
- behoud en ontwikkeling van het waardevolle open landschap van Het Broek en Zoelensche Veld
- behoud en ontwikkeling van de landschappelijke karakteristieken van de enk van het Hornixveld
- verdichten van de randen van de oeverwal van het Hornixveld
- landschappelijk ontwikkelen zone voor recreatie en ontgrondingen Beldert - Lingemeer

2 Gewenste ontwikkeling

2.2 | In de visie van het LOP

De ontwikkelingsvisie die onderdeel is van het LOP voor de uitwerking van het landschapsontwikkelingsbeleid van de gemeente is tevens een uitwerking van de Structuurvisie 2009-2019. Het hoofddoel van het LOP is samen te vatten als: 'Bescherm de erkend waardevolle elementen in het landschap, maar ontwikkel ook actief nieuwe kwaliteiten in dit landschap! Bestaande kwaliteiten worden ingezet bij toekomstige ontwikkelingen en dragen bij aan een cultuurhistorisch landschap waar het goed werken, wonen en recreëren is.' Op basis van dit doel is de ontwikkelingsvisie van dit LOP te vatten in de volgende twee ruimtelijke opgaven en een organisatorische opgave:

1.2.1 | Versterk de variatie!

Variatie in rivierenlandschap als geheel is door Rijk en Provincie vastgelegd in 'kernkwaliteiten'. Binnen het rivierenlandschap is evenwel ook nog veel variatie. In H3 werden vier landschapsensembles binnen de gemeente Buren beschreven die ieder hun eigen karakteristiek en ontwikkelingsmogelijkheden hebben. Versterk variatie op alle schaalniveaus.

Hieruit volgt dat de karakteristiek van Maurik's dynamisch rivierenlandschap ten opzichte van de andere ensembles versterkt dient te worden. Daarbij neemt het LOP als motto:

Zoneer en specialiseer!

In de band van het Eiland van Maurik naar De Beldert vindt men een in bodemkundige en cultuurhistorische zin traditioneel opgebouwd rivierenlandschap met van noord naar zuid de reeks rivier met uiterwaarden, de oeverwal aan de winterdijk, een komkleigebied en aan de overkant daarvan de oeverwal van de Linge en de uiterwaarden langs die rivier.

Typerend voor dit landschapsensemble is dat in ieder van deze zones een specialisatie plaatsvindt met veel moderne dynamiek.

In het LOP wordt voorgesteld om deze zonering met de eigen gespecialiseerde dynamiek te versterken. Grijp die dynamiek aan om ook voor het landschap goede zaken te doen. Tegelijkertijd vormt het landschap voor elke gespecialiseerde zone een basisvoorwaarde voor de ontwikkeling.

In het noorden vormen de rivier en de uiterwaarden niet alleen het decor maar juist de basisvoorwaarde voor de recreatieve activiteiten. Op de oeverwal biedt een creatieve inzet van het landschap mogelijkheden om de dynamiek om het dorp Maurik op te vangen. Tegelijkertijd kan hierin een meer natuurlijke inrichting van de Mauriksche Wetering en de periodieke waterberging erlangs gestalte krijgen. In de landbouwgebieden op de oeverwal, in de kom en het Hornixveld biedt het grootschalige landschap ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven en in het zuiden kunnen voortgaande ontgroningen de motor zijn achter het ontwikkelen van een nieuw recreatielandschap: een eilanderijk tussen de Linge en een Nevenlinge. Die Nevenlinge is een nieuwe waterloop die een duidelijke overgang kan vormen tussen het agrarische landschap en het recreatielandschap. Tegelijkertijd is de 'boulevard' langs die Nevenlinge uitgangspunt voor de recreatieve verbindingen met de dorpen in het oosten van de gemeente.

1.2.2 | **Verstevig de banden!**

De boezems met de weteringen, de schakelaar en de dreef zijn zones waarin actief gewerkt kan worden aan een impuls voor het landschap die de vier landschapsensembles overstijgt en vaak een relatie heeft met de regionale positionering van de gemeente Buren. Aansluiting op die regionale context biedt kansen voor Buren, niet alleen voor het landschap maar ook voor de economie!

Voor Maurik's dynamisch rivierenlandschap is de band met boezems langs de Mauriksche en andere weteringen essentieel. In het LOP krijgen die als motto voor hun ontwikkeling:

Boezems met de weteringen: Agrarisch bedrijf, waterbeheer én cultuurhistorie!

Ontwikkel - samen met de agrariërs - de boezems als geheel als agrarische gronden met nevenfunctie waterberging!

Biedt een vrijwillige kavelruil van agrariërs in de aanliggende polders ontwikkelingsmogelijkheden voor die bedrijven? Is het mogelijk om het met die bedrijven zo te regelen dat in de boezemlanden agrariërs gaan boeren met een bedrijfsstijl waarin het niet erg is als (bij tijd en wijle) een hogere grondwaterstand of bevoeiing van het land optreedt. Voor bedrijven, bijvoorbeeld speciale rundveehouderij, kan het zelfs voordelig zijn of een deel van het inkomen opleveren.

Koppel daaraan het restaureren en ontsluiten van de oude kades als recreatieve routes langs oude woonplekken en andere cultuurhistorische verhalen.

De dynamiek in dit ensemble komt ook tot uiting in de twee banden die aan beide zijden ervan lopen: de 'Schakelaar' en de 'Dreef van het Zwarte Paard'.

Schakelaar: Kijk over de gemeentegrens!

A. Schakel in het noorden de verstilde Rijswijkse polders aan haar bovenlokale context: laat het gebied hier spreken van de bewogen historie langs de verdwenen en verschenen rivieren. Denk aan projecten met werktitels als:

- Schampen aan de Limes
- Vechten tegen de Vikingen
- De doorbraak van de Lek
- De ontginningen van de wildernis
- De dorpen aan de rivier en hun dorpspolders
- De geschiedenis van de steenfabrieken

De kunst zal zijn om met kleinschalige ingrepen aansluitend op de lokale kleinschaligheid deze verhalen beter beleefbaar te maken in dit grotendeels grootschalige landschap.

B. Schakel in het zuiden het gebied aan de bovenlokale context: wellicht is voor 'Het Nieuwe Bataafse Waterwerk' mogelijk, een 'watertrap' als verbinding tussen de ontwikkelingen in en rond De Beldert, de verstedelijking rond Tiel en de waterrecreatie langs Waal en Nederrijn (eiland van Maurik) en Lek. In ieder geval kan hier een recreatieve verbinding worden gelegd tussen Tiel en het nieuwe recreatielandschap langs de Linge dat daar door ontgrondingen ontstaat. Zorg

voor een mooie en functionele overgang tussen dit recreatielandschap en het agrarisch landschap ten noorden ervan middels een tweede Lingeloop - de 'Nevenlinge' met recreatieve boulevard erlangs.

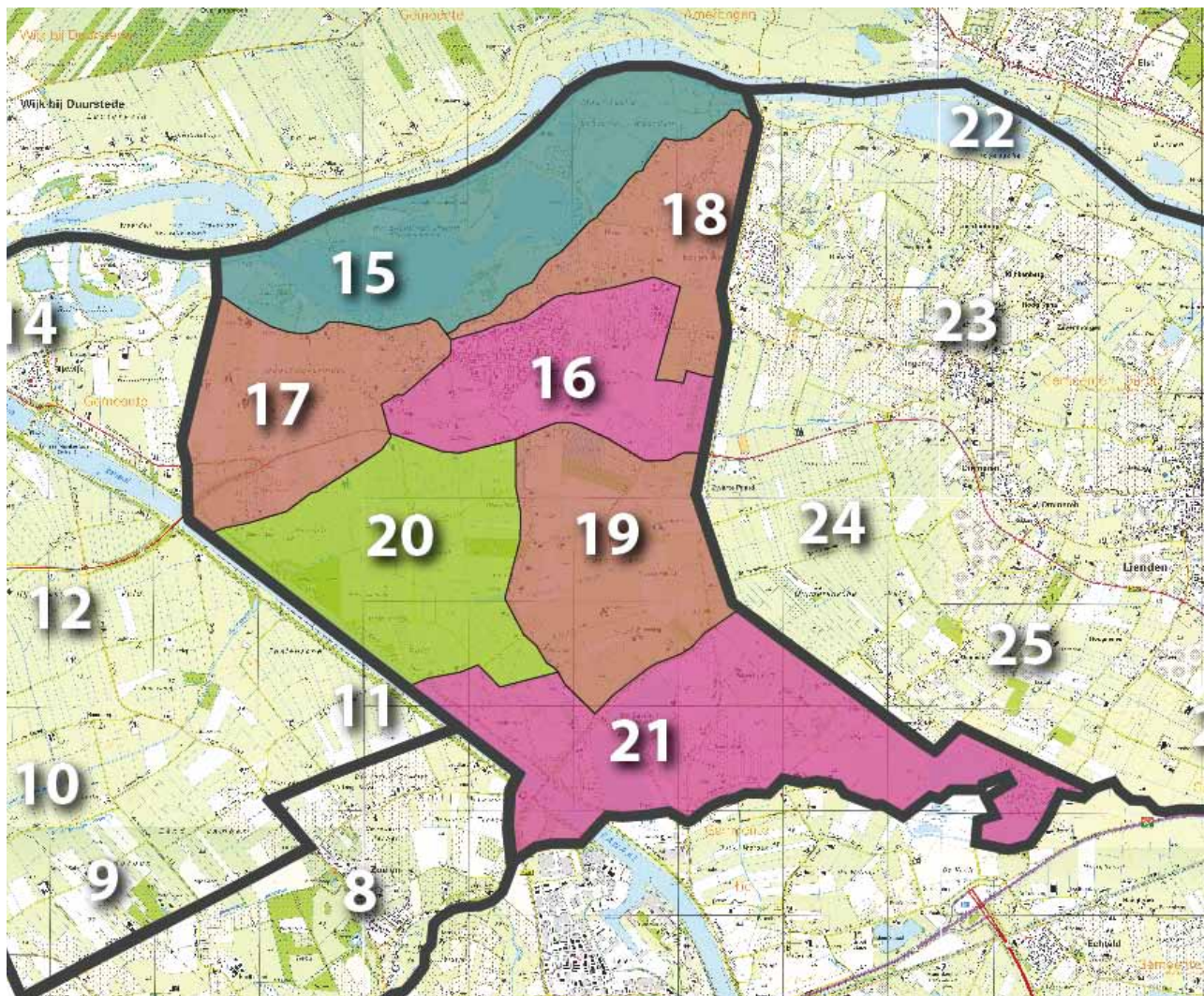
Dreef van het Zwarte Paard: Geef het paard de sporen!

Stimuleer bestaande en nieuwe initiatieven om een aaneenschakeling van landgoedbossen, buitenplaatsen, lanen, parken en belvederes te realiseren tussen Stichtse Lustwarande en Waalweelde!

Gebruik deze 'Dreef van het Zwarte Paard' om ingrijpende ontwikkelingen als dorpsuitbreidingen, de aanleg van bedrijventerrein en een rondweg bij Maurik en ontgrondingen langs de Linge landschappelijk in te passen.

Neerm in het zuiden de 'Nevenlinge' in de dreef op.

2.2 | Uitwerking voor de deelgebieden

deelgebieden in het 'Maurik's dynamisch rivieren-landschap'

- 15. de uiterwaarden met het Eiland van Maurik
- 16. het dorp Maurik
- 17. oeverwal ten westen van Maurik met de dijkzone
- 18. oeverwal ten oosten van Maurik met de dijkzone
- 19. Hornixveld
- 20. Essensbos en Broek
- 21. van Lingemeer tot De Beldert

2.2.1 | De uiterwaarden met het Eiland van Maurik (15): uitersten van natuur en recreatie met weidse doorzichten

Bezie of bij eventuele werkzaamheden aan de dijk de aanleg van een kraag tegen de dijk mogelijk is als invulling van de dorpsboulevard die in de Dorpsvisie (2010) is voorgesteld. De beleving van de weidse uitzichten en doorzichten staan hier voorop.

In de Mauriksche en Eckse Waarden kunnen in overleg met de agrariërs wandeldijkjes met meidoorns erlangs als groenblauwe dienst worden gerealiseerd of in stand gehouden.

Te stimuleren landschapselementen:

- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- wandeldijkje: pad langs meidoornsingels (evt over zomerdijk)
- kraagpad buitendijks tegen de dijkelling aan als 'dorpsboulevard'
- 'Limestoren' als uitzichtpunt gekoppeld aan kraagpad als 'dorpsboulevard'

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dienen landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening.

2.2.2 | Het dorp Maurik (16): landschappelijke overgangen naar dijk (noord), wetering zuid), dreef (oost) en de Park (west).

Volgens de structuurvisie vindt er in de randen van het dorp Maurik veel dynamiek plaats. Geef het dorp aantrekkelijke toegankelijke randen. Daarbij is het belangrijk dat die overgangen naar de vier windstreken steeds anders is. Naar het noorden gaat het om de overgang naar de dijk en het Eiland daarachter.

(N) De Dorpsvisie (2010) stelt een versterking van de relatie van het dorp met de dijk voor. Kies hierbij voor de aanleg van zoomgaarden. De Dorpsvisie stelt een 'dorpsboulevard' op de dijk voor, alsmede enkele 'nieuwe beeldbepalende elementen'. In dat kader is de aanleg van een kraag tegen de dijk speciaal voor langzaam verkeer te ontwikkelen.

(Z) De Dorpsvisie stelt voor om langs de hele zuidrand tot aan de Provinciale weg nieuwe landgoederen te laten ontwikkelen. Werk hiertoe een set spelregels uit die ervoor kunnen zorgen dat deze landgoederen gezamenlijk inderdaad een mooie gepaste dorpsrand opleveren. Daarbij is bijvoorbeeld een N-Z gerichte kavel van 50 bij 200 meter een basismodule, zodat de vroegere typerende verkaveling wordt behouden.

Vanuit het zuiden is op de Structuurvisie een fietsverbinding aangegeven. Wellicht dat in het kader van de landgoedontwikkeling het laatste deel van een fietsroute over het Hornixveld gerealiseerd kan worden, bijvoorbeeld via het landschapspark om het gemeentehuis.

(W) De westelijke dorpsrand is de overgang naar een karakteristieke agrarische oeverwal met grote akkers en boomgaarden en grote boerderijen. Stimuleer hier een zoomgaard en gebiedseigen erfbeplantingen als deel van de 'laan van erven'.

(O) Aan de oostrand wordt in 2011 een nieuwe rondweg aangelegd. Ook het sportterrein en het te herstructureren en uit te breiden bedrijventerrein zorgen hier voor verandering. Zorg ervoor dat deze

verandering meteen ook een kwaliteitsverbetering van deze dorpsrand oplevert. De massaliteit van het uitgebreide bedrijventerrein zou ervoor kunnen zorgen dat het contact met de landschappelijke omgeving verloren gaat. Terwijl Maurik hier juist al decennia bewijst dat grootschalige bedrijvigheid juist heel goed in het oeverwallenlandschap kan worden ingepast. Betrek daarom de in de Dorpsvisie voorgestelde 'groene zoom' en de 'Dreef van het Zwarte Paard' in de planuitwerkingen voor deze dorpsrand. Dat betekent bijvoorbeeld dat de ontwikkeling van buitens, groene erven en landgoederen invulling kunnen zijn van het bedrijventerrein.

Geef de laan die op de structuurvisie de dorpen in het oosten de gemeente met elkaar verbindt, langs de Homoetsestraat en de Prinses Marijkelaan vorm als deel van de 'laan van erven' die zich voortzet langs de Parkstraat.

Te stimuleren landschapselementen:

- dorpsomgaard: pad met enkele fruitbomen of doornenroosingels vanaf dorp naar dijk
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes vanaf Parkstraat
- dorpsgaard bij entree dorp
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Landschapsversterkend bouwen: in dit deelgebied ligt een landschapsversterkingszone (7) volgens de Structuurvisie. Hier kan de gewenste landschapsversterking vorm krijgen in het bonusproject 'Park langs Mauriksche Wandelwetering'. In dat project dient in samenhang met de ontwikkeling van de nieuwe woonwijk en van nieuwe landgoederen een verbetering van de gebruiks- en beeldkwaliteit van de gehele zuidrand van Maurik te worden bewerkstelligd.

2.2.3 | Oeverwal ten westen van Maurik met de dijkzone (17): laan van erven

De Nederwijkmaat tegen de dijk en De Park (of Perk) op de brede oeverwal zijn in de eerste plaats een agrarisch gebied. Wellicht dat vanaf de dijk naar de Parkstraat een zoomgaard kan zorgen voor een dorpsommetje ten westen van Maurik. Voor de rest moeten de agrarische bedrijven zich hier ongehinderd kunnen ontwikkelen. De op de structuurvisie voorgestelde laan langs de Parkstraat kan in dat licht het best ingevuld worden als een 'laan van erven'. Hiermee wordt bedoeld dat op de erven langs de Parkstraat bestaande monumentale bomen worden gekoesterd en dat de aanplant van nieuwe lindes, paardekanstanjes, of notenbomen die gegarandeerd de komende 50 jaar kunnen uitgroeien tot nieuwe monumentale bomen wordt gestimuleerd.

Te stimuleren landschapselementen:

- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn tussen flauwe oever van waterloop

- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes
- dorpsomgaard: pad met enkele fruitbomen vanaf dijk naar Parkstraat

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dienen landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening.

2.2.4 | Oeverwal ten oosten van Maurik met de dijkzone (18): overgang naar de Dreef van het Zwarte Paard

Het agrarisch bedrijf wordt hier gecombineerd met het landelijk wonen achter de dijk. Deze zone maakt ook deel uit van de Dreef van het Zwarte Paard. Dat kan gebruikt worden om het vernieuwende bedrijventerrein net als het bestaande deel te laten worden van het besloten oeverwallenlandschap met bosjes en gaarden.

Op de Structuurvisie staat aangegeven dat hier ergens binnendijs een uitzichtpunt met een verwijzing naar de limes gerealiseerd zou moeten worden. Wellicht dat hiermee gecombineerd een enkele zoomgaard vanaf de dijk naar de Wielseweg of de Buitenweg gerealiseerd kan worden.

Te stimuleren landschapselementen:

- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (eventueel knotessen) tussenflauwe oever van waterloop
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes
- dorpsomgaard: pad met enkele fruitbomen en een 'limestoren'

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dienen landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening of in het kader van nieuwe landgoereen of buitenplaatsen in de Dreef van het Zwarte Paard.

2.2.5 | Hornixveld (19): verschillende verdichte randen en een Hornixpad

Het Hornixveld is een stroomrug en op een groot deel ervan ligt een oud akkercomplex. Geef hier ruimte aan grootschalige grondgebonden agrarische bedrijvigheid, maar probeer wel in samenwerking met de agrariërs een wandel- en fietsroute midden over het Hornixveld te realiseren. De wegen aan de oost- en westrand zijn daar nu niet geschikt voor.

De beide randen van de stroomrug dienen verdicht te worden om het contrast met de open kommen (Het Broek en het Ommerense Veld) te versterken. In het oosten dient de N863 (Zwarte Paard) als stevige monumentale laan te worden aangezet. De bestaande eikenbeplanting kan

op zo veel mogelijk plaatsen worden versterkt tot een laan van minstens drie rijen eik waarvan meest oostelijke rij in de slootrand wellicht ook een rij elzen of essen kan zijn. Dit kan aangevuld worden met - bijvoorbeeld in het kader van landgoedontwikkeling in de Dreef van het Zwarte Paard - nieuwe eikenbossen (niet op het akkercomplex) op de stroomrug. De verdichting langs de Tielsestraat dient vooral via erfbeplantingen in combinatie met doornenroosingels te worden gerealiseerd. Doornenroosingels zijn opengestelde kavelranden met hier en daar een notenboom, een hoogstam-fruitboom en geschoren singels van Sleedoorn, Hondсроos en Gelderse roos die vanaf de Tielsestraat over het Hornixveld lopen.

Te stimuleren landschapselementen:

- *onverhard pad met singel (Hondsroos/Sleedoorn) en nutsbomen bij erf*
- *fietspad met singel van Hondsroos en Sleedoorn*
- *fietspad langs singel van Hondsroos en Sleedoorn langs flauwe oever van waterloop*
- *Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting*

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m, langs de randen maaswijdte ca. 100 m.

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dienen landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening of langs de N863 in het kader van nieuwe landgoederen of buitenplaatsen in de Dreef van het Zwarte Paard.

2.2.6 | **Essenbos en Broek (20): Landbouw voorop**

Het agrarisch bedrijf met weidebouw staat hier voorop. De naam zegt het al: dit was eens een moerassig gebied met elzenbroekbos. Essenbos is een weg met boerenerven die de noordrand van deze kom vormt. Voorgesteld wordt om vanaf die weg en vanaf de Oostertiendweg in het zuiden hier en daar langs de slootranden kavelrandpaden met elzensingels te stimuleren, midden door Het Broek.

Te stimuleren landschapselementen:

- *overpootbomen (knot-es) langs Essenbos*
- *pad langs struweelhaag*
- *pad tussen sloot met 1 verbrede oever en elzensingel*
- *pad langs sloot met elzensingel*

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m.

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dienen landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening.

De ontgronder heeft grootse plannen om tussen de reeds gegraven plassen Het Lingemeer en De Beldert nog meer te ontgronden en daarna de hele strook langs de Linge tot een recreatielandschap te ontwikkelen. In het ontwerp dat LA4sale daarvoor maakte is een nieuwe slingerende loop van de Linge opgenomen. Daardoor ontstaat tussen die twee Lingelopen een nieuw landschappelijk in de omgeving ingepast gebied van plassen en (schier)-eilanden met een camping, natuurstroken, 4 nieuwe landgoederen en nieuwe vakantiewoningen. Een koppeling van het water in het Amsterdam-Rijnkanaal wordt niet gemaakt. Dat zou een verbinding met de rivieren Waal en Lek en het Eiland van Maurik mogelijk maken. En met de Linge in het westen van de gemeente.

2.2.7 | Van Lingemeer tot De Beldert (21): verdieping tussen Linge en Nevenlinge

Hier ontwikkelt zich een nieuw landschap waarbij een breuk met het historisch gegroeide landschap wordt bewerkstelligd. Dat historische landschap wordt immers door de ontgrondingen afgegraven. Dat betekent echter niet dat het er geen nieuw landschap van hoge kwaliteit kan ontstaan. Daarvoor is wel een visie nodig om het landschap een nieuwe logica en een nieuw verhaal te geven. Daarnaast is het van belang dat er een degelijke verantwoorde overgang naar het omliggende bestaande landschap wordt gemaakt.

Voorgesteld wordt om de noordrand van het ontgrondingsgebied te laten begrenzen met een nieuw te graven nevenloop van de Linge: 'de Nevenlinge'. Aan de noordzijde vormt deze een duidelijke rand van het productieve agrarisch gebruikte gebied. De inrichting van de zuidoever dient juist gericht te zijn op het recreatielandschap tussen de Linge en de nieuwe Nevenlinge. Natuurlijke oevers in combinatie met een recreatieve boulevard - met op enkele plekken een bruggetje naar het noorden- zal een schakel vormen in de recreatieve verbinding van Tiel met de verschillende delen van Buren.

Tussen de Linge en Nevenlinge kunnen verschillende functies een plek krijgen. Wellicht kan een nieuwe sage hier een overkoepelend thema voor de gebiedsontwikkeling leveren. Te denken valt aan 'het eilandenrijk van het Zwarte Paard'.

De visie voor het landschap tussen de Linge en Nevenlinge dient in hoogstaande ontwerpen en in een goed beheerplan te worden uitgewerkt. Dit LOP is erop gericht om de ontwikkeling van dit eilandenrijk tot een nieuw recreatie-landschap niet alleen tot particuliere winst te laten leiden, maar ook tot winst voor de gemeenschap. Dat betekent dat er van het begin af aan niet alleen ontgrond moet worden, maar dat er ook al openbaar toegankelijke voorzieningen worden gerealiseerd. Hierbij kan eerst gedacht worden aan een bijdrage aan de recreatieve verbindingen tussen Tiel en Maurik en Lienden. Het ontwikkelen van openbaar toegankelijke groengebieden kan gestalte krijgen in de vorm van nieuwe 'ei-landgoederen'. Deze ontwikkeling

zal niet naar het einde van het plantraject van de ontgrondingen moeten worden geschoven. Dat zou betekenen dat de baten voor de gemeenschap pas over tientallen jaren komen. De ontwikkeling van de openbare groengebieden en recreatieve verbindingen dienen juist van het begin af aan te worden bewerkstelligd.

Te stimuleren landschapselementen:

- *Nevenlingelaan: fietslaan van nutssoorten, minimaal 2 rijen dik langs de Nevenlinge en bruggen naar dorpen*
- *Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting*
- *doornenroossingel: pad met Hondсроos en Sleedoor*
- *lingepad: over strook kavelrand met knotwilgen of -essen evt. rietoever*

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 10% van het bestaande (land)areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Landschapsversterkend bouwen: in dit deelgebied ligt een landschapsversterkingszone (6) volgens de Structuurvisie. Hier kan de kan de gewenste landschapsversterking vorm krijgen in het bonusproject 'Nevenlinge', afronding van de ontgrondingen met een nieuwe waterloop met boulevard erlangs vanaf De Beldert tot aan Lingemeer en bruggen die aansluiten op de bestaande wegen naar de dorpen langs de Nederrijn.

3 Te beschermen waarden

Bestaande waarden

Als er een initiatief in het landelijk gebied op stapel staat, wordt het 'ensemblewerkboek' van het betreffende deelgebied erbij gepakt en de plaats van het initiatief wordt opgezocht op de 'bestaande waardenkaart'.

Daaruit blijkt bijvoorbeeld dat er op de plaats van het initiatief aardkundige en archeologische waarden aanwezig zijn, of een oude rand van een es aanwezig is met restanten van beplanting.

De bestaande landschapswaarden zijn soms wettelijk beschermd.

Maar ook andere waarden dienen gerespecteerd te worden. Waar dit onmogelijk is, dient passende compensatie plaats te vinden: 'voor wat hoort wat'. Dit principe (verevening) én de 'bestaande waarden' dienen in principe vastgelegd te worden in het bestemmingsplan.

In voorkomende gevallen en zolang deze werkwijze nog niet is geïmplementeerd in het geldend bestemmingsplan, zou dat ook een (al dan niet juridisch harde) voorwaarde kunnen zijn voor medewerking aan bestemmingswijzigingen of andere vergunningsprocedures.

Uitwerking en kaarten

In het hoofdstuk te beschermen waarden is eveneens in vier deelkaartjes aandacht besteed aan:

- kaart 1: aardkundige waarden: Provincie Gelderland - streekplan, themakaart 12; en grondwaterwinning en -beschermingsgebied: wateratlas Provincie Gelderland (<http://geodata2.prv.gelderland.nl/apps/wateratlas/>). Hiermee dient rekening te worden gehouden bij graafwerkzaamheden of mogelijke invloed op of aantasting van het grondwater.
- kaart 2: archeologische waarden: atlas cultuurhistorische waarden van de Provincie Gelderland (<http://geodata2.prvgld.nl/apps/chw/>) - kaartlagen:

- . Archeologie - archeologisch verwachte waarden
- . Archeologie - archeologische vindplaatsen.

Bij een hoge verwachtingswaarde dient men onderzoek te plegen wanneer graafwerkzaamheden aan de orde zijn.

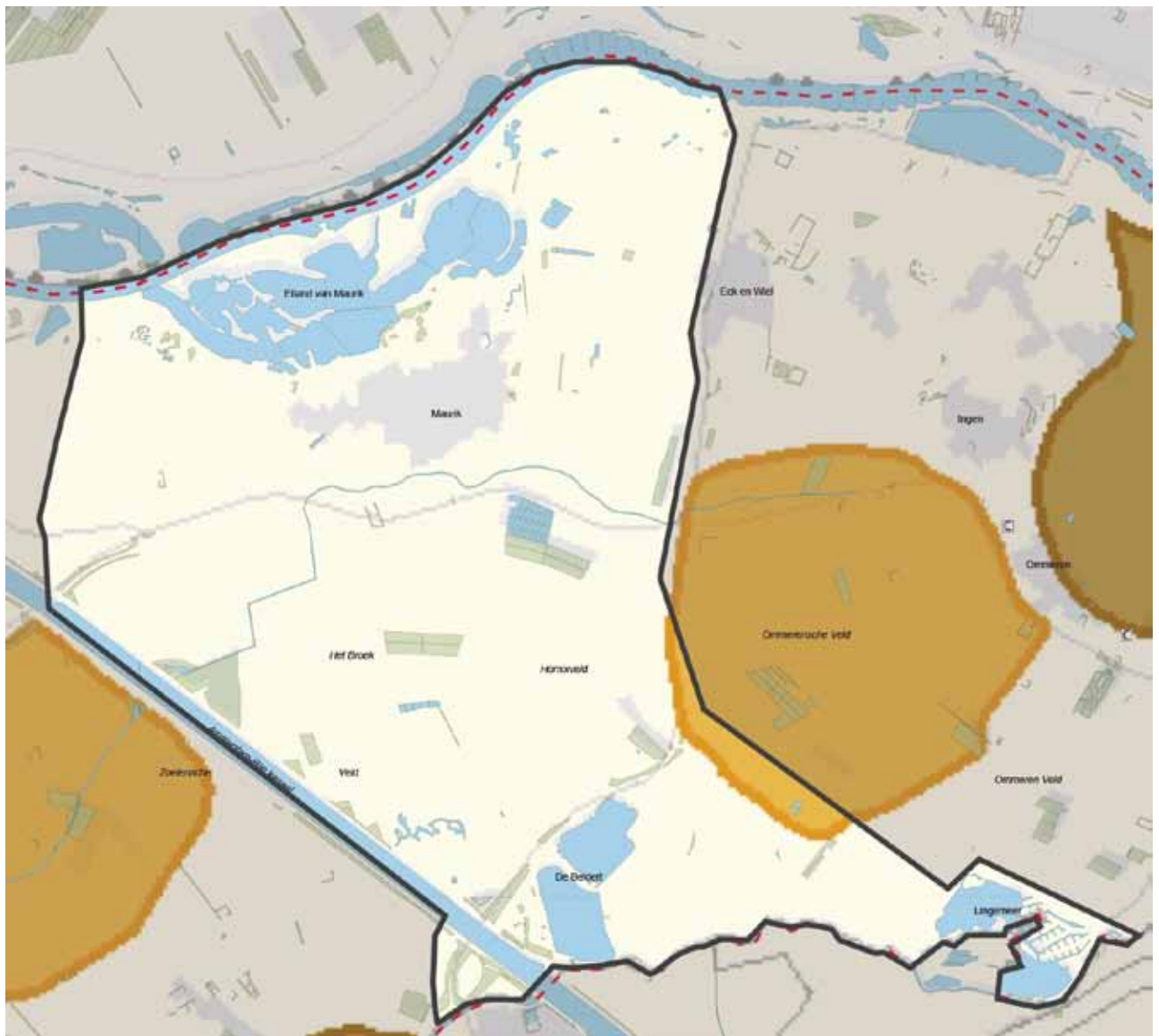
- kaart 3: landschapshistorie en monumenten: atlas cultuurhistorische waarden van de Provincie Gelderland (<http://geodata2.prvgld.nl/apps/chw/>) - kaartlagen:
 - . Historische geografie - historisch geografische lijnen;
 - . Historische geografie - historisch geografische waardering;
 - . Historische bouwkunde - monumenten.

Bij de ontwikkeling van het landschap dienen deze waarden te worden gerespecteerd, en kunnen ze bovenal aanknopingspunten vormen voor regionale karakteristieken.

- kaart 4: bestaande landschapselementen: deze informatie is ontleend aan de digitale topografische bestanden (copyright Topografische Dienst) op basis van de 1:10.000 kaart (top10-vectorbestanden).

Het zijn dus de elementen die op de topografische kaart voorkomen en ze zijn niet in het veld geïnventariseerd. De legenda is voor het doel van het LOP ontworpen.

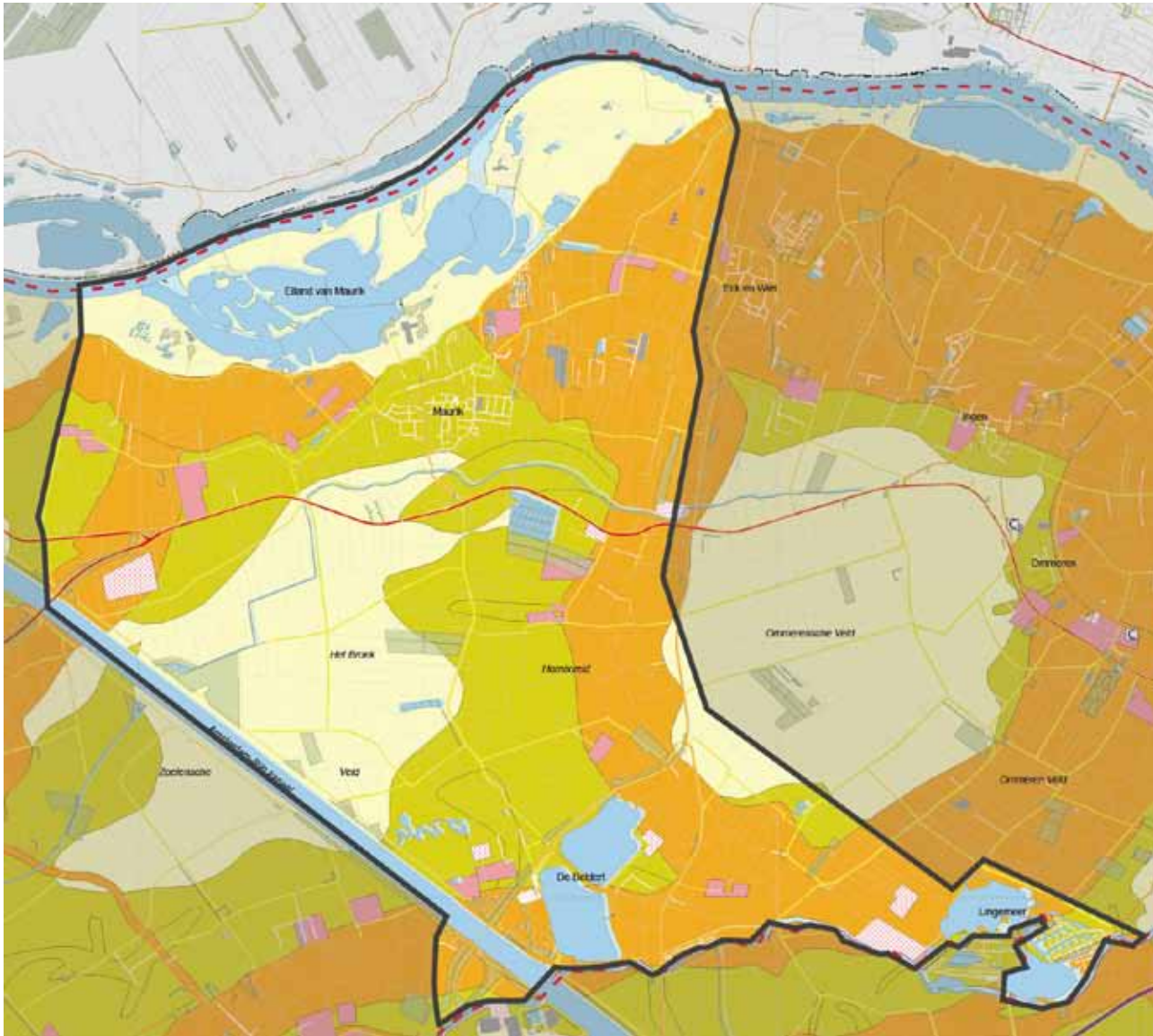
De kaarten in dit hoofdstuk zijn voor een deel ontleend aan informatie van de website van de provincie Gelderland (www.gelderland.nl). Deze informatie kan op het moment dat u dit werkboek gebruikt gewijzigd zijn. Gaat u dus bij het gebruik van de informatie altijd na of er wijzigingen zijn. De gemeente Buren is u hierbij graag van dienst.

1. aardkundige waarden

provinciaal belang

2. archeologische monumenten en waarden

monumenten

 terrein van hoge archeologische waarde

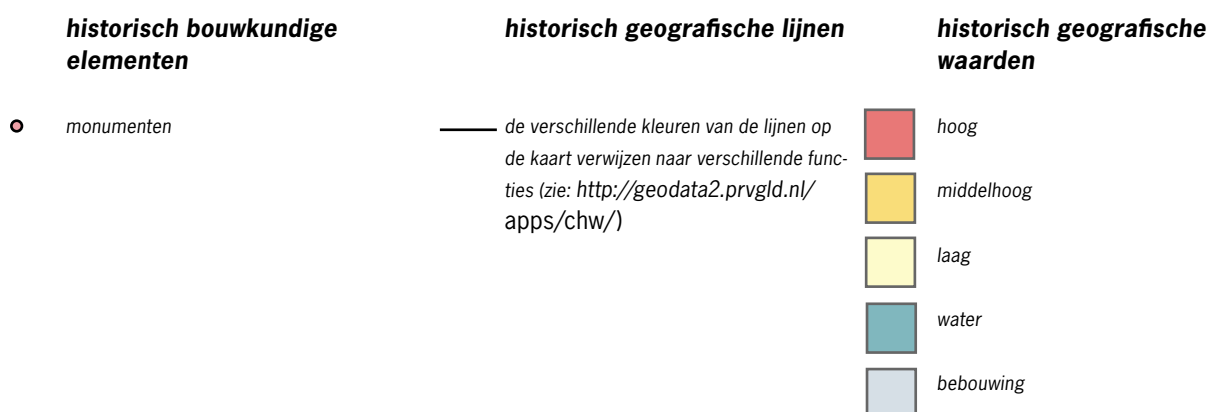
 terrein van archeologische waarde

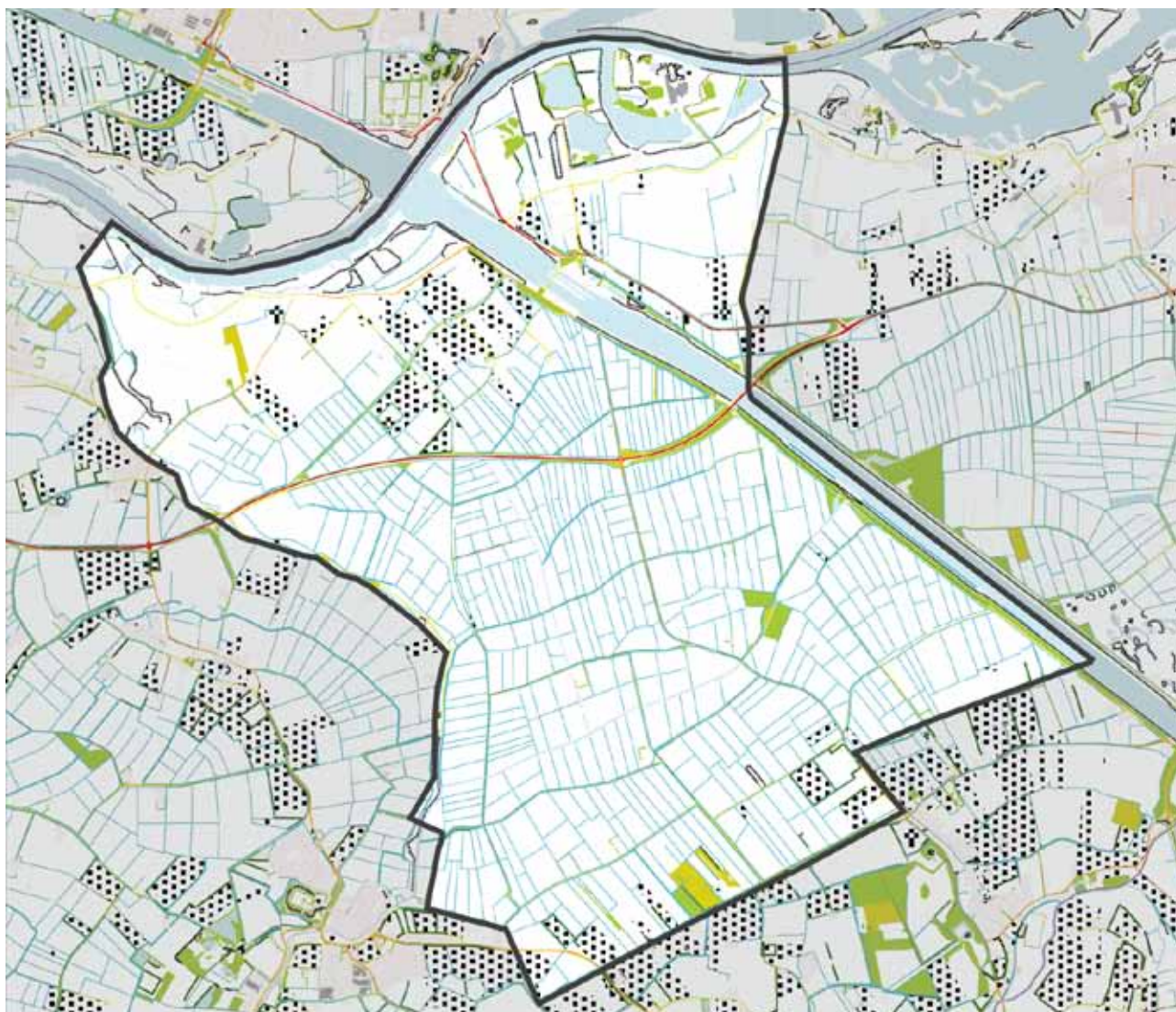
waarden

	<i>hoog</i>
	<i>middelhoog</i>
	<i>laag</i>
	<i>water</i>

3. landschapshistorie en monumenten (zie verder: <http://geodata2.prvgld.nl/>)

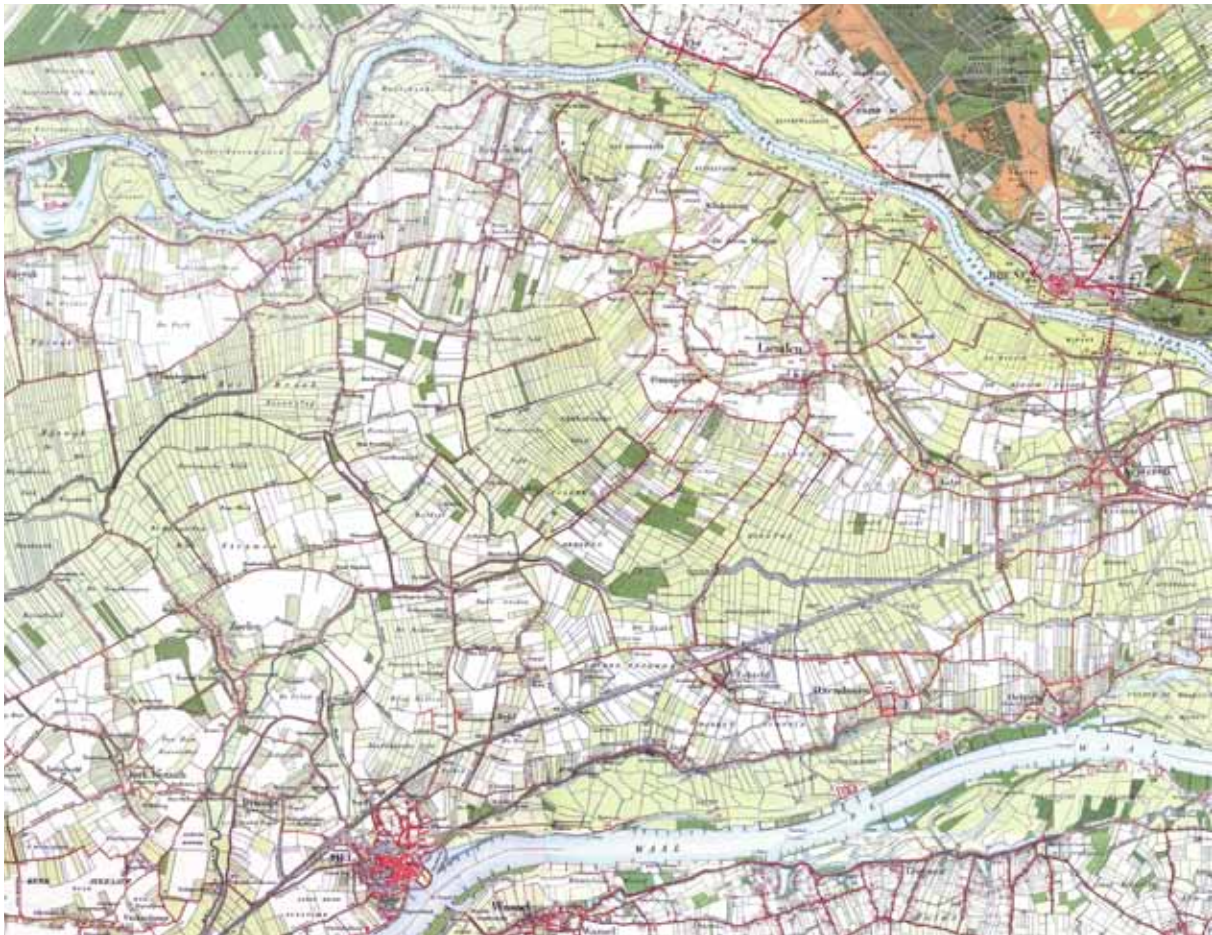

4. landschapselementen

	lijnelementen
	sloot breedte < 3m
	sloot breedte 3-6m
	haag?
	bomenrij?
	talud/ wal/ kade
	hoofdweg
	regionale weg

	vlakvormige elementen
	fruitkwekerij
	loofbos
	populierenboss
	water

Vergelijk ter inspiratie eens de topografische kaart rond 1900 (boven) die van 2007 (onder).

4 Te ontwikkelen kwaliteiten

In dit hoofdstuk te ontwikkelen kwaliteiten (o.a. gebaseerd op de Structuurvisie 2009-2019) is in drie deelkaartjes aandacht besteed aan:

- kaart 5: Themakaart Water in het landschap

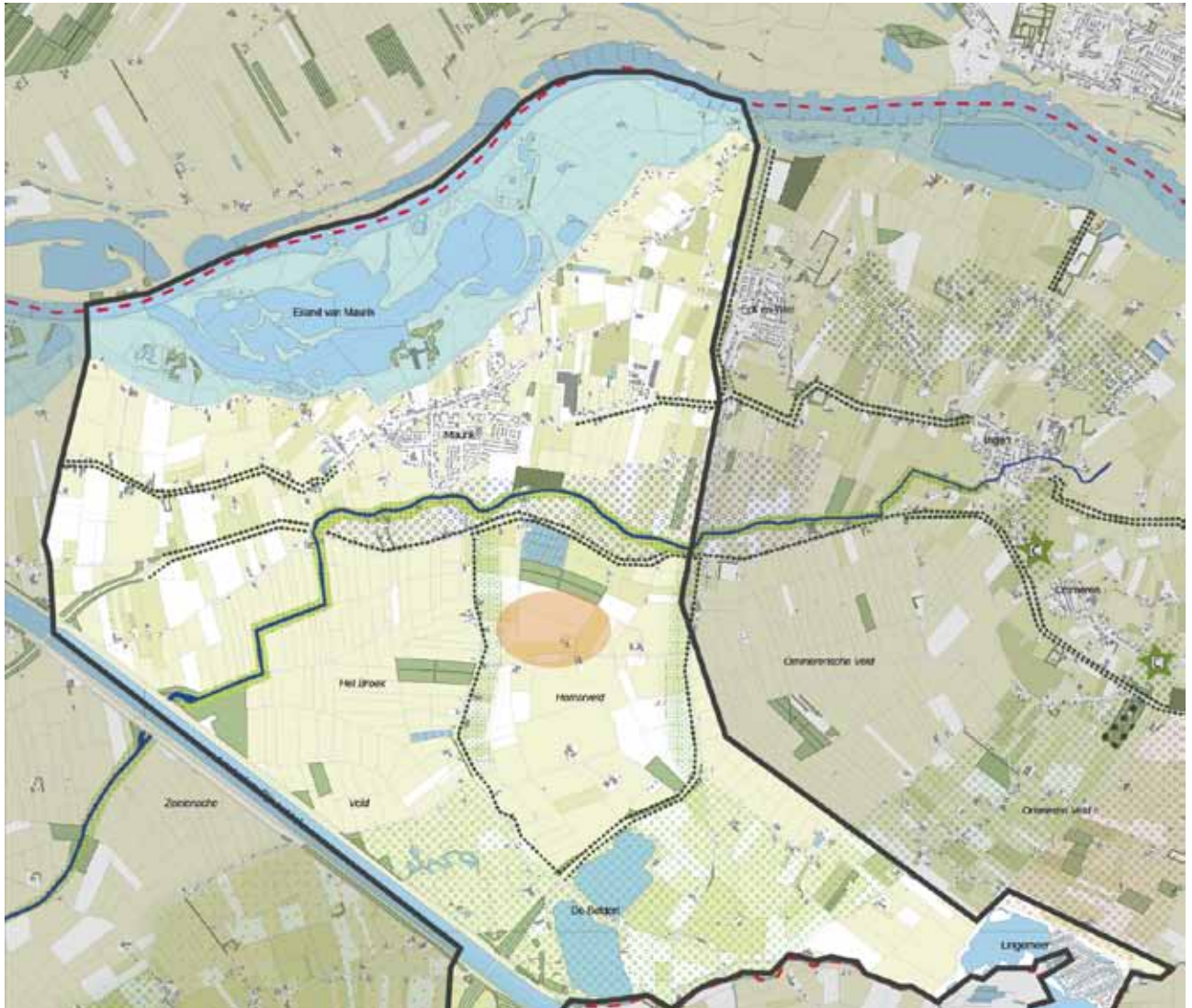
- categorie Landschap en groen
- categorie Natuur
- eenheden Natuurbeheersplan 2011 gegroepeerd: agr. nat.beheer, nieuwe natuur, bestaande natuur, ecol verb z, landschapspakketten

- kaart 6: Themakaart Bezoeken en beleven

- categorie Landschap en groen
- categorie Recreatie
- creëren groene buffer
- gewenste ommetjes
- landschappelijke pijnpunten aanpakken
- landschappelijk waardevolle zichtlijnen (zie ook kaart Visie Landschap op p. 75 van Structuurvisie)
- recreatieve ontwikkelingen
- projecten die goed gelokaliseerd kunnen worden
- centrumontwikkelzone recreatie en ontgrondingen
- recreatieplas landschappelijk inpassen
- bijzondere recreatieve mogelijkheden landschappelijk inpassen
- ontwikkelzone cultuur en recreatie
- creëren groene buffer

- kaart 7: Themakaart Wonen en werken

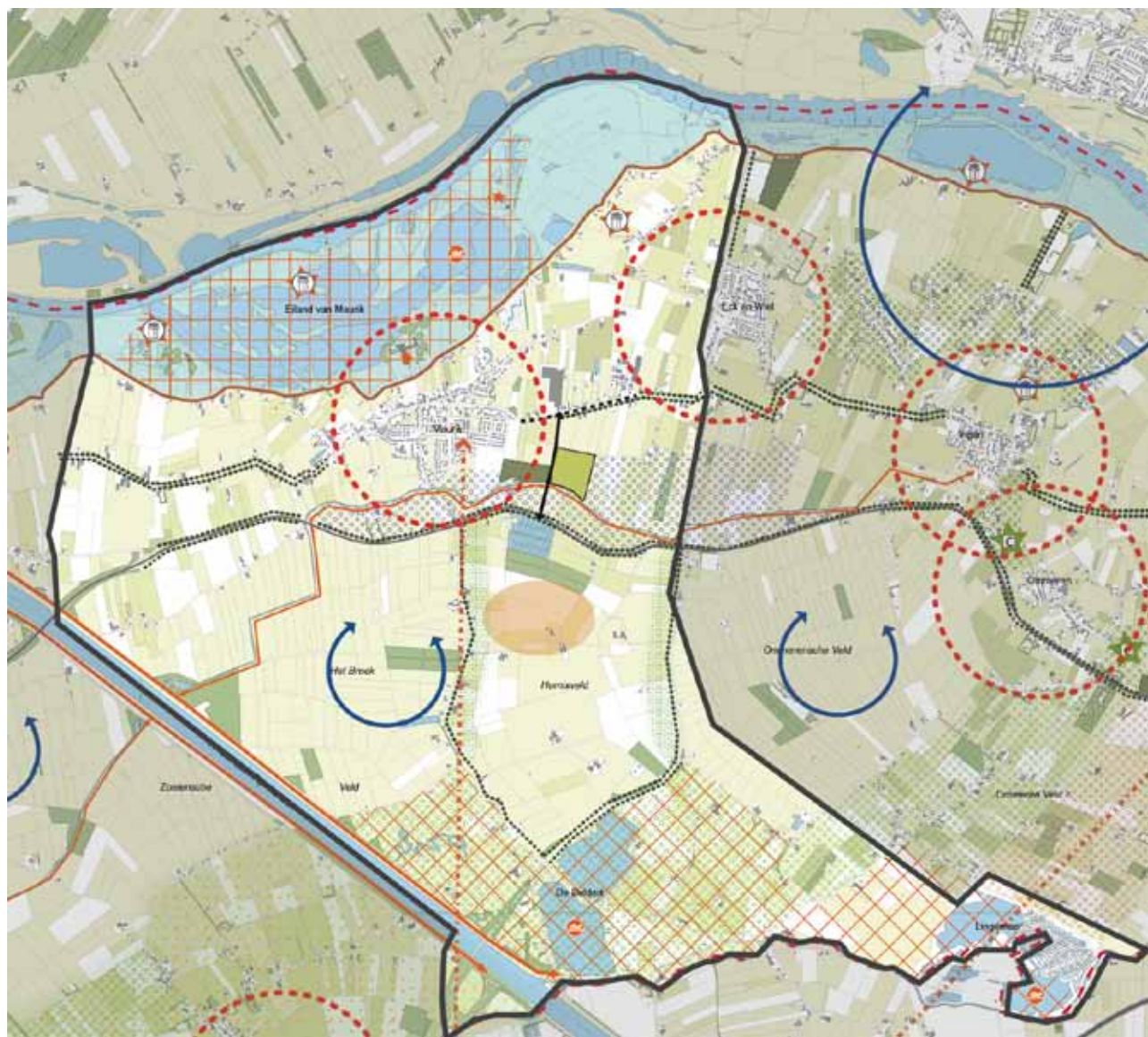
- landschappelijke versterkingszones
- harde en zachte contouren
- ontwikkellocaties landschappelijk inpassen
- windmolens

5. water en landschap

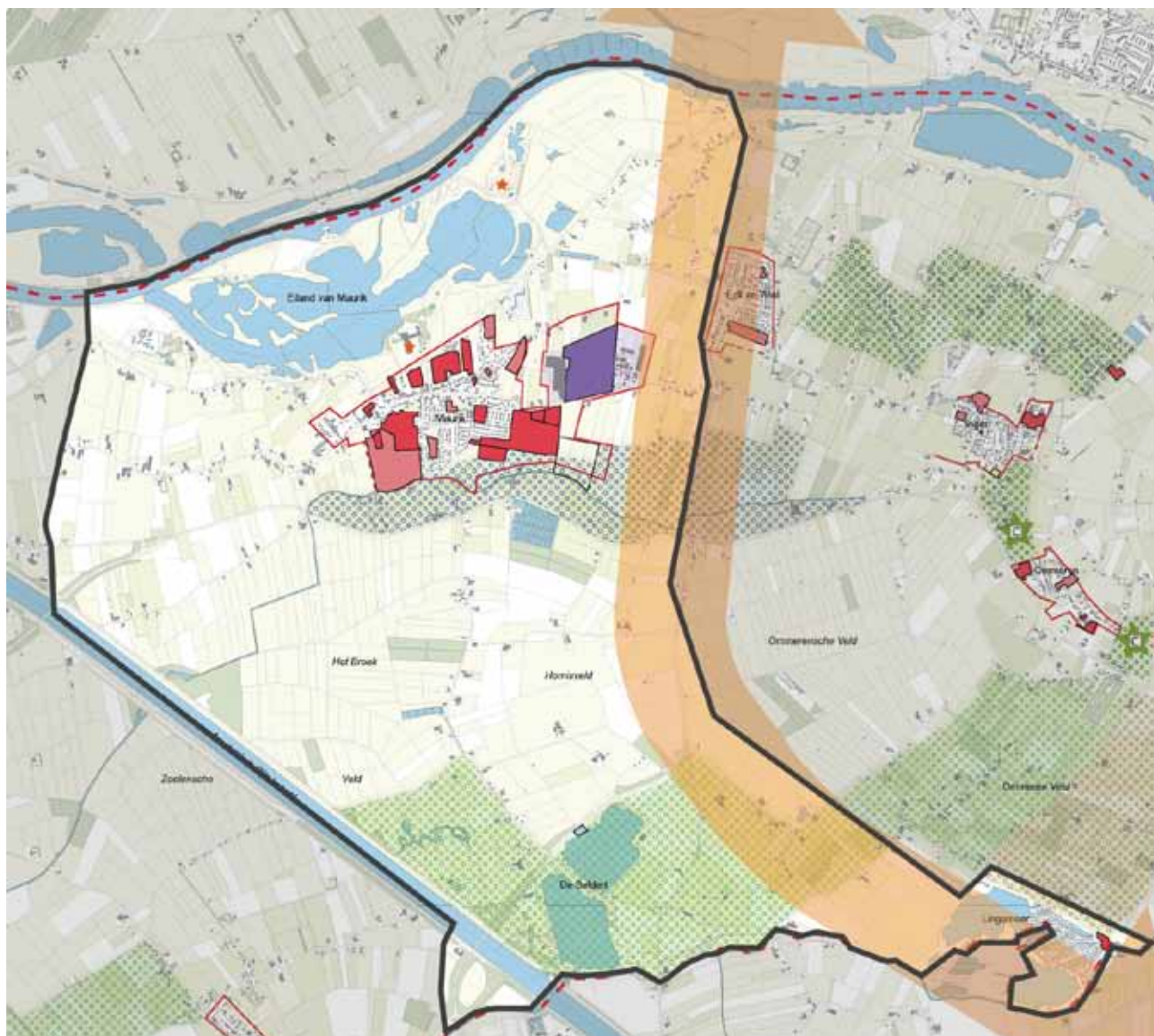
ontwikkeling natuurlijke oevers
Mauriksche Wetering

6. bezoeken en beleven

	uiterwaarden		aanleg uitkijkpunt/picknickplaats (Limes)
	kromakker/esdek		recreatieplas
	landgoed		bijzondere recreatieve mogelijkheden
	bestaande laanbeplanting		centrumontwikkelzone recreatie en ontgrondingen
	versterken laanstructuur		recreatieve verbinding
	ontwikkelzone cultuur en recreatie *		versterken fietsverbinding
	ontwikkellocatie sportterrein tot 2015 *		gewenste dorpsommetjes
	openheid en zichtlijnen		nieuwe weg

* landschappelijk inpassen

7. wonen en werken

harde contour

zachte contour

ontwikkellokatie woningbouw tot 2010*

ontwikkellokatie woningbouw na 2010*

bestaand bedrijventerrein

ontwikkellokatie bedrijventerrein tot 2015*

ontwikkellokatie bedrijventerrein na 2015*

stimuleren nieuwe landgoederen

landschappelijke versterkingszone
'rivieroeeverwallen' (zie hoofdstuk 6)

landschappelijke versterkingszone
'stroomruggen' (zie hoofdstuk 6)

* landschappelijk inpassen

5 Mogelijke instrumenten en regelingen

5.1 | Open voor samenwerking en betrouwbaar

De gemeente zal zich in de geest van het LOP actief opstellen ten opzichte van mensen, instanties en bedrijven om ze te stimuleren met hun initiatieven aan te sluiten bij de landschapsvisie.

De gemeente wil initiatiefnemers zoals agrarisch ondernemers, mensen die in het buitengebied willen wonen en dorpsbewoners inspireren hun eigen initiatieven op de goede plekken en aansluitend op de gewenste landschapsontwikkeling te laten landen.

Gemeente en initiatiefnemers zoeken samen naar een aansluiting bij de karakteristiek van hun eigen landschap. Verevening kan privaats profijt en publiek belang samen op laten gaan. De landschaps-ensembleboeken bieden daarvoor een handleiding.

Het is van groot belang dat de gemeente zich een betrouwbare overheid toont met dit LOP. Hiertoe dient een goede organisatie voor de begeleiding van initiatieven opgezet te worden. Bij het nader bekijken van de mogelijkheden kan een landschapsfonds een ideaal middel blijken (zie hoofdstuk 6).

5.2 | Stimuleringsregeling landschapselementen

In dit LOP worden per deelgebied ambities en soorten gewenste typerende landschapselementen genoemd. De ambitie is om tussen 5 en 10% van het totale areaal aan buitengebied uit dergelijke landschapselementen te laten bestaan. Met name op terreinen die niet bij de landbouw in gebruik zijn komen nu reeds relatief veel landschapselementen voor, zoals wegbeplantingen, bosjes en natuurterreinen, erfbeplantingen, etcetera.

Het LOP wil met name agrariërs stimuleren de mogelijkheden de landschappelijke ambities van het LOP mee te realiseren en daaraan een stuk inkomen over te houden. Er kan gekozen worden voor de ambitie om 3% van het agrarisch grondgebied in de Gemeente Buren een landschappelijke functie te geven.

Het agrarisch grondgebied beslaat momenteel ongeveer 11.653 ha. 3% daarvan is 350 ha. Bij een gemiddelde breedte van 7 m spreken we over 500 km aan bomenrijen, hagen, wandelstroken, rietoevers enzovoorts.

In de systematiek van de groenblauwe diensten is het mogelijk om een vergoeding te geven voor de grond (een agrariër produceert dan geen gras of andere gewassen, maar "landschap"). Daarnaast zijn er vergoedingen voor beheer. Ook aanleg kan apart vergoed worden. Een groot deel daarvan wordt door de Provincie bekostigd.

Het bedrag dat de gemeente voor de groenblauwe diensten bijeen kan brengen dient aangevuld te worden. Hiertoe zijn ook Provinciale regelingen in ontwikkeling. Dat bedrag komt dan praktisch geheel ten goede aan agrariërs die het voor een groot deel ook weer in de streek investeren voor het beheer en onderhoud van het landschap. De verwachting is dat ook het Gemeenschappelijk LandbouwBeleid van de Europese Unie hier veel meer nadruk op zal gaan leggen en deze regeling dus de weg effent voor een efficiënte overgang van de agrarische sector naar dit beleid.

Daarnaast draagt het direct bij aan een aantrekkelijk landschap, waarvan de recreatieve ontwikkeling in het gebied zeker ook profiteert: bloeiende (hoogstam)boomgaarden, hagen, wandelpaden en bomen-

rijen zorgen ervoor dat zowel recreanten van buitenaf als de eigen bevolking kan genieten in het buitengebied van Buren.

5.3 | Regeling 'nieuwe landgoederen'

In de gemeente is reeds langer een regeling voor het stichten, aanleggen en duurzaam beheren van nieuwe landgoederen van kracht. Als een initiatiefnemer aan een aantal voorwaarden voldoet krijgt deze medewerking van de gemeente bij het realiseren van een beperkt aantal woningen. Die voorwaarden bestaan ondermeer uit de realisatie en het beheer van 10 hectare nieuwe natuur, een landschapsonwerp van kwaliteit en een landschappelijke inpassing van de nieuwe bebouwing.

5.4 | Zoekzones landschapsversterkend bouwen

In het kader van dit LOP is het beleid uitgewerkt voor de landschapsversterkingszones zoals die zijn aangegeven in die Structuurvisie. Dit beleid met landschapsversterkingszones bouwt voort op de planvorming die de laatste in regionaal verband wordt ontwikkeld. Deze beleidsnotitie is afgestemd op de reeds bestaande gemeentelijke regeling voor Nieuwe Landgoederen. Anders dan bij nieuwe landgoederen, waar het in de eerste plaats gaat om hectares nieuwe natuur, gaat het bij de landschapsversterkingszones niet in de eerste plaats om de aanleg van nieuw bos of nieuwe natuur. De opgave is breder dan dat.

Het gaat hier om de versterking van het landschap als geheel, dus ook om de esthetische betekenis, om de belevingswaarde en om de functie voor de gebruikers van het landschap. In deze notitie wordt deze brede opgave gebiedsgericht uitgewerkt.

Het beleid voor de zoekzones landschapsversterkend bouwen heeft als doel om verspreid over de komende 10 jaar, behalve de overkoepelende landschapsverbeteringsopgaven, ook een aantal voor het landschap belangrijke bonusprojecten te laten realiseren. Hierbij wordt ingespeeld op particuliere initiatieven.

Bouwen op slechts enkele plekken

Idee achter het systeem is dat landschapsversterking mogelijk gemaakt kan worden door in het buitengebied woonbebouwing toe te staan - onder specifieke voorwaarden en op een beperkt aantal daarvoor geschikte plaatsen, bij voorkeur in de zoekzones. Enerzijds zal die nieuwe bebouwing en het erf een versterking van het landschap moeten betekenen. De kwaliteit van de inpassing in het landschap wordt getoetst aan het vigerend beleid en de welstand. Anderzijds dient de initiatiefnemer - eerst - een bijdrage te leveren aan de volgens de Structuurvisie en het LOP gewenste landschapsverbetering buiten de bouwkegel en het erf.

5.5 | Overige regelingen

- Subsiestelsel Natuur en Landschap (SNL); via Provincie Gelderland. Dit stelsel is nog maar gedeeltelijk in werking en is de opvolger van Programma Beheer met de Provinciaal Subsiestelsel Natuur (PSN) en de het Provinciaal Subsiestelsel Agrarisch Natuurbeheer

(PSAN). Onder dat laatste is het ook mogelijk voor landschapselementen subsidie te ontvangen. In 2011 is de regeling in Gelderland tijdelijk opgeschort voor nieuwe landschapsprojecten.

- regeling Gemeentelijke Landschapsprojecten voor wegwerken van éénmalig achterstallig onderhoud of nieuwe investeringen in het landschap: via Gemeente Buren, gesubsidieerd door de Provincie Gelderland
- Tenslotte is er de hoop dat ook in de nieuwe opzet van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) van de Europese Unie een stimulans uitgaat naar landschappelijke waarden in het agrarisch cultuurlandschap. Dat is echter op dit moment nog onduidelijk.

Natuurlijk zijn er nog andere mogelijkheden. Voor kleine projecten kan soms particuliere financiering plaatsvinden. Ook kunnen soms landschapsprojecten worden gerealiseerd door meekoppeling met ingrepen in bijvoorbeeld infrastructuur door rijk, provincie, gemeente of waterschap. Voor grote projecten kan ook gezocht worden naar andere financieringsmogelijkheden, bijvoorbeeld Leader+. De mogelijkheden om via het Nationaal Landschap of het Provinciaal waardevol landschap middelen te verkrijgen zijn ten tijde van de opstelling van dit LOP niet groot.

6 Bonusprojecten bij de zoekzones voor landschapsversterkend bouwen

6.1 | Inleiding

Het beleid voor de zoekzones landschapsversterkend bouwen heeft als doel om verspreid over de komende 10 jaar, behalve de overkoepelende landschapsverbeteringsopgaven, ook een aantal voor het landschap belangrijke bonusprojecten te laten realiseren. Hierbij wordt ingespeeld op particuliere initiatieven.

Bouwen op slechts enkele plekken

Idee achter het systeem is dat landschapsversterking mogelijk gemaakt kan worden door in het buitengebied woonbebouwing toe te staan - onder specifieke voorwaarden en op een beperkt aantal daarvoor geschikte plaatsen, bij voorkeur in de zoekzones. Enerzijds zal die nieuwe bebouwing en het erf een versterking van het landschap moeten betekenen. De kwaliteit van de inpassing in het landschap wordt getoetst aan het vigerend beleid en de welstand. Anderzijds dient de initiatiefnemer - eerst - een bijdrage te leveren aan de volgens de Structuurvisie en het LOP gewenste landschapsverbetering buiten de bouwkaal en het erf.

Investeren in landschap in ruil voor woningbouw

Deze visie maakt het mogelijk om het gewenste doel, het versterken van het landschap, te koppelen aan het vrijkomen van financiële middelen als gevolg van woningbouw. Er zijn mogelijkheden om op daarvoor aangewezen plekken woningen te bouwen indien de initiatiefnemer bereid is om het landschap te versterken. In principe gebeurt dat rechtstreeks: degene die de bebouwing realiseert zorgt ook voor realisatie van de landschappelijke versterking. Dit dient te gebeuren volgens de richtlijnen die in deze notitie (als onderdeel van het LOP) beschreven staan. In bijzondere gevallen kan de prestatie in natura (aanleg landschap) vervangen worden door een financiële bijdrage aan het landschapsfonds van de gemeente. Met deze middelen realiseert de gemeente vervolgens de doelen zoals in het LOP beschreven staan. In het uitvoeringsprogramma staat welke projecten dit de komende 4 jaar zijn.

Voortbouwen op vigerend beleid nieuwe landgoederen

Aan initiatiefnemers wordt gevraagd om een bedrag van ca. 90.000 euro (per woning) te investeren in het landschap. Dit bedrag is gerelateerd aan de waarde van de prestatie die een initiatiefnemer voor een nieuw landgoed volgens het vigerende gemeentelijke beleid dient te leveren. Om aanpassingen van het prijsniveau mogelijk te maken wordt hiervoor een stelsel met bonuspunten ingevoerd. Per wooneenheid dienen 100 bonuspunten gehaald te worden.

Het is geen doel op zich om in de landschapsversterkingszones een hele reeks aan woongebouwen te realiseren, zeker niet op plekken waar dat misstaat of op een manier die niet bij het land-

Bonuspunten kunnen verdiend worden door een bijdrage aan de landschapsversterking te leveren:

- * door het realiseren van een aantal projecten die voortkomen uit de Structuurvisie
- * door een versterking van de landschapsstructuur door aanleg en beheer van landschapselementen aanvullend op zo'n project.

Bonuspunten voor specifieke bonusprojecten

In de LOP-notitie over de zoekzones staan enkele projecten omschreven die veelal rechtstreeks aan één of meerdere zoekzones zijn te koppelen zijn en zijn gebaseerd op de Structuurvisie Buren 2009-2019. Een initiatiefnemer kan door realisatie van zo'n project bonuspunten verdienen.

De bonusprojecten zijn te verdelen over drie thema's:

- * *Koninginnegaarden* als invulling van de gewenste groene buffers tussen dorpen;
- * *Langzame routes en overbruggingen van het snelverkeer* als manier om de gewenste recreatieve verbindingen en fietsverbindingen en daaraan gekoppelde voorzieningen te realiseren;
- * *Leefbare linten* als werkwijze om de leefbaarheid en de eigenheid van de buurtschappen bij Ingen en Lienden een impuls te geven.

Bonuspunten voor landschapselementen uit het bouwpakket

Aanvullend op de bonusprojecten zijn er bonuspunten te behalen door het duurzaam regelen van de aanleg en het beheer van landschapselementen die zorgen voor:

- * dooradering van het productielandschap met natuur die in (agrarische) bedrijfsvoering past of er zelfs bedrijfseconomisch een aanwinst voor is;
- * vergroten van de toegankelijkheid voor 'langzaam verkeer' van het landschap (bijvoorbeeld dorpsommetjes);
- * voorsorteren op de klimaatverandering, wat zich met name uit in de wateropgave voor het gebied volgens de reeks, vasthouden, vertragen, (tijdelijk) bergen;

Altijd een groen erf met kwaliteit

Als eis geldt altijd dat het private erf met de bouwka-vel (0,25 – 1,00 ha) ingepast wordt in het landschap met voor het deelgebied kenmerkende inrichtingselementen (zie ensemblewerkboeken). Het erf met bouwka-vel telt dus niet mee voor de te behalen bonuspunten.

De kwaliteit van het erf (ruimtelijk, landschappelijk en architectonisch) wordt getoetst op drie niveaus:

1. op het niveau van het landschap biedt deze notitie randvoorwaarden voor de lokatiekeuze;
 2. op het niveau van het erf, bieden de werkboeken bij het LOP richtlijnen voor de inpassing in het landschap;
 3. op het niveau van het gebouw is de welstandsnota toetsingsinstrument en biedt deze notitie inspiratie.
- Eén wooneenheid staat voor max 750 m3 inhoud.

*Het gaat erom dat eerst het landschap versterkt wordt
en dat als bonus daarvoor
op een zeer beperkt aantal plekken
een beperkt aantal wooneenheden
kunnen worden gerealiseerd
op zo'n manier dat het in het landschap en bij de bedrijvigheid eromheen past.*

In het landschapsensemble Maurik's dynamisch rivierenlandschap zijn geen zoekzones waar een Koninginnegaard of Leefbaar lint wordt voorgesteld.

Langzame routes en overbruggingen zijn in dit landschapsensemble gekoppeld aan:

- * in het noorden de afronding van de dorpsrand van Maurik langs de Mauriksche Wetering en
- * in het zuiden de afronding van het gebied met ontgroningen bij De Beldert en Lingemeer langs de nieuw te ontwikkelen Nevenlinge.

Daarnaast gaat het om enkele noord-zuidverbindingen tussen deze twee.

6.2 | Nevenlinge van De Beldert tot aan Lingemeer

In het gebied ten noorden van de Linge tussen het Lingemeer en De Beldert staan nog een reeks ontgroningen op stapel. Hierdoor zal een heel nieuwe waterlandschap ontstaan. De overgang naar het agrarisch cultuurlandschap ten noorden ervan is daarbij een punt van aandacht. Daarnaast dient dit recreatieve waterlandschap ontsloten te worden voor de bewoners van de dorpen, Maurik, Eck en Wiel, Ingen, Ommeren en Lienden. Op de Structuurvisie zijn daarvoor gewenste verbindingen aangegeven.

Deze zijn ook onderdeel van de recreatieve verbinding met Tiel.

In het LOP wordt voorgesteld om (voortbouwend op een ontwerp dat la4sale in opdracht van de ontgronder-landschapsontwikkelaar heeft gemaakt) als noordgrens van het ontgroningenlandschap een nieuwe waterloop met recreatieve routes erlangs aan te laten leggen. In het LOP wordt deze de Nevenlinge genoemd. Het nieuwe recreatielandschap wordt dan het land tussen Linge en Nevenlinge.

Als bonus voor de aanleg en het beheer van de Nevenlinge krijgt de ontgronder medewerking bij het ontwikkelen van verschillende typen woningen tussen Linge en Nevenlinge.

De Nevenlinge sluit een aantal wegen en paden kort die reeds in het gebied aanwezig zijn (zie 6.5. en 6.7).

Aan de zuidgrens van de gemeente loopt de Linge. Deze wordt door het Amsterdam-Rijnkanaal doorkruist.

Aan de zuidkant ontwikkelt Tiel Medel en ten noorden van de Linge worden tussen de bestaande ontgroningen Lingemeer en De Beldert nieuwe ontgroningen voorbereid.

In het LOP wordt voorgesteld om een Nevenlinge aan te leggen als duurzame afronding van het ontgrondingslandschap dat zich kan ontwikkelen als een nieuwe recreatielandschap: 'Het land tussen Linge en Nevenlinge'. Tegelijkertijd biedt het de agrarisch ondernemers ten noorden ervan duidelijkheid. Hiermee wordt voortgebouwd op bestaande plannen die LA4sale voor de ontgronder maakte.

Langs de zuidelijke oever van de Nevenlinge dient een brede recreatieve boulevard te worden aangelegd met een stevige laanbeplanting van van bijvoorbeeld 5 rijen linden en perfecte omstandigheden voor wandelaars, fietsers en skaters. Verdeeld over enkele smalle rijbanen tussen de lindenrijen.

De Nevenlingeboulevard kan via een reeks mooie bruggen verbonden worden met een aantal routes naar de dorpen in het noorden van de gemeente. Zowordt dit gebied optimaal ontsloten.

De financiering van de Nevenlinge, de boulevard en de bruggen kan gekoppeld worden aan de ontwikkeling van landgoederen en andere woonvormen in het recreatielandschap tussen Linge en Nevenlinge. Eventueel kunnen ook te ontwikkelen buitens in Ommerenveld en Hoogmeien hieraan bijdragen.

A. Opgave

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op het ontwikkelen van de Nevenlinge als recreatieve route en als afronding van een nieuw hoogwaardig water-recreatielandschap dat wordt ontwikkeld in het kielzog van een reeks ontgroningen in dit gebied.

B. Hoe

1. Ontwikkelen van de NevenLinge: een gegraven waterloop met natuurlijk-vriendelijke oever en een recreatieve boulevard (boerenlaan of boelevaart) langs de zuidrand. Dit nieuwe landschap heeft een heldere duurzame grens met het agrarische landschap ten noorden ervan, en koppelt verschillende langzaamverkeerroutes tussen Tiel, het nieuwe recreatielandschap en de kernen Maurik (Hornixpad), Ingen, Ommeren en Lienden, Lingemeer en toekomstige woonmilieus tussen Linge en Nevenlinge.

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

1. De nieuw te graven waterloop zou in samenspraak met alle partijen in het gebied ontwikkeld moeten worden, voorafgaand aan de verdere ontgroningen, met de ontgronder en de gemeente als belangrijkste trekkers en wakers van de ruimtelijke structuur.
2. Mensen kunnen participeren in deze ontwikkeling door een deel van dit gebied te ontwikkelen als 'overlanden' van landgoederen in het land tussen Linge en Nevenlinge.
3. Het is van belang om op korte termijn recreatief programma te realiseren (zoals de boulevard), voor de leefbaarheid en draagvlak, waarbij de ontgronder/landschapsontwikkelaar enkele bruggetjes voor zijn rekening kan nemen.

D. Mogelijke prestaties

Bonuspunten te verdienen door:

- * aanleg en beheer van de Nevenlinge
- * aanleg en beheer bruggetjes, (en/of voetveer) naar Ommerenveld, Zijveling, Hoogmeien en het te ontwikkelen Hornixpad
- * aanleg en beheer natuurvriendelijke oever door agrariërs (noordoever)
- * aanleg en beheer paden met landschapselementen volgens LOP-werkboeken

E. Aantal nieuwe wooneenheden

Nadere uitwerking in het kader van de plannen langs de zuidrand van de nieuw te graven Nevenlinge.

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

- * Langs Nevenlinge dienen de nieuwe woonvormen deel te zijn van het totaalplan voor de zone tussen Linge en Nevenlinge.

Voorbeelduitwerking zuidrand volgens de Dorpsvisie Maurik

6.3 | Dorpsrand Maurik-Zuid langs de Maurikse Wandelwetering

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op het ontwikkelen van de Maurikse Wandelwetering. Met deze natuurlijke en recreatieve strook langs de Maurikse Wandelwetering worden twee doelen gediend: het concretiseren van de wateropgave en het verbeteren van de gebruiks- en beeldkwaliteit van de gehele zuidrand van Maurik, mede als uitwerking van de Dorpsvisie Maurik 2025. In de dorpsvisie staat langs de zuidrand van Maurik een landgoed-ontwikkelingszone aangegeven. Wellicht dat dit niet allemaal landgoederen in de zin van de vigerende regeling voor nieuwe landgoederen hoeven te zijn, maar ook buitenplaatsen die vallen onder het beleid van de landschapsversterkingszones.

B. Hoe

Ontwikkeling van nieuwe buitenplaatsen (5-10 ha) waarbij de volgende aspecten een sturende rol spelen als uitwerking van de Dorpsvisie:

- * Het verbeteren van de zuidelijke dorpsentree door o.a. de herinrichting van de Tielsestraat,
- * Onderzoek naar de meest geschikte locatie voor een tankstation,
- * Bestaande beeldbepalende elementen koesteren en versterken, door deze zorgvuldig in te passen in de dorpsstructuur.
- * Realiseren van een Betuwse laan langs Homoetse Straat en Parkstraat/Van de Geerstraat.

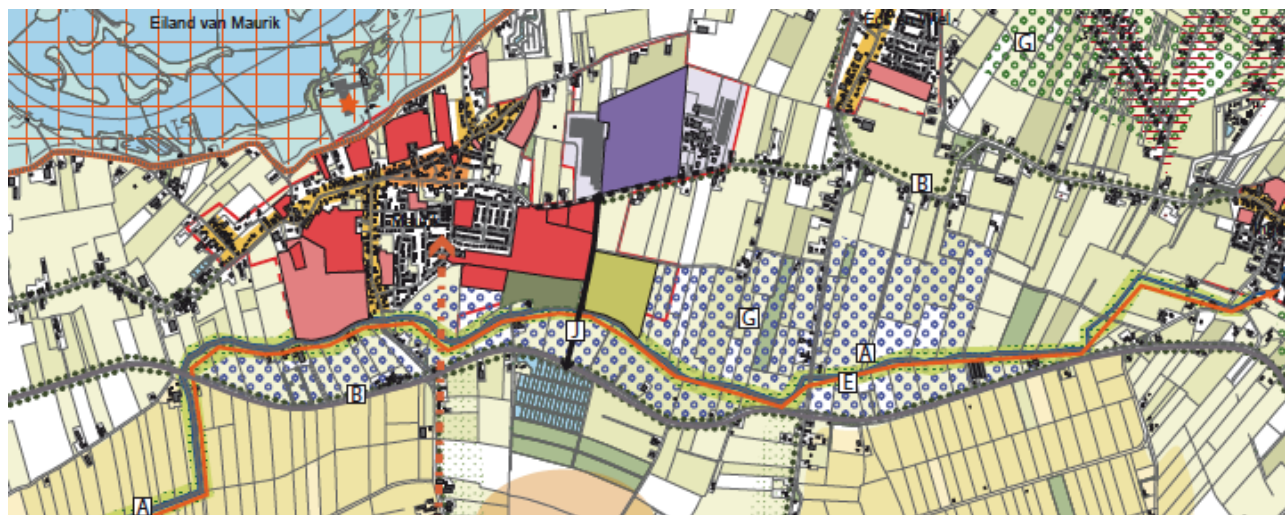
Al deze planonderdelen zijn samen te brengen in een nieuw te realiseren landschapszone met zogenaamde 'dorpsrandgoederen'.

Daarnaast is de aanleg van de parkzone met de wandelwetering, de bruggen over de wetering en eventueel ook een veilige overgang over de provinciale weg gewenst.

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

1. Als (over-)land van de nieuwe buitens
2. Als groenblauwe dienst door derden

De Mauriksche Wetering verbindt van oost naar west de dorpsranden van Ommeren en Maurik. Op dit moment heeft deze waterloop echter weinig interactie met die dorpsranden.

In de Structuurvisie Buren 2009-2019 staat evenwel aangegeven dat de Mauriksche Wetering recreatief, ecologisch verder ontwikkeld dient te worden. Zeker in het gebied ten zuiden van Maurik kan de Mauriksche Wetering deel worden van een Betuwse parkzone. Voor dat gebied wordt namelijk in de Dorpsvisie Maurik 2025 een landgoed-achtige ontwikkeling aangegeven.

Dat betekent dat in dat gebied een patroon van wandelpaden en bruggetjes over de wetering en de grotere wegen gewenst is.

Bij het gemeentehuis kan een brug over de wetering aansluiten op een brug over de provinciale weg en daarna op het Hornixpad dat hier vanaf het historisch ensemble van boerderij met erf aan de wetering de verdwenen Meerboomweg kan volgen naar het zuiden

Het is ook gewenst om de entree van Maurik vanaf de rotonde in de Provinciale weg meer allure te geven. Als de wandelwe-

tering verder wordt doorgezet naar Ommeren is in het oosten ook een overbrugging van de nieuwe rondweg nodig. Financiering voor deze voorstellen om het landschap langs de wetering en de dorpsrand te verbeteren kan gevonden worden

door een bijdrage van de ontwikkelaars van maximaal vijf buitens.

Met deze natuurlijke en recreatieve strook langs de Mauriksche Wetering worden twee doelen gediend: het concretiseren van de wateropgave en het verbeteren van de gebruiks- en beeldkwaliteit van de gehele zuidrand van Maurik. Eventueel kan deze wandelwetering in versmalde vorm worden doorgetrokken naar Ommeren.

Rond de kruising van de Mauriksche Wetering met Veerweg/Zwarte Paard kan de wandelwetering eventueel deel worden van nieuwe landgoederen in de Dreef van het Zwarte Paard..

D. Mogelijke prestaties

Bonuspunten te verdienen door:

- * Bovenstaande wensen uit de dorpsvisie te realiseren met het LOP en werkboek als bouw pakket.
- * De aanleg van de parkzone met de wandelwetering,
- * de bruggen over de wetering
- * en eventueel ook een veilige overgang over de provinciale weg

E. Aantal nieuwe wooneenheden

Max 3 maal 1 x 3 in de vorm van buitenplaatsen. Daarbij wordt er van uitgegaan wordt dat een deel van de wensen ook via nieuwe landgoederen worden gerealiseerd, zeker meer naar het oostelijk deel van deze zone.

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

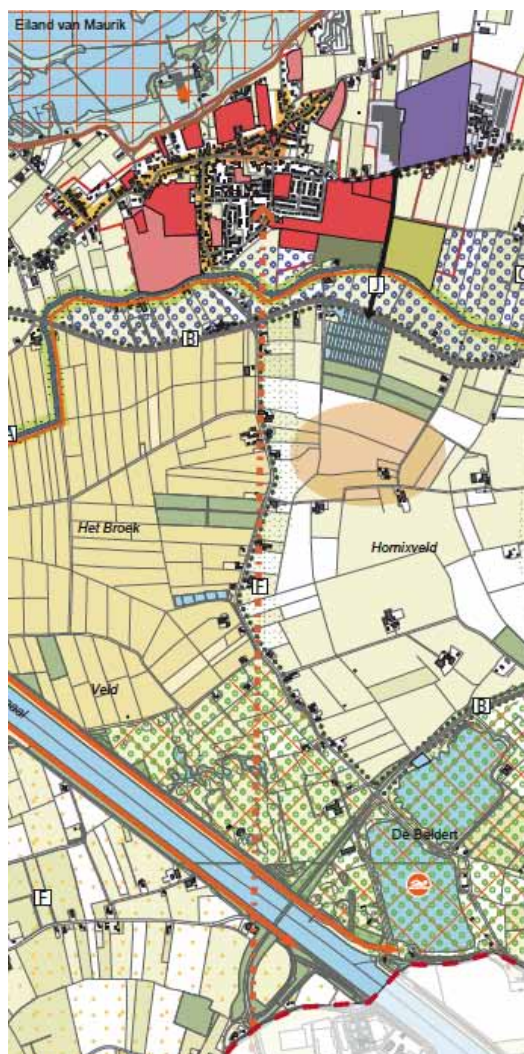
Rooilijn/positionering:

Gelegen aan, maar op royale afstand (80m) van de wetering

Allure-trefwoorden:

Eigentijds, solide, sierlijk

Boven: uitsnede uit Structuurvisie Buren 2009-2019 met daarop de gewenste fietsverbinding tussen Tiel en Maurik.

Onder: topografische kaart situatie rond 1900.

6.4 | Hornixpad en Hornixbrug

In de Structuurvisie Buren 2009-2019 is aangegeven dat een recreatieve verbinding (met name voor fietsers) tussen Tiel en Maurik gewenst is. De Tielse Straat voldoet daarvoor niet omdat deze ook veel autoverkeer afwikkelt. Dat betekent dat een nieuw pad over agrarische gronden aangelegd zou moeten worden. Om dit op een voor de agrarische bedrijven zo gunstig mogelijke wijze te laten plaatsvinden wordt voorgesteld om landschapsversterkingsgelden aan te wenden voor de aanleg en het beheer van een 'Hornixpad langs de achterkant van landbouwkavels.

Voor een deel kan dit pad het tracé volgen van grotendeels verdwenen wegen zoals de Meerboomweg.

A. Opgave

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op het ontwikkelen en beheren van het 'Hornixpad'. Dat is een gedeeltelijk nieuwe fietsverbinding tussen Maurik en Tiel langs het nieuwe water-recreatielandschap van De Beldert.

B. Hoe

Duurzaam ontwikkelen van het Hornixpad over het Hornixveld over de achterkanten van bestaande kavels langs watergangen, soms getraceerd over historische paden.

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

1. Het nieuw te ontwikkelen pad zal in samenspraak met grondeigenaren en het waterschap in het gebied ontwikkeld moeten worden.
2. Beheer van delen van het pad kunnen wellicht via gemeentelijke en provinciale stimuleringsregelingen worden geregeld.
3. Wellicht dat voor dit pad ook provinciale fondsen kunnen worden aangesproken.

D. Mogelijke prestaties

Bonuspunten te verdienen door:

- * aanleg en beheer van het pad
- * aanleg en beheer landschapselementen volgens LOP-werkboek
- (* aanleg en beheer oversteekplek over provinciale weg bij Maurik)

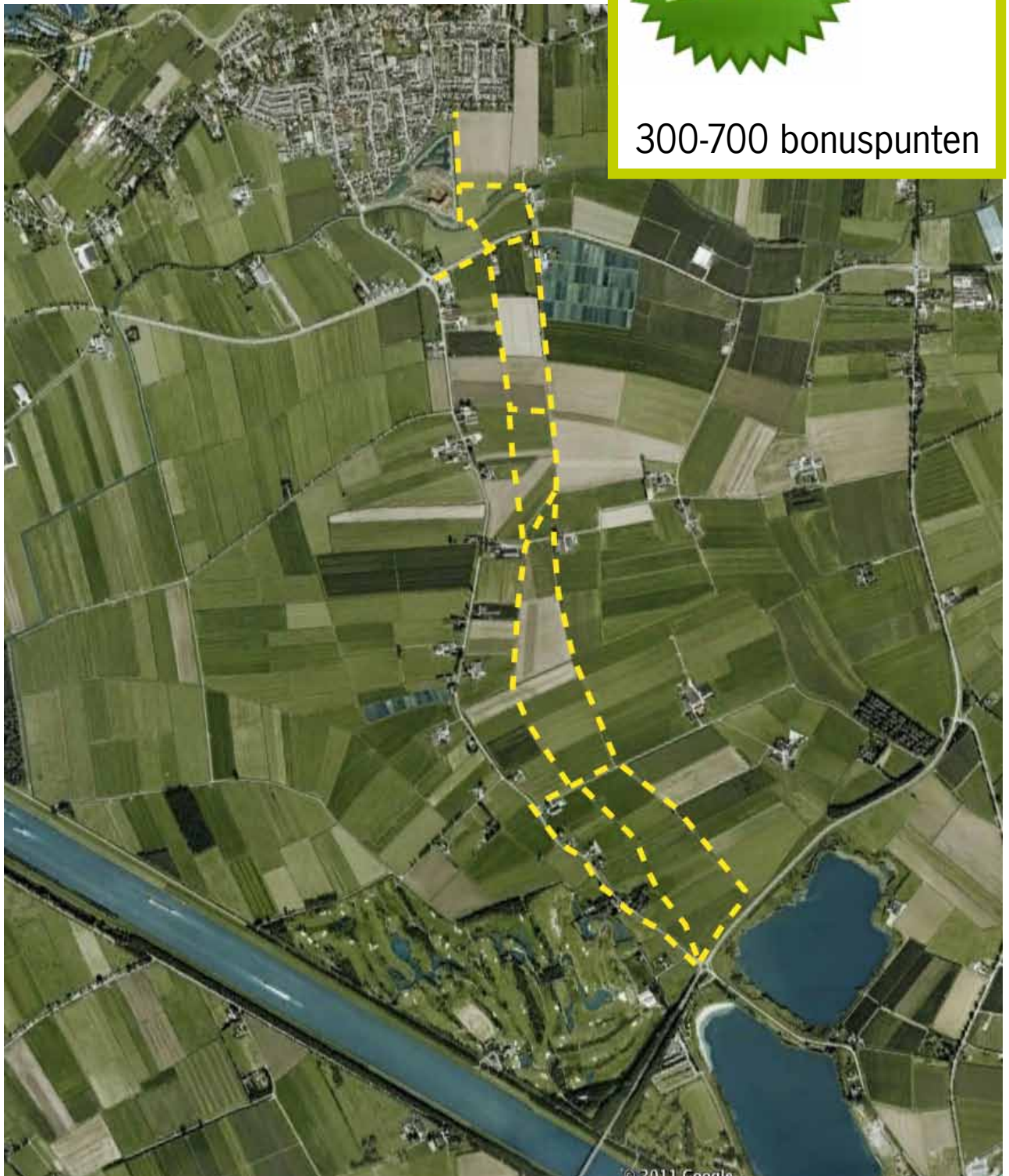
E. Aantal nieuwe wooneenheden

Maximaal 7 geclusterde wooneenheden langs de Maurikschestraat ten zuiden van de Koopsche Straat.

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

- * Nieuwe huizen 50-100 meter uit rooilijn vanaf Mauriksche Straat
- * artistieke vertaling van boomgaarden en hagen in die strook tussen Mauriksche Straat en nieuwe huizen
- * rijtje langs reconstructie van deel van het Zoelense Straatje.

Vanaf het fietspad over de brug van het kanaal zijn meerdere routes voor het Hornixpad te bedenken. Realisatie daarvan kan alleen plaatsvinden als er goede afspraken worden gemaakt tussen initiatiefnemer, het waterschap en verschillende grondeigenaren. De gemeente kan hier coördinerend bij optreden.

6.5 | Hoogmeien en de Zijveling met brug bij landgoed De Eng

Door het aanleggen van de Nevenlinge kunnen Hoogmeien en de Zijveling een belangrijke schakel gaan vormen in de volgens de Structuurvisie gewenste recreatieve route voor fietsers en wandelaars tussen Tiel en, De Beldert en Ommeren/Lienden.

Wel is dan een veilige oversteek over de provinciale weg noodzakelijk en een verbinding naar de dorpen.

A. Opgave

Het gebied tussen Zijveling en Vogelenzangse Weg - met centraal daarin Hoogmeien - staat als geheel op de Structuurvisie als landschapsversterkingszone.

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op het realiseren van een nieuwe fietsverbinding tussen Tiel en Lienden. Als de Nevenlinge wordt aangelegd en kortgesloten met Zijveling en Hoogmeien vormen deze bestaande wegen een perfecte schakel vormen in zo'n fietsroute. Wel is het dan nodig om veilige overbruggingen van de Provinciale weg te realiseren bij Lienden. Kansrijk is wellicht een langzaamverkeerbrug aan het eind van de Zijveling bij De Eng. Daar kan deze opgenomen worden in de plannen voor de ontwikkelingen rond het Heemkundig museum.

B. Hoe

Ontwikkeling van maximaal twee buitens aan de westzijde van de Vogelenzangse Weg kan financiering van een brug bij De Eng en paden van die brug naar de dorpen opleveren.

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in op die buitens aan de Vogelenzangse weg. Wellicht is samenwerking met Heemkundig museum mogelijk.

D. Mogelijke prestaties

300 bonuspunten te verdienen door:

Mooie langzaamverkeerbrug.

Aanvullend zijn 100 bonuspunten te verdienen door aansluiten op fietsroutes met doornenroosingels naar de dorpen.

E. Aantal nieuwe wooneenheden

Maximaal 2x2

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

Positionering/rooilijn:

* Vogelenzangse Weg: 50-100 meter uit rooilijn, met een pad met doornenroosingels langs de de weg en kortsluiting naar Hoogmeien als deel van een ommetje vanuit Lingemeer over het Hornixveld, eventueel deels over Breedsdagse Weg, Haagweg en Hornixveldweg

7 Te stimuleren landschapselementen

7.1 | Verevening

In dit hoofdstuk van het werkboek worden per deelgebied van het landschapsensemble een aantal landschapselementen aangegeven die juist in die zone gestimuleerd kan worden. Voor een deel kan de gemeente deze toepassen in haar eigen plannen en het onderhoud van wegen en bermen.

Voor een deel kunnen deze landschapselementen gestimuleerd worden door grondeigenaren hiervoor een vergoeding te geven via de methodiek van een provinciale stimuleringsregeling. Dit gebeurt altijd op vrijwillige basis.

Verevening

Ook bieden de elementen een houvast voor gesprekken over de inpassing van ontwikkelingen in het landschap. Ze kunnen ook in afspraken over verevening betrokken worden.

De vereveningsgedachte houdt in dat initiatieven ten goede moeten komen aan de doelen van de gemeenschap, waaronder het behoud en ontwikkeling van een goed functionerend, maar ook karakteristiek landschap. Per saldo moet ook het landschap (in brede zin) beter worden van de uitvoering van het initiatief, doordat in de omgeving nieuwe gewenste functies worden vervuld en/of karakteristieke en functionele landschapselementen worden aangelegd of hersteld. De deskundigheid van de toepasser van het ensemblewerkboek (landschapscoördinator en gebiedsmakelaar) moet er daarbij voor zorgen dat de verschillende elementen afgestemd zijn op bodem en waterhuishouding, dat ze op een geschikte plaats komen en dat er daarbij sprake is van een zoveel mogelijk functioneel gebruik (zoals waterberging). Dit moet nadrukkelijk in samenspraak met initiatiefnemers, grondeigenaren, gebruikers en belanghebbenden en zo mogelijk ook omwonenden gebeuren. Daarbij dienen de principes van de verevening echter niet te verwateren.

Zo kan bijvoorbeeld naast een agrarisch bedrijfsgebouw dat een andere functie krijgt een pad langs een akkerrand met beplanting hersteld worden, kan een sloot worden verbreed voor waterberging en ecologische functie en kan een schouwpad worden ingericht als een nieuwe recreatieve verbinding. Er worden mogelijkheden gezocht binnen gemeentelijke en provinciale stimuleringsregelingen, zodat de grondeigenaren ook vruchten kunnen plukken van hun grond en arbeid.

De bestaande wandelroutes en ommetjes vanuit de kernen kunnen verbeterd, uitgebreid en kortgesloten worden zodat het historische cultuurlandschap hier nog beter beleefd kan worden.

Bouwpakket

Iedere zone binnen het landschapsensemble krijgt zo zijn eigen karakteristieke landschapselementen waarmee de eigen identiteit wordt versterkt.

De landschapselementen sluiten aan op het gebiedsplan natuur en landschap, maar zijn daarvan een uitwerking naar het lokale schaalniveau. Getracht is voort te bouwen op de landschapselementen die vanouds voorkomen, maar daaraan een vertaling te geven die aansluit bij het huidige gebruik van het landschap.

Voor ieder landschapsensemble zijn andere landschapselementen karakteristiek. De karakteristieke en functioneel nuttige landschapselementen voor het landschapsensemble zijn opgenomen in het 'bouwpakket'. Ze bestaan uit lijnvormige elementen, die kunnen

worden 'verkort' tot min of meer puntvormige elementen en kunnen worden 'verbreed' tot vlakvormige elementen, zoals bijvoorbeeld in een nieuw landgoed. Ze bestaan telkens uit reeksen, die een indruk geven van de variatie die mogelijk is. Het kiezen van de elementen en hun plaatsing is daarom ook geen kinderspel; het blijft een creatief proces waarvoor deskundigheid vereist is, en inzicht in problemen, functies, boomsoorten en hun mogelijkheden en gevoel voor landschap en cultuurhistorie. Zo nodig dienen daarvoor deskundigen ingeschakeld te worden, bijvoorbeeld van ingenieursbureau's of van Landschapsbeheer Gelderland.

Niettemin is in de praktijk gebleken dat het bouwpakket een heel handig instrument is om gesprekken over initiatieven in het buitengebied te voeren, bijvoorbeeld in het kader van verevening.

7.2 | Kwartet als bouwpakket per deelgebied

Binnen het landschapsensemble Maurik's dynamisch rivierenlandschap zijn verschillende deelgebieden onderscheiden (zie hoofdstuk 2). Ieder van die deelgebieden heeft zijn eigen bouwpakket van landschapselementen waarmee ingrepen en ontwikkelingen in het landschap van dat deelgebied kunnen worden vormgegeven.

Kwartetten en kwantiteiten (ruimte maat, oppervlaktebeslag)

Bij de landschapselementen gaan we veelal uit van lijnvormige elementen langs kavelranden en infrastructuur: singels en wallen, boomrijen, rietkragen, plasbermen, ruigtestroken, etc. Deze komen idealiter in een bepaalde maat voor in het landschap, bijvoorbeeld om de 200 meter. Zo'n maat is hier bedoeld, niet als star voorschrift, maar uiteraard als richtlijn en streefbeeld voor de aanleg van landschapselementen. Daarbij is ook het ruimtebeslag gegeven in % van de gehele ruimte.

Bij een hoge dichtheid aan landschapselementen, bijvoorbeeld elzensingels om de 50 m in een kleinschalig, oud slagenlandschap, zal het ruimtebeslag doorgaans hoger zijn dan bij een open landschap met een lage dichtheid. Daar kunnen landschapselementen echter robuuster en breder zijn. Zo is een vierkante kilometer met singels van 20 m breed om de 500 m (noord-zuid en oost-west) bijna 8 ha/100 ha, dus 8%. Daartussen liggen kavels van ruim 23 ha per kavel en een totale lengte aan singels van ca. 4 km/km².

Een vierkante kilometer met de elzensingels van 5 m breed langs kavels van 50 bij 200 m levert een dichtheid op van ca. 12%, bij 100 kavels van minder dan 1 ha en een totale lengte aan singels van 25 km/km².

Het bouwpakket op de volgende pagina's helpt u in uw plannen aan te sluiten bij de karakteristieken en het in de visie beoogde beeld van het deelgebied. Kijkt u hiervoor eerst op de kaart bij paragraaf 2.2 binnen welke landschappelijke zone het terrein valt.

De illustraties op de kwartetkaarten geven een indruk van het type landschapselement dat gewenst is. Per situatie kan hier op worden gevarieerd om maatwerk te kunnen leveren. Daarbij dienen wel minimumeisen aan de grootte en de kwaliteit van de elementen te worden gesteld!

Om te zien of uw plan past binnen het bestaande beleid, is het verstandig te kijken op de website van de provincie Gelderland (www.gelderland.nl) voor een eerste indicatie en contact op te nemen met de gemeente Buren (www.buren.nl).

Zie voor meer informatie over landschap en landschapsontwikkeling ook:

<http://www.landschapsbeheergelderland.nl>

<http://www.catalogusgroenblauwediensten.nl>

<http://www.natuurlijkplatteland.nl>

<http://www.groenloket.nl>

<http://www.nederlandscultuurlandschap.nl>

<http://www.kich.nl>

7.3 | De uiterwaarden met het Eiland van Maurik

Motto:

Uitersten van natuur en recreatie met weidse doorzichten

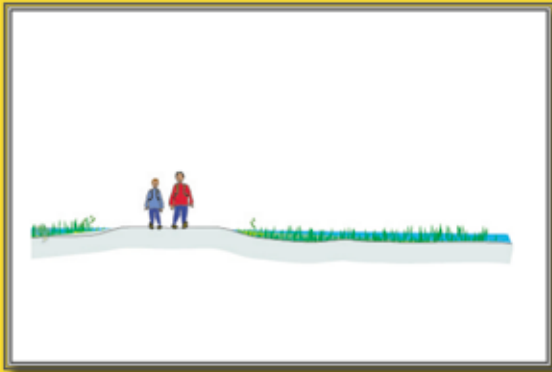
Te stimuleren landschapselementen:

- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- wandeldijkje: pad langs meidoornsingels (evt over zomerdijk)
- kraagpad buitendijks tegen de dijkelling aan als 'dorpsboulevard'
- 'Limestoren' als uitzichtpunt gekoppeld aan kraagpad als 'dorpsboulevard'

Kwantitatieve ambitie:

Iedere zone een eigen bouwpakket

**uiterwaarden met
eiland van Maurik**
kraagpad, limestorens en wandeldijkjes

- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- wandeldijkje: pad langs meidoorn-singels (evt over zomerdijk)
- kraagpad buitendijks tegen de dijkhelling aan als 'dorpsboulevard'
- 'Limestoren' als uitzichtpunt gekoppeld aan kraagpad als 'dorpsboulevard'

**uiterwaarden met
eiland van Maurik**
kraagpad, limestorens en wandeldijkjes

- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- wandeldijkje: pad langs meidoorn-singels (evt over zomerdijk)
- kraagpad buitendijks tegen de dijkhelling aan als 'dorpsboulevard'
- 'Limestoren' als uitzichtpunt gekoppeld aan kraagpad als 'dorpsboulevard'

**uiterwaarden met
eiland van Maurik**
kraagpad, limestorens en wandeldijkjes

- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- wandeldijkje: pad langs meidoorn-singels (evt over zomerdijk)
- kraagpad buitendijks tegen de dijkhelling aan als 'dorpsboulevard'
- 'Limestoren' als uitzichtpunt gekoppeld aan kraagpad als 'dorpsboulevard'

**uiterwaarden met
eiland van Maurik**
kraagpad, limestorens en wandeldijkjes

- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- wandeldijkje: pad langs meidoorn-singels (evt over zomerdijk)
- kraagpad buitendijks tegen de dijkhelling aan als 'dorpsboulevard'
- 'Limestoren' als uitzichtpunt gekoppeld aan kraagpad als 'dorpsboulevard'

7.4 | Het dorp Maurik (16)

Motto:

Landschappelijke overgangen naar dijk (noord), wetering zuid), dreef (oost) en de Park (west).

Te stimuleren landschapselementen:

- dorpsomgaard: pad met enkele fruitbomen of doornenroossingels vanaf dorp naar dijk
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes vanaf Parkstraat
- dorpsgaard bij entree dorp
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekas-tanje, es) in gras of met onderbeplanting

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

het dorp Maurik

dorpsomgaarden, doornenroosingels
en zwartepaardendreven

- dorpsomgaard: pad met enkele fruitbomen of doornenroosingels vanaf dorp naar dijk
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes vanaf Parkstraat
- dorpsgaard bij entree dorp
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting

het dorp Maurik

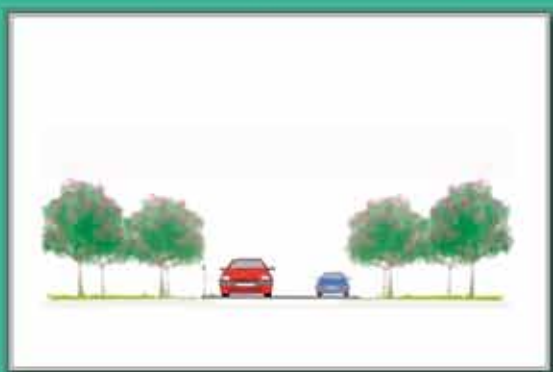
dorpsomgaarden, doornenroosingels
en zwartepaardendreven

- dorpsomgaard: pad met enkele fruitbomen of doornenroosingels vanaf dorp naar dijk
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes vanaf Parkstraat
- dorpsgaard bij entree dorp
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting

het dorp Maurik

dorpsomgaarden, doornenroosingels
en zwartepaardendreven

- dorpsomgaard: pad met enkele fruitbomen of doornenroosingels vanaf dorp naar dijk
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes vanaf Parkstraat
- dorpsgaard bij entree dorp
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting

het dorp Maurik

dorpsomgaarden, doornenroosingels
en zwartepaardendreven

- dorpsomgaard: pad met enkele fruitbomen of doornenroosingels vanaf dorp naar dijk
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes vanaf Parkstraat
- dorpsgaard bij entree dorp
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting

7.7 | Oeverwal ten westen van Maurik met de dijk-zone (17)

Motto:

Laan van erven

Te stimuleren landschapselementen:

- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn tussen flauwe oever van waterloop
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes
- dorpsomgaard: pad met enkele fruitbomen vanaf dijk naar Parkstraat

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

oeverwal ten westen
van Maurik
singels, voorpootboom, dorpsomgaard

- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn tussen flauwe oever van waterloop
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes
- dorpsomgaard: pad met enkele fruit bomen vanaf dijk naar Parkstraat

oeverwal ten westen
van Maurik
singels, voorpootboom, dorpsomgaard

- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn tussen flauwe oever van waterloop
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes
- dorpsomgaard: pad met enkele fruit bomen vanaf dijk naar Parkstraat

oeverwal ten westen
van Maurik
singels, voorpootboom, dorpsomgaard

- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn tussen flauwe oever van waterloop
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes
- dorpsomgaard: pad met enkele fruit bomen vanaf dijk naar Parkstraat

oeverwal ten westen
van Maurik
singels, voorpootboom, dorpsomgaard

- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn tussen flauwe oever van waterloop
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes
- dorpsomgaard: pad met enkele fruit-bomen vanaf dijk naar Parkstraat

7.8 | Oeverwal ten oosten van Maurik met de dijk-zone (18)

Motto:

Overgang naar de Dreef van het Zwarte Paard

Te stimuleren landschapselementen:

- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (eventueel knotessen) tussenflauwe oever van waterloop
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes
- dorpsomgaard: pad met enkele fruitbomen en een 'limestoren'

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

oeverwal ten oosten
van Maurik
doorn- en roosingels en dorpsomgaard

- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (eventueel knotessen) tussen flauwe oever van waterloop
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes
- dorpsomgaard: pad met enkele fruit bomen en een 'limestoren'

oeverwal ten oosten
van Maurik
doorn- en roosingels en dorpsomgaard

- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (eventueel knotessen) tussen flauwe oever van waterloop
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes
- dorpsomgaard: pad met enkele fruit bomen en een 'limestoren'

oeverwal ten oosten
van Maurik
doorn- en roosingels en dorpsomgaard

- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (eventueel knotessen) tussen flauwe oever van waterloop
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes
- dorpsomgaard: pad met enkele fruit bomen en een 'limestoren'

oeverwal ten oosten
van Maurik
doorn- en roosingels en dorpsomgaard

- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (eventueel knotessen) tussen flauwe oever van waterloop
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes
- dorpsomgaard: pad met enkele fruit bomen en een 'limestoren'

7.9 | Hornixveld (19)

Motto:

Verschillende verdichte randen en een Hornixpad

Te stimuleren landschapselementen:

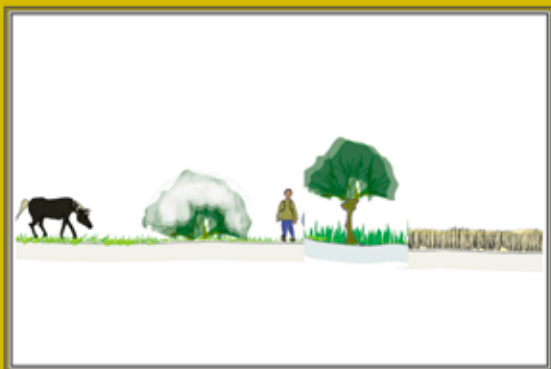
- onverhard pad met singel (Hondsroos/Sleedoorn) en nutsbomen bij erf
- fietspad met singel van Hondsroos en Sleedoorn
- fietspad langs singel van Hondsroos en Sleedoorn langs flauwe oever van waterloop
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m, langs de randen maaswijdte ca. 100 m.

Hornixveld

doornenroosingels, Hornixpad en
zwartepaardendreven

- onverhard pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn en nutsbomen bij erf
- fietspad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- fietspad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn langs flauwe oever van waterloop
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting

Hornixveld

doornenroosingels, Hornixpad en
zwartepaardendreven

- onverhard pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn en nutsbomen bij erf
- fietspad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- fietspad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn langs flauwe oever van waterloop
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting

Hornixveld

doornenroosingels, Hornixpad en
zwartepaardendreven

- onverhard pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn en nutsbomen bij erf
- fietspad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- fietspad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn langs flauwe oever van waterloop
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting

Hornixveld

doornenroosingels, Hornixpad en
zwartepaardendreven

- onverhard pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn en nutsbomen bij erf
- fietspad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- fietspad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn langs flauwe oever van waterloop
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting

7.10 | **Essenbos en Broek (20)**

Motto:

Landbouw staat voorop!

Te stimuleren landschapselementen:

- overpootbomen (knot-es) langs Essenbos
- pad langs struweelhaag
- pad tussen sloot met 1 verbrede oever en elzensingel
- pad langs sloot met elzensingel

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m.

Essenbos en Broek open landbouwgebieden om besloten kom

- overpootbomen (knot-es) langs Essenbos
- pad langs meidoornhaag
- pad tussen sloot met 1 verbrede oever en elzensingel
- pad langs sloot met elzensingel

Essenbos en Broek open landbouwgebieden om besloten kom

- overpootbomen (knot-es_) langs Essenbos
- pad langs meidoornhaag
- pad tussen sloot met 1 verbrede oever en elzensingel
- pad langs sloot met elzensingel

Essenbos en Broek open landbouwgebieden om besloten kom

- overpootbomen (knot-es_) langs Essenbos
- pad langs meidoornhaag
- pad tussen sloot met 1 verbrede oever en elzensingel
- pad langs sloot met elzensingel

Essenbos en Broek open landbouwgebieden om besloten kom

- overpootbomen (knot-es_) langs Essenbos
- pad langs meidoornhaag
- pad tussen sloot met 1 verbrede oever en elzensingel
- pad langs sloot met elzensingel

7.11 | Van Lingemeer tot De Beldert (21)

Motto:

Verdieping tussen Linge en Neven-Linge

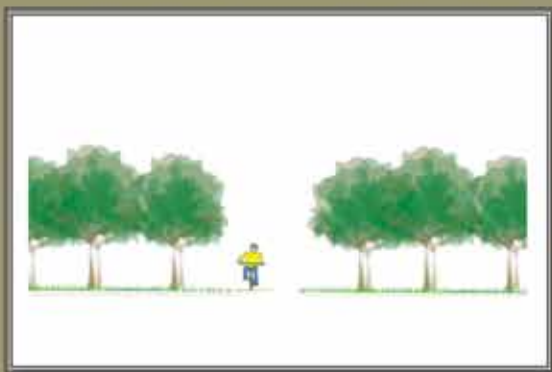
Te stimuleren landschapselementen:

- Nevenlingelaan: fietslaan van nutssoorten, minimaal 2 rijen dik langs de Nevenlinge en bruggen naar dorpen
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting
- doornenroossingel: pad met Hondсроos en Sleedoorn
- lingepad: over strook kavelrand met knotwilgen of -essen evt. rietoever

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 10% van het bestaande (land)areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

van Lingemeer tot De Beldert nieuw Lingeland: eilandenrijk met nevenlingelaan

- Nevenlingelaan: fietslaan van nutssoorten, minimaal 2 rijen dik langs de Nevenlinge en bruggen naar dorpen
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting
- doornenroosingel: pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- lingepad: over strook kavelrand met knotwilgen of -essen evt. rietoever

van Lingemeer tot De Beldert oeverwal met dijken en dorpen

- Nevenlingelaan: fietslaan van nutssoorten, minimaal 2 rijen dik langs de Nevenlinge en bruggen naar dorpen
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting
- doornenroosingel: pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- lingepad: over strook kavelrand met knotwilgen of -essen evt. rietoever

van Lingemeer tot De Beldert oeverwal met dijken en dorpen

- Nevenlingelaan: fietslaan van nutssoorten, minimaal 2 rijen dik langs de Nevenlinge en bruggen naar dorpen
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting
- doornenroosingel: pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- lingepad: over strook kavelrand met knotwilgen of -essen evt. rietoever

van Lingemeer tot De Beldert oeverwal met dijken en dorpen

- Nevenlingelaan: fietslaan van nutssoorten, minimaal 2 rijen dik langs de Nevenlinge en bruggen naar dorpen
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting
- doornenroosingel: pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- lingepad: over strook kavelrand met knotwilgen of -essen evt. rietoever

Colofon

Werkboek Maurik's dynamisch rivierenlandschap

Onderdeel van het Landschapsontwikkelingsplan voor de gemeente Buren

Projectteam

Adviseurs:

Schokland; Henk van Blerck, Hanneke Baltjes

Buro Hemmen; Henk van Ziel, Paul Ganzevles

Bureau Niche; Tiny Wigman

Van der Molen Groenconsult: Hans van der Molen, Marije Slijkhuis

Gemeentelijke ambtenaren:

Wim Kuster

Chantal Braak

Roelof de Wit

Jan Willem Bol

Hans Stam

Rhenen, 2012

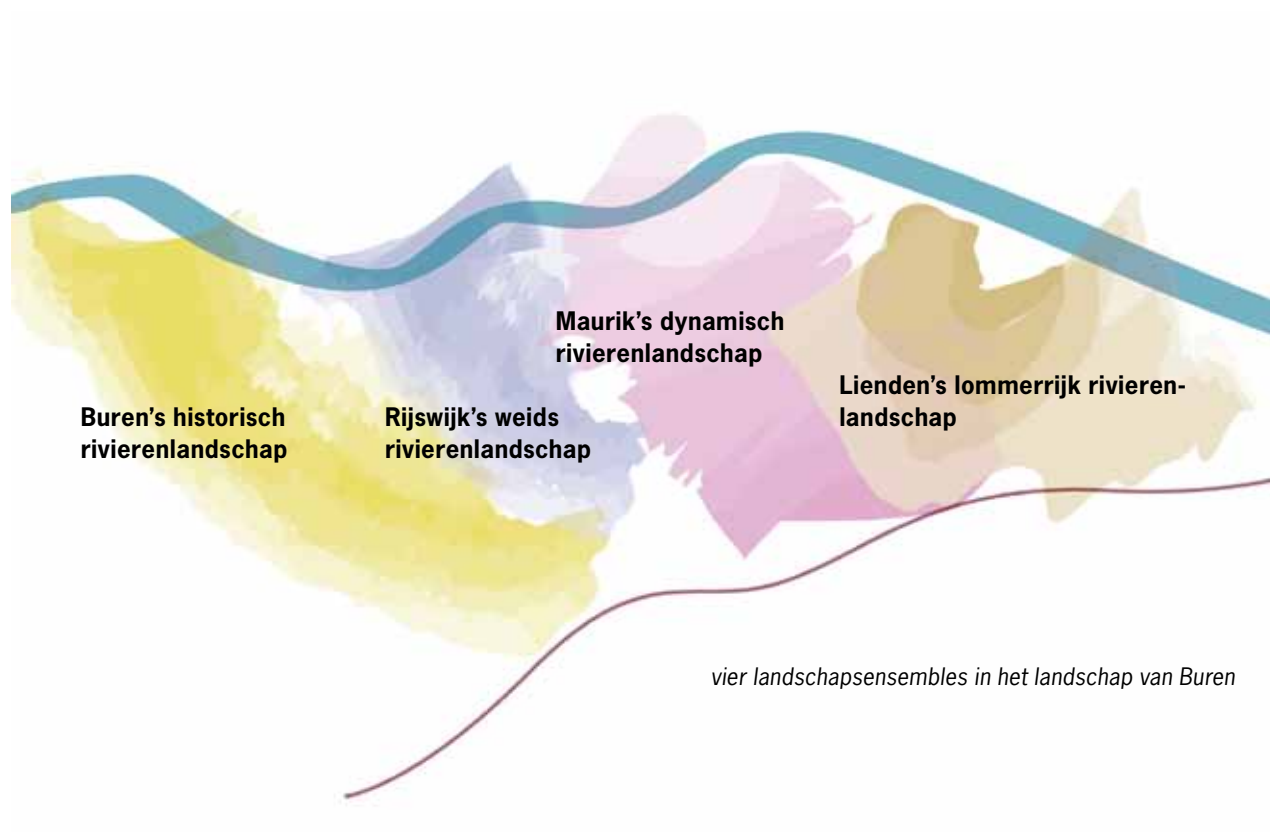

Ruimte voor verschillende landbouwbedrijven

werkboek voor de mensen in het landschapsensemble Rijswijk's weids rivierenlandschap

Onderdeel van het landschapontwikkelingsplan voor de gemeente Buren
vastgesteld door de gemeenteraad van Buren op 30 oktober 2012
mede als uitwerking van de Structuurvisie

Welkom in dit werkboek!

Het LandschapsOntwikkelingsPlan (LOP) voor Buren bestaat uit meerdere delen. Ten eerste uit de visie op de toekomst van het landschap van de gemeente. Deze is gebaseerd op de Structuurvisie Buren 2009 - 2019, vastgesteld door de Raad op 27 oktober 2009.

Ten tweede uit een beleidsnotitie over de 'zoekzones landschapsversterkend bouwen' die in de Structuurvisie worden geïntroduceerd. Ten derde uit een uitvoeringsprogramma dat is samengesteld voor het gehele gebied van het LOP. Daarin worden, geordend in thema's, allerlei projecten opgesomd. Deze lijst kan in de loop van de tijd telkens worden geactualiseerd.

Belangrijk onderdeel is ook de stimuleringsregeling voor landschapselementen. Tenslotte omvat het LOP vier werkboeken, één voor ieder van de vier landschapsensembles, waarin alle onderdelen van het LOP samenkomen. Voor u ligt het ensemblewerkboek van 'Rijswijk's weids rivierenlandschap'. In dit werkboek wordt een bouwpakket met handleiding geboden dat kan helpen bij het beoordelen, realiseren en ontwikkelen van projecten. Daarbij kunnen de volgende stappen worden genomen:

Stap 1. *Neem het ensemblewerkboek voor het deel van de gemeente waarbinnen het initiatief ligt. Bestudeer de karakteristiek en de ontwikkelingsvisie voor dit gebied (H1 en H2)*

Stap 2. *Bekijk in het uitvoeringsprogramma of er al projecten zijn die aansluiten bij het initiatief. Onderzoek of en hoe daarop kan worden aangesloten.*

Stap 3. *Inventariseer 'te beschermen waarden' op de kaarten in hoofdstuk 3 van dit ensemblewerkboek. Stel vast hoe het initiatief daar rekening mee zal moeten houden (bijvoorbeeld door verplicht archeologisch onderzoek te laten uitvoeren).*

Stap 4. *Inventariseer of met het initiatief aangesloten kan worden op te ontwikkelen kwaliteiten. Levert dit mogelijkheden voor financiering of samenwerking op?*

Stap 5. *Bepaal om wat voor type project het gaat. Onder welke regeling kan het vallen (hoofdstuk 5)?*

** Betreft het een wens voor nieuwe woning(en) in een zoekzone landschapsversterkend bouwen? Ga dan verder met hoofdstuk 6 en ga eerst na of realisatie van een bonusproject mogelijk is.*

** Betreft het een initiatief dat past in de stimuleringsregeling voor landschapselementen? Ontwerp samen met betrokkenen een bedrijfslandschapsplan aan de hand van de visie in hoofdstuk 2 en het bouwpakket in hoofdstuk 7. Laat dit uitwerken tot een subsidie-aanvraag. Zie hiervoor hoofdstuk 7.*

** Betreft het een ander initiatief in het buitengebied? Bepaal de grondslagen voor eventuele verevening en landschappelijke inpassing aan de hand van doelen en mogelijkheden, zowel economisch als landschappelijk (Hoofdstuk 1, 2, 3 en 4). Ontwerp samen met de betrokkenen een plan voor de landschappelijke inpassing van het initiatief. Gebruik hiervoor bouwpakket uit hoofdstuk 7. Ga na of een deel van het inpassingsplan als groenblauwe dienst is te realiseren.*

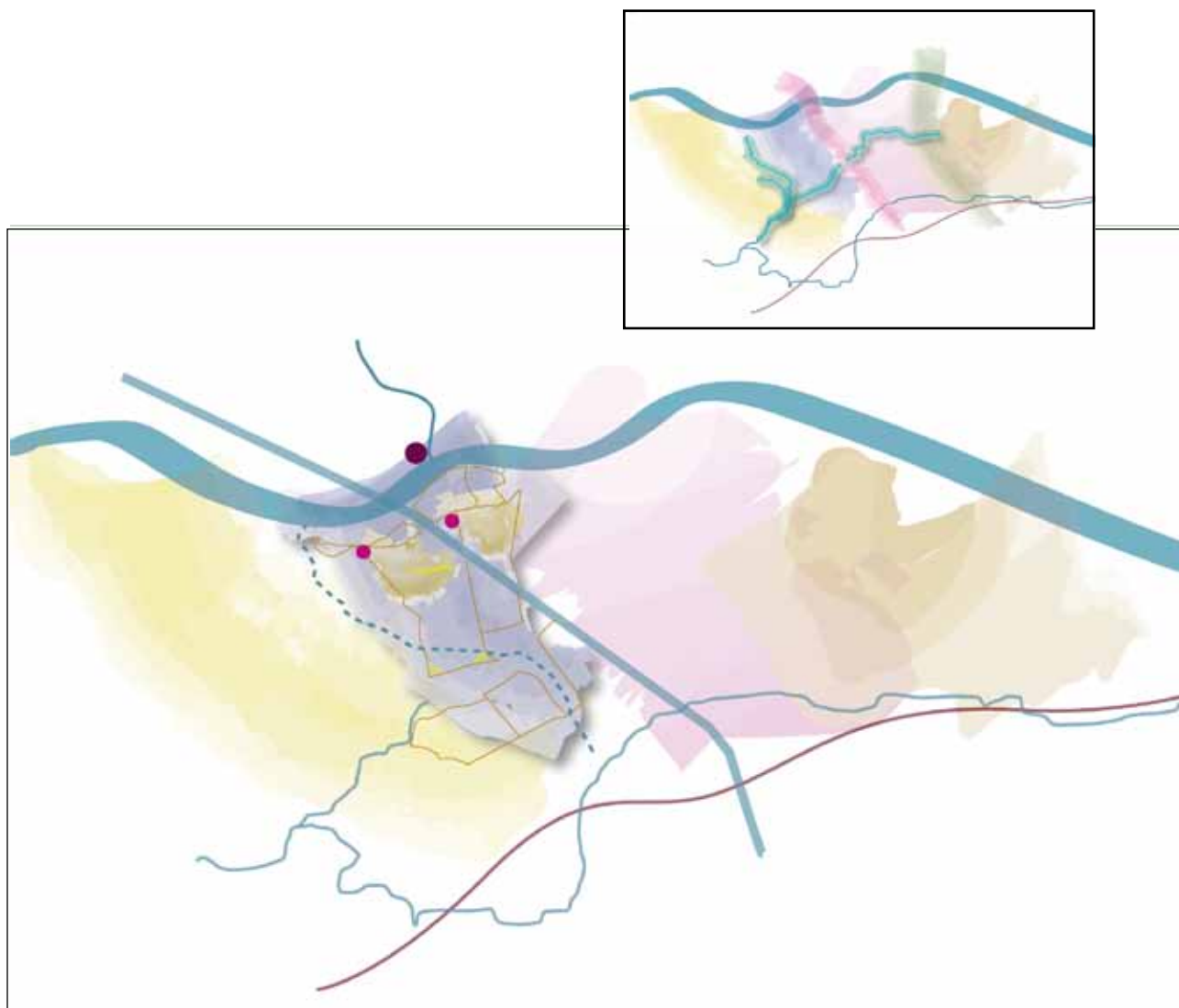
Inhoud

Welkom in dit werkboek!	3
1 Rijswijk's weids rivierenlandschap	6
1.1 In vogelvlucht	6
1.2 Opgave en doelen voor Rijswijk's weids rivierenlandschap	7
2 Gewenste ontwikkeling	8
2.1 In de visie van het LOP	8
2.1.1 Versterk de variatie	9
2.1.2 Verstevig de banden	10
2.2 Uitwerking voor de deelgebieden	13
2.2.1 Korenbroek en Zandkampen (9)	14
2.2.2 De boezems (10)	14
2.2.3 De oude dorpsolders van Soelen en Rijswijk (11 en 12)	16
2.2.4 De oeverwal met de dorpen (14)	16
2.2.5 De uiterwaarden (15)	17
3 Te beschermen waarden	19
3.1 Aardkundige waarden	20
3.2 Archeologische waarden	21
3.3 Cultuurhistorische waarden	22
3.4 Bestaande landschapselementen	23
4 Te ontwikkelen kwaliteiten	25
4.1 Water en landschap	26
4.2 Bezoeken en beleven	27
4.3 Wonen en werken	28
5 Mogelijke instrumenten en regelingen	29
5.1 Open voor samenwerking en betrouwbaar	29
5.2 Stimuleringsregeling voor landschapselementen	29
5.3 Regeling 'nieuwe landgoederen	30
5.4 Zoekzones landschapsversterkend bouwen	30
5.5 Overige regelingen	31
6 Bonusprojecten bij zoekzones landschapsversterkend bouwen	32
6.1 Inleiding	32
6.2 Vredestein en de Soelmonding	34
6.3 Zeedijk en Soelpaden	36
7 Te stimuleren landschaps-elementen	40
7.1 Verevening	40
7.2 Kwartet als bouwpakket per deelgebied	41
7.3 Korenbroek en Zandkampen (9)	42
7.4 De boezems (10)	44
7.5 De oude dorpsolders van Soelen en Rijswijk (11 en 12)	46
7.6 De oeverwal met de dorpen (14)	48
7.7 De uiterwaarden (15)	50

Hoe moet dit ensemblewerkboek worden gebruikt? Het ensemblewerkboek is bedoeld voor professionele betrokkenen in de gemeente Buren, die te maken hebben met ruimtelijke ontwikkelingen in brede zin in het buitengebied, maar ook initiatiefnemers van projecten in het landelijk gebied kunnen er hun voordeel mee doen en er inspiratie uithalen. Zo kunnen professionals en initiatiefnemers met elkaar in gesprek komen.

Het boek wil handreikingen geven voor het ontwikkelen en begeleiden van dergelijke ontwikkelingen en projecten. Het is wenselijk dat er daarbij door een deskundige wordt ontworpen. Er moet immers nog veel geïnterpreteerd worden en met deskundigheid en maatwerk gericht op de specifieke plek, keuzes gemaakt worden.

Het moet daarbij een hulpmiddel en een inspiratiebron zijn, nooit een strak keurslijf of een blauwdruk. Laten we ervoor waken dat het landschap 'geheel volgens het boekje' moet worden; elke plaats heeft zijn eigenheid en zijn waarden. Helpen die waarden te onderkennen en helpen die eigenheid te versterken is het doel van dit ensemblewerkboek.

1 Rijswijk's weids rivierenlandschap

1.1 | In vogelvlucht

Beeld

Weidsheid is wel het meest typerend voor het overgrote deel van dit landschapsensemble. De weidsheid van de ontmoeting van Neder-Rijn, Lek, Amsterdam-Rijnkanaal en Kromme Rijn zorgt voor weidse uiterwaarden doorsneden door brede waterstromen.

En in het zuiden zijn de dorpspolders rond het Rijswijkse Veld groot-schalige weidebouwgebieden.

De enige plekken met wat beslotenheid zijn het buurtschap Zandberg en de dorpskernen Rijswijk en Ravenswaaij knus tegen de dijk aan gelegen.

Boven dit gebied hangt het verhaal van de verdwenen rivier de Soel en de duizend jaar geleden verschenen rivier: de Lek. Het gebied vormt ook de landschappelijke entourage van Dorestad en de verhalen van de Vikingen.

Functionele karakteristiek

- (verbrede) agrarische bedrijvigheid
- dooradering met andere functies zoals recreatie en buiten wonen
- menging van functies in de dorpen

Stuwende krachten

- (verbrede) agrarische bedrijvigheid
- grootschalige natuurontwikkeling in de uiterwaarden gecombineerd met rivierbeheer en kanaal
- waterberging en hoogwatermaatregelen
- lekker wonen in de nabijheid van de Randstad
- dagrecreatie gekoppeld aan cultuurhistorie van verdwenen en verschenen rivieren
- nieuwe bewoners, eventueel met hobbydieren
- roep om verkeersveiligheid op platelandswegen, maar met name in de dorpskernen

1.2 | Opgave en doelen voor Rijswijk's weids rivierenlandschap vanuit Structuurvisie Buren

Overkoepelend voor heel de gemeente gelden als overkoepelende opgaven voor het LOP:

- voorsorteren op de klimaatverandering, wat zich met name uit in de wateropgave voor het gebied volgens de reeks, vasthouden, vertragen, (tijdelijk) bergen;
- vergroten van de toegankelijkheid voor 'langzaam verkeer' van het landschap (consumptielandschap)
- dooradering van het productielandschap met natuur die in (agrarische) bedrijfsvoering past.

Specifiek voor dit landschapsensemble stelt de structuurvisie nog als opgaven:

- ontwikkelen/behouden komgebied en waardevol open landschap Rijswijkse Veld, Zoelensche Veld en Korenbroek
- versterken van de duurzame economische mogelijkheden van landbouw en andere sectoren door het bieden van ruimte aan andere functies (verbreding) met behoud en versterking van landschappelijke karakteristieken. Meervoudig ruimtegebruik en groene en blauwe diensten zijn daarbij extra aantrekkelijk.
- ontwikkelen recreatie en cultuurhistorie rond de Limes
- ontwikkelen Rijn- en Lekdijk als recreatieve route
- ontwikkelen oude kades en kanaaldijken als recreatieve routes, inclusief veerverbinding naar Wijk bij Duurstede
- versterken laanstructuur Parkstraat en N320 in de vorm van Betuwse lanen
- landschapsversterking 'rivierlopen en oude meanders' gecombineerd met waterberging in de lagere delen langs de Aalsdijk
- ontwikkelen natuurlijke oevers en recreatieroute Mauriksche Wetering

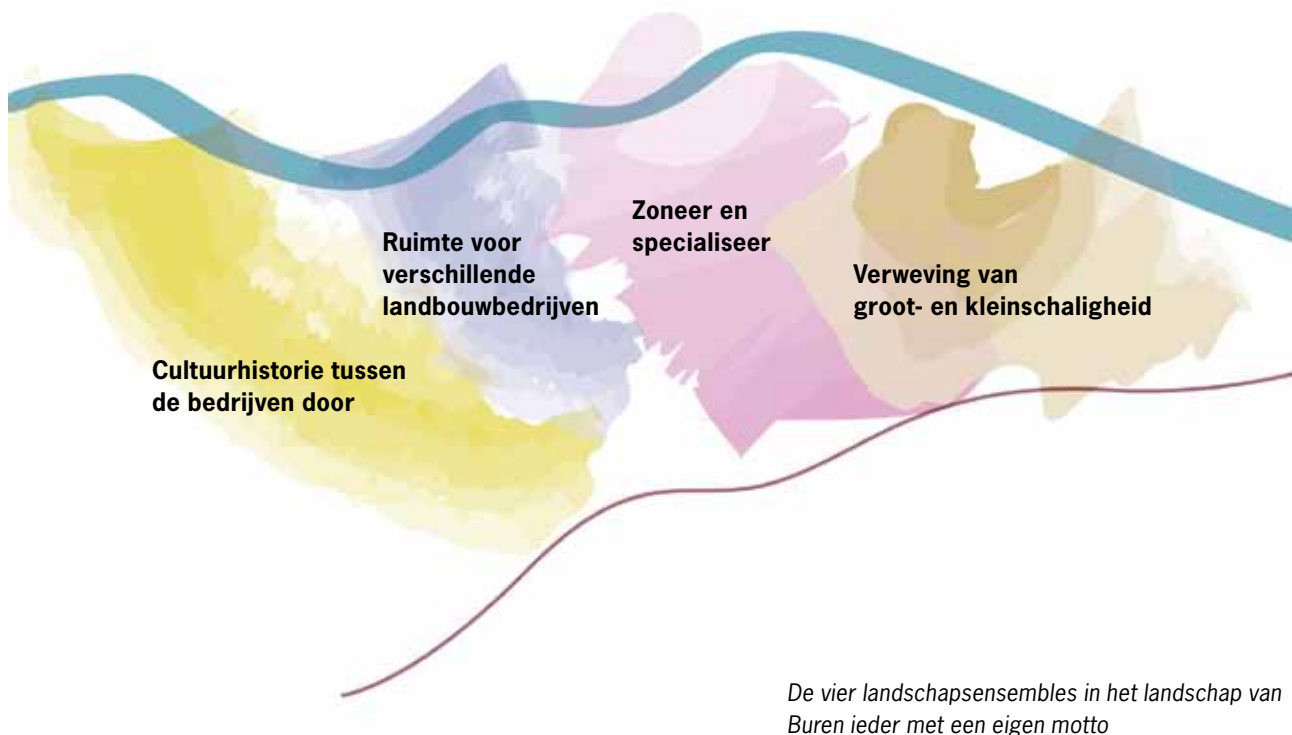
Vanaf de randen van de besloten dorpen Rijswijk en Ravenswaaij kijk je ver, binnen- én buitendijks.

2 Gewenste ontwikkeling

2.1 | In de visie van het LOP

De ontwikkelingsvisie die onderdeel is van het LOP voor de uitwerking van het landschapsontwikkelingsbeleid van de gemeente is tevens een uitwerking van de Structuurvisie 2009-2019. Het hoofddoel van het LOP is samen te vatten als: 'Bescherm de erkend waardevolle elementen in het landschap, maar ontwikkel ook actief nieuwe kwaliteiten in dit landschap! Bestaande kwaliteiten worden ingezet bij toekomstige ontwikkelingen en dragen bij aan een cultuurhistorisch landschap waar het goed werken, wonen en recreëren is.'

Op basis van dit doel is de ontwikkelingsvisie van dit LOP te vatten in de volgende twee ruimtelijke opgaven en een organisatorische opgave:

2.1.1 | **Versterk de variatie!**

Variatie in rivierenlandschap als geheel is door Rijk en Provincie vastgelegd in 'kernkwaliteiten'. Binnen het rivierenlandschap is evenwel ook nog veel variatie. In H3 werden vier landschapsensembles binnen de gemeente Buren beschreven die ieder hun eigen karakteristiek en ontwikkelingsmogelijkheden hebben. Versterk variatie op alle schaalniveaus.

Hieruit volgt dat de karakteristiek van Rijswijk's weidse rivierenlandschap ten opzichte van de andere ensembles versterkt dient te worden. Daarbij neemt het LOP als motto:

Ruimte voor verschillende landbouwbedrijven!

In Rijswijk's weids rivierenlandschap van de binnen- en buitendijkse polders in en om het Rijswijkse Veld is de weidsheid de belangrijkste landschappelijke karakteristiek. De agrarische bedrijven zorgen hier voor die openheid en tegelijkertijd hoeden zij de leesbaarheid van de cultuurhistorie die aan de verkaveling, waterhuishouding en het wegenpatroon is af te lezen.

Het is dan ook - ook voor het landschap - belangrijk dat de agrarische ondernemers in dit gebied goede ontwikkelingsmogelijkheden worden geboden. Dat betekent ook dat - in een tijd waarin veel agrarisch ondernemers op vernieuwende bedrijfsstijlen overgaan of hun bedrijf moderniseren - opnieuw naar optimalisering van de bodemgeschiktheid van de verschillende gronden en bedrijfsstijlen kan worden gekeken. Sommige bedrijven hebben optimaal ontwaterde gronden nodig, terwijl andere bedrijven natte hooilanden langs de wetering goed in hun bedrijfsvoering kunnen inpassen. Instrumenten als vrijwillige kavelruil en waterhuishouding op maat bieden daarbij mogelijkheden. Dit dient evenwel altijd op vrijwillige basis te geschieden.

Dat geldt ook voor het inpassen van gemeentelijke en provinciale stimuleringsregelingen. Deze kunnen ingezet worden om de cultuurhistorische kaden van de dorpspolders te behouden of te restaureren en tegelijkertijd één of twee wandelpaden vanaf Buren naar Rijswijk en Ravenswaaij te realiseren zonder dat dit de bedrijfsvoering van de agrarische bedrijven beperkt, maar zelfs deels versterkt. Vanuit de dorpen Rijswijk en Ravenswaaij is wellicht behoefte aan enkele dorpsommetjes.

Juist in dit landschapsensemble dient terughoudend te worden omgegaan met functies als landelijk wonen. Via een VAB-beleid op maat kan dit in goede banen worden geleid.

De ligging van Zoelmond aan de rand van de stroomrug is bijzonder, zeker als je de relatie legt met de geschiedenis van het verdwenen rivierveld en de strijd tegen het water (de Aalsdijk takt hier aan). Ten oosten van Zoelmond ligt een sterk geaccidenteerd terrein: teken van een woelig waterverleden.

2.1.2 | Verstevig de banden!

De boezems met de weteringen, de schakelaar en de dreef zijn zones waarin actief gewerkt kan worden aan een impuls voor het landschap die de vier landschapsensembles overstijgt en vaak een relatie heeft met de regionale positionering van de gemeente Buren. Aansluiting op die regionale context biedt kansen voor Buren, niet alleen voor het landschap maar ook voor de economie!

Voor Rijswijk's weids rivierenlandschap is de band met boezems langs de Mauriksche en andere weteringen essentieel. In het LOP krijgen die als motto voor hun ontwikkeling:

Boezems met de weteringen: Agrarisch bedrijf, waterbeheer én cultuurhistorie!

Ontwikkel - samen met de agrariërs - de boezems als geheel als agrarische gronden met nevenfunctie waterberging!

Biedt een vrijwillige kavelruil van agrariërs in de aanliggende polders ontwikkelingsmogelijkheden voor die bedrijven? Is het mogelijk om het met die bedrijven zo te regelen dat in de boezemlanden agrariërs gaan boeren met een bedrijfsstijl waarin het niet erg is als (bij tijd en wijle) een hogere grondwaterstand of bevoeiing van het land optreedt. Voor bedrijven, bijvoorbeeld speciale rundveehouderij, kan het zelfs voordelig zijn of een deel van het inkomen opleveren.

Koppel daaraan mee het restaureren en ontsluiten van de oude kades als recreatieve routes langs oude woonplekken en andere cultuurhistorische verhalen.

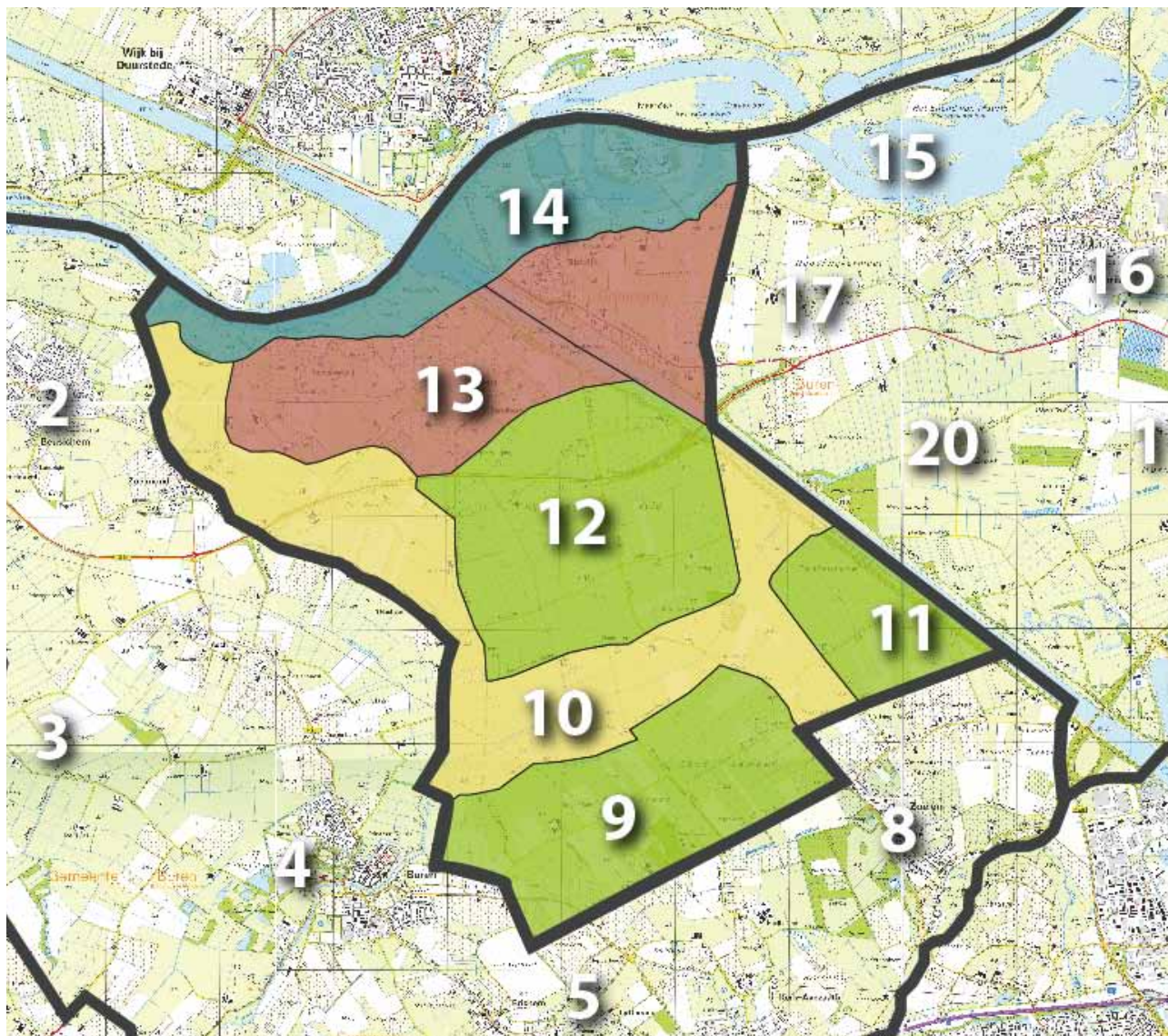
Maak in de boezems de cultuurhistorie leesbaar, met name het verhaal van de Soel en de Korne. Het verdwenen riviertje de Soel kan met name ten noorden van Zoelen en tussen Zoelmond en Ravenswaaij zichtbaar gemaakt worden door het uitgraven van de 'oude loop', maar ook door het versterken van een strook met natte gronden. Bij bruggen over die oude loop maar ook bij de woonterpen (woerden) erlangs zijn aanleidingen om het verhaal van de Soel beter beleefbaar te maken.

Het verhaal van de verschenen rivier de Lek (die 1000 jaar geleden de rol als hoofdbedding overnam van de Kromme Rijn) en die van het verdwenen riviertje dat ergens van Zoelen door het Rijswijkse Veld naar Zoelmond heeft gestroomd is op verschillende plekken in dit landschap-sensensemble afleesbaar, maar kan nog duidelijker verteld worden.

2.2 | Uitwerking voor de deelgebieden

deelgebieden in het 'Rijswijk's weids rivierenlandschap'

- 9. Korenbroek en Zandkampen
- 10. De boezems
- 11 en 12 De oude dorpsolders van Soelen en Rijswijk
- 13. De oeverwal met de dorpen
- 14. De uiterwaarden

Het verhaal van de verschenen rivier de Lek (die 1000 jaar geleden de rol als hoofdbedding overnam van de Kromme Rijn) en die van het verdwenen riviertje dat ergens van Zoelen door het Rijswijkse Veld naar Zoelmond heeft gestroomd is op verschillende plekken in dit landschapsensemble afleesbaar, maar kan nog duidelijker verteld worden.

2.2.1 | Korenbroek en Zandkampen (9): Maak de overgang van dorpspolder naar boezem beleefbaar

De oude dorpspolders van Kerk Avezaath en Zoelen vormen hier het zuidelijke deel van de komgronden. Op de Structuurvisie staat hier versterking contrast tussen open kom en besloten stroomrug als doel aangegeven. Van hier af zijn al mooie uitzichten mogelijk over de Rijswijkse Polder en naar het stadje Buren. Vandaar dat Korenbroek en Zandkampen zo veel mogelijk open dienen te blijven. Hier is weidebouw (liefst met weidevogelbeheer) gewenst of een ander grondgebruik dat het open beeld in stand houdt.

Op de Structuurvisie staat ook langs de Burense Dijk in het zuidelijk deel van de Zandkampen en Korenbroek een zone voor landschapsversterkend bouwen aangegeven. Voorgesteld wordt om hier nieuwe landgoederen in de vorm van 'overland-goederen' of buitens te laten stichten waarbij als voorwaarde gesteld wordt dat naast een landhuiskavel aan de Burense Dijk een 'overtuin' met natte hooilanden langs de Mauriksche Wetering in het landgoed wordt opgenomen. Dat maakt het mogelijk dat de Noordelijke helft van de Zandkampen en Korenbroek in modern agrarische gebruik kan blijven. Deze gronden hoeven dus niet in eigendom van de landgoedstichter te komen. De toegankelijkheid van dit gebied zal het agrarisch bedrijf en de natuur niet mogen storen, maar een aantal paden met hier en daar een picknickplek over of langs de oude kaden van de dorpspolder is hier wel gewenst. Hiertoe kunnen kadepaden als groenblauwe dienst worden aangelegd en beheerd.

Te stimuleren landschapselementen:

- kadepad: over oude kade, evt met nat hooiland aan boezemzijde en evt. singelbeplanting tussen kavel en pad
- overlandpad langs struweelhaag van Burense Dijk naar overland
- overlandpad van Burense Dijk naar overland tussen verbrede slootoevers en struweelhaag
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m.

Landschapsversterkend bouwen: in dit deelgebied ligt een landschapsversterkingszone (5) volgens de Structuurvisie langs de Burense Dijk. Hier kan de gewenste landschapsversterking vorm krijgen in het bonusproject 'Zeelijk en Soelpaden', langzaamverkeerroutes vanaf de Burensedijk naar Zoelmond en 'Dorestad'.

2.2.2 | De boezems (10): maak het verhaal van de Soel beleefbaar in de afwisselende zone langs Aalsdijk en Mauriksche Wetering

Als deel van de landgoedontwikkeling langs de Burense Dijk en de Aalsdijk, of in samenwerking met agrariërs, is op de boezemgronden weidevogelbeheer gewenst in combinatie met hooilandbeheer of een weidebouw die extensiever is en waarbij incidentele overstroming (periodieke waterberging) geen probleem. Er dient daarbij terughoudend met de toegankelijkheid van het gebied te worden omgegaan. Een pad maakt het terrein aan beide zijden ervan over een breedte van

100 tot 300 m ongeschikt voor weidevogels. Een enkel pad dwars door de boezem moet wel mogelijk zijn, zeker als de invloed ervan wat wordt verzacht door rietkragen of beplanting met knotwilgen of struweelhagen, afhankelijk van de plaats in het landschap. De Mauriksche Wetering en de Ravenswaaijse Wetering kunnen een natuurvriendelijker oever krijgen of aangesloten worden op natte hooilanden erlangs. In die natte hooilanden kan hier en daar - als een combinatie van *land art* en natuurvriendelijke agrarische bedrijfsvoering - een meander van de Soel - het lang geleden verdwenen riviertje dat van Zoelen naar Zoelmond liep - worden gegraven. Zeker als deze meander raakt aan een kade van de oude dorpsolders. Deze kades om de dorpsolders van Kerk Avezaath-Zoelen in het zuiden en van Rijswijk in het noorden kunnen net als vroeger bij 't Snoekske via De Heeskamp met elkaar worden verbonden. Daarnaast is het herstel van het Zeedijkvoetpad als wandeldijkje tot aan het voormalige Kroeghoutje hier gewenst, ook om een extra ommetje vanuit Buren mogelijk te maken. Net als bij de Korenbroek en Zandkampen kan hier wellicht het principe van de overland-goederen worden toegepast. Daarbij kan een enkele nieuw landgoedwoning aan de oostkant van de Ravenswaaijse Steeg of aan de noordkant van de Heeskampse Steeg toegestaan worden als daarmee in het overland de oude kades of woonplekken zoals het Kroeghoutje in ere worden hersteld en natte hooilanden in lage delen van de boezem worden gerealiseerd.

Te stimuleren landschapselementen:

- nat hooiland: perceel (zo nodig met wandeldijkjes eromheen) voor periodieke waterberging
- zeedijkje: wandeldijkje dwars door de boezem
- laarzenpad: wandelstrook door nat hooiland
- Soelmeander: slingervormige poel in hooiland met bankje en artistieke verwijzing naar de voormalige Soel

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn in het grootste deel van de boezems niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dienen landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening.

In dit deelgebied ligt een landschapsversterkingszone (2) volgens de Structuurvisie langs de Aalsdijk. Hier kan de gewenste landschapsversterking vorm krijgen in het bonusproject 'Zeedijk en Soelpaden', langzaam-verkeerroutes over en vanaf de Aalsdijk naar Zoelmond en 'Dorestad'. Daarnaast maakt in het noorden de landschapsversterkingszone langs de Lekdijk deel uit van dit deelgebied. Hier kan landschapsversterking gerealiseerd worden in het project 'Soelmondingspark'.

Op de dijk van Rijswijk kun je bij de plaquette lezen over de roerige geschiedenis van Rijswijk en de rivieren in zijn omgeving.

In dit landschapsensemble is een groot contrast tussen de beslotenheid in de kernen (Rijswijk, Ravenswaaij en Zandberg) en de weidsheid van de polders.

2.2.3 | De oude dorpspolders van Rijswijk en Zoelen (11 en 12): weidebouw en cultuurhistorisch wandelen over oude kades

In deze polders staan de weidsheid en de productiemogelijkheden voor weidebouwbedrijven voorop. Ook hier mag de toegankelijkheid van dit gebied het agrarisch bedrijf en de natuur niet storen, maar een aantal paden met hier en daar een picknickplek over of langs de oude kaden van de dorpspolder is hier wel gewenst. Hiertoe kunnen kadepaden als groenblauwe dienst worden aangelegd en beheerd. Met name het herstel van de Heeskampse Kade en De Zeeg is gewenst. Dat zal een mooie langzaamverkeerroute tussen Buren en Rijswijk/Wijk bij Duurstede mogelijk maken.

Te stimuleren landschapselementen:

- kadepad: over oude kade, evt met nat hooiland aan boezemzijde en evt. singelbeplanting tussen kavel en pad
- boerenlandpad evt. langs struweelhaag
- boerenlandpad tussen verbrede slootoever(s) en struweelhaag
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m.

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dienen landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening.

2.2.4 | De oeverwal met de dorpen (13): aandacht voor hun landschappelijke ruggengraat en randen

Volgens de Structuurvisie staat hier het karakteristieke grondgebruik op de oeverwallen voorop. Tegenwoordig is dat fruitteelt en boomteelt met verspreide bebouwing.

Nieuwbouw wordt hier zeker niet gepropageerd op een enkele kleine nieuwbouwlocatie bij de dorpjes na. Die kunnen landschappelijk ingepast worden door ze te laten aansluiten op de fruitteelt en boomteelt. Soms kan op kwelplekken achter de dijk ook een bosje worden ontwikkeld of behouden. Eventueel kan een functionele overgang van het dorp via een pad langs een elzenhaag of een 'zoomgaard' worden aangelegd. Die laatste kunnen ook gerealiseerd worden via een groenblauwe dienst.

De Heuvel, de weg naar het veer naar Wijk bij Duurstede, is een belangrijke verbinding en verdient een monumentale laanbeplanting. Met name op zonnige dagen zitten allerlei verstypen op de dijk elkaar in de weg. Iedereen wil daar genieten van de prachtige uitzichten. Automobilisten en motorrijders hebben echter heel andere snelheden dan fietsers en wandelaars. Wellicht is het in het kader van de dijkverzwaring mogelijk om in samenwerking met Rijkswaterstaat onder het motto 'werk met werk maken' een kraag tegen de binnen- of buitenkant van de dijk aan te leggen met daarop een wandel/fietspad.

Te stimuleren landschapselementen:

- kraagpad binnendijs tegen de dijkelling aan evt in combinatie met wiel
- dorpsgaard bij entree dorp
- boerenlandpad: langs weiland of akker eventueel met hakhoutsingel van eik, es, els, regelmatig afgezet
- dorpszoomgaard: pad met enkele, verspreide fruitbomen, bv langs dorpsrand

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dienen landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening.

2.2.5 | De uiterwaarden (14): versterk het weidse zicht op de historie

Door de weidsheid van het uiterwaardenlandschap zijn hier verre uitzichten mogelijk. Je hebt hier zicht op allerlei fasen uit de geschiedenis van het rivierenlandschap. Aan de overkant zie je de oude stad Wijk bij Duurstede liggen, belangrijk in de tijd van de Romeinen en van de vroege middeleeuwen toen het belegerd en geplunderd werd door de Noormannen. Met veel fantasie kun je je voorstellen dat hier de grens van het Romeinse Rijk lag. In de Structuurvisie wordt om die limes beleefbaar te maken een reeks uitzichttoren voorgesteld waarvan de meest noord-westelijke hier in de buurt van de steenfabriek Roodvoet is geprojecteerd.

De terp met de steenfabriek biedt evenwel meer mogelijkheden. Deze plek markeert heel mooi de afsplitsing van de Lek van de oude Rijnloop die zo'n duizend jaar geleden nog de huidige Kromme Rijn volgde. Dit is een uitstekende plek om een 'belevingscentrum voor de geschiedenis van het rivierenlandschap' te ontwikkelen. Ook de weidebouw en het kleitichelen zijn hier aanschouwelijk. En het kanaal en de molen De Hoop vertellen over de scheepvaart en de waterhuishouding.

Dit project kan onder strenge kwaliteitscondities gecombineerd worden met een paar nieuwe wooneenheden. Daarbij kunnen enkele landschapsarchitectonisch strategisch geplaatste boomgroepen en bosjes op de terpen het spel van ruimte en zichtlijnen op de historische hoogtenpunten in deze omgeving mogelijk maken en versterken. Mocht hier zo'n initiatief tot ontwikkeling komen dan is een vruchtbare samenwerking tussen een architect en een landschapsarchitect onmisbaar.

Voor de rest zijn hier openheid en weidsheid essentieel als decor voor de oude stad Wijk bij Duurstede, molen De Hoop, de nieuwe uitzichttoren en de vernieuwde architectuur van de oude fabriek. Die zullen bepalend zijn voor het landschappelijke ensemble dat hier kan ontstaan.

Vanuit Ravenswaaij is het wellicht mogelijk om bijvoorbeeld een ommetje over de zomerdijk mogelijk te maken.

De uiterwaarden ten westen van het kanaal tot aan De Duinen zijn

smal en zijn deel van de grote openheid, maar voegen ook een fase uit de geschiedenis toe. Voordat de Lek ontstond mondde het riviertje genaamd de Soel hier ergens in de Rijn uit. Bij de scherpe knik van de Lekbanddijk is de relatie tussen het 'dal van de Soel' en de uiterwaarden van de Lek het duidelijkst. Hier is bebouwing aan de dijk uit den boze. Wel is via een nieuwe woonvorm met een landhuis aan de Lekdijk Oost of Schaardijkseweg en het 'overland' ten oosten van de Schaardijkseweg mogelijk. De opgave is dan om in dat overland de relictten van de historie die zich o.a. uit in het reliëf te behouden.

Te stimuleren landschapselementen:

- kraagpad buitendijks tegen dijkhelling evt in combinatie met wiel
- 'Limestoren' in openbare weide met zicht op geschiedenis
- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- meidoornsingel: pad langs meidoornsingels (evt over zomerdijk)

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 10% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dienen landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening.

3 Te beschermen waarden

Bestaande waarden

Als er een initiatief in het landelijk gebied op stapel staat, wordt het 'ensemblewerkboek' van het betreffende deelgebied erbij gepakt en de plaats van het initiatief wordt opgezocht op de bestaande waardenkaarten in dit hoofdstuk.

Daaruit blijkt bijvoorbeeld dat er op de plaats van het initiatief aardkundige en archeologische waarden aanwezig zijn, of een oude rand van een es aanwezig is met restanten van beplanting.

De bestaande landschapswaarden zijn soms wettelijk beschermd.

Maar ook andere waarden dienen gerespecteerd te worden. Waar dit onmogelijk is, dient passende compensatie plaats te vinden: 'voor wat hoort wat'. Dit principe (verevening) én de 'bestaande waarden' dienen in principe vastgelegd te worden in het bestemmingsplan.

In voorkomende gevallen en zolang deze werkwijze nog niet is geïmplementeerd in het geldend bestemmingsplan, zou dat ook een (al dan niet juridisch harde) voorwaarde kunnen zijn voor medewerking aan bestemmingswijzigingen of andere vergunningsprocedures.

De kaarten in dit hoofdstuk zijn voor een deel ontleend aan informatie van de website van de provincie Gelderland (www.gelderland.nl). Deze informatie kan op het moment dat u dit werkboek gebruikt gewijzigd zijn. Gaat u dus bij het gebruik van de informatie altijd na of er wijzigingen zijn. De gemeente Buren is u hierbij graag van dienst.

Uitwerking en kaarten

In het hoofdstuk te beschermen waarden is eveneens in vier deelkaartjes aandacht besteed aan:

- kaart 1: aardkundige waarden: Provincie Gelderland - streekplan, themakaart 12; en grondwaterwinning en -beschermingsgebied: wateratlas Provincie Gelderland (<http://geodata2.prv.gelderland.nl/apps/wateratlas/>). Hiermee dient rekening te worden gehouden bij graafwerkzaamheden of mogelijke invloed op of aantasting van het grondwater.
- kaart 2: archeologische waarden: atlas cultuurhistorische waarden van de Provincie Gelderland (<http://geodata2.prvgld.nl/apps/chw/>) - kaartlagen:

- . Archeologie - archeologisch verwachte waarden
- . Archeologie - archeologische vindplaatsen.

Bij een hoge verwachtingswaarde dient men onderzoek te plegen wanneer graafwerkzaamheden aan de orde zijn.

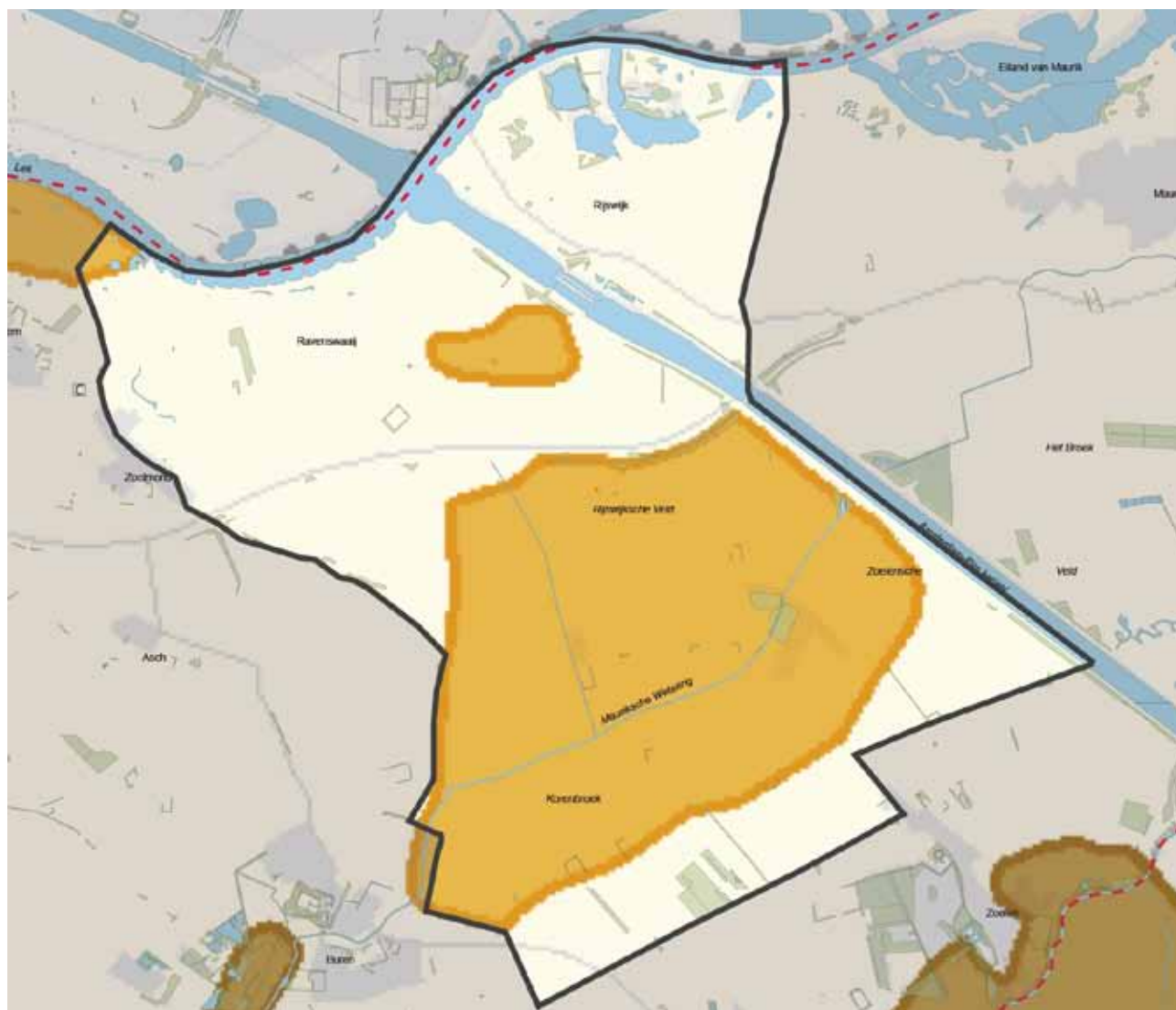
- kaart 3: landschapshistorie en monumenten: atlas cultuurhistorische waarden van de Provincie Gelderland (<http://geodata2.prvgld.nl/apps/chw/>) - kaartlagen:

- . Historische geografie - historisch geografische lijnen;
- . Historische geografie - historisch geografische waardering;
- . Historische bouwkunde - monumenten.

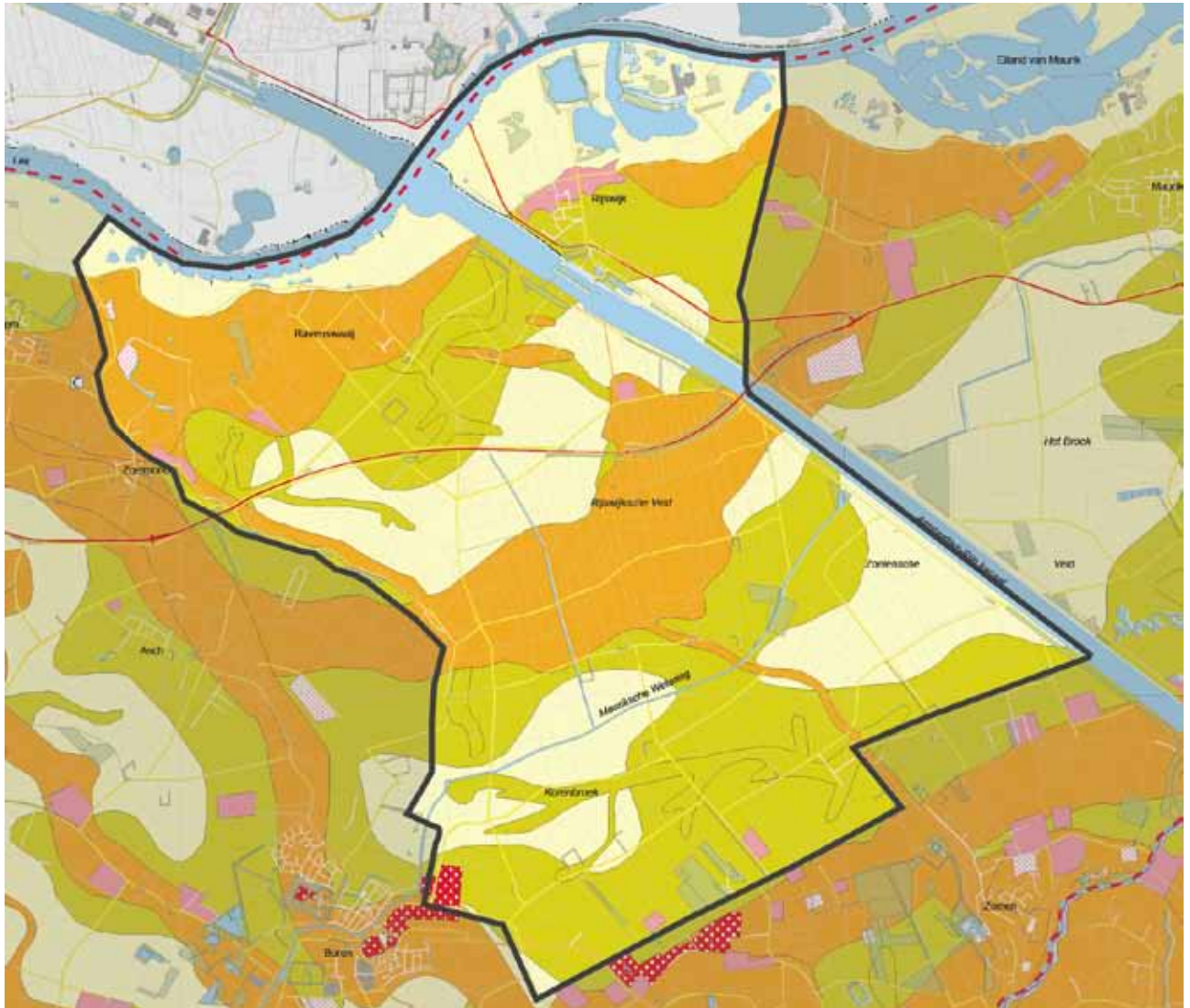
Bij de ontwikkeling van het landschap dienen deze waarden te worden gerespecteerd, en kunnen ze bovenal aanknopingspunten vormen voor regionale karakteristieken.

- kaart 4: bestaande landschapselementen: deze informatie is ontleend aan de digitale topografische bestanden (copyright Topografische Dienst) op basis van de 1:10.000 kaart (top10-vectorbestanden).

Het zijn dus de elementen die op de topografische kaart voorkomen en ze zijn niet in het veld geïnventariseerd. De legenda is voor het

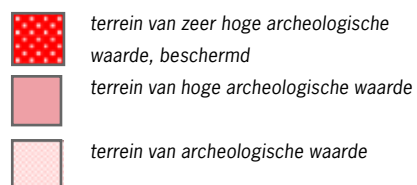
1. aardkundige waarden
	<i>nationaal belang</i>
	<i>provinciaal belang</i>

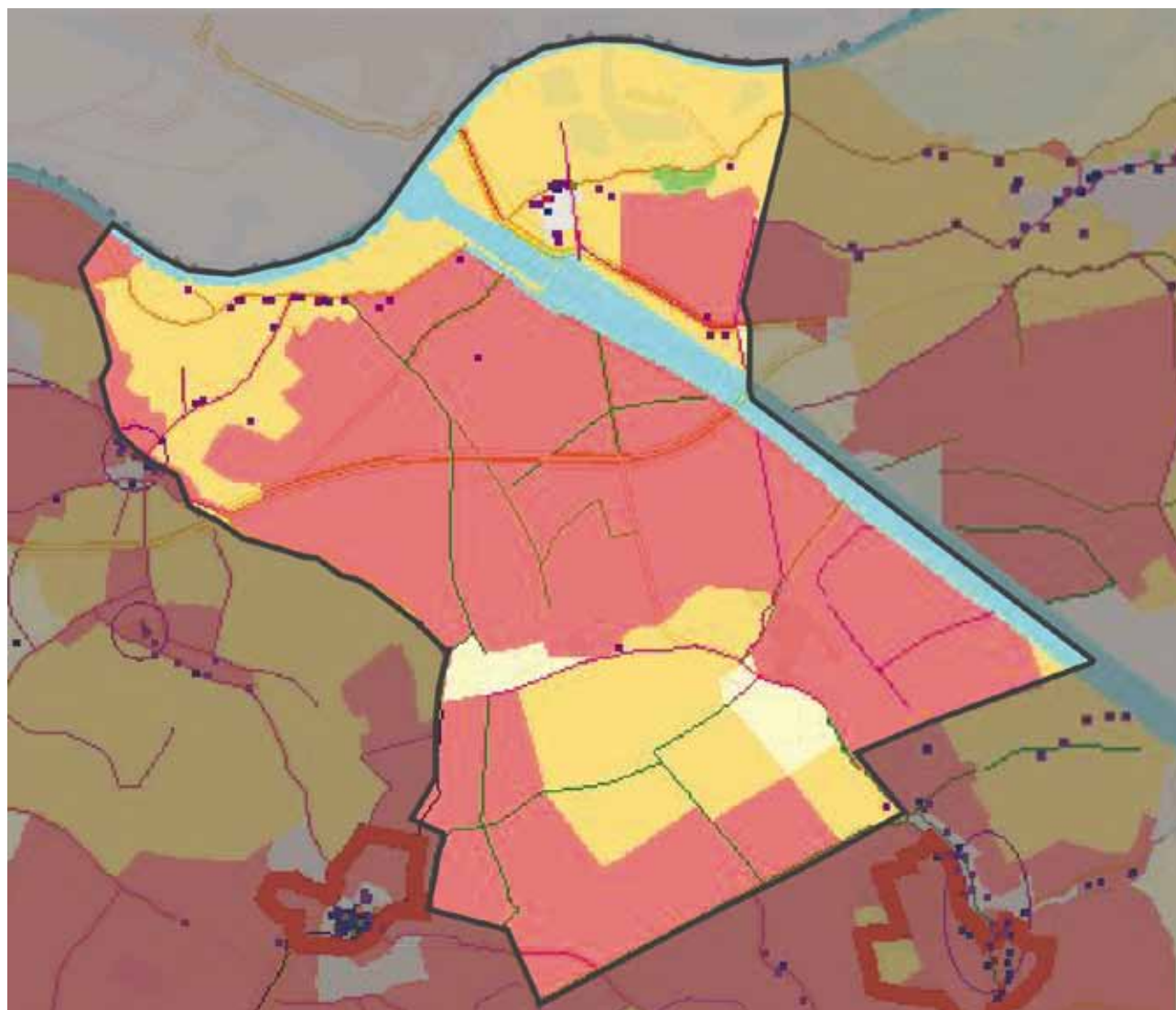

2. archeologische monumenten en waarden

monumenten

waarden

3. landschapshistorie en monumenten (zie verder: <http://geodata2.prvgld.nl/>)

historisch bouwkundige elementen

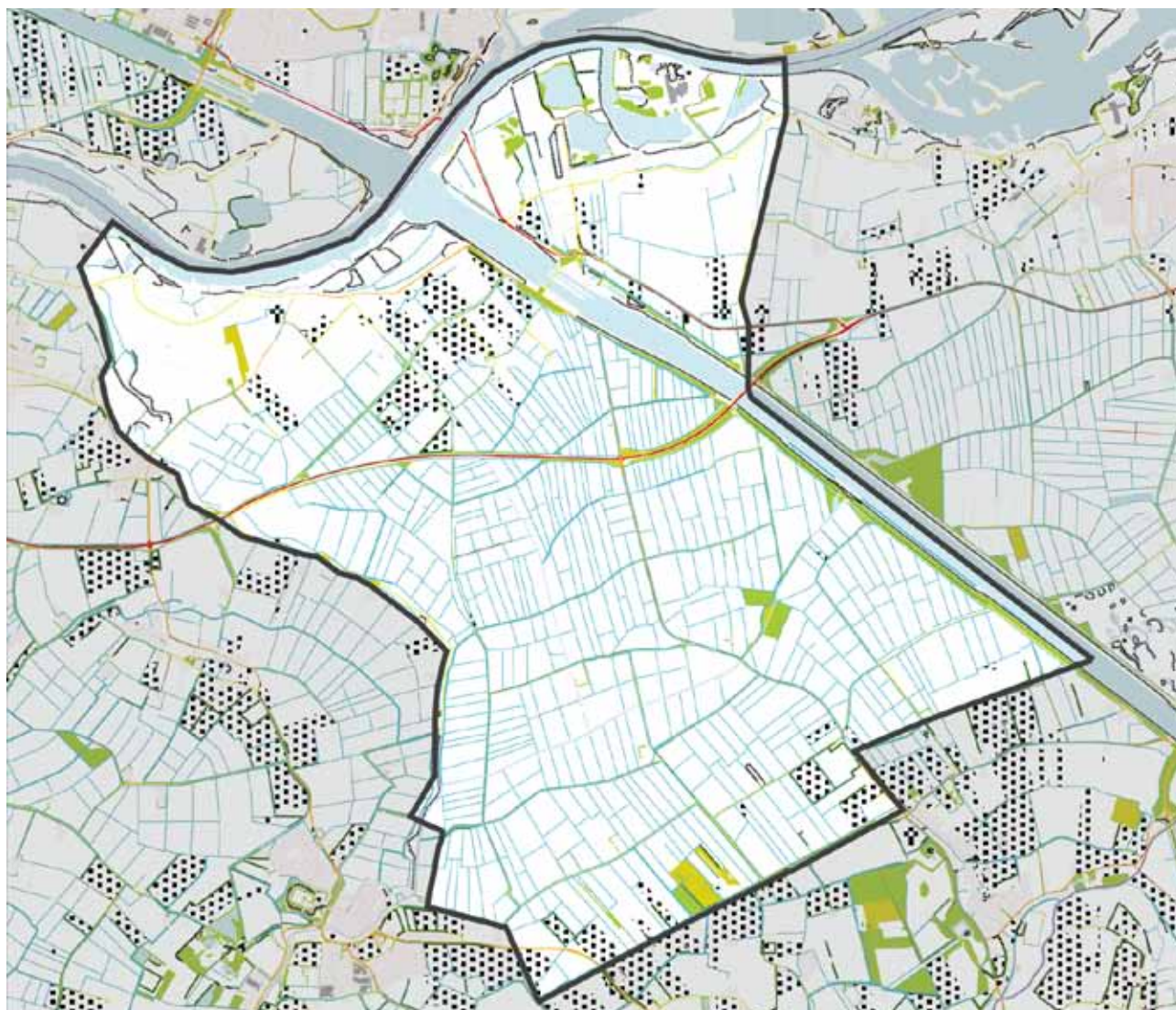
- monumenten
- beschermd Rijksstads- of dorpsgezicht
- MIP-gebied

historisch geografische lijnen

— de verschillende kleuren van de lijnen op de kaart verwijzen naar verschillende functies (zie: <http://geodata2.prvgld.nl/apps/chw/>)

historisch geografische waarden

- hoog
- middelhoog
- laag
- water
- bebouwing

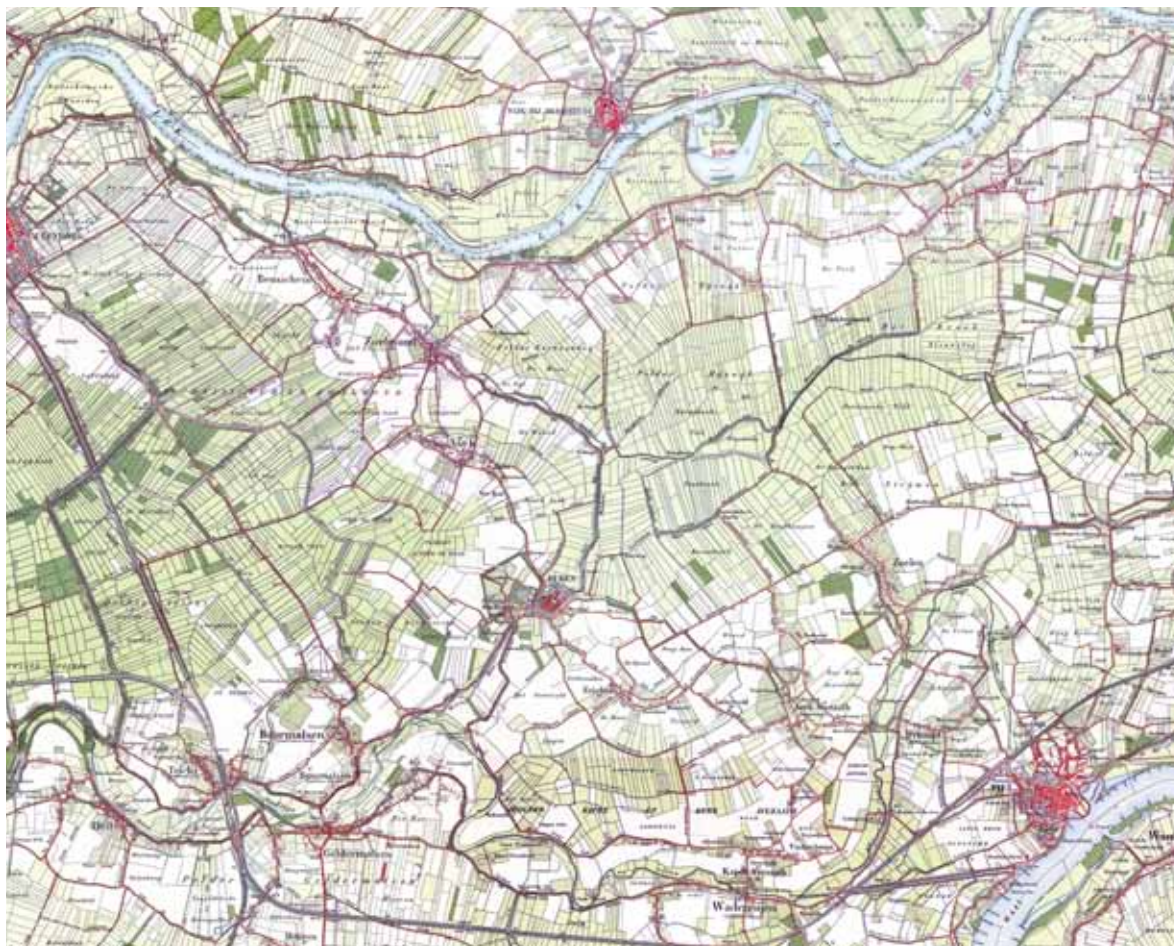

4. landschapselementen

lijnelementen	
	sloot breedte < 3m
	sloot breedte 3-6m
	haag?
	bomenrij?
	talud/ wal/ kade
	hoofdweg
	regionale weg

vlakvormige elementen

	fruitkwekerij
	loofbos
	populierenboss
	water

Vergelijk ter inspiratie eens de topografische kaart rond 1900 (boven) die van 2007 (onder).

4 Te ontwikkelen kwaliteiten

In dit hoofdstuk te ontwikkelen kwaliteiten (o.a. gebaseerd op de Structuurvisie 2009-2019) is in drie deelkaartjes aandacht besteed aan:

- kaart 5: Themakaart Water in het landschap

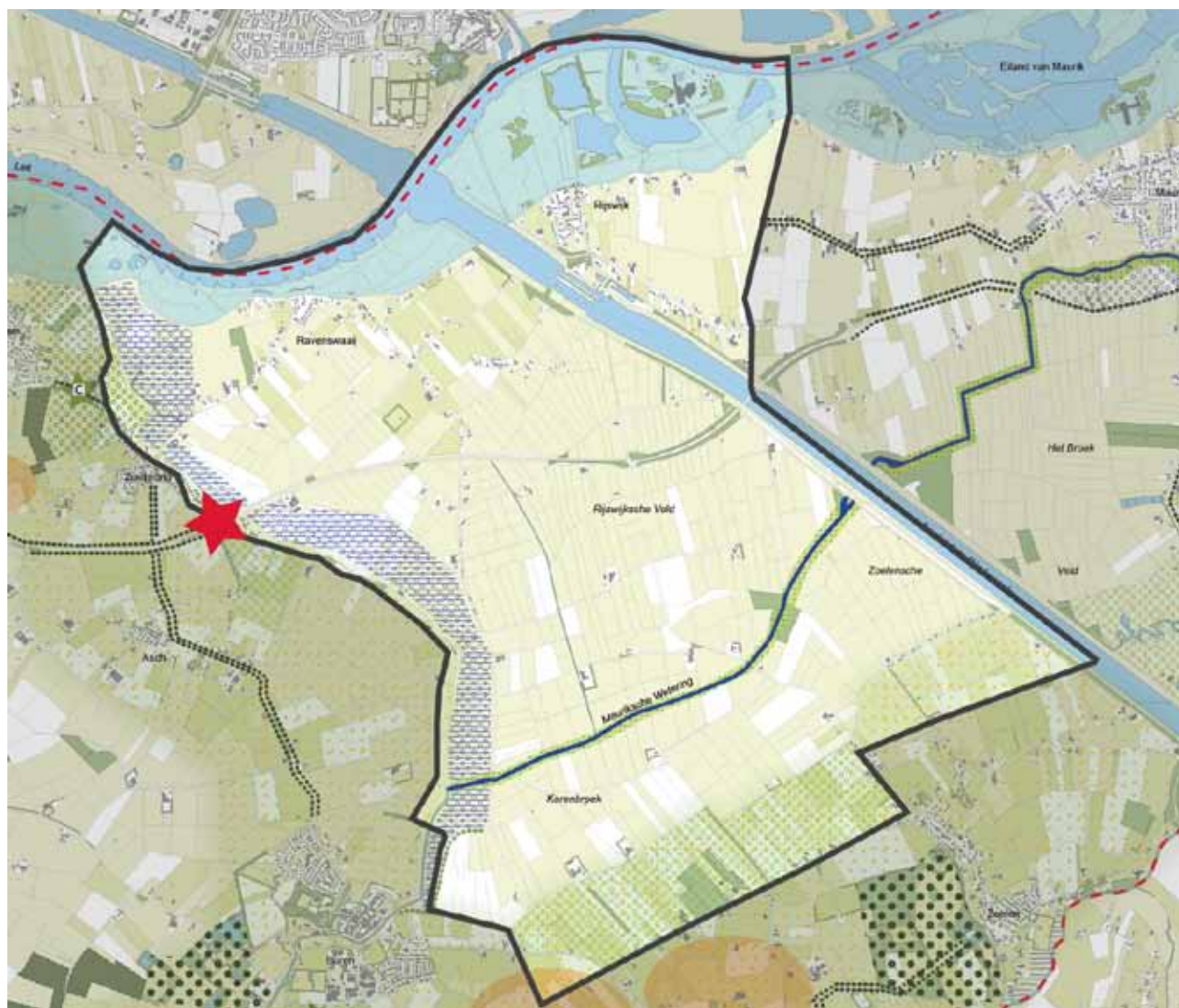
- categorie Landschap en groen
- categorie Natuur
- eenheden Natuurbeheersplan 2011 gegroepeerd: agr. nat.beheer, nieuwe natuur, bestaande natuur, ecol verb z, landschapspakketten

- kaart 6: Themakaart Bezoeken en beleven

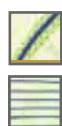
- categorie Landschap en groen
- categorie Recreatie
- creëren groene buffer
- gewenste ommetjes
- landschappelijke pijnpunten aanpakken
- landschappelijk waardevolle zichtlijnen (zie ook kaart Visie Landschap op p. 75 van Structuurvisie)
- recreatieve ontwikkelingen
- centrumontwikkelzone recreatie en ontgrondingen
- recreatieplas landschappelijk inpassen
- bijzondere recreatieve mogelijkheden landschappelijk inpassen
- ontwikkelzone cultuur en recreatie
- creëren groene buffer

- kaart 7: Themakaart Wonen en werken

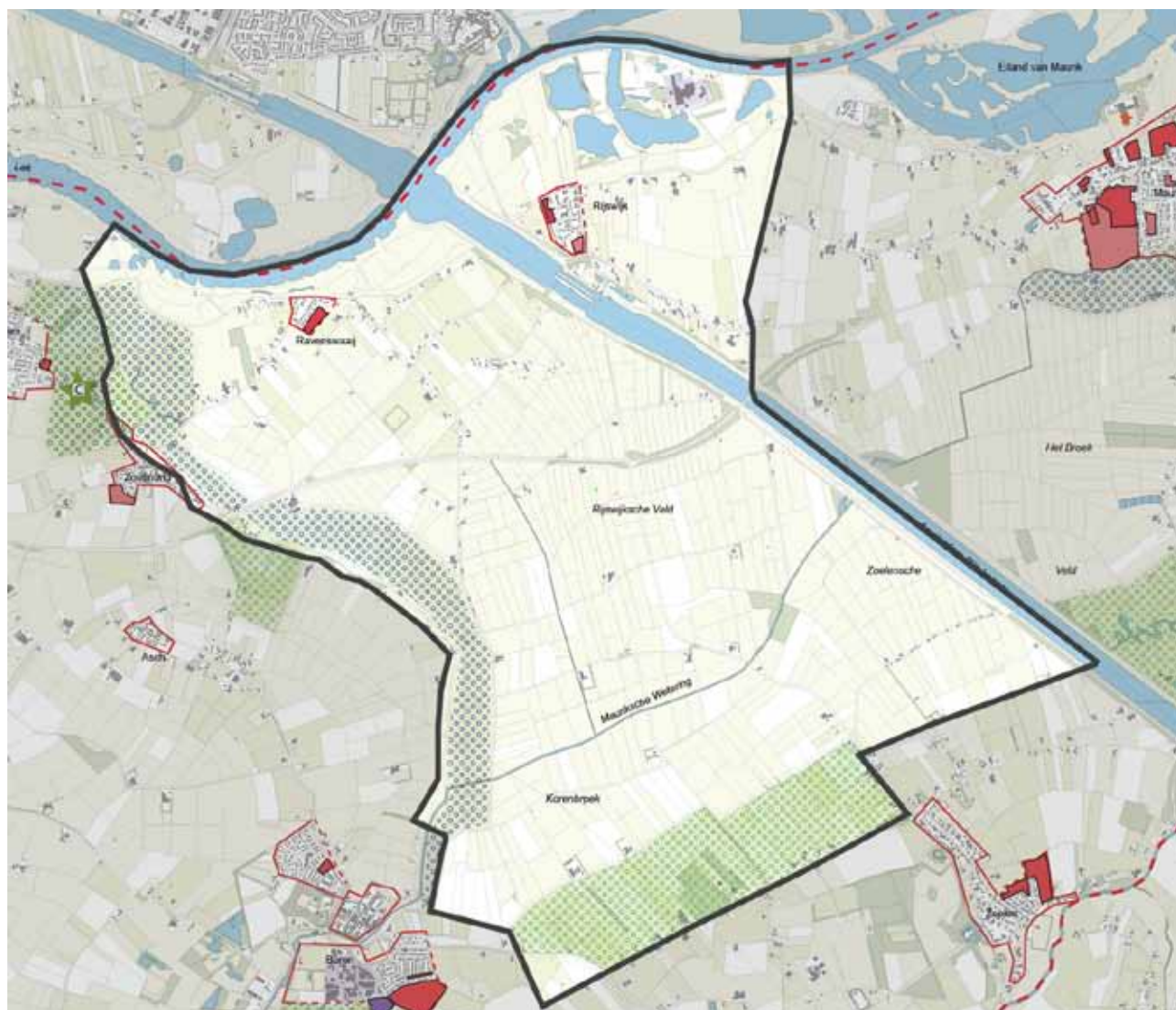
- landschappelijke versterkingszones
- harde en zachte contouren
- ontwikkellocaties landschappelijk inpassen
- windmolens

5. water in het landschap

ontwikkeling natuurlijke oevers
Mauriksche Wetering
ontwikkelzone natuur en waterberging

7. wonen en werken

harde contour

zachte contour

ontwikkellocatie woningbouw tot 2010*

ontwikkellocatie woningbouw na 2010*

landschappelijke versterkingszone
'rivieroeverwallen' (zie hoofdstuk 6)

landschappelijke versterkingszone
'stroomruggen' (zie hoofdstuk 6)

* landschappelijk inpassen

5 Mogelijke instrumenten en regelingen

5.1 | Open voor samenwerking en betrouwbaar

De gemeente zal zich in de geest van het LOP actief opstellen ten opzichte van mensen, instanties en bedrijven om ze te stimuleren met hun initiatieven aan te sluiten bij de landschapsvisie.

De gemeente wil initiatiefnemers zoals agrarisch ondernemers, mensen die in het buitengebied willen wonen en dorpsbewoners inspireren hun eigen initiatieven op de goede plekken en aansluitend op de gewenste landschapsontwikkeling te laten landen.

Gemeente en initiatiefnemers zoeken samen naar een aansluiting bij de karakteristiek van hun eigen landschap. Verevening kan privaat profijt en publiek belang samen op laten gaan. De landschaps-ensembleboeken bieden daarvoor een handleiding.

Het is van groot belang dat de gemeente zich een betrouwbare overheid toont met dit LOP. Hiertoe dient een goede organisatie voor de begeleiding van initiatieven opgezet te worden. Bij het nader bekijken van de mogelijkheden kan een landschapsfonds een ideaal middel blijken (zie hoofdstuk 6).

5.2 | Stimuleringsregeling landschapselementen

In dit LOP worden per deelgebied ambities en soorten gewenste typerende landschapselementen genoemd. De ambitie is om tussen 5 en 10% van het totale areaal aan buitengebied uit dergelijke landschapselementen te laten bestaan. Met name op terreinen die niet bij de landbouw in gebruik zijn komen nu reeds relatief veel landschapselementen voor, zoals wegbeplantingen, bosjes en natuurterreinen, erfbeplantingen, etcetera.

Het LOP wil met name agrariërs stimuleren de mogelijkheden de landschappelijke ambities van het LOP mee te realiseren en daaraan een stuk inkomen over te houden. Er kan gekozen worden voor de ambitie om 3% van het agrarisch grondgebied in de Gemeente Buren een landschappelijke functie te geven.

Het agrarisch grondgebied beslaat momenteel ongeveer 11.653 ha. 3% daarvan is 350 ha. Bij een gemiddelde breedte van 7 m spreken we over 500 km aan bomenrijen, hagen, wandelstroken, rietoevers enzovoorts.

In de systematiek van de groenblauwe diensten is het mogelijk om een vergoeding te geven voor de grond (een agrariër produceert dan geen gras of andere gewassen, maar "landschap"). Daarnaast zijn er vergoedingen voor beheer. Ook aanleg kan apart vergoed worden. Een groot deel daarvan wordt door de Provincie bekostigd.

Het bedrag dat de gemeente voor de groenblauwe diensten bijeen kan brengen dient aangevuld te worden. Hiertoe zijn ook Provinciale regelingen in ontwikkeling. Dat bedrag komt dan praktisch geheel ten goede aan agrariërs die het voor een groot deel ook weer in de streek investeren voor het beheer en onderhoud van het landschap. De verwachting is dat ook het Gemeenschappelijk LandbouwBeleid van de Europese Unie hier veel meer nadruk op zal gaan leggen en deze regeling dus de weg effent voor een efficiënte overgang van de agrarische sector naar dit beleid.

Daarnaast draagt het direct bij aan een aantrekkelijk landschap, waarvan de recreatieve ontwikkeling in het gebied zeker ook profiteert: bloeiende (hoogstam)boomgaarden, hagen, wandelpaden en bomen-

rijen zorgen ervoor dat zowel recreanten van buitenaf als de eigen bevolking kan genieten in het buitengebied van Buren.

5.3 | Regeling 'nieuwe landgoederen'

In de gemeente is reeds langer een regeling voor het stichten, aanleggen en duurzaam beheren van nieuwe landgoederen van kracht. Als een initiatiefnemer aan een aantal voorwaarden voldoet krijgt deze medewerking van de gemeente bij het realiseren van een beperkt aantal woningen. Die voorwaarden bestaan ondermeer uit de realisatie en het beheer van 10 hectare nieuwe natuur, een landschapsontwerp van kwaliteit en een landschappelijke inpassing van de nieuwe bebouwing.

5.4 | Zoekzones landschapsversterkend bouwen

In het kader van dit LOP is het beleid uitgewerkt voor de landschapsversterkingszones zoals die zijn aangegeven in die Structuurvisie. Dit beleid met landschapsversterkingszones bouwt voort op de planvorming die de laatste in regionaal verband wordt ontwikkeld. Deze beleidsnotitie is afgestemd op de reeds bestaande gemeentelijke regeling voor Nieuwe Landgoederen. Anders dan bij nieuwe landgoederen, waar het in de eerste plaats gaat om hectares nieuwe natuur, gaat het bij de landschapsversterkingszones niet in de eerste plaats om de aanleg van nieuw bos of nieuwe natuur. De opgave is breder dan dat.

Het gaat hier om de versterking van het landschap als geheel, dus ook om de esthetische betekenis, om de belevingswaarde en om de functie voor de gebruikers van het landschap. In deze notitie wordt deze brede opgave gebiedsgericht uitgewerkt.

Het beleid voor de zoekzones landschapsversterkend bouwen heeft als doel om verspreid over de komende 10 jaar, behalve de overkoepelende landschapsverbeteringsopgaven, ook een aantal voor het landschap belangrijke bonusprojecten te laten realiseren. Hierbij wordt ingespeeld op particuliere initiatieven.

Bouwen op slechts enkele plekken

Idee achter het systeem is dat landschapsversterking mogelijk gemaakt kan worden door in het buitengebied woonbebouwing toe te staan - onder specifieke voorwaarden en op een beperkt aantal daarvoor geschikte plaatsen, bij voorkeur in de zoekzones. Enerzijds zal die nieuwe bebouwing en het erf een versterking van het landschap moeten betekenen. De kwaliteit van de inpassing in het landschap wordt getoetst aan het vigerend beleid en de welstand. Anderzijds dient de initiatiefnemer - eerst - een bijdrage te leveren aan de volgens de Structuurvisie en het LOP gewenste landschapsverbetering buiten de bouwkael en het erf.

5.5 | Overige regelingen

- Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL); via Provincie Gelderland. Dit stelsel is nog maar gedeeltelijk in werking en is de opvolger van Programma Beheer met de Provinciaal Subsidiestelsel Natuur

(PSN) en de het Provinciaal Subsidiestelsel Agrarisch Natuurbeheer (PSAN). Onder dat laatste is het ook mogelijk voor landschapselementen subsidie te ontvangen. In 2011 is de regeling in Gelderland tijdelijk opgeschort voor nieuwe landschapsprojecten.

- regeling Gemeentelijke Landschapsprojecten voor wegwerken van éénmalig achterstallig onderhoud of nieuwe investeringen in het landschap: via Gemeente Buren, gesubsidieerd door de Provincie Gelderland
- Tenslotte is er de hoop dat ook in de nieuwe opzet van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) van de Europese Unie een stimulans uitgaat naar landschappelijke waarden in het agrarisch cultuurlandschap. Dat is echter op dit moment nog onduidelijk.

Natuurlijk zijn er nog andere mogelijkheden. Voor kleine projecten kan soms particuliere financiering plaatsvinden. Ook kunnen soms landschapsprojecten worden gerealiseerd door meekoppeling met ingrepen in bijvoorbeeld infrastructuur door rijk, provincie, gemeente of waterschap. Voor grote projecten kan ook gezocht worden naar andere financieringsmogelijkheden, bijvoorbeeld Leader+. De mogelijkheden om via het Nationaal Landschap of het Provinciaal waardevol landschap middelen te verkrijgen zijn ten tijde van de opstelling van dit LOP niet groot.

6 Bonusprojecten bij de zoekzones voor landschapsversterkend bouwen

6.1 | Inleiding

Het beleid voor de zoekzones landschapsversterkend bouwen heeft als doel om verspreid over de komende 10 jaar, behalve de overkoepelende landschapsverbeteringsopgaven, ook een aantal voor het landschap belangrijke bonusprojecten te laten realiseren. Hierbij wordt ingespeeld op particuliere initiatieven.

Bouwen op slechts enkele plekken

Idee achter het systeem is dat landschapsversterking mogelijk gemaakt kan worden door in het buitengebied woonbebouwing toe te staan - onder specifieke voorwaarden en op een beperkt aantal daarvoor geschikte plaatsen, bij voorkeur in de zoekzones. Enerzijds zal die nieuwe bebouwing en het erf een versterking van het landschap moeten betekenen. De kwaliteit van de inpassing in het landschap wordt getoetst aan het vigerend beleid en de welstand. Anderzijds dient de initiatiefnemer - eerst - een bijdrage te leveren aan de volgens de Structuurvisie en het LOP gewenste landschapsverbetering buiten de bouwkaal en het erf.

Investeren in landschap in ruil voor woningbouw

Deze visie maakt het mogelijk om het gewenste doel, het versterken van het landschap, te koppelen aan het vrijkomen van financiële middelen als gevolg van woningbouw. Er zijn mogelijkheden om op daarvoor aangewezen plekken woningen te bouwen indien de initiatiefnemer bereid is om het landschap te versterken. In principe gebeurt dat rechtstreeks: diegene die de bebouwing realiseert zorgt ook voor realisatie van de landschappelijke versterking. Dit dient te gebeuren volgens de richtlijnen die in deze notitie (als onderdeel van het LOP) beschreven staan. In bijzondere gevallen kan de prestatie in natura (aanleg landschap) vervangen worden door een financiële bijdrage aan het landschapsfonds van de gemeente. Met deze middelen realiseert de gemeente vervolgens de doelen zoals in het LOP beschreven staan. In het uitvoeringsprogramma staat welke projecten dit de komende 4 jaar zijn.

Voortbouwen op vigerend beleid nieuwe landgoederen

Aan initiatiefnemers wordt gevraagd om een bedrag van ca. 90.000 euro (per woning) te investeren in het landschap. Dit bedrag is gerelateerd aan de waarde van de prestatie die een initiatiefnemer voor een nieuw landgoed volgens het vigerende gemeentelijke beleid dient te leveren. Om aanpassingen van het prijsniveau mogelijk te maken wordt hiervoor een stelsel met bonuspunten ingevoerd. Per wooneenheid dienen 100 bonuspunten gehaald te worden.

Het is geen doel op zich om in de landschapsversterkingszones een hele reeks aan woongebouwen te realiseren, zeker niet op plekken waar dat misstaat of op een manier die niet bij het land-

Bonuspunten kunnen verdiend worden door een bijdrage aan de landschapsversterking te leveren:

- * door het realiseren van een aantal projecten die voortkomen uit de Structuurvisie
- * door een versterking van de landschapsstructuur door aanleg en beheer van landschapselementen aanvullend op zo'n project.

Bonuspunten voor specifieke bonusprojecten

In de LOP-notitie over de zoekzones staan enkele projecten omschreven die veelal rechtstreeks aan één of meerdere zoekzones zijn te koppelen zijn en zijn gebaseerd op de Structuurvisie Buren 2009-2019. Een initiatiefnemer kan door realisatie van zo'n project bonuspunten verdienen.

De bonusprojecten zijn te verdelen over drie thema's:

- * *Koninginnegaarden* als invulling van de gewenste groene buffers tussen dorpen;
- * *Langzame routes en overbruggingen van het snelverkeer* als manier om de gewenste recreatieve verbindingen en fietsverbindingen en daaraan gekoppelde voorzieningen te realiseren;
- * *Leefbare linten* als werkwijze om de leefbaarheid en de eigenheid van de buurtschappen bij Ingen en Lienden een impuls te geven.

Bonuspunten voor landschapselementen uit het bouwpakket

Aanvullend op de bonusprojecten zijn er bonuspunten te behalen door het duurzaam regelen van de aanleg en het beheer van landschapselementen die zorgen voor:

- * dooradering van het productielandschap met natuur die in (agrarische) bedrijfsvoering past of er zelfs bedrijfseconomisch een aanwinst voor is;
- * vergroten van de toegankelijkheid voor 'langzaam verkeer' van het landschap (bijvoorbeeld dorpsommetjes);
- * voorsorteren op de klimaatverandering, wat zich met name uit in de wateropgave voor het gebied volgens de reeks, vasthouden, vertragen, (tijdelijk) bergen;

Altijd een groen erf met kwaliteit

Als eis geldt altijd dat het private erf met de bouwkaal (0,25 – 1,00 ha) ingepast wordt in het landschap met voor het deelgebied kenmerkende inrichtingselementen (zie ensemblewerkboeken). Het erf met bouwkaal telt dus niet mee voor de te behalen bonuspunten.

De kwaliteit van het erf (ruimtelijk, landschappelijk en architectonisch) wordt getoetst op drie niveaus:

1. op het niveau van het landschap biedt deze notitie randvoorwaarden voor de lokatiekeuze;
2. op het niveau van het erf, bieden de werkboeken bij het LOP richtlijnen voor de inpassing in het landschap;
3. op het niveau van het gebouw is de welstandsnota toetsingsinstrument en biedt deze notitie inspiratie. Eén wooneenheid staat voor max 750 m³ inhoud.

Het gaat erom dat eerst het landschap versterkt wordt

en dat als bonus daarvoor

op een zeer beperkt aantal plekken

een beperkt aantal wooneenheden

kunnen worden gerealiseerd

op zo'n manier dat het in het landschap en bij de bedrijvigheid eromheen past.

Bonusprojecten in dit landschapsensemble

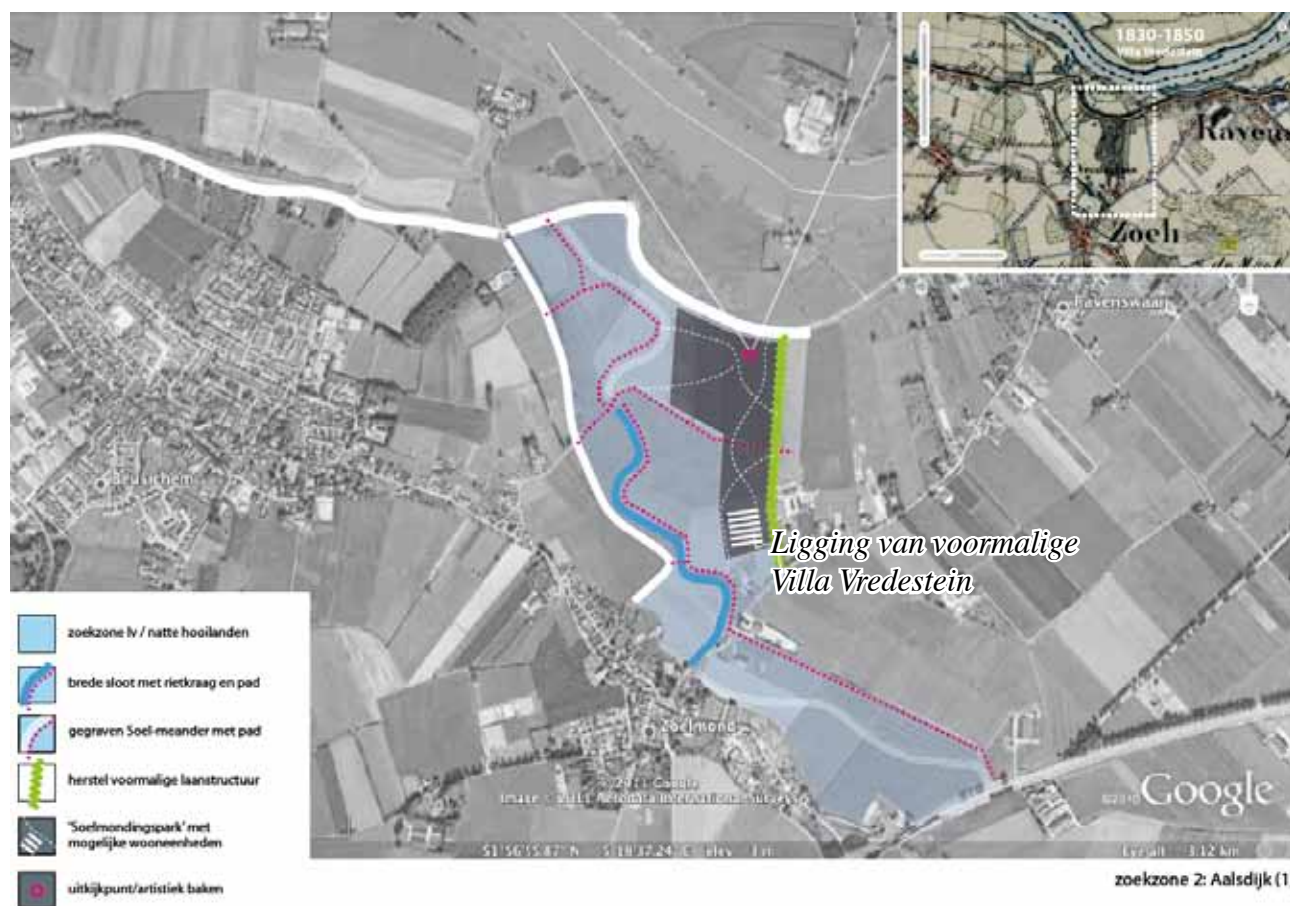
In het landschapsensemble Rijswijk's weids rivierenlandschap zijn geen zoekzones waar een Koninginnegaard of Leefbaar lint wordt voorgesteld.

Langzame routes en overbruggingen zijn in dit landschapsensemble gekoppeld aan deze zoekzones: de rivierdijken, Aalsdijk en Burense Dijk.

6.2 | Vredestein en de Soelmonding

Het idee in het noordelijke deel van de langgerekte zoekzone langs de Aalsdijk is om de historie met verhalen van de Romeinse limes, de verdwenen rivier de Soel, de doorbraak van de Lek, de aanleg van de Aalsdijk (als historische dwarsdijk) en het het verdwenen landgoed Vredestein weer beleefbaar te maken.

Rond 1830-1850 lag hier Villa Vredestein, een fraai landhuis met bijhorende slingertuin en laanstructuren. Er ligt een kans om deze landschapselementen weer in te zetten in het hedendaagse landschap. Dit kan in de vorm van een zogenaamd 'Soelmondingspark' met oibosontwikkeling als contrast met de openheid van de uiterwaarden van Lek en Neder-Rijn. Daarmee wordt het verhaal van de verdwenen rivier verwezen.

Men heeft een bijzondere zichtervaring als men vanuit het besloten park de dijk oploopt. Als er naar de vormtaal van de Romeinen of Vikingen ook een uitkijktoren in het park (onderaan de dijk) wordt opgenomen kan men nog indrukwekkender de geschiedenis en de wijsheid van het rivierlandschap met het silhouet van Dorestad erin ervaren.

Nieuwe wooneenheden kunnen in de vorm van een groot dijkhuis gestalte krijgen op de plaats aan de dijk waar vroeger waarschijnlijk ook bebouwing heeft gestaan. De oude plek van Vredestein ligt meer naar het zuiden maar is daarvoor tegenwoordig minder geschikt, zo dicht bij een agrarisch bedrijf. Wel is het mogelijk om hier op een kunstzinnige wijze naar (de ruïne van) het vroegere landhuis te verwijzen in de inrichting van het 'Soelmondingspark'.

A. Opgave:

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op de beleving van het landschapsschoon van historisch rivierenland op een plek waar door de eeuwen heen een belnagrijk rivierenknooppunt lag..

B. Hoe

1. Aanleggen en beheeren Soelmondingspark waarbij de vele cultuur-historische relictten in verkaveling slotenpatroon etc. en plek krijgen.
2. Aanleg van openbare uitzichttoren op rivierenknooppunt.

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

D. Mogelijke prestaties

Bonuspunten te verdienen door:

- * realisatie en beheer van een landschapspark met de voormalige Soel als thema en duurzaam behoud van cultuurhistorisch reliëf en meanders tussen Lekbandijk en Vredestein.
- * realisatie uitzichttoren
- * realisatie hedendaagse interpretatie van de voormalige waterburcht

E. 3 tot 5 wooneenheden aan de dijk in het noorden op oude bebouwingsplek (zie historische kaarten). Daarbij allereerst één grote woning van ongeveer 2000 m³ geïnspireerd op het voormalig kasteel. Daarna nog mogelijkheden voor 2 bijgebouwen van ieder één woon-eenheid.

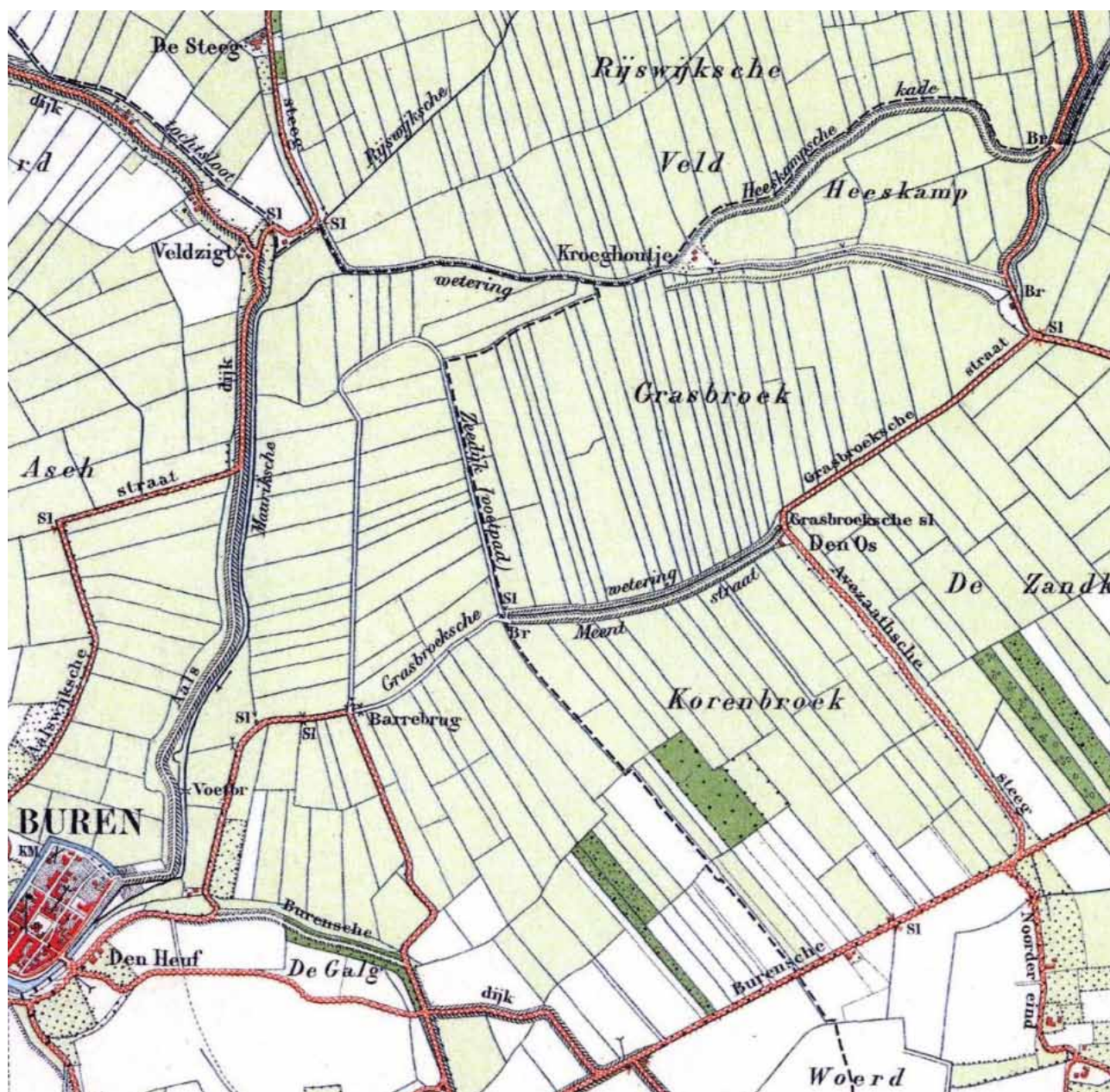
F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

Eigentijdse interpretatie van een groot kasteel/dijkhuis bij vier (voormalige) rivieren tussen Beusichem en Ravenswaaij.

6.3 | Zeedijk & Soelpaden van Aalsdijk en Burensedijk naar Zoelmond & Dorestad

Het idee in deze zoekzones aan de rand van het waardevol open Landschap van het Rijswijkse Veld is om de recreatieve toegankelijkheid te behouden en te versterken en deze te koppelen aan de bijzondere cultuurhistorie. Met nadruk dient gesteld te worden dat deze toegankelijkheid de agrarische hoofdfunctie niet mag belemmeren. Het gaat om een 'ronde Buren' over de Aalsdijk, Blatumsedijk en de vroegere Zeedijk, maar ook om routes vanaf Buren en Zoelen naar Zoelmond, Rijswijk en Wijk bij Duurstede langs historische plekken en lijnen die die de verhalen illustreren uit verschillende fasen van de historie van dit gebied.

De volgende verhalen zijn in ieder geval belangrijk in dit gebied en kunnen bijvoorbeeld in de bonusprojecten in de inrichting van het landschap verteld worden:

- * het verhaal van de verdwenen rivier de Soel,
- * de verlegging van de hoofdstroom van de Neder-Rijn naar de Lek
- * de cultuurhistorie van dorpspolders, dwarsdijken, boezems, woerden en weteringen,

Dat kan in het zuiden door aandacht te besteden aan de lineaire structuren in het landschap. Zoals het behouden en versterken van de Burensedijk zelf, als polderlaan met allure. Maar ook door het aanleggen en beheren van paden (met aan weerszijden vrije zichtstroken) van Burensedijk naar achterkade door de dorpspolders van Avezaath en Zoelen of over de oude zijkades. Daarbij kunnen die oude kades zonodig worden hersteld, om ze beleefbaar te maken.

In het weste is het idee in de langgerekte zoekzone tussen de Aalsdijk en de Ravenswaaijse Steeg om de historie van deze zone langs een deels bebouwde dwarsdijk te benadrukken. Bestaande historische elementen aan de Aalsdijk, zoals een hoogstamboomgaard, diverse grienden, knotwilgen en wiel dienen actief beheerd te worden.

In het laagste en natste deel van de kom, in de boezem van de weteringen, is er een kans om de sfeer van de boezem te versterken. Dat kan door de aanleg van rietoevers aan de dwarssloten in de boezemlanden langs de dijk en door een extensiever beheer van de lage delen van deze zone, zodat er natte hooilanden ontstaan die gezamenlijk een robuuste landschapsstructuur kunnen vormen, die recreatief ook nog eens interessant is.

Langs de rietkragen en hooilanden kunen Soelpaden worden aangelegd als struinpaden bijvoorbeeld vanaf de Aalsdijk dwars op de dijk naar Ravenswaaijse Steeg. Ook kan tussen de Meenstraat en de Heeskampse Steeg de vroegere Zeedijk hersteld worden. Onderdeel van dat project is een eenvoudige brug over de Mauriksche Wetering. Belangrijk is ook de zichtbaarheid van de natte hooilanden vanaf de provinciale weg. Hierlangs staan enkele bomenrijen, die verwijderd zouden kunnen worden voor een maximale ervaring, een momentum.

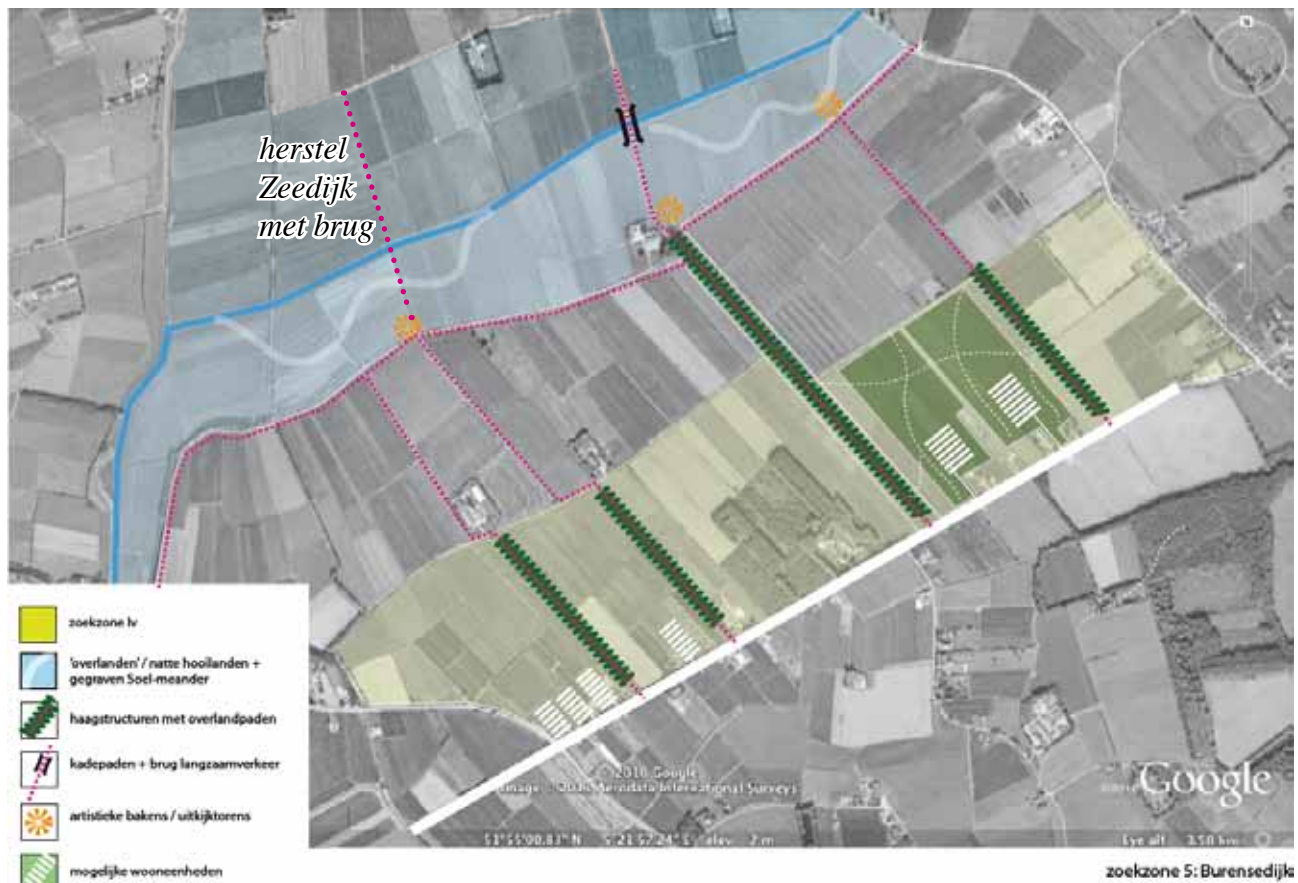
Binnen de boezems kan op enkele plekken het verhaal van de verdwenen rivier de Soel worden verteld, bijvoorbeeld door een gestileerde meander in nieuw nat hooiland te graven, en door langs de achterkade uitkijkpunten te realiseren met zichtlijnen over de boezem en over de dorpspolders met hun lange verkaveling.

Daarbij moet langs de Aalsdijk wel goed gekeken worden naar de hoogteligging van de percelen. Langs de Aalsdijk liggen zowel aan de oost- als aan de westzijde lage en hogere kavels. Soelmeanders en natte hooilanden zijn in de hogere kavels niet gepast.

A. Opgave

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op de recreatieve toegankelijkheid (Rondje Buren en Buren-Wijk bij Duurstede) en aan het leesbaar (en eventueel in de toekomst bruikbaar) houden van cultuurhistorie.

Een landschappelijk zeer gevoelige plek is de plaats waar vroeger het Kroeghoutje lag. Onderzocht kan worden of hier op een grote woerd aan het noordeinde van de Zeedijk een nieuwe woonplek gemaakt kan worden. Voorlopig dient echter het standpunt ingenomen te worden dat bouwen in dit Waardevol Open Gebied niet mogelijk is.

B. Hoe

1. Herstel en beheer oude kades en toegankelijk maken ervan,
2. Aanleg en beheer overlandpaden (vanaf Burense Dijk door dorpspolder naar achterkade),
3. zichtlijnen over lange verkaveling vanaf Burense Dijk naar achterkade en terug ervaarbaar maken/houden,
4. sfeer van boezem versterken als natste deel van de kom door aanleg en beheer van rietkraag langs sloot aan kavelrand dwars op Aalsdijk naar Ravenswaaijse Steeg of dwars op de Mauriksche Wetering
5. behoud en versterken Burense Dijk als polderlaan met allure.
6. in boezem hier en daar sage van verdwenen rivier Soel vertellen door aanleg en beheer gestileerde Soelmeander in lage delen
7. Herstel Zeedijk inclusief voetbrug/veer over Mauriksche Wetering
8. Aanleg en beheer natte hooilanden of grienden in lage delen
9. Instandhouding en beheer bestaande historische elementen aan de Aalsdijk, zoals hoogstamboomgaard, griend, knotwilgen, wiel.

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

Ad 1 en 2, 3, 4, 5, 7 en 9. Als (over-)land van de nieuwe wooneenheden of als groenblauwe dienst door derden.

Ad 6. Als (over-)land van de nieuwe wooneenheden.

Ad 9. Via 'adoptie' door initiatiefnemer die beheer en evt herstel duurzaam regelt

D. Mogelijke prestaties

* Behoud, herstel,beheer rietoevers, overlandpaden, kroeghoutjes en kadepaden via gemeentelijke en provinciale stimuleringsregelingen op eigen grond of door derden.

* aanleg en beheer artistiek baken op de achterkade aan eind van een overlandpad als verwijzing naar nieuw landhuis aan Burense Dijk.

* Behoud en beheer panoramakavels via gemeentelijke en provinciale

stimuleringsregelingen op eigen gronden of door derden. Breedte minimaal 60 meter met voldoende afstand tot dwarskade

- * Aanleg en beheer van (periodiek) natte hooilandpercelen eventueel omgeven door wandeldijkjes vanaf de achterkade van dorpspolder,
- * Aanleg en beheer van een gestileerde meander van de Soel als artistieke verwijzing naar de sage van deze voormalige rivier.
- * herstel Zeedijk met brug of veer
- * herstel en beheer historische elementen aan de Aalsdijk.

E. Aantal nieuwe wooneenheden:

- * maximaal 2x2 nieuwe wooneenheden kunnen een plek krijgen aan de Ravenswaaijse Steeg tussen De Steeg en de Veldweg. Ze dienen vormgegeven te worden als kleine woerden met uitzicht over de boezemlanden en het Rijswijkse Veld.
- * Avezaathse deel van de Burensedijk: maximaal 2x2 wooneenheden, ruime kavels
- * Zoelensche deel van de Burensedijk: maximaal 2x3 wooneenheden, grote buitens met overland in de boezem.

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

Rooilijn aan Burensedijk:

- * kavelbreedte conform bestaande huiskavels,
- * landhuizen 200m uit Burensedijk zodat zichtlijnen naar openheid schuin voor de nieuwe erven langs mogelijk blijven
- * Om panoramakavel te behouden: eventueel nieuw landhuis minimaal 60 meter uit dwarskade en geen ontsluiting aan dwarskade.

Positionering aan Burensedijk:

- * Avezaathse deel: kavels kopgevel naar voren dicht aan de dijk conform bestaande huiskavels. Allure-trefwoorden: basic, conform bestaand: voortuinen, treurwilg, notenboom
- * Zoelensche deel: landgoederen vrij in de ruimte in clusters van 4-6 wooneenheden om binnenplaats. Allure-trefwoorden: basic, modern, nieuw, rechthoekig, geen buitentuinen, gras of gewas tot aan de gevel, wel grote binnentuin. Gebouw met geteerd zwart hout en glas en aluminium of anthraciet.

2 maal minimaal 200
bonuspunten

2 maal minimaal 200
bonuspunten

2 maal minimaal 300
bonuspunten

Nieuwbouw langs een groot deel van de Burensedijk is niet mogelijk vanwege het daargesitueerde grondwaterbeschermingsgebied.

7 Te stimuleren landschapselementen

7.1 | Verevening

In dit hoofdstuk van het werkboek worden per deelgebied van het landschapsensemble een aantal landschapselementen aangegeven die juist in die zone gestimuleerd kan worden. Voor een deel kan de gemeente deze toepassen in haar eigen plannen en het onderhoud van wegen en bermen.

Voor een deel kunnen deze landschapselementen gestimuleerd worden door grondeigenaren hiervoor een vergoeding te geven via de methodiek van een provinciale stimuleringsregeling. Dit gebeurt altijd op vrijwillige basis.

Verevening

Ook bieden de elementen een houvast voor gesprekken over de inpassing van ontwikkelingen in het landschap. Ze kunnen ook in afspraken over verevening betrokken worden.

De vereveningsgedachte houdt in dat initiatieven ten goede moeten komen aan de doelen van de gemeenschap, waaronder het behoud en ontwikkeling van een goed functionerend, maar ook karakteristiek landschap. Per saldo moet ook het landschap (in brede zin) beter worden van de uitvoering van het initiatief, doordat in de omgeving nieuwe gewenste functies worden vervuld en/of karakteristieke en functionele landschapselementen worden aangelegd of hersteld. De deskundigheid van de toepasser van het ensemblewerkboek (landschapscoördinator en gebiedsmakelaar) moet er daarbij voor zorgen dat de verschillende elementen afgestemd zijn op bodem en waterhuishouding, dat ze op een geschikte plaats komen en dat er daarbij sprake is van een zoveel mogelijk functioneel gebruik (zoals waterberging). Dit moet nadrukkelijk in samenspraak met initiatiefnemers, grondeigenaren, gebruikers en belanghebbenden en zo mogelijk ook omwonenden gebeuren. Daarbij dienen de principes van de verevening echter niet te verwateren.

Zo kan bijvoorbeeld naast een agrarisch bedrijfsgebouw dat een andere functie krijgt een pad langs een akkerrand met beplanting hersteld worden, kan een sloot worden verbreed voor waterberging en ecologische functie en kan een schouwpad worden ingericht als een nieuwe recreatieve verbinding. Er worden mogelijkheden gezocht binnen gemeentelijke en provinciale stimuleringsregelingen., zodat de grondeigenaren ook vruchten kunnen plukken van hun grond en arbeid.

De bestaande wandelroutes en ommetjes vanuit de kernen kunnen verbeterd, uitgebreid en kortgesloten worden zodat het historische cultuurlandschap hier nog beter beleefd kan worden.

Bouwpakket

Iedere zone binnen het landschapsensemble krijgt zo zijn eigen karakteristieke landschapselementen waarmee de eigen identiteit wordt versterkt.

De landschapselementen sluiten aan op het gebiedsplan natuur en landschap, maar zijn daarvan een uitwerking naar het lokale schaalniveau. Getracht is voort te bouwen op de landschapselementen die vanouds voorkomen, maar daaraan een vertaling te geven die aansluit bij het huidige gebruik van het landschap.

Voor ieder landschapsensemble zijn andere landschapselementen karakteristiek. De karakteristieke en functioneel nuttige landschapselementen voor het landschapsensemble zijn opgenomen in het 'bouwpakket'. Ze bestaan uit lijnvormige elementen, die kunnen

worden 'verkort' tot min of meer puntvormige elementen en kunnen worden 'verbreed' tot vlakvormige elementen, zoals bijvoorbeeld in een nieuw landgoed. Ze bestaan telkens uit reeksen, die een indruk geven van de variatie die mogelijk is. Het kiezen van de elementen en hun plaatsing is daarom ook geen kinderspel; het blijft een creatief proces waarvoor deskundigheid vereist is, en inzicht in problemen, functies, boomsoorten en hun mogelijkheden en gevoel voor landschap en cultuurhistorie. Zo nodig dienen daarvoor deskundigen ingeschakeld te worden, bijvoorbeeld van ingenieursbureau's of van Landschapsbeheer Gelderland.

Niettemin is in de praktijk gebleken dat het bouwpakket een heel handig instrument is om gesprekken over initiatieven in het buitengebied te voeren, bijvoorbeeld in het kader van verevening.

7.2 | Kwartet als bouwpakket per deelgebied

Binnen het landschapsensemble Rijswijk's weids rivierenlandschap zijn verschillende deelgebieden onderscheiden (zie hoofdstuk 2). Ieder van die deelgebieden heeft zijn eigen bouwpakket van landschapselementen waarmee ingrepen en ontwikkelingen in het landschap van dat deelgebied kunnen worden vormgegeven.

Kwartetten en kwantiteiten (ruimte maat, oppervlaktebeslag)

Bij de landschapselementen gaan we veelal uit van lijnvormige elementen langs kavelranden en infrastructuur: singels en wallen, boomrijen, rietkragen, plasbermen, ruigtestroken, etc. Deze komen idealiter in een bepaalde maat voor in het landschap, bijvoorbeeld om de 200 meter. Zo'n maat is hier bedoeld, niet als star voorschrift, maar uiteraard als richtlijn en streefbeeld voor de aanleg van landschapselementen. Daarbij is ook het ruimtebeslag gegeven in % van de gehele ruimte.

Bij een hoge dichtheid aan landschapselementen, bijvoorbeeld elzensingels om de 50 m in een kleinschalig, oud slagenlandschap, zal het ruimtebeslag doorgaans hoger zijn dan bij een open landschap met een lage dichtheid. Daar kunnen landschapselementen echter robuuster en breder zijn. Zo is een vierkante kilometer met singels van 20 m breed om de 500 m (noord-zuid en oost-west) bijna 8 ha/100 ha, dus 8%. Daartussen liggen kavels van ruim 23 ha per kavel en een totale lengte aan singels van ca. 4 km/km².

Een vierkante kilometer met de elzensingels van 5 m breed langs kavels van 50 bij 200 m levert een dichtheid op van ca. 12%, bij 100 kavels van minder dan 1 ha en een totale lengte aan singels van 25 km/km².

Het bouwpakket op de volgende pagina's helpt u in uw plannen aan te sluiten bij de karakteristieken en het in de visie beoogde beeld van het deelgebied. Kijkt u hiervoor eerst op de kaart bij paragraaf 2.2 binnen welke landschappelijke zone het terrein valt.

De illustraties op de kwartetkaarten geven een indruk van het type landschapselement dat gewenst is. Per situatie kan hier op worden gevarieerd om maatwerk te kunnen leveren. Daarbij dienen wel minimumeisen aan de grootte en de kwaliteit van de elementen te worden gesteld!

Om te zien of uw plan past binnen het bestaande beleid, is het verstandig te kijken op de website van de provincie Gelderland (www.gelderland.nl) voor een eerste indicatie en contact op te nemen met de gemeente Buren (www.buren.nl).

Zie voor meer informatie over landschap en landschapsontwikkeling ook:

<http://www.landschapsbeheergelderland.nl>

<http://www.catalogusgroenblauwediensten.nl>

<http://www.natuurlijkplatteland.nl>

<http://www.groenloket.nl>

<http://www.nederlandscultuurlandschap.nl>

<http://www.kich.nl>

Iedere zone een eigen bouwpakket

7.3 | Korenbroek en Zandkampen (9)

Motto:

Maak de overgang van dorpspolder naar boezem beleefbaar met 'overland-goederen'

Te stimuleren landschapselementen:

- kadepad: over oude kade, evt met nat hooiland aan boezemzijde en evt.
 - singelbeplanting tussen kavel en pad
- overlandpad langs struweelhaag van Burense Dijk naar overland
- overlandpad van Burense Dijk naar overland tussen verbrede slootoever(s) en struweelhaag
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m.

Korenbroek en Zandkampen open dorpspolders landbouw met gouden randje

- kadepad: over oude kade, evt met nat hooiland aan boezemzijde en evt. singel beplanting tussen kavel en pad
- overlandpad langs meidoornhaag van Burense Dijk naar overland
- overlandpad van Burense Dijk naar overland tussen verbrede slootoever(s) en meidoornhaag
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

Korenbroek en Zandkampen open dorpspolders landbouw met gouden randje

- kadepad: over oude kade, evt met nat hooiland aan boezemzijde en evt. singel beplanting tussen kavel en pad
- overlandpad langs meidoornhaag van Burense Dijk naar overland
- overlandpad van Burense Dijk naar overland tussen verbrede slootoever(s) en meidoornhaag
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

Korenbroek en Zandkampen open dorpspolders landbouw met gouden randje

- kadepad: over oude kade, evt met nat hooiland aan boezemzijde en evt. singel beplanting tussen kavel en pad
- overlandpad langs meidoornhaag van Burense Dijk naar overland
- overlandpad van Burense Dijk naar overland tussen verbrede slootoever(s) en meidoornhaag
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

Korenbroek en Zandkampen open dorpspolders landbouw met gouden randje

- kadepad: over oude kade, evt met nat hooiland aan boezemzijde en evt. singel beplanting tussen kavel en pad
- overlandpad langs meidoornhaag van Burense Dijk naar overland
- overlandpad van Burense Dijk naar overland tussen verbrede slootoever(s) en meidoornhaag
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

7.4 | De boezems (10)

Motto:

Maak het verhaal van de Soel beleefbaar in de afwisselende zone langs Aalsdijk en Mauriksche Wetering

Te stimuleren landschapselementen:

- nat hooiland: perceel (zonodig met wandeldijkjes eromheen) voor periodieke waterberging
- zeedijkje: wandeldijkje met rietkraag dwars door de boezem
- laarzenpad: wandelstrook door nat hooiland
- Soelmeander: slingervormige poel in hooiland met bankje en artistieke verwijzing naar de voormalige Soel

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

de boezems

periodiek natte hooilanden met
nieuwe Soel en oude Zeedijk

- nat hooiland: perceel (zonodig met wandeldijkjes eromheen) voor periodieke waterberging
- zeedijkje: wandeldijkje dwars door de boezem langs rietkraag
- laarzenpad: wandelstrook door nat hooiland langs rietkraag
- Soelmeander: slingervormige poel in hooiland met bankje en artistieke verwijzing naar de voormalige Soel

de boezems

periodiek natte hooilanden met
nieuwe Soel en oude Zeedijk

- nat hooiland: perceel (zonodig met wandeldijkjes eromheen) voor periodieke waterberging
- zeedijkje: wandeldijkje dwars door de boezem langs rietkraag
- laarzenpad: wandelstrook door nat hooiland langs rietkraag
- Soelmeander: slingervormige poel in hooiland met bankje en artistieke verwijzing naar de voormalige Soel

de boezems

periodiek natte hooilanden met
nieuwe Soel en oude Zeedijk

- nat hooiland: perceel (zonodig met wandeldijkjes eromheen) voor periodieke waterberging
- zeedijkje: wandeldijkje dwars door de boezem langs rietkraag
- laarzenpad: wandelstrook door nat hooiland langs rietkraag
- Soelmeander: slingervormige poel in hooiland met bankje en artistieke verwijzing naar de voormalige Soel

de boezems

periodiek natte hooilanden met
nieuwe Soel en oude Zeedijk

- nat hooiland: perceel (zonodig met wandeldijkjes eromheen) voor periodieke waterberging
- zeedijkje: wandeldijkje dwars door de boezem langs rietkraag
- laarzenpad: wandelstrook door nat hooiland langs rietkraag
- Soelmeander: slingervormige poel in hooiland met bankje en artistieke verwijzing naar de voormalige Soel

7.5 | De oude dorpsolders van Rijswijk en Zoelen (11,12)

Motto:

Weidebouw en cultuurhistorisch wandelen over oude kades

Te stimuleren landschapselementen:

- kadepad: over oude kade, evt met nat hooiland aan boezemzijde en evt. singelbeplanting tussen kavel en pad
- boerenlandpad evt. langs struweelhaag
- boerenlandpad tussen verbrede slootoever(s) en struweelhaag
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m.

de oude dorpsolders van
Rijswijk en Zoelen
open landbouwgebieden
met boerenlandpaden

- kadepad: over oude kade, evt met nat hooiland aan boezemzijde en evt. singel beplanting tussen kavel en pad
- boerenlandpad evt. langs meidoornhaag
- boerenlandpad tussen verbrede sloot-oever(s) en meidoornhaag
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

de oude dorpsolders van
Rijswijk en Zoelen
open landbouwgebieden
met boerenlandpaden

- kadepad: over oude kade, evt met nat hooiland aan boezemzijde en evt. singel beplanting tussen kavel en pad
- boerenlandpad evt. langs meidoornhaag
- boerenlandpad tussen verbrede sloot-oever(s) en meidoornhaag
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

de oude dorpsolders van
Rijswijk en Zoelen
open landbouwgebieden
met boerenlandpaden

- kadepad: over oude kade, evt met nat hooiland aan boezemzijde en evt. singel beplanting tussen kavel en pad
- boerenlandpad evt. langs meidoornhaag
- boerenlandpad tussen verbrede sloot-oever(s) en meidoornhaag
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

de oude dorpsolders van
Rijswijk en Zoelen
open landbouwgebieden
met boerenlandpaden

- kadepad: over oude kade, evt met nat hooiland aan boezemzijde en evt. singel beplanting tussen kavel en pad
- boerenlandpad evt. langs meidoornhaag
- boerenlandpad tussen verbrede sloot-oever(s) en meidoornhaag
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

7.6 | De oeverwal met de dorpen (13)

Motto:

Aandacht voor landschappelijke ruggengraat en randen

Te stimuleren landschapselementen:

- kraagpad binnendijs tegen de dijkelling aan evt in combinatie met wiel (niet nieuw maken, svp)
- dorpsgaard bij entree dorp
- boerenlandpad: langs weiland of akker eventueel met hakhoutsingel van eik, es, els, regelmatig afgezet
- dorpszoomgaard: pad met enkele, verspreide fruitbomen, bv langs dorpsrand

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

oeverwal met de dorpen oeverwal met dijk met kraagpad, boerenlandpad en dorpszoomgaard

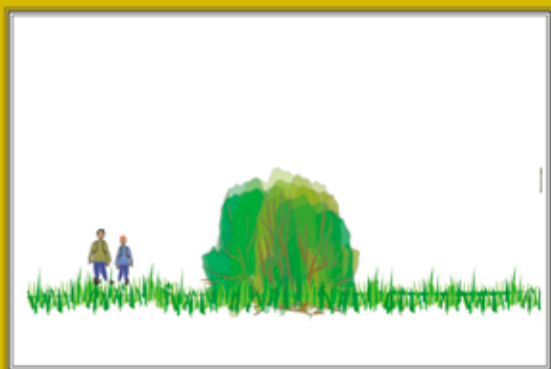
- kraagpad binnendijs tegen de dijkhell-
ling aan evt in combinatie met wiel
- dorpsgaard bij entree dorp
- boerenlandpad: langs weiland of akker
eventueel met hakhoutsingel van eik, es,
els, regelmatig afgezet
- dorpszoomgaard: pad met enkele, ver-
spreide fruitbomen, bv langs dorpsrand

oeverwal met de dorpen oeverwal met dijk met kraagpad, boerenlandpad en dorpszoomgaard

- kraagpad binnendijs tegen de dijkhell-
ling aan evt in combinatie met wiel
- dorpsgaard bij entree dorp
- boerenlandpad: langs weiland of akker
eventueel met hakhoutsingel van eik, es,
els, regelmatig afgezet
- dorpszoomgaard: pad met enkele, ver-
spreide fruitbomen, bv langs dorpsrand

oeverwal met de dorpen oeverwal met dijk met kraagpad, boerenlandpad en dorpszoomgaard

- kraagpad binnendijs tegen de dijkhell-
ling aan evt in combinatie met wiel
- dorpsgaard bij entree dorp
- boerenlandpad: langs weiland of akker
eventueel met hakhoutsingel van eik, es,
els, regelmatig afgezet
- dorpszoomgaard: pad met enkele, ver-
spreide fruitbomen, bv langs dorpsrand

oeverwal met de dorpen oeverwal met dijk met kraagpad, boerenlandpad en dorpszoomgaard

- kraagpad binnendijs tegen de dijkhell-
ling aan evt in combinatie met wiel
- dorpsgaard bij entree dorp
- boerenlandpad: langs weiland of akker
eventueel met hakhoutsingel van eik, es,
els, regelmatig afgezet
- dorpszoomgaard: pad met enkele, ver-
spreide fruitbomen, bv langs dorpsrand

7.7 | De uiterwaarden (14)

Motto:

Versterk het weidse zicht op de historie

Te stimuleren landschapselementen o.a. voor groenblauwe diensten:

- kraagpad buitendijks tegen dijkelling evt in combinatie met wiel
- 'Limestoren' in openbare weide met zicht op geschiedenis
- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- meidoornsingel: pad langs meidoornsingels (evt over zomerdijk)

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 10% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

de Rijswijkse buitenpolder uiterwaarden met uitzicht op de geschiedenis

- kraagpad buitendijks tegen de dijkhelling aan evt in combinatie met wiel
- 'Limestoren' in openbare weide met zicht op geschiedenis
- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- meidoornsingel: pad langs meidoornsingels (evt over zomerdijk)

de Rijswijkse buitenpolder uiterwaarden met uitzicht op de geschiedenis

- kraagpad buitendijks tegen de dijkhelling aan evt in combinatie met wiel
- 'Limestoren' in openbare weide met zicht op geschiedenis
- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- meidoornsingel: pad langs meidoornsingels (evt over zomerdijk)

de Rijswijkse buitenpolder uiterwaarden met uitzicht op de geschiedenis

- kraagpad buitendijks tegen de dijkhelling aan evt in combinatie met wiel
- 'Limestoren' in openbare weide met zicht op geschiedenis
- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- meidoornsingel: pad langs meidoornsingels (evt over zomerdijk)

de Rijswijkse buitenpolder uiterwaarden met uitzicht op de geschiedenis

- kraagpad buitendijks tegen de dijkhelling aan evt in combinatie met wiel
- 'Limestoren' in openbare weide met zicht op geschiedenis
- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- meidoornsingel: pad langs meidoornsingels (evt over zomerdijk)

Colofon

Werkboek Rijswijk's weids rivierenlandschap

Onderdeel van het Landschapsontwikkelingsplan voor de gemeente Buren

Projectteam

Adviseurs:

Schokland; Henk van Blerck, Hanneke Baltjes

Buro Hemmen; Henk van Ziel, Paul Ganzevles

Bureau Niche; Tiny Wigman

Van der Molen Groenconsult: Hans van der Molen, Marije Slijkhuis

Gemeentelijke ambtenaren:

Wim Kuster

Chantal Braak

Roelof de Wit

Jan Willem Bol

Hans Stam

Rhenen, 2012

